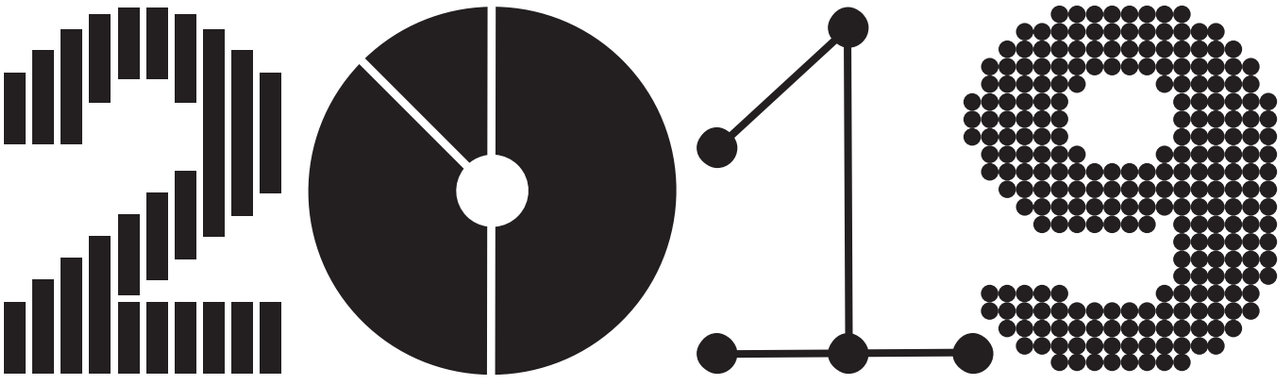
Banc Sabadell Informe Anual

138è Exercici

Banc Sabadell
Informe anual 2019
138è Exercici

Sabadell

Banc Sabadell
Informe anual 2019
138è Exercici

Índex

4 **1. Magnituds rellevants i claus de l'exercici 2019**

10 **2. Carta del president**

16 **3. Govern corporatiu**

20 **4. Informe de gestió consolidat**

22 **Grup Banc Sabadell**
23 Estructura organitzativa
27 Model de negoci, principals objetius assolits i actuacions dutes a terme
28 Pla 2020
29 L'acció de Banc Sabadell i els accionistes
32 El client

44 **Entorn econòmic, sectorial i regulador**
45 Entorn econòmic i financer
49 Entorn del sector bancari
49 Entorn regulador
51 Visió 2020
51 Resum executiu

52 **Informació financera**
53 Principals magnituds el 2019
54 Resultats de l'exercici
58 Evolució del balanç
63 Gestió de la liquiditat
65 Gestió del capital

68 **Negocis**
69 Negoci Bancari Espanya
93 Negoci Bancari Regne Unit
96 Negoci Bancari Mèxic

100 **Riscos**

104 **Altra informació rellevant**

108 **Estat d'Informació No Financera**
158 Informe de verificació independent del Estat d'Informació no Financera

162 **Informe anual de Govern Corporatiu**
242 Informe d'auditor sobre el Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera (SCIIF)

246 **5. Comptes anuals consolidats i Informe d'auditoria**

247 **Comptes anuals consolidats**
496 Informe d'auditoria

506 **Mapa de ruta de la informació publicada**

507 **Contacte**

Magnituds rellevants i claus de l'exercici 2019

Magnituds rellevants de 2019

Aconseguit l'objectiu de capital: 12,1% *pro forma*.

Benefici atribuït al grup

768M€

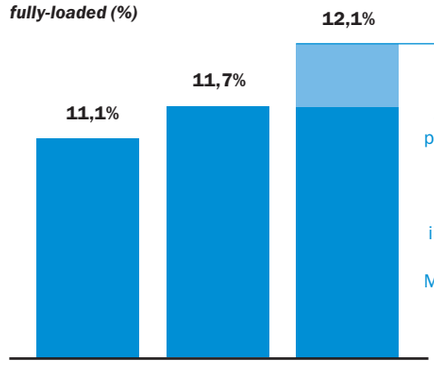
CET1 *fully loaded*

11,7%

***Payout* ~40%**

CET1 *fully loaded pro forma* 12,1%[1]

Evolució de la ràtio CET1 *fully-loaded* (%)

Acord de venda de la promotora immobiliària Solvia Desarrollos Inmobiliarios (SDIn Residencial) i de la gestora d'actius Sabadell Asset Management[2] (SabAM)

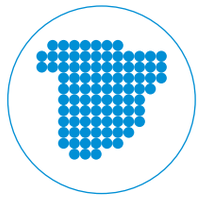
Sòlid creixement del negoci bancari en totes les geografies.

Evolució del crèdit viu del grup per geografies
(creixements expressats a tipus de canvi constant)

Inversió creditícia viva total[3]

+2,9% (YoY)[4]

Espanya[5]

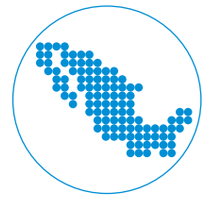
+2,7% (YoY)

Regne Unit (TSB)

+3,2% (YoY)

Mèxic

+7,9% (YoY)

Comissions netes

+7,7% (YoY)

Ingressos del negoci bancari[6]

+1,0% (YoY)

1 CET1 fully-loaded considerant els acords de venda de Solvia Desarollos Inmobiliarios (SDIn) i de SabAM (gestora d'actius).
2 Acord assolit al gener de 2020.
3 Exclou el compte a cobrar de la cartera de l'EPA procedent de CAM, l'impacte de la titulització de consum per import de 1.000 milions d'euros duta a terme al setembre de 2019, el saldo de la qual era de 881 milions d'euros al desembre de 2019, i l'impacte de 1.149 milions d'euros del compte a cobrar pel dret de tempteig de les vendes d'actius problemàtics.
4 YoY (year on year): creixement anual.
5 Inclou 5 sucursals i 13 oficines de representació a la resta del món.
6 Es refereix al marge d'interessos més les comissions i exclou l'impacte de la titulització de consum duta a terme al setembre de 2019.

S'han tancat durant l'exercici operacions de venda de carteres i del *servicer* immobiliari que suposen la materialització d'una reducció substancial dels actius problemàtics.

La ràtio de morositat es redueix fins al

3,8%

Ràtio de cobertura d'actius problemàtics

46,9%

Actius problemàtics sobre total actiu

1,7%

2019: punt d'inflexió en sostenibilitat

A Banc Sabadell hem pres la ferma decisió d'acompanyar els nostres clients en el procés de transició cap a una economia més sostenible.

- Creació de la Direcció de Sostenibilitat
- Incorporació dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) en l'estratègia de negoci
- Adhesió als Principis de Banca Responsable de les Nacions Unides
- Firma del compromís sectorial impulsat per l'AEB d'Acció pel Clima
- Elaboració d'un Pla de Finances Sostenibles
- Aprovació del marc per a l'emissió de bons verds

Transformació digital i comercial

Préstecs al consum digitals (Espanya)

39%
Vendes digitals sobre total vendes

+50% (YoY)
Nombre de vendes digitals

Vendes digitals (Regne Unit)

45%
Vendes digitals sobre total vendes

+42% (YoY)
Nombre de vendes digitals

Intel·ligència de negoci (Espanya)

163M

+9% (YoY)
Impactes personalitzats a clients

TSB

TSB llança un nou pla estratègic amb una plataforma sòlida i robusta.

Recursos de clients a TSB[1]

+3,8% (YoY)

Inversió creditícia neta a TSB[2]

+3,6% (YoY)

1 Creixement de recursos de clients a TSB calculat a partir de saldos en lliures esterlines.
2 Creixement de la inversió creditícia neta a TSB calculat a partir de saldos en lliures esterlines.

Claus de l'exercici 2019

L'elevat dinamisme comercial i la resiliència dels ingressos, la transformació del perfil de risc de l'entitat, la sòlida posició de capital i la superació de la crisi tecnològica de TSB col·loquen Banc Sabadell en posició d'afrontar amb bones perspectives l'exercici 2020.

Gran dinamisme comercial a Espanya.

Quotes de mercat per producte a Sabadell Espanya (%)[1]

● Des. 2019 ● YoY

Crèdit a clients[2]	8,0%	+7 pbs	Facturació de TPV	17,2%	+70 pbs
Recursos de clients	7,0%	-2 pbs	Penetració en pimes[3]	52,2%	+18 pbs
Facturació de targetes	7,9%	+8 pbs	Primes cobrades en protecció vida	9,5%	+98 pbs

El Sabadell destaca en una de les principals senyes d'identitat: qualitat de servei i experiència de client.

Experiència de client
***Net promoter score* (NPS)[4]**

Classificació de l'índex Experiència de client del Sabadell respecte al sector

Rànquing 2019

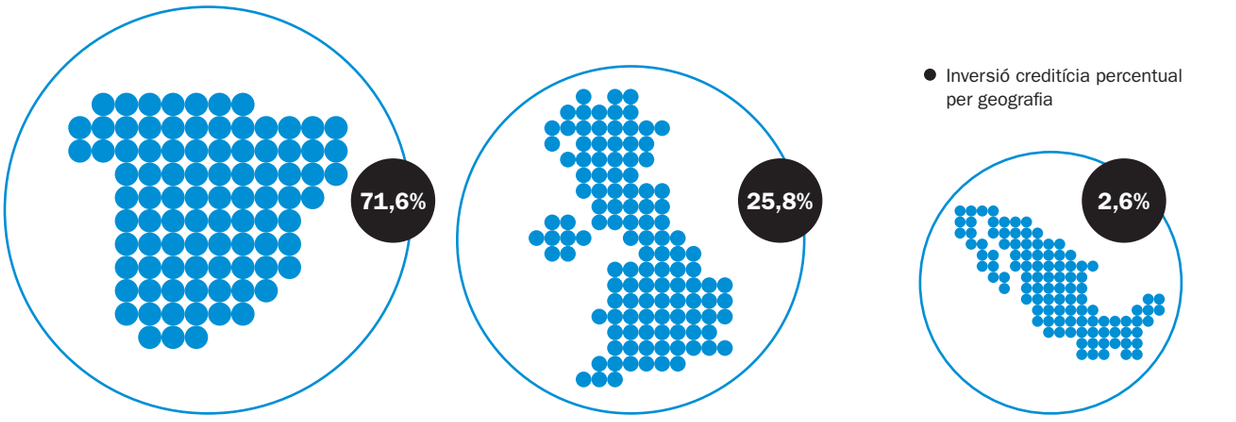
Pimes	22%	1r	Grans empreses	34%	3r
Banca personal	33%	2n	Banca minorista	11%	3r

Claus del 2019 a TSB

- Nou Pla estratègic
- Nou equip directiu
- Recuperació de la dinàmica comercial
- Plataforma tecnològica sòlida i robusta

1 Les dades corresponents fan referència a l'última informació disponible. Fonts: Banc d'Espanya, ICEA, Inverco i Servired.
2 Exclou repos i l'impacte del compte a cobrar de la cartera de l'EPA procedent de CAM. El creixement interanual exclou la titulització de consum per import de 1.000 milions d'euros duta a terme al setembre de 2019, el saldo de la qual era de 881 milions d'euros al desembre de 2019.
3 Empreses amb una facturació entre 0,9 i 10 milions d'euros.
4 Estudi benchmark d'Accenture. NPS es basa en la pregunta següent: "En una escala de 0 a 10 on 0 és 'gens probable' i 10 és 'definitivament el recomanaria', en quin grau recomanaria vostè Banc Sabadell a un familiar o amic?". L'NPS és el percentatge de clients que puntuen 9-10 després de restar els que responen entre 0 i 6.

Grup Banc Sabadell

Espanya[1]

Sabadell

Regne Unit

TSB

Mèxic

Banc Sabadell

Clients

En milions

12,0

Oficines

2.402

Accionistes

235.034

0,03€

Dividends pagats per acció el 2019

+6% valor comptable tangible per acció

Empleats

24.454

55,9%

44,1%

97% van rebre formació durant l'any

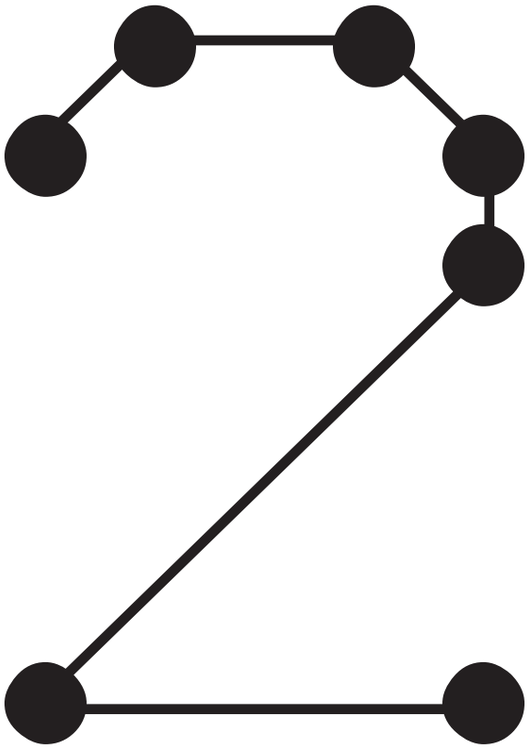
Dades financeres (grup)

		Milions d'euros	2019/2018 % var.
Balanç	Actius totals en el balanç	223.754	0,6
	Crèdits a clients	150.749	3,0
	Recursos gestionats	213.095	3,6
	Recursos propis	13.172	5,0
Resultats	Marge brut	4.932	-1,6
	Benefici atribuït al grup	768	134
	ROE[2]	5,9	
Riscos	Actius problemàtics	7.326	-11,5
	Ràtio de cobertura d'actius problemàtics (%)	46,9	
	Actius problemàtics sobre total actiu (%)	1,7	
Solvència (%)	CET1 *phased-in*	12,4	
	CET1 *fully loaded pro forma*	12,1	
	CET1 *fully loaded*	11,7	
Liquiditat (%)	Ràtio de crèdits sobre dipòsits (LTD)	98,6	

1 Inclou 5 sucursals i 13 oficines de representació a la resta del món.

2 Benefici atribuït al grup / fons propis mitjans (mitjana calculada amb les posicions de tancament de mes des de desembre de l'any anterior).

Carta del president

Josep Oliu Creus, President

Distingits/ides accionistes,

L'exercici 2019 ha estat un any exigent per a Banc Sabadell, en què ha culminat la millora de la seva solvència per la venda de carteres d'actius immobiliaris i la millora de la ràtio de capital fins a arribar al 12%. Els resultats del banc han estat positius, alhora que queda definitivament superada la crisi tecnològica de TSB i orientat el seu futur en el marc d'un pla de rendibilitat i d'un nou i professional equip de gestió.

L'any 2019 ha estat marcat per l'afebliment de l'economia global a partir de les tensions comercials entre els Estats Units i la Xina i la incertesa derivada del procés del Brexit. Aquestes situacions han afectat negativament el comerç internacional i el sector manufacturer, mentre que els serveis i el consum s'hi han evidenciat més resistents.

La zona euro s'ha evidenciat que és vulnerable a l'exigent context global, i l'activitat econòmica ha registrat un creixement modest, afectada pel comportament de les exportacions. L'economia europea també s'ha vist arrossegada per la confluència d'alguns elements idiosincràtics, com ara la nova regulació mediambiental en el sector de l'automoció.

Al Regne Unit, les incògnites entorn del Brexit han seguit condicionant l'activitat econòmica, especialment la inversió. El resultat electoral, amb un Parlament menys fragmentat, ha tingut un impacte positiu en el sentiment econòmic, perquè s'ha considerat que pot facilitar els desenvolupaments entorn de la negociació d'un acord de Brexit.

L'economia espanyola, per la seva banda, ha destacat en positiu dins de la zona euro, amb un avenç del PIB del 2,0% anual. Les dinàmiques de creixement, similars a les de 2018, s'han basat en la demanda domèstica. A Espanya, la taxa d'atur ha continuat retrocedint, el preu de l'habitatge ha seguit reflectint dinamisme a nivell agregat, el saldo exterior ha registrat un superàvit per vuitè any consecutiu i diverses agències de *rating* han fet accions positives sobre el deute sobirà espanyol.

Davant el debilitament de l'economia global, els principals bancs centrals han reprès polítiques d'estímul monetari. Als Estats Units, la Fed va rebaixar els tipus d'interès per primera vegada en una dècada. El BCE va reduir el tipus d'interès de dipòsit per primer cop des de 2016 i va reprendre el seu programa de compres d'actius. L'actuació dels bancs centrals va contribuir al bon comportament dels mercats de capitals el 2019, que també es van beneficiar a la part final de l'any de l'acord comercial finalment assolit entre els Estats Units i la Xina.

El 2019, el sector bancari europeu ha mantingut la seva solvència, ha avançat en la reducció de la morositat i té una bona posició de liquiditat en l'agregat, evidenciada en els resultats de l'*stress test* de liquiditat del BCE al sistema bancari de la zona euro. El prolongat període de tipus d'interès reduïts ha seguit representant un desafiament per a la rendibilitat. Els mercats europeu i espanyol han patit les conseqüències de les diferents incerteses i polítiques monetàries, havent tingut el sector bancari un comportament similar però allunyat dels objectius marcats.

Banc Sabadell ha tancat l'exercici 2019 amb un benefici net de 768 milions d'euros, fet que suposa un creixement interanual del 134%. Aquest resultat se sustenta sobre un augment dels ingressos procedents del negoci bancari de l'1,0% interanual, una reducció dels costos totals de l'1,8% durant l'any i unes dotacions i deterioraments significativament inferiors que els que es van registrar l'any anterior.

El creixement dels ingressos s'explica pel dinamisme comercial, amb una evolució positiva en totes les geografies, reflectida en un increment del crèdit viu total del 2,9% interanual i en un creixement dels ingressos per comissions del 7,7%.

D'altra banda, s'ha produït un descens del cost del risc recurrent fins a 52 punts bàsics, com a conseqüència d'una significativa reducció dels actius problemàtics i de la ràtio de morositat, que va finalitzar l'exercici en el 3,8%. Destaca el tancament al desembre de les vendes de carteres acordades el 2018, per valor de 8.200 milions d'euros bruts. Tot això ha redundat en la millora substancial del perfil de risc de l'entitat, que ja es va veure considerablement transformat en l'exercici anterior.

L'exercici ha suposat, al seu torn, la recuperació de l'impuls comercial de TSB, així com la constatació que s'han resolt totes les incidències relatives a la migració. S'han establert les bases perquè TSB pugui iniciar una nova etapa; s'ha presentat el nou pla estratègic, les prioritats del qual són el focus en el client, la simplicitat i eficiència i l'excel·lència operativa; una plataforma tecnològica sòlida i competitiva; un nou equip directiu, i un model de govern reforçat. TSB encara no aporta resultats al grup, però està en el camí per fer-ho en els propers anys.

La millora de la posició de capital ha estat una fita destacada de l'any en complir-se l'objectiu previst a l'inici de l'exercici, amb una ràtio al tancament de l'11,7% CET FL (12,1% en termes *pro forma*). Tot això ha permès assolir un ROTE del 7,4%, base perquè el consell del banc proposi a la Junta General d'Accionistes l'aprovació de la distribució d'un dividend brut per acció amb càrrec al resultat de l'exercici 2019 de 0,04 euros per acció, fet que suposa un *payout* al voltant del 40%.

Paral·lelament, conscients del repte que suposa per a la societat en general i per al sector bancari en particular el canvi climàtic, Banc Sabadell va fer un pas més al juny passat aprovant la seva adhesió als Principis de Banca Responsable de les Nacions Unides. Aquests principis constitueixen el primer marc de referència que defineix el paper i la responsabilitat del sector bancari per garantir un futur sostenible. Amb aquesta adhesió, el banc va reforçar el seu compromís amb la sostenibilitat, absolutament integrada en la seva estratègia de futur, i amb la societat. A més, els impactes del canvi climàtic per al sector bancari han captat una atenció creixent per part de bancs centrals i supervisors, que treballen en la incorporació dels riscos climàtics en els *stress test* de cara al 2021.

Amb vista al futur, Banc Sabadell seguirà avançant en la transformació digital preservant al mateix temps els aspectes diferencials del banc, que convergeixen en un model de negoci basat en la qualitat de servei amb respecte als Principis de la Banca Responsable. L'evolució d'indicadors com

el nombre de vendes digitals de préstecs al consum a Espanya, que s'ha incrementat en un 50% interanual el 2019, dona compte de l'acceleració de la transformació digital empresa pel banc. L'entitat ha formalitzat un important acord amb IBM per modernitzar i transformar la seva infraestructura IT, que permet incrementar la resistència, seguretat i escalabilitat, alhora que se simplifica el model operatiu i es millora l'experiència de client.

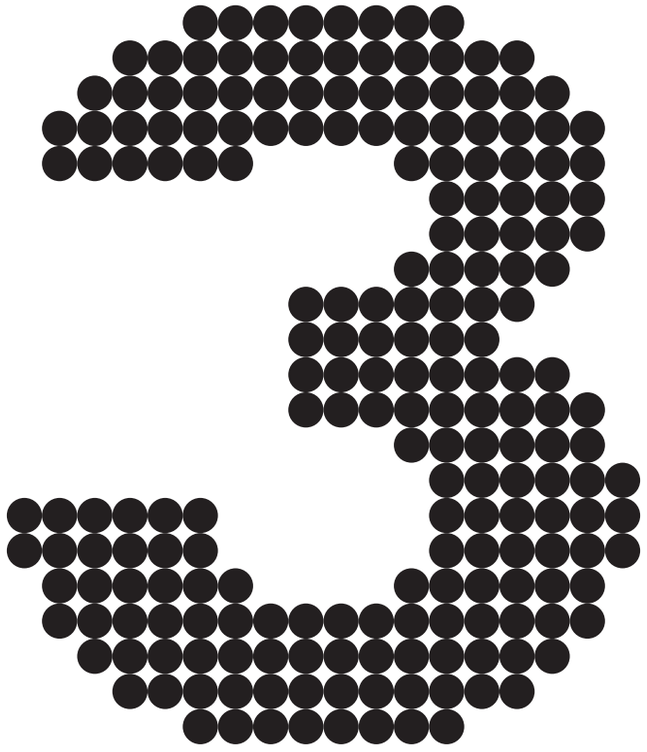
El 2020 té com a objectius mantenir el flux dels ingressos del negoci bancari en un entorn advers, una reducció addicional dels actius problemàtics, l'execució del nou Pla Estratègic de TSB i el manteniment d'un nivell adequat de capital, eixos de l'estratègia del banc per abordar els diferents desafiaments del futur. S'afronta el 2020 amb la determinació de crear valor per a l'accionista sobre la base de ser el banc d'empreses que dona millor servei al client i, al mateix temps, millorar la relació amb els clients particulars mitjançant una oferta de producte i servei adequada cada vegada més a través dels canals digitals.

Josep Oliu
President

Gener 2020

Govern corporatiu

Jaume Guardiola Romojaro,
Conseller delegat

Consell d'Administració

President
Josep Oliu Creus
Vicepresident
José Javier Echenique Landiribar (I)
Conseller delegat
Jaume Guardiola Romojaro
Conseller director general
José Luis Negro Rodríguez
Consellera secretària general
María José García Beato
Conseller director general de Riscos (CRO)
David Vegara Figueras
Consellers
Anthony Frank Elliott Ball (IC)
Aurora Catá Sala (I)
Pedro Fontana García (I)
Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras (Ex)
George Donald Johnston (I)
David Martínez Guzmán (D)
José Manuel Martínez Martínez (I)
José Ramón Martínez Sufrategui (I)
Manuel Valls Morató (I)
Secretari no conseller
Miquel Roca i Junyent

Comissió Delegada
Josep Oliu Creus (P)
José Javier Echenique Landiribar (I)
Jaume Guardiola Romojaro (CD)
Pedro Fontana García (I)
José Manuel Martínez Martínez (I)
María José García Beato (SNV)

Comissió d'Auditoria i Control
Manuel Valls Morató (P)
Pedro Fontana García (I)
Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras (Ex)
José Ramón Martínez Sufrategui (I)
Miquel Roca i Junyent (SNV)

Comissió de Nomenaments
Aurora Catá Sala (P)
Anthony Frank Elliott Ball (IC)
Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras (Ex)
José Manuel Martínez Martínez (I)
Miquel Roca i Junyent (SNV)

Comissió de Retribucions
Aurora Catá Sala (P)
Anthony Frank Elliott Ball (IC)
George Donald Johnston (I)
José Ramón Martínez Sufrategui (I)
María José García Beato (SNV)

Comissió de Riscos
George Donald Johnston (P)
Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras (Ex)
Manuel Valls Morató (I)
María José García Beato (SNV)

Perfils en el Consell d'Administració

20% Internacionals
20% Dones
60% Independents*

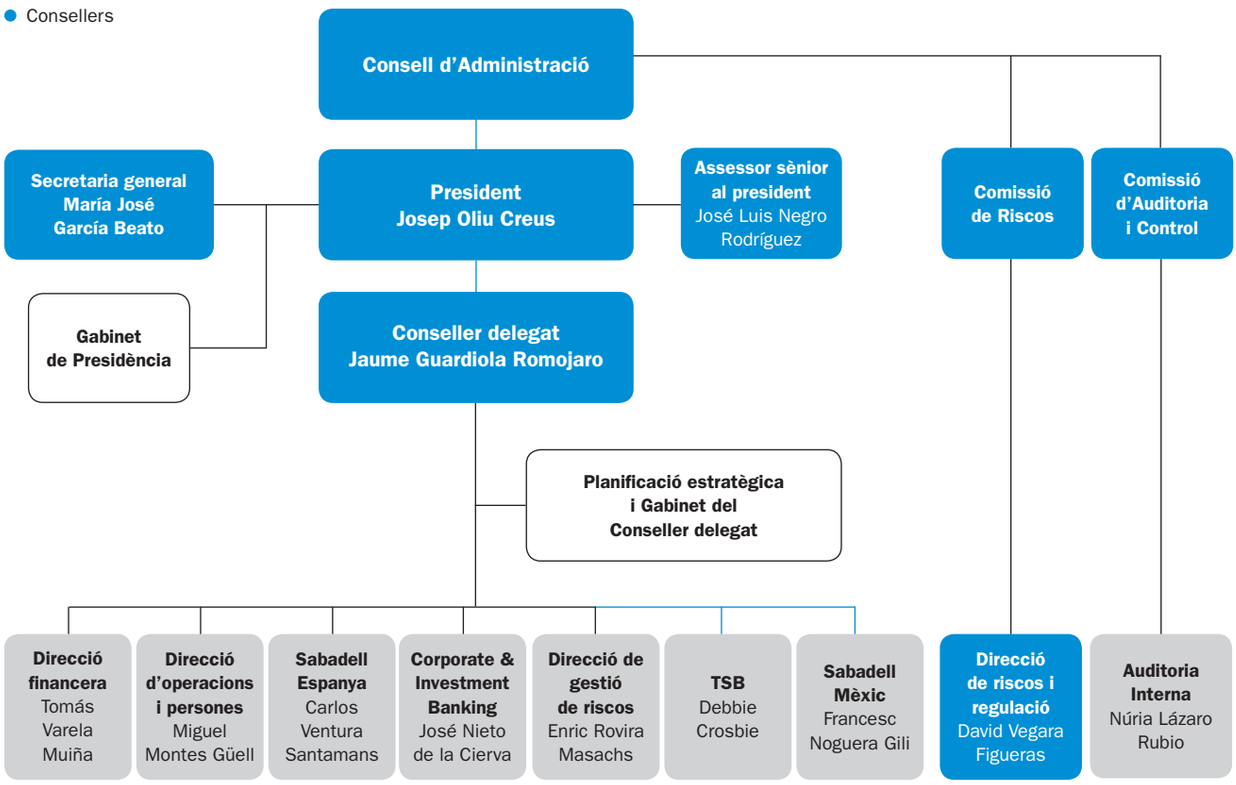
Compliment dels estàndards de qualitat més alts

Política de selecció de consellers
Pla de successió del President i del Conseller delegat
Conseller independent coordinador
Matriu de competències i diversitat
Avaluació del Consell i Comissions per consultor extern

(CD) Conseller delegat / (CRO) *Chief risk officer* / (D) Dominical / (Ex) Extern / (I) Independent / (IC) Independent coordinador / (P) President / (SNV) Secretari no vocal

*Amb la incorporació d'una nova Consellera independent

Organigrama de Banc Sabadell

Comitè de Direcció

President
Jaume Guardiola Romojaro – Conseller delegat

Membres
María José García Beato – Secretaria general
David Vegara Figueras – Direcció de riscos i regulació
Tomás Varela Muiña – Direcció financera
Miguel Montes Güell – Direcció d'operacions i persones
Carlos Ventura Santamans – Sabadell Espanya
José Nieto de la Cierva – Corporate & Investment Banking
Enric Rovira Masachs – Direcció de gestió de riscos

Informe de gestió consolidat

22 Grup Banc Sabadell
44 Entorn econòmic, sectorial i regulador
52 Informació financera
68 Negocis
100 Riscos
104 Altra informació rellevant
108 Estat d'Informació No Financera
158 Informe anual de Govern Corporatiu

Grup Banc Sabadell

23 Estructura organitzativa
27 Model de negoci, principals objetius assolits i actuacions dutes a terme
28 Pla 2020
29 L'acció de Banc Sabadell i els accionistes
32 El client

Estructura organitzativa

Banco de Sabadell, S.A. (a partir d'ara, també Banc Sabadell, el banc o la societat), amb domicili social a Alacant, avinguda Óscar Esplá, 37, té per objecte social el desenvolupament de l'activitat bancària i està subjecte a la normativa i les regulacions de les entitats bancàries que operen a Espanya. Pel que fa referència a la supervisió de Banc Sabadell en base consolidada, cal esmentar l'assumpció de les funcions com a supervisor prudencial per part del Banc Central Europeu (BCE) des de novembre de 2014.

El banc és la societat dominant d'un grup d'entitats l'activitat de les quals controla directament i indirectament i que constitueixen, juntament amb aquest, el grup Banc Sabadell. Banc Sabadell està integrat per diferents entitats financeres, marques, societats filials i societats participades que inclouen tots els àmbits del negoci financer, i opera fonamentalment a Espanya, el Regne Unit i Mèxic.

En aquest exercici s'ha reorganitzat el Negoci Bancari Espanya i el d'Altres Geografies. El Negoci de Transformació d'Actius Immobiliaris queda integrat en Negoci Bancari Espanya gràcies a la normalització dels actius immobiliaris al balanç. D'altra banda, les oficines a l'exterior i de representació també queden en l'àmbit de Negoci Bancari Espanya dins el perímetre de Banca Corporativa, ja que els seus principals clients són d'origen nacional.

El 2019 el grup compta amb una organització estructurada en els negocis següents:

Negoci Bancari Espanya agrupa les següents unitats de negoci de clients:

— Banca Comercial: és la línia de negoci amb més pes en el grup i centra la seva activitat en l'oferta de productes i serveis financers a grans i mitjanes empreses, pimes, comerços i autònoms, particulars i col·lectius professionals, *consumer finance*, gestió d'inversions i bancaassegurances. Banca Privada ofereix productes i serveis d'alt valor per al client.

  Sabadell és la marca de referència que opera en la major part del mercat espanyol. A més a més, opera amb les marques següents:

  — SabadellHerrero a Astúries i Lleó.
  — SabadellGuipuzcoano al País Basc, Navarra i la Rioja.
  — SabadellGallego a Galícia.
  — SabadellSolbank a les Canàries, a les Balears i a les zones costaneres del sud i llevant.
  — ActivoBank enfoca la seva activitat als clients que operen exclusivament a través d'Internet o per telèfon.

— Banca Corporativa: ofereix serveis de finançament especialitzats juntament amb una oferta global de solucions, que comprenen des dels serveis de banca transaccional fins a les solucions més complexes i adaptades, siguin de l'àmbit del finançament i la tresoreria, i també activitats d'importació i exportació, entre d'altres.
— Transformació d'Actius gestiona de forma transversal el risc irregular i l'exposició immobiliària. Es focalitza a desenvolupar l'estratègia de transformació d'actius i a integrar la visió global del balanç immobiliari del grup amb l'objectiu de maximitzar-ne el valor.

Negoci Bancari Regne Unit: la franquícia de TSB inclou el negoci que es duu a terme al Regne Unit, el qual inclou comptes corrents i d'estalvi, crèdits, targetes i hipoteques.

Negoci Bancari Mèxic: ofereix serveis bancaris i financers de Banca Corporativa i Banca Comercial.

Banc Sabadell és l'entitat dominant d'un grup de societats que el 31 de desembre de 2019 pujava a 174 entitats, de les quals, a part de la societat matriu, 149 són considerades entitats dependents i 24 associades (el 31 de desembre de 2018 eren 162 entitats, de les quals 135 eren considerades entitats dependents i 26 associades).

Estructura de govern corporatiu

Banc Sabadell disposa d'una estructura de govern corporatiu sòlida que garanteix una gestió eficaç i prudent del banc. El Consell d'Administració ha actualitzat el marc de govern intern en la reunió de gener de 2019, en què es detallen, entre altres aspectes, la seva estructura accionarial, els òrgans de govern, l'estructura del grup, la composició i el funcionament del govern corporatiu, les funcions de control intern, les qüestions clau, el marc de gestió de riscos i les polítiques del grup.

Junta General d'Accionistes

La Junta General d'Accionistes és l'òrgan principal de govern del banc i en el qual els accionistes adopten els acords que els corresponen segons la llei, els Estatuts Socials (vegeu l'apartat de la web corporativa "Govern corporatiu i Política de remuneracions – Estatuts Socials") o el seu propi Reglament, i les decisions de negoci que el Consell d'Administració consideri transcendentals per al futur del banc i els interessos socials.

La Junta General d'Accionistes ha aprovat el seu propi Reglament, que conté els principis i les regles bàsiques d'actuació (vegeu l'apartat de la web corporativa "Junta General – Reglament de la Junta") per garantir els drets dels accionistes i la transparència informativa.

A la Junta General d'Accionistes, un accionista pot emetre el seu vot amb un valor directament proporcional al percentatge de capital social que ostenta.

La Política de comunicació i contacte amb accionistes, inversors institucionals i assessors de vot aprovada pel Consell d'Administració té per objectiu fomentar la transparència en els mercats, generar confiança i preservar, en tot moment, l'interès legítim dels inversors institucionals, accionistes i assessors de vot.

Consell d'Administració

El Consell d'Administració, excepte en les matèries reservades a la competència de la Junta General, és el màxim òrgan de decisió de la Companyia i del seu grup consolidat, atès que té encomanades, legalment i estatutàriament, l'administració i la representació del banc. El Consell d'Administració es configura bàsicament com un instrument de supervisió i control, i delega la gestió dels negocis ordinaris a favor del conseller delegat i de l'equip de direcció.

El Consell d'Administració es regeix per normes de govern definides i transparents, en particular pels Estatuts Socials i el Reglament del Consell d'Administració (vegeu l'apartat de la web corporativa "Govern corporatiu i Política de remuneracions - Reglament del Consell"), i compleix les millors pràctiques de bon govern corporatiu.

Composició del Consell

President
Josep Oliu Creus

Vicepresident
José Javier Echenique Landiribar

Conseller delegat
Jaume Guardiola Romojaro

Conseller director general
José Luis Negro Rodríguez

Consellera secretària general
María José García Beato

Consellers
Anthony Frank Elliott Ball
Aurora Catá Sala
Pedro Fontana García
Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras
George Donald Johnston
David Martínez Guzmán
José Manuel Martínez Martínez
José Ramón Martínez Sufrategui
Manuel Valls Morató
David Vegara Figueras

Secretari no conseller
Miquel Roca i Junyent

El Consell d'Administració estava format, el 31 de desembre de 2019, per quinze membres: cinc consellers executius i deu no executius, vuit dels quals eren independents, un dominical i un altre extern. La composició del Consell manté un adequat equilibri entre les diferents categories de conseller que el formen.

El Consell d'Administració té una composició diversa i eficient. Disposa d'una dimensió adequada per exercir eficaçment les seves funcions amb profunditat i contrast d'opinions, cosa que permet aconseguir un funcionament de qualitat, eficaç i participatiu. La seva composició reuneix una adequada diversitat de competències i trajectòries professionals, orígens i gènere, amb àmplia experiència en els àmbits bancari, financer, d'assegurances, riscos i auditoria, en els camps regulador i jurídic, acadèmic, de recursos humans i consultoria, i en l'àmbit empresarial i internacional. La matriu de competències del Consell està publicada en la pàgina web en el "Marc de govern intern de Banc Sabadell" (vegeu l'apartat de la web corporativa "Govern corporatiu i Política de remuneracions – Marc de govern intern").

El Consell compta amb tres conselleres, una executiva, una altra independent i una altra externa. El 2019, la Junta General va ratificar el nomenament de la consellera executiva i va reelegir la consellera independent. En la Política de selecció de candidats a consellers aprovada pel Consell d'Administració el 2016 es vetlla perquè els procediments facilitin la selecció de conselleres i, en general, no pateixin biaixos implícits que puguin implicar discriminació.

El Consell compta amb un conseller independent coordinador al qual, de conformitat amb els estatuts, podrà sol·licitar la convocatòria del Consell d'Administració, la inclusió de nous punts en l'ordre del dia de les reunions, coordinar i reunir els consellers no executius, fer-se ressò de les opinions dels consellers externs i dirigir, si s'escau, l'avaluació periòdica del president del Consell d'Administració. A més, coordina el Pla de successió del president i del conseller delegat aprovat el 2016 i lidera en la pràctica les reunions amb inversors i *proxy advisors*. Aquest any s'ha produït la rotació en el càrrec de conseller independent coordinador després d'un període de tres anys, i s'ha nomenat el senyor Anthony Frank Elliott Ball nou conseller independent coordinador.

El Consell d'Administració, per a un acompliment millor i més diligent de la seva funció general de supervisió, s'obliga a exercir directament les responsabilitats establertes en la llei, entre les quals hi ha:

— aprovació de les estratègies generals de la companyia;
— nomenament i, si s'escau, cessament d'administradors en les diferents societats filials;
— identificació dels principals riscos de la societat i implantació i seguiment dels sistemes de control intern i d'informació adequats;
— determinació de les polítiques d'informació i comunicació amb els accionistes, els mercats i l'opinió pública;
— fixació de la política d'autocartera dins del marc que, si s'escau, determini la Junta General d'Accionistes;
— aprovació de l'Informe anual de govern corporatiu;
— autorització d'operacions de la societat amb consellers i accionistes significatius que puguin presentar conflictes d'interessos, i
— en general, la decisió d'operacions empresarials o financeres de particular transcendència per a la companyia.

Comissions del Consell d'Administració

De conformitat amb els Estatuts Socials, el Consell d'Administració té constituïdes les comissions següents:

— la Comissió Delegada;
— la Comissió d'Auditoria i Control;
— la Comissió de Nomenaments;
— la Comissió de Retribucions;
— la Comissió de Riscos.

L'organització i l'estructura de les comissions del Consell estan recollides en els Estatuts Socials i en els seus respectius reglaments, que estableixen les seves normes de composició, funcionament i responsabilitats. El 2019, el Consell ha aprovat els reglaments de la Comissió Delegada, de la Comissió de Retribucions, de la Comissió de Nomenaments i de la Comissió de Riscos, que s'han unit al ja existent Reglament de la Comissió d'Auditoria (vegeu l'apartat de la web corporativa "Govern corporatiu i Política de remuneracions – Reglaments del Consell"), per desenvolupar i completar les normes de funcionament i les funcions bàsiques previstes en els Estatuts Socials i en el Reglament del Consell d'Administració.

Les comissions donen suport al Consell d'Administració en àrees específiques i faciliten el desenvolupament i l'aplicació d'un marc de govern intern sòlid. Tenen funcions de caràcter informatiu, consultiu o d'assessorament, excepte en els supòsits específics que li atribueixi funcions de decisió el Consell o una política aprovada per aquest. Disposen de recursos suficients per poder complir les seves funcions, i poden comptar amb assessorament professional extern i informar-se sobre qualsevol aspecte de l'entitat. També tenen lliure accés tant a l'alta direcció i directius del grup com a qualsevol tipus d'informació o documentació de què disposi el banc relativa a les qüestions que són de les seves competències.

Composició comissions

Càrrec	Delegada	Auditoria i Control	Nomenaments	Retribucions	Riscos
President	Josep Oliu Creus	Manuel Valls Morató	Aurora Catá Sala	Aurora Catá Sala	George Donald Johnston
Vocal	José Javier Echenique Landiríbar	Pedro Fontana García	Anthony Frank Elliott Ball	Anthony Frank Elliott Ball	Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras
Vocal	Jaume Guardiola Romojaro	Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras	Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras	George Donald Johnston	Manuel Valls Morató
Vocal	Pedro Fontana García	José Ramón Martínez Sufrategui	José Manuel Martínez Martínez	José Ramón Martínez Sufrategui	—
Vocal	José Manuel Martínez Martínez	—	—	—	—
Secretari no vocal	María José García Beato	Miquel Roca i Junyent	Miquel Roca i Junyent	María José García Beato	María José García Beato
Nombre de reunions el 2019	**36**	**11**	**11**	**11**	**10**

Comissió Delegada

La Comissió Delegada, la denominació de la qual ha estat modificada en la Junta General de 2019 (abans Comissió Executiva), està formada per cinc consellers, i el president del Consell d'Administració n'és el president. Amb una composició per categories similar a la del mateix Consell, té totes les funcions i facultats del Consell d'Administració, excepte les que siguin legalment o estatutàriament indelegables. Li correspon el seguiment de l'activitat ordinària del banc, i ha d'informar de les decisions adoptades en les seves reunions el Consell d'Administració, sens perjudici de les altres funcions que li atribueixin els Estatuts Socials, el Reglament del Consell d'Administració o el seu propi Reglament.

Comissió d'Auditoria i Control

La Comissió d'Auditoria i Control, formada per tres consellers independents i una consellera externa i el president de la qual és un conseller independent, expert en Auditoria, es reuneix com a mínim trimestralment i té com a objectiu principal supervisar l'eficàcia del control intern del banc, l'auditoria interna i els sistemes de gestió de riscos, supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera regulada, informar dels comptes anuals i semestrals del banc, les relacions amb els auditors externs, així com assegurar que es prenguin les mesures oportunes davant conductes o mètodes que puguin resultar incorrectes. També vetlla perquè les mesures, les polítiques i les estratègies definides en el Consell d'Administració s'implantin degudament.

Comissió de Nomenaments

La Comissió de Nomenaments, formada per tres consellers independents i una consellera externa, té com a principals funcions vetllar pel compliment de la composició qualitativa del Consell d'Administració, avaluant la idoneïtat, les competències i l'experiència necessàries dels membres del Consell d'Administració, elevar les propostes de nomenament dels consellers independents i informar de les propostes de nomenament dels altres consellers. Així mateix, ha d'establir un objectiu de representació per al sexe menys representat en el Consell d'Administració, elaborar orientacions sobre com assolir aquest objectiu i, a més, informar sobre les propostes de nomenament i separació d'alts directius i del col·lectiu identificat i sobre les condicions bàsiques dels contractes dels consellers executius i dels alts directius.

Comissió de Retribucions

La Comissió de Retribucions, formada per quatre consellers independents, té com a principals funcions proposar al Consell d'Administració la política de retribucions dels consellers i dels directors generals, així com la retribució individual i les altres condicions contractuals dels consellers executius, i vetllar per la seva observança. Així mateix, informa respecte a l'Informe anual sobre remuneracions dels consellers; a més, revisa els principis generals en matèria retributiva i els programes de retribució de tots els empleats, i vetlla per la transparència de les retribucions.

Comissió de Riscos

La Comissió de Riscos està formada per dos consellers independents i una consellera externa. Li correspon supervisar i vetllar per una assumpció, un control i una gestió adequats de tots els riscos de l'entitat i el seu grup consolidat i informar el Ple del Consell del desenvolupament de les funcions que li corresponen, d'acord amb el que estableixen la llei, els Estatuts Socials i els reglaments del Consell d'Administració i de la mateixa comissió.

Presidència del banc

L'article 54 dels Estatuts Socials estableix que el president és el màxim representant del banc, i, en exercici de les seves funcions, és el principal responsable del funcionament eficaç del Consell d'Administració, portarà en tot cas la representació del banc i n'ostentarà la signatura social, convocarà i presidirà les sessions del Consell d'Administració i fixarà l'ordre del dia de les reunions, dirigirà les discussions i deliberacions del Consell d'Administració, i, si s'escau, de la Junta General, i serà l'executor dels acords del Consell d'Administració i de la Junta General sense necessitat de menció expressa. A més, pot tenir totes les facultats que li delegui el Consell d'Administració.

Conseller delegat

D'acord amb l'article 54 dels Estatuts Socials, el conseller delegat és el màxim responsable de la gestió i la direcció del negoci, i li correspon la representació del banc en absència del president. El Consell li pot delegar totes les facultats legalment delegables que estimi convenients.

Unitats de control

La Direcció d'Auditoria Interna i la Direcció de Riscos tenen accés i report directe al Consell d'Administració i les seves comissions, a la d'Auditoria i Control i a la de Riscos, respectivament.

El banc publica l'Informe anual de govern corporatiu, que inclou informació detallada sobre el govern corporatiu del banc i l'estat d'informació no financera, incorporats també als comptes anuals de 2019, així com l'Informe anual sobre remuneracions dels consellers en la pàgina web de la Comissió Nacional del Mercat de Valors i en la pàgina web corporativa de Banc Sabadell.

Model de negoci, principals objectius assolits i actuacions dutes a terme

El desenvolupament de l'entitat s'orienta al creixement rendible que generi valor per als accionistes, a través d'una estratègia de diversificació de negocis basada en criteris de rendibilitat, eficiència i qualitat de servei, amb perfil de risc conservador i dins el marc dels codis ètics i professionals i prenent en consideració els interessos dels diferents grups d'interès.

El model de gestió del banc s'enfoca en la permanència del client a llarg termini, mitjançant una activitat constant de fidelització de la cartera de clients fonamentada en la iniciativa i la proactivitat en la relació. El banc té una oferta global de productes i serveis, un equip humà qualificat, una plataforma tecnològica amb capacitat per al creixement i una orientació permanent a la recerca de la qualitat.

L'escenari actual de tipus negatius fomentarà una revisió del model de negoci que permeti adaptar-nos al nou entorn, sense deixar de perseguir un creixement rendible i la fidelització del client a llarg termini.

Des de l'inici de la crisi financera, el sector bancari espanyol s'ha vist immers en un procés de consolidació sense precedents. Més nivells de capital, requeriments més estrictes de provisió, la recessió econòmica i la pressió dels mercats de capitals han estat alguns dels factors que han forçat les entitats espanyoles a fusionar-se per guanyar escala, maximitzar l'eficiència i reforçar els seus balanços.

Durant els últims deu anys, Banc Sabadell ha expandit la seva presència geogràfica a Espanya i ha incrementat la seva quota de mercat a través d'un conjunt d'adquisicions. La més significativa és la de Banc CAM el 2012, que va permetre incrementar significativament la mida del seu balanç. El 2013, Banc Sabadell va ser capaç d'emprendre altres operacions corporatives en el marc de la reestructuració bancària en condicions econòmiques adequades. Després de les adquisicions de la xarxa de Penedès, Banco Gallego i Lloyds España el 2015, Banc Sabadell està ben posicionat per créixer orgànicament, beneficiar-se del creixement de l'economia espanyola i adaptar-se al nou entorn de tipus d'interès.

A través d'aquestes adquisicions i del creixement orgànic experimentat en els últims exercicis, Banc Sabadell ha reforçat la seva posició en algunes de les regions més riques d'Espanya (Catalunya, Comunitat Valenciana i Illes Balears) i ha incrementat la seva quota en altres àrees clau. Sobre la base de la informació més recent disponible, Banc Sabadell posseeix una quota de mercat en l'àmbit nacional del 8,0% en crèdit i del 7,6% en dipòsits (setembre de 2019). A més a més, Banc Sabadell destaca en productes com el crèdit comercial, amb una quota del 9,9% (octubre de 2019); finançament a empreses, amb un 11,3% (setembre de 2019); fons d'inversió, amb un 5,9% (desembre de 2019); contractació de valors, amb un 9,9% (desembre de 2019), i facturació a través de TPV amb un 17,2% (setembre de 2019).

Així mateix, Banc Sabadell continua mantenint el seu diferencial de qualitat respecte al sector i se situa en primera posició en el rànquing que mesura l'experiència client (*Net Promoter Score*) per a pimes.

Pel que fa al negoci internacional, Banc Sabadell ha estat sempre un referent. El 2019 ha seguit sent així i Sabadell ha seguit estant present en places estratègiques i acompanyant les empreses en la seva activitat internacional, i ha arribat a una quota del 14,8% en transferències Swift (novembre de 2019). En aquest sentit, durant aquests últims anys Banc Sabadell ha ampliat la seva presència internacional, i cal destacar com a fites principals: l'adquisició del banc britànic TSB i l'entrada en el mercat de Mèxic després d'obtenir la llicència per operar-hi com a banc comercial. Així i tot, el desembre de 2019 el 33% del crèdit del grup es genera a l'exterior (25% al Regne Unit i 9% a Amèrica i la resta).

Un cop a TSB s'han solucionat les incidències produïdes durant la migració de la plataforma tecnològica i després de la renovació de l'equip executiu, els esforços s'han focalitzat a preparar un nou pla de negoci basat en un creixement de volum, un millor posicionament i un programa de reducció de costos.

Per al grup Banc Sabadell, l'exercici 2019 s'ha caracteritzat per la materialització de la venda del 80% de Solvia Servicios Inmobiliarios, que ha generat un benefici de 133 milions d'euros en el primer semestre. A més, s'ha transmès el 100% del capital social d'SDIN Residencial, S.L.U. i un conjunt d'actius immobiliaris, majoritàriament sòls per a promocions urbanístiques. El 19 de desembre es va informar el Consell del primer tancament previst per al 20 del mateix mes de les operacions de venda de diverses carteres, després de l'obtenció de les autoritzacions del Fons de Garantia de Dipòsits i del Ministeri d'Economia.

Banc Sabadell desenvolupa el seu negoci de forma ètica i responsable, orientant el seu compromís amb la societat per tal que l'activitat impacti de manera positiva en les persones i el medi ambient. Són totes les persones que integren l'organització les que apliquen els principis i les polítiques de responsabilitat social corporativa, a més de garantir la qualitat i transparència en el servei al client.

A més de complir amb les normes aplicables, Banc Sabadell disposa d'un conjunt de polítiques, normes internes i codis de conducta que garanteixen aquest comportament ètic i responsable en tota l'organització i arriben a tota l'activitat del grup.

Pla 2020

Banc Sabadell adopta plans estratègics en què fixa els seus objectius per als pròxims anys d'acord amb el context macroeconòmic, de negoci i regulador.

L'any 2018 Banc Sabadell va presentar el seu nou Pla de negoci triennal, en què estableix les bases estratègiques de cara a afrontar el nou cicle econòmic. Les ambicions d'aquest pla són consistents amb els valors i objectius que han caracteritzat l'entitat des dels seus començaments. En aquest sentit, la rendibilitat, la sostenibilitat i la creació de valor són els objectius en què es fonamenta aquest pla de negoci.

L'any 2020 vindrà marcat per l'actual entorn de tipus negatius i una potencial desacceleració econòmica global. En aquest escenari, Banc Sabadell s'enfocarà en la rendibilitat. La rendibilitat significa seguir creixent en els mercats principals en què Banc Sabadell és present, així com posar especial atenció en l'eficiència i en l'acceleració de la normalització del balanç. Banc Sabadell també continuarà desenvolupant les capacitats tecnològiques necessàries per oferir una proposta de valor i promoure l'atracció de talent versàtil per afrontar la transformació comercial i digital de l'entitat i la seva adaptació a un entorn canviant com l'actual. Finalment, el pla de negoci de Banc Sabadell persegueix la creació de valor per a tots els seus *stakeholders*, alhora que ofereix una àmplia oferta de productes i una excel·lent qualitat de servei als seus clients i es potencia el capital humà, tenint en compte les inquietuds i expectatives professionals de motivació i de reconeixement dels seus empleats. Tot això, sense oblidar el compromís que Banc Sabadell té amb la societat i el medi ambient en tots els territoris on el banc desenvolupa la seva activitat, a través del desenvolupament ètic i responsable del seu negoci.

Per tal d'assolir aquests objectius, Banc Sabadell es recolza en la seva forta imatge de marca i experiència de client com a elements diferenciadors, així com en les seves àmplies capacitats tecnològiques, que permeten evolucionar la seva proposta de valor. Tot això, comptant amb una organització àgil, versàtil i formada per persones amb talent i compromís.

El propòsit de Banc Sabadell per a l'any 2020 es continua enfocant a maximitzar el valor de la seva franquícia en els tres mercats principals en què opera (Espanya, el Regne Unit i Mèxic), creixent de manera orgànica i comptant amb una estratègia clara i diferenciada en cada àrea geogràfica.

D'aquesta manera, les ambicions de Banc Sabadell a Espanya se centren a reforçar la seva proposta de valor en els segments *core* i impulsar el marge comercial, alhora que continuem protegint el nostre sòlid perfil de risc. Tot això, incrementant la sostenibilitat del negoci, transformant el model de distribució i digitalització de cara a oferir un ampli ventall de productes i serveis diferenciats a cada client, mentre es manté el lideratge en qualitat de servei.

Al Regne Unit, el novembre de 2019 es va llançar un nou pla estratègic per a l'horitzó 2022 després de la incorporació d'un nou equip directiu a la filial britànica, TSB. El nou pla té com a objectius millorar l'eficiència del negoci,

Resiliència dels ingressos del negoci bancari

Gestió contínua dels actius problemàtics

Execució del nou Pla estratègic de TSB

Mantenir un nivell adequat de capital

Creació de valor per a l'accionista

al mateix temps que incrementar els volums i els ingressos de manera orgànica, tant en hipoteques com en préstecs consum a particulars, per tal de millorar la rendibilitat del negoci. Per fer-ho, TSB compta amb una nova plataforma tecnològica que és clau per construir un model de negoci àgil i que li atorga un avantatge competitiu en el mercat britànic, ja que permet a l'entitat adaptar-se de manera més ràpida i eficient a les noves necessitats del client.

Finalment, l'estratègia definida per al negoci mexicà està fonamentalment enfocada a continuar enfortint el nostre segment de Banca d'Empreses i Corporativa, centrant-nos en els clients i productes que ens permeten maximitzar la nostra rendibilitat mentre es progressa en el desenvolupament del negoci de banca a particulars, que està basat en un model innovador i 100% digital.

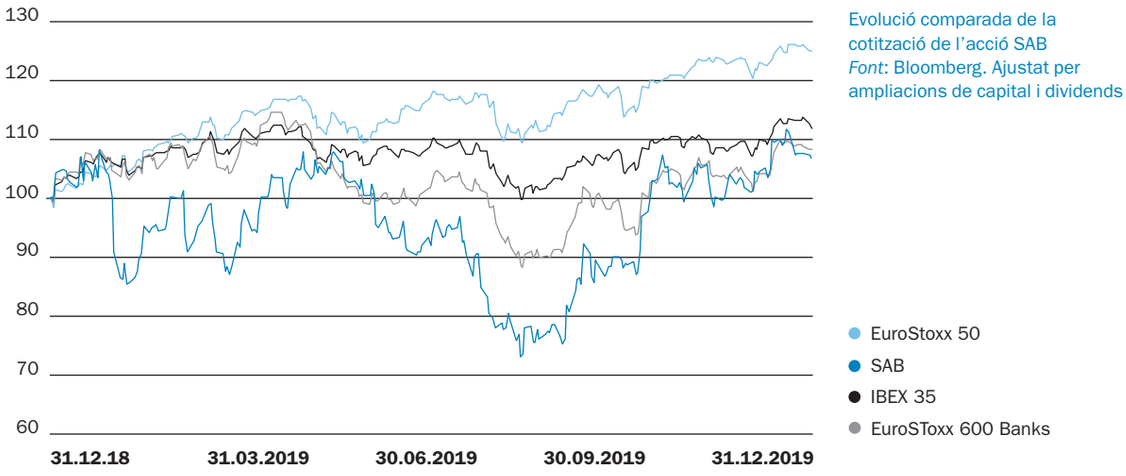
L'acció de Banc Sabadell i els accionistes

En l'exercici 2019, les tensions comercials entre els Estats Units i la Xina, la incertesa al voltant del Brexit, la preocupació en aquest entorn per la debilitat del creixement global i la resposta oferta pels bancs centrals han estat els principals focus d'atenció dels mercats financers, així com els factors determinants de la cotització dels bancs.

Tanmateix, en els últims mesos de l'any, la reducció de la probabilitat d'una sortida sense acord del Regne Unit de la Unió Europea, el menor risc de litigi associat a hipoteques lligades a l'IRPH després de les conclusions de l'advocat general de la Unió Europea i un cert repunt dels tipus d'interès interbancaris van afavorir l'evolució del sector bancari espanyol.

Respecte a l'acció concreta de Sabadell, el camí de millora del capital durant l'any, l'anunci del Pla estratègic de TSB i la contínua millora en la qualitat d'actiu mitjançant les vendes institucionals de carteres d'actius problemàtics conformen les principals fites que han influït idiosincràticament en la seva evolució el 2019.

Paral·lelament, al tancament de 2019, més d'un 89% dels analistes que cobreixen l'acció de Banc Sabadell recomanaven comprar o mantenir l'acció.

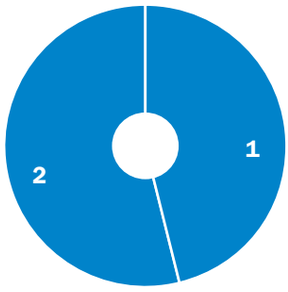

Evolució comparada de la cotització de l'acció SAB
Font: Bloomberg. Ajustat per ampliacions de capital i dividends

Nota: cotització ajustada per l'efecte dels dividends i les ampliacions de capital. Font: Bloomberg.

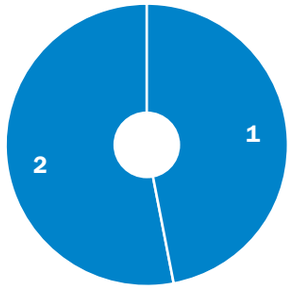
Al llarg de 2019, el pes dels inversors institucionals en la base accionarial de Banc Sabadell ha pujat lleugerament respecte al desembre de 2018, i ha passat d'un 53,0% a un 53,8% el desembre de 2019.

La capitalització borsària de Banc Sabadell al tancament de l'any era de 5.760 milions d'euros, i la ràtio preu-valor comptable (P/VC) se situava en 0,44.

Distribució d'accionistes 31.12.2019 (en %)

1	Accionistes minoristes	46,2
2	Inversors institucionals	53,8

Distribució d'accionistes 31.12.2018 (en %)

1	Accionistes minoristes	47,0
2	Inversors institucionals	53,0

Distribució d'accions per trams el 31 de desembre de 2019

Nombre d'accions	Accionistes	Accions per trams	% sobre el capital
D'1 a 12.000	189.863	563.139.756	10,01 %
D'12.001 a 120.000	42.426	1.284.276.683	22,82 %
D'120.001 a 240.000	1.620	264.631.530	4,70 %
D'240.001 a 1.200.000	921	393.813.970	7,00 %
D'1.200.001 a 15.000.000	167	465.296.435	8,27 %
Més de 15.000.000	37	2.655.806.327	47,20 %
TOTAL	**235.034**	**5.626.964.701**	**100,00 %**

Distribució d'accions per trams el 31 de desembre de 2018

Nombre d'accions	Accionistes	Accions per trams	% sobre el capital
D'1 a 12.000	190.297	578.124.117	10,27 %
D'12.001 a 120.000	42.519	1.288.813.941	22,90 %
D'120.001 a 240.000	1.605	260.418.978	4,63 %
D'240.001 a 1.200.000	914	390.814.906	6,95 %
D'1.200.001 a 15.000.000	151	414.351.420	7,36 %
Més de 15.000.000	37	2.694.441.339	47,88 %
TOTAL	**235.523**	**5.626.964.701**	**100,00 %**

Benefici i valor comptable per acció 2016-2019

	En milions	En milions d'euros	En euros	En milions d'euros	En euros
	Nombre d'accions mitjanes	**Benefici atribuït al grup**	**Benefici atribuït al grup per acció**	**Recursos propis**	**Valor comptable per acció**
2016	5.616	710	0,126	12.926	2,30
2017	5.570	802	0,142	13.426	2,41
2018	5.565	328	0,050	12.545	2,25
2019	5.538	768	0,125	13.172	2,38

Informació borsària

A continuació es presenta un conjunt d'indicadors en relació amb l'evolució borsària del banc:

Informació borsària

	2019	2018	Variació (%) interanual
Accionistes i contractació			
Nombre d'accionistes	235.034	235.523	(0,2)
Nombre d'accions mitjanes (en milions)	5.538	5.565	(0,5)
Contractació mitjana diària (milions d'accions)	30	27	11,2
Valor de cotització (en euros)			
Inici	1,001	1,656	—
Màxima	1,130	1,945	—
Mínima	0,714	0,950	—
Tancament	1,040	1,001	—
Capitalització borsària (en milions d'euros)	5.760	5.568	—
Ràtios borsàries			
Benefici net atribuït per acció (BPA) (en euros)	0,13	0,05	—
Valor comptable per acció (en euros)	2,38	2,25	—
P/VC (valor de cotització s/valor comptable)	0,44	0,44	—
PER (valor de cotització/BPA)	8,29	20,11	—

Política de dividends

La retribució als accionistes del banc, d'acord amb el que estableixen els estatuts de l'entitat, és sotmesa cada exercici a l'aprovació de la Junta General d'Accionistes.

En l'exercici 2018, el banc va retribuir els seus accionistes amb 0,03 euros per acció a través d'una remuneració completament en efectiu. Aquesta distribució es va dur a terme mitjançant un dividend a compte de 0,02 euros per acció i un dividend complementari de 0,01 euros per acció. Aquest import va representar una rendibilitat sobre la cotització al tancament de l'exercici del 3,0%.

El Consell d'Administració va acordar amb data 24 d'octubre de 2019 la distribució d'un dividend a compte del resultat de 2019 per import de 0,02 euros bruts per acció (net de la corresponent retenció a compte d'impostos de 0,0162 euros per acció) que es va pagar mitjançant el lliurament d'accions pròpies per valor de 89.635 milers d'euros, 126 milers d'euros en efectiu i 21.055 milers d'euros de retencions, pagat en data 24 de desembre de 2019.

A més a més, el Consell d'Administració proposarà a la Junta General d'Accionistes que acordi la distribució d'un dividend brut per acció de l'exercici 2019 de 0,04 euros per acció.

Per als pròxims exercicis, Banc Sabadell preveu mantenir els pagaments en efectiu com a forma de retribució als seus accionistes.

Gestió de qualificació creditícia

El 2019, les agències que avaluen la qualitat creditícia de Banc Sabadell són S&P Global Ratings, Moody's, DBRS i Fitch Ratings.

Gestió de qualificació creditícia. *Ratings* actuals i a l'última data

Agència	Llarg termini	Curt termini	Perspectiva	Última revisió
DBRS	A (*Low*)	R-1 (*Low*)	Estable	25.06.2019
S&P Global Rating	BBB	A-2	Estable	13.12.2019
Moody's Investors Service (*)	Baa3 / Baa2	P-3 / P-2	Estable / Estable	12.12.2019
Fitch Ratings	BBB	F2	Estable	20.12.2019

(*) Correspon a deute *senior* i dipòsits, respectivament.

Amb data 6 d'abril de 2018, S&P Global Ratings va apujar la qualificació creditícia de Banc Sabadell a llarg termini a BBB des de BBB- i a curt termini a A-2 des d'A-3. La perspectiva és estable. Aquesta pujada de qualificació creditícia es va fonamentar en la millora de la qualitat creditícia de Banc Sabadell en el context d'un menor risc indústria del sistema bancari espanyol, que es deu principalment al seu despalanquejament, així com en una millora de la confiança inversora.

Amb data 13 de desembre de 2019, S&P Global Ratings va afirmar la qualificació creditícia de Banc Sabadell de BBB a llarg termini, d'A-2 a curt termini i la perspectiva estable.

Amb data 19 de setembre de 2018, Moody's va confirmar el *rating* a llarg termini dels dipòsits en Baa2 i del deute sènior en Baa3, així com el *rating* a curt termini dels dipòsits en P-2 i del deute sènior en P-3 de Banc Sabadell, i va comunicar el canvi de la perspectiva del *rating* a estable des de positiu. L'agència va tenir en compte la millora del perfil de risc d'actius del banc després de la venda de la major part de la seva cartera d'actius immobiliaris adjudicats i la disminució d'actius classificats en *stage 3*, així com l'adequada posició de liquiditat i els indicadors de capital i de rendibilitat del grup debilitats per les partides extraordinàries registrades el 2018, que estaven relacionades amb les pèrdues en la filial del grup TSB i les provisions per la venda d'actius problemàtics.

Amb data 12 de desembre de 2019, Moody's ha afirmat la qualificació creditícia de Banc Sabadell amb perspectiva estable.

Amb data 4 de juny de 2019, DBRS Ratings GmbH ha comunicat la pujada del *rating* a llarg termini de Banc Sabadell a A (*Low*) amb perspectiva estable des de BBB (*High*) per reflectir la reducció significativa d'actius problemàtics després de les vendes efectuades, el progrés en la resolució de les incidències relacionades amb la migració tecnològica de TSB i la contínua millora en els ingressos *core*. El *rating* a curt termini es va mantenir en R-1 (*Low*).

Amb data 25 de juny de 2019, DBRS Ratings GmbH ha afirmat la qualificació creditícia de Banc Sabadell amb perspectiva estable.

Amb data 29 de març de 2019, Fitch Ratings ha assignat a Banc Sabadell una qualificació BBB a llarg termini i F3 a curt termini, amb perspectiva estable. Aquesta nota reflecteix la solidesa de Banc Sabadell, el quart banc més gran d'Espanya per actius, amb una àmplia experiència en el negoci de pimes i diversificació geogràfica gràcies a les seves operacions al Regne Unit i Mèxic. Fitch també destaca els nivells de capital de Banc Sabadell, que compleixen els requisits dels organismes reguladors europeus, el seu perfil de liquiditat i la reducció dels actius problemàtics. La qualificació té en compte, així mateix, el desafiament del banc per millorar el seu negoci al Regne Unit després dels problemes derivats de la migració tecnològica de la seva filial britànica, TSB, i l'incert entorn operatiu al país pel Brexit. Fitch considera que Banc Sabadell disposa d'una sòlida franquícia a Espanya, fruit de la seva estratègia d'adquisicions de l'última dècada, la qual cosa li proporciona una sòlida capacitat de generació d'ingressos i unes perspectives de millora de la rendibilitat.

Amb data 20 de desembre de 2019, Fitch Ratings ha apujat el *rating* a curt termini de Banc Sabadell a F2 des d'F3, fet que reflecteix la contínua millora del seu perfil de finançament i la seva folgada posició de liquiditat. El *rating* a llarg termini es manté en BBB, amb perspectiva estable.

El client

Marca i experiència de client

"A Banc Sabadell hi som per ajudar persones i empreses a fer realitat els seus projectes, anticipant-nos i ocupant-nos que prenguin les millors decisions econòmiques amb una gestió responsable i sostenible amb el medi ambient.

Som no conformistes i compromesos. Treballem amb professionalitat i eficàcia. I ens relacionem des de l'empatia i la franquesa."

Aquesta és la promesa de marca de Banc Sabadell, el banc que volem ser. La marca té un compromís amb els clients, amb els empleats i amb la societat, perquè "no solament ens distingeix el que fem, sinó com ho fem".

Banc Sabadell s'està transformant per continuar construint relacions de confiança i a llarg termini amb els seus clients, a través de la marca i l'experiència de client.

L'experiència de client l'entenem a Banc Sabadell com la manera en què es lliura la promesa de marca als seus clients. En aquest sentit, el banc té l'ambició de ser una entitat líder en experiència de client i, per alinear tota l'organització amb aquest objectiu, tots els empleats amb retribució variable tenen en els seus incentius el compliment de KPI d'experiència de client.

La Direcció de Client és l'encarregada de garantir la translació de la visió client a tota l'organització, i compta amb el suport, tant en el centre corporatiu com en la xarxa d'oficines, de figures especialitzades per dinamitzar aquest model mitjançant formacions, tallers i plans d'actuació específics.

Els empleats de Banc Sabadell tenen a la seva disposició formació específica sobre experiència de client. Aquesta formació és molt variada i s'instrumenta en reptes basats en la veu del client que permeten als gestors interioritzar conceptualment i aprofundir en la importància de posar el client en el centre de l'estratègia. També persegueix conèixer i aprofundir en com els clients haurien de viure determinats processos crítics (moments de la veritat) i dotar-los de capacitats i habilitats per actuar de la millor manera possible en cada un d'ells.

Millora de l'experiència de client

El món està evolucionant a gran velocitat i els hàbits dels clients estan canviant. Davant aquest context, Banc Sabadell s'està transformant per oferir la millor experiència possible a un client cada cop més informat i exigent, que requereix una major personalització, immediatesa i omnicanalitat.

Estratègia competitiva: model de relació superior

Amb el propòsit de seguir lliurant l'experiència Sabadell, la nostra manera de fer banca, el banc està evolucionant cap a un model de relació superior. Es tracta d'un model totalment centrat en el client i molt governat per la intel·ligència de negoci, la digitalització, el model de distribució i les persones.

— Es milloren les relacions amb aquells clients amb necessitats més sofisticades, oferint-los un model personalitzat i més especialització.
— Se simplifica, sent més eficients i facilitant la relació transaccional bàsica amb els clients gràcies a l'oportunitat que ofereixen les noves tecnologies i els nous canals d'interacció, en especial el mòbil.

Les noves tecnologies com ara Big Data, IoT o intel·ligència artificial són "part essencial" del nou model de relació amb el client. El major coneixement del client permet al banc oferir una experiència i un servei diferencials amb una oferta molt més personalitzada respecte a les seves necessitats específiques.

A Banc Sabadell fem servir la connectivitat i les dades per transformar l'experiència del client, redefinim productes i serveis i permetem als clients que hi interactuïn d'una manera diferent.

Les noves tecnologies, per tant, porten a una gestió augmentada del client en la qual els clients són els que escullen el canal més convenient per relacionar-se amb el banc quan vulguin, com vulguin i des d'on vulguin.

La transformació ja està generant resultats tangibles:

— Banc Sabadell és un banc d'empreses, líder en recomanació i qualitat de servei.
— La visió del model de relació ha permès, en *retail*, accelerar l'activitat comercial i generar més vendes. I, en empreses, gràcies a la visita de planificació el banc ha ampliat la capacitat propositiva i els clients ho valoren molt positivament.
— En digitalització, més del 55% dels clients són digitals (clients actius en canals digitals en els últims 3 mesos).
— Més avantatges digitals (39%), amb un ritme de creixement per damunt dels nostres *peers* europeus.

Hub Empreses

Una de les iniciatives que refermen el compromís del banc amb les empreses és el Hub Empreses, un innovador espai per a clients i no clients on s'ofereix assessorament expert a les empreses i on s'organitzen tallers formatius, iniciatives per potenciar el *networking* i *showrooms* tecnològics.

Moments de la veritat

A Banc Sabadell sabem que hi ha moments únics que ho poden canviar tot; moments d'interacció amb el banc sobre els quals el client s'ha generat unes altes expectatives i en els quals la impressió que tingui condicionarà la seva percepció i la seva relació futura amb el banc.

Els moments de la veritat han permès transformar i millorar els processos fent-los molt més *customer centric* i aconseguint, per tant, que l'experiència viscuda pels clients sigui molt més satisfactòria.

Per aquest motiu, el banc fa estudis en profunditat amb els clients sobre aquests moments, on ens expliquen en detall com viuen determinats processos de l'entitat. Mitjançant el *customer journey*, els *focus groups* i les enquestes a clients, entre altres eines, i amb la participació d'un equip multidisplicinari, s'han identificat els 10 moments de la veritat de clients particulars i els 10 del segment empreses.

BS Idea: un motor de la transformació de Banc Sabadell

BS Idea és un programa de cocreació que permet a tots els empleats de Banc Sabadell proposar idees de millora sobre qualsevol àmbit de l'organització. A més, un comitè compost per directius de l'entitat premia aquelles idees que tinguin un major alineament amb l'estratègia del banc, amb la millora de l'experiència de client i amb el procés de transformació. Constitueix, a més, un excel·lent canal de cocreació i comunicació entre els equips, que poden transmetre la seva opinió i compartir experiències.

Idees compartides

30.077

Reptes llançats

18

Innovadors

6.269

Mesurament de l'experiència de client

A Banc Sabadell el mesurament de l'experiència de client es focalitza en l'obtenció d'*insights* que ajudin en la presa de decisions i que impulsin una cultura cada vegada més *customer centric*.

El mesurament es duu a terme a través d'una entesa del mercat, del consumidor i del client, i per fer-ho es fan servir diverses metodologies.

Anàlisi qualitativa

El mesurament qualitatiu es duu a terme a partir de diferents estudis i investigacions amb diferents metodologies per tal d'entendre millor l'entorn i conèixer els clients. Entre els objectius que es persegueixen hi ha els següents:

— Entendre les inquietuds, les preocupacions i les actituds del consumidor i les seves necessitats actuals i futures.
— Identificar la part més emocional i menys explícita en la presa de decisions dels consumidors.
— Escoltar en profunditat, activament i constantment la veu dels clients, cosa que ens permet conèixer com viuen la seva relació amb el banc en els diferents *touch points*.

Entre les metodologies utilitzades podríem destacar des de convencionals entrevistes en profunditat o el panel de clients fins a metodologies més innovadores basades en la neurociència i en la detecció de les emocions.

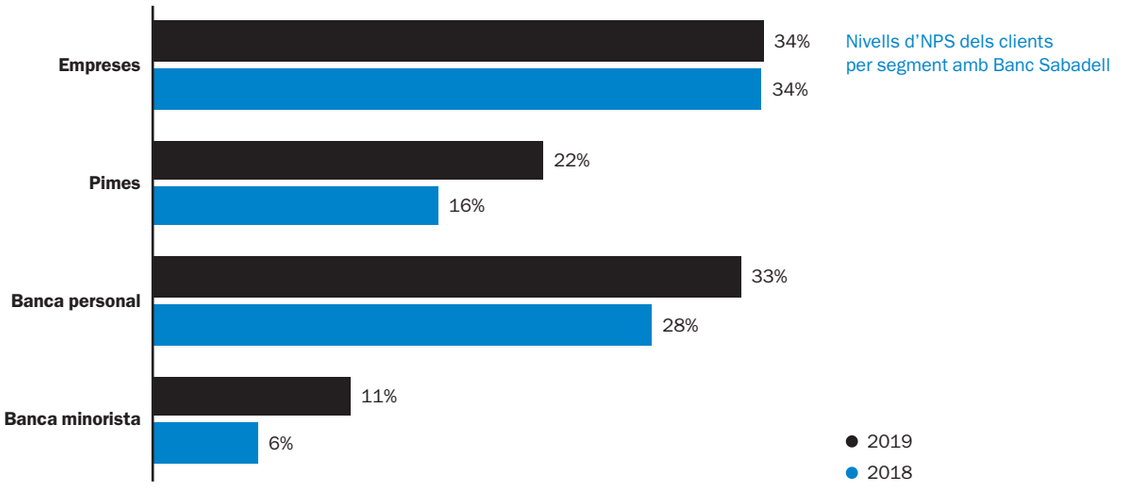
Anàlisi quantitativa

Banc Sabadell analitza també l'experiència dels seus clients a través d'estudis quantitatius, alguns més propers al concepte tradicional de satisfacció i altres que incorporen aspectes més emocionals del client:

Net Promoter Score (NPS)

Net Promoter Score (NPS) és l'indicador de referència del mercat per mesurar l'experiència de client, cosa que permet a Banc Sabadell comparar-se amb els seus competidors i fins i tot amb empreses d'altres sectors, tant nacionals com internacionals.

Els nivells actuals d'NPS refermen Banc Sabadell en la primera posició del sector del segment pimes i en la segona en el segment de banca personal.

Nota: NPS es basa en la pregunta "En una escala de 0 a 10 on 0 és "gens probable" i 10 és "definitivament ho recomanaria". "En quin grau recomanaria vostè Banc Sabadell a un familiar o amic?" NPS és el percentatge de clients que puntuen 9-10 després de restar els que responen entre 0-6." Inclou entitats comparables al grup. Dades de l'últim mes disponible.

Estudis de satisfacció

Banc Sabadell fa periòdicament enquestes i estudis interns que permeten conèixer la satisfacció dels seus clients i identificar àrees de millora per a determinats processos i canals de contacte. Per a cada un d'aquests estudis, el banc es marca uns objectius de millora i en fa un seguiment continu.

Destaca l'excel·lent valoració dels clients respecte al model de relació amb el banc, un model més personalitzat i especialitzat que permet a l'entitat aportar més valor, anticipant-se i ocupant-se dels seus clients.

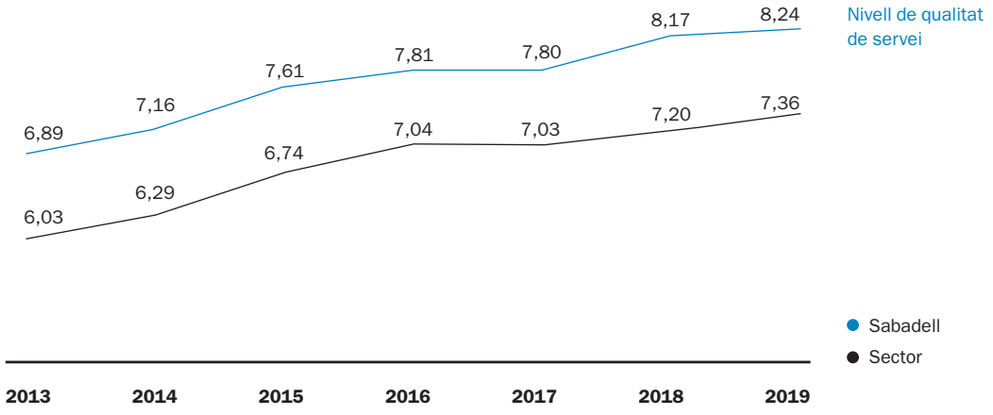
Banc Sabadell ha definit, a més, un pla d'actuació anomenat "*Close the Loop*", sobre la gestió dels clients insatisfets segons els diferents estudis quantitatius d'experiència de client. Els resultats obtinguts són molt satisfactoris, atès que, gràcies a aquestes gestions, en el 80% dels casos s'aconsegueix reconduir la situació.

Banc Sabadell escolta la veu dels seus clients a través de més de 300.000 enquestes anuals i més de 20 *touch points* analitzats.

Estudis de qualitat comercial

A més d'analitzar la percepció de clients, Banc Sabadell també fa estudis objectius com el *Mystery Shopping*, on una consultora independent avalua, mitjançant la tècnica de pseudocompra, la qualitat de servei i la sistemàtica comercial oferta per l'equip comercial. La qualitat de servei és un objectiu estratègic de l'entitat, per la qual cosa la manera com els seus gestors atenen els clients forma part dels seus incentius.

EQUOS RCB (Stiga) és el *benchmark* de mercat que avalua la qualitat de servei oferta pel sector financer mitjançant la tècnica del *Mystery Shopping*. Banc Sabadell és una de les entitats més ben valorades el 2019: se situa per damunt de la mitjana del sector (+0,88 punts) i ocupa la primera posició en actuació comercial, entre les principals entitats financeres espanyoles, aspecte amb més rellevància de l'estudi.

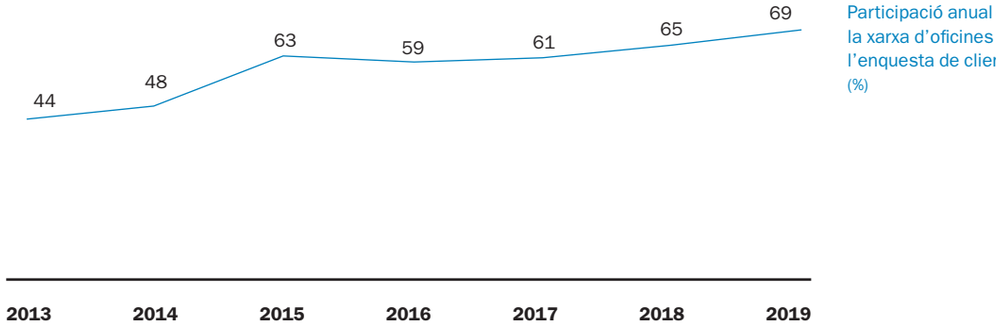

Nivell de qualitat de servei

Enquesta de client intern

L'enquesta de client intern ens permet escoltar la veu de l'equip comercial. El seu objectiu és quantificar la valoració dels empleats d'oficines sobre els productes, els serveis, les eines i el suport que es proveeixen des dels diferents centres corporatius.

Els resultats de l'enquesta permeten identificar ítems amb recorregut de millora i establir accions per revertir la situació d'insatisfacció. Destaca l'elevada participació dels empleats i la millora de la valoració global gràcies al compromís amb el client intern.

Participació anual de la xarxa d'oficines en l'enquesta de client intern (%)

Reconeixements

Banc Sabadell és un referent per a totes les organitzacions a Espanya per la seva consolidada trajectòria en qualitat i excel·lència en gestió.

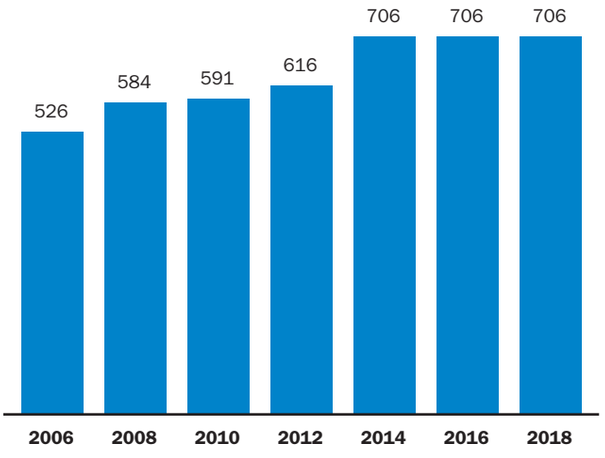
És l'única entitat de crèdit espanyola amb el 100% de la seva activitat financera certificada sota la norma ISO 9001, cosa que demostra el seu focus en el client i el rigor en la gestió dels seus riscos i processos.

Banc Sabadell també té el títol d'Ambaixador de l'Excel·lència Europea, títol que el 2019 ha rebut amb menció especial, pel fet de ser una de les tres organitzacions espanyoles amb més de 700 punts EFQM.

En l'àmbit territorial, el banc disposa, des de l'any 2009, del distintiu "Madrid Excelente", per la seva gestió empresarial. Això acredita el compliment dels criteris de qualitat i d'excel·lència exigits per la "Marca de Garantía Madrid Excelente".

Però per a Banc Sabadell també és molt important reconèixer l'excel·lència interna. Fa més de 15 anys va crear uns premis a través dels quals reconeix l'excel·lència d'aquelles oficines (enquestes de satisfacció dels clients), direccions corporatives i projectes que constitueixen un referent per a la resta de l'entitat.

Es l'única entitat financera a Espanya que obté més de 700 punts en el Segell d'Excel·lència EFQM (European Foundation for Quality Management), en tres avaluacions consecutives (2014, 2016, 2018), cosa que confirma la robustesa i el grau d'excel·lència del seu model de gestió.

Evolució de Banc Sabadell en les avaluacions EFQM

Servei d'Atenció al Client (SAC)

Els clients i els usuaris del grup es poden adreçar al Servei d'Atenció al Client (SAC) per dirimir les queixes o les reclamacions que no hagin estat resoltes a través de la relació habitual amb la seva oficina. El SAC és un servei independent de les línies comercials i operatives del grup, i el seu funcionament es regeix pel Reglament per a la defensa dels clients i usuaris financers del grup Banc Sabadell. Els clients i els usuaris també poden recórrer al Defensor del Client, un organisme independent de l'entitat i competent per resoldre les reclamacions que se li plantegin, tant en primera com en segona instància. Les resolucions d'ambdós serveis són de compliment obligat per a totes les unitats del banc.

L'any 2019 s'han rebut un total de 34.789 queixes, reclamacions i peticions, un 26,51% menys que el 2018, a les quals s'afegeixen els expedients pendents el 31 de desembre de 2018. D'aquest volum, durant el 2019 s'han gestionat 35.677 expedients.

El SAC també presta un servei d'assistència i informació als clients i els usuaris en diferents assumptes. El 2019, sobre les peticions d'assistència rebudes, el SAC ha admès i resolt 891 peticions.

Vegeu-ne més detalls en la nota 42 dels comptes anuals consolidats del 2019.

Estratègia multicanal

Banc Sabadell ha desenvolupat nous models de propensió amb els quals el banc s'anticipa a les necessitats dels clients, ja sigui a través de la relació d'aquest amb les oficines o a través dels diferents canals que el banc posa a la seva disposició.

Aquest impuls comercial s'ha acompanyat amb noves capacitats digitals que permeten al client relacionar-se amb el banc d'una manera més senzilla. El 2019 hem arribat ja a una ràtio del 55% de clients digitals, amb un increment de tres punts percentuals respecte a l'any anterior. S'afegeixen a això les dades de visites i ús de la banca *online*, especialment les solucions d'app mòbil. BS Mòbil i BS Wallet mantenen un creixement de dos dígits sense cap retrocés del canal web.

La transformació digital genera nous hàbits de consum en els nostres clients que es tradueix en l'ampliació i l'evolució dels canals de relació amb els clients.

Xarxa d'oficines

Banc Sabadell va concloure l'any 2019 amb una xarxa de 2.402 oficines (540 oficines de TSB), amb una disminució neta de 55 oficines respecte al 31 de desembre de 2018 (disminució de 45 oficines sense considerar TSB).

Del total de la xarxa d'oficines de Banc Sabadell i el seu grup, 1.364 oficines operen com a Sabadell (amb 28 oficines de banca d'empreses i 2 de banca corporativa); 107 oficines, com a SabadellGallego (amb 3 de banca d'empreses); 133 oficines, com a SabadellHerrero a Astúries i Lleó (amb 3 de banca d'empreses); 108 oficines, com a SabadellGuipuzcoano (amb 5 de banca d'empreses); 10 oficines, com a SabadellUrquijo; 100 oficines corresponen a Solbank, i 580 oficines configuren la xarxa internacional, de les quals 7 oficines corresponen a BancSabadell d'Andorra, 540 oficines a TSB i 15 oficines a Mèxic.

Banc Sabadell al món

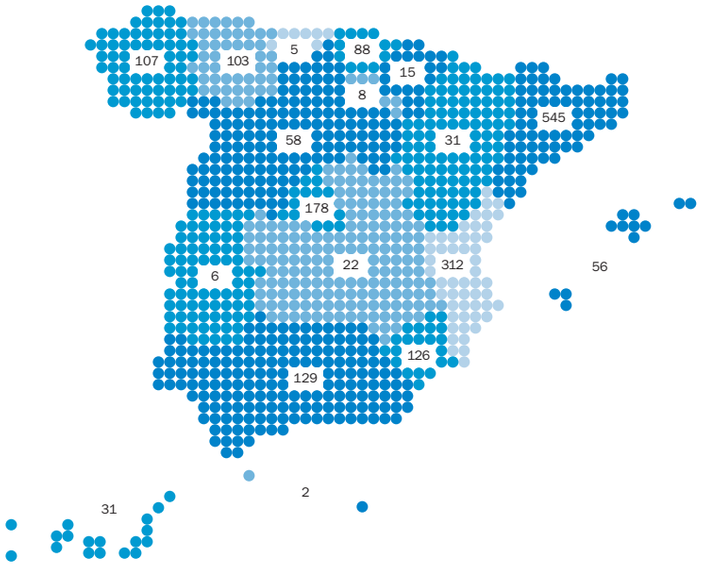

Societats filials i participades
Andorra
Mèxic DF (Mèxic)
Londres (Regne Unit)

Sucursals
Miami (EUA)
París (França)
Casablanca (Marroc)
Lisboa (Portugal)
Londres (Regne Unit)

Oficines de representació
Alger (Algèria)
São Paulo (Brasil)
Pequín (Xina)
Shanghái (Xina)
Bogotá (Colòmbia)
Dubai (EAU)
Nova York (EUA)
Nova Delhi (Índia)
Varsòvia (Polònia)
Lima (Perú)
Santo Domingo (RD)
Singapur (Singapur)
Istanbul (Turquia)

Nombre d'oficines per comunitat autònoma

Xarxa de caixers

El parc de dispositius de la xarxa d'autoservei del grup a Espanya el desembre de 2019 és de 2.982 caixers i 339 actualitzadors de llibreta. Aquest nombre és similar al del tancament de 2018 (2.924 el desembre de 2018, i 345 actualitzadors de llibreta).

El nombre de transaccions el 2019 baixa lleugerament en un 2% a causa d'operativa amb tendència a desaparèixer, i destaquen disminucions del voltant del 20% en l'actualització de llibretes, les recàrregues de mòbils i els ingressos de xec. S'ha arribat a un total de 113.210.579 operacions en la nostra xarxa de caixers.

Destaquem l'augment del 33% en els ingressos *online*, a més d'una sèrie d'operatives que han incrementat el nombre de transaccions efectuades respecte a l'any anterior, com ara els pagaments de rebuts –amb un increment del 39%–, els Instant Money –en un 69% (reintegraments en caixer de la xarxa de BS efectuats per clients sense necessitat de disposar de targeta o delegar-los a un tercer)– i les transferències –que s'incrementen un 9%.

Al final del primer trimestre de 2019 es va activar l'operativa d'Instant Money on Behalf per a totes les oficines i caixers del parc. Instant Money on Behalf és la nova solució que permet al client retirar efectiu del caixer automàtic de l'oficina amb un codi activador generat per la mateixa oficina. Aquesta solució ha estat rebuda positivament, i s'han efectuat un total de 36.000 operacions fins al mes de desembre.

Durant el 2019 el banc ha iniciat la implantació del pla de renovació de 596 caixers a Espanya, a més d'invertir per incrementar en 103 caixers d'oficina i afegir ingressadors *online* en més del 96% de les seves oficines. El projecte acabarà durant el primer trimestre de 2020. Aquest pla millora el servei per a més satisfacció dels nostres clients.

BS Online i Sabadell Mòbil

El 2019 hem superat la ràtio del 55% de clients digitals, de manera que es tanca l'any amb un increment de tres punts percentuals. S'afegeixen a això les dades de visites i ús de la banca *online*, especialment les solucions d'app mòbil. BSM i BS Wallet mantenen un creixement de dos dígits sense cap retrocés del canal web.

BS Online

Malgrat totes les dades de creixement i ús del mòbil, BS Online no redueix el seu nombre de visites i ús en relació amb l'any 2018. El tràfic i la freqüència d'ús es mantenen alts, amb una prevalença d'ús operatiu i transaccional sobretot en el segment d'empreses.

El nombre de transaccions que es fan a través de BS Online continua creixent: en el segment d'empreses, les operacions de *servicing* han crescut un 7% respecte a l'any passat.

Al llarg de l'any 2019 s'han llançat diversos projectes de reducció de fricció i augment de lliurament de valor al client en operatives freqüents per al client empresa, fent millores en operatives com ara transferències, l'ús de *confirming* i el pagament d'impostos.

Increment de les operacions de *servicing*

+7%

Sabadell Mòbil

L'evolució d'usuaris de Sabadell Mòbil (BSM) segueix en constant creixement, de 2,4 a 2,7 milions d'usuaris. L'app compta com a únic canal digital de relació amb el banc per a quasi el 40% dels clients digitals.

A més de les creixents volumetries de descàrrega i preferència, la freqüència d'ús se segueix mantenint en la mitjana de 22 vegades al mes.

Les dades d'ús de *servicing* i transacció del canal no deixen de créixer, sobretot en operatives recurrents i operacions de finançament al consum.

En finançament al consum s'han anat automatitzant i optimitzant els processos de petició i disposició de crèdits i crèdits preaprovats. Amb això s'ha aconseguit que l'app pesi més del 80% de les contractacions digitals, amb un creixement anual superior al 50%.

Seguint amb la línia de treball al voltant de facilitar el fraccionament de pagaments, s'ha millorat la manera com es presenten les quotes als clients i s'ha integrat l'opció de fraccionament directament en els tiquets de pagament en moviments de dèbit que l'aplicació mostra després de cada pagament, amb el consegüent augment del nivell de coneixement i ús del servei.

Aquest any 2019 s'ha llançat per primer cop la contractació d'assegurances digitals, Blink, un producte disponible per a la contractació del procés extrem a extrem digitalment, de manera que es pugui no solament simular l'assegurança en els canals digitals, sinó també signar-ne la contractació.

Quant al servei Bizum, d'enviament de diners de mòbil a mòbil, s'ha triplicat l'operativa respecte al 2018, s'ha facilitat la repetició de l'operativa més freqüent i s'hi han afegit més funcionalitats, i s'ha integrat també en l'apartat de transferències de BSM.

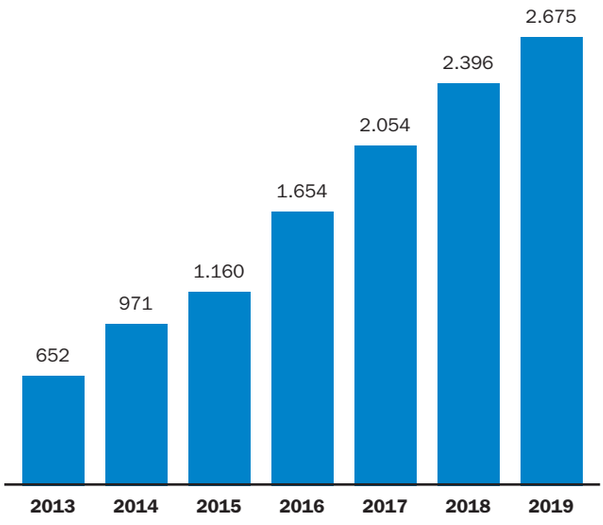
Al seu torn, l'app Sabadell Wallet continua millorant el seu procés d'*enrolment* i usabilitat i recull un increment global dels nivells d'adopció, d'ús i de repetició per part dels clients.

El pagament mòbil segueix recollint cada vegada més adopció per part dels nostres clients. Destaca l'ús i la ràpida adopció d'ApplePay.

Aquest any hem integrat en l'app la recollida d'informació de satisfacció de client.

Finalment, s'ha continuat la línia de treball de millora de la pantalla de posició global en l'app , primera a la qual

accedim després del *login*, on s'han fet més visibles les posicions de finançament, estalvi i targetes i s'ha millorat la visualització de signatures pendents.

Evolució de clients actius a Sabadell Mòbil

Oficina directa

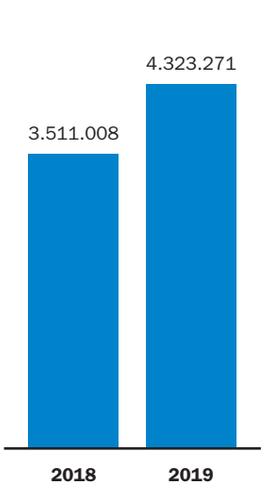
Durant l'any 2019 s'han incrementat els contactes en l'Oficina directa en més d'un 14% respecte als registrats el 2018, i s'han arribat als 5,2 milions de contactes.

Els canals d'atenció que han experimentat més creixement durant aquest any han estat el telefònic i les xarxes socials.

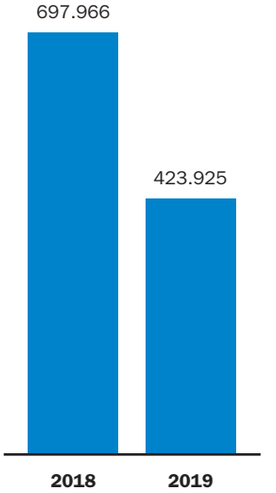
Quant als nivells de servei, la ràtio SLA (*Service Level Agreement*) en atenció telefònica es va posicionar per damunt del 90,60%, seguida per una SLA en el xat del 92,52% i una SLA en el canal correu electrònic del 82,54%. En les xarxes socials es van rebre més de 330.000 mencions, i el nivell d'interaccions va superar les 278.000, i la SLA va ser del 93,81%.

Els increments de volumetries durant el 2019 estan motivats per la directiva PSD2 (*Payment Service Directive 2*) i el desplegament de la SCA (*Strong Customer Authentication*) en els accessos de Banca a Distància.

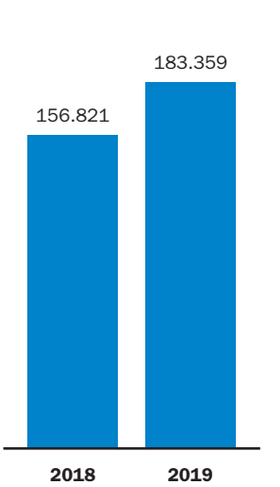
Contactes a través del canal telefònic

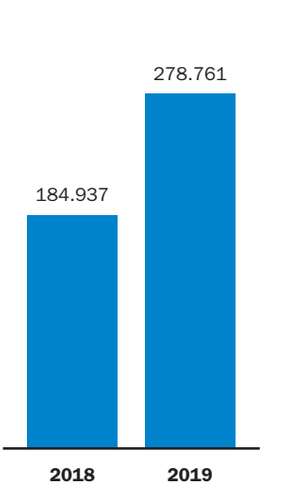
Contactes a través del canal correu electrònic

Contactes a través del xat

Contactes a través de les xarxes socials

Xarxes socials

Banc Sabadell inicia fa tretze anys la seva marxa a través de les xarxes socials. L'objectiu: conèixer el client digital, les seves necessitats, els seus suggeriments, i analitzar la millor manera d'ajudar-lo. Tres anys més tard, el 2010, Banc Sabadell va participar activament en espais de conversa social a través de les xarxes socials més populars, Facebook i Twitter. Actualment, Banc Sabadell té presència en cinc canals de *social media*: Twitter, Facebook, LinkedIn, YouTube i Instagram, amb 17 perfils diferents, i es posiciona com una de les entitats financeres amb millor reputació digital del sector.

Les xarxes socials són un dels principals canals en la relació amb els nostres clients, tant per gestionar consultes bancàries com per difondre missatges institucionals, de negoci, campanyes de màrqueting o d'interès general.

El seu ús es multiplica de manera exponencial, i és prioritari per al banc potenciar-hi la seva presència. Al final del 2011, ateses la demanda i la necessitat d'atendre tots els clients de qualsevol lloc del món, es va implantar el servei de 24x7.

A dia d'avui, Banc Sabadell té una audiència que supera els 500 mil seguidors. En tancar el 2019, s'han monitorat o atès quasi 278 mil mencions a la marca.

Una de les claus de l'èxit rau en l'atenció continuada i el seguiment constant de les gestions que generen els seguidors i clients. Un dels KPI més destacat en els informes de posicionament del món dels *social media* és la ràtio de resposta per interacció, i Banc Sabadell hi està valorat de manera molt positiva. A més, el contingut corporatiu i institucional ha trobat a través de les xarxes socials un gran altaveu i una font de prescripció interna i externa. A través de les xarxes socials, es difonen i es retransmeten en directe un gran nombre d'esdeveniments patrocinats i jornades en què participem activament. Mostra d'això són les presentacions de resultats, la Junta General d'Accionistes, el Barcelona Open Banc Sabadell – Trofeu Conde de Godó, la retransmissió de la gira d'Alejandro Sanz, la cimera 4YFN d'*startups* en el Mobile World Congress, el South Summit, els Premis a la Investigació de la Fundació Banc Sabadell, així com la Cimera Mundial del Canvi Climàtic, en què el compromís de sostenibilitat de l'entitat ha quedat patent.

Seguint amb els objectius inicials, a Banc Sabadell seguim de prop les tendències, les converses socials associades a l'entitat, les audiències, i sobre la base d'aquestes anàlisis elaborem una estratègia per ampliar i enfortir la nostra presència, el nostre impacte i el nostre *engagement*. Un exemple d'aquest creixement és l'atenció en nous canals com Instagram, la recollida d'opinions dels *markets* de les aplicacions mòbils, l'escolta en fòrums del sector i l'anàlisi de les valoracions de les oficines, a Google Maps.

L'entitat segueix guanyant presència digital en canals amb gran creixement com ara Instagram i LinkedIn, i continua amb l'especialització de segments a través dels perfils com els de premsa (@SabadellPrensa, @SabadellPremsa i @SabadellPress), el de la Fundació Banc Sabadell (@FBSabadell), el de @BStartup adreçat als emprenedors, el perfil de @InnoCells com a suport als nous negocis i la transformació digital, així com a través de @Sabadell_Help, el compte específic per a atenció al client.

InnoCells, el *hub* de negocis digitals i vehicle de *corporate venturing* de Banc Sabadell

Transformació digital i experiència de client (InnoCells)

InnoCells és el *hub* d'innovació i el vehicle d'inversions estratègiques de Banc Sabadell. La seva activitat es basa en un model d'innovació flexible que ha evolucionat en relació amb les necessitats de l'entitat.

El *hub* té com a objectiu ampliar la cadena de valor mitjançant la identificació de noves línies de negoci, la innovació en productes digitals i la conceptualització de noves propostes de valor per anticipar-se a les necessitats dels clients i ocupar-se'n a través d'una oferta completa amb visió *end-to-end*.

Així mateix, Banc Sabadell i InnoCells disposen d'una estratègia conjunta per potenciar l'atracció de talent digital en el grup i desenvolupar el posicionament d'innovació mitjançant l'execució de projectes, *partnerships* i inversions.

InnoCells combina quatre capacitats per abordar reptes i projectes, amb reflexió i execució, que asseguren el màxim impacte per al grup Banc Sabadell i la potenciació de l'experiència de client.

Business Design – Disseny estratègic

El disseny estratègic es basa en l'evolució de la proposta de valor dels serveis financers cap al lliurament d'experiències digitals centrades en l'usuari.

InnoCells ajuda a identificar pràctiques líders del mercat i a integrar la visió del client. *Business Design* aborda

els reptes de manera holística i incorpora la veu del client en tot el procés: entén l'usuari i els seus problemes, proposa nous productes i serveis o modifica processos actuals, i valida les solucions amb usuaris.

El disseny estratègic aborda els projectes des d'un punt de vista diferent: empatitza amb les persones i entén les seves necessitats financeres i no financeres (també les seves emocions, aspiracions i limitacions), així com les circumstàncies i el context.

InnoCells treballa iterativament, a partir d'*inputs* de mercat, per reduir incerteses i minimitzar el risc de fallada. El seu objectiu és dissenyar i desplegar serveis i solucions pensades des de la perspectiva del client per millorar el benestar financer de les persones.

Digital Strategy – Estratègia digital

InnoCells lidera la reflexió estratègica del grup en matèria digital i actua com a *hub* de *know-how*. El vehicle d'innovació aporta una visió estratègica des de l'ecosistema sobre aspectes de negoci clau. Així mateix, InnoCells ajuda a identificar pràctiques líders en el mercat i a integrar la visió del client. D'aquesta manera, aconsegueix una aproximació més gran a l'execució de projectes.

Strategic Investments – Inversions estratègiques

El *hub* duu a terme *scouting* en àmbits i verticals prioritzats en relació amb les activitats *core* de Banc Sabadell. Així, aporta accés i *know-how* sobre innovacions i tendències en l'ecosistema i construeix un *portfolio fintech* exhaustiu i de rellevància.

Fins ara, InnoCells ha dut a terme dotze inversions en *startups* i fons i ha adquirit dues companyies –Instant Credit i PAYCOMET, els serveis de les quals s'han sumat a l'oferta de mitjans de pagament de Banc Sabadell– en sis països.

Partnerships – Acords de col·laboració

InnoCells també actua com a capa de servei per facilitar acords comercials entre Banc Sabadell i l'ecosistema *startup*, així com per impulsar la innovació de producte i l'adopció de noves tecnologies amb un impacte positiu per als clients. En són alguns exemples:

— La signatura de contractes per veu a través d'un innovador sistema de signatura digital vocal desenvolupat per la *startup* Biometric Vox, en la qual InnoCells va invertir el febrer de 2018, que va convertir Banc Sabadell en la primera entitat bancària a Espanya a oferir aquest servei als seus clients.
— L'aliança amb la *fintech* Nemuru per facilitar l'accés a finançament als clients dels professionals del sector de les reformes.

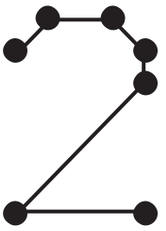
Projectes de *Business Design*

InnoCells ha contribuït a l'oferta digital de Banc Sabadell i a la millora de l'experiència de client tant a través del desenvolupament de projectes des de zero com mitjançant l'adaptació de processos existents o l'exploració de nous entorns.

En són dos exemples amb evolució diferenciada –el primer es va sumar a l'oferta per a autònoms de Banc Sabadell i el segon es va llançar al mercat com una companyia independent– i bon posicionament:

— **Nomo:** és una plataforma digital que unifica en una app eines per als autònoms i *freelancers* vinculades a la gestió del negoci, la comptabilitat i els impostos, i que ofereix, a més, serveis financers.
— **Mitto:** és una targeta de prepagament per a joves a partir de 14 anys que permet pagar tant *online* com en botigues físiques únicament amb el saldo disponible de la targeta. A través de l'app , els pares hi vinculen una targeta bancària i envien diners als seus fills, que els reben a l'instant.

Entorn econòmic, sectorial i regulador

45 Entorn econòmic i financer
49 Entorn del sector bancari
49 Entorn regulador
51 Visió 2020
51 Resum executiu

L'economia global ha registrat el menor creixement des de la crisi financera i la inflació s'ha mantingut continguda.

Els principals bancs centrals han reprès mesures d'estímul monetari.

Entorn econòmic i financer

L'economia global s'ha debilitat a partir de les tensions comercials, la incertesa derivada del Brexit i la desacceleració de l'economia xinesa. En aquest context, els principals bancs centrals han reprès polítiques d'estímul monetari.

La guerra comercial entre els Estats Units i la Xina s'ha mantingut com un dels principals focus d'atenció i incertesa. Al llarg de l'any es van produir diferents intents fallits d'acostar posicions entre ambdós països, amb subsegüents augments d'aranzels. A més, el conflicte continua afectant altres àmbits a banda del comercial, com ara el tecnològic (imposició de sancions a Huawei i a altres empreses xineses del sector) o el canviari (els Estats Units van designar oficialment la Xina com a manipulador de divises). Tot i així, el 2019 es va acabar tancant amb la notícia d'un acord comercial entre ambdues potències que inclou algunes concessions per part de la Xina a canvi d'una certa reducció d'aranzels.

Les tensions comercials generades per l'Administració Trump també es van dirigir cap a la UE, encara que amb una intensitat menor. La fita de l'any va ser la imposició d'aranzels sobre 7,5 mM de dòlars de productes de la UE, com a resposta als subsidis il·legals a Airbus, després que l'Organització Mundial del Comerç (OMC) es pronunciés a favor dels Estats Units. En canvi, els Estats Units no van imposar aranzels sobre el sector automobilístic, després que l'amenaça fos present durant bona part de l'any.

Quant a Mèxic, a l'estiu l'Administració Trump va causar un nou xoc d'incertesa després d'amenaçar amb la imposició d'aranzels a totes les importacions procedents de Mèxic si el país no implementava mesures per frenar els fluxos migratoris. Dies després, les autoritats de tots dos països van arribar a un acord migratori que va permetre descartar la imposició d'aranzels. Per la seva banda, tot i certs avanços als Estats Units en l'aprovació parlamentària del nou acord comercial que ha de substituir el NAFTA, la seva aprovació final resta pendent.

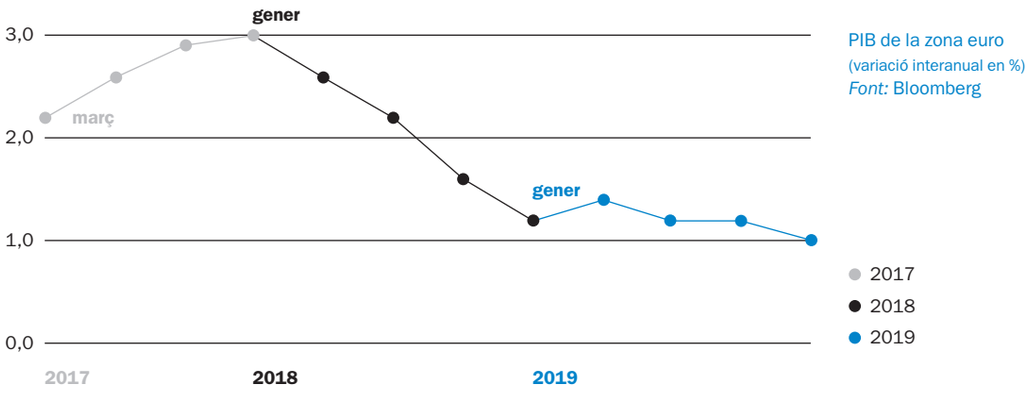
El Brexit i els successius retards de la data de la sortida de la UE han continuat determinant el comportament de l'economia i la política britàniques durant l'any. La incapacitat de T. May per aconseguir que el Parlament aprovés l'acord assolit amb la UE per a una sortida ordenada va acabar forçant la seva dimissió i l'ascens de B. Johnson al poder. B. Johnson va aconseguir renegociar l'acord amb la UE i, davant el bloqueig parlamentari, va optar per desencadenar eleccions a final d'any per aconseguir aprovar-lo. La seva àmplia victòria electoral facilita la sortida oficial del Regne Unit de la UE el 31 de gener de 2020. A partir d'aquí, començaria el període de transició i les negociacions sobre la futura relació amb la UE.

Dins l'àmbit polític, als Estats Units la Cambra de Representants va aprovar iniciar el judici polític a D. Trump. L'al·legació dels demòcrates es basa en una trucada en què D. Trump demanava al president d'Ucraïna informació sobre els negocis del fill de J. Biden (un dels favorits en les primàries demòcrates) a canvi d'autoritzar una ajuda militar al país. Per tal que el procés prosperi, es requereix una majoria de dos terços d'un Senat controlat pels republicans. A Europa, després de les eleccions al Parlament Europeu, la nova presidenta de la Comissió Europea va establir com a prioritats del seu mandat assegurar la sobirania de la UE –inclosos els àmbits industrial i digital–, liderar la lluita contra el canvi climàtic i defensar els valors europeus. Finalment, a Itàlia el Moviment 5 Estrelles i el Partit Democràtic van formar un govern de coalició, amb un caràcter més proeuropeu que l'executiu anterior.

Pel que fa a l'activitat econòmica, el PIB mundial va registrar el 2019 el seu creixement més baix des de la crisi financera. El sector manufacturer, la inversió empresarial i el comerç internacional han estat els més perjudicats per la guerra comercial, mentre que els serveis s'han mostrat més resistents. Els mercats laborals, per la seva banda, han mantingut unes dinàmiques positives, cosa que ha suposat un suport per al consum privat.

En les economies desenvolupades, la zona euro s'ha mostrat vulnerable al context global (tensions comercials i Brexit) i s'ha continuat desaccelerant, afectada pel comportament de les exportacions. L'economia europea també s'ha vist llastada per la confluència d'alguns elements idiosincràtics, com ara la nova regulació mediambiental en el sector automotor. Al Regne Unit, l'activitat ha mostrat un creixement reduït, afectada per la incertesa del Brexit i les tensions comercials globals. Les empreses britàniques han substituït inversió per mà d'obra, la qual cosa ha permès que la taxa d'atur s'hagi mantingut a prop de mínims històrics. Als Estats Units, l'economia s'ha anat moderant, tot

i que ha mantingut un creixement raonable en el conjunt de l'any. El consum ha estat el principal suport de l'activitat, recolzat en la fortalesa del mercat laboral. Al Japó, l'activitat ha mantingut un creixement reduït, influïda pel deteriorament del sector exterior.

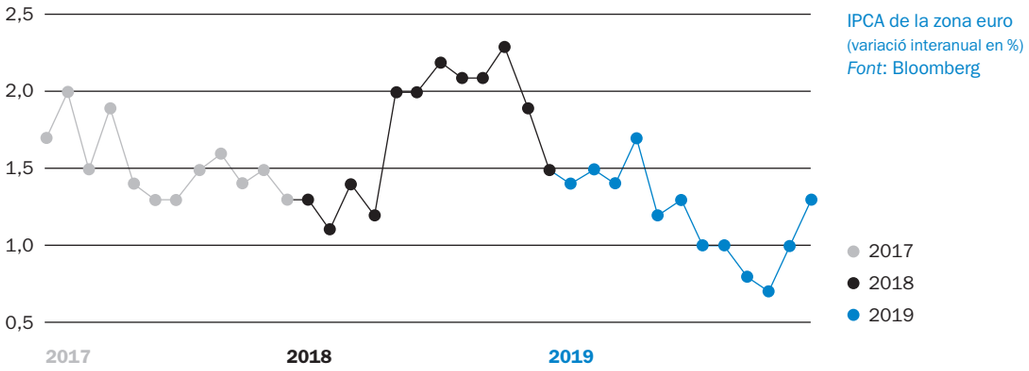

PIB de la zona euro
(variació interanual en %)
Font: Bloomberg

En les economies emergents, el creixement de la Xina s'ha vist afectat per la guerra comercial amb els Estats Units, cosa que ha forçat les autoritats a adoptar mesures per amortir-ne l'impacte. En tot cas, aquestes han estat moderades i s'han centrat a donar suport al consum, les pimes, el sector privat i, en menor mesura, la inversió en infraestructures. Cal destacar que, excloent la Xina i l'Índia, el creixement econòmic dels països emergents continua sense superar amb prou feines el dels desenvolupats. A Mèxic, l'economia s'ha estancat, influïda per la incertesa sobre la política domèstica i la lenta execució de la despesa per part del Govern de López Obrador. A més, el gir del Govern cap a una política energètica més intervencionista ha provocat un deteriorament de les qualificacions creditícies sobirana i de la petroliera estatal (Pemex). Respecte al Brasil, el nou Govern de J. Bolsonaro va aconseguir aprovar una reforma de les pensions necessària per assegurar la sostenibilitat fiscal. A l'Argentina, el peronista A. Fernández, en coalició amb l'expresidenta C. Kirchner, va guanyar les eleccions presidencials de final d'octubre, cosa que va ser mal valorada pels mercats financers, en tenir un perfil intervencionista i contrari a les polítiques de l'FMI. La difícil situació financera del Govern l'ha dut a endarrerir pagaments de lletres del Tresor. A més, s'ha iniciat el procés per dur a terme una reestructuració general del deute públic. Finalment, a Turquia, alguns desequilibris s'han corregit i l'economia ha experimentat una certa millora. Tanmateix, la recuperació continua estant molt relacionada amb les polítiques d'estímul, alhora que el palanquejament extern i els nivells de dolarització de l'economia continuen sent elevats. A més, la política exterior de R. T. Erdogan ha continuat sent un focus d'atenció després de la compra de míssils russos i la incursió militar a Síria, fet que ha causat tensions amb l'Administració estatunidenca.

Respecte a la inflació, aquesta s'ha mantingut contínguda en les principals economies desenvolupades i es troba per sota de l'objectiu dels bancs centrals, especialment en el cas de la zona euro.

El preu del cru ha oscil·lat d'acord amb els desenvolupaments en la guerra comercial i la tensió geopolítica.

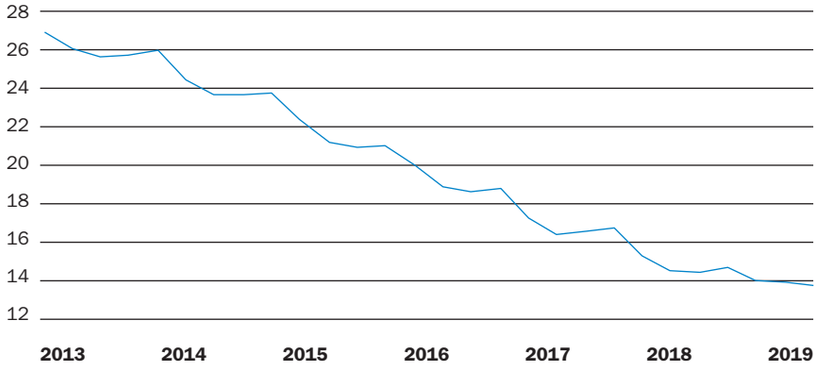

IPCA de la zona euro
(variació interanual en %)
Font: Bloomberg

Espanya ha mantingut unes dinàmiques de creixement similars a les de l'exercici anterior, amb un avanç en l'any de l'ordre del 2% anual.

El gir acomodatici adoptat pels bancs centrals, la decisió de l'OPEP i altres productors d'estendre les retallades de la producció i les disrupcions de l'oferta de cru procedent de països com Veneçuela o l'Iran han actuat com a importants factors de suport del preu del barril de Brent, que ha acabat l'any amb un increment de l'ordre del 20%. L'increment de l'oferta de cru als Estats Units i la reducció de les expectatives de demanda van limitar el recorregut a l'alça del preu del cru.

L'economia espanyola ha mantingut dinàmiques de creixement similars a les de l'exercici anterior, amb un avanç en l'any de l'ordre del 2% anual. Igual que a la resta d'Europa, el sector manufacturer s'ha vist impactat per les tensions comercials globals, el Brexit i l'impacte que ha tingut en el sector automotor la introducció d'una nova normativa mediambiental. En relació amb el mercat laboral, aquest va mostrar unes dinàmiques menys positives que en l'exercici anterior, tot i que la taxa d'atur ha continuat retrocedint. En el sector immobiliari, el preu de l'habitatge ha continuat registrant un important dinamisme, malgrat el debilitament de les compravendes, influït, entre altres factors, per la nova Llei de crèdit immobiliari. Per la seva banda, en l'àmbit exterior, la balança per compte corrent va registrar un superàvit per vuitè any consecutiu malgrat les tensions comercials globals, el menor creixement econòmic dels socis comercials i l'absència de dinàmica en el nombre de turistes estrangers arribats. Finalment, destaquen les actuacions positives de diverses agències de *rating* sobre el deute sobirà, la doble convocatòria electoral (a l'abril i al novembre), amb l'obtenció d'un parlament especialment fragmentat, i l'acord d'un programa de govern entre el PSOE i Unides Podem.

Taxa d'atur a Espanya
(% de la població activa)
Font: INE

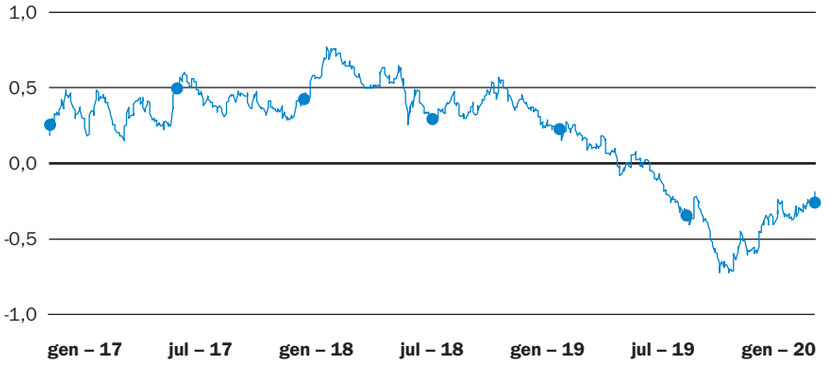
Els bancs centrals de les principals economies desenvolupades han reprès una actitud clarament acomodatícia, en un context de desacceleració econòmica i absència de pressions inflacionistes. El BCE va aprovar al setembre una rebaixa de 10 p.b. en el tipus d'interès de la facilitat de dipòsit, fins al -0,50%, la primera baixada des del 2016 i un nivell mai vist abans. El BCE també va reprendre el seu programa de compres d'actius sense establir una data límit per al final d'aquest programa, i va millorar les condicions de les operacions de liquiditat a llarg termini (TLTRO III) establertes prèviament. Finalment, va introduir un nou sistema per remunerar les reserves excedentàries de les entitats bancàries (*tiering*). Als Estats Units, la Fed va rebaixar els tipus d'interès per primera vegada en una dècada, amb tres baixades consecutives a partir de l'estiu, fins al rang 1,50%-1,75%, com una assegurança davant els riscos globals. En la part final de l'any, la Fed va adoptar una postura de pausa a l'espera de l'evolució dels desenvolupaments econòmics. D'altra banda, la Fed va acabar el procés de reducció del seu balanç abans del previst i, posteriorment, davant el tensionament observat en el mercat monetari en dòlars, en va iniciar un procés d'ampliació mitjançant subhastes de liquiditat en el mercat *repo* i compra de lletres del Tresor. Al llarg de l'any Trump ha criticat de manera reiterada la Fed, pressionant en interès d'una política monetària més laxa. Finalment, el Banc del Japó ha estès el temps en què mantindrà els tipus baixos.

Els mercats financers globals s'han vist recolzats pel gir dels bancs centrals desenvolupats cap a una política monetària més acomodatícia. Els actius de risc, com les

borses i el deute corporatiu, han tingut una evolució molt positiva i menys volàtil que en l'exercici previ. Això ha passat malgrat les tensions comercials contínues i la intensificació dels problemes de liquiditat en alguns mercats, com el de *repos* als Estats Units. Tot i això, les condicions financeres s'han mantingut laxes durant la major part de l'exercici, cosa que ha afavorit un fort increment del finançament a través dels mercats de capitals. Les institucions internacionals han advertit de la creixent rellevància del finançament a través dels mercats de capitals com un dels principals riscos per a l'estabilitat financera.

Les rendibilitats del deute públic a llarg termini d'Alemanya i els Estats Units van retrocedir al llarg de l'any, i van acabar en -0,19% i 1,92%, respectivament. En el cas alemany, la rendibilitat del bo a 10 anys es va tornar a situar en terreny negatiu, per primera vegada des del 2016, i va registrar nous mínims històrics. Als Estats Units, la rendibilitat del bo a 10 anys va registrar mínims des del 2016. El retrocés de la rendibilitat en totes dues regions es va veure influït per la incertesa al voltant de les negociacions comercials entre els Estats Units i la Xina i del Brexit, el debilitament econòmic global, l'absència de pressions inflacionistes, el retrocés de les expectatives d'inflació de mercat a la zona euro i les noves mesures acomodatícies dels bancs centrals. A final d'any, les menors tensions comercials entre els Estats Units i la Xina van suposar una pressió a l'alça per a la rendibilitat del deute sobirà de totes dues economies.

La guerra comercial i el Brexit han seguit condicionant el context econòmic i financer internacional.

Rendibilitat del deute públic d'Alemanya (en %)
Font: Bloomberg

Les primes de risc sobiranes de la perifèria europea s'han estret, influïdes per les noves mesures acomodatícies del BCE, pel canvi de govern a Itàlia cap a un de més proeuropeu i per les accions positives en la qualificació creditícia a Espanya i Portugal. El millor to de mercat també es va evidenciar a Grècia, on el Tresor va emetre el primer bo a llarg termini sense trobar-se sota el rescat internacional.

Pel que fa a les divises, l'euro ha mantingut una tendència depreciatòria en el seu encreuament davant el dòlar. La debilitat de les dades macroeconòmiques de la zona euro n'ha estat un dels factors clau. Per la seva banda, l'evolució de les negociacions comercials entre la Xina i els Estats Units ha generat volatilitat en el tipus de canvi, que ha pogut ser un factor de suport per al dòlar. La lliura esterlina s'ha mantingut exposada als desenvolupaments del Brexit i, en particular, als vaivens sobre el risc de sortida de la UE sense acord. Així, els repetits rebutjos del Parlament davant una sortida sense acord i el canvi de to de B. Johnson, que finalment s'ha esforçat per arribar a una sortida amb acord, han afavorit la lliura en el seu encreuament davant l'euro. El ien s'ha mantingut en nivells similars als de l'exercici passat, tot i que ha registrat una certa volatilitat en la seva cotització davant el dòlar, influït per la incertesa relacionada amb la guerra comercial.

La renda variable ha registrat una evolució molt positiva, recolzada pel to acomodatici dels bancs centrals. Els desenvolupaments al voltant de la guerra comercial només van afectar de manera puntual les cotitzacions.

En els mercats financers dels països emergents, el gir acomodatici dels principals bancs centrals de les economies desenvolupades ha estat un factor de suport i ha permès a alguns països emergents fer rebaixes en els seus tipus d'interès de referència. En tot cas, les tensions comercials han motivat episodis puntuals de volatilitat al llarg de l'any. Per la seva banda, els països amb vulnerabilitats idiosincràtiques més grans, com ara l'Argentina o Turquia, han continuat sent els que han patit un càstig més gran.

Entorn del sector bancari

Els bancs de la zona euro han millorat la seva solvència i la qualitat dels seus actius. La rendibilitat continua pressionada per l'entorn de tipus d'interès reduïts.

El sistema bancari europeu ha mantingut la solvència i ha seguit avançant en la reducció de la morositat el 2019. Així, la ràtio de capital de més qualitat (CET1, *fully-loaded*) va arribar de mitjana al 14,4% el setembre del 2019, davant el 14,5% del setembre del 2018. Mentrestant, la taxa de morositat mitjana dels bancs de la UE va continuar la seva tendència decreixent fins a arribar al 2,9% el juny del 2019 (3,4% un any abans), la menor registrada des de l'harmonització de la definició de préstecs morosos a Europa. La reducció va ser recolzada per la millor gestió d'aquests actius, el favorable context econòmic i els baixos tipus d'interès. Tanmateix, el prolongat període de tipus d'interès reduïts ha continuat llastant la rendibilitat, que es va situar, de mitjana, en el 6,6% el setembre del 2019 –sis dècimes menys que un any abans– i segueix per sota del cost de capital mitjà.

L'*stress test* de liquiditat al sistema bancari de la zona euro ha evidenciat una bona posició de liquiditat, per bé que els bancs globals i sistèmics, més dependents del finançament majorista, se'n veurien afectats més severament en un escenari advers.

Quant als riscos per a l'estabilitat financera de la UE, els principals focus d'atenció, segons diferents autoritats europees, són: (i) les ajustades valoracions dels actius que poden conduir a correccions abruptes en els mercats; (ii) els reptes a la rendibilitat de les entitats financeres; (iii) la major assumpció de riscos per part d'entitats financeres no bancàries, i (iv) a més llarg termini, la sostenibilitat dels models de negoci davant la transició a una economia sostenible.

En l'àmbit domèstic, la rendibilitat del sector bancari s'ha reduït respecte a l'any anterior fins a situar-se en el 7,3% el setembre del 2019, tot i que es manté clarament per damunt de la mitjana europea. Les vendes majoristes de carteres d'actius classificats en *stage* 3 per part d'algunes entitats han contribuït a fer que la ràtio de morositat se situï en el 3,4% el setembre del 2019 –set dècimes menys que en el mateix període de l'any anterior. En termes de solvència, la ràtio de capital CET1 (11,6% el setembre del 2019) es troba clarament per damunt dels mínims reguladors, però encara per sota de la mitjana europea.

Entorn regulador

Els impactes del canvi climàtic per al sector bancari han captat una atenció creixent per part de bancs centrals i supervisors.

Unió Bancària

Al llarg del 2019, s'han produït pocs avanços en la finalització de la Unió Bancària a causa del context electoral dins la UE. La fita principal ha estat l'aprovació de la reforma del codi normatiu únic, a través de la qual s'incorporen a legislació europea les penúltimes modificacions de Basilea III. Tot això s'ha fet mitjançant la modificació del Reglament sobre els requeriments de capital (CRR) i les directives sobre els requeriments de capital i sobre la recuperació i la resolució bancària (CRD IV i BRRD). La majoria d'aquestes noves normes s'aplicarà a partir de mitjan 2021. En l'esfera institucional, no es va arribar a cap acord per a l'establiment del Fons de Garantia de Dipòsits Europeu, tot i que es va crear un grup de treball d'alt nivell per avançar en les negociacions polítiques i una

proposta alemanya a final d'any que servirà com a base per a discussions posteriors.

Pel que fa al marc de resolució, es va acordar que el Mecanisme Europeu d'Estabilitat (MEDE) assumeixi les funcions de mecanisme de suport per al Fons Únic de Resolució (FUR). D'aquesta manera, en situacions en què el FUR tingui dèficits de recursos davant un esdeveniment de resolució, el MEDE li atorgarà una línia de crèdit per tal de cobrir-los. Les noves funcions del MEDE entraran en funcionament el 2024, tot i que amb marge per avançar-les.

Unió dels Mercats de Capitals

Els avanços respecte a la Unió dels Mercats de Capitals (UMC) han tingut una concreció limitada, a causa de les eleccions europees del maig.

D'una banda, es troba en negociació la regulació sobre les plataformes de *crowdfunding* dins la UE. Així mateix, s'ha avançat en la creació d'un producte paneuropeu de pensió individual voluntària i s'han establert mesures per eliminar els obstacles a la distribució transfronterera dels fons d'inversió. A més, s'ha discutit reprendre el projecte de creació d'un actiu lliure de risc per a la zona euro, el qual compta amb nombroses reticències d'alguns països. La nova Comissió, que té la UMC com una de les seves prioritats, ha creat un fòrum d'experts d'alt nivell per reforçar el projecte amb noves mesures estratègiques.

Pel que fa a les finances sostenibles, els avanços han estat més grans, atès que els treballs s'han centrat a desplegar el Pla d'acció de finances sostenibles presentat el 2018. L'entrada en vigor de la classificació comuna de les activitats mediambientalment sostenibles serà completa al final del 2021 per a dues de les sis categories definides, mentre que les altres quatre s'implantaran obligatòriament un any més tard.

Marc macroprudencial

L'ús de la política macroprudencial s'ha intensificat el 2019, a causa de l'acumulació de les vulnerabilitats financeres en l'entorn de política monetària acomodatícia dels últims anys. Tot això, per tal de prevenir i mitigar riscos sistèmics de naturalesa cíclica que poden ser causats pel creixement excessiu del crèdit a nivell agregat.

Els debats al voltant de la política macroprudencial s'han centrat en la infraestimació dels riscos financers per part dels models quantitatius, la necessitat de completar la política macroprudencial per al sector no bancari i la incorporació de la visió macroprudencial als *stress tests* al sector bancari.

Diverses economies, com ara Alemanya, han activat o anunciat l'activació del matalàs de capital contracíclic. D'altres, com ara França o el Regne Unit, han decidit incrementar-lo, a causa de la persistència de les vulnerabilitats. Per la seva banda, el Banc d'Espanya s'ha mostrat obert a activar aquest instrument si es confirmen les seves previsions macroeconòmiques. Tot això, en un context en què el BCE ha reclamat un ús més gran del matalàs de capital contracíclic.

D'altra banda, les autoritats europees han advertit de l'important creixement de la intermediació financera no bancària. Precisament, la regulació d'aquesta part del sector financer està menys desenvolupada que la del sector bancari, la qual cosa ha permès que el sector no bancari assumeixi riscos més grans. Tot plegat requereix desenvolupar un marc macroprudencial específic per al sector no bancari, enfortir la identificació i el seguiment del seus riscos i quantificar adequadament la relació entre el sector bancari i el no bancari.

Marc regulador i supervisor

L'any 2019, les autoritats han continuat treballant en reformes ja iniciades. Pel que fa a Europa, s'ha acordat la reforma del Sistema Europeu de Supervisió Financera (ESFS), format per l'EBA (bancs), l'EIOPA (asseguradores i fons de pensions), l'ESMA (mercats) i l'ESRB (macroprudencial). La reforma intenta augmentar l'eficiència, la coherència i la transparència de la supervisió. L'EBA ha passat a ser el supervisor de les activitats relacionades amb el blanqueig de capitals de tot el sector financer.

Les diferents jurisdiccions han continuat treballant en la reforma dels índexs de referència. A Europa, el BCE ha començat a publicar el substitut de l'EONIA, l'Euro Short Term Rate (€STR). Si bé tots dos índexs coexistiran fins al final del 2021, l'EONIA ha passat a calcular-se com una prima fixa sobre l'€STR, establerta pel BCE. D'altra banda, les autoritats competents han confirmat que la reforma de l'EURIBOR cap a una metodologia híbrida compleix la regulació europea sobre índexs de referència (BMR), de manera que podrà ser utilitzada en els contractes i els instruments nous i existents. Al Regne Unit s'han dut a terme les primeres emissions de productes financers lligats a l'índex substitut del SONIA.

Quant al canvi climàtic, els seus impactes per al sector bancari han captat una atenció creixent per part de bancs centrals i supervisors, que treballen en expectatives supervisores i en la incorporació dels riscos climàtics en els *stress tests*. Respecte al Brexit, les autoritats europees i britàniques van prendre mesures de contingència per evitar una disrupció en els mercats financers en el cas d'una sortida del Regne Unit de la UE sense acord. Aquestes mesures, centrades en l'operativa de derivats, s'estendran durant una part del període de transició. La relació futura en matèria de serveis financers entre el Regne Unit i la UE es basarà en les normes existents d'equivalència reguladora.

Visió 2020

L'absència d'una escalada addicional en l'àmbit comercial hauria de permetre a l'economia global guanyar un cert dinamisme durant el 2020.

En tot cas, és probable que el creixement continuï sent modest, atesa la persistència de focus d'incertesa: entorn geopolític, derivades del Brexit, eleccions al Estats Units, etc.

Per combatre aquestes incerteses, la política monetària probablement vetllarà per mantenir unes condicions de finançament laxes, mentre que la política fiscal pot ser una mica menys procliu a l'austeritat fiscal.

Els països amb una demanda domèstica més dinàmica i menys dependència del sector exterior segurament tindran avantatge respecte a la resta.

Resum executiu

— Els temes polítics i geopolítics han tornat a condicionar el context econòmic i financer internacional.
— El conflicte comercial entre els Estats Units i la Xina ha comportat un augment d'aranzels. Les tensions també s'han fet evidents en l'àmbit tecnològic.
— El Brexit no s'ha materialitzat el 2019. L'àmplia victòria electoral de B. Johnson facilita la sortida de la UE el 31 de gener de 2020.
— L'economia global s'ha debilitat en aquest context d'incertesa i ha registrat el menor creixement des de la crisi financera.
— El sector manufacturer i la inversió empresarial han estat els més perjudicats per la guerra comercial, mentre que els serveis s'han mostrat més resistents.
— Espanya ha mantingut unes dinàmiques de creixement similars a les de l'exercici anterior, amb un avanç en l'any de l'ordre del 2% anual.
— Al Regne Unit, l'activitat ha mostrat un creixement reduït, afectada per la incertesa del Brexit.
— A Mèxic, l'economia s'ha estancat, influïda per la incertesa sobre la política domèstica i la lenta execució de la despesa per part del Govern.
— Els actius de risc han tingut un comportament positiu, recolzats pel gir dels bancs centrals desenvolupats cap a una política monetària més acomodatícia.
— El BCE va aprovar al setembre un ampli paquet de mesures d'estímul (rebaixa del tipus d'interès de dipòsit, represa del programa de compres d'actius, etc.).
— La Fed va rebaixar els tipus d'interès com una assegurança davant els riscos globals i va fer subhastes de liquiditat, i va iniciar un programa de compra de lletres del Tresor per combatre el tensionament del mercat monetari.
— La rendibilitat del deute públic a llarg termini d'Alemanya va tornar a terreny negatiu per primera vegada des del 2016, influïda pel context d'incertesa i la política del BCE.
— Les primes de risc sobiranes de la perifèria europea s'han aprimat, influïdes per les noves mesures acomodatícies del BCE i el canvi de govern a Itàlia.
— L'euro s'ha depreciat davant el dòlar, influït per la debilitat econòmica a la zona euro i les tensions comercials.
— La lliura s'ha mantingut sensible al Brexit i s'ha apreciat davant l'euro amb el rebuig del Parlament britànic a una sortida sense acord i la recerca d'una sortida acordada per part de B. Johnson.
— En els mercats financers dels països emergents, el gir acomodatici dels principals bancs centrals desenvolupats ha estat un factor de suport.
— El sistema bancari europeu ha mantingut la solvència i ha seguit avançant en la reducció de la morositat.
— Els avanços en la Unió Bancària i en la Unió dels Mercats de Capitals han estat limitats a causa del context electoral dins la UE. Les principals fites han estat l'aprovació de la reforma del codi normatiu únic, l'acord sobre el marc de resolució i el desplegament del Pla d'acció de finances sostenibles.
— L'ús de la política macroprudencial s'ha intensificat davant l'acumulació de vulnerabilitats financeres en l'entorn d'una política monetària acomodatícia.
— En el marc regulador i supervisor, destaquen els treballs relacionats amb la reforma dels índexs de referència i l'atenció creixent per part de bancs centrals i supervisors en els impactes del canvi climàtic per al sector bancari.

Informació financera

53 Principals magnituds el 2019
54 Resultats de l'exercici
58 Evolució del balanç
63 Gestió de la liquiditat
65 Gestió del capital

Principals magnituds el 2019

A continuació, es presenten les magnituds principals del grup, que inclouen indicadors de caràcter financer i no financer clau per a la direcció del grup:

		2019	2018	Variació interanual (%)
Compte de resultats (en milions d'euros)	**(A)**			
Marge d'interessos		3.622	3.675	(1,4)
Marge brut		4.932	5.010	(1,6)
Marge abans de dotacions		1.719	1.737	(1,0)
Benefici atribuït al grup		768	328	134,0
Balanç (en milions d'euros)	**(B)**			
Total actiu		223.754	222.322	0,6
Inversió creditícia bruta viva		144.572	139.366	3,7
Inversió creditícia bruta de clients		150.749	146.420	3,0
Recursos de clients en el balanç		146.309	137.343	6,5
Recursos fora de balanç		43.163	44.034	(2,0)
Total recursos de clients		189.472	181.377	4,5
Patrimoni net		12.974	12.117	7,1
Fons propis		13.172	12.545	5,0
Rendibilitat i eficiència (en percentatge)	**(C)**			
ROA		0,35	0,15	
RORWA		0,95	0,41	
ROE		5,94	2,60	
ROTE		7,36	3,18	
Eficiència		55,63	58,29	
Gestió del risc	**(D)**			
Riscos classificats en l'*stage* 3 (milers d'euros)		6.141	6.554	
Total actius problemàtics (milions d'euros)		7.326	8.279	
Ràtio de morositat (%)		3,83	4,22	
Ràtio de cobertura de riscos classificats en l'*stage* 3 (%) (*)		49,6	54,1	
Ràtio de cobertura d'actius problemàtics (%) (*)		46,9	52,1	
Gestió del capital	**(E)**			
Actius ponderats per risc (APR) (en milions d'euros)		81.231	80.335	
Common Equity Tier 1 phase-in (%)	(1)	12,4	12,0	
Tier 1 phase-in (%)	(2)	13,9	13,4	
Ràtio total de capital *phase-in* (%)	(3)	15,7	14,7	
Leverage ratio phase-in (%)		5,01	4,86	
Gestió de la liquiditat	**(F)**			
Loan to deposits ratio (%)		98,6	101,6	
Accionistes i accions (dades a final de període)	**(G)**			
Nombre d'accionistes		235.034	235.523	
Nombre d'accions mitjanes (en milions)		5.538	5.565	
Valor de cotització (en euros)		1,040	1,001	
Capitalització borsària (en milions d'euros)		5.760	5.568	
Benefici net atribuït per acció (BPA) (en euros)		0,13	0,05	
Valor comptable per acció (en euros)		2,38	2,25	
P/VC (valor de cotització s/valor comptable)		0,44	0,44	
PER (valor de cotització / BPA)		8,29	20,11	
Altres dades				
Oficines		2.402	2.457	
Empleats		24.454	26.181	

(*) Excloent clàusules terra.

(A) En aquest apartat es mostren els marges del compte de resultats que es consideren més significatius dels dos últims exercicis.
(B) La finalitat d'aquest bloc de magnituds és oferir una visió sintetitzada de l'evolució interanual dels principals saldos del balanç consolidat del grup posant l'accent en les magnituds relacionades amb la inversió i els recursos de clients.
(C) El propòsit d'aquest conjunt de ràtios és mostrar una visió significativa de la rendibilitat i l'eficiència durant els dos últims exercicis.
(D) Aquest apartat mostra els principals saldos relacionats amb la gestió del risc del grup, així com les ràtios més significatives relacionades amb aquest risc.
(E) El propòsit d'aquest conjunt de ràtios és mostrar una visió significativa de la solvència durant els dos últims exercicis.
(F) El propòsit d'aquest apartat és mostrar una visió significativa de la liquiditat durant els dos últims exercicis.
(G) La finalitat d'aquest bloc és oferir informació relativa al valor de l'acció i d'altres indicadors i ràtios relacionats amb el mercat borsari.

(1) Recursos *core* capital/actius ponderats per risc (APR).
(2) Recursos de primera categoria/actius ponderats per risc (APR).
(3) Base de capital/actius ponderats per risc (APR).

Resultats de l'exercici

Fort creixement del benefici del grup, on destaca la resiliència dels ingressos del negoci bancari.

En milions d'euros

Evolució del compte de resultats

	2019	2018	Variació interanual (%)
Interessos i rendiments assimilats	4.985	4.862	2,5
Interessos i càrregues assimilades	(1.362)	(1.187)	14,8
Marge d'interessos	**3.622**	**3.675**	**(1,4)**
Comissions netes	1.439	1.335	7,7
Marge bàsic	**5.061**	**5.010**	**1,0**
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	126	225	(44,0)
Resultats mètode participació i dividends	61	65	(5,9)
Altres productes i càrregues d'explotació	(317)	(290)	9,0
Marge brut	**4.932**	**5.010**	**(1,6)**
Despeses d'explotació	(2.743)	(2.920)	(6,1)
Despeses de personal	(1.649)	(1.591)	3,7
Altres despeses generals d'administració	(1.095)	(1.330)	(17,7)
Amortització	(470)	(353)	33,0
Total costos	(3.213)	(3.273)	(1,8)
Promemòria:			
Despeses recurrents	(3.109)	(3.027)	2,7
Despeses no recurrents	(105)	(246)	(57,5)
Marge abans de dotacions	**1.719**	**1.737**	**(1,0)**
Dotacions per a insolvències	(672)	(751)	(10,5)
Dotacions a altres actius financers	(22)	(166)	(86,9)
Altres dotacions i deterioraments	(244)	(404)	(39,5)
Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats	170	2	—
Resultat abans d'impostos	**951**	**419**	**127,1**
Impost sobre beneficis	(174)	(84)	108,3
Resultat atribuït a interessos minoritaris	9	7	27,0
Benefici atribuït al grup	**768**	**328**	**134,0**
Promemòria:			
Actius totals mitjans	223.470	217.168	2,9
Benefici per acció (en euros)	0,13	0,05	—

El tipus de canvi mitjà aplicat per al compte de resultats de TSB del saldo acumulat és de 0,8782. El tipus de canvi acumulat el desembre de 2018 va ser de 0,8851.

Marge d'interessos

El marge d'interessos de l'any 2019 totalitza 3.622 milions d'euros, un 1,4% per sota del marge d'interessos obtingut en l'exercici anterior a causa principalment de l'impacte de la NIIF 16, per menors tipus d'interès i per l'impacte de la titulització de préstecs al consum efectuada en aquest exercici.

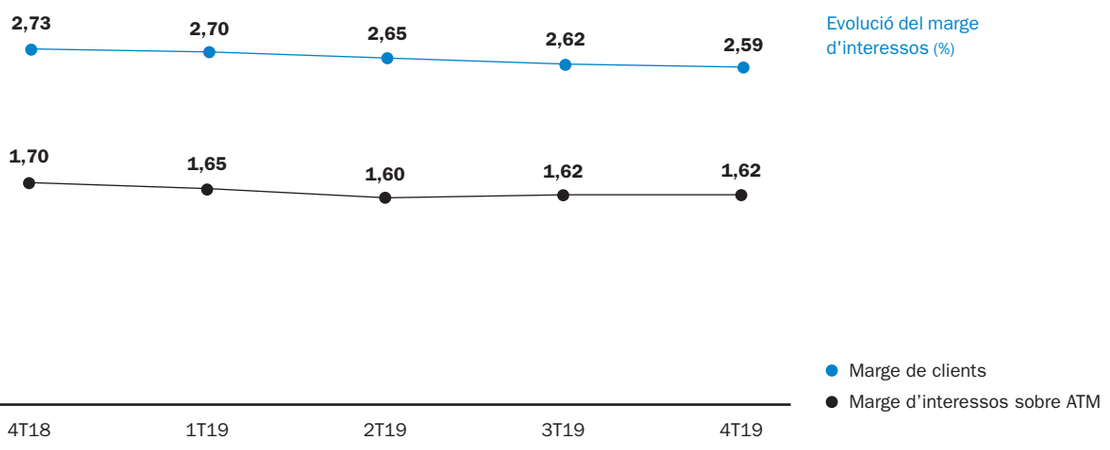
D'aquesta manera, el marge sobre actius totals mitjans se situa en l'1,62% el 2019 (1,69% el 2018).

Actius totals mitjans

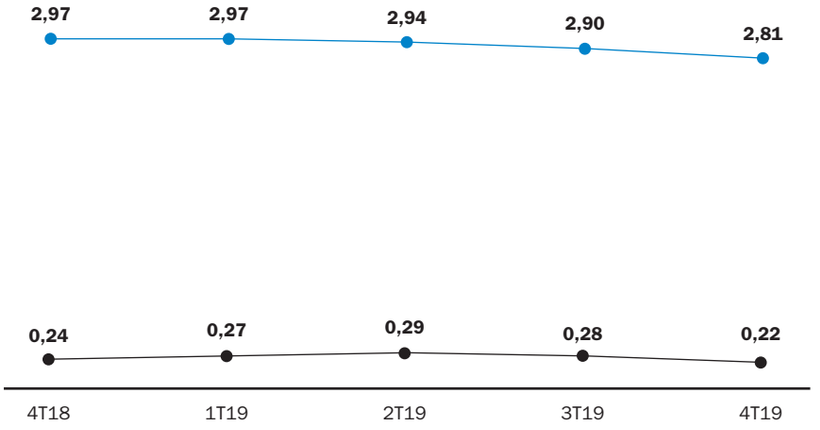
En milers d'euros

	2019			2018			Variació		Efecte	
	Saldo mitjà	**Resultats**	**Tipus %**	**Saldo mitjà**	**Resultats**	**Tipus %**	**Saldo mitjà**	**Resultats**	**Tipus**	**Volum**
Caixa, bancs centrals i EC	29.674.435	63.482	0,21	28.583.832	23.299	0,08	1.090.603	40.183	46.455	(6.272)
Crèdits a la clientela	139.674.387	4.058.039	2,91	135.903.483	4.016.686	2,96	3.770.904	41.353	(61.856)	103.209
Cartera de renda fixa	26.937.403	342.243	1,27	25.950.163	352.466	1,36	987.240	(10.223)	(16.899)	6.676
Subtotal	**196.286.225**	**4.463.764**	**2,27**	**190.437.478**	**4.392.451**	**2,31**	**5.848.747**	**71.313**	**(32.300)**	**103.613**
Cartera de renda variable	879.843	—	—	933.848	—	—	(54.005)	—	—	—
Actiu material i immaterial	5.398.789	—	—	4.084.833	—	—	1.313.956	—	—	—
Altres actius	20.905.143	340.451	1,63	21.712.189	274.307	1,26	(807.046)	66.144	—	66.144
Total inversió	**223.470.000**	**4.804.215**	**2,15**	**217.168.348**	**4.666.758**	**2,15**	**6.301.652**	**137.457**	**(32.300)**	**169.757**
Entitats de crèdit	28.634.214	(43.933)	(0,15)	32.033.556	(35.690)	(0,11)	(3.399.342)	(8.243)	10.207	(18.450)
Dipòsits a la clientela	147.550.925	(391.969)	(0,27)	141.060.307	(309.436)	(0,22)	6.490.618	(82.533)	(59.247)	(23.286)
Mercat de capitals	24.738.681	(357.263)	(1,44)	24.614.108	(323.015)	(1,31)	124.573	(34.248)	(36.147)	1.899
Subtotal	**200.923.820**	**(793.165)**	**(0,39)**	**197.707.971**	**(668.141)**	**(0,34)**	**3.215.849**	**(125.024)**	**(85.187)**	**(39.837)**
Altres passius	9.816.263	(388.655)	(3,96)	7.134.507	(323.433)	(4,53)	2.681.756	(65.222)	—	(65.222)
Recursos propis	12.729.917	—	—	12.325.870	—	—	404.047	—	—	—
Total recursos	**223.470.000**	**(1.181.820)**	**(0,53)**	**217.168.348**	**(991.574)**	**(0,46)**	**6.301.652**	**(190.246)**	**(85.187)**	**(105.059)**
Total ATM	**223.470.000**	**3.622.395**	**1,62**	**217.168.348**	**3.675.184**	**1,69**	**6.301.652**	**(52.789)**	**(117.487)**	**64.698**

Els ingressos o costos financers derivats de l'aplicació de tipus negatius s'imputen segons la naturalesa de l'actiu o passiu associat. La línia d'entitats de crèdit del passiu recull els interessos negatius dels saldos d'entitats de crèdit del passiu, com a més significatius els ingressos de la TLTRO II.

Evolució del marge d'interessos (%)

Evolució del marge de clients (%)

Marge brut

Els dividends cobrats i els resultats de les empreses que consoliden pel mètode de la participació pugen en conjunt a 61 milions d'euros, respecte de 65 milions d'euros el 2018. Aquests ingressos engloben principalment els resultats aportats pel negoci d'assegurances i pensions.

Les comissions netes pugen a 1.439 milions d'euros i creixen un 7,7% en termes interanuals. Aquest creixement es manifesta com a conseqüència del bon comportament en tots els segments, i hi destaquen les comissions de serveis.

Els resultats per operacions financeres i diferències de canvi totalitzen 126 milions d'euros, incloent-hi l'impacte negatiu per la valoració del deute subordinat de la participació en Sareb en el segon trimestre, així com l'impacte positiu de la plusvàlua de la titulització de préstecs al consum en el tercer trimestre de l'any. En l'exercici 2018, van pujar a 225 milions d'euros per les vendes d'instruments de renda fixa.

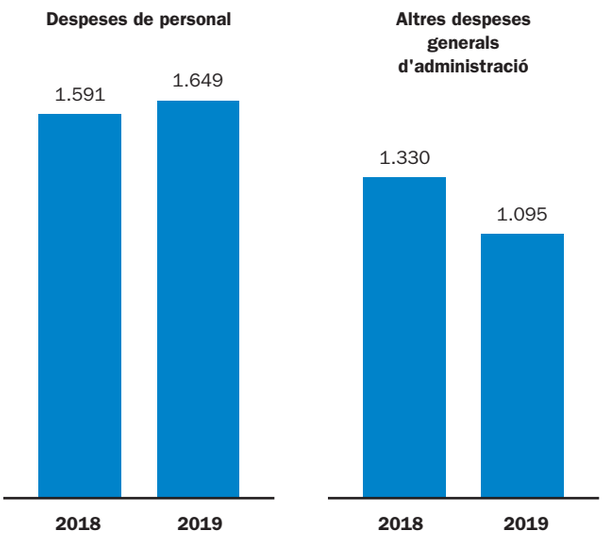
Els altres ingressos i despeses d'explotació totalitzen -317 milions d'euros, davant un import de -290 milions d'euros l'any 2018. Dins aquest epígraf, destaquen particularment les aportacions al Fons de Garantia de Dipòsits per un import de -121 milions d'euros (-106 milions d'euros en l'exercici anterior), l'aportació al Fons Únic de Resolució per un import de -59 milions d'euros (-50 milions d'euros en l'exercici anterior), la prestació patrimonial per conversió d'actius per impostos diferits en crèdit exigible davant l'Administració tributària espanyola per -48 milions d'euros (-45 milions d'euros en l'exercici anterior) i el pagament de l'impost sobre dipòsits de les entitats de crèdit (IDEC) per -31 milions d'euros (-31 milions d'euros en l'exercici anterior).

Marge abans de dotacions

El total de costos de l'any 2019 puja a -3.213 milions d'euros, dels quals -105 milions d'euros van correspondre a conceptes no recurrents. En l'exercici 2018, el total de costos va totalitzar -3.273 milions d'euros, i va incloure -246 milions d'euros de despeses no recurrents. La reducció interanual es deu principalment als costos extraordinaris de migració i postmigració de TSB registrats en l'exercici anterior.

La ràtio d'eficiència de l'exercici 2019 millora i se situa en el 55,63%, davant el 58,29% en l'any 2018.

Com a resultat de tot el que s'ha exposat, l'exercici 2019 conclou amb un marge abans de dotacions de 1.719 milions d'euros, davant un import de 1.737 milions d'euros en l'any 2018, cosa que representa una caiguda del -1,0% principalment pel menor resultat per operacions financeres i diferències de canvi i el major cost dels altres ingressos i les despeses d'explotació, que es neutralitzen parcialment amb la millora en els ingressos del negoci bancari i la reducció de despeses.

Despeses de personal i generals
En milions d'euros

El total de dotacions i deteriorament és de 938 milions d'euros, davant un import de 1.320 milions d'euros en l'any 2018. La reducció es deu principalment a menors dotacions recurrents, així com als impactes de la provisió per les compensacions a clients de TSB i a majors provisions per les vendes institucionals de carteres d'actius problemàtics en l'exercici anterior.

Les plusvàlues per vendes d'actius pugen a 170 milions d'euros principalment per la venda de Solvia Servicios Inmobiliarios i el registre de l'earnout del negoci d'assegurances, mentre que en l'exercici anterior van pujar a 2 milions d'euros.

Benefici atribuït al grup

Un cop aplicats l'impost sobre beneficis i la part del resultat corresponent a minoritaris, en resulta un benefici net atribuït al grup de 768 milions d'euros en tancar l'any 2019, la qual cosa suposa un creixement del 134,0% respecte a l'exercici anterior, a causa principalment de la millora del negoci bancari, de menors dotacions, de la plusvàlua per la venda de Solvia Servicios Inmobiliarios i dels impactes extraordinaris de TSB de l'exercici anterior.

Gran dinamisme comercial en totes les geografies, on destaca la recuperació de l'impuls de TSB.

Sòlid perfil de risc i descens dels actius problemàtics.

Evolució del balanç

En milions d'euros

Balanç de situació

	2019	2018	% 19/18
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	15.169	23.494	(35,4)
Actius financers mantinguts per negociar	2.441	2.045	19,4
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	171	141	21,0
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	—	—	—
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	7.802	13.247	(41,1)
Actius financers a cost amortitzat	181.423	164.416	10,3
Valors representatius de deute	19.219	13.132	46,4
Préstecs i bestretes	162.204	151.284	7,2
Inversions en negocis conjunts i associades	734	575	27,7
Actius tangibles	3.462	2.498	38,6
Actius intangibles	2.565	2.461	4,2
Altres actius	9.987	13.445	(25,7)
Total actiu	**223.754**	**222.322**	**0,6**
Passius financers mantinguts per negociar	2.714	1.738	56,1
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	—	—	—
Passius financers a cost amortitzat	205.636	206.077	(0,2)
Dipòsits	178.898	179.878	(0,5)
Bancs centrals	20.065	28.799	(30,3)
Entitats de crèdit	11.471	12.000	(4,4)
Clientela	147.362	139.079	6,0
Valors representatius de deute emesos	22.570	22.599	(0,1)
Altres passius financers	4.168	3.601	15,8
Provisions	430	466	(7,7)
Altres passius	1.998	1.924	3,9
Total passiu	**210.779**	**210.205**	**0,3**
Fons propis	13.172	12.545	5,0
Un altre resultat global acumulat	(267)	(491)	(45,7)
Interessos minoritaris (participacions no dominants)	69	64	9,1
Patrimoni net	**12.974**	**12.117**	**7,1**
Total patrimoni net i passiu	**223.754**	**222.322**	**0,6**
Compromisos de préstec concedits	27.564	22.646	21,7
Garanties financeres concedides	2.107	2.041	3,3
Altres compromisos concedits	10.399	8.233	26,3
Total comptes d'ordre	**40.070**	**32.920**	**21,7**

El tipus de canvi EUR/GBP aplicat per al balanç és del 0,8508 el 31 de desembre de 2019.

Al tancament de l'exercici 2019, els actius totals de Banc Sabadell i el seu grup van totalitzar 223.754 milions d'euros, davant el tancament de l'any 2018 de 222.322 milions d'euros.

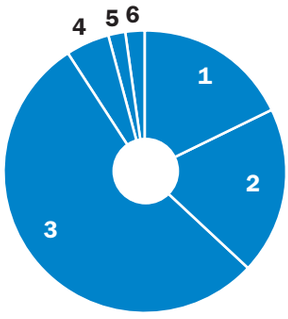
La inversió creditícia bruta viva tanca l'exercici 2019 amb un saldo de 144.572 milions d'euros, cosa que representa un creixement del 3,7% interanual. El component amb més pes dins els préstecs i les partides a cobrar bruts són els préstecs amb garantia hipotecària, que el 31 de desembre de 2019 tenen un saldo de 83.720 milions d'euros i representen el 58% del total de la inversió creditícia bruta viva.

En milions d'euros

	2019	2018	Variació interanual (%)
Préstecs i crèdits amb garantia hipotecària	83.720	80.872	3,5
Préstecs i crèdits amb altres garanties reals	3.330	2.767	20,3
Crèdit comercial	6.443	6.186	4,2
Arrendament financer	2.558	2.565	(0,2)
Deutors a la vista i diversos	48.521	46.976	3,3
Inversió creditícia bruta viva	**144.572**	**139.366**	**3,7**
Actius classificats en l'*stage* 3 (clientela)	5.923	6.472	(8,5)
Ajustos per periodificació	18	(13)	—
Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius	**150.513**	**145.824**	**3,2**
Adquisició temporal d'actius	236	596	(60,4)
Inversió creditícia bruta de clients	**150.749**	**146.420**	**3,0**
Fons de provisions per a insolvències i risc de país	(2.933)	(3.433)	(14,6)
Préstecs i bestretes a la clientela	**147.816**	**142.987**	**3,4**

El tipus de canvi EUR/GBP aplicat per al balanç és del 0,8508 el 31 de desembre de 2019.

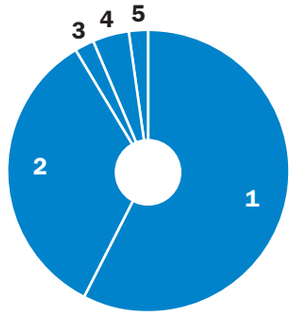
La composició dels préstecs i bestretes a la clientela per perfil de client i per tipus de producte, sense considerar actius classificats en *stage 3* ni ajustos per periodificació, es mostra en els gràfics següents:

Préstecs i bestretes a la clientela per perfil de client
31.12.2019 (en %) (*)

1	Empreses	18
2	Pimes	19
3	Particulars	54
4	Administracions públiques	5
5	Promoció	2
6	Altres	2

(*) Sense actius dubtosos ni ajustos per periodificació

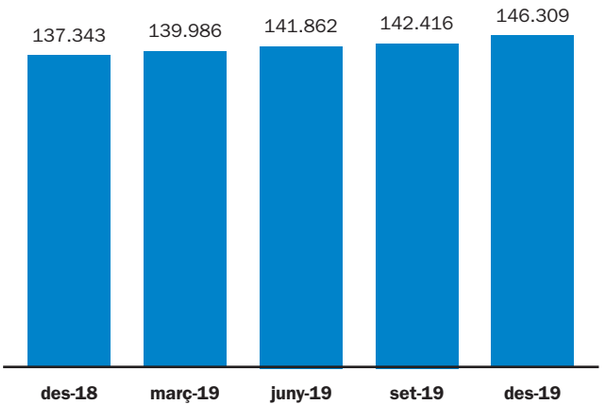

Préstecs i bestretes a la clientela per tipus de producte
31.12.2019 (en %) (*)

1	Préstecs i crèdits amb garantia hipotecària	58
2	Deutors a la vista i diversos	34
3	Préstecs i crèdits amb altres garanties reals	2
4	Crèdit comercial	4
5	Arrendament financer	2

(*) Sense actius dubtosos ni ajustos per periodificació

Al tancament de l'any 2019, els recursos de clients en el balanç presenten un saldo de 146.309 milions d'euros, davant un saldo de 137.343 milions d'euros al tancament de l'any 2018, cosa que representa un creixement del 6,5%.

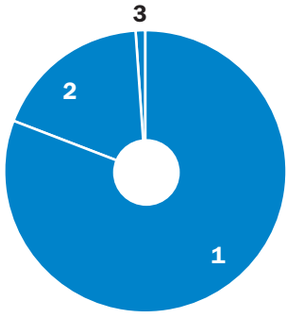

Recursos de clients en el balanç
(En milions d'euros)

El total de recursos de clients de fora del balanç puja a 43.163 milions d'euros, de manera que decreixen un -2,0% respecte a l'exercici precedent. Dins aquest epígraf, va destacar en particular la caiguda del patrimoni en institucions d'inversió col·lectiva (IIC), que el 31 de desembre de 2019 es va situar en 26.003 milions d'euros, cosa que va representar una caiguda del -1,4% en relació amb el tancament de l'any 2018.

Els saldos de comptes a la vista pugen a 118.868 milions d'euros, dada que representa un increment del 10,4% interanual.

A continuació es mostra la composició dels dipòsits de clients en tancar el 2019.

Dipòsits de clients
31.12.2019 (en %)

1	Comptes a la vista	81
2	Dipòsits a termini	18
3	Cessió temporal d'actius	1

(*) Sense ajustos per periodificació ni per cobertura amb derivats.

El total de recursos gestionats en data 31 de desembre de 2019 puja a 213.095 milions d'euros, davant 205.711 milions d'euros el 31 de desembre de 2018, cosa que suposa un increment durant l'exercici 2019 del 3,6%.

Recursos de clients

En milions d'euros

	2019	2018	Variació interanual (%)
Recursos de clients en el balanç (*)	**146.309**	**137.343**	**6,5**
Dipòsits de la clientela	147.362	139.079	6,0
Comptes corrents i d'estalvi	118.868	107.665	10,4
Dipòsits a termini	27.339	28.709	(4,8)
Cessió temporal d'actius	951	2.533	(62,4)
Ajustos per periodificació i cobertura amb derivats	204	172	18,6
Emprèstits i altres valors negociables	19.514	19.568	(0,3)
Passius subordinats (**)	3.056	3.031	0,8
Recursos en el balanç	**169.932**	**161.678**	**5,1**
Fons d'inversió	26.003	26.379	(1,4)
FI de renda variable	1.606	1.681	(4,4)
FI mixtos	6.823	6.469	5,5
FI de renda fixa	5.037	4.027	25,1
FI garantit	3.008	4.074	(26,2)
FI immobiliari	76	115	(33,7)
FI de capital de risc	101	46	119,4
Societats d'inversió	1.667	1.886	(11,6)
IIC comercialitzades no gestionades	7.685	8.081	(4,9)
Gestió de patrimonis	3.363	3.595	(6,5)
Fons de pensions	3.367	3.594	(6,3)
Individuals	2.216	2.168	2,2
Empreses	1.140	1.416	(19,5)
Associatius	11	11	0,3
Assegurances comercialitzades	10.430	10.465	(0,3)
Recursos fora de balanç	**43.163**	**44.034**	**(2,0)**
Recursos gestionats	**213.095**	**205.711**	**3,6**

(*) Inclou dipòsits de clients (ex-*repos*) i altres passius col·locats per la xarxa comercial: bons simples de Banc Sabadell, pagarés i altres.
(**) Es tracta dels passius subordinats dels valors representatius de deute emesos.
El tipus de canvi EUR/GBP aplicat per al balanç és del 0,8508 el 31 de desembre de 2019.

En el transcurs de l'any 2019 s'ha observat una millora en l'evolució dels actius problemàtics. L'evolució trimestral d'aquests actius ex-TSB és la següent:

Evolució actius problemàtics

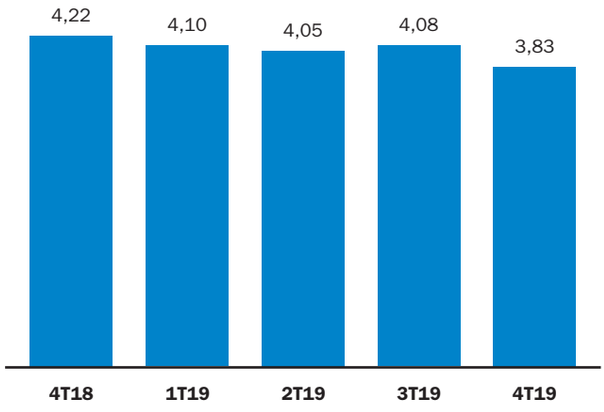
En milions d'euros

	2019				2018			
	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T
Entrada neta ordinària d'actius classificats en *stage* 3	(12)	86	80	(81)	(58)	(243)	(14)	(699)
Variació immobles	77	70	(841)	152	23	(244)	(136)	(5.497)
Entrada neta ordinària + immobles	**65**	**156**	**(761)**	**71**	**(35)**	**(487)**	**(150)**	**(6.196)**
Fallits	182	76	70	161	216	268	187	106
Variació trimestral ordinària del saldo en l'*stage* 3 i immobles	**(117)**	**80**	**(831)**	**(90)**	**(251)**	**(755)**	**(337)**	**(6.302)**

Variació neta que considera com a risc problemàtic la part corresponent al 20% de l'exposició retinguda dels actius d'acord amb l'esquema de protecció d'actius (EPA) en no haver estat transferida al FGD.

La disminució mostrada dels saldos classificats en *stage* 3 va comportar que la ràtio de morositat se situés en el 3,83% al tancament de l'exercici 2019, davant un 4,22% a la conclusió de l'any 2018 (39 punts bàsics). La ràtio de cobertura de riscos classificats en l'*stage* 3 en data 31 de desembre de 2019 va ser del 49,6%, davant un 54,1% un any abans, i la cobertura dels actius adjudicats se situa en el 33,3% al tancament de desembre de 2019.

El 31 de desembre de 2019, el saldo de riscos classificats en l'*stage* 3 del grup Banc Sabadell puja a 6.141 milions d'euros, i s'ha reduït en 413 milions d'euros acumulats durant l'any.

Ràtio de morositat (*) (%)

* Calculada incloent-hi riscos contingents. En el 4T18 s'han reclassificat les carteres institucionals com a actius no corrents en venda, per la qual cosa les dades es mostren sense considerar aquests actius.

L'evolució de les ràtios de cobertura del grup es pot veure en la taula següent:

En milions d'euros

Evolució de les ràtios de cobertura del grup

	2018					2019			
	1T	2T	3T	4T 20% EPA	4T 100% EPA	1T	2T	3T	4T
Riscos classificats en *stage* 3	7.898	7.386	7.036	6.236	6.554	6.383	6.380	6.391	6.141
Provisions	4.467	4.209	4.036	3.419	3.544	3.360	3.301	3.263	3.045
Ràtio de cobertura d'*stage* 3	**56,6**	**57,0**	**57,4**	**54,8**	**54,1**	**52,6**	**51,7**	**51,1**	**49,6**
Actius immobiliaris	7.416	7.171	7.036	1.539	1.726	1.803	1.873	1.032	1.185
Provisions	3.979	3.991	3.932	691	767	790	831	380	394
Ràtio de cobertura d'immobles (%)	**53,7**	**55,7**	**55,9**	**44,9**	**44,5**	**43,8**	**44,4**	**36,8**	**33,3**
Total actius problemàtics	15.314	14.557	14.072	7.775	8.279	8.186	8.253	7.424	7.326
Provisions	8.446	8.200	7.968	4.111	4.311	4.150	4.132	3.643	3.439
Ràtio de cobertura d'actius problemàtics (%)	**55,2**	**56,3**	**56,6**	**52,9**	**52,1**	**50,7**	**50,1**	**49,1**	**46,9**

Inclou riscos contingents. En el 4T18 s'han reclassificat les carteres institucionals com a actius no corrents en venda, per la qual cosa les dades es mostren sense considerar aquests actius.

Sòlida posició de liquiditat del grup Banc Sabadell amb una estructura de finançament minorista equilibrada.

Gestió de la liquiditat

Els aspectes clau en l'evolució de la liquiditat en l'exercici del grup han estat:

— Durant el 2019, tot i que el GAP comercial ha mostrat una evolució positiva que ha permès refinançar parcialment els venciments en mercat de capitals, el nivell de finançament en mercat de capitals ha augmentat a causa de la necessitat de compliment dels requeriments reguladors, com és el cas del MREL (*minimum requirement for own funds and eligible liabilities*), i s'ha focalitzat en els productes en què, atès el *rating* de l'entitat, la relació cost/termini és més ajustada. La ràtio *loan to deposits* (LTD) del grup en tancar el desembre de 2019 se situa en el 98,6%.
— L'entitat ha continuat accedint normalment als mercats de capitals aprofitant les diferents finestres d'emissió. Durant l'any s'han produït venciments en el mercat de capitals per un import de 1.176 milions d'euros. Per contra, Banc Sabadell va efectuar emissions públiques segons el programa de renda fixa vigent en cada moment per un total de 1.027 milions d'euros. Concretament, tres emissions de deute *senior preferred* amb venciments entre 2 i 4,5 anys per un import total de 1.021 milions, i dues emissions de bons estructurats per un import de 6 milions. Així mateix, d'acord amb el Programa EMTN Banc Sabadell va efectuar quatre emissions per un import total de 3.000 milions d'euros. D'aquestes, dues van ser *senior preferred*, la primera el juliol de 2019 per un import de 1.000 milions d'euros a un termini de 6 anys, i la segona d'un import de 500 milions i un venciment a 6 anys amb una opció de cancel·lació anticipada a favor de Banc Sabadell en el cinquè any. Les altres dues emissions van ser *senior non-preferred*, i va ser la primera vegada que Banc Sabadell emetia aquest tipus de producte: una per import de 1.000 milions d'euros a un termini de 5 anys, i l'altra per 500 milions a un termini de 5,5 anys.
— En el tercer trimestre, Banc Sabadell va vendre a mercat tots els trams del fons de titulització Sabadell Consumo 1, incloent-hi el tram d'excés de marge. Es tracta de la primera titulització de Banc Sabadell de préstecs al consum, per un import de 1.000 milions d'euros. Aquesta operació s'ha instrumentalitzat com una eina de gestió del capital i liquiditat.
— Durant el 2019 s'ha mantingut la trajectòria positiva de millora de *rating*. Amb data 29 de març de 2019 Fitch Ratings va iniciar la cobertura de Banc Sabadell i li va assignar un *rating* a llarg termini de BBB amb perspectiva estable, i a curt termini d'F3. Amb data 20 de desembre de 2019 l'agència va apujar el *rating* a curt termini de la societat a F2 des d'F3. En la mateixa línia, amb data 4 de juny de 2019 DBRS Ratings va apujar la qualificació creditícia de Banc Sabadell a llarg termini a A (*low*) des de BBB (*high*). Per la seva banda, tant S&P Global Ratings com Moody's van confirmar el *rating* a llarg termini de BBB i Baa2, respectivament. Així mateix, tant Moody's com DBRS Ratings van mantenir el *rating* de les cèdules hipotecàries d'Aa1 i AAA, respectivament.
— L'entitat ha mantingut un matalàs de liquiditat en forma d'actius líquids per fer front a eventuals necessitats de liquiditat.
— En relació amb la ràtio LCR, des de l'1 de gener de 2018 el mínim exigible reguladorament és del 100%. Totes les unitats de gestió de liquiditat (UGL) de l'entitat han superat folgadament aquest mínim. Pel que fa al grup, la ràtio LCR de l'entitat s'ha situat de manera permanent i estable al llarg de l'any àmpliament per damunt del 100%. El 31 de desembre de 2019, la ràtio LCR

se situa en 184% ex-TSB i 231% a TSB. Quant a la Net Stable Funding Ratio (NSFR), l'entrada en vigor de la qual està prevista el juny de 2021, l'entitat s'ha mantingut de manera estable en nivells superiors al 100%.

Les dades rellevants i les ràtios bàsiques de liquiditat assolides al tancament de l'exercici han estat:

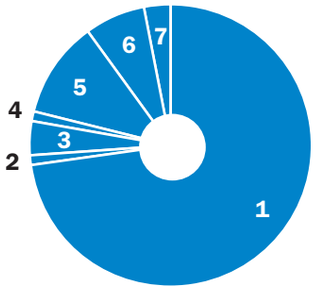
Ràtios de liquiditat

En milions d'euros

	2019	2018
Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal actius	150.513	145.824
Fons de provisions per a insolvències	(2.933)	(3.433)
Crèdits de mediació (ICO)	(3.334)	(2.808)
Crèdit net ajustat	**144.246**	**139.583**
Recursos de clients en el balanç	146.309	137.343
***Loan to deposit ratio* (%)**	**98,6**	**101,6**

El tipus de canvi EUR/GBP aplicat per al balanç és del 0,8508 el 31/12/2019 i del 0,8945 el 31/12/2018.

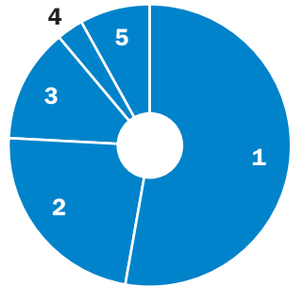
El detall de les principals fonts de finançament al tancament de 2019, tenint en compte la naturalesa de l'instrument i la contrapartida, és el següent (en %):

Estructura de finançament 31.12.2019 (en %)

1	Dipòsits	73
2	Emissions *retail*	1
3	Repos	4
4	Finançament ICO	1
5	Mercat majorista	11
6	BCE	7
7	Bank of England	3

Sense ajustos per periodificació ni per cobertura amb derivats.

Detall d'emissions institucionals 31.12.2019 (en %)

1	Cèdules hipotecàries	53
2	Deute sènior	23
3	Subordinades i AT1	13
4	Pagarés ECP + institucionals	3
5	Titulitzacions	8

Sense ajustos per periodificació ni per cobertura amb derivats.

Per a més detalls sobre la gestió de la liquiditat del grup, l'estratègia de liquiditat i l'evolució de la liquiditat en l'exercici, vegeu la nota 4 dels Comptes anuals consolidats de l'exercici 2019.

Gestió del capital

Principals xifres de capital i ràtios de solvència

En milers d'euros

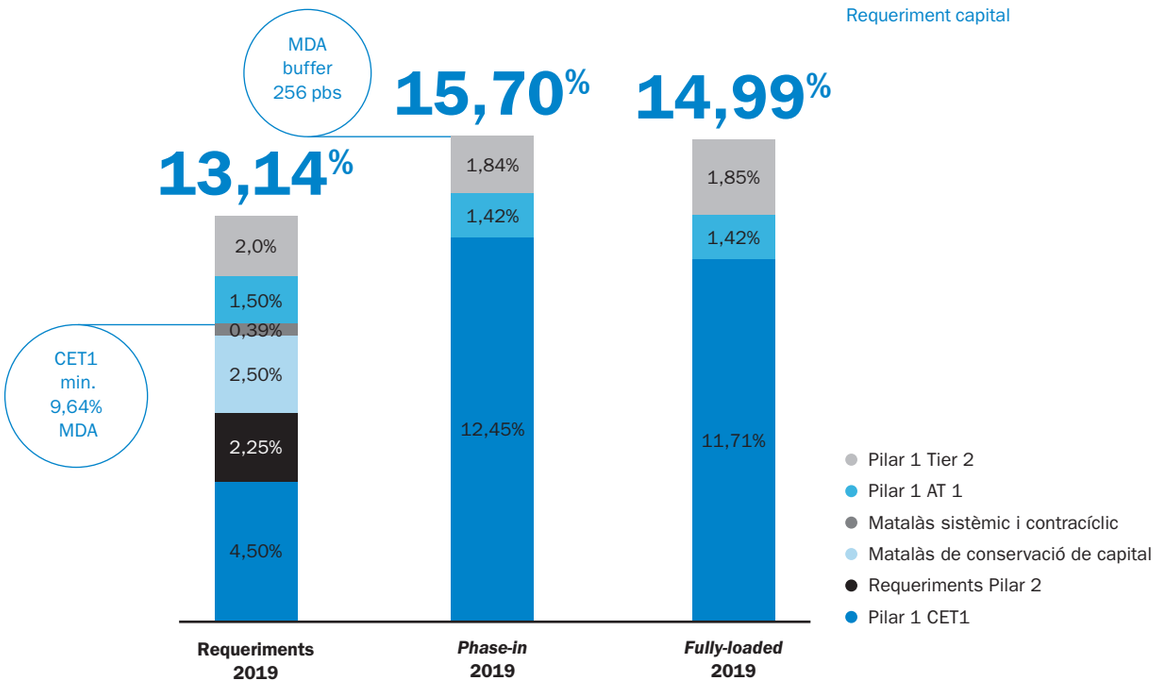
Capital i solvència

	Fully-loaded		*Phase-in*	
	31/12/2019	**31/12/2018**	**31/12/2019**	**31/12/2018**
Capital de nivell 1 ordinari (CET1)	9.524.757	8.959.127	10.109.953	9.628.818
Capital de nivell 1 (Tier 1)	10.677.852	10.112.275	11.263.048	10.781.965
Capital de nivell 1 (Tier 2)	1.506.808	1.265.884	1.492.440	1.052.303
Capital total (Tier 1 + Tier 2)	12.184.660	11.378.159	12.755.488	11.834.268
Actius ponderats per risc	81.310.988	80.193.793	81.230.838	80.335.078
CET1 (%)	11,71%	11,17%	12,45%	11,99%
Tier 1 (%)	13,13%	12,61%	13,87%	13,42%
Tier 2 (%)	1,85%	1,58%	1,84%	1,31%
Ràtio de capital total (%)	14,99%	14,19%	15,70%	14,73%
Ràtio de palanquejament	4,75%	4,55%	5,01%	4,86%

El 31 de desembre de 2019 la principal diferència entre les ràtios *phase-in* i *fully-loaded* sorgeix pel tractament transitori de l'impacte de la NIIF 9.
El 2018, després de l'entrada en vigor de la NIIF 9, el grup va optar per aplicar les disposicions transitòries establertes en el Reglament (UE) 2017/2395.

Durant l'exercici 2019 i en termes *fully-loaded*, el grup ha incrementat de manera orgànica la seva base de capital en més de 566 milions d'euros. A això cal afegir-hi l'impacte de l'emissió de 500 milions d'euros d'obligacions subordinades de 2018, per a la qual es va rebre l'autorització del Banc Central Europeu per computar-la com a Tier 2 el febrer de 2019. En termes d'actius ponderats per risc, també es recull l'impacte de la venda de carteres d'actius problemàtics materialitzades en el període i de la titulització emesa en el tercer trimestre de l'any. Tot això ha permès compensar l'increment d'actius ponderats per risc (1.117 milions d'euros) derivat dels canvis que s'han produït en les normes

Requeriment capital

comptables, d'efectes reguladors com ara la implantació de la NIIF 16 o dels resultats del TRIM (*targeted review of internal models*). D'aquesta manera, la ratio CET1 *fully-loaded* se situa en tancar l'exercici en l'11,71%.

El grup, el 31 de desembre de 2019, manté una ràtio de capital CET1 del 12,45%, per la qual cosa se situa molt per damunt dels requeriments establerts en el Procés de revisió i avaluació supervisora (SREP, per les seves sigles en anglès), que s'estableixen en termes *phase-in*, amb un excés de 256 p.b.

D'altra banda, el grup ha continuat amb el seu programa de complir amb els requeriments del MREL, i, en aquest sentit, durant el 2019 ha completat amb èxit l'emissió d'instruments elegibles per a la ràtio MREL per un import total de c. 4.000 milions d'euros, dels quals 1.500 milions d'euros corresponen a deute *senior non-preferred*.

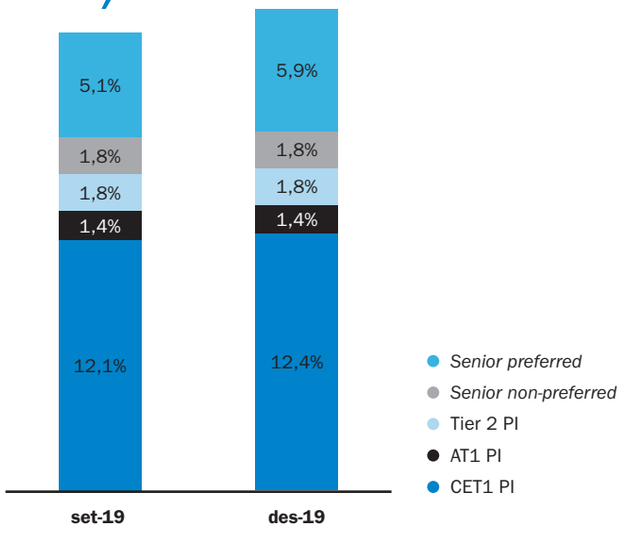
9,0%
TLOF (Des-19)
+67 bps QoQ

8,3%
Requeriment TLOF
(2020)

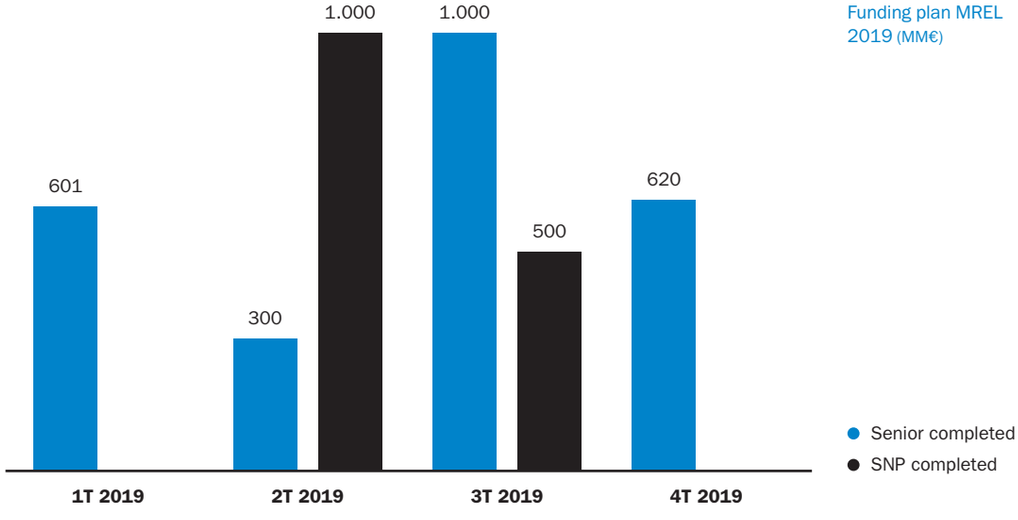
€4,0bn
MREL emès
el 2019

22,2% **23,4%**

Evolució de MREL del grup

Funding plan MREL 2019 (MM€)

Negocis

69 Negoci Bancari Espanya
93 Negoci Bancari Regne Unit
96 Negoci Bancari Mèxic

A continuació es detallen les magnituds financeres principals associades a les unitats de negoci més rellevants del grup, d'acord amb la informació per segments descrita en la nota 38 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2019.

Negoci Bancari Espanya

Principals magnituds

El benefici net en tancar el desembre de 2019 arriba a 794 milions d'euros, un increment interanual del 41,7%, principalment pel descens de provisions i deterioraments, la plusvàlua de la venda de Solvia i l'*earn-out* del negoci d'assegurances.

El marge d'interessos puja a 2.527 milions d'euros, per la qual cosa baixa un -2,2% respecte al mateix període de 2018, principalment per l'impacte de l'aplicació d'IFRS16, la titulització de préstecs al consum i menors tipus d'interès. Aïllant l'impacte de la titulització, la caiguda es redueix al -1,5%.

Les comissions netes se situen en 1.304 milions d'euros, un 5,2% superior a l'any anterior, i destaca l'augment en tots els segments.

El resultat d'operacions financeres i diferències de canvi se situa en 110 milions d'euros, impactat per 88 milions d'euros de la plusvàlua de la titulització de préstecs al consum i -47 milions d'euros del deteriorament del deute subordinat de la participació en Sareb, i és inferior a l'exercici anterior per menors vendes de renda fixa.

Les despeses d'administració i amortització se situen en -2.070 milions d'euros, un 1% superior a l'any anterior per majors despeses de personal.

Les dotacions i deterioraments arriben a -850 milions d'euros i són inferiors a l'any anterior a causa de les menors dotacions recurrents de l'any i de les majors provisions extraordinàries de l'exercici anterior relacionades amb les vendes institucionals d'actius problemàtics.

Les plusvàlues per vendes d'actius i altres resultats totalitzen 174 milions d'euros en tancar l'exercici 2019 i inclouen 133 milions d'euros de la venda de Solvia Servicios Inmobiliarios i l'*earn-out* del negoci d'assegurances de 37 milions d'euros.

En milions d'euros

Principals magnituds del compte de resultats del negoci bancari Espanya

	2019	2018	Variació interanual (%)
Marge d'interessos	**2.527**	**2.585**	**(2,2)**
Comissions netes	1.304	1.239	5,2
Marge bàsic	**3.830**	**3.824**	**0,2**
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	110	207	(46,7)
Resultats mètode de participació i dividends	61	64	(4,6)
Altres productes i càrregues d'explotació	(288)	(224)	28,6
Marge brut	**3.714**	**3.870**	**(4,1)**
Despeses d'explotació i amortització	(2.070)	(2.049)	1,0
Marge abans de dotacions	**1.644**	**1.821**	**(9,8)**
Provisions i deterioraments	(850)	(1.066)	(20,3)
Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats	174	1	13.905,4
Resultat abans d'impostos	**968**	**757**	**28,0**
Impost sobre beneficis	(165)	(189)	(12,7)
Resultat atribuït a interessos minoritaris	9	7	27,0
Resultat atribuït al grup	**794**	**561**	**41,7**
Ràtios acumulades			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	7,3%	5,2%	—
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	47,0%	46,0%	—
Ràtio de morositat	4,7%	5,2%	—
Ràtio de cobertura d' *stage* 3	50,5%	53,9%	—

La inversió creditícia viva se situa en 104.436 milions d'euros, cosa que representa un increment respecte a l'any anterior de l'1,8%, i destaquen els segments de grans empreses i pimes. Aïllant l'EPA i els impactes no recurrents, creixement del 2,7%.

Els recursos de clients en el balanç creixen un 5,1% interanual, amb un creixement significatiu de comptes a la vista. Els recursos fora de balanç decreixen un -2,0% pel descens en fons d'inversió i fons de pensions.

En milions d'euros

Principals magnituds de balanç del negoci bancari Espanya

	2019	2018	Variació interanual (%)
Actiu	**172.610**	**172.246**	**0,2**
Inversió creditícia bruta viva	104.436	102.550	1,8
Actius immobiliaris problemàtics (net)	791	959	—
Passiu	**161.695**	**162.167**	**(0,3)**
Recursos de clients en el balanç	108.890	103.613	5,1
Finançament majorista mercat de capitals	19.912	19.833	0,4
Capital assignat	**10.915**	**10.080**	**8,3**
Recursos de clients fora del balanç	**43.163**	**44.034**	**(2,0)**
Altres indicadors			
Empleats	16.610	17.373	(4,4)
Oficines	1.847	1.892	(2,4)

Dins el negoci bancari a Espanya cal destacar els negocis més rellevants, sobre els quals es presenta informació de l'evolució dels resultats i magnituds principals.

Banca Comercial

Aspectes destacats

— Continua l'increment dels ingressos per comissions.
— Major producció d'inversió d'empreses i préstecs habitatge.
— Increment substancial de l'activitat en assegurances protecció.
— Increment de la productivitat del model de distribució gràcies a la transformació comercial.

Descripció del negoci

Banca Comercial integra des de principis de 2019 la gestió i l'activitat SabadellUrquijo Banca Privada i Asset Management, i adapta el seu organigrama intern a aquest propòsit. D'aquesta manera aglutina l'oferta de productes i serveis financers a grans i mitjanes empreses, pimes, comerços i autònoms, col·lectius professionals, emprenedors i la resta de particulars, i ofereix un grau d'especialització que li permet prestar un servei personalitzat de qualitat totalment adaptat a les necessitats dels clients, ja sigui a través de l'expert personal de l'àmplia xarxa d'oficines multimarca o bé mitjançant canals digitals, per poder facilitar la relació i l'operativitat independentment del canal escollit pel client. També incorpora el negoci de Bancaassegurances i de Sabadell Consumer Finance.

Benefici abans d'impostos

1.098M€

Banca Comercial

Segments
- Grans empreses
- Pimes
- Negocis
- Banca Retail
- Banca Personal
- Banca Estrangers
- Banca Privada
- Sabadell Col·laboradors

Especialistes segment empreses
- Negocis institucionals
  - Institucions Públiques
  - Institucions Financeres i Asseguradores
  - Institucions Religioses
  - Col·lectius Professionals, Convenis i Banca Associada
- Segment turístic
- Segment agrari
- Previsió empresarial
- Segment immobiliari
- BStartup
- Hub Empresa

Productes comercials
- Serveis financers
  - Serveis digitals
  - Mitjans de pagament
  - Servei de gestió de l'efectiu
- Estalvi i inversió
- Asset Management
- Solucions de finançament
- Rènting i lísing
- Bancaassegurances
- Solucions internacionals

Sabadell Consumer Finance

Prioritats de gestió el 2019

Els esforços el 2019 s'han centrat en la integració comercial de SabadellUrquijo Banca Privada, la millora de l'experiència client, la potenciació de la marca i la maximització dels ingressos en un entorn de tipus d'interès baixos.

S'ha seguit apostant per la vinculació dels nostres clients, la digitalització i la producció d'inversió de noves assegurances, de manera que la transformació comercial, la potenciació de marca i el lideratge en experiència client són les palanques fonamentals en les quals se sustenten els objectius de gestió del negoci, que pivoten al voltant dels models de relació amb el client definits per a cada segment (*retail*, banca personal, negocis, pimes i grans empreses).

Principals magnituds

El benefici net el desembre de 2019 arriba als 862 milions d'euros, inferior a l'any anterior.

El marge brut de 3.147 milions d'euros és inferior al mateix període de l'any anterior, i el marge bàsic de 3.325 milions d'euros s'incrementa un 0,3%.

El marge d'interessos és de 2.201 milions d'euros i baixa un -0,7% respecte al mateix període de 2018 per la titulització de préstecs al consum i menors tipus d'interès.

El resultat pel mètode de la participació i dividends puja a 55 milions d'euros i és es un 27% superior a l'any anterior gràcies al bon resultat d'assegurances i pensions.

Les comissions netes se situen en 1.124 milions d'euros, un 2,3% superior al mateix període de l'any anterior. Són impulsades pel bon comportament en tots els segments de producte: serveis, operacions de risc i gestió d'actius.

El resultat d'operacions financeres i diferències de canvi el 2019 recull els impactes de venda de préstecs dubtosos.

Les despeses d'explotació i amortització se situen en -1.586 milions d'euros, un 1,81% superior respecte al mateix període de l'any anterior per majors despeses de personal i de transformació comercial.

Les provisions i els deterioraments arriben a -463 milions d'euros i són superiors a l'any anterior per les dotacions extraordinàries efectuades en aquest exercici.

En milions d'euros

Principals magnituds del compte de resultats del negoci Banca Comercial

	2019	2018	Variació interanual (%)
Marge d'interessos	**2.201**	**2.217**	**(0,7)**
Comissions netes	1.124	1.098	2,4
Marge bàsic	**3.325**	**3.315**	**0,3**
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	(20)	8	(350,0)
Resultats mètode de participació i dividends	55	44	25,0
Altres productes i càrregues d'explotació	(213)	(183)	16,4
Marge brut	**3.147**	**3.184**	**(1,2)**
Despeses d'explotació i amortització	(1.586)	(1.558)	1,8
Marge abans de dotacions	**1.561**	**1.626**	**(4,0)**
Provisions i deteriorament	(463)	(389)	19,0
Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats	—	—	—
Resultat abans d'impostos	**1.098**	**1.237**	**(11,2)**
Impost sobre beneficis	(236)	(358)	(34,1)
Resultat atribuït a interessos minoritaris	—	—	—
Resultat atribuït al grup	**862**	**879**	**(1,9)**
Ràtios acumulades			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	13,4%	13,8%	—
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	49,5%	48,1%	—
Ràtio de morositat	5,4%	5,5%	—
Ràtio de cobertura de riscos classificats en *stage* 3	46,7%	48,6%	—

La inversió creditícia bruta viva creix un 1,5%, els recursos de clients del balanç creixen un 3,8% i els recursos de clients fora del balanç baixen un 0,9%, principalment pel comportament dels fons d'inversió.

En milions d'euros

Principals magnituds de balanç del negoci Banca Comercial

	2019	2018	Variació interanual (%)
Actiu	**188.838**	**178.850**	**5,6**
Inversió creditícia bruta viva	80.032	78.849	1,5
Passiu	**182.096**	**172.775**	**5,4**
Recursos de clients en el balanç	98.691	95.115	3,8
Capital assignat	**6.742**	**6.076**	**11,0**
Recursos de clients fora del balanç	**40.196**	**40.546**	**(0,9)**
Altres indicadors			
Empleats	11.642	11.795	—
Oficines	1.822	1.865	—

A continuació es descriuen els diferents negocis que es troben dins de Banca Comercial.

Segments

Grans empreses

Banc Sabadell ofereix al segment de grans empreses una gestió especialitzada a través d'una xarxa de 39 oficines repartides en el territori nacional, exerceix el lideratge mitjançant el creixement del crèdit viu i acompanya l'increment de l'activitat econòmica de les empreses.

El model de relació, que aquest any ha continuat evolucionant cap a un model d'assessorament, segueix sent un element diferencial respecte a la competència. La "visió 360" dels clients a través de propostes a mida ha permès posicionar Banc Sabadell com a assessor estratègic en la part alta del segment.

S'ha desenvolupat la versió industrialitzada de generació de propostes de valor per als clients i de la preparació de la visita de planificació anual per als gestors, tant per a empreses com per a negocis, i se n'espera la posada en marxa definitiva durant el gener de 2020. Així s'estén la proposta de valor i es permet ampliar d'una manera molt rellevant la capacitat d'oferir solucions als clients de forma proactiva, com ara amb l'aportació de línies de finançament globals que permeten a les empreses planificar les seves inversions anuals amb la certesa que disposaran en cada moment d'accés a la capacitat creditícia necessària.

El coneixement del client en profunditat i el rigor en l'aplicació de la política de preus posicionen Banc Sabadell com a facilitador de crèdit. En l'exercici 2019 es van formalitzar més de 6.757 milions d'euros en crèdit concedit i es va incrementar el nombre de clients un +4,5%, de manera que es va arribar a una quota de penetració del 68,34%.

Pimes

Banc Sabadell, en la seva contínua aposta de suport a les empreses en els seus processos de creixement i consolidació, ha seguit garantint durant el 2019 l'obtenció de crèdit per part de pimes.

L'ambició del banc en aquest segment de negoci es materialitza en la concessió de línies de finançament global, que permeten a les pimes planificar les seves inversions anuals amb la certesa que disposaran en cada moment de la facilitat creditícia necessària. La concessió de nou finançament per part de Banc Sabadell a les pimes ha crescut en un 4,9% respecte a l'any anterior.

Aquest posicionament de Banc Sabadell com a facilitador de crèdit per a les empreses es basa sempre en el coneixement del client i l'aplicació rigorosa de la política de riscos de l'entitat, cosa que ha permès al banc el creixement en inversió i, alhora, la reducció de les taxes de morositat.

Negocis

Un any més, l'entitat continua creixent en captació i vinculació de clients i manté el seu lideratge en experiència de client. Com a novetat, Banc Sabadell llança "Solucions Negocis", tot fent un pas més per ser al costat dels nostres clients autònoms, comerços i petites empreses, sigui quin sigui el seu negoci. En aquest context, s'han desenvolupat noves ofertes comercials, que, de manera integral, donen solucions a les necessitats específiques de fins a 25 sectors d'activitat diferents. A més, s'ha creat una nova secció dirigida a Negocis a www.seronsiguis.com, on qualsevol interessat pot trobar articles d'interès i utilitats que

l'ajudaran a prendre les millors decisions al voltant de les qüestions econòmiques rellevants per al seu negoci.

En relació amb la captació de comerços, l'any 2019 el banc ha continuat la campanya de comerços "Creiem" a 28 localitats de tot Espanya. L'objectiu d'aquestes accions és impulsar el trànsit de clients als punts de venda de cada municipi, fomentar el consum, dinamitzar l'activitat del teixit comercial en aquestes ciutats i incentivar les visites externes dels gestors. A cada localitat, la campanya ha tingut reforç de publicitat en mitjans massius, com ara publicitat exterior, premsa i ràdio, amb la qual cosa ha aconseguit una gran notorietat i repercussió mediàtica.

Banca *Retail*

Durant l'any 2019, el banc ha evolucionat el model de banca *retail* per aconseguir una millora de l'eficiència, la productivitat i l'experiència de client. Per fer-ho, s'han desplegat en tota la xarxa comercial les palanques del model, consistents en la visió omnicanal dels clients, la centralització dels processos operatius, una oferta de productes i serveis focalitzada i multicanal, i s'han ampliat totes les capacitats per a la gestió remota de clients.

D'aquesta manera, els més de 4 milions de clients minoristes del banc es gestionen pels diferents canals de relació per tal que cada client disposi en tot moment d'una proposta comercial exclusiva, convenient i adaptada exactament a les seves necessitats i en el moment en què es detecta la necessitat. Per facilitar la personalització del servei i potenciar l'agilitat en la gestió comercial, s'han automatitzat i robotitzat totes les tasques que no aporten valor comercial, de manera que s'ha incrementat substancialment el temps disponible per a l'atenció i la gestió dels clients, i complementariàment s'ha aconseguit una reducció substancial de costos. S'han industrialitzat més de 350 processos operatius, dels quals un 40% s'han robotitzat o automatitzat completament en centres operatius.

Els resultats que s'han obtingut fins ara milloren les previsions inicials i sustenten un ampli recorregut de millora. S'ha incrementat el marge comercial dels clients *retail* en més d'un 6% i s'han reduït els costos directes en un 10%, alhora que l'experiència de client se situa en un NPS superior a l'11% i es col·loca en la tercera posició dins el *peer group*.

Banca Personal

La Banca Personal és un terreny conegut i propici per a Banc Sabadell, atès que al llarg del temps Banc Sabadell s'ha distingit per oferir un assessorament expert i de màxima qualitat en la gestió financera dels clients d'aquest segment.

La proposta de valor es basa principalment en la figura del gestor personal format i acreditat, un model d'assessorament que busca la màxima transparència i protecció al client, vehiculat a través de l'Entrevista Integral Client, i que permet obtenir una "visió 360" de les seves necessitats i oferir una oferta exclusiva de productes i serveis. Tot això, d'acord amb el Compromís Integral de Banca Personal.

Aquest any 2019 destaca per l'ampliació de productes exclusius en estalvi-inversió, que ha generat noves alternatives d'inversió als nostres clients i ofereix serveis com ara l'assessorament per cartera.

El segment de Banca Personal representa el 7,5% del total de clients particulars, aporta el 21% del marge total de particulars i una quota de clients del 10%, i inclou uns volums de passiu i actiu de 40.360 milions d'euros i 8.147 milions d'euros, respectivament.

Banca Estrangers

Banc Sabadell continua sent el referent en el sector bancari de la gestió de clients estrangers. Aquesta posició de lideratge es deu a una xarxa especialitzada de 210 oficines (un 13% sobre el total), la meitat de les quals opera sota la marca Sabadell Solbank, amb una proposta de valor basada en la figura del gestor especialitzat amb capacitats idiomàtiques, una oferta focalitzada i diferenciada en el turisme residencial i expatriats, i tot això amb plataformes a distància que permeten una atenció 24x7 dels nostres clients en el seu propi idioma.

Els clients estrangers representen un 12% sobre el total de clients de Banc Sabadell. Aporten el 13,4% del marge de particulars i contribueixen en un 22% a la producció hipotecària. Les principals nacionalitats dels clients són la britànica, l'alemanya i la francesa, però comencen a emergir altres nacionalitats, com les dels països nòrdics o Bèlgica, que troben a Espanya les condicions perfectes per dur a terme inversions o establir el seu segon país de residència.

Amb l'objectiu de continuar sent un banc referent en la gestió de clients estrangers, aquest 2019 s'ha evolucionat la proposta de valor oferint als nostres clients la plataforma digital Welcome Service, que permet donar a conèixer serveis financers i no financers als nostres clients amb informació i *partners* que els acompanyen quan arriben a Espanya en temes de residència fiscal, habitatge, escolarització, etc.

Finalment, cal destacar que els nostres clients estrangers reconeixen en Banc Sabadell un nivell de qualitat excel·lent, ja que puntuen amb un 9,1 la seva Satisfacció Global Oficina.

Banca Privada

SabadellUrquijo Banca Privada és la divisió de banca privada de Banc Sabadell que té com a finalitat oferir solucions integrals a clients que, per les seves necessitats particulars, requereixin un servei a mida i atenció especialitzada.

Disposa de 162 banquers privats amb certificació de la European Financial Planning Association distribuïts en 32 oficines o centres d'atenció per donar cobertura als clients de més de 500 mil euros que té el banc a tot Espanya.

El 2019 ha estat l'any de la consolidació de totes les formes d'actuació que, com a conseqüència de l'entrada en vigor de la Directiva MiFID II, han suposat fer un pas més en la millora de la qualitat de servei i en la protecció i la transparència total d'informació i de preus al client.

L'enviament de l'informe anual de costos és el millor exemple d'aquesta transparència.

Juntament amb l'assessorament per cartera, s'ha mantingut el focus en el servei de gestió discrecional de carteres, de tal manera que pràcticament tots els clients tenen accés a un dels dos serveis.

Des del punt de vista de l'oferta, se segueix treballant per dissenyar i posar a disposició dels clients els millors productes. Els fons d'inversió i les carteres de gestió discrecional continuen ocupant un lloc preferent en el context de tipus d'interès actual. D'altra banda, les inversions alternatives estan guanyant pes per la necessitat d'allargar l'horitzó temporal i assumir una major il·liquiditat, si es vol seguir optant a les rendibilitats del passat i en un entorn de tipus d'interès negatius amb corbes planes.

Però, sens dubte, el més destacat de l'exercici és el fet que SabadellUrquijo Banca Privada ha integrat els seus equips en l'estructura de SabadellEspaña amb l'objectiu d'aconseguir un major alineament amb la xarxa i aprofitar la seva capil·laritat i la seva potència comercial.

El volum de negoci arriba als 29.556 milions d'euros el desembre de 2019. S'ha superat la xifra de 1.800 milions d'euros en gestió discrecional de carteres, corresponents aproximadament a 3.800 contractes. La xifra de fons d'inversió ha arribat als 7.346 milions d'euros, i el nombre de SICAV puja a 157, amb un volum de 1.566 milions d'euros. Finalment, les inversions alternatives han crescut en 148 milions d'euros, fins a arribar als 334 milions d'euros.

Sabadell Col·laboradors

Sabadell Col·laboradors és una palanca de captació de clients i de negoci per a la xarxa comercial, a través d'acords de col·laboració amb prescriptors. L'any 2019 es va tancar amb més de 52.130 nous clients captats a través d'aquest canal. Els volums gestionats van superar els 12.470 milions d'euros, i el focus principal va ser el negoci hipotecari. Durant el 2019 es van incorporar 7.880 operacions hipotecàries pel canal de Sabadell Col·laboradors, un 26,64% de les operacions de la xarxa comercial.

Especialistes segment empreses

Negocis institucionals

La Direcció de Negocis Institucionals té per objectiu desenvolupar i potenciar el negoci amb les institucions públiques i privades per tal de posicionar Banc Sabadell com a entitat referent en el negoci.

Aquesta gestió comporta l'especialització de productes i serveis per ser proveïdor principal de les institucions públiques, financeres, asseguradores, religioses i altres institucions.

La relació amb col·legis professionals, associacions empresarials i gremis permet accedir a professionals, autònoms, negocis i pimes per oferir la millor oferta de productes i serveis adaptada a les necessitats de cada col·lectiu. A través dels convenis amb organismes oficials europeus, nacionals i regionals ampliem l'oferta de línies de finançament i de garanties als nostres clients. Aquesta direcció té un paper fonamental com a creador de sinergies i de coordinació amb nombroses àrees del banc per oferir la millor proposta de valor per a cada segment i facilitar la gestió de les oficines amb els seus clients.

Institucions Públiques

L'evolució econòmica de les administracions públiques, en concret en les corporacions locals i autonòmiques, s'ha vist afectada pels períodes electorals dels mesos d'abril i novembre de 2019, i s'ha reflectit en una menor activitat en les licitacions per a inversions. Destaca per la seva baixa activitat el període comprès des del febrer fins al setembre d'aquest any.

Durant aquest període algunes comunitats autònomes han rebut determinades autoritzacions per al refinançament d'operacions que aquests organismes tenen contractades amb els diferents mecanismes, com ara el Fons de Liquiditat Autonòmic i el Fons de Facilitat Financera. Ho han fet per tal d'adequar els costos d'aquestes operacions a les condicions actuals de mercat i ajustar-los als criteris de prudència financera. En conseqüència, s'ha produït un trasllat d'inversió a menor cost per a les comunitats autònomes i un canvi en el prestador, que ha passat de mans de l'Estat cap a les entitats financeres.

Les quotes de mercat, d'inversió i de recursos, s'han situat en el 10,38% i el 8,49%, respectivament (dades al tancament de l'octubre de 2019). El 80% de la cartera d'inversió d'Administracions Públiques es manté en clients amb qualificació creditícia de màxima solvència, i la resta, en qualificació satisfactòria.

Des de la Direcció de Sector Públic es dona servei a organismes públics estatals, a empreses públiques d'Espanya, així com a altres grans institucions, i s'aplica una visió global del seu negoci, des de la inversió fins als recursos, molt en concurrència amb les polítiques de liquiditat i activitat creditícia marcades. S'aporta un valor afegit diferenciador per part dels equips del banc i altres palanques de negoci del banc, com institucions financeres i asseguradores, mercat de capitals, tresoreria, etc., sempre buscant solucions innovadores a les necessitats dels nostres clients.

Institucions Financeres i Asseguradores

Durant el 2019 s'ha reforçat la proposta de valor a aquestes institucions amb productes de tresoreria, mercat de capitals, custòdia i dipositaria, servei d'anàlisi i renda variable i inversions alternatives, i s'ha consolidat la relació comercial amb una gestió especialitzada necessària per als clients en el curt i el llarg termini. D'altra banda, s'ha concentrat i especialitzat la gestió del negoci assegurador per tal d'optimitzar la relació i l'experiència del client. En una conjuntura de tipus negatius en els mercats financers, la captació de dipòsits ha disminuït considerablement, cosa que ha donat pas a una major oferta de productes de valor durant l'exercici 2019.

Institucions Religioses

L'any 2019 el segment s'ha posicionat en el mercat com a referent, tant per l'oferta adaptada a les necessitats d'aquests clients com per la realització d'actes de valor afegit amb ells.

El producte de donatius Doni, faristol per a donatius amb tecnologia *contactless*, s'ha estès segons la previsió efectuada en el seu llançament, i s'hi han incorporat noves aplicacions, de manera que el banc s'ha convertit en l'entitat referent en la transformació digital de les entitats de l'Església i el tercer sector econòmic a Espanya.

S'ha implantat un pla formatiu per a empleats i clients, valor afegit que ve a reforçar també l'oferta de serveis de valor del banc com a complement en la seva gestió econòmica financera.

Col·lectius Professionals, Convenis i Banca Associada

Banc Sabadell és un referent en la gestió de col·lectius professionals en l'àmbit nacional. Basa la seva diferenciació en l'estreta relació que manté amb els col·lectius i atén les necessitats dels seus professionals a través d'una oferta de productes i serveis financers específics.

Col·lectius i Banca Associada té com a objectiu prioritari captar nous clients particulars, comerços, pimes i despatxos professionals. L'any 2019 es va tancar amb 3.488 convenis de col·laboració amb col·legis i associacions professionals, amb més de 3.172.000 col·legiats i associats professionals, dels quals més de 787.700 ja són clients del banc. Els volums de negoci gestionats són superiors als 25.500 milions d'euros.

Convenis té la missió de gestionar acords que permetin donar solució a les necessitats de finançament dels nostres clients, amb especial focus en les empreses.

Quant als convenis oficials, es gestionen les oportunitats que es generen a través de línies subscrites amb aquest tipus d'organismes, tant supranacionals com nacionals. Cal destacar els programes de finançament subscrits amb el Banc Europeu d'Inversions (BEI) i de garantia amb el Fons Europeu d'Inversions (FEI), així com amb organismes nacionals i autonòmics com l'Institut de Crèdit Oficial, l'Institut Català de Finances i altres que aporten finançament o garantia als nostres clients.

Segment turístic

Banc Sabadell és la primera entitat financera que ha estat certificada amb el segell "Q de Qualitat Turística", aspecte que la consolida com a entitat referent líder del sector que ofereix un assessorament expert amb els màxims estàndards de qualitat.

L'activitat se centra, principalment, a oferir solucions financeres especialitzades a un col·lectiu poc homogeni i fragmentat, articulat sobre tres pilars fonamentals: assessorament expert, catàleg de productes especialitzats i resposta àgil.

La proposta de valor s'orienta als projectes de finançament de compra d'establiments hotelers, expansió internacional de cadenes, projectes de reforma, renovació d'imatge corporativa i eficiència energètica.
Durant el 2019, la Direcció de Negoci Turístic de Banc Sabadell ha incrementat la seva presència en l'àmbit nacional, configurat per un equip de 12 directors territorials de Negoci Turístic.

D'altra banda, la Direcció de Negoci Turístic ha participat al llarg de l'any en diferents esdeveniments com ara les Jornades ITH (sobre rehabilitació i eficiència energètica), el V Congrés de Qualitat Turística de l'ICTE, l'ITH Innovation Summit i FITUR, la fira internacional de referència del sector a escala mundial on Banc Sabadell ha estat present per quart any consecutiu.

Al mateix temps, la Direcció de Negoci Turístic compta amb el reconeixement institucional de les principals institucions, com ara el Consell Espanyol de Turisme (Conestur), la Comissió de Turisme de la CEOE i la Comissió de Turisme de la Cambra de Comerç d'Espanya.

La direcció té acords amb les principals institucions del sector (ITH, Institut Tecnològic Hoteler; CEAV, Confederació Espanyola d'Agències de Viatge; FEEC, Federació d'Empresaris de Càmping; ANBAL, Associació Nacional de Balnearis, etc.).

La direcció disposa d'una cartera de 13.925 clients, un volum de negoci de més de 4.051 milions d'euros –un 13,5% més que el 2018–, i gestiona operacions per un import de 1.410 milions d'euros –un 2,5% més que l'any anterior.

Segment agrari

En el segment agrari, que inclou els subsectors agrícola, ramader, pesquer i silvicultor, Banc Sabadell, que compta aproximadament amb 500 oficines i més de 700 gestors especialitzats, ha incrementat la base de clients i ha completat la gamma de productes amb característiques ajustades a les exigències dels clients.

Gràcies a la forta aposta pel sector i a l'acompanyament que s'ha dut a terme, s'ha convertit en un volum de negoci superior, un 5,5% més que el 2018, i disposa de la confiança de més de 47.000 clients, que representen un increment del 4% respecte a l'exercici anterior.

El 2019, el segment agrari de Banc Sabadell ha estat present en 15 fires del sector agroalimentari i ha patrocinat 49 jornades arreu del territori nacional.

Previsió Empresarial

Des de Previsió Empresarial, el grup Banc Sabadell ofereix solucions i respostes als nostres clients per a la millor implantació, gestió i desenvolupament dels seus sistemes de previsió, a través de plans de pensions, assegurances col·lectives i entitats de previsió social voluntària (EPSV). El 2019 ha estat un any de consolidació i impuls a la gestió d'aquests sistemes d'acord amb models de cicle de vida. Aquest model de gestió de les inversions permet adaptar el perfil d'inversió, i, per tant, el risc i la rendibilitat esperada al moment del cicle de vida de les persones, tot buscant una millor rendibilitat durant la primera fase i una major protecció a mesura que ens apropem a la jubilació.

Són nombrosos els clients que durant aquest any han evolucionat el seu sistema de previsió per obtenir un major valor afegit, incorporant-hi el model de gestió de cicle de vida, amb solucions a mesura i adaptades al seu sistema de previsió, i tant en plans de pensions i assegurances col·lectives com en solucions d'estalvi dins la retribució flexible.

Segment immobiliari

L'activitat de la direcció immobiliària se centra en el desenvolupament del negoci dels promotors residencials, que el capten i el gestionen a través de les sis direccions territorials que cobreixen el territori nacional.

Manté una trajectòria creixent any rere any, i l'any 2019 ens trobem amb un model consolidat, de gestió especialitzada i ja madur.

L'aposta de Banc Sabadell per aquest sector ha possibilitat la concessió de més de 1.900 milions d'euros el 2019 en préstecs hipotecaris promotor, línies d'avals i *confirming* fonamentalment, que han generat un increment de marge del 15,5% respecte al 2018, de manera que la xifra actual de volum de negoci en préstec hipotecari promotor és de 4.307 milions d'euros.

L'estratègia fonamental és mantenir la situació de lideratge en el sector, així com consolidar la quota de mercat, i prioritzar les millors oportunitats de negoci amb la detecció dels projectes més destacats i els clients més sòlids per minimitzar el risc i maximitzar el benefici per a Banc Sabadell.

BStartup

En els seus sis anys de vida, BStartup s'ha consolidat com el servei de referència en la banca espanyola per a joves empreses innovadores i tecnològiques. Així, BStartup cobreix el seu doble objectiu: d'una banda, el posicionament del banc com el que dona més suport a aquesta tipologia d'empreses, i, de l'altra, l'impuls del negoci bancari mitjançant un model de relació superior, basat en la concentració i l'especialització, que incrementa la productivitat i el marge. D'aquesta manera, el marge que generen els clients d'aquesta tipologia és tres vegades superior a la mitjana dels clients global empreses (autònoms, negocis, pimes i grans empreses). També és molt superior en altres índexs com ara la internacionalització (48,6% davant 14,6%) o la vinculació (10,73 productes de mitjana davant 6,98).

L'aproximació a aquests clients és integral, amb una proposta que aglutina tot allò que a una *startup* li pot interessar d'un banc (i viceversa):

— Producte i servei bancari especialitzat en *startups*. El 2019 s'ha implantat el nou model de distribució que ha permès crear la figura del director de pime BStartup a les ciutats amb gran concentració d'aquest tipus de clients –per ara, Barcelona, Madrid i València. En total són 8 directors de pimes que només gestionaran *startups* en la seva cartera. A més, a Catalunya s'han concentrat totes les operacions d'*startups* en un sol analista de riscos.

— Inversió en *equity*. BStartup10, el vehicle d'inversió del programa que inverteix cada any en 10 *startups* en fase *seed*, té en aquest moment 46 companyies participades en la seva cartera. Així mateix, aquest any BStartup ha dut a terme la segona convocatòria del programa BStartup Health per invertir en tres companyies de salut que han estat escollides entre els 100 projectes presentats.

— Innovació col·laborativa (*Open Innovation*). BStartup és un radar d'innovació per la seva posició privilegiada en els fòrums d'empreses innovadores a Espanya i pel fet de tenir convenis amb nombroses entitats de l'ecosistema emprenedor. BStartup filtra i deriva les possibles oportunitats a altres direccions. Destaca aquest any el cas de les tres empreses participades de Banc Sabadell: Cobee, que ja està oferint els seus serveis a clients Playfilm, que ha creat un vídeo interactiu amb la Direcció de Formació. En aquest sentit, aquest any el banc ha rebut a la Borsa de Madrid, i per segon any consecutiu, un dels reconeixements de Europe's Corporate Startup Stars atorgat per Startup Europe UE, en presència del representant de la UE a Espanya.

Aquest any BStartup ha organitzat o ha participat activament en 180 esdeveniments d'emprenedoria a 19 ciutats d'arreu del territori espanyol.

Gràcies a tot el que s'ha exposat, el 2019 s'ha afermat la notorietat de BStartup en els mitjans (1.260 mencions en premsa *offline* i *online*) i l'impacte en xarxes socials (s'ha arribat als 11.865 seguidors a Twitter), i ha estat la major part dels mesos entre els principals temes de discussió en xarxes socials sobre el banc, i sempre amb un sentiment positiu.

Pel que fa a la generació de negoci directe, s'han gestionat 545,3 milions d'euros (137,5 milions d'euros d'actiu i 407,8 milions d'euros de passiu), i s'ha generat un marge de 13,3 milions d'euros (increment del 7% respecte a l'any anterior), amb un total de 3.222 clients.

Hub Empresa

Hub Empresa és el nou centre d'expansió d'empreses de Banc Sabadell. El Hub Empresa València va obrir les portes al públic al maig. Es tracta d'un projecte de Banc Sabadell que pretén contribuir al posicionament de l'entitat en el segment empreses com el banc que millor entén els reptes de creixement i transformació de les empreses i el que millor les pot acompanyar en aquest camí, diferenciant-nos amb un espai fora de l'oficina tradicional, un espai dedicat a l'expansió empresarial.

Hub Empresa ofereix una proposta de valor a tota mena d'empreses a través de la seva oferta de serveis:

— Assessorament expert en diferents àrees, com ara la transformació digital o l'economia sectorial, que se sumen a especialitats ja existents al banc i també presents a Hub Empresa (finançament, internacionalització, *startups*).

— Programa d'activitats i sessions formatives dirigides a professionals, directius, autònoms, empresaris o emprenedors que vulguin estar a l'última en les noves tendències empresarials o adquirir coneixements en determinades àrees per fer créixer la seva empresa.

— Espais de treball a disposició d'empreses client, espais tecnològicament preparats i al centre de València: sales de reunions, espais de treball individual, espais flexibles per a l'organització de sessions amb empleats o clients, zones Lounge i Coffee Corner.

Des de la seva obertura el passat 22 de maig i fins al final del 2019, a Hub Empresa València s'han dut a terme 76 activitats, en què han participat un total de 2.806 assistents. A més de les activitats organitzades per Banc Sabadell i Hub Empresa, s'ha cedit l'espai del Fòrum en 12 ocasions a empreses externes perquè hi organitzessin els seus propis esdeveniments, als quals han assistit 610 usuaris. En els mesos transcorreguts, s'han assessorat 162 empreses, i s'han reservat sales de reunions per part d'empreses client en 145 ocasions.
A banda dels participants dels serveis oferts, un total de 1.677 usuaris han tingut contacte amb Hub Empresa i han visitat l'espai en alguna ocasió (visites a l'espai i les instal·lacions, usuaris que han fet ús dels espais de treball individual i les sales de reunions, assistents a signatures de convenis amb empreses col·laboradores, etc.).

En resum, d'ençà de l'obertura de Hub Empresa i en els sis mesos operatius d'aquest 2019, un total de 5.474 persones han passat per l'espai, cosa que compleix les expectatives inicials del projecte.

Productes comercials

Serveis financers

El 2019, Banc Sabadell es manté com a entitat de referència en la gestió de cobraments i pagaments. Per tal de simplificar el dia a dia dels clients, hem seguit millorant les eines de gestió de cobraments i pagaments en banca electrònica amb l'interès d'aconseguir més usabilitat i més experiència client.

Serveis digitals

En l'actual context de mercat, les empreses són cada vegada més conscients que la digitalització dels processos és imprescindible per optimitzar al màxim els seus recursos i oferir els millors serveis als seus clients, i generar una bona experiència que les diferenciï respecte als seus competidors.

Per acompanyar els nostres clients en aquest procés de digitalització, el 2018 es va desplegar la figura del director de Digitalització d'Empreses, que impulsa la transaccionalitat digital dels clients a través de formació a la xarxa i de visites d'assessorament als clients.

Durant el 2019, aquest especialista ha intensificat la formació a la xarxa sobre aspectes que tenen gran impacte en l'operativa digital del client, com ara l'aplicació de la normativa europea de PSD2 i el desplegament de les noves funcionalitats en els canals digitals del banc. Aquestes accions dirigides a la xarxa s'han dut a terme de manera paral·lela a un procés d'acompanyament personalitzat a les empreses, tant les que tenen una major complexitat en la seva operativa amb el banc com les que s'hi han incorporat fa poc com a clients.

Mitjans de pagament

El negoci de TPV segueix sent una aposta ferma per part de Banc Sabadell; n'és una prova l'adquisició de Pay Comet. L'objectiu d'aquesta adquisició és aconseguir que el banc continuï sent un referent per als nostres clients gràcies a la capacitat d'oferir-los més serveis i més flexibilitat.

Els indicadors del negoci de TPV continuen creixent considerablement respecte al mateix període de l'any anterior. En concret, la facturació s'ha incrementat un 16%. L'entitat continua posicionada com a referent en pagaments i especialment en vendes per Internet, amb un augment en cobraments *e-commerce* del 25%.

En relació amb el negoci de targetes, s'ha aconseguit mantenir un excel·lent ritme de creixement. El parc de targetes ha arribat als 5,5 milions, amb un augment de la facturació en compres amb targetes d'un 14%.

L'operativa de compres efectuada des de dispositius mòbils s'ha quadruplicat durant aquest any, cosa que demostra la importància del procés de digitalització en els pagaments. En aquesta ferma aposta per la digitalització dels pagaments, aquest any Banc Sabadell ha llançat el servei de Bizum per a compres en comerç electrònic, la qual cosa permetrà que tots els clients del banc que ho vulguin puguin pagar introduint el seu número de mòbil en els comerços per Internet que els ofereixin aquesta possibilitat.

Servei de gestió de l'efectiu

En un escenari en què els pagaments mòbils avancen de manera accelerada, l'optimització i la digitalització de la gestió de l'efectiu representen un repte important per als comerços, les empreses i les administracions públiques, que cada dia han de compaginar la transaccionalitat en monedes i bitllets amb la prestació dels seus serveis.

Banc Sabadell ofereix un conjunt de solucions adaptades a cada tipus d'establiment amb la gestió a través de *partners* especialitzats, mitjançant els quals es construeix una solució conjunta que permeti donar resposta als fluxos d'efectiu, al volum de transaccionalitat i a la necessitat de disponibilitat de canvi dels clients. Amb aquestes solucions ajudem els nostres clients a augmentar la seva productivitat gràcies a la major rapidesa en la transacció, i s'aconsegueix, per tant, una millor experiència per als seus usuaris.

Des del banc s'ofereix de manera efectiva la millor solució per a cada establiment, que pot incloure tant la integració entre els sistemes de gestió del client amb els sistemes de pagament del banc com el servei de recollida d'efectiu quan calgui o la proposta de finançament del conjunt de la solució.

Estalvi i inversió

L'any 2019 s'ha centrat en la consolidació i la millora del model d'assessorament integral per a tots els segments i en tots els productes, pel qual Banc Sabadell ha optat per fer front al nou context regulador, els nous competidors digitals i l'entorn de tipus d'interès baixos.

Aquest any de consolidació s'ha enfocat en la millora i la posada a punt dels processos operatius crítics per aconseguir un funcionament fluid de les solucions tecnològiques desenvolupades en el marc de l'assessorament integral a clients (Sabadell Inversor). Així mateix, s'ha potenciat l'assessorament com a base per a la comercialització de productes d'estalvi i inversió, que ha estat un element diferencial de Banc Sabadell davant els seus competidors.

Per potenciar l'assessorament, s'ha enfortit l'acompanyament a gestors i clients. En concret, s'han dut a terme més de 130 sessions, entre reunions presencials i *conference calls*, a més de vídeos sobre estratègies d'inversió publicats mensualment. També es van fer 11 *road shows* formatius de la sistemàtica comercial d'assessorament. D'altra banda, l'acompanyament a gestors s'ha materialitzat amb la supervisió d'un total de 22.281 ordres de gestors pendents de certificació MiFID, actualment en formació. Finalment, en la línia d'oferir seguiment i orientació en les decisions d'inversió, s'han efectuat 67 enviaments amb informació personalitzada sobre mercats, operacions corporatives i productes. També s'han enviat notes en moments extraordinaris de mercat –com el Brexit.

Pel que fa a informació per a clients, s'ha llançat dins BS Mòbil "El Meu Estalvi i Inversió", un apartat perquè els clients puguin consultar (24x7) les seves posicions en estalvi i inversió i la rendibilitat corresponent.

L'entorn dels mercats financers, amb els tipus d'interès oficials en negatiu, exigeix una oferta de productes amb un major grau de sofisticació i amb exposició als mercats per tal que els clients puguin cobrir les seves expectatives de retorns. En aquest sentit, s'ha mantingut una oferta continuada de productes –com ara dipòsits referenciats, plans de pensions i fons d'inversió– que asseguren adaptar-se a les necessitats del client en cada inversió. Al tancament del 2019 s'havien aprovat en el *workflow* de productes un total de 463 nous productes d'estalvi i inversió.

El catàleg de fons d'inversió continua focalitzat cap als fons d'inversió mixtos, és a dir, que inverteixen en múltiples categories d'actius, cosa que permet una gestió activa i adequada al perfil del risc del client. Això inclou la gamma de Fons Perfilats i InverSabadell. El context de tipus d'interès baixos ha donat un marge escarit als fons garantits, de manera que l'oferta ha virat cap a fons de rendibilitat objectiu. Així mateix, s'ha desenvolupat un fons que paga rendes als partícips.

L'oferta de plans de pensions continua centrada en els cicles de vida Sabadell Plans Futur. Aquests plans permeten aprofitar la major rendibilitat esperada de la renda variable en el llarg termini i s'adapten al client en funció de dues variables: la data prevista de jubilació i el perfil de risc.

Asset Management

Asset Management constitueix una àrea separada dins el grup de Banco de Sabadell, S.A. dedicada a la gestió col·lectiva, a l'assessorament sobre inversions, a la gestió de carteres i a solucions d'inversió per a les diferents necessitats de clients particulars, empreses i inversors institucionals. Es configura a través de Sabadell Asset Management, societat matriu del grup de societats gestores d'institucions d'inversió col·lectiva. La seva missió és enquadrar el negoci de gestió d'inversions a través de les gestores d'institucions d'inversió col·lectiva i a través d'altres gestores no vinculades.

El model de negoci d'Asset Management es caracteritza per l'excel·lència dels fons d'inversió que es proposen, amb l'aspiració de mantenir la seva alta fiabilitat, sostenibilitat, consistència i excel·lent rendibilitat, sempre en benefici de l'inversor.

També es caracteritza per la consecució de bones rendibilitats per part dels inversors en funció de les diferents necessitats, de l'experiència financera, de la capacitat per assumir riscos, de les necessitats de liquiditat i de les aspiracions de rendibilitat. Amb aquesta finalitat es persegueix millorar el coneixement dels inversors respecte a les instruccions d'ús recomanades per als fons d'inversió i les entitats de capital de risc que Asset Management proposa, i també per als serveis de gestió discrecional o col·lectiva. Finalment, es caracteritza per la incorporació d'estalviadors a l'ús de les solucions d'inversió que els donin accés a les millors oportunitats de preservar o revalorar el seu capital a llarg termini, mitjançant la gestió fiduciària professional i la inversió col·lectiva. Es tracta, per tant, d'incrementar l'ús de les solucions d'inversió no solament per part dels inversors més habituals i experimentats, sinó també per part dels estalviadors més modestos, que els ajudaran a superar l'actual entorn de tipus d'interès baixíssims, assumint riscos acceptables i un horitzó de maduració en les seves posicions d'inversió que encaixi amb els seus objectius i necessitats de preservació del capital o de desacumulació per finançar objectius vitals.

A més, Sabadell Asset Management duu a terme activitats de gestió i administració de carteres per compte d'altres inversors institucionals.

En aquest exercici, el protagonisme en les subscripcions de fons d'inversió de Sabadell Asset Management ha estat per als Fons InverSabadell, que han arribat als 1.305,6 milions d'euros sota gestió. Aquesta gamma de fons d'inversió es compon de quatre fons multiactiu flexibles d'inversió directa, amb diferents assignacions de cartera entre renda fixa i renda variable, amb l'objectiu de perseguir el creixement del capital invertit a llarg termini amb major o menor nivell de risc. Entre aquests fons destaca, per la seva centralitat en les preferències de risc dels inversors, InverSabadell 25, FI, que aplega 23.412 partícips i acumula un patrimoni de 881,8 milions d'euros en tancar el 2019. Destaca també l'elevada acceptació dels nous Fons Planificació, fons multiactiu flexibles d'inversió directa adreçats a inversors que volen rebre un interessant ingrés trimestral, conegut amb antelació i incorporat en la seva estratègia d'inversió, els quals han arribat als 193,7 milions d'euros sota gestió.

El 2019 Sabadell Asset Management ha efectuat dos processos de fusió de fons d'inversió, amb el resultat de l'absorció de quatre fons d'inversió per altres de la mateixa especialitat inversora, en interès dels partícips. En acabar l'exercici, són 222 les institucions d'inversió col·lectiva de dret espanyol gestionades per Sabadell Asset Management (65 fons d'inversió i una societat d'inversió de capital variable) i SabadellUrquijo Gestión (156 societats d'inversió de capital variable), i són ja 3 els fons de capital de risc gestionats per Sabadell Asset Management.
Un cop més, els fons d'inversió de Sabadell Asset Management han rebut destacats reconeixements, que acrediten uns resultats molt competitius i la qualitat del procés d'inversió. L'any 2019, Sabadell Rendimiento, FI ha rebut el Premi al Millor Fons d'Inversió de Renda Fixa Euro a España, atorgat pel diari econòmic *El Economista*. Set fons d'inversió de Sabadell Asset Management tenen la certificació d'alta qualitat en la gestió de l'agència independent Fitch Ratings. Disposen de *rating* qualitatiu "Proficient" dos fons de renda variable i de la qualificació "Strong" cinc fons, tres fons dels quals són de renda fixa, un de renda variable i un fons de fons multiactiu flexibles.

Sabadell Asset Management és la primera gestora espanyola que ha rebut una nota qualitativa d'"Strong" de

Fons d'inversió gestionats per Sabadell Asset Management

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Patrimoni gestionat (en milions d'euros)	9.102,4	5.844,5	5.609,6	4.312,4	4.203,3	4.443,2	6.356,7	9.952,6	13.091,3	14.122,1	16.423,0	15.930,5	16.108,5
Quota de mercat (en percentatge)	3,8	3,5	3,4	3,1	3,3	3,6	4,1	5,1	6,0	6,0	6,3	6,2	5,8
Nombre de partícips	374.522	217.360	218.761	195.140	192.282	197.954	270.552	438.582	608.858	623.749	705.682	652.864	576.479

l'agència de qualificació independent Fitch Ratings, líder en qualificacions creditícies i anàlisis. Les raons fonamentals de l'agència per atorgar aquesta qualificació a la gestora són la disciplina en el procés d'inversió, la qualitat de l'equip responsable de les inversions, la bona gestió del risc i la consistència dels resultats obtinguts pels fons d'inversió que gestiona. La nota se situa en els nivells més elevats avaluats per l'agència, i és la primera i l'única gestora espanyola que fins ara ha rebut aquest *rating* "Strong" –és a dir, de qualitat forta.

El dia 21 de gener de 2020, Banc Sabadell i Amundi Asset Management han subscrit un acord estratègic a llarg termini per a la distribució a Espanya de productes d'Amundi Asset Management a través de tots els canals de distribució de Banc Sabadell. L'acord no implica cap canvi en l'oferta actual de fons d'inversió de Sabadell Asset Management, que seguiran oberts als clients de Banc Sabadell i a altres inversors (vegeu l'apartat, "Circumstàncies importants esdevingudes després del tancament de l'exercici", d'aquest Informe de gestió).

Solucions de finançament

En relació amb les solucions de finançament a llarg termini, respecte als préstecs habitatge, tot i que ha estat un any complicat pels diferents canvis normatius que ha experimentat el mercat immobiliari (implantació de la nova Llei de contractes de crèdit immobiliari i canvis en la responsabilitat d'assumir despeses per part de clients i entitats financeres), s'han produït creixements positius del negoci i de la quota de mercat de nova producció. S'ha registrat un creixement de l'import de la nova producció de préstecs habitatge del 10%. S'han potenciat les solucions enfocades a hipoteques a tipus fix, que donen una major seguretat a llarg termini als nostres clients. Aquest tipus d'hipoteques representen actualment un 69% sobre el total de producció (42% en el mercat). A més, s'ha continuat innovant en la transformació del procés de contractació i s'han incrementat les capacitats digitals de signatura i d'intercanvi de documentació entre client i banc.

En préstecs al consum, tot i que s'ha alentit el creixement global de la nova producció, s'ha seguit amb creixements exponencials de la contractació de préstecs per canals digitals (BS Mòbil i BS Online), de manera que s'ha passat de creixements el 2017 i el 2018 del 20% i del 32%, respectivament, a un creixement el 2019 del 56%. Aquests creixements s'han vist recolzats per millores en els processos de contractació *online*, que han potenciat la immediatesa en temps de resposta i l'experiència de client. A més, el percentatge de contractació de préstecs preconcedits continua creixent, des d'un 52% el 2018 fins a un 62% el 2019.

Pel que fa a solucions de finançament a curt termini, s'ha seguit potenciant la Línia Expansió, que permet una gestió de la tresoreria dels particulars de manera totalment *online*.

El finançament del circulant ha tingut una evolució positiva durant el 2019 tant en l'activitat de productes especialitzats –com ara *factoring* i *confirming*– com en productes més tradicionals –com el descompte comercial o les pòlisses de crèdit. Tots aquests són productes molt utilitzats en el dia a dia de les empreses per a la gestió i el finançament dels cobraments i els pagaments, i han tingut creixements significatius en tots els segments.

El *factoring* es consolida com un producte cada vegada més implantat en l'operativa de cobraments, tant nacionals com internacionals. L'increment notable en la seva utilització per part de les pimes s'ha traduït en un increment de les cessions del 16%.

En *confirming*, el creixement del producte s'ha situat en taxes del 8% en imports anticipats.

Rènting i *lísing*

Banc Sabadell Rènting ha incrementat la seva activitat de rènting de vehicles en un 11%, i ha arribat a una cartera en vigor de més de 21.500 vehicles. Creix la part del rènting de particulars en la nova producció i dins la cartera de contractes existents. S'ha consolidat el focus sostenible de l'activitat, amb una oferta que inclou vehicles elèctrics, híbrids i de gas natural. S'incrementen els contractes de vehicles sostenibles un 34% respecte a l'any anterior.

Banc Sabadell Rènting ha incrementat la seva activitat de rènting de béns d'equipament en un 12%, i ha arribat a una inversió de 173 milions d'euros. Amb noves ofertes en tecnologia i en eficiència energètica, i amb propostes de valor específiques per a segments de clients –com el sector agrari o les institucions religioses–, es consolida com un actor molt atractiu del mercat.

El 2019, Banc Sabadell ha llançat al mercat nous productes de lísing (Flexitrans, Flexiagro i Eco Lísing Vehicles). A més, ha incrementat en un 14% la inversió i en un 7% els contractes nous, i en l'actualitat té una cartera de més de 2.400 milions d'euros i 33.400 contractes vigents, cosa que ha representat arribar a una quota de mercat del 12,2%.

Bancaassegurances

El 31 de desembre de 2019, el negoci d'assegurances i pensions de Banc Sabadell s'estructura de la manera següent:

— BanSabadell Vida, BanSabadell Pensions i BanSabadell Assegurances Generals, per als quals es manté una aliança estratègica des del 2008 amb el grup assegurador Zurich.

— BanSabadell Mediación és la societat de mediació d'assegurances del banc. Té caràcter d'operador de bancaassegurances vinculat, a través del qual es duu a terme el procés de distribució d'assegurances en la xarxa d'oficines del banc.

— BanSabadell Previsión E.P.S.V., entitat que comercialitza plans de previsió social per als clients del País Basc.

El 2019, Banc Sabadell ha continuat transformant el negoci d'assegurances i pensions per adaptar-lo als nous reptes del mercat, on destaca el llançament de la nova oferta digital personalitzada Sabadell Blink per a les assegurances de llar i autos.

En l'exercici 2019, BanSabadell Vida arriba a uns volums de negoci que el situen en cinquena posició del rànquing espanyol del sector per volum d'estalvi gestionat, segons les últimes dades publicades al tancament de l'exercici. El benefici net ha pujat a 78,7 milions d'euros.

D'altra banda, els volums gestionats per BanSabadell Pensions situen l'entitat en el desè lloc del rànquing total del sistema, segons les últimes dades publicades al tancament de l'exercici. El resultat de l'exercici de BanSabadell Pensions ha estat de 0,6 milions d'euros.

Pel que fa a BanSabadell Assegurances Generals, cal destacar l'increment en volum de primes del 6% respecte a l'any anterior, un creixement clarament superior al del mercat.

BanSabadell Assegurances Generals
Primes el 2019
(variació interanual)

279M€
(+6%)

Solucions internacionals

El Negoci Internacional ha continuat la línia alcista, amb increment tant del nombre de clients com del nombre d'operacions en comerç exterior. El banc ha continuat treballant per millorar el servei internacional ofert als clients incloent-hi millores de producte o servei i, especialment, digitalització de les operacions.

El resultat positiu d'aquesta dinàmica es reflecteix en el posicionament en quotes de crèdits documentaris exportació, on per Banc Sabadell transita un de cada 3 crèdits documentaris (31%), i en importació, un de cada 5 crèdits documentaris (15%).

Com a novetat de producte s'ha incorporat el *forfaiting* sostenible, destinat a finançar projectes internacionals compromesos amb el medi ambient i la sostenibilitat.

Un altre dels productes amb creixement important són els avals internacionals, que per cinquè any consecutiu tenen creixements de dos dígits, resultat del bon servei i assessorament que es facilita a les empreses en la seva internacionalització.

Com a element diferencial, aquest any s'han iniciat les sessions per a empreses sobre els canvis en Incoterms 2020 amb l'objectiu d'avançar-nos a les necessitats, actualitzant la informació i assessorant i acompanyant les empreses per millorar i assegurar més bé les seves compravendes internacionals.

En la mateixa línia, i com a continuació de l'èxit de les edicions anteriors, s'ha encetat el tercer cicle de formació per a empreses del Sabadell International Business Program, focalitzat a ajudar les empreses a dur a terme un pla de promoció del negoci internacional, que ha tingut totes les places cobertes per tercer any consecutiu en totes les territorials.

Amb referència al programa liderat per Banc Sabadell "Exportar per Créixer", s'han fet múltiples actes a Espanya destinats a explicar preferentment els mercats de Portugal, els Emirats Àrabs i Turquia com a zones d'interès preferent per a les empreses espanyoles.

A partir del setembre es llança una *newsletter* de negoci internacional amb articles útils per a les empreses espanyoles interessades tant en la internacionalització com en l'expansió del comerç exterior per donar una visió tècnica dels diferents sectors d'activitat i de zones geogràfiques interessants.

Una altra de les iniciatives molt valorades pels clients són les reunions amb els diferents directors d'oficines de representació que duem a terme, centrades a tot Espanya en una setmana d'activitats i reunions privades amb les empreses interessades, on es reuneixen més de 500 empreses que reben informació de primera mà.

En resum, Banc Sabadell ha aprofitat el posicionament de l'empresa espanyola, focalitzada en la diversificació de mercats i clients de manera consistent i sostenible en el temps, per incrementar l'operativa de comerç exterior, tant en el finançament del circulant com en els serveis *import*/*export*.

Sabadell Consumer Finance

Sabadell Consumer Finance és la companyia del grup especialitzada en el finançament al consum des del punt de venda, i desenvolupa la seva activitat a través de diversos canals per establir acords de col·laboració amb diferents punts de venda minorista.

La companyia continua millorant processos i incrementant l'oferta comercial, i garanteix una ràpida resposta a les necessitats dels clients.

L'activitat el 2019 ha continuat superant la dels exercicis anteriors, ha propiciat un increment del volum de clients i operacions noves respecte a l'any anterior, ha millorat la nostra participació en el mercat i ha destacat els increments en marge comercial i d'explotació.

La taxa de mora se situa en el 5,0%. Així mateix, la ràtio de cobertura és del 99,2%.

Durant l'any s'ha incrementat la nostra captació d'operacions en la línia d'auto, conseqüència d'una major cobertura comercial, i la vinculació per la consolidació del Crèdit Stock amb concessionaris.

L'empresa ha elaborat una política pròpia de sostenibilitat i medi ambient seguint els principis del grup apostant per una nova línia de negoci especialitzada en el sector d'energies renovables, establint acords directes amb empreses comercialitzadores i fomentant, a més, el finançament a comunitats de propietaris i particulars per dur a terme o modernitzar les instal·lacions en habitatges i edificis destinats a l'autoconsum d'energies netes.

També s'ha potenciat el finançament de mobilitat en edificis i la millora de les obres en les comunitats.

En l'activitat total de la companyia s'han fet 251.992 noves operacions a través dels més d'11.000 punts de venda distribuïts arreu del territori espanyol, que han suposat una entrada de noves inversions el 2019 de 1.054 milions d'euros. D'aquesta manera, el risc viu total de la companyia se situa per damunt dels 1.608 milions d'euros.

Tot això ha facilitat el manteniment de la ràtio d'eficiència en un percentatge del 30,01%.

Corporate & Investment Banking

Descripció del negoci

Corporate & Investment Banking, a través de la seva presència tant en el territori espanyol com internacional en 17 països més, ofereix solucions financeres i d'assessorament a grans corporacions i institucions financeres espanyoles i internacionals. Agrupa les activitats de Banca Corporativa, Tresoreria, Contractació i Custòdia, Finançament Estructurat, Mercat de Capitals, Global Financial Institutions, Capital Risc i M&A.

Prioritats de gestió el 2019

Corporate & Investment Banking ha evolucionat de manera notable el 2019 per millorar l'aportació de valor als nostres clients i contribuir així al seu creixement i a resultats futurs. Per fer-ho, hem potenciat i innovat les nostres capacitats especialistes, especialment en l'àrea de mercat de capitals, i actualment som capaços d'atendre el 100% de les necessitats financeres dels nostres clients. Igualment, també la cobertura internacional dels nostres equips està en constant evolució i para atenció sempre als mercats en què els nostres clients inverteixen o tenen interessos comercials.

Els pilars de gestió de Corporate & Investment Banking a partir dels quals es transmet valor cap als nostres clients són:

— Coneixement a través de l'especialització. Els equips de Banca Corporativa que estan localitzats en diferents països on operem disposen no solament de l'especialització pròpia de segment de les grans corporacions, sinó que estan especialitzats per sectors d'activitat a fi de poder entendre i atendre millor els clients d'acord amb la singularitat del seu sector.

— Coordinació. Les necessitats de les grans corporacions requereixen solucions singulars, resultat de la participació de diferents àrees del banc (equips especialistes o fins i tot equips de geografies diferents). La coordinació entre tots aquests equips és un element clau per a la transmissió de valor cap als nostres clients.

— Producte especialista. A Corporate & Investment Banking comptem amb unitats que desenvolupen productes a mida per a les grans corporacions i institucions financeres (Finançament Corporatiu, Project Finance/Bond, Programes de Pagarés, Emissions de Deute, M&A, Capital Risc, Asset Finance, Cobertures de Risc, etc.). Les unitats responsables del desenvolupament de tota aquesta gamma de productes tenen vocació transversal per a tot el grup Banc Sabadell i estenen les seves capacitats de la mateixa manera cap als segments de Banca d'Empreses i Institucional.

— Innovació. És l'últim pilar, però no el menys important. Passar de la idea a l'acció és imprescindible per evolucionar en un mercat tan dinàmic i exigent com el de las grans corporacions. En aquest sentit, creem els espais i els mecanismes necessaris perquè els nostres equips dediquin part del seu temps a la innovació entesa en el sentit més ampli: des de la innovació en producte o en operativa fins a la manera com ens coordinem.

Les principals magnituds que defineixen millor l'evolució de Corporate & Investment Banking seguiran sent, com en tots els exercicis, els ingressos totals, la rendibilitat sobre el capital (Raroc) i l'NPS (experiència de client).

Principals magnituds

El benefici net el desembre de 2019 puja a 243 milions d'euros, un increment interanual del 12%, principalment per majors comissions netes i menors dotacions.

El marge brut de 557 milions d'euros baixa un -4,9%, i el marge bàsic de 575 milions d'euros s'incrementa un 1%.

El marge d'interessos és de 358 milions d'euros, i baixa un -3% respecte a l'exercici anterior.

Les comissions netes se situen en 217 milions d'euros, un 8,5% superiors a l'any anterior, gràcies a les millors comissions de Finançament Estructurat.

El resultat d'operacions financeres i diferències de canvi baixa a causa dels resultats extraordinaris de vendes de carteres de préstecs.

Les despeses d'explotació i amortització se situen en -203 milions d'euros i creixen un 3,6% respecte al mateix període de l'any passat, per majors despeses de personal.

Les provisions i deterioraments arriben a 45 milions d'euros, cosa que suposa un descens del 57,5%, per les dotacions extraordinàries registrades l'any anterior.

En milions d'euros

Principals magnituds del compte de resultats del negoci Corporate & Investment Banking

	2019	2018	Variació interanual (%)
Marge d'interessos	**358**	**369**	**(3,0)**
Comissions netes	217	200	8,5
Marge bàsic	**575**	**569**	**1,1**
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	(16)	12	(233,3)
Resultats mètode de participació i dividends	(2)	12	—
Altres productes i càrregues d'explotació	—	(7)	(100,0)
Marge brut	**557**	**586**	**(4,9)**
Despeses d'explotació i amortització	(203)	(196)	3,6
Marge abans de dotacions	**354**	**390**	**(9,2)**
Provisions i deterioraments	(45)	(106)	(57,5)
Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats	7	8	—
Resultat abans d'impostos	**316**	**292**	**8,2**
Impost sobre beneficis	(73)	(75)	(2,7)
Resultat atribuït a interessos minoritaris	—	—	—
Resultat atribuït al grup	**243**	**217**	**12,0**
Ràtios acumulades			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	20,0%	18,1%	—
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	34,8%	31,4%	—
Ràtio de morositat	1,2%	2,5%	—
Ràtio de cobertura de riscos classificats en *stage* 3	107,0%	96,4%	—

La inversió creditícia bruta viva s'incrementa un 2,7%, els recursos de clients del balanç baixen un 3% a causa dels dipòsits a la vista, i els recursos de clients de fora del balanç baixen un -28,6%, principalment per plans de pensions d'empreses.

En milions d'euros

Principals magnituds de balanç del negoci Corporate & Investment Banking

	2019	2018	Variació interanual (%)
Actiu	**24.749**	**24.381**	**1,5**
Inversió creditícia bruta viva	14.910	14.517	2,7
Passiu	**23.467**	**23.171**	**1,3**
Recursos de clients en el balanç	7.533	7.763	(3,0)
Capital assignat	**1.282**	**1.209**	**6,0**
Recursos de clients fora del balanç	**768**	**1.075**	**(28,6)**
Altres indicadors			
Empleats	709	645	—
Oficines	20	22	—

Banca Corporativa

Descripció del negoci

Banca Corporativa és la unitat responsable de la gestió del segment de les grans corporacions que, per la seva dimensió, singularitat i complexitat, requereixen un servei a mida per complementar la gamma de productes de banca transaccional amb els serveis de les unitats especialitzades i oferir així un model de solució global a les seves necessitats. El model de negoci es basa en una relació propera i estratègica amb els clients i els aporta solucions globals i adaptades a les seves exigències, per a la qual cosa té en compte les particularitats del seu sector d'activitat econòmica, així com els mercats en què opera.

Prioritats de gestió el 2019

L'any 2019 ha estat un exercici marcat per un entorn de condicions favorables per a l'endeutament motivat per l'excés de liquiditat, especialment en l'àrea euro, així com l'auge d'activitat en els mercats d'emissió. La pressió competitiva i les favorables alternatives de finançament no bancari han influït en un menor creixement en els volums d'inversió creditícia, però això no ha impedit la consecució dels objectius financers de la unitat.

En aquest entorn, la inversió creditícia ha crescut en un +0,2% en el transcurs de l'exercici i ha arribat a la xifra de 16.294 milions d'euros, dels quals el 61,2% es corresponen amb posicions de crèdit fora d'Espanya (el creixement de les posicions de crèdit en l'àmbit internacional és del +16,0%). Aquest creixement internacional es correspon amb la voluntat de diversificació de riscos i font d'ingressos que Banc Sabadell va iniciar anys enrere, per a la qual cosa va desenvolupar les capacitats necessàries per operar en altres mercats. Pel que fa al volum de dipòsits, aquests tanquen amb una lleugera caiguda del -1,6% durant el 2019, tot i que d'una manera desigual per geografies en funció de la divisa d'origen (descens del –11,1% en les regions d'influència euro i, per contra, creixement del +12,4% en les regions d'influència divisa).

Els resultats, expressats en marge comercial, han evolucionat favorablement i han crescut un +7,5% en el transcurs de l'any, especialment impulsat per les nostres franquícies fora d'Espanya. Quant a la rendibilitat mesurada en termes Raroc, i més concretament en el perímetre d'EMEA, on es monitora especialment la seva evolució, aquest ha millorat de manera notable des de l'11,6% de l'any 2018 fins al 13,8% del tancament del 2019.

Finalment, els índexs de qualitat de l'àrea mesurats en termes d'NPS (*Net Promoting Score*) es mantenen en màxims de 40,6%, mentre que altres índexs de mesurament de Satisfacció Global de client també reflecteixen aquesta evolució positiva (nota de 8,88 vs. 8,81 al tancament de l'exercici anterior).

Tresoreria i Mercat de Capitals

Descripció del negoci

Tresoreria i Mercats es responsabilitza de la comercialització dels productes de tresoreria als clients del grup a través de les unitats del grup assignades a aquesta finalitat, tant des de xarxes comercials com a través d'especialistes.

D'altra banda, s'encarrega de la gestió de la liquiditat conjuntural del banc, així com de la gestió i el compliment dels seus coeficients i ràtios reguladors. Així mateix, gestiona el risc de l'activitat de cartera pròpia i el risc de tipus d'interès i de tipus de canvi, fonamentalment per fluxos d'operacions amb clients tant interns com externs, originats per la mateixa activitat de les unitats de distribució.

Prioritats de gestió el 2019

La Direcció de Tresoreria i Mercats ha continuat apostant per una major digitalització dels canals operatius que permeten anticipar-se a les necessitats dels clients. A més, s'han ampliat capacitats a diferents nivells per continuar ampliant el catàleg de productes a contractar en diversos països i permetre una major flexibilitat, cobertura i agilitat als clients dels productes de tresoreria. Els sistemes de contractació s'han adaptat a les noves normatives del mercat de manera satisfactòria per garantir el compliment regulador adequat de tots els productes oferts als clients.

Contractació, Custòdia i Anàlisi

Descripció del negoci

Duu a terme les funcions d'intermediació de Banc Sabadell en la seva qualitat de membre dels mercats de renda variable, consistents a tramitar i executar les ordres de compravenda de valors directament a través de la mesa de contractació, i és responsable, com a *product manager*, de la renda variable en el grup. Així mateix, dedica una part de les seves funcions a l'orientació i la recomanació d'inversions en mercats de renda variable i de crèdit, i crea i dirigeix l'oferta de producte de custòdia i dipositaria.

Prioritats de gestió el 2019

Incrementar el negoci d'intermediació en els mercats de renda variable, tant espanyol com internacional, sobre dos eixos d'actuació: en primer lloc, la millora de l'experiència client per al nostre client *retail*, amb la renovació de la nostra plataforma digital i l'aportació de valor de les recomanacions dels nostres serveis d'anàlisi; en segon lloc, la creació de nous serveis d'intermediació per al nostre client institucional internacional, sent el banc executor en mercats internacionals per cobrir la fragmentació de la liquiditat de les accions de companyies espanyoles cotitzades.

Finançament estructurat

Descripció del negoci

La Direcció de Finançament Estructurat inclou les unitats de Sabadell Corporate Finance i Global Financial Institutions. La direcció desenvolupa la seva activitat i té equips ubicats a Espanya, els Estats Units, el Regne Unit, Mèxic, França, el Perú, Colòmbia i Singapur.

L'activitat pròpiament dita se centra en la creació i l'execució de productes de finançament corporatiu i adquisicions, *project & asset finance*, *global trade finance*, així com *commercial real estate*, amb capacitat per assegurar i sindicar operacions en els àmbits nacional i internacional, sent també actius en la compra/venda de participacions en els mercats primari i secundari de préstecs sindicats.

Sabadell Corporate Finance desenvolupa l'activitat d'M&A mitjançant l'assessorament a empreses, accionistes, fons de capital de risc, *family offices* i altres inversors, en operacions de compra/venda i fusions de companyies, així com incorporació de socis, etc. És membre de l'associació Terra Corporate Finance Alliance, aliança internacional (M&A) i d'assessoria de finances corporatives que proporciona cobertura en més de 40 països.

La unitat de Global Financial Institutions se centra en la gestió dels bancs internacionals amb els quals Banc Sabadell manté acords de col·laboració, cosa que suposa uns 3.000 bancs corresponsals al món, i garanteix així la màxima cobertura als clients del grup Banc Sabadell en les seves transaccions internacionals. Així mateix, gestiona l'acompanyament òptim de clients en el seu procés d'internacionalització, en coordinació amb la xarxa d'oficines, filials i entitats participades del grup a l'estranger.

Activitat de la Direcció de Finançament Estructurat

Activitat	
Finançament Especialitzat	**Assessorament/Distribució**
Corporatius & Adquisició	Sindicació
Project Finance	M&A
Asset Finance	Commercial Real Estate
Trade Finance	GFI

Finançament Estructurat és líder en *project finance* del mercat espanyol, on ocupa la primera posició.

Prioritats de gestió el 2019

Durant l'exercici 2019, Banc Sabadell ha mantingut la seva política d'acompanyament als clients per adaptar-se a les seves noves necessitats dins els entorns macroeconòmics espanyol i internacional i en consonància amb la situació dels mercats de crèdit. Banc Sabadell és un referent en el segment de Banca d'Empreses a Espanya i està exportant la seva manera de fer a altres geografies. Finançament Estructurat ha ocupat la cinquena posició en els rànquings MLA de sindicats i la primera en *project finance* del mercat espanyol.

En milions d'euros

Posició	*Mandated Lead Arranger*	Import	Nombre
1	Santander	9.541	138
2	BBVA	7.007	100
3	Bankia	4.634	96
4	CaixaBank	5.432	87
5	Banco de Sabadell	3.116	65
6	BNP Paribas	5.361	37
7	Crédit Agricole CIB	3.063	35
8	SG Corporate & Investment Banking	2.973	29
9	Bankinter	638	23
10	ING	1.516	22

Préstecs sindicats MLA per activitat en l'exercici 2019 del mercat espanyol

En milions d'euros

Posició	*Mandated Lead Arranger*	Import	Nombre
1	Banco de Sabadell	564	18
2	Santander	1.095	17
3	Bankia	396	9
4	BNP Paribas	355	6
5	Abanca	265	6
6	Natixis	564	5
7	Caixabank	646	4
8	BBVA	205	4
9	Kommunalkredit Austria AG	155	4
10	Bankinter	91	4

Projectes de finançament de préstecs MLA en l'exercici 2019 del mercat espanyol

Mercat de Capitals

Descripció del negoci

Mercat de Capitals (MC) és la direcció de CIB que coordina la canalització, sense passar pel balanç del banc, de la liquiditat dels inversors institucionals als clients del banc.

Sobre la base d'això, MC coordina tant productes de deute (Debt Capital Markets –DCM– i Debt Asset Management –DAM–) com productes de capital (Equity Capital Markets –ECM–), i ho fa tant en formats de préstecs com de bons o instruments de capital, així com en mercats públics o privats.

Prioritats de gestió el 2019

Aquest ha estat un exercici d'inflexió en l'activitat de MC després de la decidida aposta, al final del 2018, en la qual es va duplicar l'equip dedicat a aquesta activitat, i, com a conseqüència, els resultats s'han quadruplicat durant aquest any. L'estratègia de MC es basa a arribar a ser una de les entitats nacionals més actives en els mercats de capitals públics tradicionals (bons *high yield*, bons *investment grade*, pagarés, *project bonds*...) paral·lelament a ser una entitat líder en l'estructuració d'operacions destinada al *middle-market* nacional.

Així, el 2019 Banc Sabadell ha participat en més de 20 emissions públiques de bons, tant corporatius com públics i financers.

Igualment, el 2019 ha estat un exercici rècord en la participació de MC en programes de pagarés corporatius a Irlanda i Espanya (MARF), i s'ha arribat a una quota estimada de mercat de programes d'emissors nacionals superior al 50%.

Pel que fa a *project bonds* d'energies renovables, s'han assolit fites importants, com ara l'emissió del primer *project bond* estructurat a Espanya amb *monoline* des del 2004, que ha obtingut un *rating* per S&P d'AA, el Project Bond Hellium, el primer a Espanya que té una estructura amb cupó flotant, i el Project Bond Iron, el primer a Espanya que té certificació verda per S&P.

A més de les emissions públiques, MC està centrant gran part de la seva estratègia futura en l'activitat d'operacions privades, ja sigui en format bo o préstec, per tal de poder atendre les demandes *ad hoc* tant de la base emissora com de la base inversora.

Finalment, el 2019 MC ha fet una aposta decidida per desenvolupar el seu posicionament en el mercat d'Equity Capital Markets, per tal de poder acompanyar els seus clients en operacions de diferent naturalesa que li permetin captar liquiditat en forma de capital o equivalent al capital.

BS Capital

Descripció del negoci

BS Capital és la direcció que gestiona les participades industrials (no immobiliàries) del grup Banc Sabadell. Centra la seva activitat en la presa de participacions temporals en empreses, i té com a principal objectiu maximitzar el retorn de les inversions efectuades en les diferents empreses en què es participa.

Prioritats de gestió el 2019

El 2019, BS Capital ha continuat impulsant el cicle inversor en els marcs d'actuació definits per a cada una de les àrees de negoci.

En l'àrea de negoci de capital de risc, s'ha fet una gestió activa per a l'aportació de valor en les participades que actualment componen la cartera (noves adquisicions i obertura de noves instal·lacions a Espanya i/o a l'estranger).

En l'àrea de renovables, cal destacar la formalització de la inversió en dos parcs eòlics al Perú (*equity* i *mezzanine*) i dos a Navarra (*mezzanine*), la concessió d'un préstec *mezzanine* per a la construcció d'un parc fotovoltaic a Xile i la formalització de la inversió en una societat al 50% per a la promoció i el desenvolupament de fins a 100 MWp fotovoltaics a Catalunya.

En el sector de Venture Capital, s'ha aprovat l'ampliació del Marc d'Actuació tant de Venture Capital com de Venture Debt, i s'ha invertit en més de 14 *startups* digitals o tecnològiques.

Quant a l'estratègia global de Banc Sabadell dirigida al sector de les ciències de la salut, s'ha formalitzat el segon tancament del fons Sabadell Asabys Health Innovation Investments, que ja ha formalitzat les tres primeres inversions: Psious, Ona Therapeutics i Cara Care.

Així mateix, en el context de l'aliança entre Banc Sabadell i Pensium per proveir una solució a mida a clients persones grans amb necessitats assistencials (ResiRent), s'ha entrat en el capital de Pensium, S.L. i s'ha atorgat també un préstec a la seva filial Pensium Direct, S.L. per facilitar el finançament del projecte.

A més, s'ha continuat amb la gestió activa de la cartera de participades formalitzant la venda del 40,01% del capital de Ribera Salud i la venda de la participació en el capital de GAM, així com la liquidació d'Aurica XXI SCR, S.A.U. i Emte Renovables, S.L.

Sabadell Miami Branch

Descripció del negoci

Banc Sabadell opera als Estats Units des de fa 25 anys a través d'una *international full branch* que és gestionada des de Miami i de Sabadell Securities, que hi opera des de l'any 2008. Aquestes unitats en el seu conjunt gestionen les activitats del negoci financer de banca corporativa i banca privada internacional als Estats Units i Amèrica Llatina.

Amb la seva estructura actual, Banc Sabadell Miami Branch és la *international branch* més gran de Florida. És una de les poques entitats financeres de la zona amb capacitat i experiència per prestar tot tipus de serveis bancaris i financers, des dels més complexos i especialitzats per a grans corporacions –com ara operacions de *project finance*– fins a productes de banca privada internacional, passant per tots els productes i serveis que puguin necessitar professionals i empreses de qualsevol mida. Com a forma de complementar la seva estructura a Miami, el banc gestiona oficines de representació a Nova York, el Perú, Colòmbia i la República Dominicana.

Sabadell Securities USA, Inc.

És un corredor de borsa i assessor d'inversions en el mercat de valors que complementa i enrobusteix l'estratègia de negoci en clients de banca privada amb residència als Estats Units, tot satisfent les seves necessitats, mitjançant l'assessorament d'inversions en el mercat de capitals.

Prioritats de gestió 2019

Durant l'exercici de 2019 Sabadell International Branch (SIB) s'ha centrat en el creixement orgànic de volums de negoci amb un enfocament especial en la gestió i la millora del marge. En aquest sentit, s'ha aconseguit superar les fites pressupostades de volums de negoci i s'ha arribat al pressupost de benefici net malgrat afrontar un entorn de reducció de tipus de mercat que han impactat en el marge financer de la *branch* d'una manera substancial.

Per contrarestar l'efecte negatiu de les baixades de tipus d'interès de la segona meitat del 2019 i les projectades el 2020, durant el 2019 s'han posat en marxa iniciatives centrades en la reducció de costos, l'increment de marge i la millora de les comissions netes per optimitzar recursos i preservar el consum de capital. El 2019 ja s'han vist els efectes positius d'aquestes mesures, tot i que la major part de l'efecte es veurà el 2020.

L'any 2019 ha estat clau per continuar amb l'esforç d'aconseguir una major autosuficiència financera i millora operativa. En aquest sentit, convé destacar:

— Durant el 2019 s'han establert les bases per a l'emissió de *yankee CDs* a clients institucionals. La *branch* està preparada per fer emissions, amb l'objectiu d'ampliar fonts de fondeig i reduir cost de fondeig.

— El 2019 s'ha iniciat l'actualització de la plataforma tecnològica (Projecte Aspire) per millorar les capacitats disponibles per a clients i unitats de negoci i suport. La millora tecnològica permetrà suportar el creixement d'una manera més eficient i escalable. El projecte s'executarà en 3 fases durant els pròxims 3 anys.

Magnituds principals de negoci

Durant l'any 2019 el volum de negoci gestionat ha superat els 13.000 milions de dòlars, amb un increment anual del 8,1%. Els balanços de crèdits concedits han augmentat un 7,0% i han superat la marca de 5.200 milions de dòlars, mentre que els dipòsits de clients han crescut un 6,0% i han arribat als 3.600 milions. Així mateix, els actius de clients gestionats fora del balanç han crescut un 11,4%.

El marge d'interessos s'ha situat en 137 milions de dòlars, amb un augment interanual del 4,8%. Les comissions netes han estat de 40 milions de dòlars. El marge brut ha pujat a 180 milions de dòlars, amb un increment del 4,9% durant l'any, mentre que les despeses d'administració i amortització han pujat un 6,1%, on ja s'inclou part de l'efecte de la inversió en la plataforma tecnològica. El benefici net de l'exercici ha pujat a 82,9 milions de dòlars, cosa que suposa un increment interanual del 4,0%.

Transformació d'Actius

En aquest exercici han destacat:

— la signatura de l'acord de venda de SDIN Residencial, S.L.U. i els sòls destinats a la promoció immobiliària i de la cartera Rex.

— el tancament de les operacions de venda de Solvia Servicios Inmobiliarios, S.L. i de les carteres Challenger, Coliseum i Rex, amb les quals es culmina l'evacuació i la normalització del volum d'actius immobiliaris problemàtics del grup.

Descripció del negoci

Aquesta direcció gestiona de manera transversal el risc creditici irregular i l'exposició immobiliària problemàtica del grup.

Durant l'exercici 2019, la Direcció de Gestió d'Actius Problemàtics (antiga Direcció de Transformació d'Actius) s'ha integrat en la Direcció de Gestió de Riscos i manté la seva activitat i el seu lideratge en la reducció d'actius problemàtics.

La seva funció se centra a dissenyar i implementar l'estratègia de transformació d'actius problemàtics, amb l'objectiu d'optimitzar-ne i maximizar-ne la recuperació.

La integració de la Direcció de Transformació d'Actius en la Direcció de Gestió de Riscos és conseqüència de la reducció significativa d'actius problemàtics del grup fins a nivells de pràctica normalització, especialment pel que fa als actius immobiliaris, cosa que requeria l'adequació de l'estructura organitzativa a les noves necessitats per

aprofitar l'experiència i el coneixement de totes dues direccions, potenciar les sinergies de la seva complementarietat i aconseguir quatre objectius fonamentals:

— impulsar la gestió proactiva de la cartera creditícia;
— assegurar la rendibilitat;
— desenvolupar models de riscos que permetin la comercialització de productes de finançament en els nous canals digitals d'un manera eficient i dinàmica, i
— preservar la gestió eficaç dels actius improductius.

Fites de gestió el 2019

Durant el 2019 Banc Sabadell ha mantingut el ritme de reducció de la seva exposició problemàtica, especialment destacable pel que fa a exposició immobiliària, acordant la venda de la seva cartera de sòls destinats a la promoció immobiliària, juntament amb la societat SDIN Residencial, S.L.U., especialitzada en el desenvolupament immobiliari d'aquests actius, i la venda d'una tercera cartera d'actius immobiliaris problemàtics (Rex) que complementa les dues carteres (Challenger i Coliseum), la venda de la qual es va acordar en l'exercici 2018 i la transmissió de la qual s'ha completat al final de l'exercici 2019. Amb el tancament de la transmissió dels actius immobiliaris problemàtics integrats en les tres carteres esmentades es pot afirmar que el grup ha culminat l'evacuació i la normalització d'aquest tipus d'actius en el seu balanç.

Així mateix, durant l'exercici 2019 també s'ha tancat la transmissió d'una cartera significativa de crèdits problemàtics acordada el 2018 (Makalu) i la venda del 80% del capital de Solvia Servicios Inmobiliarios, S.L., l'empresa que es dedicava a la gestió, el manteniment i la comercialització dels actius immobiliaris del grup.

Totes aquestes fites han permès complir amb escreix els objectius de volum establerts respecte a la reducció global de l'exposició problemàtica.

Prioritats de gestió

Ja en la situació de pràctica normalització del seu volum d'actius problemàtics, el grup manté uns exigents objectius de reducció sistemàtica d'aquest tipus d'actius no rendibles per als pròxims anys.

Així, l'estratègia de gestió i reducció d'actius problemàtics o NPA s'articula al voltant de les tres prioritats estratègiques següents:

1 Reducció contínua dels NPA fins a la normalització total dels seus saldos.
2 Focus en la gestió de les exposicions problemàtiques més antigues.
3 Manteniment d'uns nivells sòlids i suficients de cobertura dels seus actius problemàtics.

Aquestes tres prioritats estratègiques es tradueixen en sis principis de gestió dels actius problemàtics, que són:

I. Anticipació en la gestió de la mora i gestió preventiva de les entrades, imprescindible per normalitzar els saldos dubtosos. La gestió anticipada de la mora maximitza la recuperació i la monetització dels actius problemàtics, perquè permet minimitzar el risc de degradació de la qualitat creditícia i preservar la qualitat dels actius en garantia.
II. Gestió segmentada de totes les exposicions problemàtiques i potencialment problemàtiques (mora potencial).
III. Reducció massiva dels saldos morosos i actius adjudicats més antics, cosa que és particularment important des de la perspectiva de la gestió, atès que les diferents capacitats, solucions i eines demanen una gestió especialitzada dels saldos més antics respecte dels nous impagaments o entrades en morositat i adjudicats.
IV. Intel·ligència de negoci i millora contínua dels processos. El banc ha desenvolupat en els últims anys capacitats de segmentació i de predicció de l'acció recuperatòria. La intel·ligència de negoci s'aplica, a més, per sistematitzar, millorar de manera contínua i corporativitzar els processos al llarg de tot el cicle recuperatori, tant per als processos amistosos com per als judicials i concursals, cosa que millora l'eficiència de la recuperació.
V. Capacitat financera entesa no solament com a suficient cobertura comptable de la pèrdua esperada, sinó també com a capacitat de generació d'ingressos futurs per garantir robustos nivells de capitalització que permetin donar cobertura a potencials pèrdues inesperades provinents dels actius problemàtics.
VI. Sòlid sistema de *governance* basat en tres línies de defensa en el qual, després de la primera línia de defensa, en què destaca la Direcció de Gestió d'Actius Problemàtics especialitzada, així com les unitats de negoci que concedeixen els riscos, se situa una segona línia de control independent d'aquella formada per la Direcció de Control de Riscos i la Direcció de Compliment Normatiu, i, en tercera línia de defensa, la Direcció d'Auditoria Interna, que revisa l'adequació i la bondat de tot el procés

Principals magnituds

El benefici net el desembre de 2019 arriba als -309 milions d'euros i millora un 33,3% interanual.

L'exercici 2019 incorpora l'impacte de les vendes institucionals de carteres i la venda de Solvia.

El marge brut se situa en -18 milions d'euros, inferior a l'any anterior pels menors ingressos associats a les carteres institucionals d'immobles venudes.

Les despeses d'administració i amortització se situen en -80 milions d'euros, dada que representa una caiguda del -38,2%.

Les provisions i deterioraments incloent-hi les vendes d'immobles pugen a -341 milions d'euros, un -34,3% inferior al mateix període de l'any anterior. Incorporen l'impacte de les vendes institucionals de carteres.

En milions d'euros

Principals magnituds del compte de resultats del negoci Transformació d'Actius

	2019	2018	Variació interanual (%)
Marge d'interessos	**(49)**	**(18)**	**169,9**
Comissions netes	2	1	57,0
Marge bàsic	**(47)**	**(17)**	**179,0**
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	31	5	—
Resultats mètode de participació i dividends	—	—	—
Altres productes i càrregues d'explotació	34	119	(71,4)
Marge brut	**18**	**107**	**(82,9)**
Despeses d'explotació i amortització	(80)	(129)	(38,2)
Marge abans de dotacions	**(62)**	**(22)**	**181,4**
Provisions i deterioraments	(341)	(520)	(34,3)
del qual: Resultats per vendes	*54*	96	*(43,7)*
Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats	—	—	—
Resultat abans d'impostos	**(403)**	**(542)**	**(25,6)**
Impost sobre beneficis	94	79	19,4
Resultat atribuït a interessos minoritaris	—	—	—
Resultat atribuït al grup	**(309)**	**(463)**	**(33,3)**
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	—	—	—
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	—	—	—
Ràtio de morositat	33,8%	33,5%	—
Ràtio de cobertura de riscos classificats en *stage* 3	42,7%	83,4%	—

La inversió creditícia bruta viva millora en 30 milions d'euros respecte a l'any anterior, i l'exposició immobiliària neta millora 168 milions d'euros per la venda institucional de les carteres.

El finançament intragrup se situa en 7.549 milions d'euros, un -26,8% inferior a l'exercici anterior.

Principals magnituds de balanç del negoci Transformació d'Actius

En milions d'euros

	2019	2018	Variació interanual (%)
Actiu	**8.810**	**11.907**	**(26,0)**
Inversió creditícia bruta viva	883	854	3,4
Actius immobiliaris problemàtics (net)	791	959	(17,5)
Passiu	**7.997**	**10.972**	**(27,1)**
Recursos de clients en el balanç	253	235	7,7
Finançament intragrup	7.549	10.315	(26,8)
Capital assignat	**813**	**935**	**(13,0)**
Recursos de clients fora del balanç	**45**	**35**	**28,9**
Altres indicadors			
Empleats	209	1.073	(80,5)
Oficines	—	—	—

Negoci Bancari Regne Unit

Descripció del negoci

TSB té un model de distribució multicanal a escala nacional integrat per 533 sucursals presents en tot el Regne Unit. Al tancament de l'exercici tenia 5 milions de clients i 7.800 empleats. TSB (TSB Banking Group PLC) ofereix comptes corrents i d'estalvi, préstecs personals, hipoteques i targetes de crèdit i dèbit per a clients minoristes, així com tota una gamma de productes a la vista, d'estalvi i crèdits per a pimes.

Prioritats de gestió el 2019

El 2019, TSB es va centrar en tres prioritats essencials: estabilitzar els sistemes tecnològics, compensar cada client afectat per la migració a la nova plataforma informàtica i generar una oferta sòlida de banca comercial. Aquestes prioritats s'han aconseguit:

— La plataforma bancària és estable i ofereix als clients més funcionalitats que abans. Dades recents de la Financial Conduct Authority (el regulador britànic del sector financer) mostren que els incidents informàtics a TSB ara estan en nivells similars, o fins i tot millors, que els d'altres bancs.

— Totes les queixes plantejades pels clients d'ençà de la migració van ser ateses abans de l'abril del 2019, i el volum de reclamacions noves s'ha reduït als nivells habituals del sector.

— TSB s'ha imposat com un nou actor competitiu amb caràcter diferenciat en el mercat de Banca d'Empreses i ha experimentat un creixement sostingut del nombre de clients al llarg de l'any, incloent-hi els incorporats a través del programa de canvi incentivat (*Incentivised Switching Scheme*), en virtut del qual una de cada quatre empreses està optant per migrar a TSB en les categories seleccionades.

Així mateix, TSB ha assumit una posició de lideratge per ajudar a protegir clients i comunitats davant l'augment del frau. A l'abril TSB es va convertir en pioner en ser el primer banc del Regne Unit a protegir els seus clients en casos de frau amb el llançament d'una garantia de reemborsament en aquests casos.

El maig del 2019, Debbie Crosbie es va incorporar a TSB com a consellera delegada. Crosbie aporta dosis considerables d'experiència i energia per impulsar el negoci. Ha format un nou i robust equip directiu que ha presentat una estratègia nova i ambiciosa per al període comprès

entre el 2020 i el 2022 a fi de transformar TSB i promoure el creixement a llarg termini. La nova estratègia es va donar a conèixer al novembre, juntament amb un nou lema empresarial: "Seguretat financera. Per a tothom. Cada dia." TSB té una posició favorable per convertir-se en una organització més senzilla, construir relacions més estretes amb els clients i aconseguir un millor equilibri dels canals utilitzats pels clients. L'estratègia se sustenta en els tres pilars que es detallen a continuació.

Focus en el client

Després d'un programa extens d'investigació, es van detectar oportunitats per prestar un millor servei al "segment mitjà amb aspiracions". Aquests clients volen un banc que elimini les molèsties innecessàries, els ajudi a administrar millor els seus diners i redueixi els problemes inesperats, i TSB està ben posicionat per oferir-los un servei diferencial.

Per tal de millorar la satisfacció del client, TSB ha anunciat una inversió de 120 milions de lliures en els seus canals digitals amb la qual pretén millorar l'experiència dels clients amb els serveis mòbils i digitals, així com actualitzar els productes de crèdit existents per oferir més flexibilitat.

Les oficines continuaran sent una part integral del negoci de TSB i complementaran l'èmfasi posat en serveis digitals. Tanmateix, TSB duplica amb escreix la proporció mitjana de sucursals per client del Regne Unit, per la qual cosa reajustarà la dimensió de la seva xarxa d'oficines per satisfer les necessitats canviants dels clients. TSB ha pres la difícil decisió de tancar 82 sucursals el 2020 en emplaçaments amb menys activitat, però continuarà invertint en sucursals emblemàtiques, i, per tant, continuarà tenint una de les xarxes d'oficines més grans del Regne Unit.

Simplificació i eficiència

El segon pilar consisteix a convertir-se en un negoci més senzill i centrat. La nova plataforma informàtica ofereix a TSB una base sòlida de partida, amb capacitats de dades i multinúvols que proporcionen oportunitats per utilitzar informació i anàlisis basades en dades per millorar l'experiència a TSB. TSB també intentarà optimitzar oportunitats associades a la banca oberta i les relacions amb tercers per millorar l'oferta de TSB per als clients.

El temps d'obertura d'un compte corrent ja s'ha reduït de set dies a 10 minuts, i permet als clients fer-hi operacions immediatament. Per al 2022 s'estima que els clients podran accedir a tots els serveis des de la plataforma mòbil de TSB i es preveu que tres quartes parts dels clients de TSB facin gestions digitalment.

Excel·lència operativa

El tercer pilar se centra en la creació d'un negoci més robust i sostenible a través del ferm compliment del pla estratègic a través d'un marc sòlid de govern corporatiu i gestió de riscos supervisat per un equip executiu experimentat. La rendició de comptes respecte al risc de conducta futura de TSB és clara, atès que tota l'experiència dels clients amb el banc està sota la supervisió del director de Banca de Clients. La gestió del risc operatiu gaudeix de la mateixa claredat en l'estructura organitzativa, sota la supervisió del director d'Operacions.

La flexibilitat tecnològica i la seguretat cibernètica tenen caràcter prioritari amb la finalitat de garantir que se'ls assigna el nivell adequat de recursos. En aquest sentit, amb la signatura d'un contracte amb IBM, TSB ha començat el procés de prendre el control directe dels proveïdors de serveis informàtics, actualment gestionats per Sabis en virtut de l'Acord de serveis operatius. TSB s'associarà cada cop més amb un petit nombre de líders del sector de mida més gran per aconseguir importants estalvis de costos i reduir riscos. Es tracta d'un programa de treball emprès conjuntament entre Sabis i TSB en el qual ja s'han fet avanços importants.

TSB continua operant en una conjuntura econòmica incerta, amb inestabilitat geopolítica que limita el creixement del PIB, tipus d'interès que es mantenen en nivells baixos durant més temps del previst i el creixement continu de l'anomenada "*gig economy*" (contractacions temporals de professionals o recursos per un temps determinat i per a tasques específiques) i la "generació lloguer" (joves amb poques possibilitats d'accedir a un habitatge propi). TSB s'enfronta a una intensa competència, amb compressió de marges en hipoteques i pressions en els costos de finançament pel reemborsament del Programa de finançament a termini (TFS per les seves sigles en anglès) del Banc d'Anglaterra. Això coincideix amb el canvi que se segueix produint en la manera com els clients fan operacions bancàries (preferència per una via més digital de gestionar els seus diners) i l'acceleració del creixement d'empreses *fintech*, que s'estan esforçant per atreure més clients.

La banca del Regne Unit és un sector molt regulat, que, en un temps d'intervenció reguladora creixent, presenta els seus propis desafiaments, com ara l'alt cost de la revisió del crèdit, l'evolució contínua de la regulació en matèria de solvència i la intensificació de la competència provocada pel blindatge de la banca minorista (*ringfencing*) al Regne Unit. Tanmateix, TSB continua sent un dels bancs amb millor solvència del Regne Unit, amb una ràtio CET1 del 20,4%, i manté bones reserves de liquiditat. El pla de TSB està autofinançat i no necessita aportacions addicionals de capital per part de Sabadell. No obstant això, el creixement orgànic previst i l'adopció de la definició de morositat de 90 dies en la cartera hipotecària previsiblement reduiran la ràtio CET1 fins a prop del 16% el 2020.

Principals magnituds

El benefici net se situa en -45 milions d'euros al tancament de l'exercici 2019, amb una millora significativa respecte a l'exercici anterior, ja que aquest últim inclou els impactes derivats de la migració tecnològica.

El marge d'interessos totalitza 979 milions d'euros, de manera que és inferior a l'any anterior en un -2,1% principalment per l'increment de la pressió competitiva en els tipus d'interès i l'augment del cost de mercats de capitals per major volum d'emissions.

Les comissions netes augmenten un 36,8% interanual principalment pel creixement de les comissions de serveis. L'exercici anterior està impactat per l'exempció de les comissions per descoberts després de la migració tecnològica.

Els altres productes i càrregues milloren principalment per l'impacte de les pèrdues per frau derivades de la migració en l'exercici anterior i l'impacte positiu de l'acord amb VISA d'aquest exercici.

Les despeses d'administració i amortització se situen en -1.052 milions d'euros i baixen un -8,4% interanual, ja que l'any anterior inclou les despeses extraordinàries de migració. En l'any es registren -85 milions d'euros de costos no recurrents (-50 milions d'euros de costos de reestructuració i -35 milions d'euros d'altres conceptes). Les dotacions i els deterioraments pugen a -72 milions d'euros, de manera que milloren un 68,7 interanual per les compensacions a clients de TSB derivades de la migració registrades en l'exercici anterior.

Les plusvàlues per vendes d'actius i altres resultats recullen l'impacte de -3 milions d'euros de costos de reestructuració de tancament d'oficines.

La inversió creditícia puja a 36.496 milions d'euros, de manera que mostra un creixement del 8,5% suportat per l'apreciació de la lliura. A tipus de canvi constant, creixement del 3,2% interanual impulsat per la major activitat en la producció d'hipoteques per una oferta més àmplia i millorada i una millora en la retenció de clients.

Els recursos de clients en el balanç pugen a 35.423 milions d'euros i presenten un augment del 9,0% interanual pel creixement dels comptes a la vista, suportat per l'efecte positiu del tipus de canvi. A tipus de canvi constant, creixement del 3,7% interanual suportat en el creixement de tots els productes, i destaquen els comptes d'empreses i una proposta d'estalvi competitiva.

En milions d'euros

Principals magnituds del compte de resultats del negoci bancari Regne Unit

	2019	2018	Variació interanual (%)
Marge d'interessos	**979**	**1.000**	**(2,1)**
Comissions netes	117	85	36,8
Marge bàsic	**1.095**	**1.085**	**0,9**
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	15	18	(13,2)
Resultats mètode de participació i dividends	—	—	—
Altres productes i càrregues d'explotació	(20)	(60)	(67,4)
Marge brut	**1.091**	**1.042**	**4,6**
Despeses d'explotació i amortització	(1.052)	(1.148)	(8,4)
Marge abans de dotacions	**39**	**(106)**	**(136,6)**
Provisions i deterioraments	(72)	(231)	(68,7)
Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats	(4)	1	(425,5)
Resultat abans d'impostos	**(38)**	**(335)**	**(88,8)**
Impost sobre beneficis	(8)	95	(107,9)
Resultat atribuït a interessos minoritaris	—	—	—
Resultat atribuït al grup	**(45)**	**(240)**	**(81,2)**
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	—	—	—
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	84,0%	101,6%	—
Ràtio de morositat	1,2%	1,3%	—
Ràtio de cobertura de riscos classificats en *stage* 3	43,1%	50,4%	—

En milions d'euros

Principals magnituds de balanç del negoci bancari Regne Unit

	2019	2018	Variació interanual (%)
Actiu	**46.449**	**46.182**	**0,6**
Inversió creditícia bruta viva	36.496	33.634	8,5
Passiu	**44.921**	**44.662**	**0,6**
Recursos de clients en el balanç	35.423	32.484	9,0
Finançament majorista mercat de capitals	2.423	1.688	43,6
Capital assignat	**1.528**	**1.520**	**0,5**
Recursos de clients fora del balanç	**—**	**—**	**—**
Altres indicadors			
Empleats	7.394	8.353	(11,5)
Oficines	540	550	(1,8)

Negoci Bancari Mèxic

Descripció del negoci

En el procés d'internacionalització establert dins el marc estratègic anterior, el banc va decidir apostar per Mèxic, una geografia que representa una oportunitat clara per tal com és un mercat atractiu per al negoci bancari i en el qual Banc Sabadell té presència des del 1991, primer, amb l'obertura d'una oficina de representació, i, després, amb la participació en Banco del Bajío durant 14 anys (del 1998 al 2012).

L'establiment a Mèxic es va instrumentar a través d'un projecte orgànic amb l'arrencada de dos vehicles financers: en primer lloc, una SOFOM (societat financera d'objecte múltiple), que va començar a operar el 2014, i, posteriorment, un banc. La llicència bancària es va obtenir el 2015, i l'inici d'operacions del banc va tenir lloc al començament del 2016.

Ambdós vehicles operen d'acord amb un model d'enfocament a client amb processos àgils, canals digitals i sense sucursals. El desplegament de capacitats comercials considera els dos vehicles esmentats i les línies de negoci següents:

— Banca Corporativa, amb focus en corporatius i grans empreses: 3 oficines (Ciutat de Mèxic, Monterrey i Guadalajara) i una especialització per sectors.

— Banca d'Empreses, que reprodueix el model de relació d'empreses original del grup: llançament el 2016 i en fase d'expansió durant els anys següents.

— Banca Personal, basada en un model digital disruptiu i amb focus inicial en la captació de recursos de clients.

Prioritats de gestió el 2019

L'exercici s'ha caracteritzat a Mèxic per un període de transició sociopolítica i financera com a conseqüència de: i) les tensions comercials generades principalment per la guerra d'aranzels llançada pels Estats Units cap a la Xina, i ii) l'arribada al poder d'un nou govern a la República, encapçalat per Andrés Manuel López Obrador, que ha implicat a Mèxic un any de canvis en diferents sectors de l'economia. En aquest entorn, l'acompliment de les filials mexicanes (Banc Sabadell, IBM) ha estat positiu i ha complert amb el pressupost de l'exercici.

L'any 2019 ha estat un exercici en què les nostres filials mexicanes han continuat la seva aposta pel creixement, l'autosuficiència financera i la rendibilitat. En aquest sentit, convé destacar les següents iniciatives implementades durant l'any:

— En Banca Corporativa s'ha impulsat de manera rellevant el sector d'energies renovables. Cal destacar la signatura d'un acord de finançament amb IFC de 100 milions de dòlars per impulsar el desenvolupament d'infraestructura sostenible a Mèxic. S'atorgaran aquests fons a clients que busquin apostar pel desenvolupament de projectes sostenibles, principalment a complexos hotelers i edificis verds que fomentin les millors pràctiques en l'ús eficient d'energia, el maneig racional d'aigua i l'eliminació de residus i emissions perjudicials per al medi ambient.

S'ha continuat enrobustint l'oferta de servei del segment amb el llançament dels projectes de la mesa de distribució de derivats i fiduciari. Aquestes iniciatives ens permetran oferir un servei més integral al segment

de finançament estructurat i incrementaran la vinculació amb els clients.

— La Banca d'Empreses es va caracteritzar per la millora de les nostres capacitats transaccionals, iniciativa que continuarà durant el 2020. Així mateix, cal destacar el procés de fusió d'algun dels nostres centres de Banca Empresa, que passen de 19 a 12, amb focus en la rendibilitat de les capacitats desplegades en exercicis anteriors. Les iniciatives del model de sistemàtica comercial i un nou esquema d'incentius tenen com a objectiu fomentar la productivitat i l'eficiència per banquer, així com continuar oferint un excel·lent servei, qualitat diferenciadora des del llançament del segment.

— En el segment de Banca Personal s'ha dut a terme un esforç rellevant en el desplegament de nous productes i serveis, com un compte 100% digital, targeta de dèbit, CODI, transferències immediates, alguns dels quals ja disponibles el 2019 i la resta al començament del 2020. A més, s'ha desenvolupat un projecte que ens permetrà posicionar-nos en el mercat del crèdit al consum a Mèxic, que compta amb una proposta de valor 100% digital i *online*.

De manera transversal, es van implementar iniciatives com ara: 1) pla de prevenció de morositat; 2) enrobustiment de l'arquitectura tecnològica; 3) industrialització i externalització dels nostres processos operatius, i 4) obertura de noves línies de fondeig en USD amb l'IFC i l'ICO. Aquestes últimes iniciatives van tenir com a benefici principal l'optimització del fondeig i del capital de la franquícia a Mèxic.

El 2019 s'ha fet un exercici de planificació financera alineat amb el del grup Banc Sabadell per determinar les principals línies d'actuació estratègiques de Banc Sabadell a Mèxic, les quals permetran la generació de més valor per a la franquícia mexicana del grup. A tall de resum, serien:

— Potenciació del ROE per la via d'augmentar la generació d'ingressos sense consum de capital (mitjançant major generació d'ingressos per comissions i desenvolupament de noves línies de negoci, com a derivats, compravenda de divises, fiduciari, etc.).

— Impuls de les accions d'autosuficiència financera, mitjançant: i) la incorporació a la nostra oferta de serveis i productes transaccionals que augmentin la vinculació dels nostres clients, i ii) la millora de la nostra plataforma de captació de Banca Personal.

El 20 de desembre, l'agència de *rating* global Standard & Poor's (S&Ps) va incrementar les qualificacions creditícies de llarg i curt termini en escala nacional mexicana de Banc Sabadell, IBM i SabCapital, que van pujar a mxAA de mxA+ (a llarg termini) i a mxA-1+ de mxA-1 (a curt termini). En l'informe d'S&Ps es destaca la millora i la creixent diversificació dels ingressos del grup a Mèxic, el sa creixement de la seva cartera creditícia –que permet mantenir indicadors de qualitat millors que els del sistema–, la gradual diversificació del seu fondeig i la seva creixent participació en el mercat mexicà.

L'any ha acabat per a Banc Sabadell Mèxic amb una cartera creditícia bruta consolidada de 78.840 milions de *pesos* (3.722 milions d'euros), un 9% superior a la del tancament de l'any passat, i que el col·loca en la desena posició en el rànquing de finançament empresarial, una captació de clients consolidada de 42.693 milions de *pesos* (2.016 milions d'euros), un 59% per damunt del volum el 31 de desembre del 2018, i un benefici net consolidat de 465 milions de *pesos* (22 milions d'euros), un 54% superior al de l'any 2018.

Principals magnituds

El benefici net el desembre de 2019 arriba a 19 milions d'euros, cosa que suposa un increment interanual del 149,1%, principalment per la millora en el negoci *core*.

El marge d'interessos se situa en 117 milions d'euros i s'incrementa un 29,0% pel creixement de la inversió.

Les comissions netes s'incrementen un 68,3% interanual a causa de la captació de nous clients.

Els altres productes i càrregues d'explotació incrementen en l'any principalment pel major pagament a l'Instituto para la Protección al Ahorro Bancario (IPAB) a causa del fort increment en la captació de recursos de clients.

El marge brut puja a 127 milions d'euros i creix un 30,9% per la millora dels ingressos *core*.

Les despeses d'administració i amortització augmenten un 19,3% interanual per majors despeses de personal i majors amortitzacions per projectes tecnològics.

Les dotacions i deterioraments se situen en -16 milions d'euros, la qual cosa representa una millora del 32,3% interanual per la millora de la qualitat creditícia de la cartera.

En milions d'euros

Principals magnituds del compte de resultats del negoci bancari Mèxic

	2019	2018	Variació interanual (%)
Marge d'interessos	**117**	**91**	**29,0**
Comissions netes	19	11	68,3
Marge bàsic	**136**	**102**	**33,2**
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	1	1	(29,1)
Resultats mètode de participació i dividends	—	1	(100,0)
Altres productes i càrregues d'explotació	(9)	(6)	—
Marge brut	**127**	**97**	**30,9**
Despeses d'explotació i amortització	(91)	(76)	19,3
Marge abans de dotacions	**36**	**21**	**73,3**
Provisions i deterioraments	(16)	(23)	(32,3)
Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats	—	—	—
Resultat abans d'impostos	**20**	**(2)**	**(948,9)**
Impost sobre beneficis	(2)	10	(116,7)
Resultat atribuït a interessos minoritaris	—	—	—
Resultat atribuït al grup	**19**	**8**	**149,1**
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	3,5%	1,9%	—
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	62,9%	77,2%	—
Ràtio de morositat	1,2%	0,4%	—
Ràtio de cobertura de riscos classificats en *stage* 3	108,9%	284,5%	—

La inversió creditícia viva se situa en 3.640 milions d'euros, un 14,4% superior a l'any anterior.

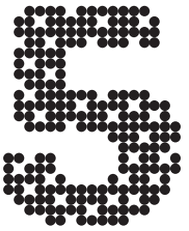
Els recursos de clients al balanç pugen a 1.996 milions d'euros i creixen un 60,2% interanual.

En milions d'euros

Principals magnituds de balanç del negoci bancari Mèxic

	2019	2018	Variació interanual (%)
Actiu	**4.695**	**3.894**	**20,6**
Inversió creditícia bruta viva	3.640	3.181	14,4
Exposició immobiliària (net)	—	—	—
Passiu	**4.146**	**3.377**	**22,8**
Recursos de clients en el balanç	1.996	1.246	60,2
Capital assignat	**548**	**517**	**5,9**
Recursos de clients fora del balanç	**—**	**—**	**—**
Altres indicadors			
Empleats	450	455	(1,1)
Oficines	15	15	—

Riscos

101 Processos estratègics de gestió i control del risc
101 Principals fites 2019 en la gestió i el control de riscos
- Taxonomia de riscos
- Risc estratègic
- Risc de crèdit
- Risc financer
- Risc operacional

103 Nova organització de la Direcció de Gestió de Riscos

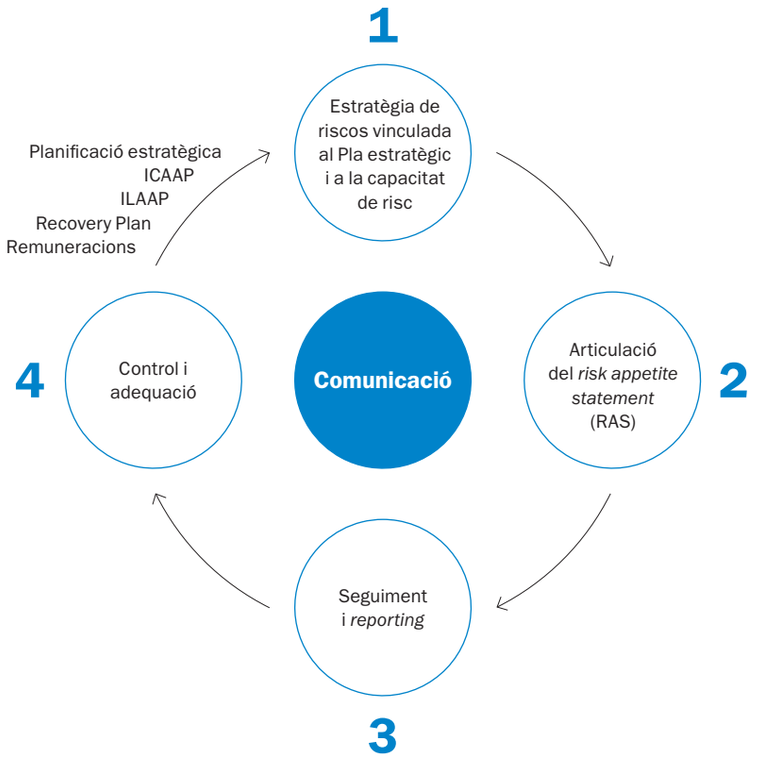
Enfortiment del marc global de riscos del grup, amb sòlids processos de govern, desplegament en l'àmbit de geografia i marcs de gestió i control de riscos per *portfolio*.

Al llarg de 2019 el grup Banc Sabadell ha continuat reforçant el seu marc global de riscos incorporant millores que el situen al nivell de les millors pràctiques del sector financer.

El grup segueix mantenint un perfil de risc mitjà-baix, d'acord amb l'apetència pel risc definida pel Consell d'Administració.

L'estratègia de riscos del grup es troba totalment implementada i vinculada al Pla estratègic i a la capacitat de risc del grup, i s'articula a través del *risk appetite statement* (RAS), pel qual es monitora, se segueix i es reporta la situació de tots els riscos rellevants i s'estableixen els sistemes de control i adequació necessaris per garantir-ne el compliment.

Processos estratègics de gestió i control del risc

Principals fites 2019 en la gestió i el control de riscos

Taxonomia de riscos

Durant el mes de març de 2019 el grup Banc Sabadell va aprovar una nova taxonomia de riscos per la qual s'estableixen i es defineixen riscos de primer i segon nivell (i subriscos o factors de risc) en funció de la seva naturalesa.

Aquesta taxonomia permet visibilitzar la gestió i el control de determinats tipus de riscos, que, d'una altra manera, quedarien diluïts per la seva menor rellevància o per una menor capacitat de quantificació d'aquests.

L'aprovació d'aquesta taxonomia ha anat acompanyada, per als riscos rellevants d'aquesta, del reforç de mètriques de primer i segon nivells del RAS, tant a nivell grup com a nivell entitat i/o geografia.

A continuació es presenten, per als riscos de primer nivell identificats en la taxonomia de riscos del grup Banc Sabadell, els aspectes més destacables respecte a la seva gestió i les actuacions efectuades en l'exercici 2019.

Risc estratègic

Definició:

Risc que es produeixin pèrdues (o impactes negatius en general) com a conseqüència de la presa de decisions estratègiques o de la seva implementació posterior. També inclou la incapacitat d'adaptar el model de negoci del grup a l'evolució de l'entorn en què opera.

Principals fites de 2019:

(i) Estratègia i reputació:

— Indicadors del *guidance* 2019 del grup, que mostren nivells de compliment generalitzat al tancament anual.
— Manteniment a Espanya dels NPS durant el 2019, cosa que constitueix un dels avantatges competitius del grup i millora els resultats del Service Quality Index. A TSB, millora continuada dels NPS del banc i de la banca mòbil, en la qual de fet es recuperen pràcticament els valors premigració.
— Arrencada de l'estratègia de transformació digital del grup, amb increments significatius en els principals indicadors de clients i vendes digitals.

(ii) TSB:

— Presentació el novembre de 2019 del seu nou Pla estratègic (2019-2022) amb l'objectiu posat en la millora de la rendibilitat, l'increment de la inversió creditícia, la seva aposta per la transformació digital, així com l'augment dels beneficis del banc i la millora de la seva experiència client.

(iii) Millora de la posició de capital:

— Millora de la ràtio CET1, que se situa en l'11,7% *fully-loaded* al tancament de 2019, on destaca la generació orgànica dins aquest increment. Compliment generalitzat pel que fa a capital vs. requeriments reguladors.
— Millora del *total capital*, que tanca el 2019 en un 15,0%, i de la *leverage ratio*, que passa del 4,54% al 4,75% interanual.
— En el tercer trimestre de 2019 es va dur a terme la primera titulització d'actius amb alliberament de capital gràcies a la transferència de risc, amb un impacte de 14 p.b. en la ràtio de capital.

(iv) Rendibilitat:

— El benefici net del grup puja a 768 milions d'euros en tancar el 2019. El ROE se situa en un 5,9%. Continua la fortalesa dels ingressos del negoci bancari del grup, a pesar de l'entorn de tipus d'interès. Bon comportament interanual de les comissions, que presenten un creixement del 7,6% impulsat per les comissions de serveis.
— Simultàniament, ha estat possible dur a terme actuacions que permeten establir els fonaments d'una major rendibilitat futura basada en el creixement dels ingressos *core*, principalment l'impuls a la digitalització i la desinversió en negocis no estratègics.

Risc de crèdit

Definició:

Eventualitat que es generin pèrdues per incompliment de les obligacions de pagament per part dels acreditats, així com pèrdues de valor pel simple deteriorament de la qualitat creditícia d'aquests.

Principals fites de 2019:

(i) Reducció d'actius problemàtics:

— Reducció de la ràtio d'actius problemàtics del 5,6% al 4,8% en termes interanuals. A més a més, la ràtio d'actius problemàtics nets / total actiu se situa en l'1,7% i s'elimina pràcticament l'exposició immobiliària problemàtica del balanç del grup.
— Reducció de la ràtio de morositat del grup, que se situa en el 3,83% respecte al 4,22% de desembre de 2018.

(ii) Concentració:

— Des del punt de vista sectorial, la cartera està ben diversificada, amb tendència a l'alça en aquells sectors de més qualitat creditícia. Reducció de l'exposició en *real estate* (el seu pes és un terç respecte al de 2014).
— Així mateix, en termes de concentració individual també s'han reduït les mètriques de risc de concentració de les grans exposicions, i ha millorat la qualificació creditícia en la composició dels *top*.
— Geogràficament, la cartera està posicionada en les regions més dinàmiques, tant en l'àmbit nacional com en l'internacional.
— El risc internacional continua representant quasi un terç de la cartera de crèdit, amb increments interanuals en totes les geografies rellevants (Mèxic: +7,9%, TSB: +3,2% i OFEX: +16,2%).

(iii) Evolució del crèdit a TSB:

— Positiva evolució del crèdit a TSB durant el segon semestre de l'any, amb la qual cosa es recupera el camí del creixement interanual. La inversió creditícia neta va créixer en virtut de l'elevat volum de sol·licituds d'hipoteques rebudes, cosa que es va traduir en més formalitzacions.
— Recuperació del crèdit tot mantenint el perfil de risc baix (més del 94% en hipoteques *retail* amb LTV mitjà del 44%) i millora de la composició de cartera reduint l'exposició en cartera *interest only* i *buy to let*.

Risc financer

Definició:

Possibilitat d'obtenció d'una rendibilitat inadequada o d'uns nivells de liquiditat insuficients que impedeixin el compliment dels requeriments i expectatives futures.

Principals fites de 2019:

(i) Sòlida posició de liquiditat:

— Sòlida posició de liquiditat on la ràtio LCR (*liquidity coverage ratio*) se situa, en tancar el 2019, en el 172% a nivell grup (184% excloent TSB i 231% en TSB), després de la devolució anticipada de 7.000 milions d'euros al BCE de la TLTRO II el 2019 i del pagament de 1.995 milions de lliures del TFS al Bank of England.
— La ràtio de *loan to deposits* en tancar el 2019 és del 99%, amb una estructura de finançament minorista equilibrada. Al llarg de 2019 Banc Sabadell ha complert el pla d'emissions que s'havia marcat amb un fort apetit inversor en el mercat, la qual cosa ha permès optimitzar els costos associats.
— Assolit al tancament anual el requeriment MREL, la ràtio del qual se situa per damunt dels requeriments reguladors.

(ii) Risc estructural de tipus d'interès:

— L'entitat ha seguit adaptant l'estructura de balanç a l'entorn actual i previst de tipus negatius en la zona euro, mostrant una gran resiliència davant les possibles baixades futurs. La tendència en la cartera hipotecària a Espanya és incrementar l'ús dels tipus fixos. Per part del passiu, es compta amb una base de dipòsits de clients que permet traslladar tipus negatius als segments majoristes, i representa fins al 36% dels recursos.
— L'entitat ha continuat amb el programa d'adaptació a la transició dels índexs de referència després de l'entrada en vigor de la regulació europea sobre índexs de referència (BMR), i ha culminat amb èxit la introducció de l' *euro short term rate* a l'octubre i la implantació de la metodologia híbrida de l'EURIBOR.

Risc operacional

Definició:

El risc operacional es defineix com el risc de tenir pèrdues com a conseqüència d'errades o falta d'adequació de persones, processos o sistemes, o per esdeveniments externs imprevistos.

Principals fites de 2019:

(i) Funció tecnològica:

— Any de focus especial, el 2019 ha estat un any transformacional en la funció tecnològica del grup, amb nova estructura organitzativa i enrobustint especialment el marc de control i gestió de riscos de la funció tecnològica (noves metodologies, procediments i polítiques). Millora de la configuració del *mainframe* sobre la base de principis d'alta disponibilitat (qualitat del servei i resiliència).
— Estabilització de la plataforma tecnològica de TSB, amb recuperació de nivells premigració en resultats de qualitat del servei a clients.

(iii) PSD2:

— Entrada en vigor de PSD2, cosa que ha fet modificar lleugerament el perfil de risc des del punt de vista d'exposició a frau i risc operacional.

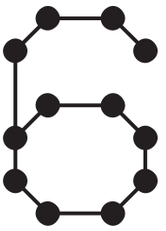
Nova organització de la Direcció de Gestió de Riscos

La Direcció de Gestió de Riscos i la Direcció de Transformació d'Actius s'han integrat per adequar l'estructura a les noves necessitats, aprofitar l'experiència i el coneixement de cada una i aconseguir quatre objectius fonamentals:

— Incrementar la gestió proactiva del *portfolio management* i l'estratègia d'inversió de la cartera de crèdit accionant les palanques necessàries per assegurar la rendibilitat adequada de les carteres de crèdit.
— Assumir models de riscos i adoptar les metodologies necessàries per a la comercialització de productes de finançament en canals digitals que requereixen models de decisió i processos completament digitalitzats.
— Accelerar la rotació dels actius immobiliaris o participats procedents de la cartera d'actius no productius.
— Impulsar una gestió dels actius improductius eficaç i eficient.

Vegeu més detalls sobre la cultura corporativa de riscos, el marc global de riscos, l'organització global de la funció de riscos i els principals riscos financers i no financers en la nota 4, Gestió de riscos, dels Comptes anuals consolidats de l'exercici 2019.

Altra informació rellevant

105 Activitats d'R+D+i
106 Adquisició i alienació d'accions pròpies
106 Circumstàncies importants esdevingudes després del tancament de l'exercici

Activitats d'R+D+i

En el context nacional

En Banca Comercial s'ha materialitzat la implantació del model *retail* ja ideada el 2018, transformant l'estructura de gestió comercial per als clients particulars, optimitzant processos operatius, alliberant capacitat comercial i impulsant en clients l'autoconsum de serveis per canals digitals. S'ha optimitzat l'organització per a l'atenció al segment massiu i se n'han obtingut ja fruits durant el 2019 en increments d'activitat comercial i satisfacció del client.

Seguint aquest impuls, s'ha iniciat el programa de transformació d'empreses per optimitzar el servei potenciant les capacitats digitals per simplificar les gestions, ampliant l'oferta de productes i reestructurant l'organització comercial per als diferents segments d'autònoms, negocis i empreses amb una atenció més personalitzada. Entre altres iniciatives, s'ha posat en marxa el primer Hub Empreses, un espai físic d'assessorament a clients en el creixement de les seves companyies i espais de treball itinerants, així com una web per estar al corrent dels esdeveniments que es duran a terme. Així mateix, s'ha llançat l'aplicació Nomo, amb solucions per a autònoms, i s'han dotat de millores els agents en les visites comercials.

També s'ha impulsat un pla amb més de 90 iniciatives de millora de marge i s'ha llançat un programa per a la millora de l'experiència del gestor amb el focus en la usabilitat de les eines del gestor de l'oficina per aportar més eficiència en el procés de venda.

En l'àmbit de capacitats digitals i solucions, s'ha impulsat l'OpenBanking mitjançant el desplegament del nou Canal API, fruit de la Directiva PSD2, basat en noves tecnologies de microserveis i Cloud. En aquest àmbit, s'ha iniciat el pilot de capacitats d'agregació de comptes i iniciació de pagaments. També s'han potenciat les capacitats digitals de les actuals aplicacions de l'entorn de mercats, obrint en multicanalitat el frontal.

A aquestes iniciatives, se n'hi sumen d'altres en el marc digital, com ara el nou portal seronsiguis per acompanyar el consumidor digital en habitatge, en negocis o en les seves decisions de futur sobre estalvi i pensions. Així mateix, s'ha desplegat la web per a la nova OFEX a Lisboa.

En l'àmbit de solucions digitals, aquest any s'ha consolidat Sabadell Inversor, l'eina d'assessorament i *reporting* MiFID Compliant. També s'ha llançat un nou *broker online* (Sabadell Equity) i s'ha actualitzat la plataforma de contractació de divises, Sabadell Forex, que s'ha dotat de les funcionalitats més demanades pel segment d'empresa. En l'àmbit d'assegurances s'ha desplegat la nostra nova oferta d'assegurances de protecció Auto i Llar, Sabadell Blink.

Així mateix, s'han ampliat els serveis digitals que s'ofereixen als clients en processos de signatura, en la generació i l'actualització de documentació digital, demos per tal de familiaritzar-se amb les noves operatives, millores en el *confirming*, nous fraccionaments de pagaments, noves notificacions, etc. S'han aconseguit clients més digitals i amb un major nivell d'*engagement*. També s'ha incrementat el protagonisme del mòbil amb més contactes i bona puntuació (valoració BS Mòbil: 4,6 de 5 a Apple Store).

En el context internacional

TSB ha estat treballant aquest any amb l'objectiu de millorar la seva oferta i avançar per millorar els canals digitals i per disposar d'una millor comprensió dels seus clients i les seves necessitats a través d'una millor recopilació, gestió i anàlisi de dades.

En l'àmbit analític s'ha seguit millorant el coneixement dels clients i les seves necessitats (Visió 360º) per aconseguir una oferta més ben adaptada i una major agregació de dades.

En canals, i especialment en la part digital, s'han reforçat les capacitats d'autoservei agilitzant les comunicacions amb els clients i s'han ampliat les capacitats de màrqueting del canal mòbil. Tot això s'emmarca dins l'estratègia Omnichannel, que TSB ha seguit potenciant durant aquest any. Mereix una menció especial tot el procés d'*onboarding* de nous clients, en què com a novetat destaca la nova funcionalitat desenvolupada per obrir comptes corrents personals (PCA) *online* des de qualsevol *smartphone*. Aquest llançament permet que nous clients puguin obrir un compte amb tota comoditat, facilitat i seguretat.

Finalment, d'acord amb la regulació PSD2 de l'EBA, TSB ha desenvolupat el nou Canal API. Aquest nou canal no solament proporciona dades del client, sinó que també li permet fer operacions de pagament locals i internacionals (conegudes com a PISP) i verificar el seu saldo (conegut com a CBPII). A més, el Canal API s'ha desenvolupat com un híbrid entre el núvol i *on-premise* tot buscant el millor d'aquests dos mons. Tot això s'ha integrat amb la *mobile app* del banc, que permet fer servir aquest servei amb ordinadors, *smartphones* o *tablets*.

Adquisició i alienació d'accions pròpies

Vegeu la nota 23 dels Comptes anuals consolidats.

Circumstàncies importants esdevingudes després del tancament de l'exercici

Amb posterioritat al 31 de desembre de 2019 no han tingut lloc fets significatius dignes de menció, tret del que es descriu a continuació.

Amb data 21 de gener de 2020, Banc Sabadell i Amundi Asset Management (Amundi) han subscrit un acord estratègic a llarg termini per a la distribució de productes d'Amundi a través de la xarxa comercial de Banc Sabadell a Espanya. L'acord inclou la venda del 100% del capital de Sabadell Asset Management, S.A., S.G.I.I.C, Sociedad Unipersonal (SabAM), per un import de 430 milions d'euros. L'acord preveu fins a 30 milions d'euros addicionals el 2024 en atenció als actius sota gestió de clients de Banc Sabadell en aquella data.

En tancar el 2019, el perímetre d'actius sota gestió de SabAM és aproximadament de 21.800 milions d'euros, excloent fons de tercers, i el seu benefici net obtingut ha estat de 34 milions d'euros (en el qual es computen, entre altres partides, 65 milions d'euros de comissions netes i 17 milions d'euros de despeses operatives i de personal). La transmissió de SabAM inclou la seva filial Sabadell Asset Management Luxembourg, S.A., i se n'ha exclòs Sabadell Urquijo Gestión, S.A., S.G.I.I.C. Sociedad Unipersonal, que continua pertanyent al Grup Banc Sabadell.

El tancament estimat de l'operació, condicionada a l'obtenció de les autoritzacions pertinents, es durà a terme en el tercer trimestre de 2020. L'operació generarà una plusvàlua aproximada de 351 milions d'euros neta d'impostos, que reforçarà la posició de capital de Banc Sabadell en contribuir amb 43 punts bàsics a la ràtio Common Equity Tier 1 (CET1) *fully-loaded*.

De l'import de plusvàlua esmentat, 58 milions d'euros (corresponent a 7 punts bàsics de CET1 *fully-loaded*) estan subjectes a determinades garanties vigents al llarg del període de l'acord de distribució, per la qual cosa es reconeixeran proporcionalment durant els propers 10 anys. L'import restant, de 293 milions d'euros, es reconeixerà en el tancament de l'operació.

L'acord estratègic subscrit entre Banc Sabadell i Amundi permetrà als clients de Banc Sabadell accedir a noves oportunitats d'inversió i a una gamma

més àmplia de productes, reconeguts en el mercat internacional, i completarà així l'oferta actual de productes d'estalvi i inversió sense que això impliqui cap canvi en els fons d'inversió i els plans de pensions existents. Aquest acord reforça el compromís de Banc Sabadell per seguir liderant els índexs de satisfacció i experiència de client, prioritats comercials de Banc Sabadell per al 2020.

Estat d'informació no financera

De conformitat amb el que estableix la Llei 11/2018, de 28 de desembre, en matèria d'informació no financera i diversitat, el grup Banc Sabadell ha elaborat l'estat d'informació no financera relatiu a l'exercici 2019, que forma part, segons el que estableix l'article 44 del Codi de comerç, d'aquest informe i que s'annexa com a document separat.

Govern corporatiu

De conformitat amb el que estableix l'article 540 de la Llei de societats de capital, el grup Banc Sabadell ha elaborat l'informe anual de govern corporatiu relatiu a l'exercici 2019, que forma part, segons el que estableix l'article 49 del Codi de comerç, d'aquest informe de gestió i que s'annexa com a document separat, en el qual s'inclou un apartat que fa referència al grau de seguiment del banc de les recomanacions de govern corporatiu existents a Espanya.

La informació de govern corporatiu està disponible en la pàgina web corporativa del grup (www.grupbancsabadell.com), accedint directament a través de "Govern corporatiu i política de remuneracions" que figura en la pàgina d'inici (*homepage*) d'aquesta web.

Estat d'Informació No Financera

Exercici 2019

Índex

0. Introducció
- 0.1. Visió
- 0.2. Sostenibilitat
- 0.3. Objectius de Desenvolupament Sostenible

1. Negoci responsable
- 1.1. Finances sostenibles
  - 1.1.1. Inversió i finançament en projectes sostenibles
  - 1.1.2. Solucions de finançament
  - 1.1.3. Bons sostenibles
  - 1.1.4. Inversió ètica solidària
  - 1.1.5. Gestió social de l'habitatge
- 1.2. Anàlisi de riscos amb criteris ESG
- 1.3. Informació fiscal
- 1.4. Transparència i digitalització
  - 1.4.1. Transparència
  - 1.4.2. Digitalització

2. Les persones
- 2.1. Dades de la plantilla
- 2.2. Compromís amb el talent
  - 2.2.1. Activitat el 2019
  - 2.2.2. Model de talent
  - 2.2.3. Programa de lideratge
- 2.3. Diversitat
  - 2.3.1. Gènere
  - 2.3.2. Persones amb discapacitat
  - 2.3.3. Diversitat multigeneracional
- 2.4. Política retributiva
- 2.5. Entorn i organització del treball
  - 2.5.1. Conciliació
  - 2.5.2. Salut i seguretat
  - 2.5.3. Comunicació i participació

3. Medi ambient
- 3.1. Emissions de CO_2
- 3.2. Economia circular, prevenció i gestió de residus
- 3.3. Ús sostenible dels recursos
  - 3.3.1. Consum energètic
  - 3.3.2. Consum d'aigua
  - 3.3.3. Consum de paper

4. Informació sobre drets humans

5. Lluita contra la corrupció i el suborn

6. Societat
- 6.1. Compromís amb el desenvolupament sostenible
  - 6.1.1. Compromís amb l'educació
  - 6.1.2. Solidaritat
- 6.2. Consumidors, subcontractació i proveïdors
  - 6.2.1. Consumidors
  - 6.2.2. Subcontractació i proveïdors

Annex 1. Normes corporatives i compromisos institucionals

Annex 2. Taula de continguts Llei 11/2018

0. Introducció

0.1. Visió

Banco de Sabadell, S.A. (en endavant, Banc Sabadell o el banc) és la societat matriu d'un grup d'entitats l'activitat de les quals controla directament i indirectament i que constitueixen, juntament amb aquest, el grup Banc Sabadell (en endavant, el grup). Banc Sabadell està integrat per diferents entitats financeres, marques, societats filials i societats participades que inclouen tots els àmbits del negoci financer, i opera fonamentalment a Espanya, el Regne Unit i Mèxic. Les dades societàries i les filials que conformen el grup, així com el seu model de negoci, apareixen detallades en l'Informe de gestió. TSB (TSB Banking Group PLC) és un banc que opera a escala nacional a tot el Regne Unit i que representa una part substancial del negoci del grup. La Fundació Banc Sabadell vehicula una part del compromís del grup Banc Sabadell amb la societat.

El desenvolupament de l'entitat s'orienta al creixement rendible que generi valor per als accionistes, a través d'una estratègia de diversificació de negocis basada en criteris de rendibilitat, eficiència i qualitat de servei, amb perfil de risc conservador i dins el marc dels codis ètics i professionals i prenent en consideració els interessos dels diferents grups d'interès.

El model de gestió s'enfoca en la permanència del client a llarg termini, mitjançant una activitat constant de fidelització de la cartera de clients fonamentada en la iniciativa i la proactivitat en la relació. El banc té una oferta global de productes i serveis, un equip humà qualificat, una plataforma tecnològica amb capacitat per al creixement i una orientació permanent a la recerca de la qualitat.

Banc Sabadell compta amb un marc de govern intern en què es detallen, entre altres aspectes, la seva estructura accionarial, els òrgans de govern, l'estructura del grup, la composició i el funcionament del govern corporatiu, les funcions de control intern, les qüestions clau, el marc de gestió de riscos i les polítiques del grup.

La informació sobre l'organització, els mercats, els objectius i les estratègies, així com els principals factors i tendències que poden incidir en l'evolució del negoci, s'exposen detalladament en l'Informe de gestió de l'exercici.

En relació amb la transparència sobre la informació de les seves activitats i els seus impactes, des de l'any 2003 Banc Sabadell ha publicat voluntàriament un informe anual de totes les actuacions, polítiques i iniciatives que, més enllà de la seva missió principal com a proveïdor de productes i serveis financers, constitueixen el desenvolupament responsable del negoci, el seu compromís amb els diferents grups d'interès, el medi ambient i la societat en tots els territoris on desenvolupa la seva activitat.

0.2. Sostenibilitat

Banc Sabadell està fortament compromès amb la sostenibilitat i desenvolupa el seu negoci de forma ètica i responsable, orientant el seu compromís amb la societat per tal que l'activitat impacti de manera positiva en les persones i el medi ambient. Són totes les persones que integren l'organització les que apliquen els principis i les polítiques de sostenibilitat, a més de garantir la qualitat i transparència en el servei al client.

El procés de digitalització i la lluita contra el canvi climàtic representen un canvi de paradigma que està generant un nou model econòmic i de negoci. En aquest sentit, Banc Sabadell assumeix de manera proactiva el seu rol davant aquest nou escenari global marcat per la creixent preocupació de la societat, els mercats i les autoritats per la lluita contra el canvi climàtic.

En aquest sentit, el 2019 Banc Sabadell ha creat la Direcció de Sostenibilitat, que assumeix l'activitat de l'anterior Direcció de Responsabilitat Social Corporativa (RSC) i coordina de manera transversal les matèries relacionades amb els criteris ESG (*Environmental, Social and Governance*) en l'organització. Així mateix, el banc ha elaborat un pla de finances sostenibles que té com a objectiu incorporar la sostenibilitat de manera transversal al model de negoci, la gestió i l'anàlisi dels riscos i la relació amb tots els grups d'interès, de tal manera que es faci material la contribució de Banc Sabadell al desenvolupament sostenible. Aquest pla ha estat elaborat per un grup de treball constituït pels representants de vint direccions del banc.

Aquest compromís de Banc Sabadell amb la sostenibilitat s'ha vist reforçat el 2019 amb l'adhesió del banc als Principis de Banca Responsable de les Nacions Unides, atès que n'ha esdevingut un dels signataris fundadors. D'aquesta manera, l'entitat s'ha compromès a tenir alineat estratègicament el seu negoci amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i amb l'Acord de París, i s'uneix a una coalició de 130 bancs d'arreu del món que han entomat la responsabilitat de treballar per un futur sostenible. Addicionalment, i en el marc de la Conferència de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic (COP25) celebrada a Madrid, Banc Sabadell també s'ha sumat com a entitat signatària al Compromís Col·lectiu d'Acció Climàtica de l'AEB, la CECA i l'ICO en línia amb la iniciativa impulsada per la UNEP FI que té com a objectiu reduir l'empremta de carboni en els balanços d'una manera susceptible de ser mesurada amb criteris homologats internacionalment.

A més de complir amb les normes aplicables, Banc Sabadell disposa d'un conjunt de polítiques, normes internes i codis de conducta que garanteixen aquest comportament ètic i responsable en tota l'organització i arriben a tota l'activitat del grup. Per fer-ho, el banc disposa dels instruments necessaris per mesurar el resultat d'aquestes polítiques, els principals riscos i l'establiment de mesures de correcció, sota la responsabilitat del Comitè d'Ètica Corporativa, que vetlla pel seu compliment. A més, disposa del Comitè de Sostenibilitat, de caràcter transversal a tota l'organització, amb participació de les diferents unitats

amb responsabilitat en aspectes d'aquestes matèries, que coordina totes les actuacions de l'organització.

Per a l'exercici 2019, aquest Estat d'informació no financera, que forma part de l'Informe de gestió consolidat de l'exercici 2019 del grup Banc Sabadell i s'hi annexa com un document separat, dona compliment a les disposicions generals publicades en la Llei 11/2018, de 28 de desembre, per la qual es modifica el Codi de comerç en els seus articles 44 i 49 en matèria d'informació no financera i diversitat, i pren com a marc de referència els estàndards de Global Reporting Initiative que es detallen en l'annex 2 d'aquest Estat d'informació no financera.

0.3. Objectius de Desenvolupament Sostenible

Banc Sabadell ha situat els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) com a eix central de la seva estratègia per als pròxims anys.

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

BS

Compromís de BS amb els ODS

ODS prioritaris

Programa JOBS (SOGEVISO) WORLDCOO

Educació financera

Polítiques igualtat

Contractació directa (llocs de treball indefinits)

Programa JOBS (SOGEVISO)

Edificació i mobilitat sostenibles

Inversió i finançament en energies renovables

Aliances WORLDCOO SHIP2B

ODS addicionals

Sabadell LIFE (Tallers d'hàbits saludables)

Portfolio de productes i serveis de finançament

Integració criteris BS en cadena de valor

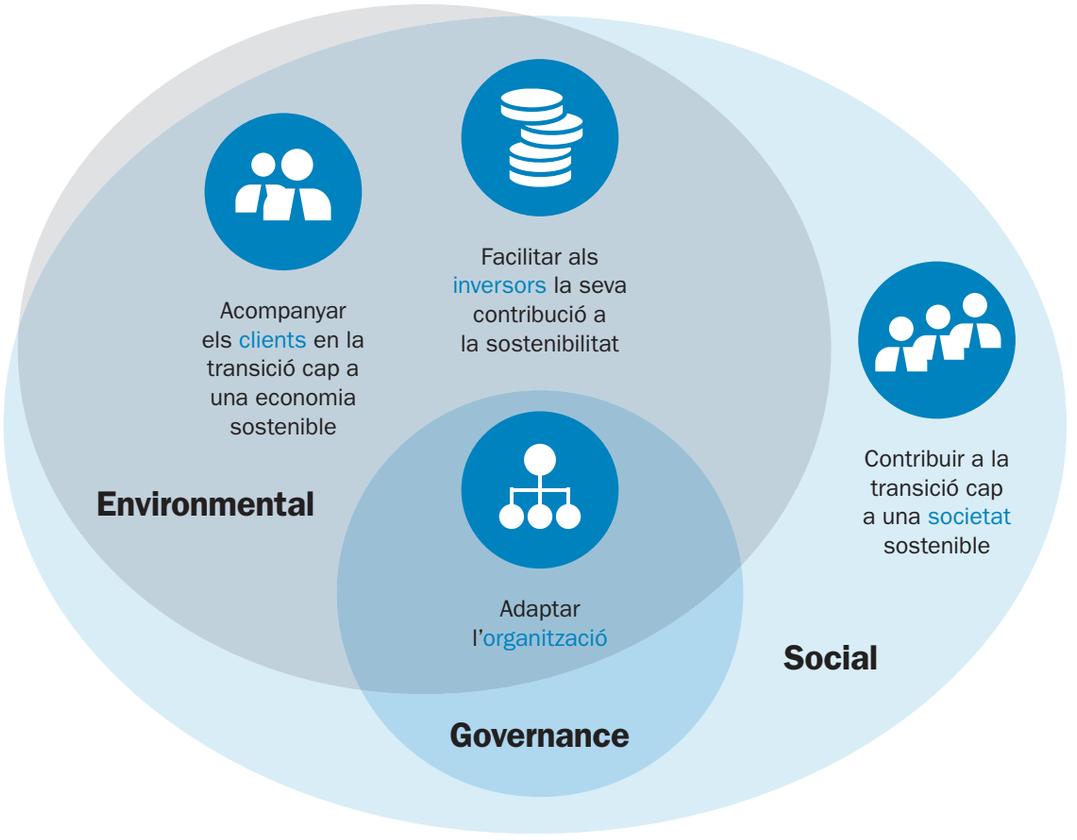

Mesures anticorrupció

En aquest sentit, el Consell d'Administració va aprovar el juny de 2019 els ODS que són materials i prioritaris per al banc en el desenvolupament de la seva activitat.

En aquest mateix sentit, el nou Pla de finances sostenibles, que entrarà en vigor el 2020, estableix les fites i les actuacions associades als ODS en relació amb les línies d'actuació següents:

1. Acompanyar els CLIENTS en la transició cap a una economia sostenible
2. Facilitar als INVERSORS la seva contribució a la sostenibilitat
3. Adaptar l'ORGANITZACIÓ al nou paradigma
4. Contribuir a la transició cap a una SOCIETAT sostenible

1. Negoci responsable

Banc Sabadell ha incorporat la sostenibilitat de manera transversal en el seu model de negoci, en la seva gestió i anàlisi de riscos i en la seva relació amb els grups d'interès per impulsar, d'aquesta manera, la seva contribució al desenvolupament sostenible. Aquest enfocament és dual: d'una banda, adaptant l'organització i l'activitat a les pràctiques sostenibles, i, de l'altra, posant el focus en el client, cosa que comporta adaptar també el negoci i els equips a aquesta nova visió, buscant solucions de finançament, productes d'estalvi i mecanismes d'inversió sostenibles, i posant una atenció especial en la vulnerabilitat. Quant a la gestió i l'anàlisi de riscos, que és central en tota l'activitat, també s'ha iniciat el procés de transformació de cara a incorporar els criteri ESG (*Environmental, Social, and Governance*) i de lluita contra el canvi climàtic.

1.1. Finances sostenibles

(ODS 1, ODS 9, ODS 10, ODS 11, ODS 13)

Banc Sabadell té una llarga trajectòria en la inversió i el finançament de projectes d'energies renovables, prioritza el finançament de vehicles híbrids i elèctrics i ajuda els nostres clients en la compra d'habitatges sostenibles. Així mateix, el banc, a través del Pla de finances sostenibles que es posarà en marxa el 2020, ampliarà el seu *portfolio* d'oferta de productes sostenibles per als clients, amb la vocació de facilitar-los la transició cap a una economia respectuosa amb el medi ambient i el planeta.

1.1.1. Inversió i finançament en projectes sostenibles

Inversió i finançament en energies renovables

A través de la seva filial Sinia Renovables, Banc Sabadell està desenvolupant un nou cicle inversor, iniciat el 2016, de 150 milions d'euros en capital per a aquest tipus d'actius, tant parcs eòlics com plantes fotovoltaiques.

En relació amb el negoci, Banc Sabadell fomenta el desenvolupament d'un model energètic més sostenible a través de la inversió directa en projectes i el finançament d'energies renovables.

Aquest cicle segueix l'estratègia de sostenibilitat i internacionalització del banc, que preveu inversions a Espanya, Mèxic, Europa i altres països d'Amèrica Llatina. Sinia ha invertit en capital a Mèxic i té presència en 247 MW eòlics en explotació, a les zones de Tamaulipas i de Baixa Califòrnia. Al Perú participa en el capital de dos parcs eòlics al nord-est amb 37 MW, i a Xile en una planta fotovoltaica al nord del país amb 103 MWp. Aquests projectes han iniciat la seva construcció el 2019 i preveuen posades en marxa durant el 2020. Així mateix, en la participació en el mercat ibèric es destaca la presència en el capital de dos parcs eòlics a Navarra amb 94 MW, també actualment en construcció. Pel que fa a la inversió el 2019 en el desenvolupament d'actius per iniciar la construcció, Sinia, conjuntament amb un promotor, està desenvolupant 100 MWp a Catalunya i està desenvolupant un parc eòlic a Galícia de quasi 50 MW.

La cartera addicional en explotació gestionada per Sinia se centra en Espanya, i inclou la seva presència en 71 MW eòlics, 3 MW fotovoltaics i el 50% de 22,5 MW en una planta termosolar hibridada amb biomassa. Amb aquests últims projectes en funcionament, l'energia elèctrica renovable atribuïble a Sinia a Espanya per al 2019 és de 150 GWh, energia que supera el total del consum elèctric de Banc Sabadell en oficines i centres corporatius. Aquesta energia renovable evita l'emissió anual de prop de 62 mil tones equivalents de CO_2, equivalent al consum d'una població mitjana a Espanya de 40.000 habitants.

Globalment, Sinia Renovables és present en el capital de projectes d'energies renovables que agreguen 577 MW de potència, dels quals són atribuïbles 297 MW (més d'un 50%) que equivalen a una generació sostenible d'uns 950 GWh d'electricitat en base anual tant en explotació com en construcció. Aquestes xifres posicionen el grup com un dels líders en inversió en capital en projectes d'energies renovables del sector financer.

Durant l'exercici i a nivell de grup, el finançament en energies renovables, incloent-hi projectes de nova entrada, refinançament i reestructuració, ha estat de més de 1.142 miilons d'euros. En aquest sentit, es destaquen els 631 milions d'euros que corresponen a finançament de 22 projectes nous a desenvolupar a Espanya, tant projectes sota el règim de subhasta com 14 projectes *merchant* (operacions que no reben ajudes de l'Estat), el finançament dels quals ha estat de 378 milions d'euros, dades que lideren aquest tipus de projectes a la península Ibèrica.

Línies de finançament amb bancs multilaterals

El 2019, la Corporació Financera Internacional (IFC, per les seves sigles en anglès), membre del Grup Banc Mundial, va concedir a Banc Sabadell un crèdit per 100 milions de

dòlars a 10 anys a fi de finançar projectes de complexos hotelers i edificis verds que fomentin les millors pràctiques en l'ús eficient d'energia, el maneig racional d'aigua i l'eliminació de residus i emissions nocives al medi ambient.

1.1.2. Solucions de finançament

Solucions per a instal·lacions i maquinària

El banc ofereix el Préstec Eco Pime, una solució per a empreses que té com a objectiu la renovació de sistemes energètics en edificis, de sistemes de calefacció o de reciclatge per altres més eficients i sostenibles i de flotes de vehicles comercials o industrials.

En l'àmbit de solucions per a explotacions agràries, Banc Sabadell posa a disposició dels seus clients el Préstec Eco Agro, adreçat a agricultors i ramaders que volen transformar la seva explotació per adaptar-la a la normativa comunitària vigent sobre agricultura ecològica. Això inclou iniciatives dirigides a millorar els sistemes de gestió d'eficiència energètica de les instal·lacions, l'ús i la generació d'energies renovables, les millores en reciclatge de residus o la renovació de maquinària agrària per una altra que sigui menys contaminant.

Una altra de les línies de negoci relacionades amb el medi ambient és l'arrendament d'instal·lacions d'eficiència energètica a través de productes de *renting* específics per a aquestes necessitats que permeten el pagament per ús de projectes com ara il·luminació pública, instal·lacions de calderes de biomassa, instal·lacions de cogeneració i màquines de producció d'energia (plaques fotovoltaiques). A més, s'ha llançat l'oferta d'Eco Lísing per a actius com maquinària i instal·lacions amb etiqueta "A".

Solucions de mobilitat

El banc inclou actualment en la seva proposta comercial un 20% de vehicles ECO (híbrids i elèctrics). Gràcies a aquest fet i a les campanyes de conscienciació a principi de 2019, en termes absoluts les noves contractacions de vehicles ECO han crescut un 56% respecte a l'any anterior. Així, la mitjana d'emissions de tota la flota viva de Sabadell Rènting, formada per més de 20.000 vehicles, se situa en 115,77 g de CO_2/km, i està per sota dels 120 g de CO_2/km, que és el límit d'emissions que es considera sostenible.

Les accions de conscienciació que s'han dut a terme a Madrid i a Barcelona s'han traduït en un canvi de tendència, també, en el combustible escollit pels nostres clients, i s'han reduït els vehicles de combustió dièsel (la més contaminant en termes d'emissions de CO_2) en un 20% respecte a l'any 2018, i, consegüentment, han crescut considerablement en la resta de combustibles: gasolina (+34%); híbrids i elèctrics (+56%).

El 2020 es duran a terme una sèrie d'actuacions amb l'objectiu de reduir l'impacte ambiental de la flota de vehicles:

— Ampliació de l'oferta comercial de vehicles híbrids i elèctrics com a principal alternativa a la combustió fòssil.
— Conscienciació sobre solucions de mobilitat sostenibles a través d'accions de comunicació recurrents, adreçades a clients i no clients.
— Potenciar les noves contractacions de Rènting ECO a través d'una acció solidària sostenible que acompanyarà cada nou contracte de vehicles híbrids i elèctrics.

D'altra banda, des del desembre el banc ofereix el lísing de vehicles sostenibles amb etiqueta "ECO" o "0" de la DGT, i aplica una bonificació del 50% en la comissió d'obertura.

Així mateix, el banc ofereix el Préstec Cotxe ECO: aquesta solució, adreçada a clients particulars, permet l'adquisició de vehicles amb etiqueta "0 emissions" o "ECO" amb unes condicions molt favorables, de manera que contribueix a l'adopció de vehicles menys contaminants i adaptats a les noves zones de baixes emissions de les principals ciutats.

Solucions per a renovació sostenible

El banc ofereix solucions per a renovació sostenible encaminada a la reforma sostenible per a habitatges, edificis, oficines, locals i electrodomèstics:

— Préstec Expansió ECO: enfocat a clients particulars, aquest producte cobreix el finançament d'electrodomèstics i de reformes de la llar que tinguin per objecte reduir el consum energètic.
— Préstec PAC Fix: destinat a autònoms i negocis que vulguin fer reformes en locals i oficines per tal de reduir demandes d'energia.
— Préstec Comunitats: adreçat a les reformes en comunitats de veïns que permetin la reducció de demandes d'energia.

1.1.3. Bons sostenibles

Els bons verds, socials i sostenibles són títols de deute que donen suport a projectes de millora mediambiental i/o social i compleixen certs criteris d'elegibilitat.

Els fons obtinguts en aquestes emissions de bons s'empren en el finançament de projectes verds/socials (energia renovable, eficiència energètica, contaminació i gestió de l'aigua i residus, salut, inclusió social, etc.). Reben una qualificació d'una agència externa que acredita el marc de bons de sostenibilitat i l'ús dels fons de les emissions.

El 2019 Banc Sabadell ha estat col·locador de bons verds i sostenibles en mercat de capitals tot participant com a *joint lead manager* en les emissions públiques de la Comunitat de Madrid (per un import de 1.250 milions d'euros a un termini de 10 anys) i del Govern basc (per un import de 600 milions d'euros a un termini de 10 anys). També ha estat *joint lead manager* en el Green Project Bond d'energies renovables (fotovoltaica) de Q Energy, de 130 milions d'euros a un termini de 19 anys.

1.1.4. Inversió ètica solidària

Banc Sabadell fomenta la inversió responsable a través de l'oferta als seus clients de productes d'estalvi i inversió que contribueixen a projectes solidaris. En aquesta línia cal destacar el fons d'inversió Sabadell Inversión Ética y Solidaria, F.I., la societat d'inversió Sabadell Urquijo Cooperación, S.I.C.A.V, S.A., el pla de pensions BS Ético y Solidario, P.P. i el pla de pensions BanSabadell 21 F.P, així com el fons de pensions G.M. PENSIONES, F.P., destinat a empleats de l'entitat.

En matèria d'inversió, tant l'entitat gestora de fons de pensions BanSabadell Pensiones EGFP SA el 2012 com, des del 2016, Aurica Capital, societat de capital risc amb participacions en companyies espanyoles amb projectes de creixement en el mercat exterior, estan adherides als Principis d'Inversió Responsable (PRI) en la categoria de gestió d'actius. Aquests principis inclouen criteris socials, ambientals i de bon govern en les polítiques i pràctiques de gestió.

El 2019, des dels Comitès d'Ètica de Sabadell Urquijo Cooperación, S.I.C.A.V., S.A. (dissolta el maig de 2019) i de Sabadell Inversión Ética y Solidaria, FI, s'han seleccionat un total de 33 projectes humanitaris enfocats majoritàriament a cobrir riscos d'exclusió social, millorar les condicions de vida de persones amb discapacitat i resoldre necessitats bàsiques d'alimentació i sanitat. En aquest exercici s'han cedit 447 milers d'euros a entitats i projectes solidaris.

A través de la seva gestora, Banc Sabadell ha llançat un nou fons d'inversió anomenat Sabadell Economía Verde que inverteix principalment en accions d'empreses que promoguin accions relacionades amb la millora del medi ambient i la reducció dels riscos ambientals independentment del sector d'activitat econòmica.

En l'actualitat les activitats econòmiques més impulsades per aquesta oportunitat "verda" són, entre d'altres, les energies renovables i les energies "netes", l'eficiència energètica, la indústria 4.0, la gestió de residus i reciclatge, la gestió eficient de l'aigua, el control de la pol·lució, una agricultura sostenible, el desenvolupament de ciutats i comunitats sostenibles, les solucions de mobilitat, la producció i el consum responsable i, en general, aquelles que ofereixen productes i serveis que atenuen els efectes del canvi climàtic.

En relació amb BanSabadell Pensiones, al llarg d'aquests anys s'han dut a terme diferents accions a fi de fomentar el desenvolupament de la inversió socialment responsable entre els plans de pensions, i ha estat una de les primeres entitats que va comercialitzar un pla de pensions ètic i solidari que, a més d'invertir amb criteris socialment responsables, dona una part de la comissió de gestió a Intermón Oxfam per finançar els projectes escollits. El 2018, BanSabadell Pensiones, juntament amb Banc Sabadell i CCOO, van signar un acord sobre la clàusula d'inversió socialment responsable (ISR) per incloure-la en les Declaracions de principis de política d'inversió dels fons de pensions del sistema d'ocupació.

En l'actualitat Bansabadell Pensiones gestiona 7 fons de pensions, un d'individual (Pla Ètic i Solidari) i 6 d'ocupació, segons el mandat d'inversió socialment responsable, amb un patrimoni de 952 milions d'euros.

1.1.5. Gestió social de l'habitatge

Banc Sabadell gestiona, a través de Sogeviso, participada al 100% pel banc, la problemàtica social de l'habitatge a fi d'abordar, de manera responsable, les situacions d'exclusió social dels seus clients hipotecaris vulnerables, en el marc de les polítiques de sostenibilitat del banc (ESG), específicament en el seu compromís de contribuir, mitjançant la seva activitat, a la transició cap a una societat més justa. Les actuacions de Sogeviso tenen com a objectiu la lluita contra la pobresa i la desigualtat.

Amb data 31 de desembre de 2019, Sogeviso gestiona 10.450 lloguers socials i assequibles adreçats a aquests clients vulnerables, i en el 31% d'aquests s'hi ha incorporat el Contracte Social. El Contracte Social és un model innovador de gestió de clients vulnerables. Concretament, és un servei per a clients que tenen actiu un lloguer social en el qual s'ofereix un acompanyament específic per part d'un gestor social i que es basa en tres eixos independents de treball: connectar aquests clients amb els serveis públics; col·laborar amb empreses públiques o privades, en especial amb el tercer sector, i el programa JoBS. El programa JoBS consisteix en un servei d'inserció laboral que té com a objectiu apoderar, a través d'actuacions de formació, *coaching* o preparació d'entrevistes laborals, els clients per tal que aconsegueixin feina.

Des de l'inici del Contracte Social, el 2016, s'ha aconseguit que 4.286 famílies, clients de Banc Sabadell, hagin millorat la seva situació, i que 2.134 persones hagin trobat feina gràcies a JoBS.

Cal destacar també que, d'aquestes persones que han estat contractades, més del 44% ho han estat durant més de 100 dies al llarg d'aquest període, i més d'un 12% durant més d'un any, fet que potencia una millora a llarg termini.

Actualment el Contracte Social dona servei a 3.197 famílies, de les quals 1.479 persones es troben en situació de recerca activa de feina mitjançant JoBS.

També durant el 2019, amb l'objectiu de limitar els efectes del sobreendeutament i facilitar la recuperació dels deutors en risc d'exclusió social, el banc ha reiterat el seu compromís amb el Codi de bones pràctiques bancàries i ha aprovat 88 operacions de reestructuració del deute hipotecari.

Des del 2013, Banc Sabadell està adherit al Conveni del Fons Social de l'Habitatge (FSV) i hi contribueix amb 400 habitatges destinats majoritàriament a clients procedents de dacions o adjudicacions produïdes a partir de gener del 2008. El 85% del parc està cobert amb un lloguer social vigent.

A més, el banc també té cedits 111 immobles a 45 institucions i fundacions sense ànim de lucre orientades a prestar suport als col·lectius socials més desafavorits. El 2019, s'ha signat un conveni amb el Govern valencià per a la cessió d'habitatges destinats a aquelles persones que han perdut les seves cases o les cases de les quals s'han vist seriosament malmeses després del temporal (DANA) que va tenir lloc al setembre a la Comunitat Valenciana, i s'ha renovat el conveni amb l'Instituto Galego da Vivienda e Solo per garantir un habitatge a famílies afectades per una situació de desnonament per impagament de les rendes del lloguer o execució hipotecària.

1.2. Anàlisi de riscos amb criteris ESG

(ODS 1, ODS 9, ODS 11, ODS 13)

Durant l'exercici 2019, Banc Sabadell ha signat un total de 25 projectes d'Energia que incorporen els Principis de l'Equador, dels quals el 96% corresponen a projectes d'energies renovables.

Des del 2011 Banc Sabadell està adherit als Principis de l'Equador, marc voluntari internacional de polítiques, normes i guies que coordina la Corporació Financera Internacional (IFC), agència dependent del Banc Mundial, que té per objecte determinar, avaluar i gestionar els riscos ambientals i socials en els projectes de finançament estructurat d'import superior o igual a 10 milions de dòlars i préstecs corporatius a partir de 100 milions de dòlars. A través d'aquests estàndards, es fa una avaluació social i ambiental dels possibles impactes, i en casos determinats s'aborda la minimització, la mitigació i la compensació adequada, que és revisada per un expert independent. Anualment, Banc Sabadell publica a la seva web corporativa un informe que aporta el detall complet de tots els projectes vinculats als Principis de l'Equador.

Sector	Nombre de projectes	Categoria	País	Regió	País designat	Revisió independent
Energies renovables	1	B	Mèxic	Amèrica	No	Sí
	19	B	Espanya	Europa	Sí	Sí
	2	B	Portugal	Europa	Sí	Sí
	1	B	Estats Units d'Amèrica	Amèrica	Sí	Sí
	1	B	Xile	Amèrica	Sí	Sí
Petroli i gas	1	B	Estats Units d'Amèrica	Amèrica	Sí	Sí

En el marc del Pla de finances sostenibles, el banc està treballant en la preparació d'un *rating* per als seus clients que atorgui una etiqueta sostenible a partir de 2020 a aquelles empreses que compleixin criteris ESG (*Environmental, Social and Governance*) o a aquelles empreses que estiguin immerses en el seu procés de transició cap a un model de negoci sostenible.

Així mateix, el banc està elaborant normes sectorials per restringir el finançament d'activitats o sectors considerats perjudicials per al medi ambient.

1.3. Informació fiscal

(ODS 8)

El grup Banc Sabadell està fermament compromès amb el foment de l'actuació fiscal responsable, la relació cooperativa amb l'Administració tributària i l'impuls al desenvolupament de la transparència en la comunicació de la informació fiscal als diferents grups d'interès.

Aquests compromisos es plasmen en l'Estratègia Fiscal i Bones Pràctiques Tributàries del grup que està publicada a la pàgina web corporativa, en la qual s'enuncien i es desenvolupen els principis d'actuació del grup en matèria fiscal. Entre aquests principis hi ha els principis d'eficiència, prudència, transparència i minimització del risc fiscal, que porten el grup a fer una contribució fiscal global d'acord amb l'ordenament jurídic i les guies i els principis internacionals establerts en la matèria per l'OCDE.

En milers d'euros

Beneficis consolidats abans d'impostos i Impostos sobre beneficis pagats a cada país.

País	Beneficis consolidats obtinguts abans d'impostos		Impostos sobre beneficis pagats	
	2019	**2018**	**2019**	**2018**
Espanya	597.082	577.796	236.768	(26.693)
Regne Unit	228.024	(290.766)	(14.194)	11.211
Estats Units	95.906	99.632	28.040	40.104
Mèxic	26.010	3.919	5.921	5.928
Andorra	11.388	8.765	357	357
Marroc	1.862	1.993	517	896
Cuba	1.493	1.644	—	—
Brasil	—	7	—	—
Bahames	(54)	(40)	—	—
Luxemburg	(319)	122	58	108
Portugal	(850)	(2.241)	3	—
França	(9.465)	18.034	7.030	7.019
Total	**951.077**	**418.865**	**264.500**	**38.930**

Subvencions rebudes a Espanya el 2019 (Formació) de 2.595.256 euros.

1.4. Transparència i digitalització

(ODS 16)

1.4.1. Transparència

> Abans de comercialitzar un producte o un servei, el Comitè d'Aprovació de Productes verifica que compleixi els estàndards de transparència.

Amb l'entrada en vigor de MiFID II el 2018, Banc Sabadell va donar prioritat a l'assessorament com a model de servei en la distribució d'instruments financers. L'entitat utilitza des d'aleshores l'eina "Sabadell Inversor", que serveix de guia als gestors perquè puguin recomanar a cada client el producte que millor s'adapti a les seves característiques i necessitats. La informació facilitada al client, seguint les directrius d'aquesta normativa, és sempre imparcial, clara i no enganyosa. Aquesta plataforma centralitza una altra gamma de productes i serveis complementaris a l'oferta d'estalvi-inversió.

D'acord amb la seva Política de clients, el banc té establerts mecanismes per garantir que tota la informació que es proporciona al client sigui transparent i que els productes i els serveis que s'ofereixen s'ajustin en tot moment a les seves necessitats.

A la xarxa d'oficines es facilita informació sobre productes i serveis mitjançant fitxes d'informació precontractual, i el gestor facilita les explicacions adequades necessàries per tal que el client i el consumidor puguin comprendre les característiques i els riscos del producte. Al seu torn, en el moment d'assessorar el client en matèria d'inversions, el gestor fa els tests necessaris per assegurar que els productes financers s'ajustin a les seves necessitats, tot valorant coneixements i experiència.

Des del 2010, el banc està adherit a Autocontrol (Associació per a l'Autoregulació de la Comunicació Comercial), i així assumeix el compromís d'oferir una publicitat responsable que garanteix l'ajust d'informació, contractació i característiques operatives dels productes anunciats.

1.4.2. Digitalització

El 2019 Banc Sabadell ha ampliat els serveis de banca a distància amb noves funcions. Una de les funcions afegides és la capacitat d'actualitzar el DNI/NIE per autoservei a través de l'*app* i la web del banc. Altres funcions incorporades són el pagament de rebuts no domiciliats, tributs municipals i assegurances socials a partir de la fotografia del document, que simplifica al client els pagaments per aquests conceptes, o la funció d'"El meu perfil", que permet al client consultar les dades de contacte de les quals disposa el banc.

D'altra banda, Banc Sabadell ha participat juntament amb els principals bancs espanyols en la primera prova de concepte sectorial per desplegar una plataforma interbancària, gestionada per Iberpay, que podria habilitar l'execució de pagaments en xarxes *blockchain*. Aquesta iniciativa té com a objectiu facilitar la iniciació de transferències immediates des de contractes intel·ligents en *blockchain*.

2. Les persones

2.1. Dades de la plantilla

(ODS 8)

Banc Sabadell disposa d'una plantilla compromesa i professional orientada a ajudar les persones i les empreses a prendre les seves millors decisions econòmiques. Banc Sabadell disposa d'una Política de recursos humans aprovada pel Consell d'Administració, a més de polítiques i procediments orientats a desenvolupar el talent, impulsar el compromís de la plantilla i fomentar la diversitat i la inclusió.

Actualment el banc compta amb 24.454 professionals distribuïts en les diferents geografies on és present, pràcticament tots amb contractes indefinits. Aquesta plantilla és diversa en distribució geogràfica (un 36% és internacional) i en gènere (55,9% dones).

Professionals

24.454

Plantilla internacional

36%

Dones

55,9%

Nombre total i distribució d'empleats del grup Banc Sabadell

Classificació professional

	2019			2018		
	Homes	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**
Directius	511	168	679	500	174	674
Comandaments intermedis	2.446	1.302	3.748	2.587	1.302	3.889
Especialistes	6.972	9.192	16.164	7.439	9.552	16.991
Administratius	863	3.000	3.863	1.079	3.548	4.627
Total	**10.792**	**13.662**	**24.454**	**11.605**	**14.576**	**26.181**

En el col·lectiu Directius s'inclouen consellers executius, alta direcció, direcció general, directors corporatius i directors *top*. En el col·lectiu Comandaments intermedis s'incorporen els directors que no pertanyen al col·lectiu Directius. En el cas d'Espanya, les funcions classificades com a tècniques estan incloses en la categoria d'Especialistes, segons el Conveni de Banca Privada.

Rang d'edat

	2019			2018		
	Homes	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**
Inferior a 31 anys	1.170	1.474	2.644	1.404	1.851	3.255
Entre 31 - 49 anys	5.729	8.143	13.872	6.332	8.800	15.132
Major de 49 anys	3.893	4.045	7.938	3.869	3.925	7.794
Total	**10.792**	**13.662**	**24.454**	**11.605**	**14.576**	**26.181**

País

	2019			2018		
	Homes	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**
Espanya	7.774	8.288	16.062	8.255	8.596	16.851
Regne Unit	2.499	4.936	7.435	2.828	5.560	8.388
Mèxic	273	184	457	293	169	462
Altres Geografies	246	254	500	229	251	480
Total	**10.792**	**13.662**	**24.454**	**11.605**	**14.576**	**26.181**

La plantilla del grup s'ha reduït el 2018 i ha passat de 26.181 professionals a 24.454, dada que reflecteix la venda de la filial immobiliària Solvia i carteres d'actius a Espanya i l'ajust de la plantilla de TSB a les necessitats del negoci.

Modalitats de contracte del grup

Pràcticament tots els contractes del grup (99,4%) són contractes indefinits, i només n'hi ha 137 de temporals (99 dels quals a Espanya).

Nota: no es proporciona el desglossament dels contractes a temps parcial pel fet que el total d'aquests a Espanya el desembre de 2019 és de 35 (0,22% dels contractes nacionals).

Tipus de contracte
Gènere

	2019			2018		
	Homes	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**
Indefinit	10.738	13.579	24.317	11.518	14.455	25.973
Temporal	54	83	137	87	121	208
Total	**10.792**	**13.662**	**24.454**	**11.605**	**14.576**	**26.181**

Les dades són d'abast grup el 31/12/2019.

Tipus de contracte
Classificació professional

	2019			2018		
	Indefinit	**Temporal**	**Total**	**Indefinit**	**Temporal**	**Total**
Directius	677	2	679	672	2	674
Comandaments intermedis	3.746	2	3.748	3.885	4	3.889
Especialistes	16.043	121	16.164	16.820	171	16.991
Administratius	3.851	12	3.863	4.596	31	4.627
Total	**24.317**	**137**	**24.454**	**25.973**	**208**	**26.181**

En el col·lectiu Directius s'inclouen consellers executius, alta direcció, direcció general, directors corporatius i directors *top*. En el col·lectiu Comandaments intermedis s'incorporen els directors que no pertanyen al col·lectiu Directius. En el cas d'Espanya, les funcions classificades com a tècniques estan incloses en la categoria d'Especialistes, segons el Conveni de Banca Privada.

Tipus de contracte
Rang d'edat

	2019			2018		
	Indefinit	**Temporal**	**Total**	**Indefinit**	**Temporal**	**Total**
Inferior a 31 anys	2.569	75	2.644	3.175	80	3.255
Entre 31 - 49 anys	13.819	53	13.872	15.023	109	15.132
Major de 49 anys	7.929	9	7.938	7.775	19	7.794
Total	**24.317**	**137**	**24.454**	**25.973**	**208**	**26.181**

Nombre de sortides del grup per acomiadaments

Classificació professional

	2019			2018		
	Homes	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**
Directius	13	9	22	7	1	8
Comandaments intermedis	35	15	50	27	7	34
Especialistes	129	131	260	87	73	160
Administratius	30	43	73	15	50	65
Total	**207**	**198**	**405**	**136**	**131**	**267**

Les dades són d'abast grup el 31/12/2019.

En el col·lectiu Directius s'inclouen consellers executius, alta direcció, direcció general, directors corporatius i directors *top*.
En el col·lectiu Comandaments intermedis s'incorporen els directors que no pertanyen al col·lectiu Directius. En el cas d'Espanya, les funcions classificades com a tècniques estan incloses en la categoria d'Especialistes, segons el Conveni de Banca Privada.

Rang d'edat

	2019			2018		
	Homes	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**
Inferior a 31 anys	21	18	39	8	18	26
Entre 31 - 49 anys	98	103	201	73	67	140
Major de 49 anys	88	77	165	55	46	101
Total	**207**	**198**	**405**	**136**	**131**	**267**

2.2. Compromís amb el talent

(ODS 4)

La proposta de valor del grup es resumeix en la voluntat de construir el millor lloc on desenvolupar una carrera professional per a tots els seus empleats. Per fer-ho possible, hi destaquen els elements següents: oportunitats internes, promocions, incubadores de talent i marca ocupadora.

2.2.1. Activitat el 2019

El 2019 s'han potenciat les oportunitats internes, tant en volum com en transparència. En aquest sentit, el 2019 s'han dut a terme 652 moviments interns, que representen un 3,78% de la plantilla. D'aquests, el 40% s'han fet mitjançant processos oberts de cobertura en els quals es publiquen internament les vacants per tal que qualsevol empleat del grup hi pugui participar. En la mateixa línia, s'han dut a terme amb èxit campanyes d'ocupabilitat interna, que permeten aprofitar al màxim les capacitats dels nostres professionals.

Promocions

La meritocràcia és clau per desenvolupar talent de manera sostenible a llarg termini. El nostre model de talent fa prevaldre la promoció dels empleats que aconsegueixen els resultats esperats posant en pràctica els nostres valors diàriament. El 2019 s'ha millorat l'alineament dels models d'acompliment per valorar els comportaments associats al lliurament d'aquests valors als nostres clients en el dia a dia.

Addicionalment, s'han activat nous protocols de promoció perquè les propostes a llocs de més responsabilitat siguin sancionades per òrgans interns col·legiats, amb una visió objectiva, informada i independent. El 2019, 864 professionals han accedit a llocs de més responsabilitat.

Incubadores de talent

El 2019 s'ha seguit la línia iniciada el 2015 de captació de talent mitjançant programes d'incubació de talent jove. Fins avui aquests programes han comptat amb la participació de 670 estudiants i 160 joves acabats de graduar. Entre ells, destaca la incorporació el 2019 de 35 joves amb formació fonamentalment STEM en un nou programa amb enfocament en àrees financeres i posicions de control i compliment.

Paral·lelament, continua augmentant l'impacte intern i extern de les incubadores actuals. N'és un exemple el Datathon que han fet el 2019 membres del col·lectiu Data Programme (juntament amb altres professionals del banc) per proporcionar capacitats analítiques a Metges Sense Fronteres orientades a la millora de diversos dels seus projectes.

Finalment, l'impacte intern de les dues edicions del Talent Graduate Programme segueix creixent, i diversos integrants destaquen en la seva contribució a projectes interns.

Marca ocupadora

Banc Sabadell disposa d'un procés de selecció de personal que garanteix l'aplicació de criteris objectius basats en la professionalitat i l'adequació de les persones als llocs de treball i al potencial de desenvolupament dins l'empresa. El grup afavoreix el desenvolupament professional dels seus empleats i fomenta l'esperit de superació i el reconeixement del seu esforç personal. Aquest compromís mutu es materialitza en el Codi de conducta de Banc Sabadell i en els processos de mobilitat interna i selecció.

La proximitat amb les universitats segueix sent un factor clau per a la captació de talent i la construcció d'una marca ocupadora forta. Aquest any s'ha materialitzat en 21 intervencions en diferents formats en universitats de primer nivell.

Durant el 2019 s'ha continuat potenciant l'ús de les capacitats construïdes en exercicis anteriors, tant en canals digitals com en contingut editorial. Fruit d'aquestes capacitats, la pàgina corporativa a LinkedIn va superar el mes de desembre els 100.000 seguidors, amb un creixement del 28% interanual.

Totes aquestes accions han redundat en la consolidació de la nostra posició com a ocupador en els indicadors de reputació externa, on destaca la fita d'assolir, novament, una posició en el TOP 25 de Merco Talento, un monitor de gran reputació a Espanya per mesurar l'atractiu com a ocupador.

2.2.2. Model de talent

El 2019 s'ha consolidat el model de gestió del talent iniciat el 2017, amb millores rellevants en termes de meritocràcia, reconeixement i capacitació. El focus és afavorir el desenvolupament del talent intern fomentant la col·laboració entre mànagers i premiant la capacitat per afrontar nous reptes i aportar visió, perspectiva i coneixements estratègics en la presa de decisions.

Addicionalment, Banc Sabadell ha continuat evolucionant els sistemes per disposar de la millor informació sobre el talent actual i el seu potencial amb vista a assegurar una presa de decisions idònia en matèria de persones, una gestió eficaç i eficient de la mobilitat i el desenvolupament efectiu de directius i predirectius.

D'altra banda, s'ha donat continuïtat al model de Comitès de Valoració de Persones en el si de cada Comitè de Direcció General, on com a mínim anualment es tracten les qüestions següents:

— Evolució actual (i prevista) de la plantilla (perfil i costos), resultats de gestió (compensació, gestió de l'acompliment, clima i diversitat) i propostes d'actuació sobre la plantilla.
— Actualització del mapa de talent (directiu i predirectiu) i *pool* de potencial.
— Decisió de candidats en noves posicions directives, casos en seguiment, democions i seguiment d'alts potencials.
— Propostes d'actuació sobre la plantilla.

Aquest any 2019 s'ha estès la dinàmica de Comitès de Valoració de Persones a les geografies de Mèxic i Miami.

Formació

Les diferents escoles que formen el campus continuen lliurant capacitació al ritme que demanda la constant evolució del negoci i les seves necessitats. En aquest sentit, destaca l'Escola Comercial, amb focus en la formació orientada a servir millor el nostres clients, i l'Escola Reguladora, amb un 2019 marcat pel compliment de les necessitats en matèria de formació reguladora.

L'entitat ja té certificats 7.738 empleats en MiFID, fruit de l'esforç dut a terme pels nostres empleats. El repte a partir d'ara és acabar la certificació pendent de prop de 1.500 professionals i, sobretot, potenciar la formació continuada de les persones ja certificades, per a la qual cosa s'han desenvolupat els materials i les plataformes necessàries. En l'àmbit de la formació reguladora, aquest 2019 s'ha incorporat la formació necessària per a la nova certificació hipotecària LCCI, en la qual ja s'han certificat 1.298 empleats.

Però la inversió formativa no s'ha centrat solament en la part reguladora, sinó que també és especialment rellevant l'esforç efectuat en termes de digitalització, pel qual 331 empleats han obtingut el Curs Superior en Capacitats Digitals per a la Banca, que atorga la prestigiosa escola de negocis EADA.

Finalment, cal destacar les 973.381 hores totals de formació dutes a terme a nivell de grup (equivalents a una mitjana de 40 per empleat), que han elevat tant les habilitats professionals de la nostra plantilla com la seva ocupabilitat futura dins l'organització. A Espanya, un 50% de la formació rebuda és voluntària, i un 60% és feta *on-line*, cosa que millora la conveniència per als empleats i redueix la necessitat de desplaçaments per aquest motiu. Destaca que pràcticament tots els empleats (97,2%) han rebut formació durant l'any. Aquesta formació ha tingut un èmfasi especial en els perfils especialistes i en comandaments intermedis (amb 44,67 i 56,57 hores per persona durant l'any, respectivament).

Formació

	2019	2018
Empleats que han rebut formació (%)	97%	93%

Empleats actius el 31/12. Les dades de formació fan referència a perímetre grup. El 2018 fan referència a grup ex-Mèxic.

Total d'hores de formació i mitjana per classificació professional

	2019		2018	
	Hores formació	**Mitjana hores**	**Hores formació**	**Mitjana hores**
Directius	21.980	32,37	25.213	37,58
Comandaments intermedis	188.551	50,31	155.745	42,24
Especialistes	634.063	39,23	591.831	35,37
Administratius	128.786	33,34	236.299	51,07
Total	**973.381**	**39,80**	**1.009.087**	**39,24**

Les dades de formació de 2019 fan referència a perímetre grup. El 2018 fan referència a grup ex-Mèxic. En el col·lectiu Directius s'inclouen consellers executius, alta direcció, direcció general, directors corporatius i directors *top*. En el col·lectiu Comandaments intermedis s'incorporen els directors que no pertanyen al col·lectiu Directius. En el cas d'Espanya, les funcions classificades com a tècniques estan incloses en la categoria d'Especialistes, segons el Conveni de Banca Privada.

Formadors interns

Un any més, cal destacar l'enorme contribució del nostre col·lectiu de formadors interns, peça clau en la transmissió del coneixement i la cultura de Banc Sabadell. Un total de 527 professionals han compartit la seva *expertise* amb companys, amb 17 hores de dedicació mitjana per formador.

A la filial TSB, el 2019 el focus ha estat la identificació interna de talent i l'elaboració de plans de desenvolupament més rics i sòlids per als seus empleats *senior* amb talent. En aquesta línia, s'ofereix *coaching* executiu per a empleats *senior* amb talent i empleats amb necessitats específiques de desenvolupament. TSB combina la utilització de centres de desenvolupament intern amb oportunitats externes de desenvolupament per al desenvolupament d'empleats amb talent.

2.2.3. Programa de lideratge

Els nostres mànagers són la columna vertebral del desenvolupament del grup. De la seva capacitat d'ocupar-se de les persones, generar entorns d'eficàcia, apoderar els seus equips i col·laborar fent que les coses passin, en depèn el futur a llarg termini de la nostra entitat.

Destaca el 2019 el llançament del Programa "Ets Mànager", que aglutina totes les iniciatives adreçades a les persones amb equips a càrrec.

Programa de Desenvolupament Directiu

El 2019 s'ha donat continuïtat als programes amb directius, que disposen del Programa de Desenvolupament Directiu quan accedeixen a la posició de directiu *top* o de director corporatiu, amb l'objectiu d'acompanyar-los en els moments de transició de carrera i preparar-los davant l'entorn canviant del negoci, amb especial focus en els desafiaments propis del nou rol. El programa es planteja en un model de *learning by doing*. A més, té l'objectiu de crear xarxes en el col·lectiu directiu i oferir oportunitats de *networking* i visibilitat. Durant el 2019 hi han participat 95 directius, amb una valoració excel·lent del programa.

Programa Corporatiu de Management

El Programa Corporatiu de Management que duen a terme les persones que accedeixen a un lloc de director continua el seu camí de capacitació dels nostres mànagers en habilitats, col·laboració i valors. Quaranta mànagers acabats de nomenar han recorregut aquest exigent itinerari formatiu el 2019.

Programa Alts Potencials

Emmarcat en el propòsit que el banc s'ha plantejat per tal de preparar els professionals que hauran d'abordar els reptes del futur, s'ha llançat la 1a edició del Programa d'Acceleració de Carrera.

El programa ha estat dissenyat amb l'objectiu d'accelerar el desenvolupament de la carrera professional de predirectius considerats d'alt potencial que representen els valors i les actituds que el banc vol impulsar. També facilitarà la diversitat necessària que volem assolir en el col·lectiu directiu.

Ets Mànager

Per assegurar que els nostres mànagers estan alineats amb el nostre propòsit i encarnen nous valors i forma de ser, s'ha creat "Ets Mànager", un programa de canvi i desenvolupament basat en comunicació, formació i altres accions per portar els nostres responsables d'equips a millorar les seves capacitats de direcció i lideratge.

Més de 4.000 mànagers ja han rebut les primeres comunicacions i els primers impactes associats al programa, entre els quals destaquen un nou portal digital amb informació rellevant per al col·lectiu i una *newsletter* periòdica per conèixer les novetats del banc i reforçar el seu rol.

En relació amb TSB, el 2019 tots els mànagers de TSB van tenir accés a un pla d'estudis sobre lideratge *online*: "Fonaments de lideratge" (Leadership Insights), que incloïa contingut divers enfocat a liderar persones de manera brillant. Per als nous mànagers, el contingut s'ha seguit com un itinerari formatiu. Per als mànagers amb més experiència, es podien seleccionar peces d'aprenentatge específiques que s'ajustessin a les àrees de desenvolupament desitjades.

A més, el 2019 va començar el disseny d'un nou programa per a tots els responsables de persones: "The TSB Manager". Aquest programa se centra en els fonaments de la gestió de persones dins TSB, que tots els responsables han de conèixer i poder fer. Aquest programa es llançarà completament el 2020.

2.3. Diversitat

(ODS 5, ODS 10)

Banc Sabadell continua compromès a promoure ambients de treball en els quals es tractin les persones amb respecte i dignitat, procurant el desenvolupament professional de la plantilla i garantint la igualtat d'oportunitats en la seva selecció, formació i promoció, tot oferint un entorn de treball lliure de qualsevol forma de discriminació.

En aquest sentit, el grup considera la diversitat una font de riquesa corporativa, i impulsa accions per fomentar la diversitat de gènere, la diversitat funcional i la diversitat multigeneracional.

2.3.1. Gènere

La plantilla del banc és diversa en termes de gènere, amb un 55,9% de dones.

Es manté el repte d'incrementar la diversitat en els nivells directius fomentant polítiques i actuacions que permetin, d'una banda, desenvolupar el talent femení intern per arribar a nivells directius, i, de l'altra, atreure talent femení en processos de contractació externa.

Fruit d'aquesta gestió, està evolucionant la diversitat de la plantilla del grup en els diferents nivells organitzatius. Si bé agregadament s'aprecia una disminució de la diversitat en posicions directives, cal valorar el comportament desigual a Espanya i a TSB. En el cas d'Espanya, s'aprecia un increment en la representació de dones en llocs directius, en què s'ha passat del 22,86% al 23,12% (+1,1%), dada que dona continuïtat a la progressió d'anys anteriors. En el cas de comandaments intermedis, pedrera de futurs directius, s'ha passat del 33,09% al 34,25% (+3,5%).

També cal destacar l'augment en la proporció de promocions que són dones (un 53,01% el 2019 davant un 50,35% el 2018), cosa que demostra l'aposta per l'impuls de la diversitat i els resultats de les mesures que s'han posat en marxa.

A TSB, cal destacar la incorporació d'una nova consellera delegada.

Distribució empleats del grup per gènere

Classificació professional	**2019**	**2018**
Homes	10.792	11.605
Dones	13.662	14.576
Total	**24.454**	**26.181**

En percentatge	**2019**	**2018**
Directives	24,7%	25,8%
Comandaments intermedis	34,7%	33,5%
Especialistes	56,9%	56,2%
Administratives	77,7%	76,7%
Promoció que són dones	**53,01%**	**50,35%**

Les dades s'han calculat sobre la plantilla del grup, excepte les promocions que fan referència a perímetre Espanya.
En el col·lectiu Directives s'inclouen conselleres executives, alta direcció, direcció general, directores corporatives i directores *top*.
En el col·lectiu Comandaments intermedis s'incorporen les directores que no pertanyen al col·lectiu Directius. En el cas d'Espanya, les funcions classificades com a tècniques estan incloses en la categoria d'Especialistes, segons el Conveni de Banca Privada.

Promoció que són dones

53,01%

Actualment hi ha diverses mesures encaminades a impulsar la diversitat des de diferents àmbits:

— **Gestió del talent:**
  — Participació en programes de desenvolupament professional i lideratge, on destaca una participació femenina més gran en programes d'Alts Potencials per fomentar el desenvolupament del *pool* de talent predirectiu (>50% participants són dones en l'edició llançada el 2019)
  — Seguiment de promocions de dones i diversitat de la plantilla en els Comitès de Valoració Directiva (especial èmfasi en predirectiu i directiu)

— **Relacions laborals:**
  — Pla d'igualtat i Codi de conducta
  — Política contra assetjament i no discriminació

— **Selecció:**
  — Dones en totes les ternes de posicions directives
  — Monitoratge i anàlisi de contractacions per gènere i direcció

— **Formació:**
  — Curs d'igualtat de gènere
  — Curs per promoure i facilitar la conciliació

— **Compensació:** monitoratge de la gestió salarial voluntària per evitar biaixos de gènere.

— **Conciliació:** diverses mesures que afavoreixen la conciliació de la vida familiar i professional d'homes i dones, com ara la compra de dies de vacances, les reduccions de jornada o el teletreball.

Banc Sabadell va rebre el 2018 el Distintiu d'Igualtat en l'Empresa atorgat pel Govern d'Espanya. El 2019 Banc Sabadell ha signat el Protocol General de Més Dones, Millors Empreses per als pròxims quatre anys que impulsa l'Institut de la Dona i fixa el compromís amb el foment de la diversitat interna. A més, el conseller delegat de Banc Sabadell ha signat la iniciativa promoguda per la Fundació Adecco i la CEOE de "CEO per la diversitat".

Quant a comunicació interna i externa, Banc Sabadell ha participat en diversos esdeveniments i fòrums externs sobre diversitat de gènere i n'ha fet difusió interna per posar-ho en coneixement de la plantilla. En aquest aspecte, cal destacar la tasca de la filial TSB, que va ser una de les primeres empreses al Regne Unit a publicar la seva bretxa salarial de gènere el juliol de 2017 amb el llançament del seu informe d'equilibri de gènere, tot mostrant públicament el seu compromís per crear una cultura diversa i inclusiva.

Més enllà d'aquesta participació en esdeveniments, el desembre de 2019 s'ha posat en marxa un programa de col·laboració amb la Fundación Quiero Trabajo, a través del qual empleades voluntàries de l'entitat mentoritzen dones en situació d'exclusió social per assessorar-les i que d'aquesta manera puguin aconseguir reinserir-se en el món laboral.

A més, internament es desenvolupen diferents iniciatives, entre les quals destaca el 2019 la consolidació de la xarxa de dones directives SWING (Sabadell Women Inspiration Group), que té com a objectiu l'apoderament de les dones de Banc Sabadell i l'aportació del valor de la diversitat i els seus beneficis. S'han dut a terme diverses accions internes, i el 2020 estan previstes més accions obertes a tota l'organització i l'expansió de l'activitat d'aquesta xarxa proporcionant *mentoring* a dones no directives amb potencial.

Diversitat en el Consell d'Administració

Pel que fa al Consell d'Administració, la Política de selecció de candidats a conseller de Banc Sabadell aprovada pel Consell d'Administració en la seva sessió de 25 de febrer de 2016, i modificada el 28 de març de 2019, té com a objectiu establir els criteris que s'han de tenir en compte en els processos de selecció de nous membres del Consell d'Administració, així com en la reelecció dels seus membres. En la selecció de candidats es procura un equilibri adequat en la composició del Consell d'Administració, que, en conjunt, enriqueixi la presa de decisions i aporti punts de vista plurals al debat dels assumptes de la seva competència.

El 2019, la Comissió de Nomenaments va informar el Consell d'Administració de l'aprovació d'una matriu de competències i diversitat dels membres del Consell d'Administració de Banc Sabadell, tot definint les aptituds i els coneixements dels consellers, especialment els dels executius i els independents. La matriu de competències descriu els perfils professionals dels consellers, i les competències sectorials i horitzontals necessàries per al manteniment de la idoneïtat col·lectiva del Consell d'Administració. En la matriu de diversitat es té en compte la diversitat de gènere i procedència geogràfica dels consellers, així com l'antiguitat en el càrrec.

La Comissió de Nomenaments ha informat de la proposta de ratificació i nomenament d'una consellera nomenada pel Consell d'Administració el 2018, amb categoria, a més, de consellera executiva, i ha proposat la reelecció en el càrrec d'una consellera independent. Després de l'aprovació d'aquestes propostes d'acord per la Junta General d'Accionistes del 28 de març de 2019, s'ha mantingut el percentatge de diversitat de gènere assolit en l'exercici 2018, en el qual es va reforçar significativament la presència de dones en el Consell respecte als exercicis anteriors.

En tancar l'exercici 2019, el Consell d'Administració de l'entitat estava format per 3 dones d'un total de 15 consellers, 1 de les quals consellera independent, 1 consellera altra externa i 1 consellera executiva. La consellera independent és la presidenta de la Comissió de Nomenaments i de la Comissió de Retribucions, i la consellera altra externa és membre de la Comissió d'Auditoria i Control, de la Comissió de Nomenaments i de la Comissió de Riscos. Així, les dones estan ocupant la presidència de dues de les cinc comissions del Consell d'Administració, i són presents en quatre de les cinc comissions del Consell. En concret, la presència de dones en els òrgans delegats del Consell d'Administració arriba al 25% a la Comissió d'Auditoria i Control, al 33,33% a la Comissió de Riscos, al 25%

a la Comissió de Retribucions i al 50% a la Comissió de Nomenaments.

Diversitat i remuneració mitjana dels consellers de Banc Sabadell

	2019		2018	
Rang d'edat	**Consellers**	**Remuneració**	**Consellers**	**Remuneració**
Homes	12	153.492	12	146.693
Dones	3	140.167	3	176.000
Total	**15**	**150.827**	**15**	**150.880**

Consellers el 31/12.
El càlcul de remuneració efectuat és amb consellers que hi han estat tot l'any. Només s'informa de les remuneracions percebudes pel treball dut a terme en la funció de conseller/a, i se n'exclouen els imports percebuts per funcions directives que estan incloses en les categories de la taula anterior.
El nombre de consellers reflecteix el total de persones en el càrrec al final de l'any.

2.3.2. Persones amb discapacitat

El grup estableix accions d'adequació del lloc de treball en els casos de diversitat funcional que ho requereixin, d'acord amb els protocols d'especial sensibilitat del servei de medicina del treball. A més, l'entitat ofereix el seu acompanyament en la sol·licitud de tràmits i gestions a escala municipal, autonòmica o estatal que ajudin a millorar el benestar social d'aquest col·lectiu més enllà de l'àmbit estrictament professional. En compliment de la Llei general de discapacitat, s'apliquen mesures alternatives per la via de contractació de serveis o subministraments amb centres especials d'ocupació.

El nombre d'empleats del grup amb alguna discapacitat el desembre de 2019 ha estat de 531 (en tancar l'exercici 2018 eren 188). Aquest increment destacat respecte al 2018 es deu a l'increment de professionals amb discapacitat registrats a la filial TSB, fruit d'una campanya interna efectuada el 2019 per aflorar i registrar les persones amb discapacitat a la plantilla.

Empleats amb discapacitat grup

	2019			2018		
Classificació professional	**Homes**	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**
Directius	9	4	13	3	—	3
Comandaments intermedis	25	9	34	13	3	16
Especialistes	149	158	307	83	69	152
Administratius	32	145	177	4	13	17
Total	**215**	**316**	**531**	**103**	**85**	**188**

Així mateix, el 2019 s'han implantat accions per donar suport a la diversitat funcional dins i fora del banc:

— Projecte Taskforce: la Direcció Territorial Catalunya i la Direcció Territorial Est van contractar 30 persones amb un grau de discapacitat igual o superior al 33% a través d'un contracte d'interinatge per cobrir substitucions de vacances d'estiu. Un cop acabats els contractes d'interinatge, 4 persones han estat incorporades a la plantilla del grup amb un contracte indefinit.
— Programa La meva família: 30 familiars amb discapacitat d'empleats del banc han rebut assessorament i acompanyament professional per part de la Fundació Adecco per inserir-los en el mercat laboral.

2.3.3. Diversitat multigeneracional

El banc fa un seguiment de la realitat generacional de la seva plantilla, identifica la complexitat d'experiències, habilitats, capacitats i formació de cadascuna de les generacions que la conformen i dissenya propostes de millora que tinguin en consideració els seus interessos, necessitats, expectatives i inquietuds principals.

A més d'aquesta pràctica habitual, durant el 2019 el banc ha participat en esdeveniments i fòrums externs sobre talent multigeneracional amb la finalitat de compartir el seu coneixement i pràctiques que ja són referència en aquest àmbit, molt rellevant en el moment demogràfic actual.

2.4. Política retributiva

(ODS 8)

Les polítiques retributives del grup Banc Sabadell són coherents amb els objectius de l'estratègia de risc i de negoci, la cultura corporativa, la protecció dels accionistes, inversors i clients, els valors i els interessos a llarg termini del grup, així com amb la satisfacció dels clients i amb les mesures emprades per evitar conflictes d'interessos sense encoratjar l'assumpció de riscos excessius.

En aquest sentit, la Política de remuneracions del grup Banc Sabadell es basa en els principis següents:

1. Fomentar la sostenibilitat empresarial i social a mitjà-llarg termini, a més de l'alineació amb els valors del grup. Això implica:
   - — Alineació de les retribucions amb els interessos dels accionistes i amb la creació de valor a llarg termini.
   - — Impuls d'una gestió de riscos rigorosa que prevegi mesures per evitar el conflicte d'interès.
   - — Alineació amb l'estratègia de negoci, els objectius, els valors i els interessos a llarg termini del grup.

2. Recompensar l'acompliment i alinear d'aquesta manera la retribució amb els resultats generats per l'individu i el nivell de risc assumit:
   - — Equilibri adequat entre els diferents components de la retribució.
   - — Consideració de riscos i resultats actuals i futurs, no incentivant la assumpció de riscos que superin el nivell tolerat pel grup.
   - — Esquema senzill, transparent i clar, comprensible i fàcil de comunicar a tota la plantilla.

3. Assegurar un sistema retributiu competitiu i equitatiu (competitivitat externa i equitat interna):
   - — Capaç d'atreure i retenir el millor talent.
   - — Que recompensi la trajectòria professional i la responsabilitat, amb independència del gènere de l'empleat. En aquest sentit, les Polítiques de remuneracions es basen en la igualtat de retribució entre empleats i empleades per a una mateixa feina o per a una feina d'igual valor.
   - — Alineat amb estàndards de mercat i flexible per adaptar-se als canvis de l'entorn i les exigències del sector.

En aquest sentit, les Polítiques de remuneracions es basen en la igualtat de retribució entre empleats i empleades per a una mateixa feina o per a una feina d'igual valor, alineat amb estàndards de mercat i flexible per adaptar-se als canvis de l'entorn i les exigències del sector.
Tots aquests principis que inspiren la Política de remuneracions del grup compleixen les directives i els reglaments europeus i les normes vigents, especialment la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, el Reial decret 84/2015, de 13 de febrer, pel qual es desplega la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, les directrius EBA/GL/2015/22, de 27 de juny de 2016, sobre polítiques de remuneració adequades en virtut dels articles 74, apartat 3, i 75, apartat 2, de la Directiva 2013/36/UE, i la divulgació d'informació en virtut de l'article 450 del Reglament (UE) núm. 575/2013 (en endavant, les "Directrius EBA/GL/2015/22"), la Guia de l'EBA sobre govern intern (GL 2017/11), de 26 de setembre de 2017, la Circular 2/2016, de 2 de febrer, del Banc d'Espanya, a les entitats de crèdit, sobre supervisió i solvència, que completa l'adaptació de l'ordenament jurídic espanyol a la Directiva 2013/36/UE i al Reglament (UE) núm. 575/2013, el Reglament Delegat (UE) núm. 604/2014 de la Comissió de 4 de març de 2014 pel qual es complementa la Directiva 2013/36/UE del Parlament Europeu i del Consell pel que fa a les normes tècniques de regulació en relació amb els criteris qualitatius i els criteris quantitatius adequats per determinar les categories de personal les activitats professionals del qual tenen una incidència important en el perfil de risc d'una entitat i el Senior Managers and Certification Regime (SMR) al Regne Unit.

En relació amb l'anomenada "bretxa salarial", Banc Sabadell, davant unes mateixes funcions, responsabilitats i antiguitat no fa cap mena de discriminació salarial entre gèneres, ni en el moment de la contractació ni en les revisions salarials dels seus empleats.

A Espanya, tenint en compte els diferents col·lectius directius, especialistes i administratius, sense establir cap criteri addicional, es determina una diferència salarial de l'11,87% (vegeu nota de càlcul), que representa una reducció davant l'11,95% del 2018 i una reducció d'aquesta diferència d'ençà que se'n va iniciar el mesurament el 2017. Aquesta diferència s'explica fonamentalment per la menor antiguitat en l'entitat del col·lectiu femení i la menor presència de dones en el col·lectiu directiu.

En aquest sentit, se segueix aprofundint en les accions per reduir la bretxa iniciades en exercicis anteriors, de nou amb evolució positiva:

- — Increment en la representació de dones en llocs directius: s'ha passat del 22,86% al 23,12%. En el cas de comandaments intermedis, pedrera de futurs directius, s'ha passat del 33,09% al 34,25%.
- — Un 53% de les promocions han estat dones (28% en l'àmbit directiu), a través d'un estricte seguiment en els Comitès de Valoració Directiva i la presència de dones en les ternes de candidats en processos.
- — Monitoratge de l'actuació salarial voluntària.

En el cas de TSB, la mitjana de *gender pay gap* publicada l'octubre del 2019 (seguint les metodologies de càlcul definides pel supervisor local que reporta la diferència entre la mitjana de remuneració de la plantilla d'homes i la mitjana de la de dones) mostra una reducció de 0,1, atès que va passar al 31,1% el 2019 des del 31,2% el 2018 (detall

de càlcul a la web pública de TSB). El *gap* de TSB s'explica per la menor presència de dones en posicions *senior* i per un major percentatge de dones ocupades en posicions de menys responsabilitat. Cal destacar la contractació de la nova consellera delegada Debbie Crosbie el 2019. Si es fa una aproximació del càlcul efectuat al Regne Unit per a Espanya, a partir dels salaris mitjans anuals d'homes i dones, el 2019 a Espanya seria del 24,48%, inferior al 24,56% de l'any 2018.

Convé destacar també que l'agost del 2016 TSB es va convertir en un ocupador acreditat de *living wage*, en trobar-se en un grup pioner d'empreses al Regne Unit que van més enllà del que exigeix la llei i es compromet a pagar tant als empleats directes com als proveïdors que treballen regularment a les seves instal·lacions, com a mínim, el que s'estableix com a *living wage*.

Remuneració total mitjana de Banc Sabadell a Espanya

	2019						2018					
	Empleats			Remuneració			Empleats			Remuneració		
Classificació professional	**H**	**D**	**Total**	**H**	**D**	**Total**	**H**	**D**	**Total**	**H**	**D**	**Total**
Directius	379	114	493	186.491	135.930	174.799	361	107	468	192.770	140.984	180.930
Comandaments intermedis	2.081	1.084	3.165	71.861	62.414	68.625	2.188	1.082	3.270	71.788	61.484	68.379
Especialistes	5.257	6.953	12.210	47.269	42.007	44.273	5.609	7.193	12.802	46.852	41.684	43.948
Administratius	57	137	194	23.152	23.363	23.301	97	214	311	22.874	22.394	22.544
Total	**7.774**	**8.288**	**16.062**	**60.462**	**45.660**	**52.824**	**8.255**	**8.596**	**16.851**	**59.561**	**44.932**	**52.098**

En el col·lectiu Directius s'inclouen consellers executius, alta direcció, direcció general, directors corporatius i directors *top*. En el col·lectiu Comandaments intermedis s'incorporen els directors que no pertanyen al col·lectiu Directius. Les funcions classificades com a tècniques estan incloses en la categoria d'Especialistes, segons el Conveni de Banca Privada.

	2019						2018					
	Empleats			Remuneració			Empleats			Remuneració		
Rang d'edat	**H**	**D**	**Total**	**H**	**D**	**Total**	**H**	**D**	**Total**	**H**	**D**	**Total**
Inferior a 31 anys	311	267	578	35.708	32.448	34.202	336	301	637	34.240	32.467	33.402
Entre 31 - 49 anys	4.107	5.731	9.838	54.317	43.995	48.304	4.587	6.187	10.774	54.494	43.377	48.110
Major de 49 anys	3.356	2.290	5.646	70.276	51.367	62.607	3.332	2.108	5.440	69.090	51.276	62.187
Total	**7.774**	**8.288**	**16.062**	**60.462**	**45.660**	**52.824**	**8.255**	**8.596**	**16.851**	**59.561**	**44.932**	**52.098**

Es considera, per al càlcul de remuneració total mitjana: retribució fixa, retribució variable, complements personals i beneficis; remuneració anualitzada i efectivament pagada.

Remuneració total mitjana de TSB

	2019						2018					
	Empleats			Remuneració			Empleats			Remuneració		
Classificació professional	**H**	**D**	**Total**	**H**	**D**	**Total**	**H**	**D**	**Total**	**H**	**D**	**Total**
Directius	109	51	160	237.420	215.482	230.428	120	65	185	254.707	212.468	240.005
Comandaments intermedis	172	120	293	109.037	105.277	107.492	183	122	305	113.179	113.069	113.135
Especialistes	1.405	1.897	3.301	48.726	44.111	46.074	1.537	2.038	3.575	54.577	49.515	51.693
Administratius	790	2.850	3.640	26.104	26.504	26.417	970	3.318	4.288	28.014	28.600	28.469
Total	**2.476**	**4.918**	**7.394**	**54.005**	**37.177**	**42.812**	**2.810**	**5.543**	**8.353**	**57.824**	**40.318**	**46.204**

Tipus de canvi el 31/12/2019: 0,8508 GBP=1 EUR.

	2019						2018					
	Empleats			Remuneració			Empleats			Remuneració		
Rang d'edat	**H**	**D**	**Total**	**H**	**D**	**Total**	**H**	**D**	**Total**	**H**	**D**	**Total**
Inferior a 31 anys	760	1.118	1.878	31.915	29.177	30.285	976	1.475	2.451	31.851	30.078	30.783
Entre 31 - 49 anys	1.281	2.137	3.418	61.271	41.897	49.158	1.397	2.343	3.740	63.524	42.799	50.550
Major de 49 anys	435	1.663	2.098	71.200	36.490	43.686	437	1.725	2.162	69.102	37.447	43.808
Total	**2.476**	**4.918**	**7.394**	**54.005**	**37.177**	**42.812**	**2.810**	**5.543**	**8.353**	**53.390**	**37.746**	**43.006**

Tipus de canvi el 31/12/2019: 0,8508 GBP=1 EUR.

Es considera, per al càlcul de remuneració total mitjana: retribució fixa, retribució variable, complements personals i beneficis; remuneració anualitzada i efectivament pagada.

Nota de càlcul remuneracions: el càlcul de remuneració a Espanya es duu a terme sobre retribució objectiu. En el cas de TSB, aquesta informació representa la retribució percebuda durant l'any (en cas de retribucions diferides, preveu el total de retribució guanyada durant l'any).

Nota de càlcul bretxa salarial: el càlcul de la bretxa salarial per a Espanya s'estableix a partir de la suma de la bretxa de remuneració total mitjana ponderada per categoria.

— **Fórmula bretxa remuneració total mitjana**
(1-Remuneració total mitjana dones sobre remuneració total mitjana homes)

— **Fórmula bretxa remuneració total mitjana ponderada per categoria**
(Bretxa remuneració total mitjana categoria * Empleats categoria vs. Empleats totals)

— **Bretxa remuneració total mitjana ponderada**
Suma de bretxa remuneració total mitjana ponderada per categoria

2.5. Entorn i organització del treball

(ODS 3)

L'evolució del negoci, de les relacions laborals i de la societat en conjunt demanda la creació d'entorns de treball més flexibles, eficients, que integrin la tecnologia al servei de l'entitat i dels seus professionals.

2.5.1. Conciliació

La plantilla del banc té a la seva disposició un conjunt de beneficis socials pactats pel grup i els representants sindicals en l'acord sobre mesures de conciliació de la vida familiar i personal amb la laboral. Tots aquests beneficis han estat comunicats a la totalitat de la plantilla i es recullen a la web interna de l'empleat, de manera que són àmpliament coneguts pels empleats, que fa temps que els sol·liciten i en gaudeixen.

Els beneficis inclouen: reducció de jornada (retribuïda, no retribuïda, per lactància); excedències (per maternitat, per atenció de familiars); permisos especials (per estudis, per motius personals, per adopció internacional); ampliació de la llicència per naixement de fills i flexibilitat horària.

Així mateix, el grup ofereix un ampli ventall de mesures orientades a millorar la conciliació de la vida laboral i familiar i/o personal de la seva plantilla, mitjançant la contractació de serveis o la compra de productes a través del portal per a empleats, que els ofereix no solament un estalvi econòmic, sinó també de temps, ja que reben els productes al lloc de treball i s'estalvien desplaçaments o haver de fer gestions fora de l'horari laboral. A aquestes facilitats, cal afegir-hi l'oferta de serveis per facilitar les gestions personals dels professionals que treballen en els serveis centrals.

La fórmula del teletreball és una de les que genera més satisfacció per part dels empleats, així com més increment de la productivitat percebuda pel mànager. Al final del 2019, 455 professionals treballaven en modalitat remota.

Els empleats continuen fent ús de mesures llançades en exercicis passats, com ara la compra de vacances o la mediació del gestor de conciliació, elements diferencials propis de la nostra proposta de valor a l'empleat.

A TSB es disposa d'una política de treball flexible que ofereix a tots els empleats l'oportunitat de sol·licitar un canvi temporal o permanent en la manera de treballar, en qualsevol etapa de la seva carrera, i independentment de les raons personals que els porten a fer la sol·licitud. Si bé l'oportunitat de treballar amb flexibilitat no és un dret o un dret automàtic, la nostra política de treball flexible proporciona una base justa i consistent per fer sol·licituds de manera que les sol·licituds només es rebutgin si tenen un impacte clar i perjudicial en el negoci. La política de TSB és ajudar els empleats a aconseguir un bon equilibri entre la seva feina i la seva vida fora de la feina. Això permet a l'empresa retenir empleats qualificats i atreure i reclutar el millor talent. Un enfocament positiu per al treball flexible ajuda a fer de TSB Bank un lloc excel·lent per treballar.
Hi ha 6 opcions de treball flexibles principals per escollir, tot i que les persones poden combinar diferents opcions i suggerir les seves pròpies alternatives.

A més, el nostre objectiu és ser una organització inclusiva en la quals els empleats amb discapacitats rebin un tracte just i puguin competir en igualtat de condicions per al seu progrés professional.

2.5.2. Salut i seguretat

El grup assumeix una política preventiva i de millora continuada de les condicions de treball i salut dels empleats. D'acord amb la legislació vigent, el banc disposa d'un pla de prevenció que inclou totes les activitats preventives dutes a terme a l'empresa i que es publiquen anualment en una memòria que està disponible a la web interna de l'empleat i a la web corporativa.

La formació es completa amb publicacions, fitxes d'ergonomia i manuals d'equips de treball; tot relacionat amb els riscos propis de l'activitat del banc.
A Espanya, Banc Sabadell també fa una avaluació inicial de riscos laborals per a cada nou centre de treball i en cas de reformes o modificacions. Així mateix, quan ha transcorregut un període des de la realització de l'avaluació, en totes les instal·lacions s'avaluen tant els llocs individuals de treball com les zones comunes, les instal·lacions i els aspectes tècnics de l'espai de treball (temperatura, il·luminació, etc.)

Banc Sabadell garanteix els drets bàsics d'associació i negociació col·lectiva de tots els empleats, de conformitat amb la llei a Espanya. Aquests principis estan recollits en la política de recursos humans, concretament en la normativa de Recursos Humans 7305 –Normativa Laboral Bàsica

Tot el personal del grup i les noves incorporacions reben informació sobre prevenció de riscos laborals i fan formació obligatòria de seguretat i salut en el treball a través d'un curs *online*.

Aplicable, que fa referència expressa al Conveni Col·lectiu de Banca vigent (Conveni Col·lectiu de Banca). Aquests drets es recullen en el capítol dotzè del conveni esmentat, Drets sindicals, en els articles 58, 59 i 60.

En l'actualitat el banc compta amb un total d'11 seccions sindicals a Espanya, incloent-hi les seccions sindicals d'àmbit estatal i les d'àmbit autonòmic. L'elecció de la representació dels treballadors es fa mitjançant sufragi cada 4 anys, d'acord amb les directrius que marca l'Associació Espanyola de Banca (AEB) juntament amb les seccions sindicals estatals majoritàries en el sector de la banca espanyola. Els resultats de les eleccions sindicals determinen la composició dels diferents comitès d'empresa, així com els delegats de personal, que seran els òrgans interlocutors amb la representació de l'empresa i els agents presents en les negociacions col·lectives. En defecte de negociacions específiques, es reuneixen quan les circumstàncies ho requereixen. Els representants escollits disposen d'un crèdit horari sindical per poder exercir les seves funcions. El 100% dels empleats estan coberts per conveni a Espanya. En la resta de països s'aplica la legislació vigent en cadascun d'ells.

Representació dels treballadors en comitès formals treballador-empresa de salut i seguretat en perímetre Espanya:

— Comitès de Seguretat i Salut de caràcter estatal constituïts en empreses:
  — Banco de Sabadell, S.A.
  — Sabadell Asset Management, S.A.
  — Business Services for Operational Support, S.A.
  — Sabadell Information Systems, S.A.
— Delegats de Prevenció (figura prevista legalment amb un màxim de 8 persones per empresa o àmbit).

Finalment, a la reunió celebrada el dia 18 de desembre de la Taula de Negociació del XXIV Conveni Col·lectiu de Banca, s'ha subscrit l'Acord Parcial del Conveni Col·lectiu de Banca sobre el Registre Diari de Jornada, d'aplicació per a totes les entitats associades, entre l'AEB i les organitzacions sindicals de CCOO, UGT i FINE, que, en conjunt, suposen el 82,92% del total de la representació dels treballadors en la taula del conveni. D'acord amb aquest marc, el banc ja està desplegant mesures per complir les noves disposicions reguladores referents a aquest registre, que durant el 2020 es complementaran amb noves mesures de flexibilitat i desconnexió digital orientades a augmentar la productivitat i la satisfacció de la nostra plantilla.

Pel que fa a TSB, l'entitat es compromet a mantenir els més alts estàndards de salut, seguretat i protecció contra incendis en totes les activitats de negoci. El banc s'esforça constantment per fer el que és correcte mitjançant la implementació de les mesures apropiades alineades amb els valors de TSB per ajudar els empleats a entendre que ells també tenen una obligació legal i moral amb ells mateixos i amb els altres. TSB disposa de la formació, les capacitats i les comunicacions adequades en tot el banc per permetre que tots els empleats les facin seves i puguin evitar riscos innecessaris, amb estàndards i orientacions clares que permeten la implementació de controls.

TSB disposa de formació específica en salut i seguretat. Aquesta formació és obligatòria per a tots els empleats, i està programada com una part del calendari anual de formació obligatòria de TSB.

Tots els llocs de treball de TSB estan subjectes a un programa general i específic d'avaluació de riscos amb la intenció de controlar, reduir o eliminar el risc per a la salut i la seguretat de tots els empleats i tercers que treballen a les instal·lacions de TSB.

TSB té l'obligació, en virtut de la Llei de salut i seguretat en el treball (Health and Safety at Work Act 1974), de proporcionar la política escrita sobre salut i seguretat i que estigui disponible a través de la intranet interna.

En relació amb la participació, a TSB hi ha una relació fluida i directa amb els representants dels empleats (24 reunions cada any, equivalent a 2 reunions cada mes). Actualment hi ha dos sindicats reconeguts (Unite the Union i Accord) i un de no reconegut (TBU). Els representants dels empleats de Unite the Union i Accord són escollits pels empleats de TSB. El 2019 es van confirmar nous representants a Accord; tanmateix, els representants de Unite the Union es van mantenir igual. El 2020 no caldran més eleccions. Pel que fa als sindicats, se segueix la legislació establerta pel Govern del Regne Unit, així com les directrius fixades per ACAS (Associació d'Assessorament, Conciliacions i Arbitratge), un organisme públic del Govern al Regne Unit.

Indicadors d'absentisme

Indicadors d'absentisme

Indicadors d'absentisme a Espanya	2019	2018
Suma hores (accidents i malaltia)	936.560	890.120

Indicadors d'absentisme a TSB	2019	2018
Suma hores (accidents i malaltia)	460.373	409.506

Accidents de treball

Tipus d'accidents a Espanya

	2019			2018		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Centre de treball	42	65	107	44	75	119
In itinere	43	102	145	48	86	134
Desplaçament jornada laboral	15	23	38	14	26	40
Un altre centre de treball	0	2	2	1	1	2
Total	**100**	**192**	**292**	**107**	**188**	**295**

Nota de càlcul: pel que fa a les dades publicades el 2018, s'han modificat les hores d'absentisme publicades per incorporar-hi malalties sense baixa i incapacitat temporal prolongada. Així mateix, s'han recalculat les dades de 2018 referents a l'índex de gravetat, i s'han considerat per al càlcul només accidents ex-*in itinere* (es manté) i hores de baixa ex-*in itinere*.

Índexs d'accidentabilitat a Espanya

	2019			2018		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Suma hores	6.749	6.297	13.046	6.027	6.283	12.310
Índex de freqüència	4,22	6,30	5,29	4,18	7,00	5,61
Índex de gravetat	0,05	0,04	0,05	0,04	0,04	0,04

En les dades d'accidents de treball no s'inclouen les societats Aurica Capital, LSP Finance i Pay TVP, amb un nombre total de 42 empleats el 31/12/2019, atès que no es disposa d'aquesta informació. El càlcul dels índexs no inclou els accidents *in itinere*.
L'índex de gravetat fa referència a la gravetat de l'absentisme (hores perdudes / hores de treball teòriques * 100).

TSB, en compliment del marc legal del Regne Unit, no porta registre dels accidents. Per al sector bancari, la Seguretat Social no defineix cap malaltia professional.

2.5.3. Comunicació i participació

Escoltar l'empleat és clau per anticipar les seves necessitats i construir el millor lloc on desenvolupar una carrera professional. Aquesta pràctica s'ha instal·lat ja de manera permanent en la cultura corporativa, i és un element àmpliament usat des d'àrees de mitjans i de negoci.
Banc Sabadell té una llarga trajectòria en l'ús d'eines per capturar la veu de l'empleat. El 2019 s'han sofisticat aquests mitjans i s'ha creat la Direcció d'Escolta a l'Empleat, que ordena i fixa criteri en aquest àmbit, a més d'incorporar l'Oficina d'Atenció a l'Empleat.

Ambdues capacitats cristal·litzen en un model d'escolta sofisticat, que té com a eix central l'enquesta semestral "El banc que volem ser". Aquesta enquesta disposa d'una àmplia participació i d'un *feedback* molt ric, a més de proporcionar un indicador clau de la salut organitzativa i la seva evolució.

El banc que volem ser

Es manté una línia constant d'opinió majoritària (65%) que valora com a satisfactòria o molt satisfactòria l'evolució del banc en termes generals. Els empleats també destaquen el fort arrelament dels valors corporatius en l'operativa diària amb clients i altres grups d'interès. Hi ha un cert marge de millora en àmbits concrets, com ara la percepció de l'agilitat dels processos interns.

La voluntat és continuar avançant en polítiques i mesures que contribueixin a mantenir i millorar la percepció per part dels empleats de l'entitat i la seva satisfacció a Banc Sabadell.

Oficina d'Atenció a l'Empleat

L'OAE ha atès en aquest exercici 42.874 consultes de 12.338 empleats, i ha facilitat als responsables de processos de recursos humans informació valuosa sobre l'impacte d'aquests recursos en la nostra plantilla, tant en termes qualitatius com quantitatius. Amb aquesta activitat, l'OAE se suma a altres eines, com ara BS Idea o l'enquesta de client intern, que fomenten la millora continuada de l'experiència del client i l'empleat.

A TSB, Link és el fòrum d'empleats que es va establir des de la creació de TSB el 2013. Actua com la veu dels empleats amb representants de totes les funcions del banc, i de tots els nivells. Link està format per 115 membres, que es divideixen en 5 grups regionals. Tots els grups discuteixen els mateixos temes, i l'agenda l'estableixen conjuntament els mateixos grups i el Comitè Executiu (Exco). Cada trimestre, després de les reunions regionals del grup Link, quatre membres de Link s'asseuen amb l'Exco i analitzen les seves idees, comentaris i recomanacions. El 2019, per primera vegada, representants del grup Link van assistir a la reunió de la Junta de TSB per compartir el seu progrés i presentar les seves recomanacions per al 2019, incloses les iniciatives sobre com reduir els viatges i estalviar diners mitjançant la digitalització de materials de *marketing* i de clients. La retroalimentació d'enllaços també va contribuir directament al desenvolupament de la nova estratègia de TSB durant el 2019.

3. Medi ambient

En el marc de la seva adhesió als Principis de Banca Responsable, el Compromís Col·lectiu d'Acció Climàtica i el Carbon Disclosure Project (CDP), el banc també assumeix el compromís d'establir objectius específics per reduir les seves emissions de CO_2.

Banc Sabadell defineix en la seva Política de responsabilitat social corporativa aprovada pel Consell d'Administració el 2003, i d'una manera més concreta en la seva Política de medi ambient aprovada pel Consell d'Administració el 2009, el marc del seu compromís amb la sostenibilitat ambiental i la lluita contra el canvi climàtic.

Més enllà d'incorporar la sostenibilitat de manera transversal en el model i l'estratègia de negoci, en relació amb els aspectes mediambientals el banc vetlla per la minimització de l'impacte dels seus processos i les seves instal·lacions.

D'altra banda, en l'àmbit de la formació i la sensibilització ambiental, tota la plantilla té a la seva disposició un curs de formació en línia, que han de fer de manera obligatòria tots els empleats de les diferents seus corporatives certificades. Des de la plataforma interna BS Idea, els empleats també poden fer aportacions i suggeriments per millorar els aspectes ambientals i de lluita contra el canvi climàtic de l'organització.

3.1. Emissions de CO_2

(ODS 11, ODS 12, ODS 13)

Banc Sabadell és signatari del Carbon Disclosure Project, i d'aquesta manera assumeix el compromís de lluita contra el canvi climàtic. El 2015 es va establir un nou objectiu de reducció del 3% d'emissions de CO_2 a Espanya per al cicle 2015-2020. Per aconseguir-ho, el banc implanta cada any mesures d'eficiència energètica tant en les seves instal·lacions com en els seus serveis.

En tones (tn) de CO_2	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Abast 1 / Activitats directes: emissions generades per instal·lacions i vehicles de l'empresa	3.088 (1)	4.472 (1)	763	648	600	552
Abast 2 / Activitats indirectes: emissions derivades del consum elèctric a escala nacional	18	20	22	54	3.321	12.890
Abast 3 / Altres activitats indirectes: emissions derivades de desplaçaments vinculats al negoci (en avió, tren i vehicle), consums de materials[2] i gestió de residus[2]	4.298 (2)	5.660 (2)	3.337	3.477	3.862	3.143
Total d'emissions de CO_2 generades pel grup a Espanya	**7.403 (3)**	**10.152 (3)**	**4.122**	**4.179**	**7.783**	**16.585**
Total d'emissions de CO_2 per empleat	**0,5 (3)**	**0,6 (3)**	**0,2**	**0,2**	**0,5**	**1,0**

(1) En l'exercici 2019, s'hi inclouen fuites de gasos fluorats i es recalcula el 2018 amb els mateixos criteris.
(2) En l'exercici 2019, s'hi inclouen consums de materials (aigua, paper i plàstic) i la gestió de residus (paper, cartró i plàstic). Es recalcula el 2018 amb els mateixos criteris.
(3) Dades obtingudes amb la incorporació de noves partides per als exercicis 2019 i 2018.

Abast 1: Inclou les emissions generades per instal·lacions a través del consum de combustibles com el gasoil (incloent-hi l'utilitzat en les oficines mòbils), el gas propà, el gas natural, gasos fluorats(1) i la flota de vehicles d'empresa (desplaçaments del domicili al centre de treball exempts).

(1) El 2019, amb l'objectiu d'obtenir una visió més exhaustiva de les emissions d'aquest abast, s'ha fet una primera estimació de les emissions corresponents als gasos fluorats corresponents als exercicis 2019 i 2018, amb un total de 2.091 i de 3.320 tones (tn) de CO_2, respectivament.

Les dades relatives a gasos fluorats corresponen a la fuita de gasos per avaries en equips de climatització en edificis corporatius i oficines. Per tal de mitigar aquestes fuites, el banc porta a terme cada any un programa de renovació del parc de màquines d'aire condicionat per equips més eficaços i amb gas de menys impacte ambiental. Cada any es renova aproximadament un 8% dels equips.

Abast 2: Considera les emissions derivades del consum elèctric a Espanya. Aquestes mesures prenen una especial rellevància respecte a la contractació d'energia amb garantia d'origen renovable, que ha permès arribar a una reducció d'emissions d'abast 2 del 99,85% a Espanya respecte al 2014.

Abast 3: Aquest abast inclou altres activitats indirectes a Espanya, i s'hi comptabilitzen les emissions dels trajectes fets en tren, avió, vehicle (excepte vehicles d'empresa), i per als exercicis 2019 i 2018 el banc hi ha incorporat nous aspectes pel que fa als consums d'aigua, paper i plàstic i la gestió de residus a Espanya.

En aquest sentit, el 2019 les emissions en tones (tn) de CO_2 dels consums d'aigua, paper i plàstic van ser un total de 845 tn CO_2 vs. les 1.475 tn CO_2 el 2018. Així mateix, el 2019 s'han identificat altres residus a Banc Sabadell, però en ser inferiors a les 0,10 tones, no s'inclouen de manera exhaustiva en el detall d'abasts. L'emissió en relació amb la gestió de residus materials (paper, cartró i plàstic) va ser d'un total de 2,54 tn CO_2 per al 2019 i 102 tn CO_2 el 2018. Durant el 2019 s'han revisat materials fabricats en plàstics d'un sol ús per promoure el canvi a materials més sostenibles (bosses, bolígrafs...). S'anticipa una reducció de consum per a aquest tipus de materials a partir del 2020, ja que actualment encara se n'estan esgotant els estocs actuals.

En relació amb l'impacte relacionat amb els viatges i els desplaçaments de negoci, s'apliquen criteris ambientals i de racionalització de la despesa, cosa que afavoreix l'elecció dels mitjans de transport amb menor nivell d'emissions de CO_2, i en trajectes *in itinere* es promou l'ús de cotxe compartit oferint places de *carpooling* en els edificis principals. Així mateix, es fomenta la realització de reunions per videoconferència, l'ús de videoconferència personal, pilots de teletreball i també la utilització de les comunitats virtuals per a àmbits com el de l'aprenentatge i la formació continuada.

Els programes pilots de teletreball també permeten establir les bases per a una futura extensió d'aquest element a una proporció més elevada de la plantilla. Els seus objectius i els seus impactes són múltiples, i van des de la millor conciliació de la vida personal i professional fins a un evident estalvi de temps, energia i emissions.

3.2. Economia circular, prevenció i gestió de residus

(ODS 11, ODS 12, ODS 13)

El grup Banc Sabadell disposa de procediments interns per assegurar la retirada i el reciclatge del 100% del paper i el plàstic confidencial a través de gestors autoritzats de residus. Els centres corporatius i les oficines disposen de recollida selectiva d'envasos, matèria orgànica i piles. Per a la gestió dels residus de les oficines en procés de tancament o fusió es disposa de mecanismes de control específics.

Amb el material informàtic o el mobiliari en bon estat sobrant d'oficines o de centres de treball en procés de tancament o fusió, el banc fa donacions a ONG i a entitats locals sense ànim de lucre.

3.3. Ús sostenible dels recursos

(ODS 11, ODS 12, ODS 13)

Quant a la infraestructura pròpia, Banc Sabadell disposa d'un sistema de gestió ambiental que segueix l'estàndard mundial ISO 14001 i amb el qual s'han certificat 6 seus corporatives a Espanya. El 2019 el 16,93% de la plantilla nacional treballa en alguna d'aquestes seus certificades (el 2018 va ser del 16,22%). En paral·lel, el sistema de gestió ambiental s'està desenvolupant progressivament a la resta de centres de treball.

3.3.1. Consum energètic

En l'exercici 2019, el consum total energètic de Banc Sabadell a Espanya ha estat de 82.779 MWh.

En l'exercici 2019, el consum d'energia elèctrica a Espanya ha arribat als 78.533 MWh (respecte als 81.962 MWh de l'any anterior), amb un 99,96% d'origen renovable, majoritàriament a través de Nexus Renovables, subministradora amb garantia d'origen 100% renovable. Prenent com a any base el 2014, s'ha arribat a una reducció del 99,85% d'emissions de CO_2 en el consum elèctric (abast 2).

A fi de reduir el seu consum energètic, Banc Sabadell desenvolupa mesures de millora continuada d'ecoeficiència en les seves instal·lacions i processos:

— Anualment es renova un 8% de les màquines de climatització per models més eficients, i se substitueixen de manera gradual els sistemes d'il·luminació de les oficines per tecnologia LED.
— La major part de la xarxa d'oficines disposa d'un sistema centralitzat de climatització i il·luminació de baix consum i encesa dels rètols publicitaris adaptada a les franges de llum solar. Addicionalment, disposen d'equips lleugers Thin Client (infraestructura cèntrica de xarxa on aplicacions i *software* es vehiculen virtualment a servidors) que consumeixen un 90% menys d'energia. Des del 2015 s'han iniciat implantacions d'aquests equips també en centres corporatius.
— Els centres corporatius tenen instal·lada una il·luminació per detecció de presència i llums LED (*light emitting diode*). En aquests edificis i a les oficines més grans, les instal·lacions de climatització disposen de recuperació d'energia.

Consum total d'energia elèctrica

	2019	2018	2017	2016
Consum total d'energia (MWh)	78.533	81.962	82.824	89.809
Energia elèctrica subministrada per Nexus Renovables, garantia d'origen 100% renovable (% de subministrament sobre el total d'energia elèctrica)	99,96%	99,94%	99,93%	99,84%

3.3.2. Consum d'aigua

El consum d'aigua del grup a escala nacional ha estat de 396.260 m^3. Aquest consum es limita a un ús sanitari i de reg d'algunes zones enjardinades. El 100% de l'aigua consumida prové de la xarxa de subministrament. Així mateix, el grup té les seus en terrenys urbans on l'aigua captada i abocada es fa a través de la xarxa urbana.

En relació amb l'ecoeficiència, els sanitaris i les aixetes disposen de mecanismes per optimitzar la gestió de l'aigua. En aquest sentit, la seu corporativa a Sant Cugat disposa d'un dipòsit de recollida d'aigües pluvials i d'aigües grises per al seu aprofitament com a aigua de reg. Alhora, la zona enjardinada es compon d'espècies autòctones amb baixa necessitat de reg.

3.3.3. Consum de paper

El 2019, el consum de paper a Espanya ha estat de 1.030 tones vs. 1.047 el 2018.

Els motius de la disminució de l'ús del paper són fruit de l'aplicació d'un conjunt de mesures com el desenvolupament del servei de 24 hores per a clients a través de canals remots i plataformes digitals, la utilització de tauletes i

sistemes digitals a les oficines –que permeten la captura de la signatura del client i suprimeixen l'ús de papers preimpresos–, i el fet que totes les impressores de l'entitat imprimeixen per defecte a doble cara. El 2019, s'ha estès l'ús exclusiu de paper reciclat per a tot el grup.

L'ús de paper convencional disposa de les certificacions del sistema de gestió de qualitat i ambiental ISO 9001/ISO 14001 i de producció sense clor FSC (Forest Stewardship Council), amb certificació Àngel Blau i Etiqueta Ecològica Europea.

Consum de paper

	2019	2018	2017	2016
Consum de paper (format DIN4) durant l'exercici (tones)	1.030	1.047	988	1.062
Ús del paper reciclat en oficines i centres corporatius sobre el consum total del paper (blanc i reciclat) a Espanya (%)	100%	52%	9%	9%
Ús del paper reciclat en 13 centres corporatius amb oficina de servei de correus (estafeta) sobre el seu consum total del paper (blanc i reciclat) (%)	100%	87%	80%	84%

Simplificació

Durant el 2019 Banc Sabadell ha desenvolupat un programa de reducció de correspondència amb impacte en la reducció de paper. La consolidació del canal digital com a elecció preferent en l'operativa de nous clients i l'agrupació de documentació en paper en un únic enviament mensual vinculat a l'enviament de l'extracte del compte a la vista han fomentat la reducció en un 12,31% respecte a l'any anterior. En un altre ordre de processos, el banc ha millorat l'admissió de rebuts de clients comunicant anticipadament al client els rebuts pendents de càrrec per falta de saldo i oferint-li alternatives de finançament. El rebut es manté pendent de devolució durant dos dies per tal que el client pugui dur a terme la cobertura del saldo.

Consums energètics i ús de recursos a TSB

Es destaquen a continuació els principals indicadors i les accions dutes a terme per TSB durant el 2019.

Consums

	Unitat de base	Consum anual
Electricitat	MWh	28.312
Gas natural	MWh	13.917
Aigua	m^3	93.370

Informació estimada per als mesos de novembre i desembre del 2019 sobre la base de les dades reals de l'any anterior.

A més d'aquests consums, s'han utilitzat prop de 10.000 litres de combustible per a calefacció.

En termes de mesures d'eficiència:

— S'han destinat prop de 350.000 lliures esterlines (411.377 euros)[1] a la substitució d'equips antics a les sucursals amb alternatives més eficients des del punt de vista energètic (per exemple, aire condicionat i calderes).

— Actualment s'està invertint 1,1 milions de lliures esterlines en llums LED per a la seu Henry Duncan House (HDH).

— La reducció en els lliuraments de correu intern de les sucursals de diàries a setmanals té un benefici indirecte en matèria de reducció d'emissions.

— Es reemplacen els contenidors plàstics d'aliments per VegWare biodegradable als restaurants, i s'han eliminat els vasos de plàstic a l'oficina a Londres.

Consum de paper

	Unitat de base	Anual
Volum de paper (format DIN4) usat durant l'any	(tones)	147
Ús de paper reciclat en sucursals i edificis corporatius en relació amb el consum total de paper	(%)	3%

Nota (1): tipus de canvi el 31/12/2019 (0,8508GBP=1EUR).

4. Informació sobre drets humans

(ODS 5, ODS 8, ODS 10)

Banc Sabadell disposa d'un Codi de conducta i d'una Política d'ètica i drets humans, aprovats pel Consell d'Administració el 2003.

Així mateix, el banc ha implantat un Codi de conducta per a proveïdors en el qual estén a la cadena de subministrament el seu compromís amb els drets humans.

D'altra banda, el grup manté subscrits diversos acords nacionals i internacionals rellevants en matèria de drets humans:

— Pacte Mundial de les Nacions Unides el 2005, que formalitza el seu compromís amb els deu principis, inclosos el primer i el segon principis, relatiu als drets humans i laborals.
— Els Principis de l'Equador, un marc d'avaluació i gestió de riscos en matèria social i ambiental en el qual es preveu el respecte dels drets humans i l'actuació amb la diligència necessària per prevenir, mitigar i gestionar els impactes adversos.

Aquests compromisos es concreten en el següent: eliminar la discriminació en la feina i l'ocupació, garantir la llibertat sindical, negociar col·lectivament de conformitat amb la legislació del país en què treballin (Conveni OIT núm. 87, sobre la llibertat sindical i la protecció del dret de sindicació, i Conveni OIT núm. 98, sobre el dret de sindicació i de negociació col·lectiva) i fomentar les mesures de benestar i conciliació de la vida professional i personal.

Alhora, el banc afavoreix i manté un entorn en el qual es tractin tots els empleats amb dignitat i respecte, d'una manera justa, sense discriminació per raons de gènere, raça, color, edat, origen social, religió, nacionalitat, orientació sexual, opinió política, discapacitat física o psíquica, o per pertinença a sindicats.

Igualment, prohibeix totes les formes de treball forçós, servitud o treball amb contractes de compliment forçós. Així mateix, no contracta menors per sota de l'edat mínima legal per treballar, i en cap cas d'una edat inferior a 15 anys.

En relació amb els clients i la societat en general, el banc treballa per oferir productes i serveis que contribueixin a generar un impacte positiu en la vida de les persones a través del negoci responsable: prevenció de riscos a través de l'avaluació del risc de vulneració dels drets humans en Project Finance, la gestió social de l'habitatge i la inclusió financera.

El 2017, el banc va reiterar el seu compromís amb el Codi de bones pràctiques bancàries a fi de limitar els efectes del sobreendeutament de persones i famílies i permetre així la inclusió financera dels deutors en risc d'exclusió social.

Respecte a la gestió de compres, el banc disposa de procediments que garanteixen el respecte als drets humans en tot el procés d'homologació, contractació i valoració dels proveïdors tal com es detalla en l'apartat específic d'aquest informe.

Pel que fa a TSB, la Llei d'esclavitud moderna (Modern Slavery Act) té com a objectiu evitar que les persones siguin forçades a treballar, explotades o objecte de tràfic, fins i tot sent comprades o venudes com a "propietat" o sent controlades amb amenaces mentals o físiques. En aquest sentit, TSB pren en consideració la Llei d'esclavitud moderna i publica anualment un informe específic on recull les accions implementades durant l'any per prevenir els riscos de l'esclavitud moderna que puguin estar relacionats amb el negoci o amb els seus proveïdors.

En l'últim informe, disponible a la seva web i relatiu al 2018, TSB es compromet a crear una cultura positiva i inclusiva i a donar suport al benestar dels seus empleats. En relació amb els seus clients, TSB ofereix orientació dels riscos que s'han de considerar en totes les etapes de la seva relació.

Addicionalment, TSB ha desenvolupat polítiques internes per assegurar que els seus proveïdors coneguin els valors de TSB i els apliquin en els seus propis negocis. Alguns exemples de les polítiques implementades el 2018 són TSB Partner Employment Policy, Anti-Money Laundering & Counter Terrorist Financing Policy o Whistleblowing Policy.

5. Lluita contra la corrupció i el suborn

(ODS 16)

Banco de Sabadell, S.A. està compromès a salvaguardar la integritat i fomentar una cultura de rebuig de la corrupció, i prohibeix expressament tota actuació d'aquesta naturalesa. En aquesta línia, com a signatari del Pacte Mundial de les Nacions Unides, està compromès amb el compliment dels deu principis que estableix, entre els quals hi ha el de treballar en contra de la corrupció en totes les seves formes, incloent-hi l'extorsió i el suborn.

Un dels elements bàsics per consolidar una cultura corporativa és comptar amb un cos normatiu d'aplicació al 100% dels integrants del banc, que mostri el compromís sòlid respecte al compliment de les lleis ja des de l'òrgan d'administració. En aquesta línia, Banc Sabadell, que ja disposava d'un Codi de conducta i de Polítiques de compliment normatiu, conflictes d'interès, prevenció de blanqueig de capitals i finançament del terrorisme i prevenció de la responsabilitat penal, ha incorporat des d'aquest any una Política anticorrupció, aplicable a tot el seu grup.

En aquesta Política anticorrupció es defineixen tots els actes que estarien inclosos en el concepte de corrupció, així com les actuacions vinculades a la matèria que no estarien permeses.

Quant a la identificació i el control dels riscos vinculats a la corrupció, cal destacar que l'entitat disposa del Programa de Prevenció de la Responsabilitat Penal, que té un apartat específic relatiu a la lluita contra la corrupció.

Addicionalment, el banc presta una atenció especial a la supervisió dels préstecs i als comptes dels partits polítics mitjançant un protocol d'acceptació de clients molt rigorós. En aquesta mateixa direcció, el banc no fa aportacions de cap mena a partits polítics ni a persones amb responsabilitats públiques o institucions que hi estiguin relacionades. Igualment, en matèria de transparència, totes les donacions a ONG i fundacions són analitzades i valorades per la Comissió de Patrocinis del banc o pel Patronat de la Fundació, d'acord amb els principis establerts en la Política d'acció social del banc. Així mateix, els comptes de la Fundació Banc Sabadell estan supervisats degudament.

També cal remarcar que en el Codi de conducta del grup Banc Sabadell es preveu explícitament la no acceptació d'obsequis de clients, així com l'obligació de tenir en compte el que indica la normativa interna respecte als obsequis que pugui fer un proveïdor, tot això a fi d'evitar que pugui limitar o condicionar la capacitat de decisió.

Finalment, convé assenyalar també que l'entitat disposa d'un canal de comunicació de fàcil accés per a tots els empleats en el qual es poden fer, fins i tot de manera anònima, diferents consultes, suggeriments o denúncies. De la gestió i/o la resolució de totes elles s'informa el Comitè d'Ètica Corporativa de l'entitat.

Pel que fa a TSB, el risc de conducta també és una part fonamental dels processos de planificació estratègica, presa de decisions, desenvolupament de propostes i gestió de l'acompliment. Al llarg de tot el recorregut del client, és fonamental assegurar-ne un tracte just, el lliurament de resultats equitatius i mirar d'evitar qualsevol perjudici.

En aquest sentit, TSB disposa d'una Política contra el blanqueig de capitals, antisuborn i corrupció en què la identificació, l'avaluació, la gestió i el report dels riscos de conducta són responsabilitat de cadascun dels membres del Comitè Executiu, respecte a les seves àrees de negoci pertinents, tal com s'estableix en la seva Declaració de Responsabilitat (SOR, per les seves sigles en anglès), de conformitat amb el Règim de Certificació i Alta Gerència del Regne Unit (SMCR, per les seves sigles en anglès).

TSB promou un entorn de tolerància zero per a les activitats il·lícites per protegir els seus empleats, clients i comunitats contra els delictes financers que vehicula a través de polítiques i cursos de capacitació anuals, que comprenen:

— Requisits contra el blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme respecte a les mesures de diligència deguda sobre els clients, aplicables als diferents tipus de clients i en consideració del risc geogràfic, d'indústria i de producte associat amb cada relació; mesures avançades de diligència deguda aplicables en situacions de major risc, i controls de monitoratge constants per garantir que TSB coneix i comprèn els seus clients al llarg del cicle de vida de la relació.

  TSB designa un responsable nominat amb la responsabilitat de rebre i presentar informes d'activitats sospitoses a l'Organisme Nacional del Crim (NCA, per les seves sigles en anglès) i de garantir que ls controls pertinents s'hagin implementat per monitorar i administrar la investigació d'informes d'activitats sospitoses.
— Que s'hagin implementat requisits de sancions financeres per assegurar el compliment de les obligacions d'acord amb els règims de sancions de l'ONU, la UE, el Regne Unit i els Estats Units. TSB adopta una postura prohibitiva respecte a les transaccions i les relacions amb clients en països subjectes a sancions financeres internacionals exhaustives, o de propietat o control per part d'individus ubicats en aquests països.

  S'examinen sovint els empleats, els clients, els proveïdors i les transaccions davant les llistes de sancions rellevants i se'ls investiga en conseqüència.
— Els requisits antisuborn i de corrupció per garantir que les pràctiques d'avaluació de riscos i diligència deguda s'hagin implementat per avaluar l'exposició a suborns o corrupció via relacions amb tercers, patrocini d'esdeveniments i donacions benèfiques.

  L'oferiment i l'acceptació de regals, entreteniment i hospitalitat estan permesos, sempre que no es considerin inapropiats, excessius o que puguin ser considerats un suborn o un possible suborn i sempre que s'aprovin i es registrin d'acord amb la Política de compliment, conflictes d'interessos i abús de mercat de TSB.

  TSB prohibeix totes les activitats considerades com

a pagaments de facilitació, donacions polítiques o accions que puguin facilitar l'evasió d'impostos.

El compliment per part de TSB dels requisits del marc contra delictes financers es monitora per mitjà de tests de control constants, garanties, auditories i el subministrament d'informació de gestió i els comitès de govern superior.

En relació amb la filial del banc a Mèxic, aquesta disposa d'un Manual conceptual de prevenció de blanqueig de diners i finançament al terrorisme, el qual té com a objectiu principal establir les mesures i els procediments que el banc observarà per prevenir, detectar i reportar els actes, les omissions o les operacions que puguin afavorir, prestar ajuda, auxili o cooperació de qualsevol mena per a la comissió del delicte previst en l'article 139 *quater* del Codi penal federal o que es puguin ubicar en els supòsits de l'article 400 bis del mateix ordenament legal.

Així mateix, defineix les polítiques i estableix els criteris, els procediments i els estàndards que han de complir tots els directius, apoderats, funcionaris i empleats del banc, com també totes aquelles terceres persones autoritzades i involucrades en el procés d'identificació de clients. Les polítiques i els procediments estan orientats a protegir el banc i el seu personal contra l'intent de ser utilitzat per al blanqueig de diners i el finançament del terrorisme.

6. Societat

Aquest compromís del banc amb la societat es vehicula a través del voluntariat, de les iniciatives de les diferents direccions del banc i també des de la Fundació Banc Sabadell.

Banc Sabadell també concreta el seu compromís a través d'un diàleg amb la societat, participant i impulsant múltiples iniciatives en el camp de l'educació i la solidaritat i fent altres activitats i col·laboracions amb impacte social.

La Fundació Banc Sabadell duu a terme la major part de la seva activitat en col·laboració amb les entitats de referència en el sector per aconseguir els seus objectius tant en l'àmbit cultural com en el del talent, i d'aquesta manera aconsegueix posar en valor el treball d'altres entitats d'àmplia experiència i impacte. L'any 2019, la Fundació Banc Sabadell ha rebut del banc una dotació de 5 milions d'euros per poder dur a terme les seves activitats.

En relació amb els ODS i a fi de fomentar la cultura i el talent com a factors de progrés i benestar social, des de la Fundació Banc Sabadell s'han prioritzat els objectius relatius a l'Educació de qualitat (ODS 4) i les Aliances (ODS 17).

6.1. Compromís amb el desenvolupament sostenible

(ODS 1, ODS 4)

6.1.1. Compromís amb l'educació

Banc Sabadell continua promovent i participant en diferents iniciatives d'educació financera. Per a l'entitat, no es tracta solament de donar resposta a diferents segments de la societat davant les necessitats formatives en aquesta matèria, sinó també d'acompanyar-los en el desenvolupament de competències i habilitats per a la presa de decisions.

Aquestes iniciatives s'adrecen a diferents públics objectiu:

Per a infants fins a 13 anys: des del 2010, a través del concurs de dibuix infantil "Per a què serveixen els diners?",

a http://peraqueserveixenelsdiners.com/, adreçat a clients i no clients de l'entitat, s'inclou un conjunt d'activitats educatives i material didàctic, elaborats en col·laboració amb pedagogs i educadors, que potencien el desenvolupament de la creativitat, la importància de l'estalvi, el valor dels diners i la solidaritat. A més, des de l'any passat s'hi inclou un diccionari econòmic infantil vinculat a una guia didàctica amb el qual es familiaritza paraula a paraula la funcionalitat dels diners i es dona resposta a les inquietuds dels més petits.

En paral·lel, des de fa un parell d'anys s'ha desenvolupat un recurs educatiu per a escoles que ajuda a encetar un diàleg entre professor i alumne sobre la vessant solidària dels diners, fet que incentiva les escoles clients perquè treballin conceptes relacionats amb els diners i la seva funció solidària.

Per cada dibuix rebut, Banc Sabadell fa una donació a una causa solidària, i en l'àmbit de les xarxes socials els més votats també obtenen premi. Des de l'inici s'han rebut més de 43.500 dibuixos. El 31 de desembre es comptaven més de 2.380 participacions (el tancament del concurs és el 31 de gener). En aquesta edició, les donacions es destinen al projecte "Per a mi i per a tots els meus companys", d'Unicef.

Per a joves: Banc Sabadell, per setè any consecutiu i des del seu origen, continua participant en el programa d'Educació Financera d'Escoles de Catalunya (EFEC), en el qual, gràcies al voluntariat corporatiu de les entitats participants, més de 106.265 alumnes han estat formats en finances bàsiques.

En aquesta edició, el programa s'ha impartit en més 400 centres educatius, i Banc Sabadell hi ha participat amb 87 voluntaris, de tal manera que amb la seva docència i en el conjunt de les entitats col·laboradores ha contribuït a la formació de 18.602 joves. Així mateix, i en relació amb la iniciativa "Les teves Finances, el teu Futur", de l'Associació Espanyola de Banca (AEB) i la Fundació Junior Achievement (JA), el Banc ha renovat el seu compromís de participació de 2020.

D'altra banda, Banc Sabadell està adherit al conveni subscrit entre l'AEB, la CNMV i el Banc d'Espanya en el marc del Pla nacional d'educació financera. Aquest pla, que va ser renovat el 2018 i segueix les recomanacions de la Comissió Europea i de l'OCDE, té com a objectiu millorar la cultura financera dels ciutadans dotant-los dels coneixements bàsics i les eines necessàries perquè manegin les seves finances de forma responsable i informada.

Per a emprenedors i talent jove: un altre dels compromisos amb la societat és donar suport a les universitats de referència amb la concessió d'ajudes i beques d'estudis per contribuir a majors oportunitats en educació.

Es promociona el talent jove artístic en qualsevol disciplina i el talent jove que treballa per al sector social a través de premis i programes formatius i d'acompanyament.

També es contribueix a la recerca d'excel·lència concedint ajudes a estudiants predoctorals, complementàries a altres beques que reben actualment. Igualment, a través de la Fundació joves brillants en les seves disciplines participen en cadascuna de les convocatòries de Celera, l'única acceleradora de persones que hi ha actualment a Espanya, que cada any selecciona 10 joves excepcionals per donar-los recursos, formació i oportunitats.

Els premis Fundació Banc Sabadell a la Investigació Biomèdica, a la Investigació Econòmica i a les Ciències tenen com a objectiu incentivar i reconèixer la trajectòria de joves investigadors espanyols que destaquen per la seva excel·lència i innovació en les seves línies d'investigació en aquests tres camps.

Aquests premis són reconeguts com els més importants en els seus àmbits.

Des de la Fundació s'aposta també per col·laboracions que tinguin per objectiu ajudar el col·lectiu universitari en el procés de recerca de feina, com ara el projecte TOOLBOX de la Universitat de Múrcia.

Per a pimes: en relació amb el compromís de formació per a la consecució dels reptes de la internacionalització de la petita i mitjana empresa, Banc Sabadell, en col·laboració des de l'any 2012 amb AENOR, AMEC, Arola, CESCE, Cofides, Esade i Garrigues, és impulsor del programa "Exportar per créixer". Aquest programa acompanya les pimes en el seu procés d'internacionalització, a través d'eines *online*, serveis d'informació especialitzats i l'organització de taules de debat arreu del país, per les quals ja han passat prop de 10.000 companyies.

D'altra banda, Banc Sabadell ha col·laborat en el Fòrum AMEC, principal Associació d'Empreses Industrials Internacionalitzades a Espanya, que aquest any s'ha focalitzat en els nous escenaris de competitivitat. Banc Sabadell, a més d'haver col·laborat en les set edicions prèvies, aquest 2019 ha estat l'única entitat bancària present, i hi ha participat intervenint en taules amb empreses i aportant coneixements sobre el negoci internacional.

Així mateix, Banc Sabadell continua amb el seu compromís de suport i assessorament a empreses clients amb la tercera edició del Sabadell International Business Program, un programa formatiu amb certificació universitària per la Universitat de Barcelona (UB) que es duu a terme de manera simultània en ciutats com Barcelona, Madrid, Saragossa, la Corunya, Las Palmas i Alacant. Des de la primera edició ja hi han participat 230 empreses amb activitat internacional.

Un altre recurs d'acompanyament és el Sabadell Link, un canal audiovisual que, entre altres funcionalitats, propicia el contacte amb els principals responsables de les oficines de representació a Europa, Àsia, Àfrica i Amèrica. El Kit exportador, disponible a la web de Negoci Internacional, aplega un conjunt d'eines per poder desenvolupar l'operativa del comerç exterior amb màximes garanties, i s'ha convertit en un altre recurs molt consultat per al procés d'internacionalització.

D'altra banda, el banc ha iniciat al setembre l'emissió mensual d'una *newsletter* de negoci internacional amb informació professional i amb referència als mercats internacionals i els sectors d'activitat més proclius a la internacionalització o a l'exportació, dirigida a empreses clients amb negoci internacional. Així mateix, en l'últim trimestre d'aquest any s'han fet més de 25 jornades adreçades a empreses per explicar els canvis introduïts pel que fa als Incoterms de la Cambra de Comerç Internacional, els quals seran efectius al principi del 2020. L'índex de participació en aquestes sessions (conferències d'una durada aproximada de 4 hores) ha estat molt alt, amb una mitjana de 60 a 100 empreses participants per sessió.

Per a famílies/societat: en relació amb la societat, acostar la cultura coimpulsant, juntament amb els centres culturals de referència, propostes expositives i de producció en arts escèniques amb valor diferencial que contribueixin a una societat més informada i justa, ha estat una altra de les palanques del compromís social.
"Atempo, arts i formació", un altre dels projectes a què la Fundació dona suport, té com a objectiu teixir vincles entre el món educatiu i el món artístic amb la voluntat de formar professionals de tots dos sectors (educació i cultura), facilitar l'accés i la participació activa dels joves en la vida cultural i fomentar processos d'innovació docents a través de la interrelació entre professionals. Aquest programa ofereix eines de comprensió i acció per millorar la sensibilitat en l'entorn cultural i artístic, reflexionar sobre les diferents tendències de renovació educativa i aprendre formes creatives d'abordar els obstacles en les relacions socials a través de les arts. Cal destacar les Jornades ConectArte per posar en contacte entitats culturals amb les quals col·labora, o amb projectes com ara Imagine Circular Economy, Aertec Challenge, Imagine Express, el Programa d'Emprenedoria i Lideratge de l'Escola de Música Reina Sofia per a joves músics de clàssica, el Programa Impulsa Cultura o el Programa d'innovació social B-Value.

Així mateix, es contribueix al foment de la igualtat de gènere mitjançant suport a projectes i iniciatives, com ara la trobada "Mujeres que transforman el mundo", de Segòvia, o la participació activa de la dona en conferències, tallers i taules rodones, amb la finalitat d'aconseguir paritat i visibilitzar l'acció de la dona en diferents àmbits. En aquest sentit, la Fundació ha modificat les bases dels seus premis, des d'aquest any, per donar l'oportunitat a aquelles dones científiques que s'han vist obligades a suspendre la seva recerca a causa de la maternitat. D'aquesta manera, l'edat per ser candidates als premis es pot ampliar fins a un màxim d'un any per cada fill quan s'hagin produït interrupcions en la carrera professional per maternitat.

6.1.2. Solidaritat

Cooperació i solidaritat

A través de les iniciatives i els programes de cooperació i solidaritat, el banc i la seva Fundació també es comprometen a la consecució de l'erradicació de la pobresa (ODS 1).

Cal destacar les actuacions següents:

— Acompanyar els projectes de les entitats del tercer sector que participen en el programa d'innovació social B-Value. Totes aquestes entitats tenen com a objectiu atendre qualsevol tipus de col·lectiu desafavorit o en risc d'exclusió social. Des de la primera edició de B-Value el 2017, la Fundació ha atorgat diferents premis econòmics a les entitats finalistes que hi han participat. Es tracta d'un premi que les ajuda a continuar endavant en cadascun dels seus projectes i que dona, a més, visibilitat a les causes per a les quals treballen.
— Una altra de les entitats amb les quals col·labora la Fundació i que destaca per projectes de cooperació i solidaritat és la Fundació HEMAV, que impulsa projectes com ara 'Locust', amb el qual gràcies als drons sobrevolen zones remotes per identificar i controlar focus de plagues de llagosta i lluitar contra la fam en zones com Mauritània; o bé 'Freeda', sota el guiatge de Proactiva Open Arms, amb la qual s'ha desenvolupat un dron de recerca per detectar persones a la deriva al mar Mediterrani. Aquests projectes han estat duts a terme per joves enginyers d'HEMAV.
— En els últims tres anys, des de la Fundació Banc Sabadell també s'ofereix l'oportunitat als empleats del banc, implicant-los com a mentors voluntaris i ajudant entitats del tercer sector en el programa d'innovació social B-Value. Aquest any, trenta empleats han acompanyat entitats culturals i del tercer sector en el desenvolupament dels seus projectes d'impacte i innovació.
— D'altra banda, Banc Sabadell facilita i promou, a través dels recursos i mitjans necessaris, la solidaritat i el compromís voluntari dels seus empleats. A través de Sabadell Life, portal intern consolidat des del 2016 amb més d'11.500 usuaris, el banc i els mateixos empleats tenen la possibilitat de proposar iniciatives de caràcter solidari i/o voluntariat.

Els empleats més solidaris, amb donacions directes o a través de dinàmiques de ludificació, han bescanviat el seu premi per un donatiu a una de les causes que Sabadell Life promou a través de la plataforma Actitud Solidària amb Worldcoo.

Pel que fa a les participacions d'empleats en les campanyes solidàries, destaquen les actuacions següents:

— Trailwalker, una prova solidària i esportiva destinada aquest any a portar aigua a la població de l'Àfrica subsahariana i l'Amèrica Llatina. Banc Sabadell ha participat en les sis últimes edicions. El 2019 hi han participat 48 equips, i els empleats han recaptat 75.000 euros a benefici de Intermón Oxfam.
— La participació a la Milla Nàutica Solidària, una travessia aquàtica no competitiva gestionada per Bombers de Barcelona en la qual el banc col·labora des de fa 3 anys en l'organització de l'esdeveniment. El 2019, 10 voluntaris corporatius han participat en la travessia i des del banc s'han recaptat 9.000 euros amb la venda de dorsals, donats íntegrament a l'Associació Catalana d'Atàxies Hereditàries.
— La contribució amb un import de 30.000 euros a dos projectes benèfics, "Soñar Despierto", l'objectiu del qual és proporcionar un acompanyament en els estudis dels joves de centres de menors, i el projecte de la Fundació Diversió Solidària, destinat a millorar la qualitat de vida dels pacients oncològics, a través de diferents experiències divertides i gratificants, a través de la Campanya Reptes, un programa que fomenta la integració d'equips interns en el qual han participat més de 900 empleats fent més de 300 activitats extralaborals en col·laboració amb Indra i Everis.
— Les donacions de sang i plasma entre els empleats de Banc Sabadell, destinades a augmentar les reserves de la Creu Roja i els bancs de sang. El 2019 s'han dut a terme 6 jornades de donació als centres corporatius de Barcelona, Madrid, Alacant i València. En aquest sentit, es destaca la col·laboració amb el Banc de Sangs i Teixits de Catalunya, i el fet fet que ha estat la primera empresa a oferir als seus empleats la possibilitat de donar plasma *in company*.
— La col·laboració amb Reis Mags solidaris, guiats per la Fundació Magone, atenent els desitjos de més de 500 cartes reals de nens i nenes en risc d'exclusió social de diferents territoris, com Alacant, Barcelona, Bilbao, Madrid, Màlaga, Oviedo, Galícia, Saragossa, València i Múrcia.
— Quant a la recollida d'aliments, destaca el Family Day, una jornada de portes obertes solidària al centre corporatiu de Sant Cugat del Vallès (Barcelona), en què es van recollir més de dues tones d'aliments no peribles en un dia donats al Banc d'Aliments de Barcelona. Durant aquest any, també s'han dut a terme altres campanyes a la regió de Múrcia, en què s'han aconseguit 800 kg d'aliments a benefici de Càritas Molina de Segura.

Així mateix, el 2019 també s'ha pogut respondre amb eficàcia a diverses trucades d'emergència a través de la plataforma tecnològica Worldcoo, una *startup* participada pel banc a través del programa BStartup10, com les esdevingudes davant el cicló Idai a Moçambic i l'episodi de la DANA al llevant espanyol. A més, s'han llançat sengles campanyes seleccionades entre les persones que treballen al banc per ajudar en l'atenció d'infants amb neurofibromatosi i les seves famílies i per finançar beques menjador per a infants que pertanyen a famílies que viuen per sota del llindar de la pobresa. En total s'ha recaptat un global de 32.700 euros.

D'altra banda, des dels Comitès d'Ètica de Sabadell Urquijo Cooperación, S.I.C.A.V.,S.A. i de Sabadell Inversión Ética y Solidaria, FI, el 2019 s'han seleccionat un total de 33 projectes humanitaris enfocats majoritàriament a cobrir riscos d'exclusió social, millorar les condicions de vida de persones amb discapacitat i resoldre necessitats bàsiques d'alimentació i sanitat. En aquest exercici s'han cedit 447.172,19 euros a entitats i projectes solidaris.

Pel que fa a la gestió de l'habitatge, el banc ha signat un conveni amb el Govern valencià per a la cessió d'habitatges destinats a aquelles persones que han perdut les seves cases o les cases de les quals s'han vist seriosament malmeses després del temporal (DANA) que va tenir lloc al setembre a la Comunitat Valenciana, i s'ha renovat el conveni amb l'Instituto Galego da Vivienda e Solo per garantir un habitatge a més de 140 famílies afectades per una situació de desnonament per impagament de les rendes del lloguer o execució hipotecària. Addicionalment, el banc ha cedit 111 immobles a 45 institucions i fundacions sense ànim de lucre orientades a prestar suport als col·lectius socials més desafavorits, i des del 2013 contribueix al Fons Social de l'Habitatge (FSV) amb 400 habitatges destinats majoritàriament a clients procedents de dacions o adjudicacions que han tingut lloc a partir del gener del 2008.

TSB va promoure el 2019 dos programes de responsabilitat social: el "Local Charity Partnership Programme" i un segon programa de voluntariat corporatiu. A través de les iniciatives d'acció social, TSB va aconseguir, a través dels seus empleats i clients, donar suport a més de 450 causes socials a les comunitats locals on l'entitat desenvolupa la seva activitat.

En l'àmbit del voluntariat corporatiu, prop de 6.000 hores es van destinar a diferents causes socials, i al voltant de 900 empleats van dur a terme més de 350 sessions d'educació financera en diferents districtes per abordar temes com "Fraud Awareness Workshop", "Careers in Banking", "It all adds up (budgeting)" o "Own your Future".

Integració social

A través de la Fundació es col·labora en projectes que van dirigits a la integració social, com ara "Conecta Mayores-Conecta Jóvenes", de Fundació Balia, on uneixen dues generacions amb l'objectiu de trencar estereotips i eliminar la bretxa digital entre joves i adults.

Un altre exemple de projecte integrador amb el qual col·labora la Fundació és el "Programa Cultura Accesible e Inclusiva", de la Fundació Emalcsa, que té com a objectiu fomentar que les persones amb discapacitat puguin desenvolupar i utilitzar el seu potencial creatiu, artístic i intel·lectual. En la mateixa línia, cal destacar el Programa d'Emprenedoria i Lideratge de l'Escola de Música Reina Sofia, en el qual els joves músics de clàssica creen projectes innovadors, molts dels quals adreçats al sector social a fi d'apropar la música clàssica a col·lectius en risc d'exclusió social.

En relació amb els programes que posen en valor el coneixement i l'experiència dels empleats, amb incidència en sectors vulnerables i en risc d'exclusió social, es destaquen:

— El Projecte Coach de la Fundació Exit per millorar, a través del *mentoring*, l'ocupabilitat futura de joves en situació de vulnerabilitat. El 2019, 15 voluntaris corporatius han fet 375 hores de voluntariat, i han mentoritzat joves de 16 a 18 anys a les ciutats de Barcelona, Alacant, Palma i Elx.
— La col·laboració amb la Fundación Quiero Trabajo, que té com a objectiu apoderar les dones, potenciar les seves aptituds i actituds i dotar-les d'eines per afrontar amb èxit una entrevista de feina. Una desena de voluntàries de perfil directiu del banc han participat com a mentores en el programa i han posat la seva experiència a disposició de les candidates.

En els projectes d'integració i la millora de l'ocupabilitat, són rellevants:

— L'aliança amb Càritas en el programa Feina amb Cor, un programa d'integració laboral en el qual participen persones amb càrregues familiars majors de 45 anys i en atur de llarga durada. 6 persones s'han incorporat en el període estival a oficines de Barcelona i Madrid, i hi han desenvolupat tasques administratives de servei al client.
— El programa JoBS de Sogeviso, entitat participada al 100% per Banc Sabadell, que gestiona la problemàtica social de l'habitatge. Des de l'inici del programa específic d'acompanyament i inserció laboral a clients (JOBS), 2.134 persones han trobat feina. És important destacar que més del 44% han estat contractats durant més de 100 dies i més del 12% per una llarga durada, fet que potencia una millora a llarg termini.

Investigació mèdica i salut

A més dels tres Premis a la Investigació Biomèdica, a la Investigació Econòmica i a les Ciències, a través de la Fundació també es dona suport a la investigació científica amb programes que impulsen entitats referents en el sector. Per exemple, com a membres del Patronat de BIST (Barcelona Institute of Science and Technology), amb el qual s'impulsa el Premi a les Ciències i l'Enginyeria des del 2017. També cal destacar programes com "Intensifica't al Taulí", impulsat amb el Parc Taulí per donar l'oportunitat que alguns científics puguin dedicar 12 mesos del seu temps a les seves línies d'investigació, o el programa de beques d'investigació que s'atorguen a estudiants a la Universitat San Jorge de Saragossa.

Una altra de les institucions de referència en la investigació amb les quals col·labora la Fundació és el Centre

Nacional d'Investigació Oncològica (CNIO), en el qual s'ofereixen diferents conferències per divulgar les novetats en les recerques més rellevants en la lluita contra el càncer. Des del 2018, la Fundació forma part del SchiTech Diplo-Hub, el Centre de Diplomàcia de Ciència i Tecnologia de Barcelona, una iniciativa civil sense ànim de lucre, independent i no partidista liderada per un equip interdisciplinari i internacional de científics, enginyers i professionals d'assumptes exteriors i polítiques públiques. En aquesta línia, la Fundació se suma al compromís de fer de Barcelona la primera ciutat del món a implementar una estratègia de diplomàcia de ciència i tecnologia.

Desenvolupament econòmic

Es destaca la col·laboració amb projectes que contribueixin a la reflexió i a la difusió de nous paradigmes en el desenvolupament de ciutats sostenibles, com el projecte de la Biennal Ciutat o el programa Imagine Circular Economy, impulsat per la Fundació amb l'objectiu de contribuir al desenvolupament de projectes per conscienciar i crear noves formes de consum i ús responsable en la ciutadania.

Conjuntament amb AERTEC, la Fundació impulsa "AERTEC Solutions Challenge", en el qual joves universitaris proposen idees de negoci que contribueixin a la millora en el sector de l'aeronàutica.

Ètica i intel·ligència artificial

Banc Sabadell ha volgut fomentar l'ús ètic de la intel·ligència artificial en projectes d'impacte social a través del *think tank* "We The Humans". El banc ha donat suport a un concurs d'idees de projectes amb finalitats socials que tenia com a objectiu posar en contacte empreses amb *startups* que volguessin desenvolupar projectes d'impacte social utilitzant la intel·ligència artificial d'una manera ètica i responsable.

6.2. Consumidors, subcontractació i proveïdors

6.2.1. Consumidors

(ODS 5, ODS 8, ODS 13)

Pel que fa a Espanya, Banc Sabadell té establert un Servei d'Atenció al Client (SAC) en el qual s'atenen queixes i reclamacions. Els clients i els usuaris també poden recórrer al Defensor del Client, un organisme independent de l'entitat i competent per resoldre les reclamacions que se li plantegin, tant en primera com en segona instància. Les resolucions d'ambdós serveis són de compliment obligat per a totes les unitats del banc.

El Servei d'Atenció al Client i el seu titular, que és nomenat pel Consell d'Administració, depenen jeràrquicament de la Secretaria General. La seva funció és atendre i resoldre les queixes i les reclamacions dels clients i els usuaris dels serveis financers del grup quan aquestes es refereixin als seus interessos i drets reconeguts legalment que derivin dels contractes, de la normativa de transparència i protecció a la clientela o de les bones pràctiques i usos financers d'acord amb el Reglament per a la Defensa dels Clients i Usuaris Financers de Banc Sabadell.

El SAC, d'acord amb el seu Reglament, atén i resol les queixes i les reclamacions dels clients i els usuaris de Banco de Sabadell, S.A., així com les de les altres entitats que hi estan adherides: BanSabadell Financiación, E.F.C., S.A., Sabadell Asset Management, S.A., S.G.I.I.C. Sociedad Unipersonal, Urquijo Gestión, S.G.I.I.C, S.A. i Sabadell Consumer Finance, S.A.U.

A més de l'activitat principal, que és resoldre queixes i reclamacions, el Servei d'Atenció al Client també presta un servei d'assistència i informació a clients i usuaris en assumptes que no constitueixen queixes o reclamacions, d'acord amb l'Ordre del Ministeri d'Economia 734/2004, d'11 de març, i el Reglament per a la Defensa dels Clients i Usuaris Financers de Banc Sabadell.

Per tipologia, l'any 2019 s'han rebut un total de 34.789 expedients entre queixes, reclamacions i peticions, un 26,51% menys que el 2018, dels quals 2.035 són queixes (5,85%), 31.662 són reclamacions (91,01%) i 1.092 són peticions (3,14%), als quals s'hi afegeixen 1.665 expedients pendents el 31/12/2018. D'aquest volum total, durant el 2019 s'han gestionat 35.677 expedients, s'han admès i resolt un total de 27.315 expedients, no s'han admès a tràmit 8.362 expedients i han quedat pendents 777 expedients el 31 de desembre de 2019.

Vegeu-ne més detalls en la nota 42 dels comptes anuals consolidats del 2019.

En el cas de la filial TSB, si utilitzem la xifra de l'any fins al desembre del 2019, la quantitat de queixes, reclamacions i altres comunicacions registrades és de 98.125 (98.000). El volum registrat durant el mateix període del 2018 va ser de 215.038 (215.000), de manera que el 2019 representa una reducció del 54% (116.913 o 117.000) sobre aquestes xifres.

La disminució es deu a les queixes relacionades amb la migració que es van registrar i resoldre durant el 2018. Del total de queixes, reclamacions i altres comunicacions registrades el 2019, un total de 96.121 (98%) es van resoldre abans de l'acabament de l'exercici, el 31/12/2019.

6.2.2. Subcontractació i proveïdors

Els nous reptes de la competitivitat exigeixen un comportament cooperatiu entre el grup i els seus proveïdors, amb una visió d'aquests com a socis estratègics i col·laboradors mitjançant els quals també s'interactua dins i fora del territori en el qual s'opera.

Per establir aquesta cooperació a llarg termini, cal comprendre les necessitats i els objectius dels proveïdors, tot mantenint una voluntat de compliment dels compromisos i fent-los compatibles amb els requeriments i la visió del grup. Segons aquesta premissa, el banc disposa de la Política de proveïdors, així com de diversos protocols i normes amb què estén a la cadena de subministrament tant el seu propi compromís amb les pràctiques socialment responsables com, de manera explícita, la defensa dels drets humans, laborals, d'associació i de medi ambient. Aquests mecanismes arriben a tota la seqüència de relació amb els proveïdors i inclouen el seguiment dels criteris ambientals, socials i de bon govern (ASG, en anglès ESG) des de la seva homologació fins al procés de compres.

El 2019 el *top* 20 de proveïdors representa el 48,06% de la facturació.

	2019	2018
Nombre total de proveïdors que han facturat més de 100.000 euros en tancar l'exercici	520	595
% de proveïdors rellevants[1] i de serveis essencials[2] (sobre el total de proveïdors)	2,11%	2,35%
Nombre total de proveïdors homologats	831	740
Volum de facturació de CEO (centres especials d'ocupació)	2,8 M€	2,3 M€
Termini mitjà de pagament a proveïdors (dies)	30,86	32,89

1 Proveïdors amb un import de facturació superior a 250.000 euros.
2 Segons criteris de les *guidelines* EBA/GL/2019/02.

Proveïdors.
Aspectes a destacar.

Termini mitjà de pagament a proveïdors (dies)

30,86%

Registre i homologació de proveïdors

El banc disposa d'un portal *online* on els proveïdors que s'hi vulguin registrar han d'acceptar les condicions generals de contractació, així com el Codi de conducta de proveïdors, que comprèn:

— La Declaració Universal de Drets Humans de les Nacions Unides.
— Els convenis de l'Organització Internacional del Treball.
— La Convenció sobre els Drets del Nen de les Nacions Unides.
— Els principis del Pacte Mundial de les Nacions Unides, subscrit pel banc el febrer del 2005, en relació amb els drets humans, laborals, d'associació i de medi ambient.

Per dur a terme l'homologació, els proveïdors han de facilitar la seva documentació legal, informació financera, certificats de qualitat, acreditació d'estar al corrent de pagament a la Seguretat Social i de les seves obligacions tributàries, així com la seva política d'RSC/sostenibilitat. En aquest sentit, se sol·liciten les Certificacions ISO (ISO 9001, ISO 14001 i altres certificats relacionats amb la qualitat, la gestió ambiental, les relacions laborals i la prevenció de riscos laborals o similars) i la publicació de la informació relativa a la responsabilitat social corporativa i/o sostenibilitat de l'empresa. Addicionalment, es podrà requerir el detall de les característiques dels productes que el proveeïdor posa a disposició del banc (productes reciclats, ecològics o reutilitzables). Banc Sabadell no fa auditories *in situ* als seus proveïdors; tanmateix, el banc revisa periòdicament que la documentació aportada pels proveïdors estigui totalment actualitzada per garantir el compliment de les condicions d'homologació, i s'estableixen mecanismes d'avís periòdics.

El contracte bàsic amb proveïdors inclou clàusules de respecte als drets humans i als deu principis del Pacte Mundial de les Nacions Unides en matèria de drets humans, drets laborals, medi ambient i lluita contra la corrupció. En aquells contractes que l'activitat ho requereixi, inclou també clàusules ambientals.

A més, el banc manté el control final de les activitats dutes a terme pels proveïdors i s'assegura del fet que la subcontractació no suposi cap impediment o limitació en l'aplicació dels model de Control Intern o de l'actuació del supervisor o de qualssevol autoritats i organismes supervisors competents.

Addicionalment, el banc vetlla pel compliment de les lleis i les regulacions que siguin aplicables en cada moment, i s'ha de preveure en els contractes la capacitat d'exigir als proveïdors l'adaptació de les seves activitats i acords de nivell de servei a aquestes regulacions.

Pel que fa a la xarxa internacional, la contractació de proveïdors per part de la xarxa internacional es fa de manera descentralitzada. Correspon el 100% a proveïdors locals i afecta només els productes d'ús exclusiu per a l'operativa diària de l'oficina. En aquest sentit, la contractació de proveïdors locals (aquells la identificació fiscal dels quals coincideix amb el país de la societat receptora del bé o servei) contribueix al desenvolupament econòmic i social en els territoris on el grup és present.

Així mateix, pel que fa al procés d'acreditació de proveïdors de la filial TSB al Regne Unit, TSB porta a terme la seva diligència deguda global en matèria de proveïdors com a part del procés de selecció i abans que s'acordin els termes contractuals. Les verificacions de diligència deguda dels proveïdors inclouen diligència deguda financera, diligència deguda de les polítiques, gestió de subcontractistes i risc de concentració. L'avaluació de la responsabilitat social i corporativa d'un proveïdor es duu a terme com a part del procés de diligència deguda de les polítiques. TSB avalua l'RSC dels proveïdors com a part del procés d'acreditació. Hi ha tres àrees clau en l'avaluació que inclouen més de 20 preguntes que el proveïdor ha de respondre:

— Empresa responsable: avalua si el proveïdor té una política d'RSC documentada, una política de compromís comunitari, i quin tipus d'activitats benèfiques i de voluntariat es duen a terme.
— Estàndards laborals: avalua si el proveïdor té una política d'estàndards laborals que inclogui l'esclavitud, la denúncia d'irregularitats i les auditories internes.
— Mediambiental: avalua si el proveïdor té una política mediambiental, incloent-hi la Certificació ISO14001, el seu registre mediambiental i els seus plans de millora mediambiental.
— Els detalls del qüestionari per a proveïdors s'inclouen en l'Eina de Diligència Deguda de les Polítiques de TSB.

Tecnologia Blockchain i proveïdors

Banc Sabadell ha participat durant el 2019 en la primera fase del projecte Digitalis, conjuntament amb Repsol, Ferrovial, Cepsa, Grupo Red Eléctrica i MAPFRE. Aquest projecte pilot aplica la tecnologia Blockchain sobre la verificació de la documentació de proveïdors, quelcom que sol derivar en complicats processos de certificació i validació. L'objectiu és fer més àgil, eficient i segura la relació de les corporacions amb els seus proveïdors. La iniciativa ha estat premiada per ARCE (l'Associació Espanyola de Professionals de Compres, Contractació i Aprovisionaments) en diferents categories i ha aconseguit el primer guardó en Integració de proveïdors, un accèssit en Innovació i una menció especial en Responsabilitat Social Corporativa i Transformació de la Funció de Compres.

Annex 1.

Normes corporatives i compromisos institucionals

Més enllà de les actuacions i les iniciatives que es resumeixen en aquest Estat d'informació no financera, Banc Sabadell està dotat d'un conjunt de codis, polítiques i normes que determinen el seu compromís amb el propòsit del grup, i també manté subscrits diversos acords nacionals i internacionals que, al seu torn, emmarquen aquest compromís. De la totalitat de polítiques i compromisos, es detallen a continuació aquells que pertanyen al perímetre no financer de l'entitat, els quals estan disponibles a la pàgina web.

Principis i polítiques del perímetre no financer

(ODS 17)

— Codi de conducta: d'aplicació general a totes les persones que formen part directa del grup, ja sigui a través d'un vincle laboral o bé dels seus òrgans de govern.
— Reglament intern de conducta en l'àmbit del mercat de valors.
— Codi de conducta per a proveïdors.
— Política de responsabilitat social corporativa.
— Política de restriccions al finançament i la inversió d'activitats del sector d'armament del grup Banc Sabadell.
— Política d'ètica i drets humans.
— Política d'accionistes i inversors.
— Política de clients.
— Política de recursos humans.
— Política de medi ambient.
— Política de proveïdors.
— Política d'acció social.
— Política de remuneracions del grup Banc Sabadell.
— Pla d'igualtat efectiva entre dones i homes a Banc Sabadell.
— Codi d'ús de les xarxes socials.
— Estratègia fiscal i bones pràctiques tributàries:
  — Estratègia fiscal.
  — Responsabilitat fiscal i bones pràctiques tributàries.

Pactes, acords i compromisos

(ODS 5, ODS 13, ODS 17)

— Signatari del Global Compact (Pacte Mundial de les Nacions Unides en matèria de drets humans, treball, medi ambient i anticorrupció).
— Signatari fundador dels Principis de Banca Responsable de la Iniciativa Financera del PNUMA (UNEP FI), amb el compromís d'alinear estratègicament el seu negoci amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible i l'Acord de París sobre canvi climàtic.
— Adhesió al Compromís col·lectiu de la banca espanyola amb l'acció climàtica.
— Signatari dels Principis de l'Equador, que incorporen criteris socials i ambientals en el finançament de grans projectes i en els préstecs corporatius.
— Integració de l'RSC en la pràctica empresarial seguint la Guia ISO 26000.
— Adhesió als Principis d'Inversió Responsable de les Nacions Unides en la categoria de gestió d'actius.
— Renovació de l'adhesió al conveni subscrit entre lAEB, la CNMV i el Banc d'Espanya per al desenvolupament d'actuacions en el marc del Pla nacional d'educació financera.
— Adhesió al Codi de bones pràctiques bancàries.
— Adhesió a AUTOCONTROL (Associació per a l'Autoregulació de la Comunicació Comercial).
— Inclusió en els índexs sostenibles FTSE4Good i FTSE4Good IBEX.
— Segell d'Or del model de la European Foundation for Quality Management (EFQM).
— Certificació ISO 9001 vigent per al 100% dels processos i per a les activitats del grup a Espanya.
— Certificació ISO 14001 per a les sis seus corporatives.
— Signatari del Carbon Disclosure Project (CDP) en matèria d'acció contra el canvi climàtic i del CDP Water Disclosure.
— Obtenció del distintiu "Igualtat en l'Empresa" atorgat pel Ministeri de la Presidència, Relacions amb les Corts i Igualtat.

Annex 2.

Taula continguts Llei 11/2018

Referència: Informe de gestió (IG)

Model de negoci / Polítiques / Resultats de les polítiques KPI

Àmbits	Continguts	Resposta/apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
Model de negoci	Breu descripció del model de negoci del grup, que inclourà: 1.) el seu entorn empresarial, 2.) la seva organització, 3.) presència geogràfica, 4.) els seus objectius i estratègies, 5.) els principals factors i tendències que poden afectar la seva futura evolució.	IG 1.1 Estructura organitzativa	102-1	Nom de la companyia
		IG 1.1 Estructura organitzativa	102-2	Activitats, marques, productes i serveis
		IG 1.1 Estructura organitzativa	102-3	Ubicació de la seu
		IG 1.1 Estructura organitzativa IG 1.2 Model de negoci, principals objectius assolits i actuacions dutes a terme	102-4	Ubicació de les operacions
		IG 1.1 Estructura organitzativa IG 1.2 Model de negoci, principals objectius assolits i actuacions dutes a terme	102-6	Mercats servits
		IG 1.1 Estructura organitzativa IG 1.2 Model de negoci, principals objectius assolits i actuacions dutes a terme	102-7	Mida de l'organització
		IG 1.1 Estructura organitzativa	102-6	Mercats servits
Polítiques	Una descripció de les polítiques que aplica el grup respecte a aquestes qüestions, que inclourà: 1.) els procediments de diligència deguda aplicats per a la identificació, l'avaluació, la prevenció i l'atenuació de riscos i impactes significatius, 2.) els procediments de verificació i control, incloent-hi quines mesures s'han adoptat.	1.1.4 Inversió ètica solidària; 1.1.5 Gestió social de l'habitatge; 1.2. Anàlisi de riscos amb criteris ESG; 2.4. Política retributiva; 2.5. Entorn i organització del treball; 4. Informació sobre drets humans; 3. Medi ambient; 5. Lluita contra la corrupció i el suborn; 6. Societat; Annex 1 - Normes corporatives i compromisos institucionals	103	Enfocament de gestió de cada àmbit; caldrà ressaltar quines polítiques internes tenen
Resultats de les polítiques KPI	Els resultats d'aquestes polítiques, que han d'incloure indicadors clau de resultats no financers pertinents que permetin: 1.) el seguiment i l'avaluació dels progressos, 2.) que afavoreixin la comparabilitat entre societats i sectors, d'acord amb els marcs nacionals, europeus o internacionals de referència utilitzats per a cada matèria.	1.1 Finances sostenibles (1.1.5. Gestió social de l'habitatge); 1.2. Anàlisi de riscos amb criteris ESG; 2.1. Dades de la plantilla; 2.5.2. Salut i seguretat; 2.2.2. Model de talent; 1.2. Anàlisi de riscos amb criteris ESG; 3.1. Emissions de CO_2; 3.3. Ús sostenible dels recursos; 6. Societat.	103	Enfocament de gestió de cada àmbit

Riscos a CT, MT i LT
Indicadors clau de resultats no financers

Àmbits	Continguts	Resposta/apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
Riscos a CT, MT i LT	Els principals riscos relacionats amb aquestes qüestions vinculats a les activitats del grup, entre ells, quan sigui pertinent i proporcionat, les seves relacions comercials, els productes o els serveis que puguin tenir efectes negatius en aquests àmbits, i * la manera com el grup gestiona aquests riscos, * tot explicant els procediments utilitzats per detectar-los i avaluar-los d'acord amb els marcs nacionals, europeus o internacionals de referència per a cada matèria. * S'ha d'incloure informació sobre els impactes que s'hagin detectat i oferir-ne el desglossament corresponent, en particular sobre els principals riscos a curt, mitjà i llarg termini.	1.2. Anàlisi de riscos amb criteris ESG; IG.4 Riscos	102-15	Principals impactes, riscos i oportunitats
Indicadors clau de resultats no financers	Indicadors que siguin pertinents respecte a la diversitat empresarial concreta i que compleixin els criteris de comparabilitat, materialitat, rellevància i fiabilitat.	1.1 Finances sostenibles: (1.1.1. Inversió i finançament en projectes sostenibles; 1.1.2. Solucions de finançament; 1.1.3. Bons sostenibles, 1.1.4. Inversió ètica solidària) 1.2. Anàlisi de riscos amb criteris ESG; 3.1. Emissions de CO_2; 3.3. Ús sostenible dels recursos; 6.1.1. Compromís amb l'educació.	FS1,FS2	Indicadors de suplement financer: (FS1) Polítiques d'aspectes mediambientals i socials específics aplicades a línies de negocis; (FS2) Procediments per a l'avaluació i el control dels riscos socials i mediambientals en les línies de negoci (FS2)

Qüestions mediambientals

Àmbits	Continguts	Resposta/apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
Qüestions mediambientals	**Global medi ambient**			
	1.) Informació detallada sobre els efectes actuals i previsibles de les activitats de l'empresa en el medi ambient i, si s'escau, la salut i la seguretat, els procediments d'avaluació o certificació ambiental; 2.) Els recursos dedicats a la prevenció de riscos ambientals; 3.) L'aplicació del principi de precaució, la quantitat de provisions i garanties per a riscos ambientals.	3. Medi ambient (Introducció)	103	Enfocament de gestió de cada àmbit
		3. Medi ambient (Introducció) 1.2. Anàlisi de riscos amb criteris ESG; 3.1. Emissions de CO_2; 3.3. Ús sostenible dels recursos.	102-11	Principi o enfocament de precaució
	Contaminació			
	1.) Mesures per prevenir, reduir o reparar les emissions de carboni que afecten greument el medi ambient; 2.) Tenint en compte qualsevol forma de contaminació atmosfèrica específica d'una activitat, incloent-hi el soroll i la contaminació lumínica.	3.1. Emissions de CO_2; 3.3. Ús sostenible dels recursos.	103	Enfocament de gestió d'Emissions
	Economia circular i prevenció i gestió de residus			
	Residus: Mesures de prevenció, reciclatge, reutilització, altres formes de recuperació i eliminació de deixalles;	3.1. Emissions de CO_2; 3.2. Economia circular i prevenció i gestió de residus; 3.3. Ús sostenible dels recursos.	103	Enfocament de gestió d'Efluents i residus
	Accions per combatre el malbaratament d'aliments.	A la seu principal on es disposa d'un restaurant, el banc té un protocol per evitar el malbaratament d'aliments.	103	Enfocament de gestió d'Efluents i residus

Qüestions mediambientals

Àmbits	Continguts	Resposta/apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
Qüestions mediambientals	**Usos sostenibles dels recursos**			
	El consum d'aigua i el subministrament d'aigua d'acord amb les limitacions locals;	3.3. Ús sostenible dels recursos	303-1	Extracció d'aigua per font
		3.3. Ús sostenible dels recursos	303-2	Fonts d'aigua significativament afectades per l'extracció d'aigua
		3.3. Ús sostenible dels recursos	303-3	Aigua reciclada i reutilitzada
	Consum de matèries primeres i les mesures adoptades per millorar-ne l'eficiència de l'ús;	3.3. Ús sostenible dels recursos	103	Enfocament de gestió de Materials
		3.3. Ús sostenible dels recursos	301-1	Materials utilitzats per pes o volum
		3.3. Ús sostenible dels recursos	301-2	Entrades reciclades
	Consum, directe i indirecte, d'energia, mesures preses per millorar l'eficiència energètica i l'ús d'energies renovables.	3.3.1. Consum energètic	103	Enfocament de gestió d'Energia
		3.3. Ús sostenible dels recursos	302-1	Consum energètic dins de l'organització
		3.3. Ús sostenible dels recursos	302-4	Reducció del consum energètic
	Canvi climàtic			
	Els elements importants de les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle generats com a resultat de les activitats de l'empresa, incloent-hi l'ús dels béns i serveis que produeix;	3.1. Emissions de CO_2;	103	Enfocament de gestió d'Emissions
		3.1. Emissions de CO_2;	305-1	Emissions directes de GEI (abast 1)
		3.1. Emissions de CO_2;	305-2	Emissions indirectes de GEI en generar energia (abast 2).
		3.1. Emissions de CO_2;	305-3	Altres emissions indirectes de GEI (abast 3)
		3.1. Emissions de CO_2;	305-4	Intensitat de les emissions de GEI
		3.1. Emissions de CO_2;	305-5	Reducció de les emissions de GEI
	Les mesures adoptades per adaptar-se a les conseqüències del canvi climàtic;	3.1. Emissions de CO_2;	103	Enfocament de gestió d'Emissions
	Les fites de reducció establertes voluntàriament a mitjà i llarg termini per reduir les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle i els mitjans implementats amb aquesta finalitat.	3. Medi ambient (introducció); 3.1. Emissions de CO_2; 3. Ús sostenible dels recursos	103	Enfocament de gestió d'Emissions
	Protecció de la biodiversitat			
	Mesures preses per preservar o restaurar la biodiversitat;	L'activitat de Banc Sabadell no té impactes significatius sobre la diversitat o sobre espais protegits	103	Enfocament de gestió Biodiversitat
	Impactes causats per les activitats o operacions en àrees protegides.	No aplica. L'activitat de Banc Sabadell no té impactes significatius sobre la diversitat o sobre espais protegits	304-2	Impactes significatius de les activitats, els productes i els serveis en la biodiversitat

Qüestions socials i relatives al personal

Àmbits	Continguts	Resposta/apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
Qüestions socials i relatives al personal	**Ocupació**			
	Nombre total i distribució d'empleats per sexe, edat, país i classificació professional	2.1. Dades de la plantilla; 2.2. Compromís amb el talent	103	Enfocament de gestió d'Ocupació
		2.1. Dades de la plantilla	102-8	Informació sobre empleats i altres treballadors
		2.1. Dades de la plantilla; 2.3. Diversitat	405-1	Diversitat en òrgans de govern i empleat
	Nombre total i distribució de modalitats de contracte de treball	2.1. Dades de la plantilla	102-8	Informació sobre empleats i altres treballadors
	Mitjana anual de contractes indefinits, de contractes temporals i de contractes a temps parcial per sexe, edat i classificació professional	2.1. Dades de la plantilla	102-8	Informació sobre empleats i altres treballadors
		2.1. Dades de la plantilla	405-1	Diversitat en òrgans de govern i empleat
	Nombre d'acomiadaments per sexe, edat i classificació professional	2.1. Dades de la plantilla	401-1	Noves contractacions d'empleats i rotació de personal
	Les remuneracions mitjanes i la seva evolució desagregades per sexe, edat i classificació professional o igual valor	2.4. Política retributiva	405-2	Ràtio del salari base i de la remuneració de dones respecte a homes
	Bretxa salarial, la remuneració de llocs de treball iguals o de mitjana de la societat	2.4. Política retributiva	103	Ocupació + diversitat i igualtat d'oportunitats
		2.4. Política retributiva	405-2	Ràtio del salari base i de la remuneració de dones respecte a homes
	La remuneració mitjana dels consellers i directius, incloent-hi la retribució variable, les dietes, les indemnitzacions, el pagament als sistemes de previsió d'estalvi a llarg termini i qualsevol altra percepció desagregada per sexe	2.3.1. Gènere	102-35	Governança: polítiques de remuneració

Qüestions socials i relatives al personal

Àmbits	Continguts	Resposta/apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
	Implantació de polítiques de desconnexió laboral	Pel que fa a la desconnexió digital, es va signar l'acord marc sectorial del passat 18/12/19 amb l'AEB.	103	Enfocament de gestió d'Ocupació
	Empleats amb discapacitat	2.3.2. Persones amb discapacitat	405-1	Diversitat en òrgans de govern i empleat
	Organització del temps de treball	2.5. Entorn i organització del treball 2.5.1. Conciliació 2.5.2. Salut i seguretat	103	Enfocament de gestió d'Ocupació
	Nombre d'hores d'absentisme	2.5.2. Salut i seguretat	403-2	Tipus d'accidents i taxes de freqüència d'accidents, malalties professionals, dies perduts, absentisme i nombre de morts per accident laboral o malaltia professional
	Mesures destinades a facilitar el gaudi de la conciliació i fomentar l'exercici corresponsable d'aquests per part d'ambdós progenitors	2.5.1. Conciliació	103	Enfocament de gestió d'Ocupació
Qüestions socials i relatives al personal	**Salut i seguretat**			
	Condicions de salut i seguretat en el treball;	2.5.2. Salut i seguretat	103	Enfocament de gestió Salut i seguretat en el treball
	Accidents de treball, en particular freqüència i gravetat;	2.5.2. Salut i seguretat	403-2	Tipus d'accidents i taxes de freqüència d'accidents, malalties professionals, dies perduts, absentisme i nombre de morts per accident laboral o malaltia professional
	Malalties professionals; desagregat per sexe.	2.5.2. Salut i seguretat	403-3	Treballadors amb alta incidència o alt risc de malalties relacionades amb la seva activitat
	Relacions socials			
	Organització del diàleg social, incloent-hi els procediments per informar i consultar el personal i negociar-hi;	2.5.2. Salut i seguretat	103	Enfocament de gestió Relacions treballador-empresa
	Percentatge d'empleats coberts per conveni col·lectiu per país;	2.5.2. Salut i seguretat	102-41	Acords de negociació col·lectiva
	El balanç dels convenis col·lectius, particularment en el camp de la salut i la seguretat en el treball.	2.5.2. Salut i seguretat	403-1	Representació dels treballadors en comitès formals treballador-empresa de salut i seguretat

Qüestions socials i relatives al personal

Àmbits	Continguts	Resposta/apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
Qüestions socials i relatives al personal	**Formació**			
	Les polítiques implementades en el camp de la formació;	2.2.2. Model de talent	103	Enfocament de gestió Formació i ensenyament
	La quantitat total d'hores de formació per categories professionals;	2.2.2. Model de talent	404-1	Mitjana d'hores de formació l'any per empleat
	Accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.	2.3.2. Persones amb discapacitat	103	Enfocament de gestió
	Igualtat			
	Mesures adoptades per promoure la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes;	2.3.1. Gènere	103	Enfocament de gestió Diversitat i igualtat d'oportunitats + No discriminació
	Plans d'igualtat (capítol III de la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes), mesures adoptades per promoure l'ocupació, protocols contra l'assetjament sexual i per raó de sexe, la integració i l'accessibilitat universal de les persones amb discapacitat;	2.3.1. Gènere	103	Enfocament de gestió Diversitat i igualtat d'oportunitats + No discriminació
	La política contra tot tipus de discriminació i, si s'escau, de gestió de la diversitat.	2.3.1. Gènere	103	Enfocament de gestió Diversitat i igualtat d'oportunitats + No discriminació

Drets humans

Àmbits	Continguts	Resposta/apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
Drets humans	Aplicació de procediments de diligència deguda en matèria de drets humans	4. Informació sobre drets humans	103	Enfocament de gestió Avaluació de drets humans + Llibertat d'associació i negociació col·lectiva + Treball infantil + Treball forçós o obligatori
		4. Informació sobre drets humans 1.2. Anàlisi de riscos amb criteris ESG	102-16	Valors, principis, estàndards i normes de conducta
		4. Informació sobre drets humans	102-17	Mecanismes d'assessorament i preocupacions ètiques
	Prevenció dels riscos de vulneració de drets humans i, si s'escau, mesures per mitigar, gestionar i reparar possibles abusos comesos	4. Informació sobre drets humans	103	Enfocament de gestió Avaluació de drets humans + Llibertat d'associació i negociació col·lectiva + Treball infantil + Treball forçós o obligatori
	Denúncies per casos de vulneració de drets humans	El 2019 s'ha rebut una denúncia en matèria d'assetjament laboral, que s'ha resolt com a no fonamentada.	406-1	Casos de discriminació i accions correctives dutes a terme
	Promoció i compliment de les disposicions dels convenis fonamentals de l'Organització Internacional del Treball relacionades amb el respecte per la llibertat d'associació i el dret a la negociació col·lectiva	4. Informació sobre drets humans	407-1	Operacions i proveïdors el dret a la llibertat d'associació i negociació col·lectiva dels quals podria estar en risc
	L'eliminació de la discriminació en el lloc de treball i l'ocupació	4. Informació sobre drets humans 2.3.1. Gènere	103	Enfocament de gestió de No discriminació
	L'eliminació del treball forçós o obligatori	4. Informació sobre drets humans	409-1	Operacions i proveïdors amb risc significatiu de casos de treball forçós o obligatori
	L'abolició efectiva del treball infantil	4. Informació sobre drets humans	408-1	Operacions i proveïdors amb risc significatiu de casos de treball infantil

Corrupció i suborn

Àmbits	Continguts	Resposta/apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
Corrupció i suborn	Mesures adoptades per prevenir la corrupció i el suborn	5. Lluita contra la corrupció i el suborn	103	Enfocament de gestió Anticorrupció
		5. Lluita contra la corrupció i el suborn	102-16	Valors, principis, estàndards i normes de conducta
		5. Lluita contra la corrupció i el suborn	102-17	Mecanismes d'assessorament i preocupacions ètiques
		5. Lluita contra la corrupció i el suborn	205-2	Comunicació i formació sobre polítiques i procediments anticorrupció
	Mesures per lluitar contra el blanqueig de capitals	5. Lluita contra la corrupció i el suborn	205-2	Comunicació i formació sobre polítiques i procediments anticorrupció
	Aportacions a fundacions i entitats sense ànim de lucre	6. Societat; 6.1.2. Solidaritat 1.1.4 Inversió ètica solidària 1.1.5 Gestió social de l'habitatge	408-1	Operacions amb participació de la comunitat local, avaluacions de l'impacte i programes de desenvolupament

Societat

Àmbits	Continguts	Resposta/apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
	Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible			
Societat	L'impacte de l'activitat de la societat en l'ocupació i el desenvolupament local	1.1.5. Gestió social de l'habitatge 6.1.1. Compromís amb l'educació 6.1.2. Solidaritat	103	Enfocament de gestió Comunitats locals + Impactes econòmics indirectes
		1.1.5. Gestió social de l'habitatge 6.1.1. Compromís amb l'educació 6.1.2. Solidaritat	203-1	Inversions en infraestructures i serveis suportats
		1.1.5. Gestió social de l'habitatge 6.1.1. Compromís amb l'educació 6.1.2. Solidaritat	203-2	Impactes econòmics indirectes significatius
		1.1.5. Gestió social de l'habitatge 6.1.1. Compromís amb l'educació 6.1.2. Solidaritat	413-1	Operacions amb participació de la comunitat local, avaluacions de l'impacte i programes de desenvolupament
	L'impacte de l'activitat de la societat en les poblacions locals i el territori	1.1.5. Gestió social de l'habitatge 6.1.1. Compromís amb l'educació 6.1.2. Solidaritat	203-1	Inversions en infraestructures i serveis suportats
		1.1.5. Gestió social de l'habitatge 6.1.1. Compromís amb l'educació 6.1.2. Solidaritat	413-1	Operacions amb participació de la comunitat local, avaluacions de l'impacte i programes de desenvolupament
	Les relacions mantingudes amb els actors de les comunitats locals i les modalitats del diàleg amb aquests	1.1.5. Gestió social de l'habitatge 6.1.1. Compromís amb l'educació 6.1.2. Solidaritat	102-43	Enfocaments per a la participació dels grups d'interès
		1.1.5. Gestió social de l'habitatge 6.1.1. Compromís amb l'educació 6.1.2. Solidaritat	413-1	Operacions amb participació de la comunitat local, avaluacions de l'impacte i programes de desenvolupament
	Les accions d'associació o patrocini	6.1.1. Compromís amb l'educació 6.1.2. Solidaritat Annex 1. Normes corporatives i compromisos institucionals	102-12	Iniciatives externes
		6.1.1. Compromís amb l'educació 6.1.2. Solidaritat; Annex 1. Normes corporatives i compromisos institucionals	102-13	Afiliació a associacions

Societat

Àmbits	Continguts	Resposta/apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
Societat	**Subcontractació i proveïdors**			
	* La inclusió en la política de compres de qüestions socials, d'igualtat de gènere i ambientals; * Consideració en les relacions amb proveïdors i subcontractistes de la seva responsabilitat social i ambiental;	6.2.2. Subcontractació i proveïdors	102-9	Cadena de subministrament
		6.2.2. Subcontractació i proveïdors	103	Avaluació ambiental de proveïdors + Avaluació social de proveïdors
		6.2.2. Subcontractació i proveïdors	308-1	Avaluació ambiental de proveïdors
		6.2.2. Subcontractació i proveïdors	414-1	Avaluació social ambiental de proveïdors
	Sistemes de supervisió i auditories i resultats d'aquestes.	6.2.2. Subcontractació i proveïdors	103	Enfocament de gestió Pràctiques d'adquisició
	Consumidors			
	Mesures per a la salut i la seguretat dels consumidors;	1.4.1. Transparència 1.4.2. Digitalització 6.1.1. Compromís amb l'educació	103	Enfocament de gestió Seguretat i salut en clients + Màrqueting i etiquetatge + Privacitat del client
	Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució d'aquestes.	6.2.1. Consumidors IG 1.5 El client Comptes anuals consolidats, nota 42	103	Enfocament de gestió Seguretat i salut en clients + Màrqueting i etiquetatge + Privacitat del client
	Informació fiscal			
	Beneficis obtinguts país per país	1.3. Informació fiscal	103	Enfocament de gestió Desenvolupament econòmic + Dades quantitatives dels impostos i beneficis
	Impostos sobre beneficis pagats	1.3. Informació fiscal	103	Enfocament de gestió Desenvolupament econòmic + Dades quantitatives dels impostos i beneficis
	Subvencions públiques rebudes	1.3. Informació fiscal	201-4	Assistència financera rebuda del govern

Banco de Sabadell, S.A. i societats dependents

Informe de verificació independent de l'Estat d'Informació No Financera corresponent a l'exercici 2019

La versió del nostre informe és una traducció de l'original, el qual va ser preparat en castellà. S'han pres totes les mesures necessàries per tal que la traducció sigui una representació el més acurada possible. Tot i això, en tots els aspectes d'interpretació de la informació, punts de vista i opinions, la versió original del nostre informe preval per davant d'aquesta traducció.

Informe de verificació independent

Als accionistes de Banco de Sabadell, S.A.:

D'acord a l'article 49 del Codi de Comerç hem realitzat la verificació, amb l'abast de seguretat limitada, de l'Estat d'Informació No Financera Consolidat adjunt (d'ara endavant EINF) corresponent a l'exercici finalitzat el 31 de desembre de 2019, de Banco de Sabadell, S.A. (Societat dominant) i societats dependents (d'ara endavant Banco Sabadell o el Grup) que forma part de l'Informe de Gestió Consolidat de Banco Sabadell.

El contingut de l'EINF inclou informació addicional a la requerida per la normativa mercantil vigent en matèria d'informació no financera que no ha estat objecte del nostre treball de verificació. En aquest sentit, el nostre treball de revisió s'ha limitat exclusivament a la verificació de la informació identificada a la "Taula Continguts Llei 11/2018" inclosa com a Annex 2 en l'EINF adjunt.

Responsabilitat dels administradors de la Societat dominant

La formulació de l'EINF inclòs en l'Informe de Gestió Consolidat de Banco Sabadell, així com el contingut d'aquest, és responsabilitat dels administradors de Banco de Sabadell, S.A. L'EINF s'ha preparat d'acord amb els continguts recollits en la normativa mercantil vigent i seguint els criteris dels *Sustainability Reporting Standards* de *Global Reporting Initiative* (estàndards GRI) seleccionats, d'acord a l'esmentat per a cada matèria en la "Taula Continguts Llei 11/2018" inclosa com a Annex 2 en el mencionat EINF.

Aquesta responsabilitat inclou així mateix el disseny, la implantació i el manteniment del control intern que es consideri necessari per a permetre que l'EINF estigui lliure d'incorrecció material, deguda a frau o error.

Els administradors de Banco de Sabadell, S.A. són també responsables de definir, implantar, adaptar i mantenir els sistemes de gestió dels quals s'obté la informació necessària per a la preparació de l'EINF.

La nostra independència i control de qualitat

Hem complert amb els requeriments d'independència i altres requeriments d'ètica del Codi d'Ètica per a Professionals de la Comptabilitat emès pel Consell de Normes Internacionals d'Ètica per a Professionals de la Comptabilitat (IESBA, per les seves sigles en anglès) que està basat en els principis fonamentals d'integritat, objectivitat, competència i diligència professionals, confidencialitat i comportament professional.

La nostra firma aplica la Norma Internacional de Control de Qualitat 1 (NICC 1) i manté, en conseqüència, un sistema global de control de qualitat que inclou polítiques i procediments documentats relatius al compliment de requeriments d'ètica, normes professionals i disposicions legals i reglamentàries aplicables.

L'equip de treball ha estat format per professionals experts en revisions d'informació no financera i, específicament, en informació d'acompliment econòmic, social i mediambiental.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L., C/ Ausó y Monzó, 16, 03006 Alicante, España
Tel.: +34 965 980 350 / +34 902 021 111, Fax: +34 965 208 933, www.pwc.es

R. M. Madrid, hoja 87.250-1, folio 75, tomo 9.267, libro 8.054, sección 3ª
Inscrita en el R.O.A.C. con el número S0242 - CIF: B-79 031290

La nostra responsabilitat

La nostra responsabilitat és expressar les nostres conclusions en un informe de verificació independent de seguretat limitada basant-nos en el treball realitzat. Hem dut a terme el nostre treball de revisió d'acord amb els requisits establerts en la Norma Internacional d'Encàrrecs d'Assegurament 3000 Revisada en vigor, "Encàrrecs d'Assegurament diferents de l'Auditoria i de la Revisió d'Informació Financera Històrica" (ISAE 3000 Revisada) emesa pel Consell de Normes Internacionals d'Auditoria i Assegurament (IAASB) de la Federació Internacional de Comptadors (IFAC) i amb la Guia d'Actuació sobre encàrrecs de verificació de l'Estat d'Informació No Financera emesa per l'Institut de Censors Jurats de Comptes d'Espanya.

En un treball d'assegurament limitat els procediments duts a terme varien en naturalesa i moment de realització, i tenen una menor extensió, que els realitzats en un treball d'assegurament raonable i, per tant, la seguretat proporcionada és també menor.

El nostre treball ha consistit en la formulació de preguntes a la Direcció, així com a les diverses unitats de Banco Sabadell que han participat en l'elaboració de l'EINF, en la revisió dels processos per a recopilar i validar la informació presentada en l'EINF i en l'aplicació de certs procediments analítics i proves de revisió per mostreig que es descriuen a continuació:

- Reunions amb el personal de Banco Sabadell per a conèixer el model de negoci, les polítiques i els enfocaments de gestió aplicats, els principals riscos relacionats amb aquestes qüestions i obtenir la informació necessària per a la revisió externa.
- Anàlisi de l'abast, rellevància i integritat dels continguts inclosos en l'EINF de l'exercici 2019 en funció de l'anàlisi de materialitat realitzada per Banco Sabadell, considerant els continguts requerits en la normativa mercantil en vigor.
- Anàlisi dels processos per a recopilar i validar les dades presentades en l'EINF de l'exercici 2019.
- Revisió de la informació relativa als riscos, les polítiques i els enfocaments de gestió aplicats en relació als aspectes materials presentats en l'EINF de l'exercici 2019.
- Comprovació, mitjançant proves, en base de la selecció d'una mostra, de la informació relativa als continguts inclosos en l'EINF de l'exercici 2019 i la seva adequada compilació a partir de les dades subministrades per les fonts d'informació.
- Obtenció d'una carta de manifestacions dels administradors i la Direcció de la Societat dominant.

Conclusió

Basant-nos en els procediments realitzats en la nostra verificació i en les evidències que hem obtingut no s'ha posat de manifest cap aspecte que ens faci creure que l'EINF de 2019 de Banco Sabadell corresponent a l'exercici anual finalitzat el 31 de desembre de 2019 no ha estat preparat, en tots els seus aspectes significatius, d'acord amb els continguts recollits en la normativa mercantil vigent i seguint els criteris dels estàndards GRI seleccionats, d'acord a l'esmentat per a cada matèria en la "Taula Continguts Llei 11/2018" inclosa com a Annex 2 en el mencionat EINF.

Ús i distribució

Aquest informe ha estat preparat en resposta al requeriment establert en la normativa mercantil vigent a Espanya, per la qual cosa podria no ser adequat per a altres propòsits i jurisdiccions.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.

Original en castellà signat per
Ignacio Marull

31 de gener de 2020

Informe anual de Govern Corporatiu

DADES IDENTIFICATIVES DE L'EMISSOR

Data fi de l'exercici de referència: 31/12/2019

CIF: A-08000143

Denominació social:

BANCO DE SABADELL, S.A.

Domicili social:

AV. ÓSCAR ESPLÁ, 37 (ALACANT)

A. ESTRUCTURA DE LA PROPIETAT

A.1. Completi el quadre següent sobre el capital social de la societat:

Data d'última modificació	Capital social (€)	Nombre d'accions	Nombre de drets de vot
16/11/2017	703.370.587,63	5.626.964.701	5.626.964

Indiqui si hi ha diferents classes d'accions amb diferents drets associats:

[ ] Sí

[√] No

A.2. Detalli els titulars directes i indirectes de participacions significatives en la data de tancament de l'exercici, excloso els consellers:

Nom o denominació social de l'accionista	% drets de vot atribuïts a les accions		% drets de vot a través d'instruments financers		% total de drets de vot
	Directe	Indirecte	Directe	Indirecte	
BLACKROCK INC.	0,00	5,08	0,00	0,13	5,21
FINTECH EUROPE, S.À.R.L.	3,49	0,00	0,00	0,00	3,49
COLTRANE MASTER FUND,L.P.	0,00	0,00	1,07	0,00	1,07

Detall de la participació indirecta:

Nom o denominació social del titular indirecte	Nom o denominació social del titular directe	% drets de vot atribuïts a les accions	% drets de vot a través d'instruments financers	% total de drets de vot
BLACKROCK INC.	Diverses filials de BLACKROCK, INC.	5,08	0,13	5,21

Indiqui els moviments en l'estructura accionarial més significatius que s'han produït durant l'exercici:

Moviments més significatius
NORGES BANK 07/01/2019. S'ha descendit per sota del 3% dels drets de vot atribuïts a les accions.
BLACKROCK INC. 01/02/2019. S'ha descendit per sota del 5% dels drets de vot atribuïts a les accions.
BLACKROCK INC. 04/02/2019. S'ha superat el 5% dels drets de vot atribuïts a les accions.
BLACKROCK INC. 05/02/2019. S'ha descendit per sota del 5% dels drets de vot atribuïts a les accions.
BLACKROCK INC. 26/02/2019. S'ha descendit per sota del 5% dels drets de vot atribuïts a les accions i als instruments financers.
BLACKROCK INC. 28/02/2019. S'ha superat el 5% dels drets de vot atribuïts a les accions i als instruments financers.
BLACKROCK INC. 03/05/2019. S'ha descendit per sota del 5% dels drets de vot atribuïts a les accions i als instruments financers.
BLACKROCK INC. 07/05/2019. S'ha superat el 5% dels drets de vot atribuïts a les accions i als instruments financers.
BLACKROCK INC. 08/05/2019. S'ha descendit per sota del 5% dels drets de vot atribuïts a les accions i als instruments financers.
BLACKROCK INC. 23/05/2019. S'ha superat el 5% dels drets de vot atribuïts a les accions i als instruments financers.
BLACKROCK INC. 10/06/2019. S'ha descendit per sota del 5% dels drets de vot atribuïts a les accions i als instruments financers.
BLACKROCK INC. 11/06/2019. S'ha superat el 5% dels drets de vot atribuïts a les accions i als instruments financers.
BLACKROCK INC. 15/08/2019. S'ha descendit per sota del 5% dels drets de vot atribuïts a les accions i als instruments financers.
BLACKROCK INC. 19/08/2019. S'ha superat el 5% dels drets de vot atribuïts a les accions i als instruments financers.
BLACKROCK INC. 23/08/2019. S'ha descendit per sota del 5% dels drets de vot atribuïts a les accions i als instruments financers.
BLACKROCK INC. 20/11/2019. S'ha superat el 5% dels drets de vot atribuïts a les accions i als instruments financers.
BLACKROCK INC. 28/11/2019. S'ha superat el 5% dels drets de vot atribuïts a les accions.

BLACKROCK INC. 16/12/2019. S'ha descendit per sota del 5% dels drets de vot atribuïts a les accions i als instruments financers.
BLACKROCK INC. 20/12/2019. S'ha superat el 5% dels drets de vot atribuïts a les accions i als instruments financers.
BLACKROCK INC. 30/12/2019. S'ha descendit el 5% dels drets de vot atribuïts a les accions.
BLACKROCK INC. 31/12/2019. S'ha superat el 5% dels drets de vot atribuïts a les accions.

El Sr. David Martínez Guzmán és titular indirecte dels drets de vot atribuïts a les accions de FINTECH EUROPE, S.À.R.L.

A.3. Completi els quadres següents sobre els membres del Consell d'Administració de la societat que posseeixin drets de vot sobre accions de la societat:

Nom o denominació social del conseller	% drets de vot atribuïts a les accions		% drets de vot a través d'instruments financers		% total de drets de vot	% drets de vot que poden ser transmesos a través d'instruments financers	
	Directe	Indirecte	Directe	Indirecte		Directe	Indirecte
SR. JOSÉ OLIU CREUS	0,01	0,11	0,03	0,00	0,15	0,00	0,00
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	0,03	0,00	0,02	0,00	0,05	0,00	0,00
SR. ANTHONY FRANK ELLIOTT BALL	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SRA. AURORA CATÁ SALA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SR. PEDRO FONTANA GARCIA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SRA. MARÍA JOSÉ GARCÍA BEATO	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00
SRA. MARÍA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SR. GEORGE DONALD JOHNSTON	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	0,00	3,49	0,00	0,00	3,49	0,00	0,00
SR. JOSÉ MANUEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SR. JOSÉ RAMÓN MARTÍNEZ SUFRATEGUI	0,05	0,01	0,00	0,00	0,06	0,00	0,00
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	0,05	0,00	0,01	0,00	0,06	0,00	0,00
SR. MANUEL VALLS MORATÓ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

SR. DAVID VEGARA FIGUERAS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

% total de drets de vot en poder del Consell d'Administració	3,78

Detall de la participació indirecta:

Nom o denominació social del conseller	Nom o denominació social del titular directe	% drets de vot atribuïts a les accions	% drets de vot a través d'instruments financers	% total de drets de vot	% drets de vot que poden ser transmesos a través d'instruments financers
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	FINTECH EUROPE, S.À.R.L.	3,49	0,00	3,49	0,00

El percentatge de drets de vot a través d'instruments financers reflecteix els drets atribuïts als incentius complementaris a llarg termini corresponents als exercicis 2017 i 2018, i que no són susceptibles de ser exercits.

A.4. Indiqui, si s'escau, les relacions d'índole familiar, comercial, contractual o societària que hi hagi entre els titulars de participacions significatives, en la mesura que siguin conegudes per la societat, llevat que siguin escassament rellevants o que derivin del gir o tràfic comercial ordinari, excepte les que s'informen en l'apartat A.6:

Nom o denominació social relacionats	Tipus de relació	Breu descripció
Sense dades		

A.5. Indiqui, si s'escau, les relacions d'índole comercial, contractual o societària que hi hagi entre els titulars de participacions significatives i la societat i/o el seu grup, llevat que siguin escassament rellevants o que derivin del gir o tràfic comercial ordinari:

Nom o denominació social relacionats	Tipus de relació	Breu descripció
Sense dades		

A.6. Descrigui les relacions, llevat que siguin escassament rellevants per a les dues parts, que hi hagi entre els accionistes significatius o representats en el consell i els consellers, o els seus representants, en el cas d'administradors persona jurídica.

Expliqui, si s'escau, com estan representats els accionistes significatius. En concret, cal indicar aquells consellers que hagin estat nomenats en representació d'accionistes significatius, aquells el nomenament dels quals hagi estat promogut per accionistes significatius o que estiguin vinculats a accionistes significatius i/o entitats del seu grup, amb l'especificació de la naturalesa d'aquestes relacions de vinculació. En particular, cal esmentar, si s'escau, l'existència, la identitat i el càrrec de membres del consell, o representants de consellers, de la societat cotitzada que siguin, al seu torn, membres de l'òrgan d'administració, o els seus representants, en societats que ostentin participacions significatives de la societat cotitzada o en entitats del grup d'aquests accionistes significatius:

Nom o denominació social del conseller o representant vinculat	Nom o denominació social de l'accionista significatiu vinculat	Denominació social de la societat del grup de l'accionista significatiu	Descripció relació/càrrec
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	FINTECH EUROPE, S.À.R.L.	NO APLICABLE	-

Fintech Europe S.A.R.L. és propietat 100% de Fintech Investment Ltd., que és el fons d'inversió administrat per Fintech Advisory Inc. (FAI). FAI és 100% propietat del Sr. David Martínez Guzmán.

A.7. Indiqui si han estat comunicats a la societat pactes parasocials que l'afectin segons el que s'estableix en els articles 530 i 531 de la Llei de societats de capital. Si s'escau, descrigui'ls breument i relacioni els accionistes vinculats pel pacte:

[ ] Sí
[√] No

Indiqui si la societat coneix l'existència d'accions concertades entre els seus accionistes. Si s'escau, descrigui-les breument:

[ ] Sí
[√] No

En cas que durant l'exercici s'hagi produït alguna modificació o ruptura d'aquests pactes o acords o accions concertades, indiqui-ho expressament:

-

A.8. Indiqui si hi ha alguna persona física o jurídica que exerceixi o pugui exercir el control sobre la societat d'acord amb l'article 5 de la Llei del mercat de valors. Si s'escau, identifiqui-la:

[ ] Sí
[√] No

A.9. Completi els quadres següents sobre l'autocartera de la societat:

En la data de tancament de l'exercici:

Nombre d'accions directes	Nombre d'accions indirectes(*)	% total sobre capital social
6.006.864	10.155.636	0,287

(*) A través de:

Nom o denominació social del titular directe de la participació	Nombre d'accions directes
BANCO SANTANDER S.A.	10.155.636
Total	10.155.636

Expliqui les variacions significatives que s'han produït durant l'exercici:

Expliqui les variacions significatives

Veure'n el detall en el quadre annex.

A.10. Detalli les condicions i el termini del mandat vigent de la Junta d'Accionistes al Consell d'Administració per emetre, recomprar o transmetre accions pròpies:

El mandat vigent es correspon amb l'acord adoptat per la Junta General Ordinària d'Accionistes de Banc Sabadell celebrada en data 28 de març de 2019, en el punt vuitè de l'ordre del dia, per un termini de cinc anys, en els termes següents:

"Deixant sense efecte la delegació conferida en l'acord sisè adoptat per la Junta General d'Accionistes de 19 d'abril de 2018 en allò no executat, autoritzar Banco de Sabadell, Sociedad Anónima perquè, directament o a través de qualsevol de les seves societats filials, i durant el termini màxim de cinc anys a partir de la data de celebració d'aquesta Junta General d'Accionistes, prèvia autorització del Banc Central Europeu, pugui adquirir, en qualsevol moment i totes les vegades que ho consideri oportú, accions de Banco de Sabadell, Sociedad Anónima per qualsevol dels mitjans admesos en dret, fins i tot amb càrrec als beneficis de l'exercici i/o les reserves de lliure disposició, així com que aquestes es puguin alienar o amortitzar posteriorment o, si s'escau, entregar-les als treballadors o els administradors de Banco de Sabadell, Sociedad Anónima com a part de la seva retribució o com a conseqüència de l'exercici de drets d'opció dels quals aquells siguin titulars; tot això, de conformitat amb els articles 146 i 509 i concordants de la Llei de societats de capital.

Aprovar els límits o els requisits d'aquestes adquisicions, que són els que es detallen a continuació:

- Que el valor nominal de les accions adquirides directament o indirectament, sumades a les que ja posseeixin Banco de Sabadell, Sociedad Anónima i les seves societats filials, no excedeixi, en cada moment, el límit legal màxim establert en cada moment per la legislació vigent (actualment, fixat en el deu per cent del capital social), amb el respecte, en tot cas, de les limitacions establertes per a l'adquisició d'accions pròpies per les autoritats reguladores dels mercats en què les accions de Banco de Sabadell, Sociedad Anónima es trobin admeses a cotització.
- Que l'adquisició, compreses les accions que Banco de Sabadell, Sociedad Anónima (o una persona que hagi actuat en nom propi però pel seu compte) hagi adquirit amb anterioritat i tingui en cartera, no produeixi l'efecte que el patrimoni net resulti inferior a l'import del capital social més les reserves legals o estatutàriament indisponibles.
- Que les accions adquirides es trobin desemborsades íntegrament.
- Que el preu d'adquisició no sigui inferior al nominal ni superior en un vint per cent al valor de cotització o qualsevol altre pel qual es valorin les accions en la data de la seva adquisició. Les operacions d'adquisició d'accions pròpies s'han d'ajustar a les normes i els usos dels mercats de valors."

A.11. Capital flotant estimat:

	%
Capital flotant estimat	90,84

A.12. Indiqui si hi ha qualsevol restricció (estatutària, legislativa o de qualsevol índole) a la transmissibilitat de valors i/o qualsevol restricció al dret de vot. En particular, cal comunicar l'existència de qualsevol tipus de restriccions que puguin dificultar la presa de control de la societat mitjançant l'adquisició de les seves accions en el mercat, així com aquells règims d'autorització o comunicació prèvia que, sobre les adquisicions o les transmissions d'instruments financers de la companyia, li siguin aplicables per normativa sectorial.

[√] Sí
[ ] No

Descripció de les restriccions
Les úniques restriccions existents són les que s'estableixen en la legislació espanyola a totes les entitats de crèdit. La Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit estableix que qualsevol adquisició d'almenys un 10 per cent del capital o dels drets de vot de l'entitat, o la que sense arribar a aquest percentatge permet exercir una influència notable en l'entitat, així com el seu increment superant els percentatges del 20, 30 o 50 per cent, o adquirint el control de l'entitat, s'ha de notificar prèviament per l'adquirent al Banc d'Espanya, que n'ha de tramitar la sol·licitud per a la seva aprovació o denegació pel Banc Central Europeu. La reducció de la participació per sota dels llindars anteriors s'ha de comunicar pel transmitent al Banc d'Espanya.

A.13. Indiqui si la Junta General ha acordat adoptar mesures de neutralització davant d'una oferta pública d'adquisició en virtut del que es disposa en la Llei 6/2007.

[ ] Sí
[v] No

A.14. Si s'escau, expliqui les mesures aprovades i els termes en què es produirà la ineficiència de les restriccions:

A.15. Indiqui si la societat ha emès valors que no es negocien en un mercat regulat de la Unió Europea.

[ ] Sí
[v] No

Si s'escau, indiqui les diferents classes d'accions i, per a cada classe d'accions, els drets i les obligacions que confereixi:

B. JUNTA GENERAL

B.1. Indiqui i, si s'escau, detalli, si hi ha diferències amb el règim de mínims previst en la Llei de societats de capital (LSC respecte al quòrum de constitució de la Junta General:

[ ] Sí
[v] No

B.2. Indiqui i, si s'escau, detalli si hi ha diferències amb el règim previst en la Llei de societats de capital (LSC) per a l'adopció d'acords socials:

[ ] Sí
[v] No

B.3. Indiqui les normes aplicables a la modificació dels estatuts de la societat. En particular, s'han de comunicar les majories previstes per a la modificació dels estatuts, així com, si s'escau, les normes previstes per a la tutela dels drets dels socis en la modificació dels estatuts.

La modificació dels Estatuts Socials del banc es regeix pel que s'estableix en la Llei de societats de capital i en els mateixos Estatuts Socials del banc i requereix, en els supòsits previstos legalment, l'autorització del Banc d'Espanya, en exercici de la competència que li atribueix l'article 10 del Reial decret 84/2015, de 13 de febrer, pel qual es desenvolupa la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, sense perjudici de les funcions atribuïdes al Banc Central Europeu de conformitat amb el que es preveu en el Reglament (UE) núm. 1024/2013 del Consell, de 15 d'octubre, que encomana al Banc Central Europeu tasques específiques respecte de polítiques relacionades amb la supervisió prudencial de les entitats de crèdit.

De conformitat amb la Llei de societats de capital, en els supòsits en què les modificacions siguin acordades per la

Junta General d'Accionistes, s'exigeix la concurrència dels requisits següents:

- Que els administradors o, si s'escau, els accionistes autors de la proposta formulin un informe escrit amb la justificació d'aquesta.
- Que s'expressin en la convocatòria amb la deguda claredat els aspectes que s'hagin de modificar.
- Que en l'anunci de la convocatòria es faci constar el dret que correspon a tots els accionistes d'examinar en el domicili social el text íntegre de la modificació proposada i de l'informe sobre aquesta i de demanar l'entrega o l'enviament gratuït d'aquests documents.

Així mateix, s'exigeix que l'acord sigui adoptat per la Junta de conformitat amb el que es disposa en l'article 43 dels Estatuts Socials:

Article 43.
Per tal que la Junta general ordinària o extraordinària pugui acordar vàlidament l'emissió d'obligacions convertibles en accions o que atribueixin una participació en els guanys socials, l'augment o la reducció del capital, la transformació, la fusió o l'escissió de la societat i, en general, qualsevol modificació dels Estatuts Socials, cal, en primera convocatòria, la concurrència d'accionistes presents o representats que posseeixin, almenys, el 50 per cent del capital subscrit amb dret a vot.

En segona convocatòria n'hi ha prou amb la concurrència del 25 per cent d'aquest capital.

Quan concorrin accionistes que representin menys del 50 per cent del capital subscrit amb dret a vot, els acords als quals fa referència l'apartat anterior només es poden adoptar vàlidament amb el vot favorable dels dos terços del capital present i representat en la Junta.

B.4. Indiqui les dades d'assistència en les juntes generals celebrades en l'exercici al qual fa referència aquest informe i les dels dos exercicis anteriors:

	Dades d'assistència				
Data Junta General	% de presència física	% en representació	% Vot a distància Vot electrònic	Altres	Total
28/03/2019	0,40	58,78	0,00	0,00	59,18
Dels quals capital flotant	0,25	58,65	0,00	0,00	58,90
19/04/2018	0,78	60,57	0,00	0,00	61,35
Dels quals capital flotant	0,66	60,38	0,00	0,00	61,04
30/03/2017	0,68	63,30	0,00	0,00	63,98
Dels quals capital flotant	0,55	62,92	0,00	0,00	63,47

Les xifres estimades de capital flotant podrien incloure determinats percentatges relatius a participacions significatives en custodis internacionals.

B.5. Indiqui si en les juntes generals celebrades en l'exercici hi ha hagut algun punt de l'ordre del dia que, per qualsevol motiu, no hagi estat aprovat pels accionistes:

[ ] Sí
[v] No

B.6. Indiqui si hi ha alguna restricció estatutària que estableixi un nombre mínim d'accions necessàries per assistir a la Junta General, o per votar a distància:

[v] Sí
[ ] No

Nombre d'accions necessàries per assistir a la Junta General	1.000
Nombre d'accions necessàries per votar a distància	-

B.7. Indiqui si s'ha establert que determinades decisions, diferents a les que s'estableixen per llei, que comporten una adquisició, una alienació, l'aportació a una altra societat d'actius essencials o altres operacions corporatives similars han de ser sotmeses a l'aprovació de la Junta General d'Accionistes:

[ ] Sí
[v] No

B.8. Indiqui l'adreça i el mode d'accés a la pàgina web de la societat a la informació sobre govern corporatiu i altra informació sobre les juntes generals que s'hagi de posar a disposició dels accionistes a través de la pàgina web de l societat:

La informació sobre govern corporatiu està disponible en la pàgina web corporativa del grup (www.grupbancsabadell.com), i s'hi accedeix directament en la secció "Govern corporatiu i política de remuneracions". La informació sobre les juntes generals està disponible en la mateixa pàgina web corporativa del grup (www.grupbancsabadell.com), i s'hi accedeix directament des de la pestanya "Informació accionistes i inversors".

C. ESTRUCTURA DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA SOCIETAT

C.1. Consell d'Administració

C.1.1 Nombre màxim i mínim de consellers previstos en els estatuts socials i el nombre fixat per la Junta General:

Nombre màxim de consellers	15
Nombre mínim de consellers	11
Nombre de consellers fixat per la junta	15

C.1.2 Completi el quadre següent amb els membres del Consell:

Nom o denominació social del conseller	Representant	Categoria del conseller	Càrrec en el Consell	Data primer nomenament	Data últim nomenament	Procediment d'elecció
SR. JOSÉ OLIU CREUS		Executiu	PRESIDENT	29/03/1990	28/03/2019	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR		Independent	VICEPRESIDENT	18/09/2010	28/03/2019	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO		Executiu	CONSELLER DELEGAT	27/09/2007	19/04/2018	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. ANTHONY FRANK ELLIOTT BALL		Independent	CONSELLER COORDINADOR INDEPENDENT	30/03/2017	30/03/2017	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES

SRA. AURORA CATÁ SALA		Independent	CONSELLER	29/01/2015	28/03/2019	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. PEDRO FONTANA GARCIA		Independent	CONSELLER	27/07/2017	19/04/2018	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SRA. MARÍA JOSÉ GARCÍA BEATO		Executiu	CONSELLER	24/05/2018	28/03/2019	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SRA. MARÍA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS		Un altre extern	CONSELLER	29/03/2007	30/03/2017	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. GEORGE DONALD JOHNSTON		Independent	CONSELLER	25/05/2017	19/04/2018	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN		Dominical	CONSELLER	27/03/2014	19/04/2018	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JOSÉ MANUEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ		Independent	CONSELLER	26/03/2013	19/04/2018	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JOSÉ RAMÓN MARTÍNEZ SUFRATEGUI		Independent	CONSELLER	18/09/2010	28/03/2019	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ		Executiu	CONSELLER	31/05/2012	30/03/2017	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. MANUEL VALLS MORATÓ		Independent	CONSELLER	22/09/2016	30/03/2017	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. DAVID VEGARA FIGUERAS		Executiu	CONSELLER	28/05/2015	28/03/2019	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES

Nombre total de consellers	15

Indiqui les baixes que, ja sigui per dimissió, destitució o per qualsevol altra causa, s'hagin produït en el Consell d'Administració durant el període subjecte a informació:

Nom o denominació social del conseller	Categoria del conseller en el moment de la cessació	Data de l'últim nomenament	Data de baixa	Comissions especialitzades de les quals era membre	Indiqui si la baixa s'ha produït abans del final del mandat
Sense dades					

Causa de la baixa i altres observacions
-

C.1.3 Completi els quadres següents sobre els membres del Consell i la seva diferent categoria:

CONSELLERS EXECUTIUS		
Nom o denominació social del conseller	Càrrec en l'organigrama de la societat	Perfil
SR. JOSÉ OLIU CREUS	PRESIDENT	BANCARI/RETAIL & CORPORATE BANKING/FINANCER/ ACADÈMIC/INTERNACIONAL. Llicenciat en Ciències Econòmiques per la Universitat de Barcelona i doctor en Economia per la Universitat de Minnesota (EUA). Nomenat conseller director general de Banc Sabadell el 1990 i president de Banc Sabadell des de 1999. President no executiu d'Exea Empresarial i conseller representant d'aquesta a Puig, S.L., vocal de FEDEA (Fundació d'Estudis d'Economia Aplicada), membre del Patronat de la Fundació Princesa d'Astúries i membre del Patronat de la Fundació Princesa de Girona.
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	CONSELLER DELEGAT	BANCARI/RETAIL & CORPORATE BANKING/FINANCER. Llicenciat en Dret per la Universitat de Barcelona, llicenciat en Ciències Empresarials i MBA per ESADE. Des de 1990 va desenvolupar la seva carrera professional al BBVA, fins a ser-ne nomenat director general d'Espanya i Portugal (2006-2007). Conseller delegat de Banc Sabadell des de 2007. Membre del Patronat de la Fundació ESADE, representant de Banc Sabadell en el Ple de la Cambra de Comerç de Barcelona i vocal de la Junta Directiva del Cercle d'Economia.
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	CONSELLER DIRECTOR GENERAL	BANCARI/FINANCER/AUDITOR/RISCOS. Diplomat en Direcció General per IESE. Ha desenvolupat la seva carrera professional en diferents àmbits de Banc Sabadell, on ha ocupat, entre altres, els càrrecs de secretari general de Control (2000-2001), interventor general (2001-2012) i vicesecretari del Consell d'Administració (2006-2012). Conseller de Banc Sabadell des de 2012 i conseller director general des de 2013. Conseller de BancSabadell d'Andorra, S.A. des de 2019. Conseller de la Societat Rectora de la Borsa de Valors de Barcelona i vicepresident de l'associació Barcelona Centre Financer Europeu.

SRA. MARÍA JOSÉ GARCÍA BEATO	CONSELLERA SECRETÀRIA GENERAL	BANCARI/JURÍDIC/REGULATORI. Llicenciada en Dret i diplomada en Criminologia. Advocada de l'Estat des de l'any 1991. L'any 2000 va ser nomenada directora de Gabinet del ministre de Justícia i l'any 2002, subsecretària de Justícia. Directora d'Assessoria Jurídica de Banc Sabadell (2005-2008). Secretària general de Banc Sabadell des de 2008 i consellera secretària general de Banc Sabadell des de 2018. Consellera independent de la societat cotitzada Red Eléctrica Corporación, S.A. Membre del Patronat de la Fundació Banc Sabadell i de la Fundació de l'Associació Espanyola de Banca.
SR. DAVID VEGARA FIGUERAS	CONSELLER DIRECTOR GENERAL	FINANCER/RISCOS/ACADÈMIC/REGULATORI. Llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials, secció Economia General (Economia Aplicada) per la Universitat Autònoma de Barcelona i màster en Ciències Econòmiques, especialitat Mercats Financers (Capital Markets) per la London School of Economics and Political Science (Londres, Regne Unit). Secretari d'Estat d'Economia (2004-2009) i subdirector gerent – Banca del Mecanisme Europeu d'Estabilitat (2012-2015) i professor associat del Departament d'Economia, Finances i Comptabilitat d'ESADE (fins a l'any 2018). Conseller independent de Banc Sabadell (2015-2019). Conseller Chief Risk Officer de Banc Sabadell des de 2019. Membre del Consell de Supervisió de la societat Hellenic Corporation of Assets and Participations, S.A.

Nombre total de consellers executius	5
% sobre el total del Consell	33,33

CONSELLERS EXTERNS DOMINICALS		
Nom o denominació social del conseller	Nom o denominació de l'accionista significatiu a qui representa o que n'ha proposat el nomenament	Perfil
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	FINTECH EUROPE, S.À.R.L.	EMPRESARIAL/FINANCER/INTERNACIONAL. Diplomat en Enginyeria Mecànica Elèctrica per la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic i Master of Business Administration (MBA) a la Harvard Business School. Fundador de Fintech Advisory el 1987, societat administradora del fons Fintech Investments Ltd. (Nova York i Londres). Conseller dominical de Banc Sabadell des de 2014. Conseller de les societats cotitzades Alfa, S.A.B., Vitro, S.A.B. i Cemex, S.A.B.

Nombre total de consellers dominicals	1
% sobre el total del Consell	6,67

CONSELLERS EXTERNS INDEPENDENTS	
Nom o denominació social del conseller	Perfil
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	BANCARI/RETAIL & CORPORATE BANKING/EMPRESARIAL. Llicenciat en Ciències Econòmiques i Actuarials per la Universitat del País Basc. Conseller director general d'Allianz-Ercos (1982-1990), director general del grup BBVA (1992-2001) i president de Banco Guipuzcoano (2009-2012). En el passat, conseller de nombroses empreses relacionades amb el sector energètic, de la construcció i de la comunicació. Conseller independent de Banc Sabadell des de 2010 i vicepresident del Consell des de 2013. Conseller dominical de la societat cotitzada ACS, Actividades de la Construcción y Servicios, S.A., i conseller d'ACS, Servicios, Comunicaciones y Energía, S.L., ambdues pertanyents al mateix grup, conseller altre extern de la societat cotitzada Ence, Energía y Celulosa, S.A. i conseller independent de la societat cotitzada Telefónica, S.A. (des de desembre de 2019 vicepresident i conseller independent coordinador), conseller de Telefónica Móviles México, S.A. de C.V. i de Telefónica Audiovisual Digital, S.L.U.; totes, pertanyents al mateix grup. Membre del Patronat de la Fundación Novia Salcedo.
SR. ANTHONY FRANK ELLIOTT BALL	EMPRESARIAL/INTERNACIONAL. Enginyer col·legiat i Master of Business Administration (MBA) per la Kingston Business School, Kingston University (Londres). Doctor honoris causa per la Facultat de Negocis i Dret de la Kingston University i per la Middlesex University. President i conseller delegat de Fox Sports International (1995-1996), conseller delegat de Fox Liberty Networks LLC. (1996-1999), conseller delegat de BSkyB Plc. (1999-2004), president de Kabel Deutschland GmbH (2005-2013) i conseller independent de BT Group (2009-2018). Conseller independent de Banc Sabadell des de 2017 i conseller independent coordinador de Banc Sabadell des de març de 2019. President d'Ambassadors Theatre Group Ltd i president de Bité Group, ambdues participades per Providence Equity Partners LLC.
SRA. AURORA CATÁ SALA	EMPRESARIAL/CONSULTOR/FINANCER/RECURSOS HUMANS. Enginyera industrial especialitat Organització Industrial per la Universitat Politècnica de Catalunya i MBA i PADE per IESE Barcelona. Directora financera de Nissan Motor Ibérica, S.A. (1991-1996), consellera delegada de Planeta 2010 (1999-2002), fundadora de ContentArena (2002-2003), directora general de Medios Audiovisuales de Recoletos Grupo de Comunicación (2003-2008) i membre de la Junta de Govern de l'Institut Català de Finances (2014). En el passat, membre de diversos consells d'administració. Consellera independent de Banc Sabadell des de 2015. Sòcia de Seeliger y Conde, S.L. i consellera independent de la societat cotitzada Atresmedia Corporación de Medios de Comunicación, S.A., membre del Comitè Executiu de l'IESE i membre del Consell de Barcelona Global.
SR. PEDRO FONTANA GARCIA	BANCARI/RETAIL BANKING/EMPRESARIAL. Llicenciat en Ciències Empresarials per l'Escola Superior d'Administració i Direcció d'Empreses (ESADE), Barcelona, i Master of Business Administration (MBA) per la Harvard Graduate School of Bussines Administration, Boston-Massachusetts (EUA). Director general del COOB'92 (1990-1993), director general de Turisme de Barcelona (1993-1994), president Banca Catalana (1994-1999), director general BBVA Catalunya (2000-2009), president executiu d'AREAS (Elior Group) (2012-2017), director general adjunt d'Elior Group, S.A. (2017-2018) i representant d'EMESA Corporación Empresarial, S.L. en el Consell de la societat cotitzada Elior Group, S.A. (2018-2019). Conseller independent de Banc Sabadell des de 2017. Conseller independent de Grupo Indukern, S.L. i conseller independent de Pax Equityco, S.à.R.L., president de l'Associació per al Progrés de la Direcció, membre del Patronat de la Fundació Privada Cercle d'Economia, membre del Patronat de la Fundació Barcelona Mobile World Capital i conseller de Fira Internacional de Barcelona.

SR. GEORGE DONALD JOHNSTON	BANCARI/CORPORATE BANKING/INTERNACIONAL. Bachelor of Arts en Ciències Polítiques pel Middlebury College, Vermont (EUA), Master of Arts en Economia Internacional i Estudis Llatinoamericans per la Johns Hopkins University, Washington DC (EUA). Director executiu a Salomon Brothers (1979-1990), conseller de Bankers Trust International i membre del seu Comitè Executiu mundial (1992-1999), responsable del grup de M&A per a Europa i membre del Comitè Executiu d'Europa i del Comitè Operatiu Global dins de la divisió de banca d'inversió de Deutsche Bank (1999-2005), president del grup de M&A per a Europa de Deutsche Bank (2005-2010), conseller de SCi Entertainment Plc (Eidos) (2007-2009). Conseller independent de Banc Sabadell des de 2017. Conseller independent de les societats cotitzades Acerinox, S.A. i Merlin Properties, SOCIMI, S.A.
SR. JOSÉ MANUEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ	EMPRESARIAL/ASSEGURANCES/FINANCER/INTERNACIONAL. Enginyer tècnic d'Obres Públiques, llicenciat en Ciències Econòmiques i Actuari per la Universitat de Madrid. President de MAPFRE (2001-2012), president de la Fundació MAPFRE (2007-2012) i membre del Consell d'Administració del Consorci de Compensació d'Assegurances, de la International Insurance Society. Conseller independent de Banc Sabadell des de 2013. President d'honor de MAPFRE.
SR. JOSÉ RAMÓN MARTÍNEZ SUFRATEGUI	BANCARI/EMPRESARIAL. Arquitecte especialitzat en urbanisme i Executive MBA per l'Institut d'Empresa de Madrid. Conseller de Banco Guipuzcoano (1990-2010). Conseller independent de Banc Sabadell des de 2010. És titular i president d'un ampli grup empresarial i presideix les societats del grup Centro Fuencarral, S.A., Comercial del Campo, S.A., Edificios Cameranos, S.A., Inversiete, S.A., Producción y Desarrollo, S.A., Títulos e Inversiones, S.A. i Villa Rosa, S.A.
SR. MANUEL VALLS MORATÓ	AUDITOR/FINANCER. Llicenciat en Ciències Econòmiques i Administració d'Empreses per la Universitat de Barcelona, postgrau en Business Administration a l'IESE per la Universitat de Navarra i auditor censor jurat de comptes i membre del Registre oficial d'auditors de comptes des de la seva creació. Soci de PwC (1988-2013), responsable de la Divisió d'Auditoria de PwC (2006-2013) i president de PwC Auditores (2006-2011). Vocal independent de la Junta de Govern de l'Institut Català de Finances (2015-2016). Conseller independent de Banc Sabadell des de 2016. Conseller independent de la societat cotitzada Renta Corporación Real Estate, S.A.

Nombre total de consellers independents	8
% sobre el total del Consell	53,33

Indiqui si algun conseller qualificat com a independent percep de la societat, o del seu mateix grup, qualsevol quantitat o benefici per un concepte diferent de la remuneració de conseller o manté o ha mantingut, durant l'últim exercici, una relació de negocis amb la societat o amb qualsevol societat del seu grup, ja sigui en nom propi o com a accionista significatiu, conseller o alt directiu d'una entitat que mantingui o hagi mantingut aquesta relació.

Si s'escau, s'ha d'incloure una declaració motivada del Consell sobre les raons per les quals considera que aquest conseller pot desenvolupar les seves funcions en qualitat de conseller independent.

Nom o denominació social del conseller	Descripció de la relació	Declaració motivada
Sense dades		

ALTRES CONSELLERS EXTERNS			
S'ha d'identificar la resta de consellers externs i detallar els motius pels quals no es puguin considerar dominicals o independents i els seus vincles, ja sigui amb la societat, els seus directius o els seus accionistes:			
Nom o denominació social del conseller	Motius	Societat, directiu o accionista amb què manté el vincle	Perfil
SRA. MARÍA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS	Dotze anys des del seu primer nomenament en data 29 de març de 2007.	N. A.	ACADÈMIC/AUDITOR/FINANCER. Llicenciada en Ciències Econòmiques per la Universitat de Barcelona, doctora en Economia per la Universitat de Minnesota i catedràtica del Departament d'Economia i Empresa de la Universitat Pompeu Fabra des de 1995. En el passat, membre de diversos consells d'administració. A Banc Sabadell ha estat consellera independent (2007-2019) i consellera independent coordinadora (2016-2019). Des del mes d'abril de 2019 és consellera una altra externa. Consellera independent de la societat cotitzada Repsol, S.A. Directora de la Barcelona Graduate School of Economics, investigadora i membre del Consell de Direcció del Centre de Recerca en Economia Internacional (CREI).

Nombre total d'altres consellers externs	1
% sobre el total del Consell	6,67

Indiqui les variacions que, si s'escau, s'hagin produït durant el període en la categoria de cada conseller:

Nom o denominació social del conseller	Data del canvi	Categoria anterior	Categoria actual
SR. DAVID VEGARA FIGUERAS	31 de gener de 2019	Conseller independent	Conseller executiu
SRA. MARÍA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS	25 d'abril de 2019	Conseller independent	Conseller un altre extern

C.1.4 Completi el quadre següent amb la informació relativa al nombre de conselleres al tancament dels 4 últims exercicis, així com la categoria d'aquestes conselleres:

	Nombre de conselleres				% sobre el total de consellers de cada categoria			
	Exercici 2019	Exercici 2018	Exercici 2017	Exercici 2016	Exercici 2019	Exercici 2018	Exercici 2017	Exercici 2016
Executives	1	1			20,00	25,00	0,00	0,00
Dominicals					0,00	0,00	0,00	0,00
Independents	1	2	2	2	12,50	20,00	20,00	28,57
Altres externes	1				100,00	0,00	0,00	0,00
Total	3	3	2	2	20,00	20,00	13,33	14,29

C.1.5 Indiqui si la societat compta amb polítiques de diversitat en relació amb el Consell d'Administració de l'empresa quant a qüestions com ara l'edat, el gènere, la discapacitat o la formació i l'experiència professionals. Les entitats petites i mitjanes, d'acord amb la definició que conté la Llei d'auditoria de comptes, han d'informar, com a mínim, de la política que tinguin establerta en relació amb la diversitat de gènere.

[v] Sí

[ ] No

[ ]Polítiques parcials

En cas afirmatiu, descrigui aquestas polítiques de diversitat, els seus objectius, les mesures i la manera en què s'han aplicat i els seus resultats en l'exercici. També cal indicar les mesures concretes adoptades pel Consell d'Administració i la Comissió de Nomenaments i Retribucions per aconseguir una presència equilibrada i diversa de consellers.

En cas que la societat no apliqui una política de diversitat, expliqui les raons per les quals no ho fa.

Descripción de las políticas, objetivos, medidas y forma en que se han aplicado, así como los resultados obtenidos

Banc Sabadell, amb caràcter general, compta amb polítiques que apliquen la diversitat quant a l'edat, el gènere, la discapacitat o la formació i l'experiència professionals.

En relació amb el Consell d'Administració, la Política de selecció de candidats a conseller de Banc Sabadell aprovada pel Consell d'Administració en la seva sessió de 25 de febrer de 2016, i modificada el 28 de març de 2019, estableix els criteris que s'han de tenir en compte en els processos de selecció de nous membres del Consell d'Administració, així com en la reelecció dels seus membres.

En la selecció de candidats es procura un equilibri adequat en la composició del Consell d'Administració que, en el seu conjunt, enriqueixi la presa de decisions i aporti punts de vista plurals al debat dels assumptes de la seva competència.

En particular, la Comissió de Nomenaments s'ha d'assegurar que els candidats a conseller de Banc Sabadell compleixen els paràmetres següents que s'estableixen en la política:
(i) Competència professional, a través de la selecció de persones que en l'àmbit de les seves capacitats professionals tenen un reconeixement adequat, en què es valora especialment l'experiència bancària i financera que permeti aportar una visió estratègica i de negoci.
(ii) Diversitat, mitjançant la selecció d'una varietat de perfils (empresarials, bancaris, acadèmics, financers, jurídics, consultors…) i diversitat d'experiències, orígens i nacionalitats en el si del Consell d'Administració i, en especial, de

gènere, aspecte en què es vetlla perquè compti amb el nombre suficient de conselleres. Igualment, vetlla perquè hi hagi una representació suficient de consellers amb experiència bancària en àrees com ara la banca minorista (retail banking), la banca d'empresas, la banca corporativa (corporate banking) o la banca d'inversió (investment banking), tant a escala nacional com internacional.
(iii) Honorabilitat i idoneïtat, que concorre en aquells que demostrin una trajectòria adequada i una conducta personal, comercial i professional que no presenti dubtes sobre la seva capacitat per acomplir una gestió sana i prudent de l'entitat.

La Comissió de Nomenaments compleix la seva funció de vetllar per la composició qualitativa del Consell d'Administració, atribuïda pels Estatuts Socials i pel Reglament del Consell d'Administració, i vetlla per l'aplicació i el compliment de la Política de selecció de candidats a conseller de Banc Sabadell i pel fet que en proveir-se noves vacants o en nomenar nous consellers, els procediments de selecció afavoreixin la diversitat d'experiències i de coneixements, facilitin la selecció de conselleres i, en general, no presentin condicions implícites que puguin implicar cap discriminació.

En compliment de la seva funció de proposar al Consell d'Administració la modificació de les polítiques de selecció i diversitat, la Comissió de Nomenaments va informar el Consell de la seva modificació, que va ser aprovada en data 28 de març de 2019, per recollir expressament que en la competència professional dels candidats s'ha de valorar, especialment, l'experiència bancària i financera i que en la selecció de perfils s'ha de vetllar perquè hi hagi una representació suficient de consellers amb coneixements bancaris en àrees com ara la banca minorista (retail banking), la banca d'empreses, la banca corporativa (corporate banking) o la banca d'inversió (investment banking), tant a escala nacional com internacional.

En data 27 de juny de 2019, la Comissió de Nomenaments ha informat el Consell d'Administració de l'aprovació d'una matriu de competències i diversitat dels membres del Consell d'Administració de Banc Sabadell en què es defineixen les aptituds i els coneixements dels consellers. Quant a les competències es descriuen els perfils professionals dels consellers i les competències sectorials i horitzontals necessàries per al manteniment de la idoneïtat col·lectiva del Consell d'Administració. Pel que fa a la diversitat, es té en compte la diversitat de gènere i la procedència geogràfica dels consellers, així com l'antiguitat en el càrrec.

Així mateix, Banc Sabadell compta amb un conjunt de polítiques, normes internes i codis de conducta que garanteixen un comportament ètic i responsable en tota l'organització, que tenen incidència en la diversitat i que són, igualment, d'aplicació al Consell d'Administració, tant en el procediment de selecció de consellers com en l'acompliment habitual de les seves funcions, en qüestions com la formació i l'experiència professional, l'edat, la discapacitat i el gènere.

C.1.6 Expliqui les mesures que, si s'escau, hagi convingut la Comissió de Nomenaments per tal que els procediments de selecció no presentin condicions implícites que obstaculitzin la selecció de conselleres i la companyia busqui deliberadament i inclogui entre els candidats potencials dones que reuneixin el perfil professional buscat i que permeti assolir una presència equilibrada de dones i homes:

Explicació de les mesures

El Consell d'Administració ha adoptat polítiques actives que permeten fomentar, en el si de l'entitat, la diversitat de gènere. En concret, la Comissió de Nomenaments, en la seva sessió de data 17 de febrer de 2016, va informar favorablement el Consell d'Administració de l'aprovació de la Política de selecció de candidats a conseller de Banc Sabadell, en compliment de la recomanació 14 del Codi de bon govern de les societats cotitzades.

La política, com s'indica en l'apartat C.1.5 anterior, estableix els criteris que s'han de tenir en compte en els processos de selecció de membres nous del Consell d'Administració, així com en la reelecció dels consellers, en el marc del que s'estableix en la normativa i les recomanacions aplicables, com també que aquests procediments de selecció facilitin la selecció de conselleres i, en general, no presentin condicions implícites que obstaculitzin la selecció de conselleres. La política ha de promoure el compliment de l'objectiu de representació per al sexe menys representat fins a assolir almenys el 30% del total de membres del Consell d'Administració l'any 2020.

En particular, la Comissió de Nomenaments s'assegura que en la selecció de candidats es compleixen els paràmetres de competència professional, honorabilitat i idoneïtat i diversitat i, en especial, vetlla perquè el Consell d'Administració compti amb el nombre suficient de conselleres. En aquest sentit, la comissió, en la valoració dels candidats seleccionats, posa un èmfasi especial per vetllar per la diversitat de gènere en el Consell d'Administració, de manera que en la cerca de consellers s'inclogui entre els potencials candidats a conseller dones que reuneixin el perfil professional buscat, per a

la qual cosa pot comptar en el procés de selecció de consellers amb l'assessorament d'una firma de consultoria externa amb la finalitat de proveir diversos perfils per a la seva anàlisi.

En compliment d'aquesta política, la Comissió de Nomenaments ha informat la proposta de ratificació i nomenament d'una consellera nomenada pel Consell d'Administració el 2018, amb categoria, a més, de consellera executiva, i ha proposat la reelecció en el seu càrrec d'una consellera independent.

Al tancament de l'exercici 2019 el Consell d'Administració de l'entitat estava format per 3 dones d'un total de 15 consellers, 1 consellera independent, 1 consellera una altra externa i 1 consellera executiva. Això suposa que un 20% del Consell d'Administració està format per dones.

La consellera independent és la presidenta de la Comissió de Nomenaments i de la Comissió de Retribucions i la consellera una altra externa és membre de la Comissió d'Auditoria i Control, de la Comissió de Nomenaments i de la Comissió de Riscos. Així, les dones presideixen dues comissions i es troben presents en quatre de les cinc comissions del Consell. D'aquesta manera, la presència de dones en els òrgans del Consell d'Administració assoleix el 25% en la Comissió d'Auditoria i Control, el 33,33% en la Comissió de Riscos, el 25% en la Comissió de Retribucions i el 50% en la Comissió de Nomenaments.

Quan malgrat les mesures que, si s'escau, s'hagin adoptat sigui escàs o nul el nombre de conselleres, expliqu els motius que ho justifiquin:

Explicació dels motius
-

C.1.7 Expliqui les conclusions de la Comissió de Nomenaments sobre la verificació del compliment de la política de selecció de consellers. I, en particular, sobre com aquesta política promou l'objectiu que l'any 2020 el nombre de conselleres representi, almenys, el 30% del total de membres del Consell d'Administració.

La Comissió de Nomenaments, en compliment de la Política de selecció de candidats a conseller de Banc Sabadell, n'ha verificat el compliment en els acords adoptats el 2019 per la Junta General d'Accionistes referents a la ratificació i el nomenament i les reeleccions de consellers, que s'han ajustat als paràmetres i els requisits exigits tant en la política com en la normativa vigent per al lloc de membre del Consell d'Administració d'una entitat de crèdit, i s'ha procurat en la selecció un equilibri adequat en la composició del Consell, que, en el seu conjunt, enriqueix la presa de decisions i aporta punts de vista plurals als debats. S'ha aprovat una matriu de competències i diversitat dels membres del Consell en què es defineixen les aptituds i els coneixements dels consellers. En la matriu es descriuen les competències sectorials i horitzontals necessàries per al manteniment de la idoneïtat col·lectiva del Consell i es tenen en compte la diversitat de gènere i la procedència geogràfica dels consellers, així com la seva antiguitat en el càrrec.

En concret, quant a la diversitat de gènere, en la Junta General d'Accionistes de 28 de març de 2019 s'ha acordat la ratificació i el nomenament de la consellera executiva Sra. María José García Beato, adoptat el 24 de maig de 2018 pel Consell d'Administració, el perfil bancari, regulatori i jurídic de la qual complementa la diversitat de coneixements i experiències del Consell d'Administració, i la proposta de la Comissió de Nomenaments de la reelecció de la consellera independent Sra. Aurora Catá Sala, qui reuneix una combinació idònia de coneixements financers, empresarials, de consultoria i de recursos humans, que contribueixen a la diversitat de competències i a la idoneïtat col·lectiva del Consell d'Administració.

Ambdues propostes de nomenament i reelecció de conselleres aprovades per la Junta General d'Accionistes compleixen el mandat del Consell d'Administració i de la mateixa Comissió de Nomenaments de contribuir al manteniment de la diversitat de gènere en el si del Consell, de manera que el 2019 es manté el percentatge de diversitat de gènere assolit l'exercici 2018, en què es va reforçar significativament la presència de dones en el Consell respecte als exercicis anteriors. El banc manté el propòsit d'incrementar el nombre de conselleres i directives.

C.1.8 Expliqui, si s'escau, les raons per les quals s'han nomenat consellers dominicals a instància d'accionistes la participació accionarial dels quals és inferior al 3% del capital:

Nom o denominació social de l'accionista	Justificació
Sense dades	

Indiqui si no s'han atès peticions formals de presència en el Consell procedents d'accionistes la participació accionarial dels quals és igual o superior a la d'altres a instància dels quals s'haurien designat consellers dominicals. Si s'escau, expliqui les raons per les quals no s'hagin atès:

[ ] Sí
[v] No

C.1.9 Indiqui, en cas que n'hi hagi, els poders i les facultats delegats pel Consell d'Administració en consellers o en comissions del Consell:

Nom o denominació social del conseller o comissió	Breu descripció
SR. JOSÉ OLIU CREUS	Té facultats generals per a l'exercici de les seves funcions com a president del Consell i president de la Comissió Delegada, així com per dirigir la supervisió i impulsar l'estratègia, la comunicació i el funcionament del banc.
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	Totes les facultats del Consell –excepte les indelegables legalment– i aquelles necessàries per a la gestió eficaç de l'entitat com a primer executiu d'aquesta.
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	Poders generals necessaris per a l'exercici de les seves funcions executives en l'entitat.
SRA. MARÍA JOSÉ GARCÍA BEATO	Poders generals necessaris per a l'exercici de les seves funcions executives en l'entitat.
COMISSIÓ DELEGADA	Té delegades pel Consell d'Administració totes les facultats corresponents a aquest, excepte les matèries legalment o estatutàriament reservades al coneixement del Consell.

C.1.10 Identifiqui, si s'escau, els membres del Consell que assumeixin càrrecs d'administradors, representants d'administradors o directius en altres societats que formin part del grup de la societat cotitzada:

Nom o denominació social del conseller	Denominació social de l'entitat del grup	Càrrec	Té funcions executives?
SR. JOSÉ OLIU CREUS	SABADELL CONSUMER FINANCE S.A.U.	PRESIDENT	NO
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	SABADELL CONSUMER FINANCE S.A.U.	CONSELLER	NO
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	BANCO SABADELL, S.A. I.B.M. (MÈXIC)	PRESIDENT	NO
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	SABCAPITAL, S.A. de C.V., SOFOM, E.R. (MÈXIC)	PRESIDENT	NO

SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	SABADELL CONSUMER FINANCE S.A.U.	CONSELLER	NO
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	BANSABADELL FINANCIACIÓN, E.F.C., S.A.	PRESIDENT	NO
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	BANCSABADELL D'ANDORRA, S.A.	CONSELLER	NO

C.1.11 Detalli, si s'escau, els consellers o representants de consellers persones jurídiques de la seva societat que siguin membres del consell d'administració o representants de consellers persones jurídiques d'altres entitats cotitzades en mercats oficials de valors diferents del seu grup que hagin estat comunicades a la societat:

Nom o denominació social del conseller	Denominació social de l'entitat cotitzada	Càrrec
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	ACS ACTIVIDADES DE CONSTRUCCION Y SERVICIOS, S.A.	CONSELLER
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	ENCE ENERGÍA Y CELULOSA, S.A.	CONSELLER
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	TELEFONICA, S.A.	CONSELLER
SRA. AURORA CATÁ SALA	ATRESMEDIA CORPORACIÓN DE MEDIOS DE COMUNICACIÓN, S.A.	CONSELLER
SRA. MARÍA JOSÉ GARCÍA BEATO	RED ELÉCTRICA CORPORACIÓN, S.A.	CONSELLER
DOÑA Mª TERESA GARCÍA-MILÀ LLOVERAS	REPSOL, S.A.	CONSELLER
SR. GEORGE DONALD JOHNSTON	ACERINOX, S.A.	CONSELLER
SR. GEORGE DONALD JOHNSTON	MERLIN PROPERTIES, SOCIMI, S.A.	CONSELLER
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	ALFA, S.A.B. DE C.V.	CONSELLER
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	CEMEX, S.A.B. DE C.V.	CONSELLER
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	VITRO, S.A.B. DE C.V.	CONSELLER
SR. MANUEL VALLS MORATÓ	RENTA CORPORACION REAL ESTATE, S.A.	CONSELLER

C.1.12 Indiqui i, si s'escau, expliqui si la societat ha establert regles sobre el nombre màxim de consells de societats dels quals puguin formar part els seus consellers i identifiqui, si s'escau, on es regula:

[√] Sí
[ ] No

És aplicable l'article 26 de la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, que estableix el nombre màxim de càrrecs en consells d'administració que poden ocupar els consellers d'entitats de crèdit, com a transposició de la Directiva 2013/36/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny de 2013, relativa a l'accés a l'activitat de les entitats de crèdit i a la supervisió prudencial de les entitats de crèdit i les empreses d'inversió, per la qual es modifica la Directiva 2002/87/CE i es deroguen les Directives 2006/48/CE i 2006/49/CE i, en concret, del seu article 91, que estableix que no poden ocupar al mateix temps més càrrecs que els que es preveuen en una de les combinacions següents: i) un càrrec executiu juntament amb dos càrrecs no executius, ii) quatre càrrecs no executius. Es computen com un sol càrrec els càrrecs executius o no executius ocupats dins d'un mateix grup o dins de societats mercantils en què l'entitat posseeixi una participació significativa. Així mateix, és d'aplicació la Guia per a l'avaluació de la idoneïtat del Banc Central Europeu actualitzada el maig de 2018 i les Directrius sobre l'avaluació de la idoneïtat dels membres de l'òrgan d'administració i els titulars de funcions clau (EBA/GL/2017/12), de 21 de març de

2018, que va entrar en vigor el 30 de juny de 2018.

Banc Sabadell, en la Política de selecció de candidats a conseller de Banc Sabadell aprovada pel Consell d'Administració en la seva sessió de 25 de febrer de 2016, i modificada el 28 de març de 2019, es remet a la normativa aplicable respecte als criteris i els requisits que han de complir els consellers.

C.1.13 Indiqui els imports dels conceptes relatius a la remuneració global del Consell d'Administració següents:

Remuneració meritada en l'exercici a favor del Consell d'Administració (milers d'euros)	9.674
Import dels drets acumulats pels consellers actuals en matèria de pensions (milers d'euros)	40.907
Import dels drets acumulats pels consellers antics en matèria de pensions (milers d'euros)	

C.1.14 Identifiqui els membres de l'alta direcció que no siguin al seu torn consellers executius i indiqui la remuneració total meritada a favor seu durant l'exercici:

Nom o denominació social	Càrrec/s	
SR. MIQUEL MONTES GÜELL	DIRECTOR GENERAL	
SR. TOMÁS VARELA MUIÑA	DIRECTOR GENERAL	
SR. CARLOS VENTURA SANTAMANS	DIRECTOR GENERAL	
SR. RAFAEL JOSÉ GARCÍA NAUFFAL	DIRECTOR GENERAL ADJUNT	
SR. JAIME MATAS VALLVERDÚ	DIRECTOR GENERAL ADJUNT	
SR. JOSÉ NIETO DE LA CIERVA	DIRECTOR GENERAL ADJUNT	
SR. RAMÓN DE LA RIVA REINA	DIRECTOR GENERAL ADJUNT	
SR. ENRIC ROVIRA MASACHS	DIRECTOR GENERAL ADJUNT	
SR. MANUEL TRESÁNCHEZ MONTANER	DIRECTOR GENERAL ADJUNT	
SRA. NURIA LÁZARO RUBIO	SUBDIRECTORA GENERAL - DIRECTORA D'AUDITORIA INTERNA	
Remuneració total alta direcció (en milers d'euros)		7.022

C.1.15 Indiqui si s'ha produït durant l'exercici alguna modificació en el reglament del Consell:

[v] Sí
[ ] No

El Consell d'Administració, en la seva reunió de data 21 de febrer de 2019, de conformitat amb el procediment que s'estableix en l'article 3 del Reglament del Consell d'Administració, va acordar la modificació dels articles 5, 11, 12, 14 bis, 17, 23 i 24 de l'esmentat Reglament del Consell d'Administració, subjecte a l'aprovació de la modificació dels Estatuts Socials, que va ser proposada a la Junta General d'Accionistes de 28 de març de 2019 i aprovada per aquesta, que també va prendre nota de la modificació del Reglament del Consell referida. La modificació del Reglament del Consell d'Administració és conseqüència directa de la modificació estatutària proposada a la Junta General d'Accionistes, per adaptar-ne la redacció a la nova denominació de la Comissió Executiva, que passa a denominar-se Comissió Delegada.

C.1.16 Indiqui els procediments de selecció, nomenament, reelecció i remoció dels consellers. Detalli els òrgans competents, els tràmits que cal seguir i els criteris que s'han d'utilitzar en cadascun dels procediments.

D'acord amb el que s'estableix en els articles 50, 53, 55 i 61 dels Estatuts Socials, en els articles 14, 19 i 20 del Reglament del Consell d'Administració, en la Política de selecció de candidats a conseller de Banc Sabadell aprovada pel Consell d'Administració en la seva sessió de 25 de febrer de 2016 i en el Procediment per a l'avaluació de la idoneïtat dels membres del Consell d'Administració i dels titulars de funcions clau de Banc Sabadell, els procediments de nomenament, reelecció, avaluació i remoció dels consellers són els següents:

Selecció

La Comissió de Nomenaments és la responsable d'analitzar les competències i la diversitat del Consell d'Administració per a la determinació del perfil del candidat a conseller de Banc Sabadell, per a la qual cosa es basa en la matriu de competències i diversitat dels membres del Consell d'Administració aprovada pel Consell d'Administració, previ informe de la Comissió de Nomenaments. En compliment de la Política de selecció de candidats a conseller de Banc Sabadell, li correspon avaluar, amb caràcter previ, les competències, els coneixements i l'experiència necessaris per al nomenament de membres del Consell d'Administració i, en aquest sentit, ha de tenir en compte l'equilibri de coneixements, capacitat, diversitat i experiència dels membres del Consell d'Administració i, a aquest efecte, ha de definir les funcions i les aptituds necessàries en els candidats que hagin de cobrir cada vacant i avaluar el temps i la dedicació necessaris per tal que puguin acomplir eficaçment la seva tasca.

Per a la selecció de candidats, la Comissió de Nomenaments, si ho estima necessari, pot encomanar a una consultora de reconegut prestigi en l'àmbit de la selecció de personal que iniciï un procés de cerca de candidats que s'ajustin al perfil desitjat. Així mateix, qualsevol conseller pot suggerir candidats a conseller, sempre que reuneixin els requisits establerts en la Política de selecció de candidats a conseller de Banc Sabadell.

Avaluació de la idoneïtat

Seleccionat el candidat, s'ha de tramitar el Procediment per a l'avaluació de la idoneïtat dels membres del Consell d'Administració i dels titulars de funcions clau, en virtut del qual la Comissió de Nomenaments ha d'analitzar la informació sobre els candidats seleccionats i els informes que li eleva el secretari del Consell d'Administració, elaborats per la Secretaria General del banc, sobre honorabilitat comercial i professional, coneixements i experiència i disposició per exercir un bon govern, en aplicació amb els requisits definits en la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit i tenint en compte els criteris sobre la valoració de la idoneïtat dels membres del Consell d'Administració establerts pel Reial decret 84/2015, de 13 de febrer, pel qual es desenvolupa l'esmentada Llei 10/2014, de 26 de juny, així com els criteris establerts per la Guia per a l'avaluació de la idoneïtat del Banc Central Europeu actualitzada el maig de 2018 i les Directrius sobre l'avaluació de la idoneïtat dels membres de l'òrgan d'administració i els titulars de funcions clau (EBA/GL/2017/12), de 21 de març de 2018, que va entrar en vigor el 30 de juny de 2018. La Comissió de Nomenaments ha de comprovar que els candidats proposats siguin aptes per complir els requisits d'honorabilitat, coneixements i experiència i bon govern que es preveuen en la normativa aplicable i ha d'elaborar el seu informe d'avaluació de la idoneïtat dels candidats. A més a més, es requereix la verificació de la idoneïtat del conseller per part del Banc Central Europeu.

Així mateix, correspon a la Comissió de Nomenaments l'avaluació contínua de la idoneïtat dels membres del Consell d'Administració, així com avaluar el perfil de les persones més idònies per formar part de les diferents comissions, i elevar al Consell d'Administració les propostes corresponents i, especialment, vetllar pel compliment de la composició qualitativa del Consell d'Administració.

Nomenament

Després de l'avaluació de la idoneïtat del candidat a conseller, correspon a la Comissió de Nomenaments, entre les seves responsabilitats bàsiques, de conformitat amb el que es disposa en l'article 61 dels Estatuts Socials, elevar al Consell d'Administració les propostes de nomenament de consellers independents per a la seva designació per cooptació o per al seu sotmetiment a la decisió de la Junta General d'Accionistes i informar les propostes de nomenament dels restants consellers per a la seva designació per cooptació o per al seu sotmetiment a la decisió de la Junta General d'Accionistes.

Els vocals del Consell d'Administració són nomenats per la Junta General d'Accionistes. Igualment, les vacants que es produeixin en el si del Consell d'Administració s'han de proveir en la Junta General d'Accionistes, llevat que el Consell d'Administració, en interès del banc, s'aculli al que es preceptua en la Llei de societats de capital. Els consellers designats per cooptació han d'exercir el seu càrrec fins a la data de celebració de la primera Junta General d'Accionistes.

Reelecció

Els consellers han d'exercir el seu càrrec durant un termini màxim de quatre anys, i poden ser reelegits.

Remoció

Els consellers han de cessar en el càrrec quan hagi transcorregut el període per al qual van ser nomenats i no hagin estat reelegits i quan ho decideixi la Junta General d'Accionistes o el Consell d'Administració en ús de les atribucions que té conferides legalment o estatutàriament. Correspon a la Comissió de Nomenaments elevar les propostes per a la separació dels consellers independents per la Junta General d'Accionistes i informar de les propostes de separació dels consellers restants. Actualment, el Consell d'Administració no té atribucions legals ni estatutàries en aquest sentit. La Junta General d'Accionistes pot acordar en qualsevol moment la separació dels consellers, com recull l'article 50 dels Estatuts Socials.

Restriccions

No poden ser membres del Consell d'Administració:

a) Els menors d'edat.

b) Les persones sotmeses a interdicció, els fallits i concursats no rehabilitats, els condemnats a penes que duguin annexa la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics, els que hagin estat condemnats per un greu incompliment de les lleis o disposicions socials i aquells que per raó del seu càrrec no puguin exercir el comerç.

c) Les persones que siguin funcionaris al servei de l'administració amb funcions a càrrec seu que es relacionin amb les activitats pròpies del banc.

d) Les persones que estiguin en descobert amb el banc per obligacions vençudes.

e) Les persones sotmeses a qualsevol de les causes d'incompatibilitat o limitació previstes per la llei per a l'exercici del càrrec.

C.1.17 Expliqui en quina mesura l'avaluació anual del Consell ha donat lloc a canvis importants en la seva organització interna i sobre els procediments aplicables a les seves activitats:

Descripció de les modificacions

Anualment, des de l'any 2007, el banc fa una avaluació del funcionament del Consell d'Administració i del de les seves comissions (Comissió Delegada, Comissió d'Auditoria i Control, Comissió de Nomenaments, Comissió de Retribucions i Comissió de Riscos).

En compliment del que es disposa en la recomanació 36 del Codi de bon govern de les societats cotitzades, cada tres anys el Consell d'Administració és auxiliat per a la realització de l'avaluació per un consultor extern, la independència del qual és verificada per la Comissió de Nomenaments.

L'Informe de l'avaluació del Consell d'Administració i les comissions de Banc Sabadell de l'exercici 2018 va ser aprovat pel Consell d'Administració en la seva sessió de data 31 de gener de 2019, previ informe favorable de la Comissió de Nomenaments.

En l'informe esmentat es constata que el Consell funciona adequadament i, sobre la base de l'autoavaluació feta per cada comissió i elevada al Consell, el funcionament de les comissions es qualifica com a satisfactori. Malgrat l'anterior, l'informe va establir un pla d'acció per a l'exercici 2019 amb mesures adreçades a la millora del govern

corporatiu de Banc Sabadell i del funcionament tant del mateix Consell d'Administració com de les seves comissions.

En compliment d'aquestes mesures s'han portat a terme les accions següents:

- En relació amb l'antelació amb la qual es remet la documentació als membres del Consell, s'han reforçat els procediments interns i els sistemes tecnològics posats a disposició dels consellers, així com en l'estructura de la documentació de suport, amb la inclusió de resum executiu, antecedents, propòsit del document i suggeriment de punts o línies de debat.
- Establiment de procediments i controls a través de la Direcció de Control de Riscos que li permeten assegurar la realització efectiva de la seva tasca de supervisió, per a la qual cosa s'ha desenvolupat, entre altres, una política específica del procediment per a l'aprovació de canvis significatius i transaccions excepcionals, que assegura la implicació de la segona línia de defensa en requerir l'emissió de la seva opinió raonada i escrita. Així mateix, s'ha incrementat la participació de la segona línia de defensa, a través del Chief Risk Officer o altres directius d'aquesta, que es troben presents en els comitès decisionals com a membres o assistents.
- Consolidació del Programa de formació de consellers. S'ha reforçat per tractar matèries relacionades amb les necessitats específiques dels consellers i es reputa com a fortalesa que la formació ha estat impartida per personal directiu de Banc Sabadell.
- Per fomentar i fer un seguiment del compliment dels plans d'acció específics aprovats per les diferents comissions per a l'exercici 2019, i del mateix Consell, Banc Sabadell ha pres mesures addicionals a les previstes en el Pla d'acció 2019, a través de l'adequació de la composició i l'estructura de la Comissió Delegada respecte a la del Consell, la modificació dels Estatuts Socials i el Reglament del Consell per canviar la denominació de la Comissió Executiva per la de Comissió Delegada amb l'objecte de reforçar la visió de la seva funció com a òrgan amb totes les facultats delegades del Consell o l'aprovació de diverses polítiques adreçades a un control més efectiu d'aspectes com ara, entre altres, la retribució en el grup o el control i la gestió de riscos a Banc Sabadell.

Addicionalment, Banc Sabadell va elaborar un pla per reforçar l'efectivitat del Consell en la seva funció de supervisió i, en particular, assegurar que els nous membres del Consell tenen una experiència sòlida en el negoci bancari, que totes les qüestions estratègiques són incloses en termini en l'ordre del dia i debatudes amb prioritat, que les decisions de l'òrgan de direcció són preses sobre una base sòlida i ben informada, que els documents i la informació són rebuts amb prou antelació a les reunions i que el Consell, en la seva funció de supervisió, qüestioni constructivament i revisi críticament les propostes i les decisions, així com la informació facilitada als membres del Consell. El Consell d'Administració va aprovar aquest pla en la seva reunió de 27 de juny de 2019. En aquest sentit, la totalitat de les mesures incloses en aquest pla s'han complert al final de l'exercici 2019.

Com a part de les mesures previstes en el pla descrit, la Comissió de Nomenaments va acordar que l'avaluació del funcionament del Consell d'Administració i de les seves comissions de l'exercici 2019 es porti a terme pel consultor extern independent Deloitte Legal, S.L.P., amb la finalitat d'assegurar i revisar l'efectivitat de les mesures i les millores previstes en el pla. Es destaca que l'avaluació per consultor extern es porta a terme amb antelació al termini mínim de tres anys previst en la recomanació del Codi de bon govern, atès que l'avaluació anterior en què el Consell va ser assistit per un consultor extern va ser la de l'exercici 2017.

Descrigui el procés d'avaluació i les àrees avaluades que ha efectuat el Consell d'Administració auxiliat, si s'escau, per un consultor extern, quant al funcionament i la composició del Consell i de les seves comissions i qualsevol altra àrea o aspecte que hagi estat objecte d'avaluació.

Descripció del procés d'avaluació i àrees avaluades

D'acord amb l'article 529 *nonies* de la Llei de societats de capital, el Codi de bon govern de les societats cotitzades i el Reglament del Consell d'Administració de Banc Sabadell, el Consell d'Administració ha portat a terme l'avaluació del seu funcionament i del de les seves comissions delegades referent a l'exercici 2018.

Seguint les recomanacions del Codi de bon govern de les societats cotitzades, l'avaluació del funcionament del Consell d'Administració i de les seves comissions ha estat organitzada i coordinada pel president del Consell, com a responsable del funcionament eficaç del Consell d'Administració, assistit pel secretari, amb la participació de tots els seus membres, i en el que ha calgut per la consellera independent coordinadora. Ha incorporat les conclusions de les autoavaluacions fetes per les diferents comissions del Consell. Així mateix, la Comissió de Nomenaments ha informat favorablement l'avaluació del funcionament del Consell d'Administració i de l'acompliment del president i del conseller delegat.

L'avaluació periòdica de l'acompliment del president del Consell d'Administració ha estat dirigida per la consellera independent coordinadora, de conformitat amb l'article 529 *septies* de la Llei de societats de capital i amb els articles 55 dels Estatuts Socials i 8 del Reglament del Consell d'Administració de Banc Sabadell, i l'avaluació de l'acompliment del conseller delegat ha estat organitzada i coordinada pel president del Consell d'Administració, com a responsable del funcionament eficaç del Consell d'Administració.

En l'avaluació del funcionament de les comissions del Consell s'han avaluat les àrees següents: la qualitat i l'eficiència de la comissió, el funcionament, la composició i les funcions de la comissió, els assumptes tractats en les reunions de la comissió i l'acompliment de president i secretari. Així mateix, en els informes corresponents es contenen la revisió de la implantació del Pla d'acció 2018 i les recomanacions i les propostes específiques per al Pla d'acció 2019.

Per a l'avaluació del Consell d'Administració s'analitzen les àrees incloses en la recomanació 36 del Codi de bon govern de les societats cotitzades: la qualitat i l'eficiència del funcionament del Consell, el funcionament i la composició de les seves comissions, la diversitat en la composició i les competències del Consell, l'acompliment del president del Consell d'Administració i del conseller delegat i l'acompliment i l'aportació de cada conseller. Així mateix, en l'informe es descriuen les mesures implementades per al compliment del Pla d'acció 2018 per al Consell d'Administració i s'estableix el Pla d'acció 2019 amb mesures adreçades a la millora del govern corporatiu de Banc Sabadell i del funcionament del Consell d'Administració.

La metodologia seguida en el procés d'avaluació es basa en tres elements principals:

- *Input* dels consellers. La percepció que tenen els membres del Consell d'Administració i de les seves comissions és un element clau d'anàlisi, atès que en coneixen el funcionament i constitueixen una font d'informació essencial per al diagnòstic.

- Anàlisi de documentació societària significativa de Banc Sabadell relativa a alguns aspectes rellevants del sistema de govern corporatiu. La documentació i la informació objecte de revisió han estat els ordres del dia i les actes del Consell d'Administració i de les seves comissions, així com l'assistència dels seus membres a les reunions, l'Informe d'autoavaluació 2017 i el Pla d'acció 2018, la normativa interna de l'entitat (els Estatuts Socials, el Reglament del Consell d'Administració, el Reglament de la Comissió d'Auditoria i Control i el Reglament intern de conducta en l'àmbit del mercat de valors), les polítiques de l'entitat i altra informació com ara l'Informe anual de govern corporatiu corresponent a l'exercici 2017.

- Revisió dels informes d'activitat corresponents a l'exercici 2018 de la Comissió de Nomenaments, la Comissió de Retribucions i la Comissió de Riscos. La seva anàlisi ha permès verificar les actuacions portades a terme durant l'exercici 2018 per les comissions i tenir una visió més àmplia del seu funcionament i el compliment de les funcions que tenen atribuïdes.

L'anàlisi de la informació i la documentació de Banc Sabadell ha permès avaluar el funcionament del Consell d'Administració, la participació dels seus membres i llocs rellevants, l'eficiència de les seves comissions i les matèries objecte d'informació i deliberació, així com obtenir altra informació addicional rellevant per a la realització de l'avaluació del seu acompliment i la identificació de potencials àrees de millora sobre les quals dissenyar el pla d'acció per a l'exercici 2019.

L'avaluació de l'exercici 2019 s'està portant a terme en aquest exercici 2020 amb l'auxili d'un consultor extern independent, Deloitte Legal, S.L.P., com va ser acordat per la Comissió de Nomenaments el mes de novembre de 2019, com a part de les mesures del pla descrit per reforçar l'efectivitat del Consell en la seva funció de supervisió.

C.1.18 Desglossi, en aquells exercicis en què l'avaluació hagi estat auxiliada per un consultor extern, les relacions de negoci que el consultor o qualsevol societat del seu grup mantinguin amb la societat o qualsevol societat del seu grup.

Deloitte Legal, S.L.P. ha assessorat Banc Sabadell per a l'avaluació de l'exercici 2017 i ho està fent per a l'avaluació de l'exercici 2019.

Les relacions de negoci amb el consultor extern o qualsevol societat del seu grup es troben dins del gir i tràfic ordinari del comerç. Deloitte Legal, S.L.P. ha prestat assessorament en matèria de responsabilitat penal. Altres societats del grup Deloitte han prestat al grup Banc Sabadell tasques d'assessorament, especialment en l'àmbit de tecnologia i seguretat de la informació.

C.1.19 Indiqui els supòsits en què estan obligats a dimitir els consellers.

D'acord amb el que es preveu en l'article 20 del Reglament del Consell d'Administració de Banc Sabadell, els consellers han de cessar en el càrrec:

a) Quan es vegin inclosos en algun dels supòsits d'incompatibilitat o prohibició previstos legalment o estatutàriament.
b) Quan resultin processats per un fet presumptament delictiu o siguin objecte d'un expedient disciplinari per falta greu o molt greu instruït per les autoritats supervisores.
c) Quan la seva permanència en el Consell pugui posar en risc els interessos de la societat.

C.1.20 S'exigeixen majories reforçades, diferents de les legals, en algun tipus de decisió?:

[ ] Sí
[√] No

S' s'escau, descrigui les diferències.

-

C.1.21 Expliqui si hi ha requisits específics, diferents dels relatius als consellers, per ser nomenat president del Consell d'Administració:

[√] Sí
[ ] No

Descripció dels requisits

Els que s'estableixen en el Pla de successió del president i del conseller delegat de Banc Sabadell aprovat pel Consell d'Administració en data 21 de juliol de 2016.

Amb caràcter general, el president del Consell d'Administració ha de posseir una reconeguda honorabilitat comercial i professional, tenir uns coneixements i una experiència adequats per exercir les seves funcions i trobar-se en disposició d'exercir un bon govern del banc. En particular, ha de tenir experiència acreditada en el sector financer i/o en funcions d'alta direcció, comptar amb prou formació tècnica en els àmbits de finances i/o direcció i administració d'empreses per a l'acompliment de les funcions executives inherents al seu càrrec i acreditar una trajectòria professional que demostri la seva vocació de lideratge i/o emprenedoria, a més de reunir les condicions d'idoneïtat que exigeix la seva condició com a conseller d'una entitat de crèdit d'acord amb la normativa aplicable.

C.1.22 Indiqui si els Estatuts o el Reglament del Consell estableixen algun límit a l'edat dels consellers:

[ ] Sí
[√] No

C.1.23 Indiqui si els Estatuts o el Reglament del Consell estableixen un mandat limitat o altres requisits més estrictes addicionals als que es preveuen legalment per als consellers independents, diferents als que s'estableixen en la normativa:

[ ] Sí
[√] No

C.1.24 Indiqui si els Estatuts o el Reglament del Consell d'Administració estableixen normes específiques per a la delegació del vot en el Consell d'Administració en favor d'altres consellers, la manera de fer-ho i, en particular, el nombre màxim de delegacions que pot tenir un conseller, així com si s'ha establert alguna limitació quant a les categories en què és possible delegar, més enllà de les limitacions imposades per la legislació. Si s'escau, detalli aquestes normes breument.

Els Consellers han d'assistir personalment a les reunions del Consell d'Administració. Tanmateix, quan no ho puguin fer personalment, els consellers poden delegar la seva representació en un altre conseller. L'article 56 dels Estatuts Socials estableix que els consellers no executius només poden delegar la seva representació en un altre conseller no executiu.

A més a més, la Política de remuneracions dels consellers per als exercicis 2019, 2020 i 2021 aprovada per la Junta General d'Accionistes de 28 de març de 2019, que fixa el sistema retributiu dels consellers per les seves funcions com a membres del Consell d'Administració, desglossa la seva retribució fixa per aquest concepte i estableix, a més de la retribució fixa per la seva pertinença al Consell, dietes d'assistència, amb un màxim d'11 dietes, que es corresponen amb les sessions ordinàries, amb la possibilitat de delegar la representació sense pèrdua del dret a la percepció de la dieta per causa justificada degudament com a màxim dues vegades a l'any.

C.1.25 Indiqui el nombre de reunions que ha mantingut el Consell d'Administració durant l'exercici. Així mateix, indiqui, si s'escau, les vegades que s'ha reunit el Consell sense l'assistència del seu president. En el còmput s'han de considerar assistències les representacions fetes amb instruccions específiques.

Nombre de reunions del Consell	13

Nombre de reunions del Consell sense l'assistència del president	

Indiqui el nombre de reunions mantingudes pel conseller coordinador amb la resta de consellers sense l'assistència ni representació de cap conseller executiu:

Nombre de reunions	2

Indiqui el nombre de reunions que han mantingut en l'exercici les diferents comissions del Consell:

Nombre de reunions de la Comissió Delegada	36
Nombre de reunions de la Comissió d'Auditoria i Control	11
Nombre de reunions de la Comissió de Nomenaments	11
Nombre de reunions de la Comissió de Retribucions	11
Nombre de reunions de la Comissió de Riscos	10

C.1.26 Indiqui el nombre de reunions que ha mantingut el Consell d'Administració durant l'exercici i les dades sobre assistència dels seus membres:

Nombre de reunions amb l'assistència presencial d'almenys el 80% dels consellers	13
% d'assistència presencial sobre el total de vots durant l'exercici	97,95
Nombre de reunions amb l'assistència presencial, o representacions fetes amb instruccions específiques, de tots els consellers	13
% de vots emesos amb assistència presencial i representacions fetes amb instruccions específiques sobre el total de vots durant l'exercici	100,00

C.1.27 Indiqui si estan certificats prèviament els comptes anuals individuals i consolidats que es presenten al Consell per a la seva formulació:

[√] Sí
[ ] No

Identifiqui, si s'escau, la/les persona/es que ha/han certificat els comptes anuals individuals i consolidats de la societat per a la seva formulació pel Consell:

Nom	Càrrec
SR. JOSÉ OLIU CREUS	PRESIDENT
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	CONSELLER DELEGAT
SR. TOMÁS VARELA MUIÑA	DIRECTOR GENERAL - DIRECTOR FINANCER

C.1.28 Expliqui, en cas que n'hi hagi, els mecanismes establerts pel Consell d'Administració per evitar que els comptes individuals i consolidats per ell formulats es presentin a la Junta General amb reserves en l'informe d'auditoria.

Els serveis interns del banc elaboren els comptes anuals que mostren la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de l'entitat, amb l'aplicació correcta a tota la informació financera i comptable dels principis de comptabilitat acceptats generalment.

La Comissió d'Auditoria i Control revisa els comptes anuals de l'entitat, tant individuals com consolidats, per a la seva remissió al Consell d'Administració i vigila el compliment dels requeriments legals i l'aplicació correcta dels principis de comptabilitat acceptats generalment. En aquest sentit, manté reunions periòdiques amb els auditors externs per tenir informació puntual del procés d'auditoria i conèixer, amb prou antelació, les possibles discrepàncies o diferències de criteri que es puguin posar de manifest. En cas d'haver-hi alguna discrepància que pugui suposar una reserva en l'informe d'auditoria, la comissió vetlla perquè la resolució d'aquesta es produeixi abans de la formulació dels comptes anuals.

En cas que finalment no es pogués resoldre la discrepància abans de la formulació dels comptes anuals, en l'informe anual d'activitats de la Comissió d'Auditoria i Control s'indicarien expressament les discrepàncies hagudes i la seva posició en aquest sentit.

Els informes d'auditoria dels comptes anuals individuals i consolidats de l'exercici 2019 no contenen cap reserva.

C.1.29 El secretari del Consell té la condició de conseller?

[ ] Sí

[√] No

Si el secretari no té la condició de conseller, completi el quadre següent:

Nom o denominació social del secretari	Representant
SR. MIQUEL ROCA JUNYENT	

C.1.30 Indiqui els mecanismes concrets establerts per la societat per preservar la independència dels auditors externs, així com, en cas que n'hi hagi, els mecanismes per preservar la independència dels analistes financers, dels bancs d'inversió i de les agències de qualificació. Inclogui com s'han implementat en la pràctica les previsions legals.

Amb caràcter general, i en relació amb els auditors externs, els Estatuts Socials, en el seu article 60, estableixen que corresponen a la Comissió d'Auditoria i Control les competències següents:
(...)
4. Proposar al Consell d'Administració, per al seu sotmetiment a la Junta General d'Accionistes, el nomenament dels auditors de comptes externs, amb l'establiment de les condicions per a la seva contractació, l'abast del mandat professional i, si s'escau, la seva revocació o no renovació; revisar el compliment del contracte d'auditoria i procurar que l'opinió sobre els comptes anuals i els continguts principals de l'informe d'auditoria siguin redactats de manera clara i precisa.
(...)
6. Establir les relacions oportunes amb els auditors externs per rebre informació sobre aquelles qüestions que puguin posar en risc la independència d'aquests, per al seu examen per la comissió, i qualsevol altra de relacionada amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes i en les normes d'auditoria.
En termes similars es manifesta el Reglament del Consell d'Administració, que determina, al seu torn, en el seu article 30: "Les relacions del Consell amb els auditors externs de la companyia s'han de canalitzar a través de la Comissió d'Auditoria i Control."

En concret, en l'exercici 2019, per preservar la independència de l'auditor extern, Banc Sabadell ha adoptat els acords corresponents per a la rotació de l'auditor en compliment de la legislació vigent. El Consell d'Administració, amb base en la recomanació motivada de la Comissió d'Auditoria i Control, va proposar a la Junta General d'Accionistes la designació de KPMG Auditores, S.L. com a auditor de comptes de Banc Sabadell i dels comptes anuals consolidats del grup Banc Sabadell per als exercicis 2020, 2021 i 2022, que va ser aprovada per la Junta General d'Accionistes de 28 de març de 2019. A més a més, la Comissió d'Auditoria i Control ha fet un seguiment sobre el procés de transició entre l'auditor sortint i l'auditor entrant per assegurar una transferència de coneixement adequada i el compliment de les restriccions durant el període de *cooling in*.

La Comissió d'Auditoria i Control ha estat formada durant l'exercici 2019 per quatre consellers; tots ells, independents, fins al 25 d'abril de 2019, data en què una consellera va canviar de categoria, de consellera independent a consellera una altra externa. El reglament d'aquesta comissió vigent el 2019 incorpora el que es disposa en els Estatuts Socials i en el Reglament del Consell d'Administració i estableix, en el seu apartat 3 de l'article 21, que per la seva condició de consellers i membres de la comissió aquests membres han d'actuar amb independència de criteri i d'acció respecte a la resta de l'organització (...).

La Comissió d'Auditoria i Control va aprovar el 19 d'abril de 2016, en adaptació a la Llei 22/2015, de 20 de juliol, d'auditoria de comptes i el Reglament (UE) núm. 537/2014, de 16 d'abril, la política del grup per a la salvaguarda de la independència de l'auditor de comptes. Aquesta política es desplega en procediments que preveuen mesures per

preservar la independència dels auditors externs mitjançant el control de les seves possibles incompatibilitats per situacions personals, serveis prohibits, requeriments de rotació i límits d'honoraris, així com mesures en els processos de selecció, nomenament, reelecció i substitució de l'auditor, els processos d'aprovació de tots els serveis de l'auditor i, en particular, de l'autorització dels serveis diferents a l'auditoria que no li estan prohibits a l'auditor.

A més a més, la comissió ha verificat, a través de la informació rebuda dels auditors, els procediments i les eines de la firma en relació amb el compliment de la regulació d'independència. En data 22 de juliol de 2019 i 28 de gener de 2020 ha rebut la confirmació escrita sobre la seva independència respecte al grup Banc Sabadell. D'acord amb el resultat d'aquestes verificacions, la comissió ha informat favorablement el Consell d'Administració, amb caràcter previ a l'emissió de l'informe d'auditoria de comptes, sobre la independència de la firma d'auditoria i ha emès el seu informe anual respecte a aquesta independència.

L'entitat observa els principis de transparència i no-discriminació recollits en la legislació vigent en la seva relació amb la resta d'intervinents en els mercats. En concret, l'entitat: i) té cura de no facilitar als analistes financers cap informació que el pugui situar en una posició de privilegi respecte a la resta d'intervinents en els mercats, ii) utilitza de manera habitual els serveis de quatre agències de ràting de reconegut prestigi (Fitch, DBRS, Moody's i Standard and Poor's) i iii) en els casos en què l'entitat rep l'assessorament de bancs d'inversió en determinades operacions i, en el procés d'aquest assessorament, aquests reben informació privilegiada, l'entitat inclou en els seus sistemes de control la persona o les persones que accedeixen a aquesta informació i comunica expressament a aquestes persones l'obligació d'observar i fer observar el seu compromís de confidencialitat i, si escau, de restricció operativa.

Així mateix, l'entitat actua d'acord amb el que s'indica en la seva Política general de conflictes d'interès aprovada pel Consell d'Administració, que té com a objectiu últim i fonamental que l'actuació de les persones subjectes a aquesta s'efectuï d'acord amb les normes i els principis ètics que regeixen les activitats de l'entitat i se sustenta en les pautes següents:

- L'existència de mesures que evitin la generació de conflictes d'interès.
- Si es produeixen o es produiran conflictes d'interès, l'existència de mesures que en permetin la detecció per al seu registre i gestió immediata.
- Si és possible, procedir a la seva eliminació i, en cas contrari, procedir a la revelació de la naturalesa i l'origen del conflicte al client o als òrgans de decisió competents en cada cas perquè adoptin les decisions oportunes.

L'entitat també actua d'acord amb els principis que s'estableixen en la Política d'externalització de funcions de Banc Sabadell, aprovada pel Consell d'Administració.

C.1.31 Indiqui si durant l'exercici la societat ha canviat d'auditor extern. Si s'escau, identifiqui l'auditor entrant i sortint:

[ ] Sí
[√] No

Encara que durant l'exercici 2019 no s'ha canviat d'auditor extern, el Consell d'Administració, prèvia recomanació motivada de la Comissió d'Auditoria i Control, en la reunió celebrada el dia 20 de desembre de 2018, i com es va comunicar mitjançant fet rellevant número 273.045, va acordar seleccionar KPMG Auditores, S.L. com a auditor de comptes de Banc Sabadell i dels comptes anuals consolidats del grup Banc Sabadell per als exercicis 2020, 2021 i 2022. Aquesta decisió es va adoptar en compliment de la legislació vigent sobre la rotació de l'auditor i com a resultat d'un procés de selecció desenvolupat d'acord amb el que es disposa en el Reglament (UE) 537/2014, de 16 d'abril, sobre els requisits específics per a l'auditoria legal de les entitats d'interès públic. Prèvia proposta del Consell d'Administració, la Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 28 de març de 2019 va acordar el nomenament esmentat.

En cas que hi hagi hagut desacords amb l'auditor sortint, expliqui'n el contingut:

[ ] Sí
[√] No

C.1.32 Indiqui si la firma d'auditoria presta altres serveis per a la societat i/o el seu grup diferents dels d'auditoria i, si és així, declari l'import dels honoraris rebuts per aquests serveis i el percentatge que suposa sobre els honoraris facturats a la societat i/o el seu grup:

[v] Sí
[ ] No

	Societat	Societats del grup	Total
Import d'altres serveis diferents dels d'auditoria (milers d'euros)	95	39	134
Import serveis diferents dels d'auditoria / Import serveis d'auditoria (en %)	6,28	0,72	1,94

L'import d'altres serveis diferents dels d'auditoria en milers d'euros no inclou els serveis relacionats amb l'auditoria per un total de 992 milers d'euros (671 milers d'euros corresponents a la societat i 321 milers d'euros corresponents a les societats filials del grup), en considerar la seva naturalesa de serveis d'assegurament independent i requerir la legislació vigent alguns d'aquests serveis.

C.1.33 Indiqui si l'informe d'auditoria dels comptes anuals de l'exercici anterior presenta reserves. Si s'escau, indiqui les raons donades als accionistes en la Junta General pel president de la Comissió d'Auditoria per explicar el contingut i l'abast d'aquestes reserves.

[ ] Sí
[v] No

C.1.34 Indiqui el nombre d'exercicis que fa que la firma actual d'auditoria porta a terme de manera ininterrompuda l'auditoria dels comptes anuals individuals i/o consolidats de la societat. Així mateix, indiqui el percentatge que representa el nombre d'exercicis auditats per la firma d'auditoria actual sobre el nombre total d'exercicis en què els comptes anuals han estat auditats:

	Individuals	Consolidats
Nombre d'exercicis ininterromputs	37	35

	Individuals	Consolidats
Nre. d'exercicis auditats per la firma actual d'auditoria / Nre. d'exercicis que la societat o el seu grup han estat auditats (en %)	94,87	100,00

C.1.35 Indiqui i, si s'escau, detalli si hi ha un procediment perquè els consellers puguin comptar amb la informació necessària per preparar les reunions dels òrgans d'administració amb prou temps:

[v] Sí
[ ] No

Detalle del procedimiento

L'article 17.1 del Reglament del Consell d'Administració estableix que la convocatòria sempre ha d'incloure l'ordre del dia de la sessió, que ha d'incloure, entre altres punts, els relatius a les informacions de les societats filials i de les comissions delegades, així com a les propostes i els suggeriments que formulin el president i la resta de membres del Consell i el/s director/s general/s del banc, amb una antelació no inferior a cinc dies hàbils a la data del Consell, propostes que han d'anar acompanyades del material corresponent per a la seva distribució als consellers.

Complementàriament, l'article 21 disposa que:

1. El conseller es troba investit de les facultats més àmplies per informar-se sobre qualsevol aspecte de la companyia, per examinar-ne els llibres, els registres, els documents i la resta d'antecedents de les operacions socials i per inspeccionar-ne totes les instal·lacions. El dret d'informació s'estén a les societats filials, siguin nacionals o estrangeres.

2. Amb la finalitat de no pertorbar la gestió ordinària de la companyia, l'exercici de les facultats d'informació s'ha de canalitzar a través del president o del secretari del Consell d'Administració, els quals han d'atendre les sol·licituds del conseller i facilitar-li directament la informació, oferir-li els interlocutors apropiats en l'estrat de l'organització que escaigui o arbitrar les mesures perquè pugui practicar *in situ* les diligències d'examen i inspecció desitjades.

Banc Sabadell compta amb un procediment per facilitar el material necessari per a la preparació de les reunions del Consell d'Administració i de les comissions delegades als consellers de manera confidencial i encriptada mitjançant el software Diligent Boards a través de dispositius iPad. Amb una setmana d'antelació es remet als consellers la informació del Consell d'Administració, que es va ampliant o actualitzant en el *boardbook* si cal, de la qual cosa se'ls informa degudament.

D'acord amb el Pla d'acció per a l'exercici 2019 establert en l'avaluació del funcionament del Consell de l'exercici 2018 i el Pla per reforçar l'efectivitat del Consell en la seva funció de supervisió, s'han reforçat els procediments interns i els sistemes tecnològics posats a disposició dels consellers en relació amb l'antelació amb la qual es remet la documentació als membres del Consell i s'han implementat millores en l'estructura de la documentació de suport, amb la inclusió de resum executiu, antecedents, propòsit del document i suggeriment de punts o línies de debat.

C.1.36 Indiqui i, si s'escau, detalli si la societat ha establert regles que obliguin els consellers a informar i, si s'escau, dimitir en aquells supòsits que puguin perjudicar el crèdit i la reputació de la societat:

[√] Sí
[ ] No

Resulten aplicables les normes contingudes en la Llei de societats de capital en el seu capítol relatiu als deures dels administradors. En concret, d'acord amb l'article 50 dels Estatuts Socials i amb l'article 23 del Reglament del Consell d'Administració, i en compliment del Codi de conducta del grup Banc Sabadell i de la Política de conflictes d'interès de consellers i alta direcció, han d'informar en cas de l'existència de potencials conflictes de valors o d'interès, per a una gestió adequada per part del banc.

A més a més, l'article 20 del Reglament del Consell d'Administració estableix que els consellers han de cessar en el càrrec:

a) Quan es vegin inclosos en algun dels supòsits d'incompatibilitat o prohibició previstos legalment o estatutàriament.
b) Quan resultin processats per un fet presumptament delictiu o siguin objecte d'un expedient disciplinari per falta greu o molt greu instruït per les autoritats supervisores.
c) Quan la seva permanència en el Consell pugui posar en risc els interessos de la societat.

Tot això, sense perjudici de l'aplicació de les normes relatives a l'avaluació d'idoneïtat que ha de ser feta pel banc seguint el procediment aprovat pel Consell d'Administració, que exigeix comprovar i valorar possibles conflictes d'interès o situacions excepcionals.

C.1.37 Indiqui si algun membre del Consell d'Administració ha informat la societat que ha resultat processat o s'ha dictat contra ell interlocutòria d'obertura de judici oral per algun dels delictes assenyalats en l'article 213 de la Llei de societats de capital:

[ ] Sí
[√] No

C.1.38 Detalli els acords significatius que hagi signat la societat i que entrin en vigor, siguin modificats o concloguin en cas de canvi de control de la societat arran d'una oferta pública d'adquisició, i els seus efectes.

-

C.1.39 Identifiqui de manera individualitzada quan es refereixi a consellers i de manera agregada en la resta de casos i indiqui, de manera detallada, els acords entre la societat i els seus càrrecs d'administració i direcció o empleats que disposin indemnitzacions, clàusules de garantia o blindatge quan aquests dimiteixin o siguin acomiadats de manera improcedent o si la relació contractual arriba a la seva fi amb motiu d'una oferta pública d'adquisició o un altre tipus d'operacions.

Nombre de beneficiaris	45
Tipus de beneficiari	Descripció de l'acord
PRESIDENT, CONSELLER DELEGAT, CONSELLER DIRECTOR GENERAL, CONSELLERA SECRETÀRIA GENERAL, CONSELLER CHIEF RISK OFFICER, RESTA DE BENEFICIARIS	PRESIDENT, CONSELLER DELEGAT, CONSELLER DIRECTOR GENERAL I CONSELLERA SECRETÀRIA GENERAL - Clàusula d'indemnització de dues anualitats de retribució per als supòsits d'acomiadament improcedent o alguns casos limitats de canvi de control. CONSELLER CHIEF RISK OFFICER - Clàusula d'indemnització d'una anualitat de retribució fixa per acomiadament improcedent o a causa d'alguns casos limitats de canvi de control, durant el primer any de durada del seu contracte, i clàusula de no competència postcontractual, amb una durada de dos anys des de la data d'acomiadament improcedent o a causa d'alguns casos limitats de canvi de control, que s'aplicaria des del primer any de vigència de contracte i com a màxim fins a la primera data de jubilació ordinària per un import de dues anualitats de la retribució fixa. RESTA DE BENEFICIARIS - 21 directius amb clàusula d'indemnització de dues anualitats de retribució fixa per als supòsits d'acomiadament improcedent o alguns casos limitats de canvi de control. 16 directius amb clàusula de no competència postcontractual amb una durada de dos anys des de la data d'acomiadament improcedent o a causa d'alguns casos limitats de canvi de control i com a màxim fins a la primera data de jubilació ordinària per un import de dues anualitats de retribució fixa.

Indiqui si més enllà de en els supòsits previstos per la normativa aquests contractes han de ser comunicats i/o aprovats pels òrgans de la societat o del seu grup. En cas positiu, especifiqui els procediments, els supòsits previstos i la naturalesa dels òrgans responsables de la seva aprovació o de fer la comunicació:

	Consell d'Administració	Junta General
Òrgan que autoritza les clàusules	√	

	Sí	No
S'informa la Junta General sobre les clàusules?	√	

C.2. Comissions del Consell d'Administració

C.2.1 Detalli totes les comissions del Consell d'Administració, els seus membres i la proporció de consellers executius, dominicals, independents i altres externs que les integren:

Comissió Delegada		
Nom	Càrrec	Categoria
SR. JOSÉ OLIU CREUS	PRESIDENT	Executiu
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	VOCAL	Independent
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	VOCAL	Executiu
SR. JOSÉ MANUEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ	VOCAL	Independent
SR. PEDRO FONTANA GARCÍA	VOCAL	Independent

% de consellers executius	40,00
% de consellers dominicals	0,00
% de consellers independents	60,00
% de consellers altres externs	0,00

Expliqui les funcions que té atribuïdes aquesta comissió i descrigui'n els procediments i les regles d'organització i funcionament. Per a cadascuna d'aquestes funcions, assenyali les seves actuacions més importants durant l'exercici i com ha exercit en la pràctica cadascuna de les funcions que té atribuïdes, ja sigui en la llei o en els estatuts o altres acords socials.

La Comissió Delegada es regula expressament en l'article 59 dels Estatuts Socials i en l'article 12 del Reglament del Consell d'Administració, a més de comptar amb el seu reglament propi aprovat pel Consell d'Administració el 24 d'octubre de 2019, que en regula les regles bàsiques d'organització i funcionament.

La Comissió Delegada ha d'estar formada per un màxim de sis consellers, que han de ser designats pel mateix Consell d'Administració amb el vot favorable dels dos terços dels seus components, amb una composició per categories similar a la del mateix Consell; n'és el president el president del Consell. Els acords de la comissió s'han de portar en un llibre d'actes, que ha de ser signat, per a cadascuna d'aquestes, pel president i el secretari o, si s'escau, pels qui hagin exercit aquestes funcions en la sessió de la qual es tracti.

S'ha de reunir sempre que sigui convocada pel seu president o pel vicepresident quan el substitueixi, amb la possibilitat d'assistir a les seves sessions per ser escoltada qualsevol persona, sigui o no estranya a la societat, que sigui convocada a aquest efecte, per acord de la mateixa comissió o del seu president, a l'efecte que es determini, en funció de la finalitat de l'assumpte del qual es tracti.

El secretari de la comissió és la persona designada pel Consell d'Administració, sigui o no conseller, el qual també determina la persona que l'ha de substituir en cas d'absència o malaltia.

Amb data 31 de gener de 2019 el conseller independent Sr. Pedro Fontana García ha estat nomenat vocal de la Comissió Delegada en substitució del Sr. José Luis Negro Rodríguez.

Quant a les seves funcions, a la Comissió Delegada li correspon la coordinació de la direcció executiva del banc, l'adopció a l'efecte de tots els acords i les decisions que corresponguin a l'àmbit de les facultats que li hagin estat atorgades pel Consell d'Administració i el seguiment de l'activitat ordinària del banc, amb l'obligació d'informar de les decisions adoptades en les seves reunions al Consell d'Administració, sense perjudici de la resta de funcions que li atribueixin els Estatuts Socials i el Reglament del Consell d'Administració. D'acord amb l'article 4 del seu reglament, la Comissió Delegada té, a més a més, funcions de caràcter informatiu, consultiu o d'assessorament en relació amb totes les facultats que corresponen al Consell d'Administració, així com la facultat de coordinar les funcions executives que corresponen als executius del banc la decisió de les quals correspon als òrgans executius. Li corresponen, a més a més, les decisions dins dels límits que s'estableixen en les diferents polítiques del banc i, en especial, les decisions de risc d'acord amb l'esquema de delegacions aprovat pel Consell d'Administració.

La Comissió Delegada, al llarg de l'exercici 2019, ha portat a terme el seguiment de l'activitat ordinària del banc, ha supervisat la direcció del banc, ha adoptat els acords i les decisions corresponents a l'àmbit de les facultats que el Consell d'Administració li ha delegat i ha analitzat i revisat altres assumptes, dels quals ha informat favorablement les comissions del Consell que n'havien de tenir coneixement i el Consell d'Administració per a l'adopció dels acords oportuns.

Cal destacar, entre les actuacions més importants desenvolupades per la Comissió Delegada durant l'any 2019 per portar a terme les seves funcions i responsabilitats, que ha fet el seguiment i l'anàlisi de la informació financera i els resultats del banc i del seu grup, ha analitzat la reacció dels mercats i dels inversors davant dels resultats de l'entitat, ha estat informada del pla estratègic i ha fet el seguiment oportú dels temes estratègics i ha seguit l'evolució del negoci i de l'autocartera i la cotització borsària. Així mateix, la comissió ha analitzat i, si s'ha escaigut, aprovat operacions de desenvolupament corporatiu del grup. Ha estat informada de les novetats normatives, de les activitats amb supervisors i dels assumptes regulatoris i ha adoptat les decisions d'actuació oportunes. També ha estat informada dels riscos del grup i ha decidit sobre les operacions de risc que li corresponia per la seva quantia o rellevància. En relació amb les societats filials i participades, ha informat favorablement el Consell sobre la seva constitució i/o dissolució i liquidació, així com sobre modificacions de capital i altres modificacions estatutàries, i ha informat la Comissió de Nomenaments i el Consell sobre els canvis en la composició dels òrgans d'administració d'aquelles. Així mateix, la Comissió Delegada ha fet l'autoavaluació del seu funcionament per a l'exercici 2018, i l'avaluació del seu funcionament per a l'exercici 2019 s'està portant a terme durant aquest exercici 2020 amb l'auxili d'un consultor extern independent.

Comissió d'Auditoria i Control		
Nom	Càrrec	Categoria
SR. MANUEL VALLS MORATÓ	PRESIDENT	Independent
SR. PEDRO FONTANA GARCIA	VOCAL	Independent
SRA. MARÍA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS	VOCAL	Una altra externa
SR. JOSÉ RAMÓN MARTÍNEZ SUFRATEGUI	VOCAL	Independent

% de consellers executius	0,00
% de consellers dominicals	0,00
% de consellers independents	75,00
% de consellers altres externs	25,00

Expliqui les funcions, incloses, si s'escau, les addicionals a les que es preveuen legalment, que té atribuïdes aquesta comissió i descrigui'n els procediments i les regles d'organització i funcionament. Per

a cadascuna d'aquestes funcions, assenyali les seves actuacions més importants durant l'exercici i com ha exercit en la pràctica cadascuna de les funcions que té atribuïdes, ja sigui en la llei o en els estatuts o altres acords socials.

La Comissió d'Auditoria i Control es regula expressament en l'article 60 dels Estatuts Socials i en l'article 13 del Reglament del Consell d'Administració, a més de comptar amb el seu reglament propi, que en regula les regles bàsiques d'organització, funcionament i govern.

Ha d'estar formada per un màxim de cinc consellers nomenats pel Consell d'Administració; tots, no executius, la majoria dels quals, almenys, han de ser consellers independents i un ha de ser designat tenint en compte els seus coneixements i experiència en matèria de comptabilitat o auditoria o en ambdues. El Consell n'ha de designar el president d'entre els consellers independents que en formin part, amb el vot favorable dels dos terços dels seus components, i el secretari, el qual no pot ser conseller. El secretari ha d'aixecar acta de cadascuna de les sessions, que ha de ser aprovada en la mateixa sessió o en la immediatament posterior. Del contingut d'aquestes reunions se n'ha de donar compte al Consell d'Administració en la seva immediata reunió posterior, mitjançant la lectura de l'acta.

Es reuneix com a mínim trimestralment, sempre que la convoqui el seu president, a iniciativa pròpia o de qualsevol membre de la comissió, o a instància del president del Consell d'Administració o dels auditors externs, per al compliment de les funcions que li han estat encomanades.

La Comissió d'Auditoria i Control té com a objectiu supervisar que es portin a terme bones pràctiques bancàries i comptables en els diferents nivells de l'organització, així com assegurar que es prenguin les mesures oportunes davant de conductes o mètodes que puguin resultar incorrectes. També ha de vetllar perquè les mesures, les polítiques i les estratègies definides pel Consell siguin implantades degudament.

Així mateix, corresponen a la Comissió d'Auditoria i Control les competències establertes en la llei, entre aquestes:

a) Informar en la Junta General sobre les qüestions que hi plantegin els accionistes en matèries de la seva competència.

- La comissión, amb ocasió de la convocatòria de la Junta, posa a disposició dels accionistes l'informe sobre les seves activitats portades a terme al llarg de l'exercici amb l'objectiu d'informar sobre les matèries i les activitats pròpies de la competència de la comissió.

b) Supervisar l'eficàcia del control intern de la societat, l'auditoria interna i els sistemes de gestió de riscos, inclosos els fiscals, així com discutir amb els auditors de comptes o societats d'auditoria les debilitats significatives del sistema de control intern detectades en el desenvolupament de l'auditoria.

- Durant aquest exercici, la comissió ha revisat els sistemes de gestió i control de riscos del grup a través dels informes elaborats per la Direcció de Riscos, la Direcció Financera i la Direcció d'Auditoria Interna.

En compliment de les obligacions d'informació al mercat dins del marc de les disposicions establertes en la part vuitena: divulgació per les entitats del Reglament (UE) 575/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny de 2013 (a partir d'ara, CRR –Capital Requeriments Regulation), la comissió ha revisat els continguts del document "Informació amb rellevància prudencial" i ha analitzat la informació relativa als recursos propis computables i el nivell de solvència del grup i la seva conformitat amb els criteris definits per la CRR i els objectius de gestió i control del risc continguts en les polítiques del grup. A més a més, ha revisat detalladament el conjunt de magnituds que serveixen per caracteritzar el perfil conservador del grup en les diferents tipologies de risc i altres aspectes sobre els quals es requereix informació.

A més a més, la comissió ha revisat l'Informe d'autoavaluació de capital (ICAAP) corresponent a l'exercici de 2018 sobre els sistemes de govern, gestió i control dels riscos, i ha conclòs favorablement sobre la seva adequació al perfil de riscos de l'entitat, així com els nivells de capital en base consolidada del grup Banc Sabadell que asseguren la cobertura dels requeriments regulatoris. També ha revisat l'Informe d'autoavaluació de l'adequació de liquiditat (ILAAP). Sobre la base dels continguts de l'informe, la comissió va poder constatar que el grup Banc Sabadell disposa d'una posició de liquiditat que li atorga capacitat per atendre els compromisos de pagament a un cost raonable, ja sigui en condicions de normalitat o en una situació d'estrès, que el grup disposa d'una estructura de finançament estable i equilibrada, en línia amb l'apetit al risc i l'estratègia de gestió del risc de finançament definida, i que es disposa d'un marc de govern robust sobre la gestió i el control del risc de liquiditat i finançament.

En matèria de riscos fiscals, la comissió ha supervisat i fet seguiment el 2019 a la gestió fiscal del grup Banc Sabadell i, en particular, a l'aplicació de la política d'estratègia fiscal i dels seus principis rectors d'eficiència, prudència, transparència i minimització del risc fiscal, i ha revisat les actuacions i els projectes transversals portats a terme per a una adequada anàlisi de les qüestions fiscals en el grup.

En relació amb l'exercici de la funció de supervisió dels serveis d'auditoria interna, en data 24 de maig de 2018, i previ informe favorable de la Comissió de Nomenaments, el Consell d'Administració de Banc Sabadell va acordar per unanimitat ratificar la dependència de la Direcció d'Auditoria Interna de la Comissió d'Auditoria i Control del Consell d'Administració. Així va quedar reforçada la seva independència jerarquicofuncional de la resta de direccions de l'entitat i posiciona la funció a un nivell apropiat de l'organització.

La Direcció d'Auditoria Interna, d'acord amb la seva política, aprovada pel Consell d'Administració, té entre les seves funcions prestar suport a la Comissió d'Auditoria i Control en la supervisió del correcte disseny, implementació i efectiu funcionament dels sistemes de gestió i control de riscos.

El Pla global d'auditoria que el Consell d'Administració va aprovar en la seva reunió de 31 de gener de 2019, previ informe favorable de la Comissió d'Auditoria i Control de 28 de gener de 2019, determina les prioritats de l'activitat d'Auditoria Interna, utilitzant un enfocament basat en el risc. Durant el 2019, la comissió ha rebut informació sobre com s'han desenvolupat les actuaciones que s'hi preveien, en algunes de les quals s'ha revisat l'entorn de control i, en particular, avaluat la correcta identificació de riscos sobre processos i la suficiència, el disseny, la implementació i el funcionament efectiu dels controls existents. La comissió ha avaluat els resultats de cada auditoria interna i la priorització i el seguiment de les accions correctores.

A més a més, durant l'any 2019 la comissió ha supervisat que la funció d'auditoria interna comptés amb independència i objectivitat, els recursos adequats i l'accés a la informació per poder complir la seva tasca, de conformitat amb les normes professionals que són d'aplicació als auditors interns. La comissió ha rebut, en data 28 de gener de 2020, la Memòria anual d'activitats d'auditoria interna, que inclou l'informe del Programa d'assegurament i millora de la qualitat d'auditoria interna, amb les avaluacions internes fetes sobre la seva funció, en què se n'avalua l'efectivitat, així com l'acompliment del seu responsable.

Durant l'exercici de 2019, la comissió també ha rebut informació sobre les conclusions dels informes emesos pels auditors externs i les autoritats de supervisió i de l'adequada implantació de les mesures de millora proposades pels organismes reguladors.

c) Supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera regulada.

- La Comissió d'Auditoria ha supervisat durant l'exercici el model de control intern establert en l'entitat sobre el procés d'elaboració i presentació d'informació financera i no financera regulada. En aquest sentit, ha rebut informació de la Direcció Financera, de la Direcció d'Auditoria Interna i de l'Auditoria Externa sobre els riscos dels processos sobre la informació financera i no financera i l'adequació i l'efectivitat dels controls que els mitiguen, així com els aspectes que poden donar lloc a modificacions del model de control intern, entre aquests, els canvis regulatoris, la incorporació de productes nous o la modificació dels processos de Banc Sabadell.

d) Proposar al Consell d'Administració, per al seu sotmetiment a la Junta General d'Accionistes, el nomenament dels auditors de comptes externs, amb l'establiment de les condicions per a la seva contractació, l'abast del mandat professional i, si s'escau, la seva revocació o no renovació; revisar el compliment del contracte d'auditoria i procurar que l'opinió sobre els comptes anuals i els continguts principals de l'informe d'auditoria siguin redactats de manera clara i precisa.

- Quant a l'Auditoria Externa, la comissió va revisar els criteris i les condicions de contractació i, com a resultat d'aquesta avaluació, va proposar al Consell d'Administració la renovació en el càrrec d'auditor de comptes individuals i consolidats per a l'exercici de 2019 de la firma d'auditoria PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L. El Consell d'Administració va acordar, per part seva, sotmetre aquesta proposta a la Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 28 de març de 2019, que la va aprovar. Aquesta mateixa Junta General Ordinària va aprovar el nomenament de KPMG Auditores S.L. per als exercicis de 2020 a 2022, prèvia proposta del Consell d'Administració, el qual, al seu torn, va considerar la recomanació motivada que la Comissió d'Auditoria i Control li va formular després del corresponent procés de selecció desenvolupat d'acord amb el que es disposa en el Reglament (UE) 537/2014, de 16

d'abril, sobre els requisits específics per a l'auditoria legal de les entitats d'interès públic.

Quant al desenvolupament de l'auditoria de comptes, al llarg de l'any la comissió ha mantingut una relació constant amb l'auditor extern per conèixer l'abast, el calendari i els recursos assignats a la seva tasca, la determinació de la materialitat i la seva opinió sobre els aspectes rellevants que afecten la informació comptablefinancera i que han anat sorgint en el transcurs de la seva tasca d'auditoria. Així mateix, la comissió ha revisat en profunditat els continguts de l'informe d'auditoria, així com de l'informe addicional presentat pels auditors a la Comissió d'Auditoria i Control en relació amb l'auditoria de l'exercici finalitzat el 31 de desembre de 2019, requerit per donar compliment al que s'estableix en l'article 36 de la Llei 22/2015, de 20 de juliol de 2015, d'auditoria de comptes i en l'article 11 del Reglament (UE) núm. 537/2014 del Parlament Europeu i del Consell, de 16 d'abril de 2014, sobre els requisits específics per a l'auditoria legal de les entitats d'interès públic.

e) Informar dels comptes anuals, així com dels estats financers trimestrals i semestrals i dels prospectes que s'hagin de remetre als òrgans reguladors o de supervisió, i vigilar el compliment dels requeriments legals i l'aplicació correcta dels principis de comptabilitat acceptats generalment, així com informar de les propostes de modificació d'aquests principis.

- Durant aquest exercici, la comissió ha prestat una atenció especial a la revisió dels comptes anuals i la informació economicofinancera periòdica (trimestral i semestral) de la societat i a la resta d'informació posada a disposició del mercat, inclòs també el Document de registre d'accions, abans de la seva difusió al mercat. Per fer aquestes revisions, la Direcció Financera i l'auditor extern han participat en les sessions de la comissió per presentar els assumptes relatius a la informació economicofinancera.

f) Establir les relacions oportunes amb els auditors externs per rebre informació sobre aquelles qüestions que puguin posar en risc la independència d'aquests, per al seu examen per la comissió, i qualsevol altra de relacionada amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes i en les normes d'auditoria.

- Amb l'objectiu de donar compliment als requisits de contractació de serveis diferents a l'auditoria de comptes a societats d'auditoria i la seva xarxa establerts en la Política del grup Banc Sabadell per a la salvaguarda de la independència de l'auditor de comptes que va ser aprovada per la Comissió d'Auditoria i Control el 19 d'abril de 2016, la Comissió d'Auditoria i Control ha revisat els principals serveis diferents de l'auditoria prestats per PricewaterhouseCoopers durant l'any 2019. L'objectiu d'aquestes revisions ha estat assegurar que tots aquests treballs compleixen els requisits d'independència establerts en la Llei 22/2015, de 20 de juliol, d'auditoria de comptes i el Reglament (UE) núm. 537/2014 del Parlament Europeu i del Consell, de 16 d'abril de 2014, sobre els requisits específics per a l'auditoria legal de les entitats d'interès públic, pel qual es deroga la Decisió 2005/909/CE de la comissió.

A més a més, la comissió ha verificat, a través de la informació rebuda dels auditors, els procediments i les eines de la firma en relació amb el compliment de la regulació d'independència. En data 22 de juliol de 2019 i 28 de gener de 2020 ha rebut la confirmació escrita sobre la seva independència respecte al grup Banc Sabadell.

D'acord amb el resultat d'aquestes verificacions, la comissió ha informat favorablement el Consell d'Administració, amb caràcter previ a l'emissió de l'informe d'auditoria de comptes, sobre la independència de la firma d'auditoria.

g) Informar sobre totes les qüestions que, en el marc de les seves competències, li siguin sotmeses a la seva consideració pel Consell d'Administració.

- La Comissió d'Auditoria i Control, en exercici de les competències que li atribueixen la llei, els Estatuts Socials, el Reglament del Consell d'Administració i el seu reglament propi, ha revisat i emès tots els informes que són de la seva competència, inclosa l'avaluació anual sobre el seu funcionament, així com un informe amb les matèries i les activitats portades a terme durant l'exercici pròpies de la competència de la comissió.

h) Totes les altres que li siguin atribuïdes per llei o pels Estatuts i els reglaments que els desenvolupin i les que es derivin de les normes de bon govern d'aplicació general.

- Per al bon govern en l'activitat del banc, la comissió ha informat favorablement el Consell d'Administració en relació amb l'informe presentat per la Comissió Executiva sobre l'estructura i les pràctiques de govern corporatiu de Banc Sabadell durant l'exercici.

Així mateix, la Comissió ha revisat els informes semestrals del Comitè d'Ètica Corporativa del grup relatius a les activitats portades a terme per assegurar el compliment del Reglament intern de conducta del grup Banc Sabadell, en l'àmbit del mercat de valors, del Codi de conducta del grup i de les activitats sobre responsabilitat social corporativa i

altres fets rellevants.

Mitjançant la revisió d'aquests informes, la comissió també ha rebut informació sobre el funcionament del canal de denúncies, inclòs el nombre de denúncies rebudes, el seu origen, la tipologia, els resultats de les investigacions i les propostes d'actuació.

En relació amb les operacions vinculades a què fa referència la recomanació 6 del Codi de bon govern de les societats cotitzades aprovat per acord del Consell de la Comissió Nacional del Mercat de Valors el 18 de febrer de 2015, la comissió ha verificat que les operacions amb parts vinculades efectuades durant l'exercici complien els termes i les condicions establerts en la normativa vigent per no requerir autorització dels òrgans de govern o bé van obtenir aquest previ informe favorable de la comissió, després d'haver verificat que la contraprestació i les restants condicions proposades es trobaven dins de paràmetres de mercat. Així mateix, la comissió ha revisat la informació relativa a operacions amb parts vinculades que consta en els comptes anuals.

De conformitat amb les recomanacions establertes en el document publicat per la Comissió Nacional del Mercat de Valors en data 18 de juliol de 2013 "Criteris que la CNMV recomana que siguin observats pels emissors de valors i els intermediaris financers que actuïn per compte dels emissors de valors en la seva operativa discrecional d'autocartera", la Comissió d'Auditoria i Control ha rebut informació periòdica sobre la negociació portada a terme amb accions pròpies i la seva adherència a les recomanacions efectuades pel regulador.

Identifiqui els consellers membres de la Comissió d'Auditoria que hagin estat designats tenint en compte els seus coneixements i experiència en matèria de comptabilitat o auditoria o en ambdues i informi sobre la data de nomenament del president d'aquesta comissió en el càrrec.

Noms dels consellers amb experiència	SR. MANUEL VALLS MORATÓ
Data de nomenament del president en el càrrec	30/03/2017

Comissió de Nomenaments		
Nom	Càrrec	Categoria
SRA. AURORA CATÁ SALA	PRESIDENT	Independent
SR. ANTHONY FRANK ELLIOTT BALL	VOCAL	Independent
SRA. MARÍA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS	VOCAL	Un altre extern
SR. JOSÉ MANUEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ	VOCAL	Independent

% de consellers executius	0,00
% de consellers dominicals	0,00
% de consellers independents	75,00
% de consellers altres externs	25,00

Expliqui les funcions, incloses, si s'escau, les addicionals a les que es preveuen legalment, que té atribuïdes aquesta comissió i descrigui'n els procediments i les regles d'organització i funcionament. Per a cadascuna d'aquestes funcions, assenyali les seves actuacions més importants durant l'exercici i com ha exercit en la pràctica cadascuna de les funcions que té atribuïdes, ja sigui en la llei o en els estatuts o altres acords socials.

La Comissió de Nomenaments es regula en l'article 61 dels Estatuts Socials, en l'article 14 del Reglament del Consell d'Administració i en el seu reglament propi aprovat pel Consell d'Administració el 24 d'octubre de 2019, que en regula les regles bàsiques d'organització i funcionament.

La Comissió de Nomenaments ha d'estar formada per un màxim de cinc consellers nomenats pel Consell d'Administració; tots, no executius, dos dels quals, almenys, han de ser consellers independents. La comissió ha de tenir un president,

nomenat pel Consell d'Administració amb el vot favorable dels dos terços dels seus components i designat d'entre els consellers independents que en formin part.

El Consell d'Administració ha de designar, així mateix, el secretari de la comissió i, si s'escau, un vicesecretari, que poden ser o no membres del Consell d'Administració.
La Comissió de Nomenaments s'ha de reunir totes les vegades que calgui i, com a mínim, una vegada cada tres mesos, per convocatòria del seu president, a iniciativa pròpia o de qualsevol membre de la comissió, o cada vegada que el Consell o el seu president sol·liciti l'emissió d'un informe o l'adopció de propostes i, en qualsevol cas, sempre que resulti convenient per al bon desenvolupament de les seves funcions. En tot cas, s'ha de reunir una vegada a l'any per informar amb caràcter previ l'avaluació del funcionament del mateix Consell.

Amb data 28 de març de 2019, el Sr. José Manuel Martínez Martínez ha estat nomenat vocal de la Comissió de Nomenaments, en substitució del Sr. Pedro Fontana García.

Sense perjudici d'altres comeses que li assignin la llei, els Estatuts, el Consell d'Administració, el Reglament del Consell d'Administració o el seu reglament propi, les funcions principals de la Comissió de Nomenaments són:

a) Elevar al Consell d'Administració les propostes de nomenament de consellers independents per a la seva designació per cooptació o per al seu sotmetiment a la decisió de la Junta General d'Accionistes, així com les propostes per a la reelecció o la separació d'aquests consellers.

- Per complir-ho ha proposat al Consell d'Administració que elevi a la Junta General d'Accionistes les propostes de reelecció de consellers independents, amb la ratificació de la seva idoneïtat.

b) Informar les propostes de nomenament de la resta de consellers, dominicals, altres externs o executius, per a la seva designació per cooptació o per al seu sotmetiment a la decisió de la Junta General, així com les propostes per a la seva reelecció o separació.

- Per al seu compliment, va informar el Consell d'Administració de les propostes de reelecció de dos consellers executius, amb la ratificació de la seva idoneïtat, per al seu sotmetiment a la decisió de la Junta General, així com de la proposta elevada a la Junta General de ratificació i nomenament d'una consellera executiva, amb la ratificació de la seva idoneïtat.

c) Vetllar pel compliment de la composició qualitativa del Consell d'Administració, d'acord amb el que s'estableix en l'article 53 dels Estatuts Socials, i avaluar l'equilibri de coneixements, capacitat, diversitat i experiències del Consell d'Administració. En aquest sentit, ha de definir les funcions i les aptituds necessàries en els candidats que hagin de cobrir cada vacant, així com la dedicació de temps que es consideri necessària per a un acompliment adequat de les seves funcions.

- La comissió ha vetllat pel compliment de la composició qualitativa del Consell en totes les seves propostes de reelecció de consellers independents, així com en informar les propostes del Consell sobre els restants consellers. Així mateix, ha verificat el compliment de la Política de selecció de candidats a consellers de Banc Sabadell, d'acord amb la recomanació 14 del Codi de bon govern de les societats cotitzades, i ha analitzat i informat el Consell de la composició del Consell, la tipologia dels consellers i l'aprovació de l'Informe anual de govern corporatiu.

d) Vetllar per tal que, en proveir vacants noves o en nomenar consellers nous, els procediments de selecció afavoreixin la diversitat d'experiències i de coneixements, facilitin la selecció de conselleres i, en general, no presentin condicions implícites que puguin implicar cap discriminació.

e) Avaluar la idoneïtat, les competències, els coneixements i l'experiència necessaris dels membres del Consell d'Administració, així com la seva dedicació de cara a l'autorització del seu nomenament per les autoritats competents.

- Durant l'any 2019 ha analitzat les competències i la diversitat del Consell d'Administració i ha avaluat la idoneïtat dels consellers el càrrec dels quals ha estat objecte de nomenament i/o reelecció. Així mateix, ha fet un complement de l'avaluació d'idoneïtat d'un conseller amb motiu dels canvis de funció i càrrecs dins del grup Banc Sabadell.

f) Informar les propostes de nomenament i separació dels alts directius i del col·lectiu identificat i avaluar-ne la idoneïtat.

- La comissió ha exercit aquesta funció en informar el Consell d'Administració de les propostes de nomenament dels alts

directius i avaluar-ne la idoneïtat. A més a més, ha revisat la composició del col·lectiu identificat del banc, del seu grup i de les filials, i ha informat el Consell d'Administració de les propostes de modificació del col·lectiu identificat.

g) Informar sobre les condicions bàsiques dels contractes dels consellers executius i, si s'escau, sobre els seus contractes específics, que han de ser aprovats pel Consell i constar com a annex en les actes.

- La Comissió de Nomenaments va informar favorablement el Consell d'Administració dels termes i les condicions contractuals sota els quals exercirà les seves funcions executives el conseller que va ocupar el càrrec de Chief Risk Officer, amb el canvi de categoria d'independent a executiu.

h) Examinar i organitzar els plans de successió del president del Consell i del conseller delegat del banc i, si s'escau, formular propostes al Consell i, si s'escau, complir el que es preveu en el Pla de successió degudament aprovat i publicat.

- El Pla de successió del president i del conseller delegat de Banc Sabadell va ser aprovat pel Consell d'Administració en data 21 de juliol de 2016.

i) Establir un objectiu de representació per al sexe menys representat en el Consell d'Administració i elaborar orientacions sobre com assolir aquest objectiu.

- La Política de selecció de candidats a conseller de Banc Sabadell aprovada pel Consell d'Administració en la seva sessió de data 25 de febrer de 2016, modificada pel Consell d'Administració de 28 de març de 2019, estableix l'objectiu esmentat. La Comissió de Nomenaments ha verificat el compliment d'aquesta política en els acords adoptats el 2019 referents a la reelecció, la ratificació i el nomenament de consellers, que s'han ajustat als paràmetres i els requisits de diversitat exigits tant en la política com en la normativa vigent per al lloc de membre del Consell d'Administració d'una entitat de crèdit, i, en concret, per assolir els objectius proposats de representació en el Consell del gènere menys representat.

j) Avaluar periòdicament, i almenys una vegada a l'any, l'estructura, la mida i la composició del Consell d'Administració i de les seves comissions i assessorar el Consell sobre la configuració més adequada, per a la qual cosa ha d'informar sobre les propostes relatives al nomenament o la separació dels seus membres.

- La comissió ha avaluat l'estructura, la mida i la composició del Consell i de les seves comissions i assessorat el Consell d'Administració sobre la configuració més adequada, per a la qual cosa ha informat de les propostes de reelecció i nomenament de consellers, i ha informat de canvis en la composició de les comissions del Consell.

k) Proposar al Consell d'Administració l'adscripció dels consellers a la categoria que correspongui, el seu manteniment en aquesta categoria en cas de reelecció o la seva modificació quan escaigui.

- La comissió ha analitzat les implicacions del canvi de categoria de dos consellers i ha elevat les seves conclusions al Consell per al seu coneixement i l'adopció dels acords corresponents.

l) Revisar anualment la categoria dels consellers i informar el Consell d'Administració per a la seva inclusió en l'Informe anual de govern corporatiu.

- La comissió ha revisat la categoria dels consellers i n'ha informat el Consell per a la seva inclusió en l'Informe anual de govern corporatiu.

m) Informar al Consell d'Administració les propostes relatives al nomenament del vicepresident o vicepresidents, si s'escau.

n) Informar al Consell d'Administració les propostes relatives al nomenament del secretari i, si s'escau, del vicesecretari del Consell d'Administració, que poden ser o no consellers.

o) Elevar al Consell d'Administració la proposta de nomenament, cessació o reelecció del conseller independent coordinador.

- El 2019 ha produït una rotació en el càrrec de conseller independent coordinador després d'un període de tres anys en el càrrec, per a la qual cosa la comissió ha informat favorablement al Consell el nomenament d'un nou conseller independent coordinador.

p) Elaborar i actualitzar periòdicament una matriu de competències del Consell d'Administració en què s'avaluïn els coneixements, les competències i les experiències dels membres del Consell d'Administració i d'aquest en el seu conjunt, per a la seva aprovació pel Consell d'Administració.

- La comissió ha elaborat i informat el Consell d'Administració de l'aprovació d'una matriu de competències i diversitat dels membres del Consell d'Administració en què es defineixen les aptituds i els coneixements dels consellers, tot responent als criteris de la Guia tècnica 1/2019 sobre comissions de nomenaments i retribucions, de 20 de febrer de 2019, de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV), i les Directrius sobre l'avaluació de la idoneïtat dels membres de l'òrgan d'administració i els titulars de funcions clau de l'EBA (EBA/GL/2017/12). La comissió ha informat favorablement el Consell de l'aprovació de la matriu de competències en la seva reunió de 27 de juny de 2019.

q) Revisar periòdicament i proposar al Consell la modificació de les polítiques en matèria de selecció i diversitat dels membres del Consell d'Administració i verificar-ne anualment el compliment, del grau del qual n'ha de donar compte al Consell d'Administració.

- En la seva reunió de 27 de març de 2019, la comissió ha modificat la Política de selecció de candidats a conseller perquè reculli expressament que en la competència professional dels candidats s'ha de valorar, especialment, l'experiència bancària i financera. Així mateix, n'ha verificat el compliment.

r) Informar anualment l'avaluació del funcionament del Consell d'Administració, així com l'acompliment de les seves funcions pel president del Consell d'Administració i el conseller delegat.

- La Comissió de Nomenaments ha informat l'avaluació anual del funcionament del Consell d'Administració, del seu president i del conseller delegat. L'avaluació de funcionament per a l'exercici 2019 s'està portant a terme durant aquest exercici 2020 amb l'auxili d'un consultor extern independent.

s) Elevar al Consell d'Administració les avaluacions de les comissions del Consell amb els resultats de la seva avaluació, juntament amb una proposta de pla d'acció o amb recomanacions per corregir les possibles deficiències detectades o millorar el funcionament del Consell o les seves comissions.

- La Comissió de Nomenaments ha informat favorablement al Consell l'avaluació anual del funcionament de la mateixa comissió corresponent a 2018, així com la resta d'informes d'avaluació relatius a les diferents comissions del Consell (Comissió Delegada, Comissió d'Auditoria i Control, Comissió de Nomenaments, Comissió de Retribucions i Comissió de Riscos), que incloïa, sobre la base del seu resultat, un pla d'acció per corregir les possibles deficiències detectades.

t) Dissenyar i organitzar periòdicament programes d'actualització de coneixements dels consellers.

- La Comissió de Nomenaments, en la seva reunió de 31 de gener de 2019, ha informat favorablement el Consell d'Administració del Programa de formació de consellers 2019, amb un èmfasi especial a actualitzar els requisits de capacitació i formació dels consellers del banc en els temes específics de l'entitat financera.

u) Revisar, almenys una vegada a l'any, l'execució i la qualitat de la formació inicial i integració i el Programa de formació de consellers i informar-ne el Consell d'Administració.

- La Comissió de Nomenaments, en la seva reunió de 27 de març de 2019, va informar el Consell de la modificació del Programa de formació de consellers 2019 aprovat el 31 de gener de 2019 amb la finalitat de reforçar la formació en negoci bancari, amb la modificació, a aquest efecte, del contingut de les sessions de formació previstes.

Comissió de Retribucions		
Nom	Càrrec	Categoria
SRA. AURORA CATÁ SALA	PRESIDENT	Independent
SR. ANTHONY FRANK ELLIOTT BALL	VOCAL	Independent
SR. GEORGE DONALD JOHNSTON	VOCAL	Independent
SR. JOSÉ RAMÓN MARTÍNEZ SUFRATEGUI	VOCAL	Independent

% de consellers dominicals	0,00
% de consellers independents	100,00
% de consellers altres externs	0,00

Expliqui les funcions, incloses, si s'escau, les addicionals a les que es preveuen legalment, que té atribuïdes aquesta comissió i descrigui'n els procediments i les regles d'organització i funcionament. Per a cadascuna d'aquestes funcions, assenyali les seves actuacions més importants durant l'exercici i com ha exercit en la pràctica cadascuna de les funcions que té atribuïdes, ja sigui en la llei o en els estatuts o altres acords socials.

La Comissió de Retribucions es regula en l'article 62 dels Estatuts Socials, en l'article 14 bis del Reglament del Consell d'Administració i en el seu reglament propi, aprovat pel Consell d'Administració el 24 d'octubre de 2019, que en regula les regles bàsiques d'organització i funcionament.

La Comissió de Retribucions ha d'estar formada per un màxim de cinc consellers nomenats pel Consell d'Administració; tots, no executius, dos dels quals, almenys, han de ser consellers independents. La comissió ha de tenir un president, nomenat pel Consell d'Administració amb el vot favorable dels dos terços dels seus components i designat d'entre els consellers independents que en formin part. El Consell d'Administració ha de designar, així mateix, el secretari de la comissió i, si s'escau, un vicesecretari, que poden ser o no membres del Consell d'Administració.

La Comissió de Retribucions s'ha de reunir totes les vegades que calgui i, com a mínim, una vegada cada tres mesos, per convocatòria del seu president, a iniciativa pròpia o de qualsevol membre de la comissió, o cada vegada que el Consell o el seu president sol·liciti l'emissió d'un informe o l'adopció de propostes i, en qualsevol cas, sempre que resulti convenient per al bon desenvolupament de les seves funcions. En tot cas, s'ha de reunir una vegada a l'any per preparar la informació sobre les retribucions dels consellers que el Consell d'Administració ha d'aprovar i incloure dins de la seva documentació pública anual.

Amb data 28 de març de 2019, el Sr. José Ramón Martínez Sufrategui ha estat nomenat vocal de la Comissió de Retribucions en substitució de la Sra. Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras.

Sense perjudici d'altres comeses que li assignin la llei, els Estatuts, el Consell d'Administració, el Reglament del Consell d'Administració o el seu reglament propi, les funcions principals de la Comissió de Retribucions són:

a) Proposar al Consell d'Administració la Política de remuneracions dels consellers.

- La Comissió de Retribucions ha informat favorablement al Consell d'Administració proposar a la Junta General Ordinària d'Accionistes l'aprovació de la Política de remuneracions dels consellers de Banc Sabadell per als exercicis 2019, 2020 i 2021, que va ser aprovada per la Junta General d'Accionistes de 28 de març de 2019.

b) Proposar al Consell d'Administració la Política de retribucions dels directors generals o dels qui desenvolupin les seves funcions d'alta direcció sota la dependència directa del Consell, de la Comissió Delegada o de consellers delegats, així com la retribució individual i la resta de condicions contractuals dels consellers executius, i vetllar per la seva observança.

- Per al compliment d'aquesta funció, ha contrastat amb informes de consultors externs el *benchmark* retributiu dels consellers executius i de l'alta direcció i auditoria interna; ha informat favorablement al Consell d'Administració el grau de compliment dels objectius 2018 per als consellers executius, l'alta direcció i auditoria interna, així com la seva retribució fixa i variable per a l'exercici 2019.

c) Informar quant als programes de retribució mitjançant accions i/o opcions.

d) Revisar periòdicament els principis generals en matèria retributiva, així com els programes de retribució de tots els empleats, i ponderar l'adequació a aquests principis.

- La Comissió de Retribucions ha examinat l'informe independent sobre l'avaluació de la política i les pràctiques de remuneració elaborat per un consultor extern, que analitzava si la política retributiva i les pràctiques de remuneració de Banc Sabadell s'ajustaven als requeriments i les recomanacions dels òrgans supervisors. Així mateix, ha examinat l'informe que cada any eleva la Direcció de Recursos Humans amb la finalitat de facilitar a la

Comissió de Retribucions els elements bàsics que li permetin acomplir les funcions que té encomanades en relació amb la revisió dels principis generals de la política retributiva de Banc Sabadell i la supervisió de la remuneració dels consellers executius, l'alta direcció del banc i la resta de persones que integren el denominat col·lectiu identificat.

Així mateix, ha informat favorablement al Consell d'Administració la retribució fixa per a la totalitat de la plantilla d'empleats del grup i increment de massa salarial per a l'exercici 2019.

e) Revisar anualment la Política de remuneracions per assegurar que està alineada amb la situació i l'estratègia a curt, mitjà i llarg termini de l'entitat i amb les condicions del mercat i per valorar si contribueix a la creació de valor a llarg termini i a un control i una gestió adequats dels riscos.

- El 2019 la Comissió de Retribucions ha analitzat l'informe independent sobre avaluació de la política i les pràctiques de remuneració elaborat per un consultor extern i ha revisat les polítiques retributives de Banc Sabadell i n'ha informat favorablement el Consell d'Administració.

f) Garantir que la política i les pràctiques de remuneració de l'entitat estiguin actualitzades, amb la proposta de qualsevol canvi necessari, i se sotmetin a una revisió interna central i independent almenys una vegada a l'any.

- La Comissió de Retribucions ha analitzat l'informe d'Auditoria Interna de política retributiva de grup i filials, l'objectiu del qual ha estat fer una revisió de l'alineament i el compliment de les directrius de la normativa EBA/ESMA amb les polítiques de remuneració de l'entitat.

g) Verificar que la Política de remuneracions s'aplica adequadament i que no es fan pagaments a consellers que no hi estiguin previstos.

- La Comissió de Retribucions ha analitzat l'informe independent sobre l'avaluació de l'acompliment en relació amb el control de la remuneració variable elaborat per una consultora externa, que ha conclòs que la Comissió de Retribucions, la segona i la tercera línia de defensa i l'avaluació anual externa independent compleixen el que s'estableix en la normativa i s'ajusten a les recomanacions de govern corporatiu en matèria de control de la retribució variable, i que s'ajusta a les millors pràctiques de mercat en aquesta matèria.

h) Avaluar els mecanismes i els sistemes adoptats per garantir que el sistema de remuneració tingui en compte degudament tots els tipus de riscos i els nivells de liquiditat i de capital i que la Política de remuneració promogui i sigui coherent amb una gestió de riscos adequada i eficaç i estigui en línia amb l'estratègia del negoci, els objectius, la cultura i els valors corporatius i els interessos a llarg termini de l'entitat.

- La Comissió de Retribucions, en la seva reunió de 29 de gener de 2019, ha examinat l'informe independent sobre avaluació de la política i les pràctiques de remuneració elaborat per un consultor extern, el qual ha conclòs que Banc Sabadell té implantats criteris relatius a l'anàlisi del risc en la gestió de la remuneració i que els criteris utilitzats en els sistemes de valoració d'objectius consideren els riscos presents i futurs.

  De la mateixa manera, la Comissió de Riscos ha informat la Comissió de Retribucions sobre la coherència entre els programes de retribució i els nivells de risc, capital i liquiditat del banc i garanteixen que en el procés de definició d'objectius hi hagi un alineament amb el *risk appetite statement* (RAS). Així mateix, aquest informe ha conclòs que la política retributiva alineada al risc s'ajusta a l'estratègia empresarial i als objectius, els valors i els interessos a llarg termini de l'entitat, és coherent amb els principis que regeixen la protecció dels clients, dels inversors i dels accionistes i no incentiva l'assumpció de riscos excessius.

i) Revisar els diversos escenaris possibles per analitzar com reaccionen les polítiques i les pràctiques de remuneració davant d'esdeveniments interns i externs, i les proves retrospectives dels criteris utilitzats per determinar la concessió i l'ajust *ex ante* al risc amb base en els resultats de riscos reals.

j) Revisar les condicions dels contractes dels consellers executius i de l'alta direcció i informar-los, si s'escau, al Consell d'Administració, i verificar que són consistents amb la política de remuneracions vigent.

- La comissió ha analitzat i aprovat la modificació o l'ajust dels contractes de membres de l'alta direcció i n'ha verificat l'adequació amb la Política de remuneracions.

k) Avaluar el grau de compliment dels criteris i els objectius establerts en relació amb l'exercici anterior, que ha de determinar la proposta sobre les retribucions individuals dels consellers, especialment els executius, i de l'alta direcció i els membres del col·lectiu identificat, inclosos els components variables a curt, mitjà i llarg termini, i involucrar-hi, si s'escau, l'assessor extern.

- La comissió ha informat el Consell sobre el grau de compliment dels objectius de 2018 dels consellers executius, així com sobre la seva proposta de retribució fixa de 2019 i la fixació dels seus objectius i la proposta de retribució variable per a l'any 2019. També ha informat favorablement el Consell sobre el *target* de retribució a llarg termini dels consellers executius. Així mateix, ha aprovat el compliment dels objectius 2018 de l'alta direcció i la directora d'Auditoria Interna i ha informat al Consell el pagament de la seva variable, com també ha informat la fixació dels objectius de 2019 per a l'alta direcció.

Per acabar, en relació amb el col·lectiu identificat, la comissió ha aprovat el compliment dels seus objectius i la seva revisió salarial, com també ha informat sobre els objectius de retribució variable per a l'any 2019.

l) Proposar la determinació de les retribucions meritades dels consellers i de l'alta direcció.

- La Comissió de Retribucions ha informat favorablement al Consell d'Administració la retribució fixa i la retribució variable a curt i llarg termini per a l'exercici 2019 dels consellers executius i de l'alta direcció.

m) Proposar la determinació del *bonus* de l'alta direcció del banc i de les seves filials.

- La Comissió de Retribucions ha informat favorablement al Consell d'Administració la retribució variable per a l'exercici 2019 de l'alta direcció del banc i les seves filials.

n) Verificar si s'han produït les circumstàncies que justifiquin l'aplicació de clàusules de reducció (*malus*) i de recuperació (*clawback*) de la retribució variable i proposar les mesures oportunes per, si s'escau, recuperar els imports que puguin correspondre.

o) Aprovar el nomenament de consultors externs en matèria de retribucions que la comissió pugui decidir contractar per rebre assessorament o suport.

- Ha aprovat la contractació d'assessors en matèria retributiva per a l'exercici 2020.

p) Vetllar perquè els eventuals conflictes d'interès no perjudiquin la independència de l'assessorament extern.

q) Vetllar per la transparència de les retribucions.

- Ha col·laborat activament en el *road show* de govern corporatiu realitzat al començament del mes de febrer de 2019, amb els *proxy advisors* i els accionistes més significatius, i explicat els temes més rellevants relacionats amb la Política de remuneracions.

r) Verificar la informació sobre remuneracions continguda en els diferents documents corporatius, inclòs l'Informe de remuneracions dels consellers.

- La Comissió de Retribucions ha verificat la informació sobre remuneracions que s'incorpora en l'Informe anual de govern corporatiu i hi ha donat la seva conformitat, ha informat favorablement al Consell d'Administració l'aprovació de l'Informe anual de remuneracions de consellers i ha vetllat per a la seva correcta difusió a través de la pàgina web corporativa de Banc Sabadell.

s) Preparar la informació sobre les retribucions dels consellers que el Consell d'Administració ha d'aprovar i incloure dins de la seva documentació pública anual.

- La Comissió de Retribucions ha determinat i revisat la informació sobre retribucions dels consellers que ha d'aprovar el Consell i que s'inclou dins de la seva documentació pública anual.

t) Revisar que la informació que l'entitat difon a través de la seva pàgina web sobre matèries que siguin competència de la comissió sobre els consellers i els membres de l'alta direcció és suficient i adequada i segueix les recomanacions de bon govern corporatiu aplicables.

- La Comissió de Retribucions ha vetllat per la correcta difusió de la informació sobre retribucions a través de la pàgina web corporativa, d'acord amb la normativa d'aplicació i les recomanacions de bon govern corporatiu.

Addicionalment, la Comissió de Retribucions ha aprovat i acordat elevar al Consell d'Administració l'Informe d'avaluació de la Comissió de Retribucions corresponent a l'exercici 2018 i la proposta del pla d'acció per a l'exercici

2019. L'avaluació del seu funcionament per a l'exercici 2019 s'està portant a terme durant aquest exercici 2020 amb l'auxili d'un consultor extern. Així mateix, ha informat favorablement al Consell sotmetre a aprovació de la

Junta General Ordinària d'Accionistes l'aprovació del límit màxim aplicable a la retribució variable dels membres del col·lectiu identificat del grup en un import equivalent a dues anualitats, és a dir, un 200% de la retribució fixa anual assignada a cadascun d'ells.

Comissió de Riscos		
Nom	Càrrec	Categoria
SR. GEORGE DONALD JOHNSTON	PRESIDENT	Independent
SRA. MARÍA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS	VOCAL	Una altra externa
SR. MANUEL VALLS MORATÓ	VOCAL	Independent

% de consellers executius	0,00
% de consellers dominicals	0,00
% de consellers independents	66,66
% de consellers altres externs	33,33

Expliqui les funcions que té atribuïdes aquesta comissió i descrigui'n els procediments i les regles d'organització i funcionament. Per a cadascuna d'aquestes funcions, assenyali les seves actuacions més importants durant l'exercici i com ha exercit en la pràctica cadascuna de les funcions que té atribuïdes, ja sigui en la llei o en els estatuts o altres acords socials.

La Comissió de Riscos es regula en l'article 63 dels Estatuts Socials, en l'article 15 del Reglament del Consell d'Administració i en el seu reglament propi, aprovat pel Consell d'Administració el 24 d'octubre de 2019, que en regula les regles bàsiques d'organització i funcionament.

Ha d'estar formada per un màxim de cinc consellers nomenats pel Consell d'Administració; tots, no executius, que posseeixin els oportuns coneixements, capacitat i experiència per entendre plenament i controlar l'estratègia de risc i la propensió al risc de l'entitat, dos dels quals, almenys, han de ser consellers independents. El Consell n'ha de designar el president d'entre els consellers independents que en formin part, amb el vot favorable dels dos terços dels seus components.

En l'exercici de les seves funcions, la Comissió de Riscos pot sol·licitar directament la informació que consideri tant al conseller director general de Riscos com al director de Control de Riscos.

La Comissió de Riscos s'ha de reunir totes les vegades que calgui i, com a mínim, una vegada cada dos mesos, per convocatòria del president, a iniciativa pròpia o de qualsevol membre de la comissió, o a instàncies del president del Consell d'Administració.

Amb data 31 de gener de 2019, el Sr. George Donald Johnston ha estat nomenat president de la Comissió de Riscos en substitució del Sr. David Vegara Figueras.

Les seves funcions se centren a supervisar i vetllar per una adequada assumpció, control i gestió de tots els riscos de l'entitat i el seu grup consolidat i reportar al Ple del Consell el desenvolupament de les funcions que li corresponen, d'acord amb el que s'estableix en la llei, els Estatuts Socials i el Reglament del Consell d'Administració o el seu reglament propi. Les funcions principals de la Comissió de Riscos són:

a) Supervisar la implantació de la Política global de riscos.

b) Informar trimestralment el Ple del Consell sobre els nivells de risc assumits, sobre les inversions fetes i sobre l'evolució d'aquestes, així com sobre les repercussions que es puguin derivar per als ingressos del grup de

variacions en els tipus d'interès i la seva adequació als VAR aprovats pel mateix Consell.

c) Fer el seguiment i detectar qualsevol superació dels llindars de tolerància aprovats i vetllar per l'activació dels plans de contingència establerts a aquest efecte.

d) Informar la Comissió de Retribucions sobre si els programes de retribució dels empleats són coherents amb els nivells de risc, capital i liquiditat del banc.

e) Assessorar i donar suport al Consell d'Administració en relació amb el seguiment de l'apetit de risc i de l'estratègia general de risc de l'entitat, tenint en compte tots els tipus de riscos, per garantir que estiguin en línia amb l'estratègia de negoci, els objectius, la cultura corporativa i els valors de l'entitat.

f) Prestar assistència al Consell d'Administració en la vigilància de l'aplicació de l'estratègia de risc de l'entitat i els límits corresponents establerts.

g) Vigilar l'execució de les estratègies de gestió del capital i de la liquiditat, així com de tots els altres riscos rellevants de l'entitat, per tal d'avaluar-ne l'adequació a l'estratègia i l'apetit de risc aprovats.

h) Recomanar al Consell d'Administració els ajustos en l'estratègia de risc que es considerin necessaris com a conseqüència, entre altres, de canvis en el model de negoci de l'entitat, de l'evolució del mercat o de recomanacions formulades per la funció de control de riscos.

i) Prestar assessorament sobre el nomenament de consultors externs en l'àmbit de l'activitat de supervisió de l'entitat.

j) Analitzar una sèrie d'escenaris possibles, inclosos escenaris d'estrès, per avaluar com reaccionaria el perfil de risc de l'entitat davant d'esdeveniments externs i interns.

k) Vigilar la coherència entre tots els productes i els serveis financers importants oferts a clients i el model de negoci i l'estratègia de risc de l'entitat. La Comissió de Riscos ha d'avaluar els riscos associats als productes i els serveis financers oferts i ha de tenir en compte la coherència entre els preus assignats a aquests productes i els serveis i els beneficis obtinguts.

l) Valorar les recomanacions dels auditors interns o externs i verificar l'aplicació adequada de les mesures preses.

m) Reportar al Ple del Consell el desenvolupament de les funcions que li corresponen, d'acord amb aquest article i la resta de disposicions legals o estatutàries que li siguin d'aplicació.

Per a cadascuna de les funcions de la Comissió de Riscos enumerades en els paràgrafs precedents amb les lletres de la a) a la m), les actuacions més importants portades a terme per la Comissió de Riscos durant l'exercici han estat les següents:

En relació amb funcions de *governance*, que es corresponen amb les funcions indicades amb les lletres a), e), f), g), h), i), j), l) i m), la Comissió de Riscos ha analitzat i revisat temes que requereixen la seva opinió favorable per a, si s'escau, l'aprovació posterior per part del Consell d'Administració, entre els quals destaquen el Marc global de risc, el *risk appetite framework* (RAF), el *risk appetitte statement* (RAS) i l'IFRS16, entre altres, així com les diferents polítiques de riscos. Dins d'aquest àmbit, com a part del desenvolupament del Marc global de riscos, la Comissió de Riscos també ha analitzat i elevat posteriorment al Consell d'Administració per a la seva aprovació les polítiques de risc de crèdit, concentració, operacional, tecnològic, IRRBB i CSRBB, liquiditat, mercat, contrapartida, tipus de canvi, actuarial, model i compliment normatiu, en què s'expliciten els principis i els procediments bàsics que han de regir la gestió i el control de tots els riscos rellevants del grup, amb la incorporació dels requeriments establerts per la regulació.

Addicionalment, durant l'exercici 2019, la Comissió de Riscos ha revisat: els processos d'adequació de capital i liquiditat (informes ICAAP i ILAAP), que avaluen la situació del capital i la liquiditat del grup; ha participat en l'anàlisi de riscos associats a les noves projeccions preliminars 2020-2024 i ha revisat el document Recovery Plan, així com el marc intern de gestió de crisis.

Per acabar, sobre la funció de valorar les recomanacions dels auditors interns o externs, la Comissió de Riscos és informada sobre els resultats de les diverses auditories i del seguiment de la implantació adequada de les recomanacions.

Quant a les funcions indicades en les lletres b), c) i k) de la llista de funcions, la Comissió de Riscos ha fet un seguiment recurrent del *risk appetite statement* durant l'exercici, que comprèn les actuacions següents:

- La revisió periòdica d'un quadre de comandament que recull l'evolució de les principals mètriques i variables dels riscos rellevants, d'acord amb la taxonomia de riscos vigent, i vetllar per la seva adequació a l'apetit al risc establert.
- Anàlisis monogràfiques de riscos relatius a risc de mercat, risc operacional, risc país, risc entitats financeres i determinats portfolios, entre altres.

- El report i la proposta de les accions oportunes (activació de protocols, canvis en directrius, etc.) que es derivin de l'anàlisi de l'evolució dels riscos.
- El seguiment de l'evolució del pricing ajustat a risc i la seva adequació als riscos suportats.
- El seguiment d'exposicions en grans grups revisats en la Comissió Delegada.
- El seguiment de l'evolució d'actius problemàtics (NPA) trimestral.

Addicionalment, la Comissió de Riscos ha portat a terme actuacions relacionades amb models de riscos. En aquest sentit, durant l'any 2019 la Comissió de Riscos ha revisat i proposat per a la seva aprovació per part del Consell d'Administració la política de gestió i control de risc de model que cobreix els àmbits IRB (*internal rating based*), models de provisions, models de previsió de comissions, ingressos i despeses, models de gestió de risc de crèdit i models amb afectació a l'*interest rate risk in the banking book* (IRRBB).

Quant a la funció d'informar la Comissió de Retribucions sobre la coherència dels programes de retribució dels empleats amb els nivells de risc, capital i liquiditat del banc, indicada en la lletra d), la Comissió de Riscos ha revisat i informat favorablement la Comissió de Retribucions sobre l'anàlisi efectuada sobre la composició del col·lectiu identificat i l'alineació dels seus objectius amb els nivells de risc, capital i liquiditat del banc. Per acabar, la Comissió de Riscos ha revisat l'adequació de les polítiques retributives del grup i ha constatat que compleixen els paràmetres normatius aplicables a les entitats de crèdit i que estan alineades a risc.

C.2.2 Completi el quadre següent amb la informació relativa al nombre de conselleres que integren les comissions del Consell d'Administració al tancament dels quatre últims exercicis:

	Nombre de conselleres							
	Exercici 2019		Exercici 2018		Exercici 2017		Exercici 2016	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Comissió Delegada		0,00		0,00		0,00		0,00
Comissió d'Auditoria i Control	1	25,00	1	25,00	1	20,00	1	33,33
Comissió de Nomenaments	2	50,00	2	50,00	2	66,67	1	33,33
Comissió de Retribucions	1	25,00	2	50,00	2	50,00	2	66,66
Comissió de Riscos	1	33,33	1	25,00	1	25,00	1	33,33

C.2.3 Indiqui, si s'escau, l'existència de regulació de les comissions del Consell, el lloc en què es troba disponible per a la seva consulta i les modificacions que s'hagin fet durant l'exercici. Així mateix, indiqui si de manera voluntària s'ha elaborat algun informe anual sobre les activitats de cada comissió.

En l'apartat C.2.1 es detallen els articles dels Estatuts Socials o del Reglament del Consell d'Administració en què es contenen les normes de funcionament i les competències de les diferents comissions del Consell.

Els textos vigents dels Estatuts Socials, del Reglament del Consell d'Administració i els reglaments propis de les comissions del Consell es troben disponibles en el web (www.grupbancsabadell.com), en la secció "Govern corporatiu i política de remuneracions".

D'altra banda, la Comissió d'Auditoria i Control disposa d'un reglament intern en què se'n detallen les funcions i els procediments. Aquest reglament està inscrit en el Registre Mercantil i és accessible en el web (www.grupbancsabadell.com), en la secció "Govern corporatiu i política de remuneracions", Reglaments del Consell d'Administració.

Totes les comissions del Consell elaboren un informe anual d'autoavaluació del seu funcionament, que sotmeten al Consell d'Administració del banc per a la seva avaluació. Així mateix, la Comissió d'Auditoria i Control, la Comissió de Nomenaments, la Comissió de Retribucions i la Comissió de Riscos elaboren un informe anual sobre les seves funcions i activitats, que es troben disponibles en el web (www.grupbancsabadell.com), en la secció "Govern corporatiu i política de remuneracions".

D. OPERACIONS VINCULADES I OPERACIONS INTRAGRUP

D.1. Expliqui, si s'escau, el procediment i els òrgans competents per a l'aprovació d'operacions amb parts vinculades i intragrup.

La Comissió d'Auditoria i Control ha d'informar amb caràcter prèvi a l'aprovació per part del Consell d'Administració de qualsevol operació vinculada.

D.2. Detalli aquelles operacions significatives per la seva quantia o rellevants per la seva matèria fetes entre la societat o entitats del seu grup i els accionistes significatius de la societat:

Nom o denominació social de l'accionista significatiu	Nom o denominació social de la societat o l'entitat del seu grup	Naturalesa de la relació	Tipus d'operació	Import (milers d'euros)
Sense dades				N. A.

D.3. Detalli les operacions significatives per la seva quantia o rellevants per la seva matèria fetes entre la societat o entitats del seu grup i els administradors o els directius de la societat:

Nom o denominació social dels administradors o directius	Nom o denominació social de la part vinculada	Vincle	Naturalesa de l'operació	Import (milers d'euros)
Sense dades				N. A.

D.4. Informi de les operacions significatives fetes per la societat amb altres entitats pertanyents al mateix grup, sempre que no s'eliminin en el procés d'elaboració d'estats financers consolidats i no formin part del tràfic habitual de la societat quant al seu objecte i condicions.

En tot cas, s'ha d'informar de qualsevol operació intragrup feta amb entitats establertes en països o territoris que tinguin la consideració de paradís fiscal:

Denominació social de l'entitat del seu grup	Breu descripció de l'operació	Import (milers d'euros)
Sense dades		N. A.

D.5. Detalli les operacions significatives fetes entre la societat o entitats del seu grup i amb altres parts vinculades que no hagin estat informades en els epígrafs anteriors:

Denominació social de la part vinculada	Breu descripció de l'operació	Import (milers d'euros)
Sense dades		N. A.

D.6. Detalli els mecanismes establerts per detectar, determinar i resoldre els possibles conflictes d'interessos entre la societat i/o el seu grup i els seus consellers, directius o accionistes significatius.

1. La Política general de conflictes d'interès del grup Banc Sabadell i la Política general de conflictes d'interès de Banc Sabadell són normes internes aprovades pel Consell d'Administració de Banc Sabadell que han estat adaptades el 2019 a les Directrius sobre govern intern de l'EBA i tenen com a objectiu resultar eficaces per identificar, avaluar, gestionar, mitigar, prevenir o, en última instància, revelar conflictes d'interès potencials o reals. La Direcció de Compliment Normatiu té delegada la responsabilitat de l'aplicació correcta d'aquestes polítiques i, quan calgui, ha d'instar les actuacions pertinents de la resta de direccions del grup a les quals els siguin aplicables.

2. La Política de conflictes d'interès de consellers i alta direcció, aprovada pel Consell d'Administració amb data 28 de gener de 2016 i modificada pel Consell d'Administració en data 8 de març de 2018, estableix les mesures necessàries per gestionar els conflictes d'interès de consellers, membres de l'alta direcció o persones vinculades, en relació tant amb operacions corporatives o corresponents a activitats no bancàries com amb operacions corresponents al negoci bancari ordinari.

   El Comitè d'Operacions de Crèdit ha d'efectuar l'anàlisi de totes les operacions de crèdit de consellers, membres de l'alta direcció i persones vinculades i proposar-ne l'elevació per a la seva aprovació per part del Consell d'Administració.

   Així mateix, el RD 84/2005, que desenvolupa la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit, estableix els requeriments de comunicació i/o autorització d'operacions de consellers, alts càrrecs i persones vinculades amb l'autoritat competent que correspongui.

3. El Codi de conducta del grup Banc Sabadell reuneix un conjunt de regles mitjançant les quals es pretén orientar el comportament dels seus membres i d'aquells agents amb els quals interactua (clients, proveïdors, accionistes, administracions i entorn local), basat en principis que han de regir en la pràctica dels nostres negocis.

   Expressament preveu les normes aplicables a possibles conflictes d'interès amb clients i proveïdors i les pautes d'actuació en aquests casos.

4. El Reglament intern de conducta en l'àmbit del mercat de valors del grup Banc Sabadell (RIC), adoptat pel Consell d'Administració amb data 24 de maig de 2018, és d'aplicació als membres del Consell d'Administració del banc i a aquells directius i empleats d'aquest la tasca dels quals estigui directament o indirectament relacionada amb les activitats i els serveis de l'entitat en l'àmbit del mercat de valors o que tinguin accés de manera freqüent o habitual a informacions rellevants relatives al mateix banc o a societats del seugrup.

   El text del RIC preveu, en el seu apartat quart, els mecanismes per identificar, prevenir i resoldre els possibles conflictes d'interès que puguin detectar les persones subjectes, les quals tenen l'obligació de declarar les seves vinculacions significatives, econòmiques, familiars o d'un altre tipus amb clients del banc per serveis relacionats amb el mercat de valors o amb societats cotitzades en borsa, així com altres vinculacions que, segons el judici d'un observador extern i equànime, podrien comprometre l'actuació imparcial d'una persona subjecta.

5. El Comitè d'Ètica Corporativa del grup Banc Sabadell és el responsable de promoure el desenvolupament del comportament ètic en tota l'organització i assessora tant el Consell d'Administració a través de la Comissió d'Auditoria i Control com les diferents unitats corporatives i de negoci en la presa de decisions en què concorrin aspectes que puguin derivar en conflictes d'interès.

El comitè també és el responsable de supervisar el compliment de les obligacions derivades tant del Codi de conducta com del Reglament intern de conducta en l'àmbit del mercat de valors.
Per al compliment dels seus objectius, el Comitè d'Ètica Corporativa compta amb els recursos de la Direcció de Compliment Normatiu i amb les més àmplies facultats atribuïdes pel mateix Consell per accedir a tota la documentació i informació que calgui per al desenvolupament de la seva activitat supervisora.

6. El Reglament del Consell d'Administració conté obligacions específiques de lleialtat, confidencialitat i informació sobre participacions en la mateixa societat o d'interessos en altres companyies alienes al grup dels membres del Consell d'Administració.

Concretament, en l'article 25 del reglament s'estableix que el conseller no pot prestar els seus serveis professionals en societats espanyoles que tinguin un objecte social totalment o parcialment anàleg al de la companyia. En queden exclosos els càrrecs que es puguin exercir en societats del grup. Abans d'acceptar qualsevol lloc directiu en un altra companyia o entitat, el conseller ho ha de comunicar a la Comissió de Nomenaments.

L'article 27 del reglament estableix que el conseller ha d'informar la companyia de les accions d'aquesta de les quals sigui titular directament o a través de societats en què tingui una participació significativa.
Així mateix, ha d'informar d'aquelles altres que estiguin en possessió, directa o indirecta, dels seus familiars més pròxims. El conseller també ha d'informar la companyia de tots els càrrecs que exerceixi i de les activitats que porti a terme en altres companyies o entitats i, en general, de qualsevol fet o situació que pugui resultar rellevant per a la seva actuació com a administrador de la societat.

7. La Llei de societats de capital estableix el deure dels consellers d'evitar situacions de conflicte d'interès i enumera les situacions en què s'obliga l'administrador a abstenir-se d'actuar i, en tot cas, estableix el deure de comunicar als altres administradors i, si s'escau, al Consell d'Administració qualsevol situació de conflicte, directe o indirecte, que ells o persones vinculades a ells puguin tenir amb l'interès de la societat.

D.7. Cotitza més d'una societat del grup a Espanya?

[ ] Sí
[v] No

E. SISTEMES DE CONTROL I GESTIÓ DE RISCOS

E.1. Expliqui l'abast del Sistema de control i gestió de riscos de la societat, inclosos els de naturalesa fiscal:

Per a la gestió i el control dels riscos, el grup Banc Sabadell té definit un Marc global de riscos, formalitzat a través d'un conjunt de principis, plasmats en polítiques i desplegats en procediments, estratègies i processos, que persegueixen incrementar la probabilitat d'assolir els objectius estratègics de les diverses activitats del grup i facilitar la gestió en un context d'incertesa.

El Marc global de riscos del grup inclou, entre altres aspectes, totes aquelles actuacions associades a la identificació, la decisió, el mesurament, l'avaluació, el seguiment i el control dels diferents riscos als quals el grup es troba exposat, inclòs entre aquests el risc fiscal. Aquestes activitats comprenen les funcions desenvolupades per les diferents àrees i unitats de negoci del grup en la seva totalitat.

El Marc global de riscos queda integrat per la Política del marc global de riscos, la Política d'apetit al risc (*risk appetite framework* – RAF), el *risk appetite statement* (RAS) i el conjunt de polítiques de cadascun dels riscos, juntament amb els procediments i els manuals operatius i conceptuals que formen part del cos normatiu del grup i de les filials.

Així mateix, el Consell d'Administració de Banco Sabadell ha aprovat l'estratègia fiscal del grup. Aquesta estratègia es regeix pels principis d'eficiència, prudència, transparència i minimització del risc fiscal i, amb caràcter general, està alineada amb l'estratègia de negoci del grup Banc Sabadell i és d'aplicació a totes les societats controlades pel grup, amb independència de la seva localització geogràfica.

E.2. Identifiqui els òrgans de la societat responsables de l'elaboració i l'execució del Sistema de control i gestió de riscos, inclòs el fiscal:

El Consell d'Administració de Banc Sabadell assumeix, entre les seves funcions, la identificació dels riscos principals del grup i la implantació i el seguiment dels sistemes de control intern i d'informació adequats, inclòs el qüestionament (*challenge*) i el seguiment de la planificació estratègica del grup i la supervisió de la gestió dels riscos rellevants i de l'alineament d'aquests amb el perfil definit pel grup. En aquest sentit, participa de manera directa (o a través de la Comissió de Riscos del banc), en el seguiment de l'estratègia de riscos, inclosa la definició de l'apetit al risc, el RAF, el RAS i les polítiques, en el seguiment de la implantació de la cultura de riscos al llarg de l'organització i en la revisió de l'adequació de l'estructura organitzativa a aquesta estratègia.

El Consell d'Administració és l'òrgan responsable de l'establiment de les directrius generals sobre la distribució organitzativa de les funcions de gestió i control de riscos, així com de determinar les línies estratègiques principals en aquest sentit, i d'assegurar-ne la consistència amb els objectius estratègics del grup a curt i llarg termini, així com amb el pla de negoci, la planificació de capital i liquiditat, la capacitat de risc i els programes i les polítiques de remuneracions.

El Consell d'Administració és responsable, de manera indelegable, de (i) la determinació de l'estratègia fiscal; (ii) l'aprovació de les inversions o les operacions de tot tipus que per la seva quantia elevada o característiques especials tinguin un caràcter estratègic o un especial risc fiscal, llevat que la seva aprovació correspongui a la Junta General; (iii) l'aprovació de la creació o l'adquisició de participacions en entitats de propòsit especial o domiciliades en països o territoris que tinguin la consideració de paradisos fiscals, i (iv) l'aprovació de qualsevol transacció anàloga que, per la seva complexitat, pugui menyscabar la transparència de Banc Sabadell i el seu grup.

Addicionalment, la Comissió Delegada, la Comissió de Riscos, la Comissió de Retribucions i la Comissió d'Auditoria i Control estan involucrades en el Marc global de riscos del grup i, per tant, en la gestió i el control del risc. Així mateix, diversos comitès i direccions estan involucrats significativament en la funció de riscos.

En concret, estan constituïts els comitès següents, que també tenen funcions de control i gestió de riscos dins del Marc estratègic global de riscos:

- Comitè Tècnic de Riscos (CTR), que se celebra amb una periodicitat mensual i té com a funcions: (i) donar suport a la Comissió de Riscos en l'exercici de les seves funcions (incloses, entre altres, la determinació, la proposta, la revisió i el seguiment del cos normatiu vinculat amb riscos, del *risk appetite statement* i dels marcs associats a cada *portfolio* i/o risc, el seguiment global dels riscos rellevants, el seguiment dels llindars de tolerància de mètriques del RAS segons el *governance* establert i dels plans d'adequació quan escaigui); (ii) fer el seguiment, l'anàlisi i, quan escaigui, l'aprovació de diferents aspectes objecte del comitè (aprovar els límits de determinades mètriques del RAS segons el *governance* establert, proposar a la Comissió de Riscos per a la seva elevació al Consell per a aprovació els canvis materials en models interns i aprovar l'*asset allocation*); (iii) fer el seguiment de la gestió dels actius dubtosos i dels actius adjudicats que en el seu conjunt componen els *non-performing assets* (NPA), que, al seu torn, s'informa a la Comissió de Riscos, i (iv) analitzar temes *ad hoc* específics per *portfolio* o per tipus de risc, per al seu trasllat i integració en la gestió.

- Comitè d'Operacions de Crèdit (COC), que se celebra amb una periodicitat setmanal i al qual li corresponen les funcions següents: (i) aprovar operacions de crèdit, incloent-hi operacions/límits de països i bancs, i de criteris específics alineats amb les polítiques d'acord amb les delegacions establertes; (ii) establir les autonomies d'acord amb les delegacions establertes, així com el seguiment del seu ús i elevació a la Comissió Delegada de les propostes de modificació que es considerin adequades, i (iii) reportar mensualment a la Comissió Delegada les operacions aprovades i portades a terme el mes anterior.

- Comitè d'Operacions d'Actius i Capital (COAC), que se celebra amb una periodicitat quinzenal i al qual li corresponen les funcions següents: (i) aprovar les operacions corresponents a la gestió d'actius d'acord amb les delegacions establertes i (ii) reportar mensualment a la Comissió Delegada les operacions aprovades i portades a terme el mes anterior.

- Comitè d'Actius i Passius (COAP): òrgan de gestió encarregat de l'optimització i el seguiment de la gestió del risc estructural del balanç del grup assumit en l'activitat comercial i del risc de mercat i al qual li corresponen les funcions següents: (i) l'aprovació i el seguiment dels escenaris macroeconòmics i financers generats per la Direcció Chief Economist del grup. Addicionalment, ha de ser informat regularment dels esdeveniments econòmics, financers, polítics i geopolítics i, en general, d'alotres factors externs amb capacitat d'influir en els riscos estructurals de BS de grup; (ii) aprovar i fer el seguiment de la gestió dels riscos estructurals del balanç de la Unitat

de Gestió de Balanç de BS Espanya i del grup, entre els quals s'inclou el risc de liquiditat, l'IRRBB, el CSRBB i el risc de divisa; (iii) optimitzar l'estructura de balanç en relació amb aquests riscos estructurals d'acord amb les directrius, els objectius i les polítiques definits pel Consell d'Administració; (iv) fer el seguiment i definir directrius de gestió en relació amb la posició estructural de liquiditat, les emissions de valors, el risc de tipus d'interès, la cartera COAP i la posició estructural en divisa; (v) funcions relatives als riscos estructurals corporatius (GRUP) i locals a escala d'UGB BS (coordinació i supervisió centralitzada de la funció de gestió corporativa, seguiment de l'activitat financera del grup com de la UGB BS, amb desagregació de marges, evolució del negoci, acompliment dels diferents productes i seguiment de les cobertures fetes per a la gestió de l'IRRBB realitzades a escala d'UGB BS), i (vi) activar i, si s'escau, tancar el Pla de contingència de liquiditat, amb la possibilitat de delegar la gestió de la situació de crisi de liquiditat al Comitè d'Inversions i Liquiditat.

- Òrgan de Control Intern (OCI): òrgan de gestió responsable de l'aplicació de les polítiques i els procediments que s'estableixen en la Llei de prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme i al qual li corresponen les funcions següents: (i) decidir sobre la comunicació al Servei Executiu de la Comissió (SEPBLAC) de les operacions o els fets susceptibles d'estar relacionats amb el blanqueis de capitals o el finançament del terrorisme; (ii) aprovar els expedients provinents de comunicacions d'empleats que, després de la seva anàlisi per part de la DPBCFT, es proposa no comunicar al SEPBLAC; (iii) aprovar o denegar les propostes de respostes als requeriments del SEPBLAC sobre clients i/o operacions; (iv) decidir sobre el manteniment o la cancel·lació de les relacions comercials dels clients analitzats, d'acord amb el procediment establert; (v) autoritzar o denegar les propostes d'establiment de relacions comercials amb entitats financeres residents en països d'alt risc i/o països sancionats i l'establiment i/o el manteniment de relacions comercials amb persones amb responsabilitat pública o propparents; (vi) aprovar o denegar les peticions d'excepcionar de clients en l'enviament d'alertes d'operacions inusuals, les peticions de clients que operen amb països en què hi ha determinades restriccions internacionals, les peticions d'excepcionar de clients amb operacions que requereixen autorització prèvia i les propostes d'operacions corporatives segons l'apartat del manual 4815 de prevenció del blanqueig de capitals del grup; (vii) aprovar el Pla anual de formació en matèria de prevenció de blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme; (viii) aprovar les actualitzacions dels manuals de normativa interna en matèria de prevenció de blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme del banc i de les societats nacionals del grup que són subjectes obligats a la llei; (ix) designar els membres de l'OCI delegat que desenvoluparà les funcions que se li deleguin sobre qualsevol decisió que no pugui esperar a la reunió periòdica següent de l'OCI, del que n'ha de donar compte en la reunió immediata posterior; (x) aprovar els expedients d'anàlisi especial amb origen en oficis judicials, i (xi) aprovar els informes relatius a informació rellevant sobre possibles incompliments de la normativa legal de prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme comunicats pels seus empleats, directius o agents, fins i tot anònimament.

E.3. Assenyali els riscos principals, inclosos els fiscals i en la mesura que siguin significatius els derivats de la corrupció (entesos aquests últims amb l'abast del Reial decret llei 18/2017), que poden afectar la consecució dels objectius de negoci:

El grup té establerta una taxonomia de riscos que recull els riscos als quals es troba exposat en el desenvolupament de les seves activitats. En concret, com a riscos de primer i segon nivell, s'identifiquen els següents:

Risc estratègic

Risc que es produeixin pèrdues (o impactes negatius en general) com a conseqüència de la presa de decisions estratègiques o de la seva implementació posterior. També inclou la incapacitat d'adaptar el model de negoci del grup a l'evolució de l'entorn en què opera. Aquest risc inclou:

- Risc de solvència: és el risc de no disposar del capital suficient, ja sigui en qualitat o en quantitat, necessari per assolir els objectius estratègics i de negoci, suportar les pèrdues operacionals o complir els requeriments regulatoris i/o les expectatives del mercat on opera.
- Risc de negoci: possibilitat d'incórrer en pèrdues derivades de fets adversos que afectin negativament la capacitat, la fortalesa i la recurrència del compte de resultats, ja sigui per la seva viabilitat (curt termini) o sostenibilitat (mitjà termini).
- Risc reputacional: és el risc de pèrdues derivat d'errors en els àmbits dels processos i les operacions, de l'estratègia i del govern corporatiu i que genera una percepció negativa per part dels clients, les contraparts, els accionistes, els inversors o els reguladors que pot afectar negativament la capacitat del grup per mantenir les seves relacions de negoci o establir-ne de noves i per continuar accedint a les fonts de finançament.

- Risc mediambiental: és el risc associat a "factors mediambientals físics" relacionats amb esdeveniments meteorològics adversos (com ara inundacions o onades de calor) o canvis en el clima a llarg termini (com ara l'increment del nivell del mar) o bé a "factors de transició mediambiental" derivats dels processos de transició cap a una economia de baixes emissions (com ara els canvis regulatoris, l'emergència de tecnologies disruptives, etc.).

Risc de crèdit

Eventualitat que es generin pèrdues per incompliment de les obligacions de pagament per part dels acreditats, així com pèrdues de valor per la simple deterioració de la qualitat creditícia d'aquests. Aquest risc inclou:

- Risc de *default* de l'acreditat: és el risc que els acreditats incompleixin les seves obligacions de pagament en temps i inclou el risc de frau en admissió.
- Risc de concentració: complementàriament al risc de crèdit, el risc de concentració es refereix a exposicions amb potencial de generar pèrdues prou grans per amenaçar la solvència de la institució o la viabilitat de la seva activitat ordinària.
- Risc de contrapart: és l'exposició al risc de determinats contractes financers (derivats i repos) per als quals l'exposició al risc no correspon al nocional del contracte. Es distingeix entre risc de contrapart, risc de liquidació i risc d'entrega.
- Risc país: és el risc que concorre a partir dels deutes d'un país considerats globalment com a conseqüència de raons inherents a la sobirania i a la situació econòmica i política d'un país, és a dir, per circumstàncies diferents del risc de crèdit habitual. Es manifesta davant de l'eventual incapacitat d'un deutor per fer front a les seves obligacions de pagament en divises davant de creditors externs, entre altres motius, per no permetre el país l'accés a la divisa, no poder transferir-la, per la ineficàcia de les accions legals contra el prestatari per raons de sobirania, o per situacions de guerra, expropiació o nacionalització. El risc país no només afecta els deutes contrets amb un estat o entitats garantides per aquest, sinó el conjunt de deutors privats pertanyents a aquest estat i que, per causes alienes a la seva pròpia evolució o decisió, experimenten una incapacitat general per fer front als seus deutes.
- Risc de *non performing assets* (NPA): és el risc d'incórrer en uns majors costos o pèrdues associats a la gestió d'actius dubtosos i/o actius adjudicats rebuts en pagament de deute.
- Risc d'*equity*: és el risc d'incórrer en pèrdues derivat de les variacions negatives de valor d'un instrument de patrimoni. Incorpora, fonamentalment, la cartera pròpia de participacions accionarials no cotitzades del grup, així com la cartera d'accions cotitzades.

Risc financer

Possibilitat d'obtenció d'una rendibilitat inadequada o d'uns nivells de liquiditat insuficients que impedeixin el compliment dels requeriments i les expectatives futurs. Aquest risc inclou:

- Risc de liquiditat: és la possibilitat d'incórrer en pèrdues a causa de la incapacitat d'atendre els compromisos de pagament, encara que sigui de manera temporal, en no disposar d'actius líquids o en no poder accedir als mercats per obtenir finançament a un preu raonable. Aquest risc es pot derivar per motius sistèmics o particulars de l'entitat.
- Risc de tipus de canvi: és el risc conseqüència de la variació dels tipus de canvi entre les diferents divises, davant de l'eventualitat que aquestes variacions puguin generar pèrdues en el compte de resultats per les inversions financeres i per les inversions permanents en oficines i filials estrangeres.
- *Interest rate risk in the banking book* (IRRBB): és el risc que apareix per la probabilitat de patir pèrdues com a conseqüència de l'impacte que originen els moviments dels tipus d'interès en el compte de resultats (ingressos i despeses) i en l'estructura patrimonial (valor actual d'actius, passius i posicions comptabilitzades fora de balanç sensibles al tipus d'interès).
- Risc de mercat: aquest risc es defineix com aquell que sorgeix davant de l'eventualitat d'incórrer en pèrdues de valor de mercat en les posicions mantingudes en actius financers a causa de la variació de factors de risc pels quals es veuen afectats els seus preus o cotitzacions, les seves volatilitats o les correlacions entre aquests.
- Risc d'assegurances: és aquell risc derivat de la participació en entitats asseguradores, que es veuen afectades fonamentalment pel risc actuarial, a més d'altres riscos (mercat, contrapart, operacional, etc.).
- Risc de *credit spread risk in the banking book* (CSRBB): és qualsevol risc de *spread* d'instruments de crèdit que no vingui explicat pel risc estructural de tipus d'interès o per risc de *default*.

Risc operacional

El risc operacional es defineix com el risc de patir pèrdues com a conseqüència d'errors o falta d'adequació de persones, processos, sistemes o per esdeveniments externs imprevistos. Aquest risc inclou:

- Risc de frau: és la possibilitat de pèrdues derivades d'actes destinats a defraudar, usurpar la propietat o evadir la regulació, la llei o les polítiques de l'empresa, ja siguin executats per empleats o per tercers.
- Risc de conducta: és la possibilitat de pèrdues derivades de la prestació inadequada de serveis financers, inclosos els casos de conducta dolosa o negligent.
- Risc de processos: és la possibilitat d'incórrer en pèrdues per errors en la gestió, l'execució o l'entrega de processos.
- Risc tecnològic (o risc de tecnologies de la informació i la comunicació –TIC): és el risc actual o futur de pèrdues a causa de la inadequació o els errors del *hardware* i el *software* de les infraestructures tècniques, que poden comprometre la disponibilitat, la integritat, l'accessibilitat i la seguretat de les infraestructures i les dades.
- Risc d'externalització: és el risc de pèrdues derivat de la utilització dels recursos i/o els mitjans d'una tercera part per a la realització normalitzada, permanent i estable en el temps de determinats processos de la societat subcontractadora, que suposa per si mateixa l'exposició a una sèrie de riscos subjacents per naturalesa com ara: reputacionals, de compliment, operacionals (incloent-hi tecnològic i risc de continuïtat de negoci), legals, estratègics de substitució del proveïdor, de contrapart, de país, d'accés o de concentració.
- Risc de talent/*management*: és el risc d'incórrer en pèrdues per esdeveniments amb impacte en els empleats, associats, per exemple, a la indisponibilitat de perfils adequats, la rotació i la substitució de la plantilla, la falta de satisfacció entre els empleats, etc.
- Risc de *property*: és el risc d'incórrer en pèrdues materials en els edificis i altres actius físics.
- Risc de model: és el risc de pèrdues derivat d'errors en l'ús de models per a la presa de decisions, com ara el *pricing* de productes, la valoració d'instruments financers (o la seva cobertura), el mesurament del risc de crèdit i el seguiment de límits de risc.
- Risc d'agregació de dades (*risk data agregation*): és el risc associat a l'exactitud, la preparació, la difusió i, quan escaigui, la publicació del *reporting* intern i extern, inclòs el *reporting* regulatori i financer.
- Risc de compliment normatiu: és el risc actual o futur de pèrdues derivat de sancions legals o administratives, pèrdues financeres significatives o pèrdues de reputació que una entitat pot patir com a conseqüència de no complir les lleis, les regulacions, les normes, les autoregulacions i els codis de conducta aplicables a les seves activitats bancàries.
- Risc legal: és el risc d'incórrer en pèrdues o altres conseqüències negatives pel fet de ser sancionat, multat, condemnat o obligat a pagar danys com a resultat de l'incompliment de normes o regulacions, de manera directa o per derivació de responsabilitat. De la mateixa manera, aquest risc també inclou el risc penal, entre el qual es troba el risc derivat de la corrupció. A aquest efecte, i pel que fa a la identificació i el control dels riscos vinculats a la corrupció, cal destacar que l'entitat disposa d'un Programa de prevenció de la responsabilitat penal, que compta amb un apartat específic relatiu a la lluita anticorrupció, i, així mateix, compta amb una política específica anticorrupció.
- Risc fiscal: és la probabilitat d'incomplir els objectius establerts en l'estratègia fiscal de l'entitat des d'una doble perspectiva i a causa de factors interns o externs:
  - D'una banda, la probabilitat d'incórrer en un incompliment de les obligacions tributàries que pugui derivar en una falta d'ingrés indeguda, o la concurrència de qualsevol altre esdeveniment que generi un potencial perjudici per a l'entitat en el compliment dels seus objectius.
  - D'altra banda, la probabilitat d'incórrer en un ingrés indegut en el compliment de les obligacions tributàries i generar, d'aquesta manera, un perjudici per a l'accionista o altres grups d'interès.

E.4. Identifiqui si l'entitat compta amb nivells de tolerància al risc, inclòs el fiscal:

El grup disposa d'una Política d'apetit al risc (*risk appetite framework* –RAF) que estableix l'estructura i els mecanismes associats al govern, la definició, la comunicació, la gestió, el mesurament, el seguiment i el control de l'apetit al risc del grup. El RAF del grup queda complementat a escala de cada filial pel RAF local que, si s'escau, i segons el principi de proporcionalitat, desenvolupi un RAF propi adaptat a la realitat local, però alineat en tot moment amb el RAF grup.

Així mateix, el grup disposa d'un *risk appetite statement* (RAS), que és l'articulació escrita del nivell de risc que el grup està disposat a acceptar, o vol evitar, per assolir els seus objectius de negoci. En aquest sentit, i en funció de la

naturalesa de cadascun dels riscos, el RAS inclou tant aspectes qualitatius com mètriques quantitatives. El RAS és, per tant, un element clau en la determinació de l'estratègia de riscos, alhora que determina el camp d'actuació.

El RAS del grup queda complementat a escala de cada filial pel RAS local que, segons el principi de proporcionalitat, desenvolupi un RAS propi adaptat a la realitat local, però alineat en tot moment amb el RAS grup.

Quant al risc fiscal, la mateixa estratègia fiscal esmentada en l'apartat E1 anterior té entre els seus principis generals el de minimització del risc fiscal.

Aquesta declaració és d'aplicació a tots els riscos identificats en l'apartat E3 anterior.

E.5. Indiqui quins riscos, inclosos els fiscals, s'han materialitzat durant l'exercici:

El grup proporciona informació detallada dels riscos en l'Informe anual, que es troba disponible en el web corporatiu (www.grupobancosabadell.com - apartat Informació accionistes i inversors - Informació financera - Informes anuals), concretament en l'epígraf 4 de l'informe de gestió consolidat.

E.6. Expliqui els plans de resposta i supervisió per als riscos principals de l'entitat, inclosos els fiscals, així com els procediments seguits per la companyia per assegurar que el Consell d'Administració dona resposta als nous desafiaments que es presenten:

D'acord amb el que s'estableix en el *risk appetite framework* (RAF), el *risk apetite statement* (RAS) del grup compta amb un procés de govern sòlid, que assegura el seu desplegament adequat a tots els participants del procés de presa de decisions. En conseqüència, el RAS segueix un conjunt de directrius en els processos d'aprovació/revisió, el seguiment i el control periòdic (inclosa la comunicació d'incompliment) i el seu desplegament a filials del grup.

En concret, els mecanismes de seguiment periòdic del RAS asseguren en tot moment una elevada implicació dels òrgans de govern del grup, els quals han de tenir una visió actualitzada del compliment i l'adequació a l'apetit al risc definit per al grup, el que permet una presa de decisions informada. En aquest sentit, les mètriques del RAS grup, en funció de la seva naturalesa i de la seva jerarquia, són reportades a diferents òrgans de govern (inclosos el Consell d'Administració i la Comissió de Riscos) i comitès amb una determinada periodicitat. Així mateix, també està establert un procediment per a la comunicació d'incompliments.

En l'eventual cas que es produïssin incompliments, el RAF estableix els òrgans de govern i comitès que han de rebre informació sobre l'incompliment produït, així com la necessitat de definició d'un Pla d'adequació, amb la inclusió de les seves característiques principals, com ara responsables de l'aprovació, terminis màxims i contingut mínim.

Els mecanismes principals que té implantats el grup per al seguiment i la supervisió dels riscos són els següents:

- El govern dels riscos a través de la definició de l'apetit al risc en el RAS (mitjançant mètriques quantitatives i aspectes qualitatius) i el conjunt de polítiques de riscos.
- L'avaluació del perfil de risc a través d'un procés sistemàtic que proporciona una visió holística dels riscos i el seu seguiment.
- El *reporting* periòdic dels riscos (inclòs el fiscal), principalment a través del quadre de comandament de la Comissió de Riscos, que en facilita el seguiment. En concret, aquest *reporting* cobreix almenys els riscos rellevants, guardant un equilibri entre dades i comentaris qualitatius, i incorpora, sempre que sigui possible, mesures prospectives, informació de límits d'apetit al risc i riscos emergents. També es vetlla per aconseguir una visió homogènia que permeti una perspectiva integrada a escala grup, sense detriment d'incloure-hi la visió local pròpia.
- La gestió anticipativa dels riscos mitjançant l'ús d'escenaris d'estrès que aportin una visió anticipativa (*forward-looking*), en aquells casos en què es consideri rellevant, el que permet, al seu torn, identificar riscos nous.

En l'Informe anual, disponible en el web corporatiu, es proporciona més informació sobre els sistemes de control dels riscos als quals està subjecte el grup: www.grupbancsabadell.com - apartat Informació accionistes i inversors - Informació financera - Informes anuals.

F. SISTEMES INTERNS DE CONTROL I GESTIÓ DE RISCOS EN RELACIÓ AMB EL PROCÉS D'EMISSIÓ DE LA INFORMACIÓ FINANCERA (SCIIF)

Descrigui els mecanismes que componen els sistemes de control i gestió de riscos en relació amb el procés d'emissió d'informació financera (SCIIF) de la seva entitat.

F.1. Entorn de control de l'entitat.

Informi, amb la indicació de les seves característiques principals, d'almenys:

F.1.1 Quins òrgans i/o funcions són els responsables de: (i) l'existència i el manteniment d'un SCIIF adequat i efectiu, (ii) la seva implantació i (iii) la seva supervisió.

La Direcció Financera del grup contribueix a la implementació del marc general dels sistemes de control intern que es despleguen a escala de tota l'organització.

Part d'aquesta contribució es materialitza en la responsabilitat de dissenyar i implementar els sistemes de control intern sobre la informació financera, que permeten assegurar la bondat de la informació financera generada.

El Reglament del Consell d'Administració, en el seu article 5, estableix que el Consell d'Administració es configura bàsicament com un instrument de supervisió i control la responsabilitat del qual és la identificació dels riscos principals de la societat i del seu grup consolidat i la implantació i el seguiment dels sistemes de control intern i d'informació adequats, així com la determinació de les polítiques d'informació i comunicació amb els accionistes, els mercats i l'opinió pública.

Addicionalment, segons el que s'estableix en l'article 13 del seu reglament, el Consell d'Administració delega la funció de supervisió dels sistemes de control intern a la Comissió d'Auditoria i Control.

La Direcció d'Auditoria Interna del grup té entre les seves funcions el suport a la Comissió d'Auditoria i Control en la supervisió del correcte disseny, implementació i efectiu funcionament dels sistemes de gestió i control de riscos, entre els quals s'inclou l'SCIIF.

F.1.2 Si hi ha, especialment pel que fa al procés d'elaboració de la informació financera, els elements següents:

- Departaments i/o mecanismes encarregats: (i) del disseny i la revisió de l'estructura organitzativa; (ii) de definir clarament les línies de responsabilitat i autoritat, amb una distribució adequada de tasques i funcions, i (iii) que hi hagi prou procediments per a la seva correcta difusió en l'entitat:

El disseny i la revisió de l'estructura organitzativa és responsabilitat de la Direcció d'Organització Global i Projectes Corporatius, que, sobre la base del Pla director del grup Banc Sabadell, analitza i revisa les necessitats de cada direcció general i avalua la necessitat de modificar-ne l'estructura per facilitar la consecució de les prioritats i els objectius marcats. Aquesta revisió es fa periòdicament i les modificacions d'estructura organitzativa dels membres del Comitè de Direcció es presenten a la Comissió Delegada per a la seva aprovació i les modificacions d'estructura organitzativa dels reports als membres del Comitè de Direcció es presenten en el Comitè de Direcció per a la seva aprovació.

Paral·lelament, mensualment es remet a la Direcció de Recursos Humans un detall de totes les direccions/unitats/oficines on es reflecteixen totes les modificacions que s'han produït, per tal que siguin dotades dels recursos que es considerin necessaris per desenvolupar les seves tasques.

L'organigrama del grup Banc Sabadell que resulta del procés anterior inclou totes les direccions, les àrees i els departaments en què s'estructura el grup Banc Sabadell. Aquest organigrama es complementa amb les polítiques, els procediments i les funcions de cada direcció, que determinen el marc d'actuació i les responsabilitats de les diferents unitats del banc.

- Codi de conducta, òrgan d'aprovació, grau de difusió i instrucció, principis i valors inclosos (amb la indicació sobre si hi ha mencions específiques al registre d'operacions i l'elaboració d'informació financera), òrgan encarregat d'analitzar incompliments i de proposar accions correctores i sancions:

El grup Banc Sabadell compta amb un Codi de conducta, aprovat pel Consell d'Administració i disponible a través de la intranet corporativa, que inclou entre els seus principis fonamentals el compromís de transparència i, en particular, reflecteix el compromís de posar a disposició dels accionistes tota la informació financera i corporativa. L'objectiu és donar un compliment estricte a l'obligació que té el grup Banc Sabadell d'oferir informació financera fiable i preparada d'acord amb la normativa que doni una imatge fidel de les diferents societats que el componen. Així mateix, inclou la responsabilitat que tenen els seus empleats i directius de vetllar per tal que sigui així, a través tant del desenvolupament correcte de les seves funcions com de la comunicació als òrgans de govern de qualsevol circumstància que pugui afectar aquest compromís.

Hi ha un Comitè d'Ètica Corporativa que té entre les seves competències promoure el desenvolupament del comportament ètic en tota l'organització. En aquest sentit, proposa i assessora tant el Consell d'Administració com les diferents unitats corporatives i de negoci en la presa de decisions en què concorrin aspectes que puguin derivar en conflictes de valors.

Entre les diferents tasques desenvolupades pel Comitè d'Ètica Corporativa es troba la d'analitzar incompliments del Codi de conducta o de qualsevol altre codi o autoregulació existent. Per al compliment de les seves funcions disposa dels mitjans humans i materials de la Direcció de Compliment Normatiu. Si com a conseqüència de l'exercici de les seves funcions detecta qualsevol incompliment, ha d'adoptar les mesures oportunes, entre aquestes, advertir la Direcció de Recursos Humans per a l'aplicació de possibles accions correctores i sancions.

- Canal de denúncies que permeti la comunicació a la Comissió d'Auditoria d'irregularitats de naturalesa financera i comptable, en addició a eventuals incompliments del Codi de conducta i activitats irregulars en l'organització, amb la indicació, si s'escau, sobre si aquest és de naturalesa confidencial:

El grup Banc Sabadell disposa, i en promou l'ús, d'un canal habilitat per canalitzar la denúncia de tot tipus d'irregularitats i, en particular, comunicacions sobre eventuals incompliments del Codi de conducta. Les comunicacions rebudes són tractades de manera confidencial i, una vegada gestionades pel Comitè d'Ètica Corporativa, són posades, si s'escau, en coneixement de la Comissió d'Auditoria i Control. El canal es gestiona internament i s'instrumenta a través d'una bústia de correu electrònic amb l'adreça 0901CEC@bancsabadell.com.

- Programes de formació i actualització periòdica per al personal involucrat en la preparació i la revisió de la informació financera, així com en l'avaluació de l'SCIIF, que cobreixin almenys normes comptables, auditoria, control intern i gestió de riscos:

Quant als programes de formació i actualització, i pel que fa, en particular, al procés de preparació de la informació financera, la Direcció Financera del grup Banc Sabadell té establert un pla de formació presencial que inclou fonamentalment temes com operativa comptable/financera interna de l'entitat, anàlisi de normativa vigent i esborranys de nova normativa comptable nacional i internacional i anàlisi de la situació de l'entorn econòmic nacional i internacional, així com formació en la utilització de les eines ofimàtiques, amb l'objectiu de facilitar la gestió i el control de la informació financera.

La programació d'aquestes sessions es fa sobre la base de dos criteris:

- Sessions programades a l'inici de l'exercici mitjançant l'elecció dels temes que es consideren de màxim interès per la Direcció Financera.

- Sessions programades en el curs de l'exercici en cas que aparegui algun tema que, per la seva immediata difusió, es consideri rellevant (esborranys de noves normatives comptables, evolució de l'entorn econòmic...).

La formació presencial és impartida principalment per professionals interns del grup Banc Sabadell, així com per experts externs, especialistes en cada àrea.

Addicionalment, des de la Direcció de Recursos Humans, es posa a disposició dels empleats del grup Banc Sabadell una sèrie de cursos de formació financera que els empleats poden fer en línia. Entre aquests cursos es poden destacar els que afecten les NIIF (normativa internacional de informació financera), matemàtica financera, anàlisi financera, Pla general comptable i fiscalitat general.

La Direcció d'Auditoria Interna, al seu torn, té establert un pla de formació adreçat a tots els professionals de la direcció que inclou el Programa Superior en Auditoria Interna en Entitats de Crèdit (PSAI), impartit per una institució acadèmica de reconegut prestigi. Aquest curs inclou àrees com els principis comptables i d'informació financera, els fonaments d'auditoria i els fonaments de control i gestió de riscos financers. Durant el curs 2019-2020, 8 professionals d'auditoria es troben fent aquest programa, i actualment són 74 els membres d'Auditoria Interna certificats en el PSAI. Addicionalment, durant l'any 2019, els membres de la Direcció d'Auditoria Interna han participat en tallers sobre nous impactes normatius que inclouen novetats comptables i en informació financera, i 50 d'aquests s'han certificat en el Marc Integrat de Control Intern del Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO).

F.2. Avaluació de riscos de la informació financera.

Informi, almenys, de:

F.2.1 Quines són les característiques principals del procés d'identificació de riscos, inclosos els d'error o frau, quant a:

- Si el procés existeix i està documentat:

El procés d'identificació de riscos d'error o probabilitat de frau en la informació financera seguit pel grup Banc Sabadell es troba documentat en un procediment a l'efecte que estableix freqüències, metodologies, tipologies de riscos i altres pautes bàsiques sobre el procés.

- Si el procés cobreix la totalitat d'objectius de la informació financera (existència i ocurrència; integritat; valoració; presentació, desglossament i comparabilitat, i drets i obligacions), si s'actualitza i amb quina freqüència:

El procés cobreix la totalitat d'objectius de la informació financera (existència i ocurrència; integritat; valoració; presentació, desglossament i comparabilitat, i drets i obligacions), s'orienta a la identificació de riscos d'error material sobre la base de la complexitat de les transaccions, la importància quantitativa i qualitativa, la complexitat dels càlculs i l'aplicació de judicis i estimacions i s'actualitza amb una periodicitat anual. En qualsevol cas, si en el transcurs de l'exercici es posen de manifest (i) circumstàncies no identificades prèviament que mostrin possibles errors en la informació financera o (ii) canvis substancials en les operacions del grup Banc Sabadell, la Direcció Financera avalua l'existència d'aquests riscos, que s'han d'afegir als ja identificats.

El procés s'estructura de manera que, semestralment, es fa una anàlisi per identificar en quines àrees o processos i en quines societats i localitzacions es generen transaccions rellevants.

Una vegada identificats, aquests són revisats a l'efecte d'analitzar els potencials riscos d'error per a aquestes tipologies de transaccions en cada objectiu de la informació financera.

- L'existència d'un procés d'identificació del perímetre de consolidació, tenint en compte, entre altres aspectes, la possible existència d'estructures societàries complexes, entitats instrumentals o de propòsit especial:

Quant a l'existència d'un procés d'identificació del perímetre de consolidació, aquest es detalla en l'apartat F.3.1. d'aquest document.

- Si el procés té en compte els efectes d'altres tipologies de riscos (operatius, tecnològics, financers, legals, fiscals, reputacionals, mediambientals, etc.) en la mesura que afectin els estats financers:

Addicionalment, en el procés es considera la possibilitat de riscos d'error en determinats processos no lligats a classes de transaccions específiques, però especialment rellevants tenint en compte la seva transcendència en la preparació de la informació reportada, com ara el procés de revisió de judicis i estimacions i polítiques comptables significatives o el procés de tancament i consolidació. En aquest sentit, i amb vista a cobrir els riscos d'aquests processos, el grup Banc Sabadell compta amb les activitats de control que s'esmenten en l'apartat F.3.1. d'aquest document. Addicionalment, cal destacar que el procés d'identificació de riscos té en consideració els possibles efectes d'altres tipologies de riscos (operatius, tecnològics, financers, legals, reputacionals, mediambientals, etc.), en la mesura que aquests puguin afectar els estats financers.

- Quin òrgan de govern de l'entitat supervisa el procés:

El procés esmentat s'efectua i documenta per part de la Direcció Financera del grup Banc Sabadell i és supervisat en última instància per la Comissió d'Auditoria i Control.

F.3. Activitats de control.

Informi, amb la indicació de les seves característiques principals, si disposa, almenys, de:

F.3.1 Procediments de revisió i autorització de la informació financera i la descripció de l'SCIIF, per publicar en els mercats de valors, amb la indicació dels seus responsables, així com de documentació descriptiva dels fluxos d'activitats i controls (inclosos els relatius a risc de frau) dels diferents tipus de transaccions que puguin afectar de manera material els estats financers, inclòs el procediment de tancament comptable i la revisió específica dels judicis, les estimacions, les valoracions i les projeccions rellevants.

Els procediments de revisió i autorització de la informació financera del grup Banc Sabadell que es publica en els mercats s'inicien amb la seva revisió per part de la Direcció Financera. Els comptes anuals individuals i consolidats i els comptes semestrals resumits cnosolidats són revisats per la Comissió d'Auditoria i Control, com a pas previ a la seva formulació pel Consell d'Administració, com s'estableix en el reglament d'aquest últim. D'acord amb el que s'estableix en el seu reglament, la Comissió d'Auditoria i Control procedeix a la lectura de la informació, així com a la seva discussió amb els responsables de la Direcció Financera, les funcions de Control Intern i els auditors externs, com a passos previs a la seva remissió al Consell d'Administració.

Una vegada la Comissió d'Auditoria i Control ha revisat la informació i dona la seva conformitat o observacions per incorporar, el director financer, juntament amb el president i el conseller delegat del grup Banc Sabadell, signen els comptes i procedeixen a la remissió al Consell d'Administració per a la seva formulació. Així mateix, malgrat no ser obligatori, els comptes semestrals resumits consolidats són sotmesos a auditoria per l'auditor extern.

En relació amb la informació trimestral, la Comissió d'Auditoria i Control revisa la informació financera crítica (compte de pèrdues i guanys i evolució de les principals magnituds de balanç) amb caràcter previ a la remissió d'aquesta informació al Consell d'Administració.

Pel que fa a les activitats i els controls relacionats directament amb transaccions que puguin afectar de manera material els estats financers, el grup Banc Sabadell disposa de descripcions de controls implementats per mitigar el risc d'error material (intencionat o no) en la informació reportada als mercats. Per a les àrees crítiques del grup Banc Sabadell es posa un èmfasi especial a desenvolupar descripcions sòlides de fluxos d'activitats i controls, que entre altres cobreixen:

- Inversió creditícia
- Cartera de renda fixa i emissions fetes
- Cartera de renda variable
- Dipòsits de clients
- Derivats

- Actius immobiliaris adjudicats

Aquestes descripcions contenen informació sobre en què ha de consistir l'activitat de control, per a què s'executa (risc que pretén mitigar), qui l'ha d'executar i amb quina freqüència. Les descripcions cobreixen controls sobre l'adequat registre, valoració, presentació i desglossament en aquestes àrees.

El grup Banc Sabadell disposa, així mateix, de procediments destinats a mitigar els riscos d'error en processos no relacionats amb transaccions específiques. En particular, hi ha procediments definits sobre els processos de tancament, que inclouen el procés de consolidació, o procediments de revisió específica de judicis i estimacions rellevants, que, en cas necessari, són elevats a l'alta direcció.

En relació amb el procés de consolidació, incorporat en el procés de tancament, s'han establert procediments per assegurar la identificació correcta del perímetre de consolidació. En particular, per exemple, el grup Banc Sabadell fa una anàlisi mensual del perímetre de consolidació sol·licitant la informació que es requereix per a aquest estudi a totes les filials i incloent l'anàlisi de tota mena d'estructures societàries.

La revisió de judicis i estimacions rellevants és feta a diferents nivells per membres de la Direcció Financera. Addicionalment, el grup Banc Sabadell informa en els seus comptes anuals d'aquelles àrees més rellevants en què hi ha paràmetres de judici o estimació, així com les hipòtesis clau considerades pel grup Banc Sabadell respecte a aquestes. A més a més, disposa de procediments de revisió de les estimacions comptables fetes. En aquest sentit, les principals estimacions fetes es refereixen a les pèrdues per deteriorament de determinats actius financers, els càlculs actuarials relatius als passius i compromisos per pensions, la vida útil dels actius materials i intangibles, la valoració dels fons de comerç, el valor raonable dels actius financers no cotitzats i el valor raonable dels actius immobiliaris.

F.3.2 Polítiques i procediments de control intern sobre els sistemes d'informació (entre altres, sobre seguretat d'accés, control de canvis, operació d'aquests, continuïtat operativa i segregació de funcions) que suportin els processos rellevants de l'entitat en relació amb l'elaboració i la publicació de la informació financera.

El grup Banc Sabadell utilitza sistemes d'informació per mantenir un registre i control adequats de les seves operacions i, per tant, és altament dependent del seu funcionament correcte.

Com a part del procés d'identificació de riscos d'error en la informació financera, el grup Banc Sabadell identifica quins sistemes i aplicacions són rellevants en cadascuna de les àrees o processos considerats significatius. Els sistemes i les aplicacions identificats inclouen tant els utilitzats directament en la preparació de la informació financera com aquells que són rellevants per a l'eficàcia dels controls que mitiguen el risc que s'hi produeixin errors.

En el disseny i la implementació de les aplicacions està definit un marc metodològic que estableix els diferents punts de control per a l'assegurament que la solució obtinguda compleix els requeriments sol·licitats per l'usuari i el nivell de qualitat compleix els estàndards de fiabilitat, eficiència i mantenibilitat exigits.

Qualsevol canvi a escala d'infraestructures o aplicacions és gestionat a través del servei operacional de la gestió de canvis, que defineix un flux per a l'aprovació d'aquest, amb la possibilitat d'arribar al nivell del Comitè de Canvis i definint l'impacte i el possible "retrocés".

La Direcció d'IT Risk & Security i la Direcció de Continuïtat de Negoci del grup Banc Sabadell tenen establertes polítiques encaminades a cobrir la seguretat pel que fa a accessos, mitjançant la segregació de funcions amb la definició de rols i recursos virtuals, i la continuïtat del seu funcionament amb la creació de centres de BRS i proves periòdiques de la seva operativitat.

F.3.3 Polítiques i procediments de control intern destinats a supervisar la gestió de les activitats subcontractades a tercers, així com d'aquells aspectes d'avaluació, càlcul o valoració encomanats a experts independents, que puguin afectar de manera material els estats financers.

El grup Banc Sabadell revisa periòdicament quines activitats executades per tercers són rellevants per al procés de preparació de la informació financera o podrien indirectament afectar-ne la fiabilitat. Fins a la data, el grup Banc

Sabadell no ha externalitzat processos amb impacte rellevant en la informació financera. Tanmateix, el grup Banc Sabadell sí que utilitza de manera recurrent informes d'experts independents de valoracions sobre operatives que potencialment poden afectar de manera material els estats financers.

Per a l'exercici de 2019, les activitats encomanades a tercers relacionades amb valoracions i càlculs d'experts independents han tingut relació amb les taxacions sobre immobles, la valoració de prestacions postocupació a favor dels empleats de l'entitat i la revisió dels fons de comerç.

Les unitats del grup Banc Sabadell responsables d'aquestes operatives executen controls sobre el treball d'aquests experts destinats a comprovar-ne la competència, la capacitació, l'acreditació o la independència, així com la validesa de les dades i els mètodes utilitzats i la raonabilitat de les hipòtesis utilitzades, com es descriu en l'apartat F.3.1.

F.4. Informació i comunicació.

Informi, amb la indicació de les seves característiques principals, si disposa, almenys, de:

F.4.1 Una funció específica encarregada de definir, mantenir actualitzades les polítiques comptables (àrea o departament de polítiques comptables) i resoldre dubtes o conflictes derivats de la seva interpretació, amb el manteniment d'una comunicació fluida amb els responsables de les operacions en l'organització, així com un manual de polítiques comptables actualitzat i comunicat a les unitats a través de les quals opera l'entitat.

La Direcció de Regulació Comptable i Informes Anuals (dependent de la Direcció de Reporting Financer) s'encarrega d'identificar i definir les polítiques comptables que afecten el grup Banc Sabadell, així com de respondre les consultes de caràcter comptable que plantegin tant les societats filials com les diferents unitats de negoci.

La Direcció de Reporting Financer és l'encarregada d'informar l'alta direcció del grup Banc Sabadell sobre la nova normativa comptable, sobre els resultats de la seva implantació i sobre el seu impacte en els estats financers del grup Banc Sabadell.

Així mateix, el Comitè Tècnic de Comptabilitat i Divulgació Financera té entre les seves funcions identificar les operacions que segons els procediments establerts necessiten ser contrastades per un tercer expert comptable independent, determinar els aspectes en matèria comptable a elevar a la Comissió d'Auditoria i Control per a la seva revisió, aprovar els procediments en matèria comptable i supervisar i contrastar les conclusions proporcionades pels grups de treball d'anàlisi d'operacions singulars, així com qualsevol tractament comptable que tingui un impacte significatiu i que tingui un component rellevant de judicis i estimacions.

El grup Banc Sabadell disposa de guies de procediments comptables que s'adapten a les necessitats, els requeriments i la dimensió del grup Banc Sabadell en què es determinen i s'expliquen les normes de preparació de la informació financera i com s'han d'aplicar aquestes normes a les operacions específiques de l'entitat. Aquests documents no només fan referència explícita a les normes que són aplicables sobre cada tipus de transacció, sinó que també en desenvolupen i n'expliquen la interpretació perquè s'ajustin exactament a cada tipus de transacció.

Aquests documents s'actualitzen de manera periòdica i almenys anualment. Les modificacions significatives fetes es comuniquen a les societats dependents a les quals els siguin d'aplicació.

F.4.2 Mecanismes de captura i preparació de la informació financera amb formats homogenis, d'aplicació i utilització per totes les unitats de l'entitat o del grup, que suportin els estats financers principals i les notes, així com la informació que es detalli sobre l'SCIIF.

Els sistemes i les aplicacions informàtiques principals que intervenen en la generació de la informació financera utilitzats pel grup Banc Sabadell es troben centralitzats i interconnectats. Hi ha procediments i controls que asseguren el correcte desenvolupament i manteniment d'aquests sistemes i la seva correcta operativa, continuïtat i seguretat.

En el procés de consolidació i preparació de la informació financera s'utilitzen com a inputs els estats financers reportats per les filials del grup en els formats establerts, així com la resta d'informació financera requerida tant per al

procés d'harmonització comptable com per a la cobertura de les necessitats d'informació establertes.

El grup Banc Sabadell disposa d'una eina informàtica per consolidar que inclou una sèrie de controls implementats per assegurar la fiabilitat i el tractament correcte de la informació rebuda de les diferents filials entre els quals cal destacar controls sobre la realització correcta dels diversos assentaments de consolidació, anàlisi de variacions de totes les partides patrimonials i resultats, variacions de resultats obtinguts sobre l'adequada càrrega dels estats financers de les entitats que formen el grup, pressupost mensual i anual i controls propis dels estats, en què s'interrelacionen les diverses partides del balanç i el compte de resultats.

Així mateix, el grup Banc Sabadell disposa d'una eina informàtica per a la realització dels comptes anuals i semestrals. Aquesta eina permet la incorporació de controls que tenen per objecte l'assegurament de la coherència interna de la informació que contenen i la correcció de les sumes aritmètiques dels estats financers i de les taules d'informació incloses en les notes de la memòria.

F.5. Supervisió del funcionament del sistema.

Informi, amb la indicació de les seves característiques principals, d'almenys:

F.5.1 Les activitats de supervisió de l'SCIIF fetes per la Comissió d'Auditoria, així com si l'entitat compta amb una funció d'auditoria interna que tingui entre les seves competències la de suport a la comissió en la seva tasca de supervisió del sistema de control intern, inclòs l'SCIIF. Així mateix, informi de l'abast de l'avaluació de l'SCIIF feta en l'exercici i del procediment pel qual l'encarregat d'executar-la en comunica els resultats, si l'entitat compta amb un pla d'acció que detalli les eventuals mesures correctores i si se n'ha considerat l'impacte en la informació financera.

La Direcció Financera fa en cada tancament una avaluació dels controls del model de control intern i en considera la periodicitat, dels riscos dels processos sobre la informació financera i de l'adequació i l'efectivitat dels controls que els mitiguen, i s'encarrega de generar i custodiar les evidències que acrediten la realització de cada control específic. Així mateix, la Direcció Financera avalua de manera contínua els aspectes que poden donar lloc a modificacions del model de control intern, entre aquests, els canvis regulatoris, la incorporació de productes nous o la modificació dels processos de Banc Sabadell, i n'identifica els riscos associats i dissenya els controls que els mitiguin, a més de revisar la criticitat dels controls i els canvis en la rellevància dels processos amb impacte comptable.

D'acord amb el Reglament del Consell d'Administració, és competència de la Comissió d'Auditoria i Control la supervisió d'Auditoria Interna. Addicionalment, la Comissió d'Auditoria i Control, entre altres funcions, aprova el Pla d'Auditoria Interna i avalua els resultats de cada auditoria i la priorització i el seguiment de les accions correctores.

La Direcció d'Auditoria Interna del banc té dependència directa de la Comissió d'Auditoria i Control, el que li atorga independència jerarquicofuncional de la resta de direccions de l'entitat i posiciona la funció a un nivell apropiat de l'organització.

La Direcció d'Auditoria Interna, d'acord amb la seva política, aprovada pel Consell d'Administració, té entre les seves funcions prestar suport a la Comissió d'Auditoria i Control en la supervisió del correcte disseny, implementació i efectiu funcionament dels sistemes de gestió i control de riscos.

El Pla global d'auditoria que el Consell d'Administració va aprovar en la seva reunió del 31 de gener de 2019, previ informe favorable de la Comissió d'Auditoria i Control, tenia prevista la realització, entre altres, d'actuacions sobre les àrees o els processos considerats amb més risc residual després de la realització d'un exercici de *risk assessment*. Durant el 2019, s'han desenvolupat les actuaciones que s'hi preveien, en algunes de les quals s'ha revisat l'entorn de control i, en particular, avaluat la correcta identificació de riscos sobre processos i la suficiència, el disseny, la implementació i el funcionament efectiu dels controls existents. Així mateix, anualment es revisen els controls generals sobre els sistemes d'informació indicats en l'apartat F.3.2.

Addicionalment a les activitats de supervisió descrites anteriorment portades a terme per la Direcció de Control sobre la informació financera, la Comissió d'Auditoria i Control i la Direcció d'Auditoria Interna, durant l'exercici 2019 l'auditor extern ha fet una revisió referida a la informació relativa a l'SCIIF, que ha conclòs sense incidències.

F.5.2 Si compta amb un procediment de discussió mitjançant el qual l'auditor de comptes (d'acord amb el que estableixen les NTA), la funció d'Auditoria Interna i altres experts puguin comunicar a l'alta direcció i a la Comissió d'Auditoria o als administradors de l'entitat les debilitats significatives de control intern identificades durant els processos de revisió dels comptes anuals o aquells altres que els hagin estat encomanats. Així mateix informi de si disposa d'un pla d'acció que intenti corregir o mitigar les debilitats observades.

La Comissió d'Auditoria i Control es reuneix, com a mínim, una vegada cada tres mesos (amb anterioritat a la publicació d'informació regulada) amb l'objectiu d'obtenir i analitzar la informació necessària per donar compliment a les competències que té encomanades per part del Consell d'Administració en relació amb la supervisió del procés d'elaboració i presentació de la informació financera preceptiva.

En aquestes reunions es revisen en profunditat els comptes anuals i semestrals i les declaracions intermèdies trimestrals de la societat, així com la resta d'informació posada a disposició del mercat. Per portar a terme aquest procés, la Comissió d'Auditoria i Control prèviament rep tota la documentació i manté reunions amb el conseller director general, la Direcció d'Auditoria Interna i l'auditor de comptes en el cas dels comptes anuals i semestrals, amb l'objectiu de vetllar per l'aplicació correcta de les normes comptables vigents i la fiabilitat de la informació financera. Addicionalment, durant aquest procés de discussió s'avaluen eventuals debilitats en l'SCIIF que s'hagin identificat i, si s'escau, les propostes per a la seva correcció i l'estat de les accions implementades.

D'altra banda, l'auditor de comptes del grup té accés directe a l'alta direcció del grup, amb la qual manté reunions periòdiques tant per obtenir informació necessària per al desenvolupament de la seva feina com per comunicar les debilitats de control detectades durant aquesta. En relació amb aquest últim aspecte, amb caràcter anual l'auditor extern presenta a la Comissió d'Auditoria i Control un informe en què es detallen les debilitats de control intern detectades en el desenvolupament de la seva tasca o un certificat d'absència d'aquestes. Aquest informe incorpora els comentaris de la Direcció del grup i, si s'escau, els plans d'acció que s'han posat en marxa per esmenar les corresponents debilitats de control intern.

F.6. Altra informació rellevant.

La Direcció Financera de Banc Sabadell té implantada una aplicació informàtica en què es recull i formalitza la totalitat de controls SCIIF, alhora que assegura la contínua identificació de riscos nous per considerar i l'actualització corresponent de controls mitigants en cada tancament comptable. Aquesta eina facilita que els controls siguin validats en temps i forma amb l'objectiu de garantir la fiabilitat de la informació financera generada. En el disseny de les funcionalitats de l'eina s'han considerat les recomanacions efectuades per la CNMV en la seva Guia per a la preparació de la descripció del sistema de control intern sobre la informació financera de les entitats cotitzades, basades en els principis i les bones pràctiques que es recullen en l'informe COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission).

F.7. Informe de l'auditor extern.

Informi de:

F.7.1 Si la informació de l'SCIIF remesa als mercats ha estat sotmesa a revisió per l'auditor extern, cas en què l'entitat hauria d'incloure l'informe corresponent com a annex. En cas contrari, informi dels seus motius.

El grup Banc Sabadell ha sotmès a revisió per part de l'auditor extern la informació de l'SCIIF remesa als mercats per a l'exercici de 2019. L'informe de l'auditor extern (PricewaterhouseCoopers) serà inclòs, en el moment de la seva emissió, com a annex d'aquest informe anual de govern corporatiu.

L'abast dels procediments de revisió de l'auditor es determina per la Guia d'actuació i model d'informe de l'auditor referits a la informació relativa al sistema de control intern sobre la informació financera (SCIIF) de les entitats cotitzades, publicada mitjançant la Circular E14/2013, de 19 de juliol de 2013, de l'Institut de Censors Jurats de Comptes d'Espanya.

G. GRAU DE SEGUIMENT DE LES RECOMANACIONS DE GOVERN CORPORATIU

Indiqui el grau de seguiment de la societat quant a les recomanacions del Codi de bon govern de les societats cotitzades.

En cas que alguna recomanació no se segueixi o se segueixi parcialment, cal incloure una explicació detallada dels seus motius, de manera que els accionistes, els inversors i el mercat en general comptin amb prou informació per valorar la manera de procedir de la societat. No són acceptables explicacions de caràcter general.

1. Que els estatuts de les societats cotitzades no limitin el nombre màxim de vots que pugui emetre un mateix accionista, ni continguin altres restriccions que dificultin la presa de control de la societat mitjançant l'adquisició de les seves accions en el mercat.

   Compleix [X] Expliqui [ ]

2. Que quan cotitzin la societat matriu i una societat dependent, ambdues defineixin públicament amb precisió:

   a) Les respectives àrees d'activitat i eventuals relacions de negoci entre aquestes, així com les de la societat dependent cotitzada amb la resta d'empreses del grup.

   b) Els mecanismes previstos per resoldre els eventuals conflictes d'interès que es puguin presentar.

   Compleix [ ] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [X]

3. Que durant la celebració de la junta general ordinària, com a complement de la difusió per escrit de l'informe anual de govern corporatiu, el president del consell d'administració informi verbalment els accionistes, amb prou detalls, dels aspectes més rellevants del govern corporatiu de la societat i, en particular:

   a) Dels canvis produïts des de l'anterior junta general ordinària.

   b) Dels motius concrets pels quals la companyia no segueix alguna de les recomanacions del Codi de govern corporatiu i, en cas que n'hi hagi, de les regles alternatives que siguin d'aplicació en aquesta matèria.

   Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

4. Que la societat defineixi i promogui una política de comunicació i contactes amb accionistes, inversors institucionals i assessors de vot que sigui plenament respectuosa amb les normes contra l'abús de mercat i doni un tracte semblant als accionistes que es trobin en la mateixa posició.

   I que la societat faci pública aquesta política a través de la seva pàgina web, amb la inclusió de la informació relativa a la manera en què aquesta s'ha posat en pràctica i la identificació dels interlocutors o responsables de portar-la a terme.

   Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

5. Que el consell d'administració no elevi a la junta general una proposta de delegació de facultats per emetre accions o valors convertibles amb exclusió del dret de subscripció preferent per un import superior al 20% del capital en el moment de la delegació.

   I que quan el consell d'administració aprovi qualsevol emissió d'accions o de valors convertibles amb exclusió del dret de subscripció preferent, la societat publiqui immediatament en la seva pàgina web els informes sobre aquesta exclusió als quals fa referència la legislació mercantil.

   Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

6. Que les societats cotitzades que elaborin els informes que s'esmenten a continuació, ja sigui de manera preceptiva o voluntària, els publiquin en la seva pàgina web amb prou antelació a la celebració de la junta general ordinària, encara que la seva difusió no sigui obligatòria:

   a) Informe sobre la independència de l'auditor.

   b) Informes de funcionament de les comissions d'auditoria i de nomenaments i retribucions.

   c) Informe de la comissió d'auditoria sobre operacions vinculades.

   d) Informe sobre la política de responsabilitat social corporativa.

   Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

7. Que la societat transmeti en directe, a través de la seva pàgina web, la celebració de les juntes generals d'accionists.

   Compleix [X] Expliqui [ ]

8. Que la comissió d'auditoria vetlli perquè el consell d'administració procuri presentar els comptes a la junta general d'accionistes sense limitacions ni reserves en l'informe d'auditoria i que, en els supòsits excepcionals en què hi hagi reserves, tant el president de la comissió d'auditoria com els auditors expliquin amb claredat als accionistes el contingut i l'abast d'aquestes limitacions o reserves.

   Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

9. Que la societat faci públics en la seva pàgina web, de manera permanent, els requisits i els procediments que acceptarà per acreditar la titularitat d'accions, el dret d'assistència a la junta general d'accionistes i l'exercici o la delegació del dret de vot.

   I que aquests requisits i procediments afavoreixin l'assistència i l'exercici dels seus drets als accionistes i s'apliquin de manera no discriminatòria.

   Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

10. Que quan algun accionista legitimat hagi exercit, amb anterioritat a la celebració de la junta general d'accionistes, el dret a completar l'ordre del dia o a presentar noves propostes d'acord, la societat:

    a) Difongui de manera immediata aquests punts complementaris i noves propostes d'acord.

    b) Faci públic el model de targeta d'assistència o formulari de delegació de vot o vot a distància amb les modificacions necessàries perquè es puguin votar els nous punts de l'ordre del dia i les propostes alternatives d'acord en els mateixos termes que els proposats pel consell d'administració.

    c) Sotmeti tots aquests punts o propostes alternatives a votació i els apliqui les mateixes regles de vot que a les formulades pel consell d'administració, incloses, en particular, les presumpcions o deduccions sobre el sentit del vot.

    d) Amb posterioritat a la junta general d'accionistes, comuniqui el desglossament del vot sobre aquests punts complementaris o propostes alternatives.

    Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

11. Que, en cas que la societat tingui previst pagar primes d'assistència a la junta general d'accionistes, estableixi, amb anterioritat, una política general sobre aquestes primes i que aquesta política sigui estable.

    Compleix [ ] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [X]

12. Que el consell d'administració acompleixi les seves funcions amb unitat de propòsit i independència de criteri, dispensi el mateix tracte a tots els accionistes que es trobin en la mateixa posició i es guiï per l'interès social, entès com la consecució d'un negoci rendible i sostenible a llarg termini, que promogui la seva continuïtat i la maximització del valor econòmic de l'empresa.

    I que en la cerca de l'interès social, a més del respecte de les lleis i els reglaments i d'un comportament basat en la bona fe, l'ètica i el respecte als usos i les bones pràctiques comunament acceptades, procuri conciliar el propi interès social amb, segons correspongui, els legítims interessos dels seus empleats, dels seus proveïdors, dels seus clients i dels restants grups d'interès que es puguin veure afectats, així com l'impacte de les activitats de la companyia en la comunitat en el seu conjunt i en el medi ambient.

    Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

13. Que el consell d'administració tingui la dimensió necessària per assolir un funcionament eficaç i participatiu, fet que fa aconsellable que tingui entre cinc i quinze membres.

    Compleix [X] Expliqui [ ]

14. Que el consell d'administració aprovi una política de selecció de consellers que:

    a) Sigui concreta i verificable.

    b) Asseguri que les propostes de nomenament o reelecció es fonamentin en una anàlisi prèvia de les necessitats del consell d'administració.

    c) Afavoreixi la diversitat de coneixements, experiències i gènere.

    Que el resultat de l'anàlisi prèvia de les necessitats del consell d'administració es reculli en l'informe justificatiu de la comissió de nomenaments que es publiqui en convocar la junta general d'accionistes a la qual se sotmeti la ratificació, el nomenament o la reelecció de cada conseller.

    I que la política de selecció de consellers promogui l'objectiu que l'any 2020 el nombre de conselleres representi, almenys, el 30% del total de membres del consell d'administració.

    La comissió de nomenaments ha de verificar anualment el compliment de la política de selecció de consellers i se n'ha d'informar en l'informe anual de govern corporatiu.

    Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

15. Que els consellers dominicals i independents constitueixin una àmplia majoria del consell d'administració i que el nombre de consellers executius sigui el mínim necessari, tenint en compte la complexitat del grup societari i el percentatge de participació dels consellers executius en el capital de la societat.

    Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

16. Que el percentatge de consellers dominicals sobre el total de consellers no executius no sigui superior a la proporció existent entre el capital de la societat representat per aquests consellers i la resta del capital.

    Aquest criteri es pot atenuar:

    a) En societats de capitalització elevada en què siguin escasses les participacions accionarials que tinguin legalment la consideració de significatives.

    b) Quan es tracti de societats en què hi hagi una pluralitat d'accionistes representats en el consell d'administració i no tinguin vincles entre si.

    Compleix [X] Expliqui [ ]

17. Que el nombre de consellers independents representi, almenys, la meitat del total de consellers.

Que, tanmateix, quan la societat no sigui de capitalització elevada o quan, tot i ser-ho, compti amb un o diversos accionistes que actuïn concertadament, que controlin més del 30% del capital social, el nombre de consellers independents representi, almenys, un terç del total de consellers.

Compleix [X] Expliqui [ ]

18. Que les societats facin pública a través de la seva pàgina web, i mantinguin actualitzada, la informació següent sobre els seus consellers:

a) El perfil professional i biogràfic.

b) Altres consells d'administració als quals pertanyin, siguin o no societats cotitzades, així com la resta d'activitats retribuïdes que portin a terme, sigui quina sigui la seva naturalesa.

c) La indicació de la categoria de conseller a la qual pertanyin, amb la indicació, en el cas de consellers dominicals, de l'accionista al qual representin o amb el qual tinguin vincles.

d) La data del seu primer nomenament com a conseller en la societat, així com de les reeleccions posteriors.

e) Les accions de la companyia, i opcions sobre aquestes, de les quals siguin titulars.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

19. Que en l'informe anual de govern corporatiu, prèvia verificació per la comissió de nomenaments, s'expliquin les raons per les quals s'hagin nomenat consellers dominicals a instància d'accionistes la participació accionarial dels quals sigui inferior al 3% del capital, i que s'exposin les raons per les quals no s'hagin atès, si s'escau, peticions formals de presència en el consell procedents d'accionistes la participació accionarial dels quals sigui igual o superior a la d'altres a instància dels quals s'haurien designat consellers dominicals.

Compleix [ ] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [X]

20. Que els consellers dominicals presentin la seva dimissió quan l'accionista a qui representin transmeti íntegrament la seva participació accionarial. I que també ho facin, en el nombre que correspongui, quan aquest accionista rebaixi la seva participació accionarial fins a un nivell que exigeixi la reducció del nombre dels seus consellers dominicals.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

21. Que el consell d'administració no proposi la separació de cap conseller independent abans del compliment del període estatutari per al qual hagi estat nomenat, llevat quan concorri una causa justa, apreciada pel consell d'administració, previ informe de la comissió de nomenaments. En particular, s'ha d'entendre que hi ha una causa justa quan el conseller passi a ocupar nous càrrecs o contregui noves obligacions que li impedeixin dedicar el temps necessari a l'acompliment de les funcions pròpies del càrrec de conseller, incompleixi els deures inherents al seu càrrec o incorri en alguna de les circumstàncies que li facin perdre la condició d'independent, d'acord amb el que s'estableixi en la legislació aplicable.

També es pot proposar la separació de consellers independents com a conseqüència d'ofertes públiques d'adquisició, fusions o altres operacions corporatives similars que suposin un canvi en l'estructura de capital de la societat, quan aquests canvis en l'estructura del consell d'administració vinguin propiciats pel criteri de proporcionalitat assenyalat en la recomanació 16.

Compleix [X] Expliqui [ ]

22. Que les societats estableixin regles que obliguin els consellers a informar i, si s'escau, dimitir en aquells supòsits que puguin perjudicar el crèdit i la reputació de la societat i, en particular, els obliguin a informar el consell d'administració de les causes penals en què apareguin com a imputats, així como de les seves vicissituds processals posteriors.

I que si un conseller resulta processat o s'hi dicta en contra interlocutòria d'obertura de judici oral per algun dels delictes assenyalats en la legislació societària, el consell d'administració examini el cas tan aviat com sigui possible i, a la vista de les seves circumstàncies concretes, decideixi si escau o no que el conseller continuï en el seu càrrec. I que de tot això el consell d'administració en doni compte, de manera raonada, en l'informe anual de govern corporatiu.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

23. Que tots els consellers expressin clarament la seva oposició quan considerin que alguna proposta de decisió sotmesa al consell d'administració pot ser contrària a l'interès social. I que facin el mateix, de manera especial, els independents i la resta de consellers als quals no afecti el potencial conflicte d'interessos, quan es tracti de decisions que puguin perjudicar els accionistes no representats en el consell d'administració.

I que quan el consell d'administració adopti decisions significatives o reiterades sobre les quals el conseller hagi formulat serioses reserves, aquest tregui les conclusions que escaiguin i, si opta per dimitir, n'expliqui les raons en la carta a la qual fa referència la recomanació següent.

Aquesta recomanació també inclou el secretari del consell d'administració, encara que no tingui la condició de conseller.

Compleix [ ] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [X]

24. Que quan, ja sigui per dimissió o per un altre motiu, un conseller cessi en el seu càrrec abans del terme del seu mandat, n'expliqui les raons en una carta que ha de remetre a tots els membres del consell d'administració. I que, sense perjudici que aquesta cessació es comuniqui com a fet rellevant, del motiu de la cessació se'n doni compte en l'informe anual de govern corporatiu.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

25. Que la comissió de nomenaments s'asseguri que els consellers no executius tenen suficient disponibilitat de temps per al desenvolupament correcte de les seves funcions.

I que el reglament del consell estableixi el nombre màxim de consells de societats dels quals poden formar part els seus consellers.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

26. Que el consell d'administració es reuneixi amb la freqüència necessària per acomplir amb eficàcia les seves funcions i, almenys, vuit vegades a l'any, seguint el programa de dates i assumptes que estableixi a l'inici de l'exercici, amb la possibilitat de cada conseller individualment de proposar altres punts de l'ordre del dia no previstos inicialment.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

27. Que les inassistències dels consellers es redueixin als casos indispensables i es quantifiquin en l'informe anual de govern corporatiu. I que, quan s'hagin de produir, s'atorgui representació amb instruccions.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

28. Que quan els consellers o el secretari manifestin preocupació sobre alguna proposta o, en el cas dels consellers, sobre la marxa de la societat i aquestes preocupacions no quedin resoltes en el consell d'administració, a petició de qui les hagi manifestat, se'n deixi constància en l'acta.

Compleix [ ] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [X]

29. Que la societat estableixi les vies adequades perquè els consellers puguin obtenir l'assessorament necessari per al compliment de les seves funcions, inclòs, si les circumstàncies així ho exigeixen, assessorament extern amb càrrec a l'empresa.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

30. Que, amb independència dels coneixements que s'exigeixin als consellers per a l'exercici de les seves funcions, les societats també ofereixin als consellers programes d'actualització de coneixements quan les circumstàncies ho aconsellin.

Compleix [X] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

31. Que l'ordre del dia de les sessions indiqui amb claredat aquells punts sobre els quals el consell d'administració ha d'adoptar una decisió o acord perquè els consellers puguin estudiar o obtenir, amb caràcter previ, la informació necessària per a la seva adopció.

Quan, excepcionalment, per raons d'urgència, el president vulgui sotmetre a l'aprovació del consell d'administració decisions o acords que no figurin en l'ordre del dia, serà necessari el consentiment previ i exprés de la majoria dels consellers presents, del qual se n'ha de deixar la deguda constància en l'acta.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

32. Que els consellers siguin periòdicament informats dels moviments en l'accionariat i de l'opinió que els accionistes significatius, els inversors i les agències de qualificació tinguin sobre la societat i el seu grup.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

33. Que el president, com a responsable del funcionament eficaç del consell d'administració, a més d'exercir les funcions que té atribuïdes legalment i estatutàriament, prepari i sotmeti al consell d'administració un programa de dates i assumptes per tractar; organitzi i coordini l'avaluació periòdica del consell, així com, si s'escau, la del primer executiu de la societat; sigui responsable de la direcció del consell i de l'efectivitat del seu funcionament; s'asseguri que es dedica prou temps de discussió a les qüestions estratègiques, i acordi i revisi els programes d'actualització de coneixements per a cada conseller, quan les circumstàncies ho aconsellin.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

34. Que quan hi hagi un conseller coordinador, els estatuts o el reglament del consell d'administració, a més de les facultats que li corresponen legalment, li atribueixi les següents: presidir el consell d'administració en absència del president i dels vicepresidents, en cas que n'hi hagi; fer-se ressò de les preocupacions dels consellers no executius; mantenir contactes amb inversors i accionistes per conèixer els seus punts de vista a l'efecte de formar-se una opinió sobre les seves preocupacions, en particular, en relació amb el govern corporatiu de la societat, i coordinar el pla de successió del president.

Compleix [ ] Compleix parcialment [X] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

En línia amb la recomanació 34 del CBG, l'article 54 dels Estatuts Socials i l'article 8 del Reglament del Consell d'Administració del banc atribueixen expressament al conseller independent coordinador les facultats per sol·licitar la convocatòria del Consell d'Administració, la inclusió de punts nous en l'ordre del dia de les reunions, coordinar i reunir els consellers no executius, fer-se ressò de les opinions dels consellers externs i dirigir, si s'escau, l'avaluació periòdica del president del Consell d'Administració, així com, en absència del president i del

vicepresident, presidir el Consell d'Administració.

Banc Sabadell considera que la redacció de l'article 54 dels Estatuts Socials i de l'article 8 del Reglament del Consell d'Administració no té caràcter limitatiu i que les facultats que s'hi estableixen es complementen amb les que el conseller independent coordinador té atribuïdes en la pràctica i que no requereixen poders específics com són les que s'estableixen expressament en el Pla de successió del president i del conseller delegat publicat en la pàgina web de Banc Sabadell.

En relació amb els contactes amb els inversors i els accionistes, a més de contactes habituals quan cal, el conseller independent coordinador ha liderat en l'exercici 2018 i també en el 2019 el *roadshow* anual de govern corporatiu celebrat amb inversors institucionals i *proxy advisors*. En concret, el 2018 es va celebrar el *roadshow* anual a Londres, Barcelona (i telefònicament amb Nova York i Brussel·les) els dies 6 i 7 de febrer. En aquest sentit, el conseller independent coordinador va donar trasllat a la Comissió de Nomenaments i al Consell d'Administració, com consta en les actes de 8 de març de 2018.

D'altra banda, el Pla de successió del president i del conseller delegat atribueix al conseller independent coordinador les funcions de planificació, impuls i coordinació en el procés per a la successió del president i també en el cas de la successió del conseller delegat.

35. Que el secretari del consell d'administració vetlli de manera especial perquè en les seves actuacions i decisions el consell d'administració tingui presents les recomanacions sobre bon govern contingudes en aquest Codi de bon govern que siguin aplicables a la societat.

Compleix [X] Expliqui [ ]

36. Que el consell d'administració en ple avaluï una vegada a l'any i adopti, si s'escau, un pla d'acció que corregeixi les deficiències detectades quant a:

a) La qualitat i l'eficiència del funcionament del consell d'administració.

b) El funcionament i la composició de les seves comissions.

c) La diversitat en la composició i les competències del consell d'administració.

d) L'acompliment del president del consell d'administració i del primer executiu de la societat.

e) L'acompliment i l'aportació de cada conseller, amb una atenció especial als responsables de les diferents comissions del consell.

Per a la realització de l'avaluació de les diferents comissions s'ha de partir de l'informe que aquestes elevin al consell d'administració, i per a la d'aquest últim, del que li elevi la comissió de nomenaments.

Cada tres anys, el consell d'administració ha de ser auxiliat per a la realització de l'avaluació per un consultor extern, la independència del qual ha de ser verificada per la comissió de nomenaments.

Les relacions de negoci que el consultor o qualsevol societat del seu grup mantinguin amb la societat o qualsevol societat del seu grup han de ser desglossades en l'informe anual de govern corporatiu.

El procés i les àrees avaluades han de ser objecte de descripció en l'informe anual de govern corporatiu.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

37. Que quan hi hagi una comissió executiva, l'estructura de participació de les diferents categories de consellers sigui similar a la del mateix consell d'administració i el seu secretari sigui el d'aquest últim.

Compleix [ ] Compleix parcialment [X] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

De conformitat amb l'article 59 dels Estatuts Socials, la Comissió Delegada ha d'estar formada per un màxim de sis consellers. Al tancament de l'exercici 2019, la Comissió Delegada estava formada per dos consellers executius i tres

consellers independents. El president del Consell d'Administració és membre de la Comissió Delegada, i també el seu president, i la secretària no membre de la Comissió Delegada és consellera executiva i la vicesecretària del Consell d'Administració, amb les mateixes facultats que el secretari del Consell d'Administració.

La Comissió de Nomenaments ha vetllat perquè la composició de la Comissió Delegada sigui similar a la del mateix Consell d'Administració, de manera que hi ha representació dels consellers executius i dels consellers independents. Per això, Banc Sabadell entén que la composició de la Comissió Delegada per categories de consellers representats és similar a la del mateix Consell d'Administració, de manera que es respon al fonament dels principis recollits en el Codi de bon govern.

El percentatge de consellers independents en el Consell d'Administració és del 53,33%, i en la Comissió Delegada és del 60%.

38. Que el consell d'administració sempre tingui coneixement dels assumptes tractats i de les decisions adoptades per la comissió executiva i que tots els membres del consell d'administració rebin còpia de les actes de les sessions de la comissió executiva.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

39. Que els membres de la comissió d'auditoria, i de manera especial el seu president, es designin tenint en compte els seus coneixements i experiència en matèria de comptabilitat, auditoria o gestió de riscos, i que la majoria d'aquests membres siguin consellers independents.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

40. Que sota la supervisió de la comissió d'auditoria, es disposi d'una unitat que assumeixi la funció d'auditoria interna que vetlli pel bon funcionament dels sistemes d'informació i control intern i que funcionalment depengui del president no executiu del consell o del de la comissió d'auditoria.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

41. Que el responsable de la unitat que assumeixi la funció d'auditoria interna presenti a la comissió d'auditoria el seu pla anual de treball, informi directament de les incidències que es presentin en el seu desenvolupament i sotmeti al final de cada exercici un informe d'activitats.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

42. Que, a més de les previstes en la llei, corresponguin a la comissió d'auditoria les funcions següents:

1. En relació amb els sistemes d'informació i control intern:

a) Supervisar el procés d'elaboració i la integritat de la informació financera relativa a la societat i, si s'escau, al grup, amb la revisió del compliment dels requisits normatius, la delimitació adequada del perímetre de consolidació i l'aplicació correcta dels criteris comptables.

b) Vetllar per la independència de la unitat que assumeix la funció d'auditoria interna; proposar la selecció, el nomenament, la reelecció i la cessació del responsable del servei d'auditoria interna; proposar el pressupost d'aquest servei; aprovar l'orientació i els seus plans de treball i assegurar-se que la seva activitat estigui enfocada principalment cap als riscos rellevants de la societat; rebre informació periòdica sobre les seves activitats, i verificar que l'alta direcció tingui en compte les conclusions i les recomanacions dels seus informes.

c) Establir i supervisar un mecanisme que permeti als empleats comunicar, de manera confidencial i, si resulta possible i es considera apropiat, anònima, les irregularitats d'una transcendència potencial, especialment financeres i comptables, que adverteixin en el si de l'empresa.

2. En relació amb l'auditor extern:

a) En cas de renúncia de l'auditor extern, examinar les circumstàncies que l'hagin motivat.

b) Vetllar perquè la retribució de l'auditor extern per la seva feina no en comprometi la qualitat ni la independència.

c) Supervisar que la societat comuniqui com a fet rellevant a la CNMV el canvi d'auditor i l'acompanyi d'una declaració sobre l'eventual existència de desacords amb l'auditor sortint i, si n'hi ha hagut, del seu contingut.

d) Assegurar que l'auditor extern mantingui anualment una reunió amb el ple del consell d'administració per informar-lo sobre la feina feta i sobre l'evolució de la situació comptable i de riscos de la societat.

e) Assegurar que la societat i l'auditor extern respecten les normes vigents sobre prestació de serveis diferents als d'auditoria, els límits a la concentració del negoci de l'auditor i, en general, la resta de normes sobre independència dels auditors.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

43. Que la comissió d'auditoria pugui convocar qualsevol empleat o directiu de la societat i fins i tot disposar que compareguin sense la presència de cap altre directiu.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

44. Que la comissió d'auditoria sigui informada sobre les operacions de modificacions estructurals i corporatives que projecti portar a terme la societat per a la seva anàlisi i informe previ al consell d'administració sobre les seves condicions econòmiques i el seu impacte comptable i, en especial, si s'escau, sobre l'equació de bescanvi proposada.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

45. Que la política de control i gestió de riscos identifiqui almenys:

a) Els diferents tipus de riscos, financers i no financers (entre d'altres, els operatius, els tecnològics, els legals, els socials, els mediambientals, els polítics i els reputacionals), als quals s'enfronta la societat, inclosos entre els financers o econòmics els passius contingents i altres riscos fora de balanç.

b) La fixació del nivell de risc que la societat consideri acceptable.

c) Les mesures previstes per mitigar l'impacte dels riscos identificats, en cas que arribessin a materialitzar-se.

d) Els sistemes d'informació i control intern que s'han d'utilitzar per controlar i gestionar els riscos esmentats, inclosos els passius contingents o els riscos fora de balanç.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

46. Que sota la supervisió directa de la comissió d'auditoria o, si s'escau, d'una comissió especialitzada del consell d'administració, hi hagi una funció interna de control i gestió de riscos exercida per una unitat o departament intern de la societat que tingui atribuïdes expressament les funcions següents:

a) Assegurar el bon funcionament dels sistemes de control i gestió de riscos i, en particular, que s'identifiquen, gestionen i quantifiquen adequadament tots els riscos importants que afectin la societat.

b) Participar activament en l'elaboració de l'estratègia de riscos i en les decisions importants sobre la seva gestió.

c) Vetllar perquè els sistemes de control i gestió de riscos mitiguin els riscos adequadament en el marc de la política definida pel consell d'administració.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

47. Que els membres de la comissió de nomenaments i de retribucions –o de la comissió de nomenaments i la comissió de retribucions, en cas que estiguin separades– es designin procurant que tinguin els coneixements, les aptituds i l'experiència adequats a les funcions que hagin d'acomplir i que la majoria d'aquests membres siguin consellers independents.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

48. Que les societats de capitalització elevada comptin amb una comissió de nomenaments i amb una comissió de remuneracions separades.

Compleix [X] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

49. Que la comissió de nomenaments consulti el president del consell d'administració i el primer executiu de la societat, especialment quan es tracti de matèries relatives als consellers executius.

I que qualsevol conseller pugui sol·licitar a la comissió de nomenaments que prengui en consideració, per si els troba idonis segons el seu parer, candidats potencials per cobrir vacants de conseller.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

50. Que la comissió de retribucions exerceixi les seves funcions amb independència i que, a més de les funcions que li atribueixi la llei, li corresponguin les següents:

a) Proposar al consell d'administració les condicions bàsiques dels contractes dels alts directius.

b) Comprovar l'observança de la política retributiva establerta per la societat.

c) Revisar periòdicament la política de remuneracions aplicada als consellers i alts directius, inclosos els sistemes retributius amb accions i la seva aplicació, així com garantir que la seva remuneració individual sigui proporcionada a la que es pagui a la resta de consellers i alts directius de la societat.

d) Vetllar perquè els eventuals conflictes d'interès no perjudiquin la independència de l'assessorament extern prestat a la comissió.

e) Verificar la informació sobre remuneracions dels consellers i els alts directius continguda en els diferents documents corporatius, inclòs l'informe anual sobre remuneracions dels consellers.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

51. Que la comissió de retribucions consulti el president i el primer executiu de la societat, especialment quan es tracti de matèries relatives als consellers executius i alts directius.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

52. Que les regles de composició i funcionament de les comissions de supervisió i control figurin en el reglament del consell d'administració i que siguin consistents amb les aplicables a les comissions obligatòries legalment, d'acord amb les recomanacions anteriors, incloent-hi:

a) Que estiguin compostes exclusivament per consellers no executius, amb majoria de consellers independents.

b) Que els seus presidents siguin consellers independents.

c) Que el consell d'administració designi els membres d'aquestes comissions tenint presents els coneixements, les aptituds i l'experiència dels consellers i les funcions de cada comissió; deliberi sobre les seves propostes i informes, i reti comptes, en el primer ple del consell d'administració posterior a les seves reunions, de la seva activitat i responguin de la feina feta.

d) Que les comissions puguin obtenir assessorament extern quan ho considerin necessari per a l'acompliment de les seves funcions.

e) Que de les seves reunions s'aixequi acta, que s'ha de posar a disposició de tots els consellers.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

53. Que la supervisió del compliment de les regles de govern corporatiu, dels codis interns de conducta i de la política de responsabilitat social corporativa s'atribueixi a una o es reparteixi entre diverses comissions del consell d'administració, que poden ser la comissió d'auditoria, la comissió de nomenaments, la comissió de responsabilitat social corporativa, en cas que n'hi hagi, o una comissió especialitzada que el consell d'administració, en exercici de les seves facultats d'autoorganització, decideixi crear a aquest efecte, a les quals els siguin atribuïdes específicament les funcions mínimes següents:

a) La supervisió del compliment dels codis interns de conducta i de les regles de govern corporatiu de la societat.

b) La supervisió de l'estratègia de comunicació i la relació amb accionistes i inversors, inclosos els petits i mitjans accionistes.

c) L'avaluació periòdica de l'adequació del sistema de govern corporatiu de la societat, amb la finalitat que compleixi la seva missió de promoure l'interès social i tingui en compte, segons correspongui, els legítims interessos dels restants grups d'interès.

d) La revisió de la política de responsabilitat corporativa de la societat, per vetllar per tal que estigui orientada a la creació de valor.

e) El seguiment de l'estratègia i les pràctiques de responsabilitat social corporativa i l'avaluació del seu grau de compliment.

f) La supervisió i l'avaluació dels processos de relació amb els diferents grups d'interès.

g) L'avaluació de tot allò relatiu als riscos no financers de l'empresa, inclosos els operatius, els tecnològics, els legals, els socials, els mediambientals, els polítics i els reputacionals.

h) La coordinació del procés de report de la informació no financera i sobre diversitat, d'acord amb la normativa aplicable i els estàndards internacionals de referència.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

54. Que la política de responsabilitat social corporativa inclogui els principis o els compromisos que l'empresa assumeixi voluntàriament en la seva relació amb els diferents grups d'interès i identifiqui almenys:

a) Els objectius de la política de responsabilitat social corporativa i el desenvolupament d'instruments de suport.

b) L'estratègia corporativa relacionada amb la sostenibilitat, el medi ambient i les qüestions socials.

c) Les pràctiques concretes en qüestions relacionades amb: els accionistes, els empleats, els clients, els proveïdors, qüestions socials, el medi ambient, la diversitat, la responsabilitat fiscal, el respecte dels drets humans i la prevenció de conductes il·legals.

d) Els mètodes o els sistemes de seguiment dels resultats de l'aplicació de les pràctiques concretes

assenyalades en la lletra anterior, els riscos associats i la seva gestió.

e) Els mecanismes de supervisió del risc no financer, l'ètica i la conducta empresarial.

f) Els canals de comunicació, participació i diàleg amb els grups d'interès.

g) Les pràctiques de comunicació responsable que evitin la manipulació informativa i protegeixin la integritat i l'honor.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

55. Que la societat informi, en un document separat o en l'informe de gestió, sobre els assumptes relacionats amb la responsabilitat social corporativa, per a la qual cosa s'ha d'utilitzar alguna de les metodologies acceptades internacionalment.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

56. Que la remuneració dels consellers sigui la necessària per atreure i retenir els consellers del perfil desitjat i per retribuir la dedicació, la qualificació i la responsabilitat que el càrrec exigeixi, però no tan elevada com per comprometre la independència de criteri dels consellers no executius.

Compleix [X] Expliqui [ ]

57. Que es circumscriguin als consellers executius les remuneracions variables lligades al rendiment de la societat i a l'acompliment personal, així com la remuneració mitjançant entrega d'accions, opcions o drets sobre accions o instruments referenciats al valor de l'acció i els sistemes d'estalvi a llarg termini, com ara plans de pensions, sistemes de jubilació o altres sistemes de previsió social.

Es pot preveure l'entrega d'accions com a remuneració als consellers no executius quan es condicioni al fet que les mantinguin fins a la seva cessació com a consellers. L'esmentat anteriorment no és d'aplicació a les accions que el conseller necessiti alienar, si s'escau, per satisfer els costos relacionats amb la seva adquisició.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ]

58. Que, en cas de remuneracions variables, les polítiques retributives incorporin els límits i les cauteles tècniques necessàries per assegurar que aquestes remuneracions guarden relació amb el rendiment professional dels seus beneficiaris i no deriven només de l'evolució general dels mercats o del sector d'activitat de la companyia o d'altres circumstàncies similars.

I, en particular, que els components variables de les remuneracions:

a) Estiguin vinculats a criteris de rendiment que siguin predeterminats i mesurables i que aquests criteris considerin el risc assumit per a l'obtenció d'un resultat.

b) Promoguin la sostenibilitat de l'empresa i incloguin criteris no financers que siguin adequats per a la creació de valor a llarg termini, com el compliment de les regles i els procediments interns de la societat i de les seves polítiques per al control i la gestió de riscos.

c) Es configurin sobre la base d'un equilibri entre el compliment d'objectius a curt, mitjà i llarg termini, que permetin remunerar el rendiment per un acompliment continuat durant un període de temps suficient per apreciar la seva contribució a la creació sostenible de valor, de manera que els elements de mesura d'aquest rendiment no girin únicament entorn de fets puntuals, ocasionals o extraordinaris.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

59. Que el pagament d'una part rellevant dels components variables de la remuneració es difereixi per un període de temps mínim suficient per comprovar que s'han complert les condicions de rendiment establertes prèviament.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

60. Que les remuneracions relacionades amb els resultats de la societat tinguin en compte les eventuals reserves que constin en l'informe de l'auditor extern i minorin aquests resultats.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

61. Que un percentatge rellevant de la remuneració variable dels consellers executius estigui vinculat a l'entrega d'accions o d'instruments financers referenciats al seu valor.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

62. Que una vegada atribuïdes les accions o les opcions o drets sobre accions corresponents als sistemes retributius, els consellers no puguin transferir la propietat d'un nombre d'accions equivalent a dues vegades la seva remuneració fixa anual, ni puguin exercir les opcions o drets fins que hagi transcorregut un termini d'almenys tres anys des de la seva atribució.

L'esmentat anteriorment no és d'aplicació a les accions que el conseller necessiti alienar, si s'escau, per satisfer els costos relacionats amb la seva adquisició.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

63. Que els acords contractuals incloguin una clàusula que permeti a la societat reclamar el reemborsament dels components variables de la remuneració quan el pagament no hagi estat ajustat a les condicions de rendiment o quan s'hagin abonat en funció de dades la inexactitud de les quals quedi acreditada amb posterioritat.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

64. Que els pagaments per resolució del contracte no superin un import establert equivalent a dos anys de la retribució total anual i que no s'abonin fins que la societat hagi pogut comprovar que el conseller ha complert els criteris de rendiment establerts prèviament.

Compleix [X] Compleix parcialment [ ] Expliqui [ ] No aplicable [ ]

H. ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

1. Si hi ha algun aspecte rellevant en matèria de govern corporatiu en la societat o en les entitats del grup que no s'hagi recollit en la resta d'apartats d'aquest informe, però que calgui incloure per recollir una informació més completa i raonada sobre l'estructura i les pràctiques de govern en l'entitat o el seu grup, detalli'l breument.

2. Dins d'aquest apartat també es pot incloure qualsevol altra informació, aclariment o matís relacionat amb els apartats anteriors de l'informe en la mesura en què sigui rellevant i no reiteratiu.

   En concret, s'ha d'indicar si la societat està sotmesa a una legislació diferent a l'espanyola en matèria de govern corporatiu i, si s'escau, s'ha d'incloure aquella informació que estigui obligada a subministrar i sigui diferent de la que s'exigeix en aquest informe.

3. La societat també pot indicar si s'ha adherit voluntàriament a altres codis de principis ètics o de bones pràctiques, internacionals, sectorials o d'un altre àmbit. Si s'escau, identifiqui el codi en qüestió i la data

d'adhesió. En particular, indiqui si s'ha adherit al Codi de bones pràctiques tributàries, de 20 de juliol de 2010:

A.2
La informació facilitada té com a fonts les comunicacions remeses pels accionistes a la CNMV o bé directament a l'entitat.

A.9.
Veure quadre annex.

B.6
D'acord amb l'article 38 dels Estatuts Socials de Banc Sabadell, per a l'assistència a la Junta General i per exercir-hi el dret de vot, els accionistes han d'acreditar la possessió o la representació de mil (1.000) accions. Els accionistes que siguin titulars d'accions que no assoleixin aquest mínim es poden agrupar fins a constituir-lo i conferir la seva representació a qualsevol d'aquests o a un altre accionista que, de conformitat amb el que es preveu en els Estatuts Socials, hi pugui assistir.

C.1.2
El Sr. Miquel Roca i Junyent va ser nomenat secretari no conseller en el Consell d'Administració del 13 d'abril de 2000.

C.1.13
La xifra de drets acumulats pels consellers actuals en matèria de pensions inclou el total de les quantitats acumulades pels consellers des de l'any 2000 i no només l'aportació anual per aquest concepte.

C.1.14
En aplicació de la normativa, aquest epígraf inclou els 9 membres de l'alta direcció, més l'auditora interna.
Durant l'exercici 2019 s'han produït variacions en la composició de l'alta direcció, amb la incorporació del director general adjunt Sr. Jaime Matas Vallverdú.

La remuneració total de l'alta direcció no inclou les aportacions conjuntes a plans de pensions, instrumentades en pòlisses d'assegurances, corresponents a l'exercici 2019, que ascendeixen a 2.333 milers d'euros.

Aquest informe anual de govern corporatiu ha estat aprovat pel Consell d'Administració de la societat en la seva sessió de data:

30/01/2020

Indiqui si hi ha hagut consellers que hagin votat en contra o s'hagin abstingut en relació amb l'aprovació d'aquest informe.

[ ] Sí
[v] No

A.9 Quadre annex

Data de comunicació	Total d'accions directes adquirides	Total d'accions indirectes adquirides	% total sobre capital social
04/02/2019	95.406.123	10.155.636	1,876
09/05/2019	83.274.219	10.155.636	1,66
08/07/2019	92.770.392	10.155.636	1,829
08/10/2019	95.764.987	10.155.636	1,882
24/12/2019	5.552.105	10.155.636	0,279

BANCO DE SABADELL, S.A.

Informe d'auditor referit a la "Informació relativa al Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera (SCIIF)" de Banco de Sabadell, SA corresponent a l'exercici 2019

Aquesta versió del nostre informe és una traducció de l'original, que es va preparar en castellà. S'ha tingut tota la cura possible per garantir que la traducció sigui una representació precisa de l'original. Tanmateix, en totes les qüestions d'interpretació d'informació, punts de vista y opinions, la versió original del nostre informe preval sobre aquesta traducció.

Informe de l'auditor referit a la "Informació Relativa al Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera (SCIIF)" de Banco de Sabadell, S.A. corresponent a l'exercici 2019

Al Consell d'Administració de Banco de Sabadell, SA,

D'acord amb la sol·licitud del Consell d'Administració de Banco de Sabadell, SA (En endavant, l'Entitat) i amb la nostra carta proposta de data 14 de novembre de 2019, hem aplicat determinats procediments sobre la "Informació relativa al SCIIF" adjunta inclosa en l'apartat "F. Sistemes interns de control i gestió de riscos en relació amb el procés d'emissió de la informació financera (SCIIF) "de l'Informe Anual del Govern Corporatiu per a entitats cotitzades de Banco de Sabadell, SA corresponent a l'exercici 2019, en el qual es resumeixen els procediments de control intern de l'Entitat en relació a la informació financera anual.

El Consell d'Administració és responsable d'adoptar les mesures oportunes per garantir raonablement la implantació, manteniment i supervisió d'un adequat sistema de control intern així com del desenvolupament de millores d'aquest sistema i de la preparació i establiment del contingut de la Informació relativa al SCIIF adjunta.

En aquest sentit, cal tenir en compte que, amb independència de la qualitat del disseny i operativitat del sistema de control intern adoptat per l'Entitat en relació a la informació financera anual, aquest només pot permetre una seguretat raonable, però no absoluta, en relació amb els objectius que persegueix, a causa de les limitacions inherents a tot sistema de control intern.

En el curs del nostre treball d'auditoria dels comptes anuals i d'acord amb les Normes Tècniques d'Auditoria, la nostra avaluació del control intern de l'Entitat ha tingut com a únic propòsit el de permetre'ns establir l'abast, la naturalesa i el moment de realització dels procediments d'auditoria dels comptes anuals de l'Entitat. Per tant, la nostra avaluació del control intern, realitzada a l'efecte d'aquesta auditoria de comptes, no ha tingut l'extensió suficient per permetre'ns emetre una opinió específica sobre l'eficàcia d'aquest control intern sobre la informació financera anual regulada.

A l'efecte de l'emissió d'aquest informe, hem aplicat exclusivament els procediments específics descrits a continuació i indicats a la Guia d'Actuació sobre l'Informe de l'auditor referit a la informació relativa al Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera de les entitats cotitzades, publicada per la Comissió Nacional del Mercats de Valors en la seva pàgina web, que estableix el treball a realitzar, l'abast mínim del mateix, així com el contingut d'aquest informe. Com el treball resultant d'aquests procediments té, en qualsevol cas, un abast reduït i substancialment menor que el d'una auditoria o una revisió sobre el sistema de control intern, no expressem una opinió sobre l'efectivitat del mateix, ni sobre el seu disseny i la seva eficàcia operativa, en relació a la informació financera anual de l'Entitat corresponent a l'exercici 2019 que es descriu en la informació relativa al SCIIF adjunta. En conseqüència, si haguéssim aplicat procediments addicionals als determinats per l'esmentada Guia o realitzat una auditoria o una revisió sobre el sistema de control intern en relació a la informació financera anual regulada, es podrien haver posat de manifest altres fets o aspectes sobre els quals els hauríem informat.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L., C/ Ausó y Monzó, 16, 03006 Alicante, España
Tel.: +34 965 980 350 / +34 902 021 111, Fax: +34 965 208 933, www.pwc.es

R. M. Madrid, hoja 87.250-1, folio 75, tomo 9.267, libro 8.054, sección 3ª
Inscrita en el R.O.A.C. con el número S0242 - CIF: B-79 031290

Així mateix, atès que aquest treball especial no constitueix una auditoria de comptes ni es troba sotmès a la Llei d'auditoria de comptes, no expressem una opinió d'auditoria en els termes que preveu l'esmentada normativa.

Es relacionen a continuació els procediments aplicats:

1. Lectura i comprensió de la informació preparada per l'entitat en relació amb l'SCIIF —informació de desglossament inclosa a l'informe de gestió— i avaluació de si aquesta informació tracta la totalitat de la informació requerida d'acord amb el contingut mínim descrit a l'apartat F, relatiu a la descripció de l'SCIIF, del model de l'IAGC segons s'estableix a la Circular núm. 5/2013, de 12 de juny, de la CNMV, modificada posteriorment per la Circular núm. 7/2015, de 22 de desembre, de la CNMV i per la Circular núm. 2/2018, de 12 de juny, de la CNMV.

2. Preguntes al personal encarregat de l'elaboració de la informació detallada en el punt 1 anterior amb l'objectiu de: (i) obtenir un coneixement del procés seguit en la seva elaboració; (ii) obtenir informació que permeti avaluar si la terminologia utilitzada s'ajusta a les definicions del marc de referència; (iii) obtenir informació sobre si els procediments de control descrits estan implantats i en funcionament a l'Entitat.

3. Revisió de la documentació explicativa de la informació detallada en el punt anterior anterior, i que comprendrà, principalment, aquella directament posada a disposició dels responsables de formular la informació descriptiva del SCIIF. En aquest sentit, aquesta documentació inclou informes preparats per la funció d'auditoria interna, alta direcció i altres especialistes interns o externs en les seves funcions de suport a la Comissió d'Auditoria i Control.

4. Comparació de la informació detallada en el punt anterior amb el coneixement del SCIIF de l'Entitat obtinguda com a resultat de l'aplicació dels procediments realitzats en el marc dels treballs de l'auditoria de comptes anuals.

5. Lectura d'actes de reunions del Consell d'Administració, Comissió d'Auditoria i Control i altres comissions de l'Entitat als efectes d'avaluar la coherència entre els assumptes abordats en relació amb el SCIIF i la informació detallada en el punt 1 anterior.

6. Obtenció de la carta de manifestacions relatives al treball realitzat adequadament signat pels responsables de la preparació i formulació de la informació detallada en el punt 1 anterior.

Com a resultat dels procediments aplicats sobre la Informació relativa al SCIIF no s'han posat de manifest inconsistències o incidències que puguin afectar la mateixa.

Aquest informe s'ha elaborat exclusivament en el marc dels requeriments establerts a l'article 540 del text refós la Llei de societats de capital, per la Circular núm. 5/2013, de 12 de juny, de la CNMV, modificada per la Circular núm. 7/2015, de 22 de desembre, de la CNMV i per la Circular núm. 2/2018, de 12 de juny, de la CNMV a l'efecte de la descripció de l'SCIIF en els informes anuals de govern corporatiu.

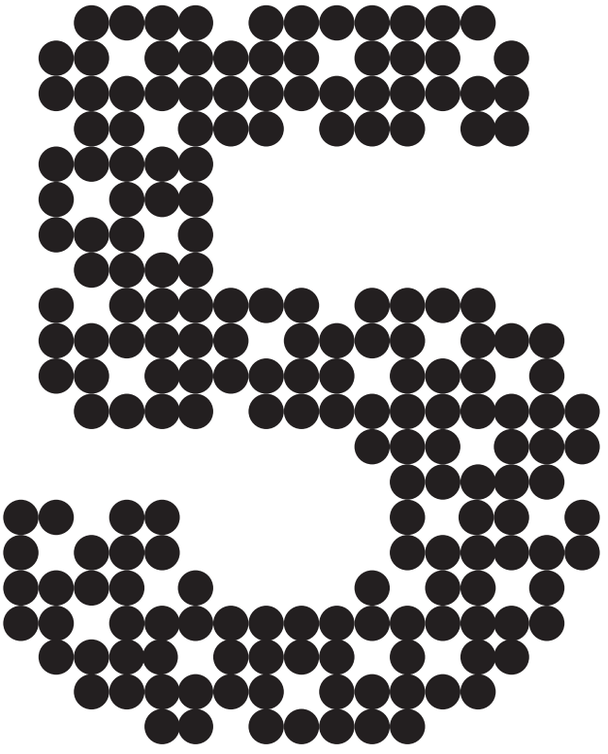
PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.

PRICEWATERHOUSECOOPERS AUDITORES, S.L.

Original en castellà signat per
Raúl Ara Navarro

30 de gener de 2020

Comptes anuals consolidats i Informe d'auditoria

247 Comptes anuals consolidats
496 Informe d'auditoria

BANCO DE SABADELL, S.A. I SOCIETATS QUE FORMEN EL GRUP BANC SABADELL

Comptes anuals consolidats
corresponents a l'exercici anual
acabat el 31 de desembre de 2019

Índex dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2019 del grup Banco de Sabadell, S.A.

Estats financers consolidats

Balanços consolidats del grup Banc Sabadell 250
Comptes de pèrdues i guanys consolidats del grup Banc Sabadell 253
Estats de canvis en el patrimoni net consolidats del grup Banc Sabadell 255
Estats de fluxos d'efectiu consolidats del grup Banc Sabadell 258

Memòria consolidada

Nota 1 – Activitat, polítiques i pràctiques de comptabilitat 260
1.1 Activitat 260
1.2 Bases de presentació 260
1.3 Principis i polítiques comptables i criteris de valoració aplicats 265
1.3.1 Principis de consolidació 265
1.3.2 Combinacions de negocis 267
1.3.3 Valoració dels instruments financers i registre de les variacions sorgides en la seva valoració posterior 268
1.3.4 Deteriorament del valor dels actius financers 272
1.3.5 Operacions de cobertura 286
1.3.6 Garanties financeres 288
1.3.7 Transferències i baixa del balanç d'instruments financers 288
1.3.8 Compensació d'instruments financers 288
1.3.9 Actius no corrents i actius i passius inclosos en grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda i operacions interrompudes 288
1.3.10 Actius tangibles 289
1.3.11 Arrendaments 290
1.3.12 Actius intangibles 292
1.3.13 Existències 294
1.3.14 Elements de patrimoni propi 294
1.3.15 Remuneracions basades en instruments de patrimoni 295
1.3.16 Provisions i actius i passius contingents 295
1.3.17 Provisions per pensions 296
1.3.18 Operacions en moneda estrangera i diferències de conversió 298
1.3.19 Reconeixement d'ingressos i despeses 299
1.3.20 Impost sobre els guanys 300
1.3.21 Estats de fluxos d'efectiu consolidats 301
1.4 Comparabilitat de la informació 302
Nota 2 – Grup Banc Sabadell 303
Nota 3 – Retribució a l'accionista i benefici per acció 307
Nota 4 – Gestió de riscos 309
4.1 Introducció 309
4.2 Fites principals de l'exercici 310
4.2.1 Millora del perfil de risc del grup en l'exercici 310
4.2.2 Enfortiment de l'entorn de gestió i control del risc de crèdit 311
4.3 Principis generals de gestió de riscos 313
4.3.1 Política del marc global de riscos 313
4.3.2 Política d'apetència pel risc (*Risk Appetite Framework* – RAF) 314
4.3.3 *Risk Appetite Statement* (RAS) 315
4.3.4 Polítiques específiques per als diferents riscos rellevants 315
4.3.5 Organització global de la funció de riscos 315
4.4 Gestió i seguiment dels principals riscos rellevants 317
4.4.1 Risc estratègic 317
4.4.2. Risc de crèdit 319
4.4.3. Riscos financers 334
4.4.4. Risc operacional 351
Nota 5 – Recursos propis mínims i gestió de capital 356
Nota 6 – Valor raonable dels actius i passius 365
Nota 7 - Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista 375
Nota 8 – Valors representatius de deute 376

Nota 9 – Instruments de patrimoni 377
Nota 10 – Derivats mantinguts per negociar d'actiu i passiu 378
Nota 11 – Préstecs i bestretes 379
Nota 12 – Derivats - comptabilitat de cobertures d'actiu i passiu 387
Nota 13 – Actius no corrents i actius i passius inclosos en grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda 393
Nota 14 – Inversions en negocis conjunts i associades 395
Nota 15 – Actius tangibles 396
Nota 16 – Actius intangibles 400
Nota 17 – Altres actius 403
Nota 18 – Dipòsits en bancs centrals i entitats de crèdit 404
Nota 19 – Dipòsits de la clientela 404
Nota 20 – Valors representatius de deute emesos 405
Nota 21 – Altres passius financers 406
Nota 22 – Provisions i passius contingents 407
Nota 23 - Fons propis 412
Nota 24 – Un altre resultat global acumulat 414
Nota 25 – Interessos minoritaris (participacions no dominants) 416
Nota 26 – Exposicions fora del balanç 417
Nota 27 – Recursos de clients fora del balanç 418
Nota 28 – Ingressos i despeses per interessos 418
Nota 29 – Ingressos i despeses per comissions 420
Nota 30 – Resultats d'operacions financeres (net) 421
Nota 31 – Altres ingressos d'explotació 422
Nota 32 – Altres despeses d'explotació 422
Nota 33 – Despeses d'administració 423
Nota 34 – Deteriorament del valor o (-) reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats i pèrdues o (-) guanys nets per modificació 427
Nota 35 - Deteriorament del valor o (-) reversió del deteriorament del valor d'actius no financers 427
Nota 36 – Guanys o (-) pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers, nets 428
Nota 37 – Guanys o (-) pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes 428
Nota 38 – Informació segmentada 429
Nota 39 – Situació fiscal (impost sobre els guanys d'activitats continuades) 433
Nota 40 – Transaccions amb parts vinculades 437
Nota 41 – Retribucions i saldos amb els membres del Consell d'Administració i l'alta direcció 438
Nota 42 – Altra informació 440
Nota 43 – Esdeveniments posteriors 442
Annex I – Societats del grup Banc Sabadell 443
Annex II – Entitats estructurades – Fons de titulització 458
Annex III – Informació dels emissors en el mercat hipotecari i sobre el registre comptable especial hipotecari 459
Annex IV – Informació dels emissors en les cèdules territorials i sobre el registre comptable especial territorial 465
Annex V – Detall de les emissions vives i passius subordinats del grup 467
Annex VI – Altres informacions de riscos 472
Annex VII – Informe bancari anual 484

Glossari de termes sobre mesures de rendiment

Balanços consolidats del grup Banc Sabadell

El 31 de desembre de 2019 i el 31 de desembre de 2018

En milers d'euros

Actiu	Nota	2019	2018 (*)
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista (**)	**7**	**15.169.202**	**23.494.479**
Actius financers mantinguts per negociar		**2.440.866**	**2.044.965**
Derivats	10	1.840.245	1.720.274
Instruments de patrimoni	9	3.701	7.254
Valors representatius de deute	8	596.920	317.437
Préstecs i bestretes		-	-
Bancs centrals		-	-
Entitats de crèdit		-	-
Clientela		-	-
Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració		*38.709*	*66.006*
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats		**171.056**	**141.314**
Instruments de patrimoni		-	-
Valors representatius de deute	8	171.056	141.314
Préstecs i bestretes		-	-
Bancs centrals		-	-
Entitats de crèdit		-	-
Clientela		-	-
Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració		-	-
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats		**-**	**-**
Valors representatius de deute		-	-
Préstecs i bestretes		-	-
Bancs centrals		-	-
Entitats de crèdit		-	-
Clientela		-	-
Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració		-	-
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		**7.802.025**	**13.247.055**
Instruments de patrimoni	9	212.074	270.336
Valors representatius de deute	8	7.589.951	12.976.719
Préstecs i bestretes		-	-
Bancs centrals		-	-
Entitats de crèdit		-	-
Clientela		-	-
Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració		*1.179.026*	*4.676.769*
Actius financers a cost amortitzat		**181.422.646**	**164.415.563**
Valors representatius de deute	8	19.218.721	13.131.824
Préstecs i bestretes	11	162.203.925	151.283.739
Bancs centrals		112.923	98.154
Entitats de crèdit		14.275.501	8.198.763
Clientela		147.815.501	142.986.822
Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració		*5.133.513*	*4.680.404*
Derivats - comptabilitat de cobertures	**12**	**468.516**	**301.975**
Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès		**249.552**	**56.972**
Inversions en negocis conjunts i associades	**14**	**733.930**	**574.940**
Negocis conjunts		-	-
Associades		733.930	574.940
Passius emparats per contractes d'assegurança o reassegurança		**-**	**-**
Actius tangibles	**15**	**3.462.399**	**2.497.703**
Immobilitzat material		2.947.770	1.796.682
D'ús propi		2.638.484	1.526.976
Cedit en arrendament operatiu		309.286	269.706
Inversions immobiliàries		514.629	701.021
De les quals: cedit en arrendament operatiu		*514.629*	*701.021*
Promemòria: adquirit en arrendament		*1.078.240*	-
Actius intangibles	**16**	**2.564.983**	**2.461.142**
Fons de comerç		1.031.824	1.032.618
Altres actius intangibles		1.533.159	1.428.524
Actius per impostos		**7.008.327**	**6.859.405**
Actius per impostos corrents		492.395	312.272
Actius per impostos diferits	39	6.515.932	6.547.133
Altres actius	**17**	**1.495.936**	**1.639.985**
Contractes d'assegurances vinculats a pensions		133.960	132.299
Existències		868.577	934.857
Resta dels altres actius		493.399	572.829
Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	**13**	**764.203**	**4.586.923**
TOTAL ACTIU		**223.753.641**	**222.322.421**

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (vegeu l'apartat "Comparabilitat de la informació" en la nota 1).

(**) Vegeu-ne el desglossament en l'estat de fluxos d'efectiu consolidat del grup.

Les notes explicatives 1 a 43 i els annexos I a VII adjunts formen part integrant del balanç consolidat el 31 de desembre de 2019.

Balanços consolidats del grup Banc Sabadell

El 31 de desembre de 2019 i el 31 de desembre de 2018

En milers d'euros

Passiu	Nota	2019	2018 (*)
Passius financers mantinguts per negociar		**2.714.365**	**1.738.354**
Derivats	10	1.842.553	1.690.233
Posicions curtes		871.812	48.121
Dipòsits		-	-
Bancs centrals		-	-
Entitats de crèdit		-	-
Clientela		-	-
Valors representatius de deute emesos		-	-
Altres passius financers		-	-
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats		**-**	**-**
Dipòsits		-	-
Bancs centrals		-	-
Entitats de crèdit		-	-
Clientela		-	-
Valors representatius de deute emesos		-	-
Altres passius financers		-	-
Promemòria: passius subordinats		-	-
Passius financers a cost amortitzat		**205.636.018**	**206.076.860**
Dipòsits		178.898.181	179.877.663
Bancs centrals	18	20.064.641	28.799.092
Entitats de crèdit	18	11.471.187	11.999.629
Clientela	19	147.362.353	139.078.942
Valors representatius de deute emesos	20	22.569.896	22.598.653
Altres passius financers	21	4.167.941	3.600.544
Promemòria: passius subordinats		*3.088.538*	*3.065.259*
Derivats - comptabilitat de cobertures	**12**	**728.769**	**633.639**
Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès		**234.537**	**36.502**
Passius emparats per contractes d'assegurança o reassegurança		**-**	**-**
Provisions	**22**	**430.434**	**466.379**
Pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació		99.346	88.456
Altres retribucions als empleats a llarg termini		6.938	12.404
Qüestions processals i litigis per impostos pendents		66.889	58.226
Compromisos i garanties concedits		110.746	108.568
Restants provisions		146.515	198.725
Passius per impostos		**240.803**	**176.013**
Passius per impostos corrents		42.637	8.783
Passius per impostos diferits	39	198.166	167.230
Capital social reemborsable a la vista		**-**	**-**
Altres passius		**784.154**	**995.069**
Passius inclosos en grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	**13**	**10.155**	**82.605**
TOTAL PASSIU		**210.779.235**	**210.205.421**

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (vegeu l'apartat "Comparabilitat de la informació" en la nota 1).

Les notes explicatives 1 a 43 i els annexos I a VII adjunts formen part integrant del balanç consolidat el 31 de desembre de 2019.

Balanços consolidats del grup Banc Sabadell

El 31 de desembre de 2019 i el 31 de desembre de 2018

En milers d'euros

Patrimoni net	Nota	2019	2018 (*)
Fons propis	**23**	**13.171.806**	**12.544.931**
Capital		703.371	703.371
Capital desemborsat		703.371	703.371
Capital no desemborsat exigit		-	-
Promemòria: capital no exigit		-	-
Prima d'emissió		7.899.227	7.899.227
Instruments de patrimoni emesos diferents del capital		-	-
Component de patrimoni net dels instruments financers compostos		-	-
Altres instruments de patrimoni emesos		-	-
Altres elements de patrimoni net		39.742	35.487
Guanys acumulats		4.858.681	-
Reserves de revaloració		-	-
Altres reserves		(977.687)	3.832.935
Reserves o pèrdues acumulades d'inversions en negocis conjunts i associades		223.975	206.149
Altres		(1.201.662)	3.626.786
(-) Accions pròpies		(8.533)	(143.452)
Resultat atribuïble als propietaris de la dominant		767.822	328.102
(-) Dividends a compte		(110.817)	(110.739)
Un altre resultat global acumulat	**24**	**(266.746)**	**(491.470)**
Elements que no es reclassifiquen en resultats		(44.677)	(52.564)
Guanys o (-) pèrdues actuarials en plans de pensions de prestacions definides		(2.361)	(329)
Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda		-	-
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts d'inversions en negocis conjunts i associades		-	-
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		(42.316)	(52.235)
Ineficàcia de les cobertures de valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		-	-
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global [element cobert]		-	-
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global [instruments de cobertura]		-	-
Canvis del valor raonable dels passius financers a valor raonable amb canvis en resultats atribuïbles a canvis en el risc de crèdit		-	-
Elements que es poden reclassificar en resultats		(222.069)	(438.906)
Cobertura d'inversions netes en negocis a l'estranger (part eficaç)		114.237	213.031
Conversió de divises		(445.169)	(640.720)
Derivats de cobertura. Reserva de cobertura de fluxos d'efectiu (part eficaç)		89.845	4.306
Canvis del valor raonable dels instruments de deute valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		(2.137)	(22.958)
Instruments de cobertura (elements no designats)		-	-
Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda		-	-
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts de les inversions en negocis conjunts i associades		21.155	7.435
Interessos minoritaris (participacions no dominants)	**25**	**69.346**	**63.539**
Un altre resultat global acumulat		242	118
Altres partides		69.104	63.421
TOTAL PATRIMONI NET		**12.974.406**	**12.117.000**
TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU		**223.753.641**	**222.322.421**
Promemòria: exposicions fora del balanç			
Compromisos de préstecs concedits	**26**	**27.563.836**	**22.645.948**
Garanties financeres concedides	**26**	**2.107.412**	**2.040.786**
Altres compromisos concedits	**26**	**10.398.913**	**8.233.226**

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (vegeu l'apartat "Comparabilitat de la informació" en la nota 1).

Les notes explicatives 1 a 43 i els annexos I a VII adjunts formen part integrant del balanç consolidat el 31 de desembre de 2019.

Comptes de pèrdues i guanys consolidats del grup Banc Sabadell

Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018

En milers d'euros

	Nota	2019	2018 (*)
Ingressos per interessos	28	4.984.891	4.861.943
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		119.888	212.080
Actius financers a cost amortitzat		4.429.106	4.268.831
Ingressos restants per interessos		435.897	381.032
(Despeses per interessos)	28	(1.362.495)	(1.186.759)
(Despeses per capital social reemborsable a la vista)		-	-
Marge d'interessos		**3.622.396**	**3.675.184**
Ingressos per dividends		4.516	8.180
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	14	56.427	56.554
Ingressos per comissions	29	1.628.892	1.558.648
(Despeses per comissions)	29	(190.151)	(223.347)
Resultats d'operacions financeres (net)	30	37.947	226.709
Guanys o (-) pèrdues en donar de baixa en comptes actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, nets		152.483	208.106
Actius financers a cost amortitzat		65.277	(75.870)
Restants actius i passius financers		87.206	283.976
Guanys o (-) pèrdues per actius i passius financers mantinguts per negociar, nets		(111.151)	10.568
Reclassificació d'actius financers des de valor raonable amb canvis en un altre resultat global		-	-
Reclassificació d'actius financers des de cost amortitzat		-	-
Altres guanys o (-) pèrdues		(111.151)	10.568
Guanys o (-) pèrdues per actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats, nets		(2.470)	(13.902)
Reclassificació d'actius financers des de valor raonable amb canvis en un altre resultat global		-	-
Reclassificació d'actius financers des de cost amortitzat		-	-
Altres guanys o (-) pèrdues		(2.470)	(13.902)
Guanys o (-) pèrdues per actius i passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats, nets		-	19
Guanys o (-) pèrdues resultants de la comptabilitat de cobertures, nets		(915)	21.918
Diferències de canvi (guany o (-) pèrdua), netes		88.309	(1.318)
Altres ingressos d'explotació	31	234.240	256.682
(Altres despeses d'explotació)	32	(550.822)	(547.065)
Ingressos d'actius emparats per contractes d'assegurança o reassegurança		-	-
(Despeses de passius emparats per contractes d'assegurança o reassegurança)		-	-
Marge brut		**4.931.754**	**5.010.227**

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (vegeu l'apartat "Comparabilitat de la informació" en la nota 1).

Les notes explicatives 1 a 43 i els annexos I a VII adjunts formen part integrant del compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici 2019.

Comptes de pèrdues i guanys consolidats del grup Banc Sabadell

Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018

En milers d'euros

	Nota	2019	2018 (*)
(Despeses d'administració)		(2.743.459)	(2.920.350)
(Despeses de personal)	33	(1.648.836)	(1.590.590)
(Altres despeses d'administració)	33	(1.094.623)	(1.329.760)
(Amortització)	15, 16	(469.656)	(353.095)
(Provisions o (-) reversió de provisions)	22	(26.595)	(160.706)
(Deteriorament del valor o (-) reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats i pèrdues o (-) guanys nets per modificació)	34	(667.025)	(756.092)
(Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global)		3.748	(2.472)
(Actius financers a cost amortitzat)		(670.773)	(753.620)
Resultat de l'activitat d'explotació		**1.025.019**	**819.984**
(Deteriorament del valor o (-) reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades)		6.605	157
(Deteriorament del valor o (-) reversió del deteriorament del valor d'actius no financers)	35	(86.236)	(400.648)
(Actius tangibles)		4.717	(60.428)
(Actius intangibles)		(6.964)	(286)
(Altres)		(83.989)	(339.934)
Guanys o (-) pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers, nets	36	41.357	34.573
Fons de comerç negatiu reconegut en resultats		-	-
Guanys o (-) pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes	37	(35.668)	(35.201)
Guanys o (-) pèrdues abans d'impostos procedents de les activitats continuades		**951.077**	**418.865**
(Despeses o (-) ingressos per impostos sobre els resultats de les activitats continuades)	39	(174.199)	(83.635)
Guanys o (-) pèrdues després d'impostos procedents de les activitats continuades		**776.878**	**335.230**
Guanys o (-) pèrdues després d'impostos procedents d'activitats interrompudes		-	-
RESULTAT DE L'EXERCICI		**776.878**	**335.230**
Atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants)	25	9.056	7.128
Atribuïble als propietaris de la dominant		767.822	328.102
Benefici per acció (en euros)	**3**	**0,13**	**0,05**
Bàsic (en euros)		0,13	0,05
Diluït (en euros)		0,13	0,05

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (vegeu l'apartat "Comparabilitat de la informació" en la nota 1).

Les notes explicatives 1 a 43 i els annexos I a VII adjunts formen part integrant del compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici 2019.

Estats de canvis en el patrimoni net consolidats del grup Banc Sabadell

Estats d'ingressos i despeses reconeguts consolidats

Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018

En milers d'euros

	Nota	2019	2018 (*)
Resultat de l'exercici		**776.878**	**335.230**
Un altre resultat global	**24**	**224.848**	**(285.394)**
Elements que no es reclassifiquen en resultats		7.888	(102.007)
Guanys o (-) pèrdues actuarials en plans de pensions de prestacions definides		(2.902)	(10.138)
Actius no corrents i grups alienables d'elements mantinguts per a la venda		-	-
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts de les inversions en negocis conjunts i associades		-	-
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		193	(135.478)
Guanys o (-) pèrdues resultants de la comptabilitat de cobertures d'instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global, nets		-	-
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global (element cobert)		-	-
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global (instruments de cobertura)		-	-
Canvis del valor raonable dels passius financers a valor raonable amb canvis en resultats atribuïbles a canvis en el risc de crèdit		-	-
Impost sobre els guanys relatiu als elements que no es reclassifiquen		10.597	43.609
Elements que es poden reclassificar en resultats		216.960	(183.387)
Cobertura d'inversions netes en negocis a l'estranger (part eficaç)		(98.793)	(23.616)
Guanys o (-) pèrdues de valor comptabilitzades en el patrimoni net		(98.793)	(23.616)
Transferit a resultats		-	-
Altres reclassificacions		-	-
Conversió de divises		195.549	38.813
Guanys o (-) pèrdues per canvi de divises comptabilitzades en el patrimoni net		195.549	38.813
Transferit a resultats		-	-
Altres reclassificacions		-	-
Cobertures de fluxos d'efectiu (part eficaç)		122.152	121.163
Guanys o (-) pèrdues de valor comptabilitzades en el patrimoni net		77.343	200.505
Transferit a resultats		40.326	(79.342)
Transferit a l'import comptable inicial dels elements coberts		4.483	-
Altres reclassificacions		-	-
Instruments de cobertura (elements no designats)		-	-
Guanys o (-) pèrdues de valor comptabilitzades en el patrimoni net		-	-
Transferit a resultats		-	-
Altres reclassificacions		-	-
Instruments de deute a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		28.654	(396.409)
Guanys o (-) pèrdues de valor comptabilitzades en el patrimoni net		205.422	(120.071)
Transferit a resultats		(176.768)	(276.338)
Altres reclassificacions		-	-
Actius no corrents i grups alienables d'elements mantinguts per a la venda		-	-
Guanys o (-) pèrdues de valor comptabilitzades en el patrimoni net		-	-
Transferit a resultats		-	-
Altres reclassificacions		-	-
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts de les inversions en negocis conjunts i associades		13.721	(4.148)
Impost sobre els guanys relatiu als elements que es poden reclassificar en guanys o (-) pèrdues		(44.323)	80.810
RESULTAT GLOBAL TOTAL DE L'EXERCICI		**1.001.726**	**49.836**
Atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants)		9.180	7.039
Atribuïble als propietaris de la dominant		992.546	42.797

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (vegeu l'apartat "Comparabilitat de la informació" en la nota 1).

L'estat d'ingressos i despeses reconeguts consolidats i l'estat total de canvis en el patrimoni net consolidat del grup Banc Sabadell constitueixen l'estat de canvis en el patrimoni net consolidat.

Les notes explicatives 1 a 43 i els annexos I a VII adjunts formen part integrant de l'estat de canvis en el patrimoni net consolidat de l'exercici 2019.

Estats de canvis en el patrimoni net consolidats del grup Banc Sabadell

Estats totals de canvis en el patrimoni net consolidats

Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018

En milers d'euros

Fonts dels canvis en el patrimoni net	Capital	Prima d'emissió	Instruments de patrimoni emesos diferents del capital	Altres elements de patrimoni net	Guanys acumulats	Reserves de revaloració	Altres reserves	(-) Accions pròpies	Resultat atribuïble als propietaris de la dominant	(-) Dividends a compte	Un altre resultat global acumulat	Interessos minoritaris: Un altre resultat global acumulat	Interessos minoritaris: Altres elements	Total
Saldo d'obertura 31/12/2018	**703.371**	**7.899.227**	**-**	**35.487**	**-**	**-**	**3.832.935**	**(143.452)**	**328.102**	**(110.739)**	**(491.470)**	**118**	**63.421**	**12.117.000**
Efectes de la correcció d'errors	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Efectes dels canvis en les polítiques comptables	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Saldo d'obertura 31/12/2018	**703.371**	**7.899.227**	**-**	**35.487**	**-**	**-**	**3.832.935**	**(143.452)**	**328.102**	**(110.739)**	**(491.470)**	**118**	**63.421**	**12.117.000**
Resultat global total del període	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**767.822**	**-**	**224.724**	**124**	**9.056**	**1.001.726**
Altres variacions del patrimoni net	**-**	**-**	**-**	**4.255**	**4.858.681**	**-**	**(4.810.622)**	**134.919**	**(328.102)**	**(78)**	**-**	**-**	**(3.373)**	**(144.320)**
Emissió d'accions ordinàries	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Emissió d'accions preferents	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Emissió d'altres instruments de patrimoni	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Exercici o venciment d'altres instruments de patrimoni emesos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Conversió de deute en patrimoni net	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Reducció del capital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Dividends (o remuneracions als socis) (*)	-	-	-	-	(56.270)	-	-	-	-	(110.817)	-	-	-	**(167.087)**
Compra d'accions pròpies	-	-	-	-	-	-	-	(210.624)	-	-	-	-	-	**(210.624)**
Venda o cancel·lació d'accions pròpies	-	-	-	-	-	-	(39.868)	345.543	-	-	-	-	-	**305.675**
Reclassificació d'instruments financers del patrimoni net al passiu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Reclassificació d'instruments financers del passiu al patrimoni net	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Transferències entre components del patrimoni net	-	-	-	-	217.363	-	-	-	(328.102)	110.739	-	-	-	**-**
Augment o (-) disminució del patrimoni net resultant de combinacions de negocis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Pagaments basats en accions	-	-	-	11.767	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**11.767**
Altres augments o (-) disminucions del patrimoni net	-	-	-	(7.512)	4.697.588	-	(4.770.754)	-	-	-	-	-	(3.373)	**(84.051)**
Saldo de tancament 31/12/2019	**703.371**	**7.899.227**	**-**	**39.742**	**4.858.681**	**-**	**(977.687)**	**(8.533)**	**767.822**	**(110.817)**	**(266.746)**	**242**	**69.104**	**12.974.406**

(*) Distribució del dividend complementari (vegeu la nota 3).

Les notes explicatives 1 a 43 i els annexos I a VII adjunts formen part integrant de l'estat de canvis en el patrimoni net consolidat el 31 de desembre de 2019.

L'estat d'ingressos i despeses reconeguts consolidats i l'estat total de canvis en el patrimoni net consolidat del grup Banc Sabadell constitueixen l'estat de canvis en el patrimoni net consolidat.

Estats de canvis en el patrimoni net consolidats del grup Banc Sabadell

Estats totals de canvis en el patrimoni net consolidats

Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018

En milers d'euros

Fonts dels canvis en el patrimoni net	Capital	Prima d'emissió	Instruments de patrimoni emesos diferents del capital	Altres elements de patrimoni net	Guanys acumulats	Reserves de revaloració	Altres reserves	(-) Accions pròpies	Resultat atribuïble als propietaris de la dominant	(-) Dividends a compte	Un altre resultat global acumulat	Interessos minoritaris: Un altre resultat global acumulat	Interessos minoritaris: Altres elements	Total
Saldo d'obertura 31/12/2017	**703.371**	**7.899.227**	**-**	**32.483**	**-**	**-**	**4.207.340**	**(106.343)**	**801.466**	**(111.628)**	**(265.311)**	**207**	**60.969**	**13.221.781**
Efectes de la correcció d'errors	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Efectes dels canvis en les polítiques comptables	-	-	-	-	-	-	(707.405)	-	-	-	59.146	-	-	**(648.259)**
Saldo d'obertura 01/01/2018	**703.371**	**7.899.227**	**-**	**32.483**	**-**	**-**	**3.499.935**	**(106.343)**	**801.466**	**(111.628)**	**(206.165)**	**207**	**60.969**	**12.573.522**
Resultat global total del període	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**328.102**	**-**	**(285.305)**	**(89)**	**7.128**	**49.836**
Altres variacions del patrimoni net	**-**	**-**	**-**	**3.004**	**-**	**-**	**333.000**	**(37.109)**	**(801.466)**	**889**	**-**	**-**	**(4.676)**	**(506.358)**
Emissió d'accions ordinàries	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Emissió d'accions preferents	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Emissió d'altres instruments de patrimoni	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Exercici o venciment d'altres instruments de patrimoni emesos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Conversió de deute en patrimoni net	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Reducció del capital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Dividends (o remuneracions als socis)	-	-	-	-	-	-	(281.348)	-	-	(110.739)	-	-	-	**(392.087)**
Compra d'accions pròpies	-	-	-	-	-	-	-	(267.449)	-	-	-	-	-	**(267.449)**
Venda o cancel·lació d'accions pròpies	-	-	-	-	-	-	1.795	230.340	-	-	-	-	-	**232.135**
Reclassificació d'instruments financers del patrimoni net al passiu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Reclassificació d'instruments financers del passiu al patrimoni net	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Transferències entre components del patrimoni net	-	-	-	-	-	-	689.838	-	(801.466)	111.628	-	-	-	**-**
Augment o (-) disminució del patrimoni net resultant de combinacions de negocis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Pagaments basats en accions	-	-	-	3.004	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**3.004**
Altres augments o (-) disminucions del patrimoni net	-	-	-	-	-	-	(77.285)	-	-	-	-	-	(4.676)	**(81.961)**
Saldo de tancament 31/12/2018	**703.371**	**7.899.227**	**-**	**35.487**	**-**	**-**	**3.832.935**	**(143.452)**	**328.102**	**(110.739)**	**(491.470)**	**118**	**63.421**	**12.117.000**

Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (vegeu l'apartat "Comparació de la informació" en la nota 1).

Les notes explicatives 1 a 43 i els annexos I a VII adjunts formen part integrant de l'estat de canvis en el patrimoni net consolidat el 31 de desembre de 2019.

Estats de fluxos d'efectiu consolidats del grup Banc Sabadell

Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018

En milers d'euros

	Nota	2019	2018 (*)
Fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació		**(10.395.460)**	**(3.527.010)**
Resultat de l'exercici		776.878	335.230
Ajustos per obtenir els fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació		1.438.317	1.734.258
Amortització		469.656	353.095
Altres ajustos		968.661	1.381.163
Augment/disminució net dels actius d'explotació		(11.821.101)	(6.889.631)
Actius financers mantinguts per negociar		(395.901)	(472.461)
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats		(29.743)	18.417
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats		-	-
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		5.479.518	1.572.710
Actius financers a cost amortitzat		(16.457.905)	(8.349.090)
Altres actius d'explotació		(417.070)	340.793
Augment/disminució net dels passius d'explotació		(522.824)	1.351.513
Passius financers mantinguts per negociar		976.011	307.139
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats		-	-
Passius financers a cost amortitzat		(1.570.415)	1.534.920
Altres passius d'explotació		71.580	(490.546)
Cobraments/Pagaments per impost sobre els guanys		(266.730)	(58.380)
Fluxos d'efectiu de les activitats d'inversió		**2.232.503**	**624.954**
Pagaments		(793.531)	(738.048)
Actius tangibles	15	(445.174)	(300.530)
Actius intangibles	16	(333.321)	(375.093)
Inversions en negocis conjunts i associades	14	(14.653)	(46.178)
Entitats dependents i altres unitats de negoci	Annex I	(383)	(16.247)
Actius no corrents i passius que s'han classificat com a mantinguts per a la venda		-	-
Altres pagaments relacionats amb activitats d'inversió		-	-
Cobraments		3.026.034	1.363.002
Actius tangibles	15, 36	252.844	504.881
Actius intangibles		-	-
Inversions en negocis conjunts i associades	14	114.615	93.240
Entitats dependents i altres unitats de negoci		-	-
Actius no corrents i passius que s'han classificat com a mantinguts per a la venda		2.658.575	764.881
Altres cobraments relacionats amb activitats d'inversió		-	-

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (vegeu l'apartat "Comparabilitat de la informació" en la nota 1).

Les notes explicatives 1 a 43 i els annexos I a VII adjunts formen part integrant de l'estat de fluxos d'efectiu consolidat de l'exercici 2019.

Estats de fluxos d'efectiu consolidats del grup Banc Sabadell

Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018

En milers d'euros

	Nota	2019	2018 (*)
Fluxos d'efectiu de les activitats de finançament		**(261.814)**	**21.324**
Pagaments		(477.854)	(710.811)
Dividends		(56.270)	(392.087)
Passius subordinats		-	-
Amortització d'instruments de patrimoni propi		-	-
Adquisició d'instruments de patrimoni propi		(210.624)	(267.449)
Altres pagaments relacionats amb activitats de finançament		(210.960)	(51.275)
Cobraments		216.040	732.135
Passius subordinats		-	500.000
Emissió d'instruments de patrimoni propi		-	-
Alienació d'instruments de patrimoni propi		216.040	232.135
Altres cobraments relacionats amb activitats de finançament		-	-
Efecte de les variacions dels tipus de canvi		**99.494**	**12.404**
Augment (disminució) net de l'efectiu i equivalents		**(8.325.277)**	**(2.868.328)**
Efectiu i equivalents a l'inici de l'exercici	7	**23.494.479**	**26.362.807**
Efectiu i equivalents al final de l'exercici	7	**15.169.202**	**23.494.479**
Promemòria			
FLUXOS D'EFECTIU CORRESPONENTS A:			
Interessos percebuts		4.939.689	4.822.300
Interessos pagats		(1.329.782)	1.134.273
Dividends percebuts		4.516	8.180
COMPONENTS DE L'EFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DE L'EXERCICI			
Efectiu	7	897.745	814.761
Saldos equivalents a l'efectiu en bancs centrals	7	13.587.274	22.065.440
Altres dipòsits a la vista	7	684.183	614.278
Altres actius financers		-	-
Menys: descoberts bancaris reintegrables a la vista		-	-
TOTAL EFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DE L'EXERCICI		**15.169.202**	**23.494.479**
Del qual: en poder d'entitats del grup, però no disponible pel grup		-	-

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (vegeu l'apartat "Comparabilitat de la informació" en la nota 1).

Les notes explicatives 1 a 43 i els annexos I a VII adjunts formen part integrant de l'estat de fluxos d'efectiu consolidat de l'exercici 2019.

MEMÒRIA DELS COMPTES ANUALS CONSOLIDATS DEL GRUP BANC SABADELL

Per a l'exercici acabat el 31 de desembre de 2019

Nota 1 – Activitat, polítiques i pràctiques de comptabilitat

1.1 Activitat

Banco de Sabadell, S.A. (a partir d'ara, també Banc Sabadell, el banc o la societat), amb domicili social a Alacant, avinguda Óscar Esplá, 37, té per objecte social el desenvolupament de l'activitat bancària i està subjecte a la normativa i les regulacions de les entitats bancàries que operen a Espanya. La supervisió de Banc Sabadell en base consolidada la té assumida com a supervisor el Banc Central Europeu (BCE).

El banc és la societat dominant d'un grup d'entitats (vegeu l'Annex I i la nota 2) l'activitat de les quals controla directament o indirectament i que constitueixen, juntament amb aquest, el grup Banc Sabadell (en endavant, el grup).

1.2 Bases de presentació

Els comptes anuals consolidats de l'exercici 2019 del grup han estat elaborats d'acord amb el que estableixen les Normes Internacionals d'Informació Financera adoptades per la Unió Europea (NIIF) aplicables en tancar l'exercici 2019, tenint en compte la Circular 4/2017 del Banc d'Espanya, de 27 de novembre, i altres disposicions del marc normatiu d'informació financera aplicable al grup, de tal manera que mostren la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera consolidada del grup el 31 de desembre de 2019 i dels resultats de les seves operacions, dels canvis en el patrimoni net i dels fluxos d'efectiu, consolidats, que s'han produït en l'exercici 2019.

Els comptes anuals consolidats s'han preparat a partir dels registres de comptabilitat mantinguts pel banc i per cadascuna de les entitats restants integrades en el grup. Inclouen les reclassificacions i els ajustos necessaris per homogeneïtzar els principis i les polítiques comptables, així com els criteris de valoració als aplicats pel grup, descrits en aquesta mateixa nota.

La informació continguda en aquests comptes anuals consolidats és responsabilitat dels administradors de l'entitat dominant del grup. Els comptes anuals consolidats de l'exercici 2019 del grup han estat formulats pels administradors de Banc Sabadell en la reunió del Consell d'Administració de data 30 de gener de 2020 i estan pendents d'aprovació per la Junta General d'Accionistes, la qual s'espera que els aprovi sense canvis significatius.

Aquests comptes anuals consolidats, llevat de menció en sentit contrari, es presenten en milers d'euros. Per tal de presentar els imports en milers d'euros, els saldos comptables han estat objecte d'arrodoniment; per això, és possible que els imports que apareguin en certes taules no siguin la suma aritmètica exacta de les xifres que els precedeixen.

Normes i interpretacions emeses per l'International Accounting Standards Board (IASB) que han entrat en vigor en l'exercici 2019

Durant l'exercici 2019 han entrat en vigor i han estat adoptades per la Unió Europea les normes següents:

Normes	Títols
NIIF 16	Arrendaments
Modificacions de la NIIF 9	Clàusules de prepagament amb compensació negativa
Interpretació CINIIF 23	Incertesa sobre els tractaments dels impostos als guanys
Modificacions de la NIC 28	Interessos a llarg termini en associades i negocis conjunts
Millores anuals de les NIIF	Cicle 2015-2017
Modificacions de la NIC 19	Modificació, liquidació o reducció d'un pla

NIIF 16 "Arrendaments"

La NIIF 16 "Arrendaments" va entrar en vigor l'1 de gener de 2019. Aquesta norma estableix els principis per al registre, la valoració, la presentació i el desglossament dels contractes d'arrendament i ha implicat l'adopció de canvis en les polítiques comptables del grup en relació amb aquests contractes (vegeu la nota 1.3.11).

En la dada de primera aplicació, el grup ha optat per aplicar aquesta norma retroactivament, reconeixent l'efecte acumulat de l'aplicació inicial en el balanç consolidat l'1 de gener de 2019, sense reexpressar la informació comparativa de l'exercici de 2018, d'acord amb les disposicions transitòries de la norma (vegeu l'apartat "Comparabilitat de la informació" d'aquesta nota). Així mateix, el grup s'ha acollit als supòsits pràctics definits en el paràgraf C10 de la NIIF 16 permesos per a l'enfocament de primera aplicació pel qual s'ha optat.

Com a conseqüència de l'entrada en vigor de la NIIF 16, el grup ha registrat un passiu per arrendament l'1 de gener de 2019 per un import de 1.107 milions d'euros i un actiu per un import igual al del passiu per arrendament en relació amb els contractes considerats com a contractes d'arrendament operatiu d'acord amb els requeriments de la NIC 17, derogada per la NIIF 16. Aquest passiu per arrendament merita un tipus d'interès mitjà anual de l'1,73%.

La conciliació entre els compromisos per arrendaments operatius el 31 de desembre de 2018 i el passiu per arrendament registrat l'1 de gener de 2019 es mostra a continuació:

En milions d'euros	
Compromisos d'arrendaments operatius el 31 de desembre de 2018 descomptats al tipus incremental de finançament	**800**
Arrendaments a curt termini registrats com una despesa lineal	(4)
Ajustos derivats d'un tractament diferent en les opcions d'extensió i terminació	311
Passiu per arrendament l'1 de gener de 2019	**1.107**

La primera aplicació d'aquesta norma no ha tingut impacte en el patrimoni net consolidat del grup, si bé ha suposat una reducció de la ràtio de Common Equity Tier 1 (CET 1) de 15 punts bàsics. D'altra banda, l'entrada en vigor d'aquesta norma no ha tingut un impacte significatiu en el benefici per acció ni en la informació segmentada del grup en l'exercici de 2019.

Modificacions de la NIIF 9 "Clàusules de prepagament amb compensació negativa"

Aquesta modificació permet que aquells actius financers els fluxos de caixa dels quals representin només pagaments de principal i interessos, excepte pel fet que en el cas de la seva cancel·lació anticipada donin lloc a pagaments compensatoris per part de l'entitat prestadora al prestatari, es puguin valorar, sota determinades circumstàncies, pel seu cost amortitzat o pel seu valor raonable amb contrapartida en el patrimoni net.

Interpretació CINIIF 23 "Incertesa sobre els tractaments dels impostos als guanys"

Aquesta interpretació estableix com estimar la posició tributària comptable quan hi hagi incertesa sobre els tractaments dels impostos als guanys. En aquest sentit, requereix que les entitats determinin si les posicions tributàries incertes han de ser valorades per separat o de manera agregada i si és probable que l'autoritat tributària accepti un tractament tributari incert aplicat, o que es pretengui aplicar, en la preparació de l'impost als guanys:

- en cas que sigui així, les entitats han de determinar la seva posició tributària comptable consistentment amb el tractament tributari usat o planificat;

- en cas contrari, les entitats han de reflectir l'efecte de la incertesa en la determinació de la seva posició tributària comptable.

Modificacions a la NIC 28 "Interessos a llarg termini en associades i negocis conjunts"

Aquestes modificacions aclareixen que les entitats han d'aplicar la NIIF 9, incloent-hi els seus requeriments en relació amb el deteriorament d'instruments financers, als interessos a llarg termini en associades i negocis conjunts que formin part de la inversió neta en l'entitat associada o en el negoci conjunt, però que no es valorin pel mètode de la participació.

Millores anuals de les NIIF "Cicle 2015-2017"

Aquestes millores incorporen modificacions menors de les normes NIC 12 – "Impost als guanys", NIC 23 "Costos per interessos", NIIF 3 "Combinacions de negocis" i NIIF 11 "Acords conjunts".

En particular, la modificació de la NIC 12 aclareix que una entitat reconeixerà les conseqüències dels dividends en l'impost als guanys d'acord amb on l'entitat va reconèixer originalment aquestes transaccions o successos passats. L'aplicació d'aquesta modificació ha suposat el registre de l'impacte fiscal de la remuneració de les participacions preferents contingentment convertibles en accions com una menor despesa per import de 21.975 milers d'euros en l'epígraf "*Despeses o ingressos per impostos sobre els resultats de les activitats continuades*" del compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici 2019.

Modificacions de la NIC 19 "Modificació, reducció o liquidació d'un pla"

Aquesta modificació de la NIC 19 requereix que una entitat faci servir hipòtesis actuarials actualitzades per determinar el cost del servei actual i l'interès net per la resta del període després d'una modificació, reducció o liquidació d'un pla, i que reconegui en els resultats com a part del cost del servei passat, o un guany o una pèrdua en la liquidació, o qualsevol reducció en un superàvit, fins i tot si aquest superàvit no s'ha reconegut prèviament a causa de l'impacte del límit dels actius.

Excepte per l'impacte derivat de l'adopció de la NIIF 16 i la modificació de la NIC 12 descrites anteriorment, de l'aplicació d'aquestes normes no se n'han derivat efectes significatius en els comptes anuals consolidats.

Normes i interpretacions emeses per l'IASB no vigents

El 31 de desembre de 2019, les següents són les normes i interpretacions més significatives per al grup que han estat publicades per l'IASB però que no s'han aplicat en l'elaboració d'aquests comptes anuals consolidats, bé perquè la seva data d'efectivitat és posterior a la data d'aquests comptes o bé perquè encara no han estat adoptades per la Unió Europea:

Normes i interpretacions	Títol	Aplicació obligatòria per a exercicis iniciats a partir de:
Aprovades per a la seva aplicació a la UE		
Referències al marc conceptual de les NIIF	Modificació de les referències al marc conceptual de les NIIF	1 de gener de 2020
Modificacions a la NIC 1 i NIC 8	Definició de material	1 de gener de 2020
No aprovades per a la seva aplicació a la UE		
NIIF 17	Contractes d'assegurances	1 de gener de 2021 (*)
Modificacions de la NIIF 3	Combinacions de negocis	1 de gener de 2020
Modificacions a la NIIF 9, NIC 39 i NIIF 7 (**)	Reforma de la taxa d'interès de referència	1 de gener de 2020

(*) L'IASB n'ha proposat l'ajornament a l'1 de gener de 2020.

(**) Aquestes modificacions han estat aprovades per a la seva aplicació a la UE amb posterioritat al tancament de l'exercici 2019.

El grup ha avaluat els impactes que es deriven d'aquestes normes i interpretacions i ha decidit no exercir-ne l'aplicació anticipada, en cas que sigui possible. Així mateix, llevat que a continuació s'indiqui el contrari, la direcció estima que la seva adopció no tindrà un impacte significatiu per al grup.

Aprovades per a la seva aplicació a la UE

Modificació de les referències al marc conceptual de les NIIF

El marc conceptual estableix els conceptes fonamentals aplicats en el desenvolupament de noves NIIF i contribueix a assegurar que aquestes són consistents i que transaccions similars són registrades de la mateixa manera, amb l'objectiu de proporcionar informació útil als seus usuaris. Així mateix, també ajuda les entitats a desenvolupar criteris comptables quan no hi ha normes desenvolupades aplicables a una transacció particular.

El marc conceptual revisat va entrar en vigor el març de 2018, i entre altres aspectes va reintroduir el concepte de prudència, modifica les definicions d'actiu i passiu, va incorporar aclariments en relació amb l'alta i la baixa d'actius i passius i sobre la base de mesurament dels elements dels estats financers, i va situar els resultats com l'indicador clau del rendiment d'una entitat.

A més a més, l'IASB va publicar el document "Modificació de les referències al marc conceptual de les NIIF", que actualitza les referències incloses en diverses NIIF al nou marc conceptual.

Modificacions a la NIC 1 i NIC 8 " Definició de material"

Aquestes modificacions estableixen una nova definició de "material" a fi d'ajudar les companyies a prendre decisions que impliquin l'aplicació de judicis en relació amb la informació que s'hagi d'incorporar en els estats financers. D'acord amb la nova definició, una informació és material si la seva omissió, distorsió o enfosquiment podrien raonablement tenir un impacte en les decisions que els usuaris prenen sobre la base dels estats financers de l'entitat.

No aprovades per a la seva aplicació a la UE

NIIF 17 "Contractes d'assegurances"

La NIIF 17 estableix els principis de reconeixement, mesurament, presentació i desglossament dels contractes d'assegurances. L'objectiu de la NIIF 17 és assegurar que les entitats proporcionen informació rellevant i fidedigna sobre aquest tipus de contractes.

D'acord amb aquesta norma, els contractes d'assegurances combinen trets dels instruments financers i dels contractes de serveis. A més a més, molts contractes d'assegurances generen fluxos d'efectiu que varien substancialment i que tenen una gran durada. Amb l'objectiu de proporcionar informació útil sobre aquests aspectes, la NIIF 17:

- Combina el mesurament actual dels fluxos d'efectiu futurs amb el reconeixement d'ingressos al llarg del període en què es prestin els serveis establerts en els contractes.

- Presenta els resultats pels serveis prestats separadament de les despeses i els ingressos financers d'aquests contractes.

- Requereix que les entitats decideixin si reconeixeran la totalitat dels seus ingressos i despeses financeres pels contractes d'assegurances en el compte de pèrdues i guanys o si part d'aquests resultats es reconeixeran en el patrimoni net.

Modificacions de la NIIF 3 "Combinacions de negoci"

Aquestes modificacions tenen per objecte introduir millores en la definició de negoci per tal d'ajudar les entitats a diferenciar entre compres d'actius i adquisicions de negocis. Aquesta distinció és rellevant perquè només es genera fons de comerç en les adquisicions de negocis.

La definició modificada de negoci incideix en el fet que l'objectiu d'un negoci és proporcionar béns i serveis als consumidors, mentre que l'antiga definició s'enfocava en l'obtenció de dividends, la reducció de costos o altres beneficis per part dels inversors.

Modificacions a la NIIF 9, NIC 39 i NIIF 7 " Reforma de la taxa d' interès de referència"

Aquestes modificacions tenen per objecte assegurar que les companyies poden continuar proporcionant informació rellevant durant el període d'incertesa que sorgeix com a conseqüència de la substitució de les taxes d'interès de referència, en particular les taxes interbancàries d'oferta (IBOR).

D'acord amb això, s'han modificat alguns requeriments específics de la comptabilitat de cobertures a fi de mitigar els impactes negatius que es podrien derivar de la substitució de les taxes d'interès de referència. Així mateix, les modificacions incorporades requereixen que les entitats proporcionin informació addicional en relació amb les cobertures afectades per aquesta incertesa.

Aquestes modificacions constitueixen la Fase 1 dels canvis normatius previstos en relació amb la reforma de les taxes d'interès de referència. Actualment, l'IASB està treballant en la Fase 2 d'aquest projecte, en la qual s'avaluaran les conseqüències potencials en els estats financers de reemplaçar una taxa de referència per una alternativa.

En l'exercici 2018, el banc va crear un grup específic d'anàlisi dels impactes que la reforma de les taxes d'interès està tenint des d'un punt de vista contractual (modificacions necessàries a incloure en els contractes), financer (valoracions dels instruments i les mètriques de risc), operacional (impactes en sistemes i processos) i de conducta (comunicacions amb clients). D'acord amb l'anàlisi duta a terme, i considerant que encara no s'ha publicat la normativa comptable en relació amb la Fase 2 d'aquest projecte, Banc Sabadell ha estimat que l'impacte en els seus estats financers consolidats derivat de la reforma de les taxes d'interès de referència no serà significatiu.

Judicis i estimacions duts a terme

La preparació dels comptes anuals consolidats exigeix l'ús de certes estimacions comptables. Així mateix, exigeix a la direcció que exerceixi el seu judici en el procés d'aplicar les polítiques comptables del grup. Aquests judicis i estimacions poden afectar l'import dels actius i passius i el desglossament dels actius i passius contingents en la data dels comptes anuals consolidats, així com l'import dels ingressos i les despeses de l'exercici.

Els principals judicis i estimacions efectuats es refereixen als conceptes següents:

- La determinació dels models de negoci segons els quals es gestionen els actius financers (vegeu les notes 1.3.3, 8 i 11).

- La determinació de l'augment significatiu del risc de crèdit dels actius financers des del seu reconeixement inicial (vegeu les notes 1.3.4, 8 i 11).

- Les pèrdues per deteriorament de determinats actius financers (vegeu les notes 1.3.4, 8, 9 i 11).

- Les hipòtesis emprades en el càlcul actuarial dels passius i compromisos per retribucions postocupació (vegeu les notes 1.3.17 i 22).

- La valoració dels fons de comerç de consolidació (vegeu les notes 1.3.12 i 16).

- La vida útil i les pèrdues per deteriorament dels actius tangibles i altres actius intangibles (vegeu les notes 1.3.10, 1.3.11, 1.3.12, 15 i 16).

- Les provisions i la consideració de passius contingents (vegeu les notes 1.3.16 i 22).

- El valor raonable d'actius financers no cotitzats (vegeu la nota 6).

- El valor raonable dels actius immobiliaris mantinguts en el balanç (vegeu les notes 1.3.9, 1.3.10, 1.3.13 i 6).

- La recuperabilitat dels actius fiscals diferits no monetitzables i crèdits fiscals (vegeu la nota 39).

- El termini dels contractes d'arrendament i el tipus de descompte utilitzat en la valoració del passiu per arrendament (vegeu l'apartat "Normes i interpretacions emeses per l'International Accounting Standards Board (IASB) que han entrat en vigor en l'exercici 2019" d'aquesta nota i les notes 1.3.11 i 15).

Tot i que les estimacions dutes a terme es basen en el millor coneixement de la direcció de les circumstàncies actuals i previsibles, els resultats finals podrien diferir d'aquestes estimacions.

1.3 Principis i polítiques comptables i criteris de valoració aplicats

A continuació, es descriuen els principis i les polítiques comptables, així com els criteris de valoració més significatius aplicats per elaborar aquests comptes anuals consolidats: No hi ha cap principi comptable o criteri de valoració que, tenint un efecte significatiu en els comptes anuals consolidats del grup de l'exercici 2019, s'hagi deixat d'aplicar en la seva elaboració.

1.3.1 Principis de consolidació

En el procés de consolidació es distingeix entre entitats dependents, negocis conjunts, entitats associades i entitats estructurades.

Entitats dependents

Les entitats dependents són aquelles sobre les quals el grup té el control, situació que es produeix quan el grup està exposat, o té dret, a rendiments variables procedents de la seva implicació en la participada i té la capacitat d'influir en aquests rendiments a través del seu poder sobre aquesta.

Perquè es consideri que hi ha control han de concórrer les circumstàncies següents:

- Poder: Un inversor té poder sobre una participada quan té drets en vigor que li proporcionen la capacitat de dirigir les activitats rellevants, és a dir, les que afecten de manera significativa els rendiments de la participada.

- Rendiments: Un inversor està exposat, o té dret, a rendiments variables per la seva implicació en la participada quan els rendiments que obté per aquesta implicació poden variar en funció de l'evolució econòmica de la participada. Els rendiments de l'inversor poden ser només positius, només negatius o alhora positius i negatius.

- Relació entre poder i rendiments: Un inversor controla una participada si l'inversor no tan sols té poder sobre aquesta i està exposat, o té dret, a uns rendiments variables per la seva implicació en aquesta, sinó que també té la capacitat d'utilitzar el seu poder per influir en els rendiments que obté per aquesta implicació en la participada.

En el moment de prendre el control d'una entitat dependent, el grup aplica el mètode d'adquisició que preveu el marc normatiu per a les combinacions de negoci (vegeu la nota 1.3.2), llevat que es tracti de l'adquisició d'un actiu o grup d'actius.

Els estats financers de les entitats dependents es consoliden amb els del banc per aplicació del mètode d'integració global.

La participació de tercers en el patrimoni net consolidat del grup es presenta en l'epígraf d'"*Interessos minoritaris (participacions no dominants)*" del balanç consolidat i la part del resultat de l'exercici atribuïble a aquests es presenta en l'epígraf de "*Resultat de l'exercici - Atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants)*" del compte de pèrdues i guanys consolidat.

Negocis conjunts

Són aquelles entitats sobre les quals es tenen acords contractuals de control conjunt, en virtut dels quals les decisions sobre les activitats rellevants les prenen de manera unànime les altres entitats amb qui comparteix el control.

Les inversions en negocis conjunts es valoren per aplicació del mètode de la participació, és a dir, per la fracció del patrimonial net que representa la participació de cada entitat en el seu capital una vegada considerats els dividends percebuts d'aquestes i altres eliminacions patrimonials.

El grup no ha mantingut inversions en negocis conjunts en l'exercici 2019.

Entitats associades

Són entitats associades aquelles sobre les quals el grup exerceix una influència significativa, que es manifesta, en general, encara que no exclusivament, pel fet de mantenir una participació, directa o indirecta, del 20% o més dels drets de vot de la participada.

En els comptes anuals consolidats, les entitats associades es valoren pel mètode de la participació.

Entitats estructurades

Una entitat estructurada és una entitat que ha estat dissenyada de manera que els drets de vot o similars no siguin el factor decisiu a l'hora de decidir qui controla l'entitat.

En els casos en què el grup participa en entitats, o les constitueix, per a la transmissió de riscos o altres fins, o amb l'objectiu de permetre l'accés als clients a determinades inversions, es determina, considerant el que estableix el marc normatiu, si hi ha control, segons s'ha descrit anteriorment, i, per tant, si han de ser objecte de consolidació o no. En particular, es prenen en consideració, entre d'altres, els factors següents:

- Anàlisi de la influència del grup en les activitats rellevants de l'entitat que puguin arribar a influir en l'import dels seus rendiments.

- Compromisos implícits o explícits del grup per donar suport financer a l'entitat.

- Identificació del gestor de l'entitat i anàlisi del règim de retribucions.

- Existència de drets d'exclusió (possibilitat de revocar els gestors).

- Exposició significativa del grup als rendiments variables dels actius de l'entitat.

Entre aquestes entitats es troben els denominats "fons de titulització d'actius", que són consolidats en els casos en què, basant-se en l'anàlisi anterior, es determina que el grup ha mantingut el control. Per a aquestes operacions, generalment hi ha acords contractuals de suport financer d'ús comú en el mercat de les titulitzacions, i no hi ha acords de suport financer significatiu addicional al que s'ha establert contractualment. Per tot això, es considera que, per a la majoria de les titulitzacions dutes a terme pel grup, els riscos transferits no es poden donar de baixa de l'actiu del balanç consolidat i les emissions dels fons de titulització es registren com a passius en el balanç consolidat del grup.

En el cas de les societats i els fons d'inversió i de pensions gestionats pel grup (en la major part dels casos, fons detallistes sense personalitat jurídica sobre els quals els inversors adquireixen unitats alíquotes que els proporcionen la propietat del patrimoni gestionat), es considera que no compleixen amb els requeriments del marc normatiu per considerar-los entitats estructurades, alhora que s'analitzen amb els mateixos criteris que les entitats dependents. Aquestes societats i fons són autosuficients pel que fa a les seves activitats i no depenen d'una estructura de capital que pugui arribar a impedir la realització de les seves activitats sense suport financer addicional, per la qual cosa no són objecte de consolidació.

l'Annex II es facilita el desglossament de les entitats estructurades del grup.

tots els casos, la consolidació dels resultats generats per les societats que s'integren en el grup en un exercici es tenint en compte, únicament, els relatius al període comprès entre la data d'adquisició i el tancament de l'exercici. í mateix, la consolidació dels resultats generats per les societats alienades en l'exercici s'efectua tenint en compte, icament, els relatius al període comprès entre l'inici de l'exercici i la data d'alienació.

En el procés de consolidació s'han eliminat tots els saldos i les transaccions importants entre les societats que integren el grup en la proporció que els correspongui en funció del mètode de consolidació aplicat.

Les entitats financeres i asseguradores, tant dependents com associades i independentment del país on estiguin localitzades, estan subjectes a la supervisió i regulació de diferents organismes. Les lleis vigents en les diferents jurisdiccions, juntament amb la necessitat de complir amb uns requeriments mínims de capital i l'actuació supervisora, són circumstàncies que podrien afectar la capacitat d'aquestes entitats bancàries per transferir fons en forma de diners en efectiu, dividends, préstecs o bestretes.

En la nota 2 s'inclou la informació sobre les adquisicions i alienacions més significatives que han tingut lloc en l'exercici. En l'Annex I es facilita informació significativa sobre les societats que s'integren en el grup.

1.3.2 Combinacions de negocis

Una combinació de negocis és una transacció, o qualsevol altre esdeveniment, per la qual el grup obté el control d'un negoci o diversos. El registre comptable de les combinacions de negocis s'efectua per aplicació del mètode de l'adquisició.

D'acord amb aquest mètode, l'entitat adquirent ha de reconèixer en els seus estats financers els actius adquirits i els passius assumits, considerant també els passius contingents, segons el seu valor raonable, inclosos aquells que l'entitat adquirida no tenia reconeguts comptablement. Alhora, aquest mètode requereix l'estimació del cost de la combinació de negocis, que normalment es correspon amb la contraprestació lliurada, definit com el valor raonable, en la data d'adquisició, dels actius lliurats, dels passius en què s'ha incorregut davant dels antics propietaris del negoci adquirit i dels instruments de patrimoni emesos, si escau, per l'entitat adquirent.

El grup reconeix un fons de comerç en els comptes anuals consolidats si en la data d'adquisició hi ha una diferència positiva entre:

- la suma de la contraprestació lliurada més l'import de tots els interessos minoritaris i el valor raonable de les inversions prèvies en el negoci adquirit, i

- el valor raonable dels actius i passius reconeguts.

Si la diferència resulta negativa, es registra en l'epígraf de "*Fons de comerç negatiu reconegut en resultats*" del compte de pèrdues i guanys consolidat.

En els casos en què l'import de la contraprestació depengui d'esdeveniments futurs, qualsevol contraprestació contingent és reconeguda com a part de la contraprestació lliurada i mesurada pel seu valor raonable en la data d'adquisició. Així mateix, els costos associats a l'operació no formen, a aquests efectes, part del cost de la combinació de negocis.

Si el cost de la combinació de negocis o el valor raonable assignat als actius, passius o passius contingents de l'entitat adquirida no es pot determinar de manera definitiva, la comptabilització inicial de la combinació de negocis es considerarà provisional. En tot cas, el procés ha de quedar completat en el termini màxim d'un any des de la data d'adquisició i amb efecte en aquesta data.

Els interessos minoritaris en l'entitat adquirida es valoren prenent com a base el percentatge proporcional dels actius nets identificats de l'entitat adquirida. En el cas de compres i alienacions d'aquests interessos minoritaris, es comptabilitzen com a transaccions de capital quan no donen lloc a un canvi de control. No es reconeix cap pèrdua ni guany en el compte de pèrdues i guanys consolidat i no es torna a valorar el fons de comerç inicialment reconegut. Qualsevol diferència entre la contraprestació lliurada o rebuda i la disminució o l'augment dels interessos minoritaris, respectivament, es reconeix en reserves.

Pel que fa a les aportacions no monetàries de negocis a entitats associades o controlades conjuntament en què es produeix una pèrdua de control sobre aquests, la política comptable del grup suposa el registre en el compte de pèrdues i guanys consolidat del guany o la pèrdua completa, i valora la participació romanent al seu valor raonable, si escau.

1.3.3 Valoració dels instruments financers i registre de les variacions sorgides en la seva valoració posterior

Generalment, tots els instruments financers es registren inicialment pel seu valor raonable (vegeu definició en la nota 6), que, llevat d'evidència en contra, coincideix amb el preu de la transacció. Per als instruments financers que no es registrin a valor raonable amb canvis en resultats, l'import del valor raonable s'ajusta afegint o deduint els costos de transacció directament atribuïbles a la seva adquisició o emissió. En el cas dels instruments financers a valor raonable amb canvis en resultats, els costos de transacció directament atribuïbles es reconeixen immediatament en el compte de pèrdues i guanys consolidat. Com a norma general, les compres i vendes convencionals d'actius financers es comptabilitzen, en el balanç consolidat del grup, aplicant la data de liquidació.

Les variacions en el valor dels instruments financers amb origen en la meritació d'interessos i conceptes assimilats es registren en el compte de pèrdues i guanys consolidat, en els epígrafs d'"*Ingressos per interessos*" o "*Despeses per interessos*", segons correspongui. Els dividends percebuts d'altres societats es registren en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici en què neix el dret de percebre'ls.

Els instruments que formen part d'una relació de cobertura es tracten d'acord amb la normativa aplicable a la comptabilitat de cobertures.

Les variacions en les valoracions que es produeixin amb posterioritat al registre inicial per causes diferents de les esmentades anteriorment es tracten en funció de la classificació dels actius i passius financers a l'efecte de la seva valoració, que, amb caràcter general, es fa sobre la base dels aspectes següents:

- El model de negoci per a la gestió dels actius financers.

- Les característiques dels fluxos d'efectiu contractuals dels actius financers.

Model de negoci

Model de negoci és la manera com es gestionen els actius financers per generar fluxos d'efectiu. El model de negoci es determina considerant com es gestionen conjuntament grups d'actius financers per aconseguir un objectiu concret. Per tant, el model de negoci no depèn de les intencions del grup per a un instrument individual, sinó que es determina per a un conjunt d'instruments.

A continuació, s'indiquen els models de negoci que fa servir el grup:

- Manteniment dels actius financers per percebre els seus fluxos d'efectiu contractuals: sota aquest model, els actius financers es gestionen amb l'objectiu de cobrar els seus fluxos d'efectiu contractuals concrets i no per obtenir un rendiment global conservant i venent actius. Tot i això, es permeten alienacions anteriors al venciment dels actius en determinades circumstàncies. Entre les vendes que poden ser compatibles amb un model de mantenir els actius per rebre fluxos d'efectiu contractuals, es troben les poc freqüents o poc significatives, les d'actius propers al venciment, les motivades per un increment del risc de crèdit i les efectuades per gestionar el risc de concentració.

- Venda dels actius financers.

- Combinació dels dos models de negoci anteriors (manteniment dels actius financers per percebre els seus fluxos d'efectiu contractuals i venda dels actius financers): aquest model de negoci implica vendes d'actius més freqüents i de més valor, i aquestes són essencials al model de negoci.

Característiques de fluxos d'efectiu contractuals dels actius financers

Un actiu financer s'ha de classificar en el moment inicial en una de les dues categories següents:

- Els que tenen unes condicions contractuals que donen lloc, en dates especificades, a fluxos d'efectiu que consisteixen només en pagaments de principal i interessos sobre l'import del principal pendent.

- Resta d'actius financers.

A l'efecte d'aquesta classificació, el principal d'un actiu financer és el seu valor raonable en el moment del reconeixement inicial, que pot canviar al llarg de la vida de l'actiu financer; per exemple, si hi ha reemborsaments de principal. Així mateix, s'entén per interès la suma de la contraprestació pel valor temporal dels diners, pels costos de finançament i estructura i pel risc de crèdit associat a l'import del principal pendent de cobrament durant un període concret, més un marge de guany.

En cas que un actiu financer contingui clàusules contractuals que puguin arribar a modificar el calendari o l'import dels fluxos d'efectiu (per exemple, per opcions de prepagament o ampliació de l'instrument financer, per l'extensió del contracte, o per possibles compensacions residuals), el grup estimarà els fluxos d'efectiu que es puguin generar abans i després de la modificació i determinarà si són solament pagaments de principal i interessos sobre l'import de principal pendent.

En el moment del reconeixement inicial, les clàusules que tinguin un efecte molt reduït en els fluxos d'efectiu (efecte *de minimis*) o depenguin de l'ocurrència de successos excepcionals i molt improbables (característiques *non-genuine*) no impedeixen que un actiu financer es pugui classificar dins de la categoria els fluxos d'efectiu de la qual consisteixen solament en pagaments de principal i interessos.

Carteres de classificació dels instruments financers a l'efecte de la seva valoració

Els actius i passius financers es classifiquen a l'efecte de la seva valoració en les carteres següents, en funció dels aspectes descrits anteriorment:

Actius financers a cost amortitzat

Aquesta categoria inclou els actius financers que compleixin les dues condicions següents:

- Es gestionin amb un model de negoci l'objectiu del qual sigui mantenir-los per percebre els seus fluxos d'efectiu contractuals.

- Les seves condicions contractuals donen lloc a fluxos d'efectiu en dates especificades, que siguin només pagaments de principal i interessos sobre l'import del principal pendent.

En aquesta categoria es recull la inversió procedent de l'activitat típica de crèdit, com ara els imports d'efectiu disposats i pendents d'amortitzar pels clients en concepte de préstec o els dipòsits prestats a altres entitats, sigui quina sigui la seva instrumentació jurídica, i els valors representatius de deute que compleixin les dues condicions anteriorment assenyalades, així com els deutes contrets pels compradors de béns o usuaris de serveis que constitueixin part del negoci del grup.

Després del seu reconeixement inicial, els actius financers classificats en aquesta categoria es valoren a cost amortitzat, el qual s'ha d'entendre com el cost d'adquisició corregit pels reemborsaments de principal i la part imputada en el compte de pèrdues i guanys consolidat, fent servir el mètode del tipus d'interès efectiu, de la diferència entre el cost inicial i el valor corresponent de reemborsament al venciment. Així mateix, el cost amortitzat es minora per qualsevol reducció de valor per deteriorament reconeguda directament com una disminució de l'import de l'actiu o mitjançant un compte corrector o partida compensadora del seu valor.

El tipus d'interès efectiu és el tipus d'actualització que iguala exactament el valor d'un instrument financer amb els fluxos d'efectiu estimats durant la vida esperada de l'instrument, a partir de les seves condicions contractuals, com ara opcions d'amortització anticipada, però sense considerar pèrdues creditícies esperades. Per als instruments financers a tipus d'interès fix, el tipus d'interès efectiu coincideix amb el tipus d'interès contractual establert en el moment de la seva adquisició considerant, si s'escau, les comissions, els costos de transacció i les primes o els descomptes que, per la seva naturalesa, siguin assimilables a un tipus d'interès. En els instruments financers a tipus d'interès variable, el tipus d'interès efectiu coincideix amb la taxa de rendiment vigent per tots els conceptes fins a la primera revisió del tipus d'interès de referència que hagi de tenir lloc.

Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global

Aquesta categoria inclou els actius financers que compleixin les dues condicions següents:

- Es gestionin amb un model de negoci l'objectiu del qual combini la percepció dels seus fluxos d'efectiu contractuals i la seva venda.

- Les condicions contractuals donen lloc a fluxos d'efectiu en dates específiques que siguin només pagaments de principal i interessos sobre l'import del principal pendent.

Aquests actius financers es corresponen, fonamentalment, amb valors representatius de deute.

Així mateix, el grup pot optar, en el moment del reconeixement inicial i de manera irrevocable, per incloure en la cartera d'actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global les inversions en instruments de patrimoni net que no s'han de classificar com a mantinguts per negociar i que es classificarien, d'una altra manera, com a actius financers obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats.

Aquesta opció s'exerceix instrument a instrument. El grup ha exercit aquesta opció per a la major part d'aquests instruments financers en aquests comptes anuals consolidats.

Els ingressos i les despeses dels actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global es reconeixen d'acord amb els criteris següents:

- Els interessos meritats o, quan correspongui, els dividends meritats, en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

- Les diferències de canvi, en el compte de pèrdues i guanys consolidat quan es tracta d'actius financers monetaris, i en un altre resultat global, quan es tracta d'actius financers no monetaris.

- Les pèrdues per deteriorament de valor dels instruments de deute, o els guanys per la seva posterior recuperació, en el compte de pèrdues i guanys consolidat i, en el cas d'instruments de patrimoni, en un altre resultat global.

- La resta de canvis de valor, en un altre resultat global.

Quan un instrument de deute a valor raonable amb canvis en un altre resultat global es dona de baixa del balanç, l'import per canvi de valor registrat en l'epígraf d'"*Un altre resultat global acumulat*" del patrimoni net consolidat es reclassifica al compte de pèrdues i guanys consolidat. Tanmateix, quan un instrument de patrimoni net a valor raonable amb canvis en un altre resultat global es dona de baixa del balanç, aquest import no es reclassifica al compte de pèrdues i guanys consolidat, sinó a una partida de reserves.

Actius financers a valor raonable amb canvis en resultats

Un actiu financer es classifica en la cartera d'actius financers a valor raonable amb canvis en resultats sempre que pel model de negoci del grup per a la seva gestió o per les característiques dels seus fluxos d'efectiu contractuals no sigui procedent classificar-lo en alguna de les carteres descrites anteriorment.

Aquesta cartera se subdivideix, al seu torn, en:

- *Actius financers mantinguts per negociar*

  Els actius financers mantinguts per negociar són els que s'han adquirit amb l'objectiu de realitzar-los a curt termini, o siguin part d'una cartera d'instruments financers identificats i gestionats conjuntament, per a la qual s'han dut a terme actuacions recents per obtenir guanys a curt termini. També es consideren actius financers mantinguts per negociar els instruments derivats que no compleixin la definició de contracte de garantia financera ni hagin estat designats com a instruments de cobertura comptable.

- *Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats*

  En aquesta cartera es classifiquen la resta dels actius financers valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats.

Els canvis de valor raonable es registren directament en el compte de pèrdues i guanys consolidat distingint, per als instruments que no siguin derivats, entre la part atribuïble als rendiments meritats de l'instrument, que es registra com a "*Ingressos per interessos*", aplicant el mètode del tipus d'interès efectiu, o com a dividends, segons la seva naturalesa, i la resta, que es registra com a resultats d'operacions financeres en l'epígraf que correspongui.

Passius financers mantinguts per negociar

Els passius financers mantinguts per negociar inclouen els passius financers que s'han emès amb l'objectiu de readquirir-los a curt termini, o siguin part d'una cartera d'instruments financers identificats i gestionats conjuntament, per a la qual s'han dut a terme actuacions recents per obtenir guanys a curt termini. També inclouen les posicions curtes com a conseqüència de vendes en ferm de valors rebuts en préstecs de recompra inversa, en préstecs de valors o en garantia amb dret de venda, així com els instruments derivats que no compleixen la definició de contracte de garantia financera ni hagin estat designats com a instruments de cobertura comptable.

Els canvis de valor raonable es registren directament en el compte de pèrdues i guanys consolidat, i es distingeix, per als instruments que no siguin derivats, entre la part atribuïble als rendiments meritats de l'instrument, que es registra com a interessos, aplicant el mètode del tipus d'interès efectiu, i la resta, que es registra com a resultats d'operacions financeres en l'epígraf que correspongui.

Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats

Aquesta categoria inclou els passius financers que no formin part dels passius financers mantinguts per negociar i que hagin estat designats de manera irrevocable en el seu reconeixement inicial. Aquesta designació només es pot fer si es tracta d'instruments financers híbrids (vegeu l'apartat "Instruments financers híbrids" en aquesta mateixa nota) que compleixin les condicions per a la seva designació; si en fer-ho s'elimina o es redueix significativament alguna asimetria comptable en la valoració o en el reconeixement que sorgiria, d'una altra manera, de la valoració dels actius o passius, o dels seus guanys o pèrdues, sobre bases diferents; o si s'obté una informació més rellevant pel fet de tractar-se d'un grup d'instruments financers que es gestiona i el rendiment dels quals s'avalua segons el seu valor raonable d'acord amb una estratègia de gestió del risc o d'inversió documentada, i es facilita informació d'aquest grup segons el valor raonable al personal clau de la direcció.

Les variacions en el valor raonable d'aquests instruments es registren en el compte de pèrdues i guanys consolidat. No obstant això, l'import del canvi en el valor raonable del passiu financer atribuïble a canvis en el risc de crèdit propi d'aquest passiu es reconeix en l'epígraf d'"*Un altre resultat global acumulat*" del patrimoni net consolidat.

Passius financers a cost amortitzat

Els passius financers a cost amortitzat corresponen als passius financers que no tenen cabuda en les categories anteriors i que responen a les activitats típiques de captació de fons de les entitats financeres, siguin quins siguin la seva forma d'instrumentalització i el seu termini de venciment.

En particular, s'inclou en aquesta categoria el capital amb naturalesa de passiu financer que es correspon amb l'import dels instruments financers emesos pel grup que, tenint la naturalesa jurídica de capital, no compleixen els requisits per poder-los qualificar com a patrimoni net consolidat a efectes comptables. Bàsicament, són les accions emeses que no incorporen drets polítics i la rendibilitat de les quals s'estableix en funció d'un tipus d'interès, fix o variable.

Després del seu reconeixement inicial es valoren a cost amortitzat, aplicant criteris anàlegs als actius financers a cost amortitzat i registrant els interessos meritats, calculats pel mètode del tipus d'interès efectiu, en el compte de pèrdues i guanys consolidat.
Tanmateix, en cas que el grup disposi de discrecionalitat respecte al pagament dels cupons associats als instruments financers emesos i classificats com a passius financers, la política comptable del grup és reconèixer aquests amb càrrec a les reserves consolidades.

Instruments financers híbrids

Els instruments financers híbrids són els que combinen un contracte principal no derivat i un derivat financer, denominat "derivat implícit", que no pot ser transferit de manera independent ni té una contrapart diferent, i l'efecte dels quals és que alguns dels fluxos d'efectiu de l'instrument híbrid varien de manera similar als fluxos d'efectiu del derivat considerat de manera independent.

Generalment, quan el contracte principal d'un instrument financer híbrid és un actiu financer, el derivat implícit no segrega i les normes de valoració s'apliquen a l'instrument financer híbrid considerat en el seu conjunt.

Quan el contracte principal d'un instrument financer híbrid és un passiu financer, se segreguen els derivats implícits d'aquest contracte, i es tracten de manera independent a efectes comptables si les característiques i els riscos econòmics del derivat implícit no estan estretament relacionats amb els del contracte principal; un instrument financer diferent amb les mateixes condicions que les del derivat implícit compliria la definició d'instrument derivat; i el contracte híbrid no es valora en la seva integritat a valor raonable amb canvis en resultats.

El valor raonable dels instruments financers del grup el 31 de desembre de 2019 i 2018 es detalla en la nota 6.

1.3.4 Deteriorament del valor dels actius financers

Un actiu financer o una exposició creditícia es considera deteriorat quan hi ha una evidència objectiva que s'ha produït un esdeveniment o l'efecte combinat de diversos esdeveniments que dona lloc a:

- En el cas d'instruments de deute, incloent-hi els crèdits i valors representatius de deute, un impacte negatiu en els fluxos d'efectiu futurs que es van estimar en el moment de formalitzar la transacció, a causa de la materialització d'un risc de crèdit.

- En el cas de les exposicions fora del balanç que comporten risc de crèdit, que els fluxos que s'esperin rebre siguin inferiors als fluxos d'efectiu contractuals, en cas de disposició del compromís, o als pagaments que s'espera fer, en el cas de garanties financeres concedides.

- En el cas d'inversions en negocis conjunts i associades, que no se'n podrà recuperar el valor comptable.

Instruments de deute i exposicions fora del balanç

Les pèrdues per deteriorament dels instruments de deute i altres exposicions creditícies fora del balanç es registren com una despesa en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici en què aquest deteriorament s'estima, i les recuperacions de les pèrdues prèviament registrades, si escau, es reconeixen també en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici en què el deteriorament desapareix o es redueix.

El càlcul del deteriorament dels actius financers es fa en funció del tipus d'instrument i d'altres circumstàncies que els puguin afectar, un cop tingudes en compte les garanties eficaces rebudes. Per als instruments de deute valorats al cost amortitzat, el grup reconeix tant comptes correctors, quan es constitueixen provisions per insolvències per cobrir les pèrdues per deteriorament, com sanejaments directes contra l'actiu, quan s'estima que la recuperació és remota. Per als instruments de deute a valor raonable amb canvis en un altre resultat global les pèrdues per deteriorament es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat amb contrapartida en l'epígraf d'"*Un altre resultat global acumulat*" del patrimoni net consolidat. Les cobertures per pèrdues per deteriorament en les exposicions fora del balanç es registren en el passiu del balanç consolidat com una provisió.

En els riscos classificats en l'*stage* 3 (vegeu l'apartat "Definició de les categories de classificació" d'aquesta nota), el reconeixement en el compte de pèrdues i guanys consolidat de la meritació d'interessos s'efectua aplicant el tipus d'interès efectiu sobre el seu cost amortitzat ajustat per qualsevol correcció de valor per pèrdues per deteriorament.

Amb l'objectiu de determinar les pèrdues per deteriorament, el grup porta a terme un seguiment dels deutors de caràcter individual, almenys per a tots els que siguin significatius, i col·lectiu per als grups d'actius financers que presenten característiques de risc de crèdit similars indicatives de la capacitat dels deutors per pagar els imports pendents. Quan un instrument concret no es pugui incloure en cap grup d'actius amb característiques de risc similars, s'analitza exclusivament de manera individual per determinar si està deteriorat i, si s'escau, per estimar la pèrdua per deteriorament.

El grup disposa de polítiques, mètodes i procediments per estimar les pèrdues en què es pot incórrer com a conseqüència dels riscos de crèdit que manté, tant per la insolvència atribuïble a les contraparts com per risc de país. Aquestes polítiques, mètodes i procediments s'apliquen en la concessió, l'estudi i la formalització dels instruments de deute i exposicions fora del balanç, així com en la identificació del seu possible deteriorament i, si s'escau, en el càlcul dels imports necessaris per a la cobertura de les pèrdues esperades.

Classificació comptable en funció del risc de crèdit per insolvència

El grup ha establert criteris que permeten identificar els acreditats que presentin increments significatius de risc o debilitats o evidències objectives de deteriorament i classificar-los en funció del seu risc de crèdit.

En els apartats següents es desenvolupen els principis i la metodologia de classificació utilitzats pel grup.

Definició de les categories de classificació

Les exposicions creditícies, així com les exposicions fora del balanç, es classifiquen, en funció del risc de crèdit, en les fases o *stages* següents:

- *Stage* 1: operacions que no compleixen els requisits per classificar-les en altres categories.

- *Stage* 2: aquesta categoria comprèn totes les operacions que, sense complir els criteris per classificar-les individualment com a *stage* 3 o fallit, presenten augments significatius del risc de crèdit des del reconeixement inicial. S'inclouen en aquesta categoria les operacions en què hi hagi imports vençuts de més de 30 dies d'antiguitat. Les operacions refinançades i reestructurades, classificades en aquesta categoria, es classifiquen en una categoria de menys risc quan donin compliment als requisits establerts per proporcionar aquesta reclassificació. Aquelles operacions que van ser classificades com a risc normal en vigilància especial (*stage* 2), a causa d'increments significatius del risc o a causa d'imports vençuts de més de 30 dies, es reclassificaran a la categoria de risc normal (*stage* 1) una vegada hagin superat un període de prova de 6 mesos, basat en la probabilitat d'entrada en la categoria de risc normal en vigilància especial.

- *Stage* 3: comprèn els instruments de deute, vençuts o no, en els quals, sense que hi concorrin les circumstàncies per classificar-los en la categoria de risc fallit, es presentin dubtes raonables sobre el seu reemborsament total (principal i interessos) per part del titular, així com les exposicions fora del balanç el pagament de les quals per part del grup sigui probable i la seva recuperació dubtosa.

    - Per raó de la morositat del titular: operacions amb algun import vençut per principal, interessos o despeses pactats contractualment, amb caràcter general, amb més de 90 dies d'antiguitat (si bé es prenen en consideració les característiques particulars de les operacions originades o comprades amb deteriorament creditici), llevat que sigui procedent classificar-los com a fallits. També s'inclouen en aquesta categoria les garanties concedides quan l'avalat hagi incorregut en morositat de l'operació avalada. Així mateix, s'hi inclouen els imports de totes les operacions d'un titular quan les operacions amb imports vençuts amb caràcter general, tal com s'ha indicat anteriorment, de més de 90 dies d'antiguitat, siguin superiors al 20% dels imports pendents de cobrament.

    - Per raons diferents de la morositat del titular: operacions en les quals, sense que hi concorrin les circumstàncies per classificar-les en les categories de fallits o en l'*stage 3* per raó de la morositat, es presentin dubtes raonables sobre l'obtenció dels fluxos d'efectiu estimats de l'operació, així com les exposicions fora del balanç no qualificades en l'*stage 3* per raó de la morositat el pagament de les quals per part del grup sigui probable i la seva recuperació dubtosa.

  La definició comptable d'*stage* 3 està alineada amb la utilitzada en la gestió del risc de crèdit efectuada pel grup. Així mateix, està alineada amb la definició de *default* reguladora a excepció que en termes reguladors es consideren *default* totes les operacions d'un titular en segment empresarial quan hi ha imports vençuts amb més de 90 dies d'antiguitat, mentre que en la definició comptable únicament es consideren *stage* 3 totes les operacions d'un titular quan les operacions amb imports vençuts de més de 90 dies d'antiguitat són superiors al 20% dels imports pendents de cobrament.

- Risc fallit:

  El grup dona de baixa del balanç consolidat les operacions que, després d'una anàlisi individualitzada, es considerin totalment o parcialment de recuperació remota. Dins aquesta categoria s'inclouen els riscos dels clients que estan en concurs de creditors amb petició de liquidació, així com les operacions classificades en l'*stage 3* per raons de morositat amb una antiguitat superior als quatre anys, o inferior, quan l'import no cobert amb garanties eficaces s'hagi mantingut amb una cobertura per risc de crèdit del 100% durant més de dos anys, excepte els saldos que comptin amb garanties eficaces suficients. Igualment, s'hi inclouen operacions que, sense presentar cap de les situacions anteriors, tenen un deteriorament notori i irrecuperable de la seva solvència.

  L'import romanent de les operacions amb imports donats de baixa ("baixa parcial"), tant per extinció dels drets del grup ("pèrdua definitiva") –per motius com ara condonacions o quitaments– com pel fet de considerar-los irrecuperables sense que es produeixi l'extinció dels drets ("fallits parcials"), s'ha de classificar íntegrament en la categoria que li correspongui en funció del risc de crèdit.

  En les situacions anteriors, el grup dona de baixa del balanç consolidat l'import registrat com a fallit juntament amb la seva provisió, sense perjudici de les actuacions que es puguin dur a terme per intentar aconseguir-ne el cobrament fins que no s'hagin extingit definitivament els drets de percebre'l, tant per prescripció o condonació com per altres causes.

Operacions comprades o originades amb deteriorament creditici

La pèrdua creditícia esperada en la compra o originació d'aquests actius no forma part de la cobertura ni de l'import comptable brut en el reconeixement inicial. Quan una operació es compra o s'origina amb deteriorament creditici, la cobertura és igual que l'import acumulat dels canvis en les pèrdues creditícies esperades en la vida de les operacions posteriors al reconeixement inicial, i els ingressos per interessos d'aquests actius s'han de calcular aplicant el tipus d'interès efectiu ajustat per qualitat creditícia al cost amortitzat de l'actiu financer.

Criteris de classificació d'operacions

El grup aplica una diversitat de criteris per classificar els acreditats i les operacions en les diferents categories en funció del seu risc creditici. Entre aquests, es troben:

- Criteris automàtics.
- Criteris específics per als refinançaments.
- Criteris basats en indicadors (*triggers*).

Els factors automàtics i els criteris de classificació específics per als refinançaments constitueixen l'algoritme de classificació i cura i s'apliquen sobre la totalitat de la cartera.

Així mateix, amb l'objectiu de permetre una identificació precoç de l'increment significatiu de risc o de les debilitats i del deteriorament de les operacions, el grup estableix *triggers,* basats en els dies d'impagament, en indicadors de refinançament i reestructuració, i en indicadors de situació concursal i increment significatiu de risc, entre d'altres, diferenciant entre acreditats significatius i no significatius. En particular, els acreditats no significatius que una vegada hagin superat l'algoritme de classificació automàtica no compleixin cap de les condicions per passar als *stage*s 2 o 3 són avaluats mitjançant indicadors l'objectiu dels quals és la identificació d'increments significatius de risc o d'indicis de debilitat que puguin suposar assumir pèrdues superiors a altres operacions similars classificades en l'*stage* 1.

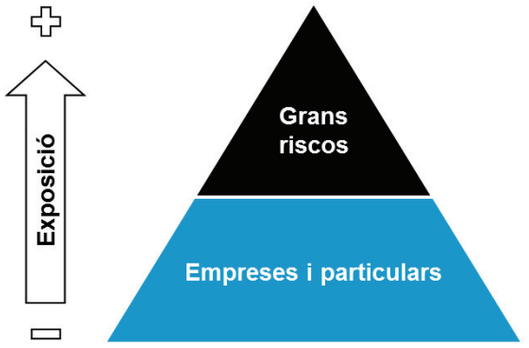
Les operacions classificades en l'*stage* 3 es reclassifiquen als *stages* 1 o 2 quan, com a conseqüència del cobrament total o parcial dels riscos impagats en el cas d'operacions classificades en l'*stage* 3 per raons de morositat, o per haver superat el període de cura en el cas d'operacions classificades en l'*stage* 3 per raons diferents de la morositat, desapareguin les causes que en el seu dia van motivar la seva classificació en l'*stage* 3, tret que subsisteixin altres raons que aconsellin mantenir-les en aquesta categoria.

Com a resultat de l'aplicació d'aquests criteris, el grup classifica els seus acreditats com a *stage* 2 o 3 o els manté en l'*stage* 1.

Classificació individual

El grup ha establert un llindar en termes d'exposició per considerar els acreditats com a significatius, basat en nivells segons la mètrica d'exposició a l'incompliment (risc disposat i exposicions fora del balanç). Així mateix, es consideren de manera individualitzada les exposicions d'acreditats corresponents als principals grups de risc, així com els acreditats que no estan associats a un grup homogeni de risc per als quals, en conseqüència, la seva classificació i cobertura no es pot estimar de manera col·lectiva.

En l'esquema següent es mostren els llindars establerts pel grup per diferenciar els acreditats per als quals la classificació es determina de manera individualitzada d'aquells en què es determina col·lectivament.

Grans riscos

Classificació individual a nivell de titular:
- 10 M€ per a risc classificat en *stage 1*.
- 3 M€ per a risc classificat en *stage 2*.
- 3 M€ per a risc classificat en *stage 3*.

Empreses i particulars

Classificació col·lectiva:
- Resta d'acreditats que no superen el llindar de significació. Vegeu l'apartat "Classificació col·lectiva".

Per als acreditats significatius s'estableix un sistema de *triggers* o indicadors que permeten la identificació de l'increment significatiu de risc, de debilitats o d'indicis de deteriorament. En el sistema de *triggers* es cobreixen els indicis de deteriorament o de debilitats mitjançant la definició de:

- *Triggers* específics que indiquen increment significatiu de risc;
- *Triggers* específics que indiquen indicis de deteriorament;
- *Triggers* que permeten la identificació de l'increment de risc i indicis de deteriorament, en funció de diferents llindars de prealerta.

Un equip d'analistes de risc expert analitza individualment els acreditats amb *triggers* activats per concloure sobre l'existència d'increment significatiu de risc o d'evidència objectiva de deteriorament, i, per al cas d'evidència de deteriorament, si aquell esdeveniment o aquells esdeveniments causants de la pèrdua tenen un impacte sobre els fluxos d'efectiu futurs estimats de l'actiu financer o del seu grup.

El sistema d'indicadors dels acreditats significatius està automatitzat i té en compte les especificitats de segments de comportament diferenciat de la cartera creditícia. A continuació s'enumeren els aspectes que pretén identificar el sistema de *triggers*:

- Dificultats financeres significatives de l'emissor o de l'obligat, indicatives d'un increment significatiu del risc o d'un esdeveniment de deteriorament, en la mesura que, per la seva significativitat, limitin la capacitat de l'emissor o obligat per satisfer les seves obligacions financeres amb normalitat.

- En aquest sentit, per identificar un increment significatiu del risc o un esdeveniment de deteriorament cal considerar tant variables indicatives d'un empitjorament o una mala situació economicofinancera com a variables que siguin potencials causants o anticipin aquest deteriorament.

  Per exemple:

  - *Triggers* d'*stage* 2:
    - Canvis adversos en la situació financera, com un augment significatiu dels nivells d'endeutament, caigudes significatives de la xifra de negocis o un estrenyiment significatiu dels marges d'explotació.
    - Canvis adversos en l'economia o en els indicadors de mercat, com una caiguda significativa del preu de les accions o una disminució en el preu de les emissions de deute. En el cas de les emissions de deute sobirà, s'analitzen, a més, els diferencials en el preu respecte al bo alemany de referència (prima de risc).
    - Descens significatiu real o esperat de la qualificació creditícia interna de l'operació o del titular o una disminució de la puntuació de comportament atribuïda al seguiment intern del risc de crèdit.
    - Per a operacions amb garantia real, empitjorament de la relació entre el seu import i el valor de la garantia, a causa d'una evolució desfavorable del valor de la garantia, o del manteniment o augment de l'import pendent d'amortització per les condicions de pagament fixades.
    - Augment significatiu del risc de crèdit d'altres operacions del mateix titular, o en entitats relacionades del grup de risc del titular.

- *Triggers* d'*stage* 3:

  - Evidències de deteriorament d'altres operacions del mateix titular, o en entitats relacionades del grup de risc del titular.

  - EBITDA negatiu, descens significatiu de l'EBITDA o de la xifra de negocis, o, en general, dels fluxos d'efectiu recurrents del titular.

  - Increment de ràtios de palanquejament del titular.

  - Patrimoni net negatiu o disminució com a conseqüència de pèrdues del patrimoni net del titular en, com a mínim, un 50% durant l'últim exercici.

  - Existència de qualificació creditícia, interna o externa, que posi de manifest que el titular es troba en situació d'impagament.

  - Existència de compromisos vençuts del titular d'un import significatiu davant d'organismes públics.

  - Per a operacions amb garantia real, empitjorament significatiu del valor de la garantia rebuda.

  - Existència de condonacions o quitaments al mateix titular o a societats relacionades amb el grup en els últims dos exercicis.

  - Suspensió temporal de la cotització de les accions del titular.

- Incompliment de clàusules contractuals, impagaments o retards en el pagament del principal o interessos: a més dels impagaments superiors a 90 dies, que formen part de l'algoritme automàtic de classificació, s'identifiquen impagaments o retards de menys de 90 dies, que poden ser un indici de deteriorament o d'un increment significatiu del risc. També es consideren en l'anàlisi els incompliments de *covenants* i impagaments declarats en altres entitats de crèdit del sistema financer.

- Per dificultats financeres se li atorguen a l'acreditat concessions o avantatges que no es considerarien d'una altra manera: la concessió de refinançaments a un deutor en dificultats podria evitar o retardar l'incompliment de les seves obligacions i, al seu torn, el reconeixement del deteriorament associat a l'actiu financer vinculat a aquest deutor.

- Probabilitat que el prestatari entri en concurs de creditors: en casos en què hi ha una elevada probabilitat que el prestatari entri en fallida o reestructuració, la solvència dels emissors o obligats es veu ostensiblement afectada, i pot donar lloc a un esdeveniment de pèrdua en funció de l'impacte en els fluxos futurs a percebre.

- La desaparició d'un mercat actiu per a l'actiu financer a causa de dificultats financeres: la suspensió d'actius financers emesos per l'obligat o emissor poden significar una situació econòmica i financera compromesa i, per tant, una baixa capacitat per satisfer les seves obligacions.

El grup fa una revisió anual de la raonabilitat dels llindars i de les cobertures d'anàlisi individualitzada assolides amb la seva aplicació.

Classificació col·lectiva

Per als acreditats que no superen el llindar de significativitat i que, a més a més, no hagin estat classificats en els *stages* 2 o 3 per l'algoritme automàtic de classificació, el grup té definit un procés per identificar les operacions que presenten un increment significatiu de risc respecte al moment de concessió de l'operació, i que poden comportar pèrdues superiors a les d'altres operacions similars classificades en l'*stage* 1.

Per a les operacions d'acreditats avaluats segons aproximació col·lectiva, el grup utilitza un model estadístic que permet obtenir l'estructura temporal de la PD, i per tant la PD *lifetime* residual d'un contracte en funció de diferents característiques:

- Sistèmiques: caracteritzen les condicions macroeconòmiques comunes per a totes les exposicions.
- Transversals: caracteritzen aspectes comuns, i estables en el temps, a un grup d'operacions, com l'efecte comú de les polítiques de crèdit vigents en el moment de la concessió, o el canal de concessió.
- Idiosincràtiques: caracteritzen aspectes específics de cada operació o acreditat.

D'acord amb aquesta especificació, el grup disposa de la possibilitat de mesurar la PD *lifetime* residual d'una operació (o PD des d'un moment determinat fins que l'operació venç) segons les condicions que es donaven en el moment de la concessió (o originació), o segons les condicions que es donen en el moment del càlcul de la provisió. D'aquesta manera, la PD *lifetime* residual actual pot fluctuar en relació amb la de concessió per canvis en l'entorn econòmic, o en les característiques idiosincràtiques de l'operació o de l'acreditat.

L'increment significatiu de risc per al perímetre de models col·lectius s'estima sobre la base de la comparació de la PD *lifetime* residual segons les condicions econòmiques i idiosincràtiques del moment de càlcul de la provisió, amb la PD *lifetime* residual segons les condicions en el moment de concessió. S'han calibrat uns llindars d'increment de PD *lifetime* residual que impliquen la classificació en *stage* 2, utilitzant informació històrica amb la finalitat de maximitzar la discriminació del risc (*default rate* o taxa de mora) entre la població classificada com a *stage* 1 i 2. Els llindars no són fixos, sinó que són una funció no lineal que depèn del nivell de PD *lifetime* residual en originació, i s'exigeixen increments relatius més elevats si la PD és baixa. Aquesta forma funcional es considera adequada i és la que millor discrimina el risc.

En el cas d'exposicions amb persones físiques, per a les quals el càlcul de la provisió s'efectua a nivell contracte, els llindars es calibren i s'apliquen a aquest nivell. No obstant això, en el cas d'empreses o comerços i autònoms, on les puntuacions s'efectuen a nivell acreditat, els llindars es calibren de manera que responen a la PD de l'acreditat i al termini des de la concessió fins al venciment, a fi d'ajustar adequadament cada contracte de l'acreditat.

Operacions de refinançament i reestructuració

Les polítiques i els procediments en matèria de gestió de risc de crèdit aplicats pel grup garanteixen un seguiment detallat dels acreditats, i posen de manifest la necessitat de realitzar provisions quan s'evidenciïn indicis de deteriorament de la seva solvència (vegeu la nota 4). Per això, el grup constitueix les provisions d'insolvències requerides per a les operacions en què la situació del seu acreditat així ho exigeixi abans de formalitzar les operacions de reestructuració/refinançament, que s'han d'entendre com:

- Operació de refinançament: Es concedeix o utilitza per raons econòmiques o legals relacionades amb dificultats financeres, actuals o previsibles, del titular per cancel·lar una o diverses operacions concedides pel grup, o per la qual es posen aquestes operacions totalment o parcialment al corrent de pagaments, per tal de facilitar als titulars el pagament del seu deute (principal i interessos) perquè no pot, o es preveu que no ha de poder, complir amb les seves condicions dins el termini establert i en la forma escaient.

- Operació reestructurada: Es modifiquen les condicions financeres d'una operació per raons econòmiques o legals relacionades amb les dificultats, actuals o previsibles, del titular, per tal de facilitar el pagament del deute (principal i interessos) perquè el titular no pot, o es preveu que no ha de poder, complir amb aquestes condicions dins el termini establert i en la forma escaient, encara que aquesta modificació estigui prevista en el contracte. En tot cas, es consideren com a reestructurades les operacions en què es modifiquen les condicions per allargar-ne el termini de venciment, variar el quadre d'amortització per minorar l'import de les quotes a curt termini o disminuir-ne la freqüència, o establir o allargar el termini de carència de principal, d'interessos o de tots dos, llevat que es pugui provar que les condicions es modifiquen per motius diferents de les dificultats financeres dels titulars i siguin anàlogues a les que aplicarien altres entitats en el mercat per a riscos similars.

La formalització de la modificació de les condicions contractuals no suposa un deteriorament significatiu addicional de la situació de l'acreditat que obligui a la constitució de provisions addicionals.

Si una operació està classificada en una categoria de risc determinada, l'operació de refinançament no suposa una millora automàtica en la seva consideració de risc. Per a les operacions refinançades l'algoritme estableix la seva classificació inicial en funció de les seves característiques; principalment, que es donin dificultats financeres en l'acreditat (per exemple, un pla de negocis inadequat), que concorrin determinades clàusules com ara períodes dilatats de carència o que presentin imports donats de baixa pel fet de considerar-se irrevocables. Posteriorment, l'algoritme modifica la classificació inicial en funció dels períodes de cura fixats. Només es considera la classificació en una categoria de menys risc si es produeix un increment quantitatiu i qualitatiu de les garanties eficaces que donen suport a l'operació i s'ha demostrat una millora significativa de la recuperació de l'operació continuada en el temps, de manera que no es produeixen millores immediates pel simple fet del refinançament.

Les operacions de refinançament, refinançades o reestructurades es mantenen en la categoria d'*stage 2* durant un període de prova fins que es compleixin tots els requisits següents:

- Que s'hagi conclòs, després d'una revisió de la situació patrimonial i financera del titular, que no és previsible que pugui tenir dificultats financeres.

- Que hagi transcorregut un termini mínim de dos anys des de la data de formalització de l'operació de reestructuració o refinançament o, si fos posterior, des de la data de reclassificació des de la categoria de risc en *stage 3*.

- Que el titular, principalment, hagi pagat les quotes meritades de principal i interessos des de la data en la qual es va formalitzar l'operació de refinançament o reestructuració o, si fos posterior, des de la data de reclassificació des de la categoria de risc en *stage 3*.

- Que el titular no tingui cap altra operació amb imports vençuts més de 30 dies al final del període de prova.

D'altra banda, les operacions de refinançament, refinançades o reestructurades es mantenen en la categoria d'*stage 3* fins que es verifiquin els criteris generals que determinen la reclassificació de les operacions fora de la categoria d'*stage 3*, i, en particular, els requisits següents:

- Que hagi transcorregut un període d'un any des de la data de refinançament o reestructuració.

- Que el titular hagi pagat les quotes meritades de principal i interessos.

- Que el titular no tingui cap altra operació amb imports vençuts més de noranta dies en la data de reclassificació a la categoria de risc en *stage 2* de l'operació de refinancament, refinançada o reestructurada.

Respecte als préstecs refinançats/reestructurats classificats en l'*stage* 2, s'analitzen de manera específica les diferents tipologies d'operacions per, si cal, reclassificar-les a una de les categories de major risc descrites anteriorment (és a dir, en l'*stage* 3, per raó de la morositat de la contrapart, quan presentin, amb criteri general, impagaments superiors a 90 dies, o per raons diferents de la morositat, quan es presentin dubtes raonables sobre la seva recuperabilitat).

Les estimacions de les pèrdues per deteriorament de crèdit que es determinin, i que siguin coherents amb aquesta classificació comptable del risc, es proveeixen en el mateix moment en què s'identifiquen.

La metodologia d'estimació de les pèrdues per a aquestes carteres en general és similar a la de la resta d'actius financers valorats a cost amortitzat. Però sí que es té en compte que, *a priori*, una operació que s'ha hagut de reestructurar per poder atendre les seves obligacions de pagament ha de tenir una estimació de pèrdues superior a la d'una operació que mai no ha tingut problemes d'impagament, fora que s'aportin prou garanties addicionals eficaces que justifiquin el contrari.

Determinació de cobertures

Per determinar les cobertures per risc de crèdit, el grup fa servir els paràmetres que es defineixen a continuació:

- EAD (*Exposure at Default*, per les seves sigles en anglès): l'entitat defineix com a exposició en el moment de *default* l'import de l'exposició que s'espera tenir en el moment d'incompliment.

  El grup considera com a mètrica d'exposició per a la seva cobertura els saldos disposats actualment i l'estimació de les quanties que s'espera desemborsar en cas d'entrada en mora de les exposicions fora del balanç mitjançant l'aplicació d'un factor de conversió (*Credit Conversion Factor* o CCF).

- PD (*Probability of Default*, per les seves sigles en anglès): estimació de la probabilitat d'incompliment d'un acreditat a un horitzó temporal determinat.

  El grup disposa d'eines d'ajuda a la gestió del risc de crèdit per predir la probabilitat d'incompliment de cada acreditat que cobreix la pràctica totalitat de l'activitat creditícia.

  En aquest context, el grup revisa anualment la qualitat i estabilitat de les eines de *rating* que estan actualment en ús. El procés de revisió inclou la definició de la mostra utilitzada i la metodologia a aplicar per al seguiment dels models de *rating*.

  Les eines orientades a l'avaluació de la probabilitat d'incompliment d'un deutor estan integrades per *scorings* de comportament per al seguiment del risc de persones físiques i per *ratings* en empreses:

  - *Rating*: en termes generals, els riscos de crèdit contrets amb empreses són qualificats mitjançant un sistema de *rating* basat en l'estimació interna de la seva probabilitat d'incompliment (PD). Compost per factors predictius de la morositat a un any, està dissenyat per a diferents segments. El model de *rating* es revisa anualment sobre la base de l'anàlisi del comportament de la morositat real. A cada nivell de qualificació de *rating* s'assigna una taxa de morositat anticipada que, al seu torn, permet la comparació homogènia respecte a altres segments i a les qualificacions d'agències de *rating* externes mitjançant una escala mestra.

    Els usos del *rating* en la gestió del risc són diversos; hi destaca la seva integració en el procés de decisió (mòdul d'autonomies), seguiment del risc i polítiques de fixació de preus de les operacions.

  - *Scoring*: en termes generals, els riscos crediticis contrets amb particulars es qualifiquen mitjançant sistemes d'*scoring* basats també en la modelització quantitativa de dades estadístiques històriques, detectant els factors predictius rellevants. En les àrees geogràfiques en què hi ha *scoring*, es divideix en dos tipus:

    - *Scoring* reactiu: s'utilitza per avaluar propostes de préstecs al consum, hipotecaris i targetes. Una vegada incorporades totes les dades de l'operació, el sistema emet un resultat basant-se en l'estimació de capacitat d'endeutament, perfil financer i, si escau, perfil dels actius en garantia. El resultat de l'*scoring* està integrat en la gestió del risc a través del mòdul d'autonomies.

    - *Scoring* de comportament: el sistema classifica automàticament tots els clients a partir de la informació de la seva operativa i de cadascun dels productes. Les seves aplicacions se centren en la concessió d'operacions, l'assignació de límit de descobert en compte (autoritzat), les campanyes comercials i la modulació del procés de reclamació en la seva primera fase.

En cas que no hi hagi un sistema d'*scoring*, aquest queda suplert per anàlisis individualitzades complementats amb polítiques.

- LGD (*Loss Given Default*, per les seves sigles en anglès): estimació de la pèrdua que s'espera experimentar sobre les operacions que presenten incompliment. Aquesta pèrdua té en compte, a més del deute pendent, els interessos de demora i les despeses del procés de recuperació. Així mateix, a cada un dels fluxos (saldos pendents i recuperacions), s'aplica un ajust a fi de considerar el valor temporal dels diners.

- Tipus d'interès efectiu (TIE): tipus de descompte que iguala exactament els fluxos d'efectius futurs a cobrar o a pagar estimats durant la vida esperada d'un actiu o passiu financer amb l'import comptable brut de l'actiu financer o amb el cost amortitzat del passiu financer.

- Múltiples escenaris: per estimar les pèrdues esperades, el grup aplica diferents escenaris per recollir l'efecte de la no linealitat de les pèrdues. En aquest sentit, s'estimen les provisions necessàries davant els diferents escenaris per als quals s'ha definit una probabilitat d'ocurrència. Concretament, el grup ha considerat cinc escenaris macroeconòmics que han estat definits al nivell de grup: un escenari base, el més probable de tots (40%), un escenari favorable (10%) i tres escenaris adversos (que sumen en total un 50% de probabilitat). Per fer les projeccions d'aquests escenaris es consideren horitzons temporals a cinc anys, en què les variables principals considerades són l'evolució del PIB, la taxa d'atur i el preu de l'habitatge.

- Escenari base:

Principals premisses:

- Caràcter ordenat del Brexit.
- Algun tipus d'acord comercial entre els Estats Units i la Xina que aturi l'escalada de tensions entre ambdós països.
- Impacte moderat de les tensions comercials entre els Estats Units i la Unió Europea.
- Articulació d'una política econòmica a la Xina capaç de sostenir el creixement.
- Condicions de finançament laxes i polítiques fiscals més expansives.

- Guerra comercial i recessió global

Premissa:

- Fort retrocés del comerç internacional arran d'un augment del proteccionisme i/o incapacitat de la Xina d'absorbir el xoc.

Impactes:

- Recessió global, tant en desenvolupats com en emergents. L'activitat econòmica es manté deprimida per un temps prolongat i la recuperació és lenta.
- Deflació a la zona euro.
- Intensificació dels tipus d'interès negatius amb impactes en bancs i asseguradores.
- Augment de la repressió financera.
- Expansió fiscal i deteriorament de les mètriques fiscals.
- Nous mínims històrics de les rendibilitats sobiranes *core* i apreciació del dòlar estatunidenc.

Impactes geogràfics

- Espanya: deteriorament econòmic amb conseqüències per a l'estabilitat política. Augment de la incertesa i alguna rebaixa de *rating*.

- Regne Unit: caiguda del PIB i deteriorament del mercat laboral. Substancial retrocés del preu de l'habitatge. Retallades del tipus rector del Banc d'Anglaterra.
- Mèxic: recessió econòmica una vegada els Estats Units abandonen el NAFTA. Pressions depreciatòries sobre el *peso* i augments del tipus rector de Banxico.

- Fi de la guerra comercial

Premissa:

- Els Estats Units arriben a acords comercials amb la Xina i Europa i es retiren els aranzels.

Impactes:

- Reducció de la incertesa i l'impuls de les confiances empresarials.
- Sincronització del cicle econòmic i dinamisme dels PIB i del comerç internacional.
- Repunt gradual dels tipus rectors dels bancs centrals i del deute públic a llarg termini.
- Les condicions financeres globals es mantenen relaxades sense episodis significatius d'aversió al risc.
- Millora de la situació política i geopolítica.
- Millora de les mètriques fiscals i augments de *rating* en la perifèria europea.
- Depreciació del dòlar.

Impactes geogràfics:

- Espanya: important dinamisme econòmic. Adopció de reformes estructurals en un entorn polític favorable. Millora del creixement potencial.
- Regne Unit: acceleració del PIB i millora addicional del mercat laboral. Augments graduals del tipus rector del Banc d'Anglaterra i del preu de l'habitatge.
- Mèxic: caràcter pragmàtic de les polítiques públiques i es reprèn la implementació de reformes estructurals. Entrada en vigor del nou NAFTA.

- *No-Deal No Cliff-Edge Brexit*

Premisses:

- Les mesures establertes pel Regne Unit i la Unió Europea per evitar un *cliff-edge* s'implementen i eviten disrupcions immediates en l'operativa transfronterera i financera.

Impactes en el Regne Unit:

- Depreciació de la lliura esterlina.
- Recessió de l'economia britànica el 2020.
- Repunt de la inflació al Regne Unit per la depreciació de la lliura i les barreres aranzelàries.
- Retallades del tipus rector per part del Banc d'Anglaterra i més laxitud del BCE.
- Mal comportament del mercat immobiliari britànic.

Altres impactes:

- Turbulències financeres en els mercats de capital.
- Recessió a la zona euro seguida d'una lenta recuperació. Reduït impacte als Estats Units, Mèxic i terceres economies. L'economia espanyola es desaccelera atesos els vincles comercials, d'inversió i turisme. Els sectors més impactats són turisme, alimentació, transport i autos.
- Agudització de l'entorn de tipus negatius a la zona euro.
- Escàs dinamisme del crèdit a Espanya.

- *No-Deal Cliff-Edge Brexit*

Premisses:

- Els plans per evitar disrupcions immediates en l'operativa transfronterera i financera no són apropiats i/o no són implementats. Així mateix, es pot produir alguna contingència no coberta per aquests plans.
- Es poden produir talls de transport aeri, per carretera i retards de proveïment de béns, especialment aliments i medicaments.
- Problemes de seguretat a la frontera entre Irlanda i Irlanda del Nord.

Impactes al Regne Unit:

- Crisi canviària al Regne Unit amb depreciació significativa de la lliura davant el dòlar i l'euro.
- Marcat augment del tipus rector per part del Banc d'Anglaterra.
- El Regne Unit experimenta una severa recessió i un fort augment de l'atur i de la inflació (per la depreciació de la lliura).
- Caigudes significatives del preu de l'habitatge.

Altres impactes:

- Les economies de la zona euro i espanyola entren en recessió. A Espanya, els sectors de turisme, alimentació, transport i autos se'n veuen greument afectats.
- Europa entra en deflació i el BCE aprofundeix en la seva política de tipus d'interès negatius.
- El crèdit a Espanya retrocedeix i experimenta una molt lenta recuperació.

D'acord amb els paràmetres anteriors, el grup aplica els criteris descrits tot seguit per calcular les cobertures de les pèrdues per risc de crèdit.

L'import de les cobertures per pèrdues per deteriorament es calcula en funció de si s'ha produït o no un increment significatiu del risc de crèdit des del reconeixement inicial de l'operació, i de si s'ha produït o no un esdeveniment d'incompliment. D'aquesta manera, la cobertura per pèrdues per deteriorament de les operacions és igual que:

- Les pèrdues creditícies esperades en dotze mesos, quan el risc que tingui lloc un esdeveniment d'incompliment en l'operació no hagi augmentat de manera significativa des del seu reconeixement inicial (actius classificats en l'*stage* 1).

- Les pèrdues creditícies esperades en la vida de l'operació, si el risc que tingui lloc un esdeveniment d'incompliment en l'operació ha augmentat de manera significativa des del seu reconeixement inicial (actius classificats en l'*stage* 2).

- Les pèrdues creditícies esperades, quan ha tingut lloc un esdeveniment d'incompliment en l'operació (actius classificats en l'*stage* 3).

La pèrdua esperada en dotze mesos es defineix com:

$$PE_{12M} = EAD_{12M} \cdot PD_{12M} \cdot LGD_{12M}$$

On:

EAD_{12M} és l'exposició en *default* a 12 mesos, PD_{12M} la probabilitat d'entrar en *default* a 12 mesos i LGD_{12M} la pèrdua esperada una vegada un risc entra en *default*.

La pèrdua esperada *lifetime* es defineix com:

$$PE_{LT} = \sum_{i=1}^{m} \frac{EAD_i \cdot PD_i \cdot LGD_i}{(1 + EIR)^{i-1}}$$

On:

EAD_i és l'exposició en *default* de cada any tenint en compte tant l'entrada en *default* com l'amortització (pactada i/o anticipada), PD_i la probabilitat d'entrar en *default* a dotze mesos per a cada any, LGD_i la pèrdua esperada una vegada un risc entra en *default* per a cada any, i EIR el tipus d'interès efectiu de cada operació.

En el procés d'estimació es calcula l'import necessari per a la cobertura, d'una banda, del risc de crèdit imputable al titular i, de l'altra, del risc de país.

El grup incorpora informació *forward looking* en el càlcul de la pèrdua esperada i per determinar l'increment significatiu del risc de crèdit, per a la qual cosa s'han utilitzat models de projecció d'escenaris.

El grup fa servir estimacions de les taxes de prepagament per a diferents productes i segments a partir de dades històriques observades (dades històriques des de 2000). Aquestes taxes de prepagament s'apliquen per determinar la pèrdua esperada *lifetime* de les exposicions classificades en l'*stage 2*. Per a cada operació s'aplica el quadre d'amortització pactat.

Posteriorment, aquests fluxos de pèrdues esperades s'actualitzen al tipus d'interès efectiu de l'instrument (si el tipus contractual és fix) o al tipus d'interès contractual efectiu en la data de l'actualització (quan aquest sigui variable). Així mateix, es té en consideració l'import de les garanties eficaces rebudes.

En els apartats següents es descriuen les diferents metodologies aplicades pel grup per determinar les cobertures per pèrdues per deteriorament:

Estimacions individualitzades de les cobertures

Són objecte d'estimació individualitzada:

- Les cobertures de les operacions classificades en els *stages* 2 i 3 dels acreditats individualment significatius.

- Si s'escau, les operacions o acreditats les característiques dels quals no permetin un càlcul col·lectiu del deteriorament.

- Les cobertures de les operacions identificades com sense risc apreciable classificades en l'*stage 3*.

El grup ha desenvolupat una metodologia per a l'estimació d'aquestes cobertures, calculant la diferència entre l'import comptable brut de l'operació i el valor actualitzat de l'estimació dels fluxos d'efectiu que s'espera cobrar, descomptats utilitzant el tipus d'interès efectiu. En aquest sentit, es tenen en compte les garanties eficaces rebudes (vegeu l'apartat "Garanties" d'aquesta nota).

S'estableixen tres mètodes per al càlcul del valor recuperable en actius avaluats de manera individual:

- Enfocament de descompte de fluxos de caixa: deutors per als quals s'estima capacitat de generar fluxos de caixa futurs amb el desenvolupament del seu propi negoci, de manera que permeti, mitjançant el desenvolupament de l'activitat i l'estructura econòmica i financera de la companyia, la devolució de part o de la totalitat del deute contret. Implica l'estimació de *cash flows* obtinguts per l'acreditat en el desenvolupament del seu negoci.

- Enfocament de recuperació de garanties reals: deutors sense capacitat de generar fluxos de caixa amb el desenvolupament del seu propi negoci, que es veuen obligats a liquidar actius per fer front al pagament dels seus deutes. Implica l'estimació de *cash flows* a partir de l'execució de garanties.

- Enfocament mixt: deutors per als quals s'estima capacitat de generar fluxos de caixa futurs i que, a més, disposen d'actius extrafuncionals. Aquests fluxos poden ser complementats amb vendes potencials d'actius patrimonials no funcionals, en la mesura que no siguin necessaris per al desenvolupament de la seva activitat i, en conseqüència, per a la generació d'aquests fluxos de caixa futurs.

Estimacions col·lectives de les cobertures

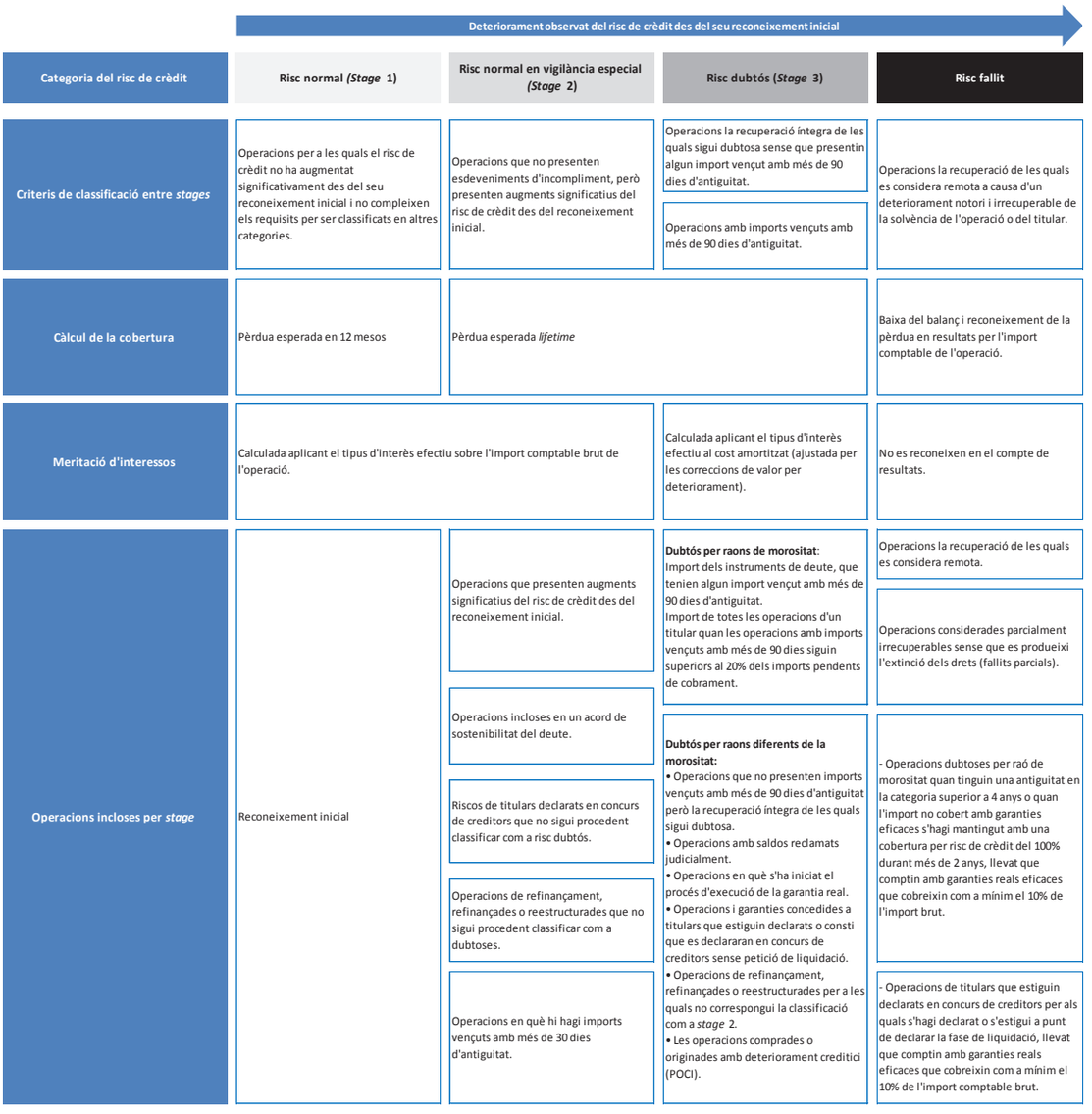
Són objecte d'estimació col·lectiva les exposicions que no s'avaluïn a través de l'estimació individualitzada de cobertures.

En fer el càlcul de la pèrdua per deteriorament col·lectiva, el grup –tenint en compte el que estableix la NIIF 9– pren en consideració, principalment, els aspectes següents:

- El procés d'estimació del deteriorament té en compte totes les exposicions creditícies. El grup reconeix una pèrdua per deteriorament igual a la millor estimació per models interns disponible, tenint en compte tota la informació rellevant de què es disposi sobre les condicions existents al final del període sobre el qual s'informa. Per a algunes tipologies d'exposicions, entre les quals es troba el risc sobirà davant d'administracions públiques de països de la Unió Europea i de països classificats en el grup 1 a l'efecte del risc de país, el grup no fa servir models interns. Aquestes exposicions es consideren exposicions sense risc apreciable, en estimar, sobre la base de la informació disponible a la data de formulació dels comptes anuals consolidats, que la cobertura per deteriorament que aquestes exposicions puguin necessitar no és significativa mentre no passin a estar classificades en l'*stage* 3.

- Per tal de dur a terme una avaluació col·lectiva del deteriorament, els models interns estimen una PD i LGD diferenciada per a cada contracte. Per fer-ho es fa servir informació històrica de diferent índole que permet classificar el risc de manera personalitzada per a cada exposició (*rating*, impagaments, anyada de concessió, exposició, garantia, característiques de l'acreditat o del contracte). D'aquesta manera, es tenen en compte les dades històriques disponibles representatives de l'entitat i l'experiència històrica de pèrdues (*defaults*). Un element destacable és que l'estimació dels models es condiciona a la situació econòmica actual i a la projecció dels escenaris considerada, que són representatius de les pèrdues creditícies esperades. Les estimacions dels models de cobertures per pèrdues de deteriorament estan integrades directament en algunes activitats relacionades amb la gestió del risc, i els *inputs* que utilitzen (per exemple, *ratings* o *scorings*) són els usats per a la concessió del risc, el seguiment del risc, el *pricing* o el càlcul de capital. Així mateix, es fan proves de *back-test* recurrents, almenys amb una periodicitat anual, i s'ajusten en el cas que s'observin desviacions significatives. Els models es revisen també periòdicament a fi d'incorporar la informació més recent disponible i assegurar una *performance* i una representativitat adequades en la seva aplicació a la cartera actual per calcular les cobertures per pèrdues de deteriorament.

La classificació del risc de crèdit i l'import de les cobertures està determinada en funció de si s'ha produït o no un increment significatiu del risc o des de l'originació de l'operació, o bé si s'han produït esdeveniments d'incompliment:

Categoria del risc de crèdit	Risc normal *(Stage* 1)	Risc normal en vigilància especial *(Stage* 2)	Risc dubtós (*Stage* 3)	Risc fallit
Criteris de classificació entre *stages*	Operacions per a les quals el risc de crèdit no ha augmentat significativament des del seu reconeixement inicial i no compleixen els requisits per ser classificats en altres categories.	Operacions que no presenten esdeveniments d'incompliment, però presenten augments significatius del risc de crèdit des del reconeixement inicial.	Operacions la recuperació íntegra de les quals sigui dubtosa sense que presentin algun import vençut amb més de 90 dies d'antiguitat. Operacions amb imports vençuts amb més de 90 dies d'antiguitat.	Operacions la recuperació de les quals es considera remota a causa d'un deteriorament notori i irrecuperable de la solvència de l'operació o del titular.
Càlcul de la cobertura	Pèrdua esperada en 12 mesos	Pèrdua esperada *lifetime*		Baixa del balanç i reconeixement de la pèrdua en resultats per l'import comptable de l'operació.
Meritació d'interessos	Calculada aplicant el tipus d'interès efectiu sobre l'import comptable brut de l'operació.		Calculada aplicant el tipus d'interès efectiu al cost amortitzat (ajustada per les correccions de valor per deteriorament).	No es reconeixen en el compte de resultats.
Operacions incloses per *stage*	Reconeixement inicial	Operacions que presenten augments significatius del risc de crèdit des del reconeixement inicial. Operacions incloses en un acord de sostenibilitat del deute. Riscos de titulars declarats en concurs de creditors que no sigui procedent classificar com a risc dubtós. Operacions de refinançament, refinançades o reestructurades que no sigui procedent classificar com a dubtoses. Operacions en què hi hagi imports vençuts amb més de 30 dies d'antiguitat.	**Dubtós per raons de morositat**: Import dels instruments de deute, que tenien algun import vençut amb més de 90 dies d'antiguitat. Import de totes les operacions d'un titular quan les operacions amb imports vençuts amb més de 90 dies siguin superiors al 20% dels imports pendents de cobrament. **Dubtós per raons diferents de la morositat:** • Operacions que no presenten imports vençuts amb més de 90 dies d'antiguitat però la recuperació íntegra de les quals sigui dubtosa. • Operacions amb saldos reclamats judicialment. • Operacions en què s'ha iniciat el procés d'execució de la garantia real. • Operacions i garanties concedides a titulars que estiguin declarats o consti que es declararan en concurs de creditors sense petició de liquidació. • Operacions de refinançament, refinançades o reestructurades per a les quals no correspongui la classificació com a *stage* 2. • Les operacions comprades o originades amb deteriorament creditici (POCI).	Operacions la recuperació de les quals es considera remota. Operacions considerades parcialment irrecuperables sense que es produeixi l'extinció dels drets (fallits parcials). - Operacions dubtoses per raó de morositat quan tinguin una antiguitat en la categoria superior a 4 anys o quan l'import no cobert amb garanties eficaces s'hagi mantingut amb una cobertura per risc de crèdit del 100% durant més de 2 anys, llevat que comptin amb garanties reals eficaces que cobreixin com a mínim el 10% de l'import brut. - Operacions de titulars que estiguin declarats en concurs de creditors per als quals s'hagi declarat o s'estigui a punt de declarar la fase de liquidació, llevat que comptin amb garanties reals eficaces que cobreixin com a mínim el 10% de l'import comptable brut.

Garanties

Es consideren eficaces les garanties reals i personals per a les quals el grup en demostri la validesa com a mitigant del risc de crèdit.

En cap cas es consideren admissibles com a garanties eficaces aquelles l'eficàcia de les quals depengui substancialment de la qualitat creditícia del deutor o del grup econòmic del qual, si s'escau, formi part.

Complint amb aquestes condicions, es poden considerar eficaços els següents tipus de garanties:

- Garanties immobiliàries instrumentades com a hipoteques immobiliàries amb primera càrrega:
    - Edificis i elements d'edificis acabats:
        - Habitatges.
        - Oficines i locals comercials i naus polivalents.
        - Resta d'edificis, com ara naus no polivalents i hotels.
    - Sòl urbà i urbanitzable ordenat.
    - Resta de béns immobles.
- Garanties pignoratives sobre instruments financers:
    - Dipòsits en efectiu.
    - Instruments de renda variable en entitats cotitzades i títols de deute emesos per emissors de reconeguda solvència.
- Altres garanties reals:
    - Béns mobles rebuts en garantia.
    - Successives hipoteques sobre immobles.
- Garanties personals que impliquen la responsabilitat directa i mancomunada dels nous avaladors davant del client; aquests han de ser persones o entitats la solvència dels quals estigui prou demostrada per tal de garantir l'amortització íntegra de l'operació segons les condicions acordades.

El grup té criteris de valoració de les garanties reals per als actius ubicats a Espanya alineats amb la normativa vigent. En particular, el grup aplica criteris de selecció i contractació de proveïdors de valoracions orientats a garantir la independència d'aquests i la qualitat de les valoracions; tots ells són societats i agències de taxació inscrites en el Registre Especial de Societats de Taxació del Banc d'Espanya, i les valoracions es duen a terme segons els criteris establerts en l'Ordre ECO/805/2003, sobre normes de valoració de béns immobles i determinats drets per a certes finalitats financeres.

Les garanties immobiliàries d'operacions de crèdit i els immobles es taxen en el moment de la seva concessió o alta; aquests últims a través de la compra, adjudicació o dació en pagament i quan l'actiu té una caiguda de valor significatiu. A més a més, s'apliquen uns criteris d'actualització mínima que garanteixen una freqüència anual en el cas dels actius deteriorats (actius classificats en els *stages* 2 o 3 i immobles adjudicats o rebuts en pagament de deutes) o triannual per als deutes d'import elevat classificades en l'*stage* 1 sense símptomes de risc latent. S'utilitzen metodologies estadístiques per a l'actualització de les taxacions únicament per als actius anteriors quan són de reduïda exposició i risc, encara que almenys triennalment s'efectua una taxació ECO completa.

Per als actius ubicats a la resta de la Unió Europea la taxació es fa segons el que estableix el Reial decret 716/2009, de 24 d'abril, i, a la resta del món, per empreses i/o experts amb capacitat i experiència reconegudes en el país.

Per estimar les cobertures de pèrdues per risc de crèdit, el grup ha desenvolupat metodologies internes que, per determinar l'import que s'ha de recuperar de les garanties immobiliàries, prenen com a punt de partida el valor de taxació, que s'ajusta tenint en consideració el temps necessari per executar aquestes garanties, la tendència de preus i la capacitat i experiència de realització d'immobles similars pel que fa a preus i terminis per part del grup, així com els costos d'execució, els costos de manteniment i els costos de venda.

Contrast global de les provisions per risc de crèdit i per deteriorament d'actius immobiliaris

El grup ha establert metodologies de contrast retrospectiu (*backtesting*) entre les pèrdues estimades i les realment efectuades.

Fruit d'aquest contrast, el grup estableix modificacions sobre les metodologies internes quan, de manera significativa, el contrast periòdic mitjançant proves retrospectives mostri diferències entre les pèrdues estimades i l'experiència de pèrdues reals.

Els *backtests* efectuats mostren que la classificació i la cobertura de les pèrdues per risc de crèdit són adequats atès el perfil de risc creditici de la cartera.

Inversions en negocis conjunts i associades

El grup registra correccions de valor per deteriorament de les inversions en negocis conjunts i associades sempre que hi hagi evidència objectiva que l'import comptable d'una inversió no és recuperable. Hi ha evidència objectiva que els instruments de patrimoni net s'han deteriorat quan, després del seu reconeixement inicial, es produeixi un esdeveniment, o l'efecte combinat de diversos esdeveniments, que evidenciï que no se'n podrà recuperar l'import comptable.

El grup considera, entre d'altres, els indicis següents per determinar si hi ha evidència de deteriorament.

- Dificultats financeres significatives.

- Desaparició d'un mercat actiu per a l'instrument en qüestió a causa de dificultats financeres.

- Canvis significatius en els resultats en comparació amb les dades recollides en pressupostos, plans de negoci o objectius.

- Canvis significatius en el mercat dels instruments de patrimoni net de l'emissor o dels seus productes o possibles productes.

- Canvis significatius en l'economia global o en l'economia de l'entorn en què opera l'emissor.

- Canvis significatius en l'entorn tecnològic o legal en què opera l'emissor.

L'import de les correccions de valor per deteriorament de les participacions en entitats associades incloses en l'epígraf d'"*Inversions en negocis conjunts i associades*" s'estima comparant-ne l'import recuperable amb el valor comptable. Aquest últim serà l'import més elevat entre el valor raonable menys els costos de venda i el seu valor en ús.

El grup determina el valor en ús de cada participació en funció del seu *net asset value* o a partir de les projeccions dels seus resultats, agrupant-les segons els sectors d'activitat (immobiliària, renovables, industrial, financeres, etc.) i avaluant els factors macroeconòmics i específics del sector que puguin afectar l'activitat d'aquestes empreses. En particular, les participades asseguradores es valoren aplicant la metodologia *market consistent embedded value*, les relacionades amb l'activitat immobiliària sobre la base del *net asset value,* i les participades financeres a partir de múltiples sobre valor comptable i/o sobre benefici d'entitats cotitzades comparables.

Les pèrdues per deteriorament es registren en el compte de pèrdues i guanys consolidat del període en què es produeixen, i les recuperacions posteriors es registren en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici de recuperació.

1.3.5 Operacions de cobertura

El grup utilitza els derivats financers per (i) facilitar aquests instruments als clients que els sol·liciten, (ii) gestionar els riscos de les posicions pròpies del grup (derivats de cobertura) o (iii) beneficiar-se dels canvis en els seus preus. En aquest sentit, utilitza tant derivats financers negociats en mercats organitzats com negociats bilateralment amb la contrapart fora de mercats organitzats (OTC).

Els derivats financers que no es poden tractar en qualitat de cobertura es consideren com a derivats mantinguts per negociar. Les condicions perquè un derivat financer es pugui considerar com de cobertura són les següents:

- El derivat financer ha de cobrir el risc de variacions en el valor dels actius i passius produïdes per oscil·lacions del tipus d'interès i/o del tipus de canvi (cobertura de valors raonables), el risc d'alteracions en els fluxos d'efectiu estimats amb origen en actius i passius financers, compromisos i transaccions previstes altament probables (cobertura de fluxos d'efectiu) o el risc de la inversió neta en un negoci a l'estranger (cobertura d'inversions netes en negocis a l'estranger).

- El derivat financer ha d'eliminar eficaçment algun risc inherent a l'element o la posició coberts durant tot el termini previst de cobertura tant en termes d'eficàcia prospectiva com retrospectiva. Per aconseguir-ho, el grup analitza si en el moment de la contractació de la cobertura s'espera que, en condicions normals, aquesta actuï amb un alt grau d'eficàcia, i verifica durant tota la seva vida, mitjançant els tests d'efectivitat, que els resultats de la cobertura oscil·len en el rang de variació del 80% al 125% respecte al resultat de la partida coberta.

- S'ha de documentar adequadament que la contractació del derivat financer va tenir lloc específicament per servir de cobertura de determinats saldos o transaccions i la manera com es pensava aconseguir i mesurar aquesta cobertura eficaç, sempre que aquesta forma sigui coherent amb la gestió dels riscos propis que duu a terme el grup.

Les cobertures s'apliquen a elements o saldos individuals (microcobertures) o a carteres d'actius i passius financers (macrocobertures). En aquest últim cas, el conjunt dels actius o passius financers que s'han de cobrir comparteix el mateix tipus de risc, fet que es compleix quan la sensibilitat al canvi de tipus d'interès dels elements individuals coberts és similar.

Les variacions que es produeixen amb posterioritat a la designació de la cobertura, en la valoració dels instruments financers designats com a partides cobertes i dels instruments financers designats com a instruments de cobertura comptable, es registren de la manera següent:

- En les cobertures de valor raonable, les diferències produïdes en el valor raonable del derivat i de l'instrument cobert atribuïbles al risc cobert es reconeixen directament en el compte de pèrdues i guanys consolidat utilitzant com a contrapartida els epígrafs del balanç consolidat en els quals hi ha registrat l'element cobert o en l'epígraf de "*Derivats - comptabilitat de cobertures*", segons escaigui.

  En les cobertures del valor raonable del risc de tipus d'interès d'una cartera d'instruments financers, els guanys o les pèrdues que sorgeixen en valorar l'instrument de cobertura es reconeixen directament en el compte de pèrdues i guanys consolidat, mentre que les pèrdues i els guanys que sorgeixen de la variació en el valor raonable de l'element cobert atribuïble al risc cobert es registren en el compte de pèrdues i guanys consolidat utilitzant com a contrapartida l'epígraf de "*Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès*" de l'actiu o del passiu del balanç consolidat, segons escaigui. En aquest cas, l'eficàcia es valora comparant l'import de la posició neta d'actius i passius de cada un dels períodes temporals amb l'import cobert designat per a cada un d'ells, i es registra immediatament la part ineficaç en l'epígraf "*Resultats d'operacions financeres (net)*" del compte de pèrdues i guanys consolidat.

- En les cobertures de fluxos d'efectiu, les diferències de valor sorgides en la part de cobertura eficaç dels elements de cobertura es registren en l'epígraf d'"*Un altre resultat global acumulat – Derivats de cobertura. Reserva de cobertura de fluxos d'efectiu (part eficaç)*" del patrimoni net consolidat. Aquestes diferències es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat en el moment en què les pèrdues o els guanys de l'element cobert es registrin en resultats, quan s'executin les transaccions previstes o en la data de venciment de l'element cobert.

- En les cobertures d'inversions netes a l'estranger, les diferències de valoració sorgides en la part de cobertura eficaç dels elements de cobertura es registren de manera transitòria en l'epígraf d'"*Un altre resultat global acumulat – Cobertura d'inversions netes en negocis a l'estranger (part eficaç)*" del patrimoni net consolidat. Aquestes diferències es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat en el moment en què la inversió a l'estranger s'aliena o és baixa del balanç consolidat.

- Les diferències en valoració de l'instrument de cobertura corresponents a la part ineficaç de les operacions de cobertura de fluxos d'efectiu i d'inversions netes en negocis a l'estranger es registren en l'epígraf "*Resultats d'operacions financeres (net)*" del compte de pèrdues i guanys consolidat.

Si un derivat assignat com de cobertura, per la seva finalització o discontinuació, per la seva inefectivitat o per qualsevol altra causa, no compleix amb els requisits indicats anteriorment, passa a ser considerat com un derivat mantingut per negociar des del punt de vista comptable. Per tant, els canvis en la seva valoració es passen a registrar amb contrapartida en resultats.

Quan la cobertura de valor raonable és discontinuada, els ajustos registrats prèviament en l'element cobert s'imputen a resultats utilitzant el mètode del tipus d'interès efectiu recalculat en la data en què l'element cessa d'estar cobert, i han d'estar completament amortitzats al seu venciment.

En cas que s'interrompin les cobertures de fluxos d'efectiu, el resultat acumulat de l'instrument de cobertura reconegut en l'epígraf d'"*Un altre resultat global acumulat*" en el patrimoni net consolidat, mentre la cobertura era efectiva, es continua reconeixent en aquest epígraf fins que la transacció coberta tingui lloc, moment en el qual es registrarà en resultats, tret que es prevegi que no es durà a terme la transacció; en aquest cas, es registrarà immediatament en resultats.

1.3.6 Garanties financeres

Es consideren garanties financeres els contractes pels quals el grup s'obliga a pagar unes quantitats específiques per un tercer en el supòsit que aquest no ho faci, amb independència de la seva forma jurídica, que pot ser, entre d'altres, la de fiança, aval financer, contracte d'assegurança o derivat de crèdit.

El grup reconeix els contractes de garanties financeres prestades en l'epígraf de "*Passius financers a cost amortitzat - Altres passius financers*" pel seu valor raonable que, en l'inici i llevat de prova en contra, és el valor actual de les comissions i els rendiments a rebre. Simultàniament, reconeix com un crèdit en l'actiu l'import de les comissions i els rendiments assimilats cobrats a l'inici de les operacions i els comptes que s'han de cobrar pel valor actual dels fluxos d'efectiu futurs pendents de rebre.

En el cas particular de les fiances a llarg termini lliurades en efectiu a tercers en el marc de contractes de prestació de serveis, quan el grup garanteix un determinat nivell i volum d'acompliment en la prestació d'aquests serveis, reconeix inicialment aquestes garanties pel seu valor raonable. La diferència entre el valor raonable i l'import desemborsat es considera com un pagament o cobrament anticipat per la prestació del servei, que s'imputa al compte de pèrdues i guanys consolidat durant el període en què es presti. Posteriorment, el grup aplica criteris anàlegs als instruments de deute valorats a cost amortitzat.

Les garanties financeres es classifiquen en funció del risc d'insolvència imputable al client o a l'operació i, si escau, s'estima la necessitat de constituir provisions per a aquestes mitjançant l'aplicació de criteris similars per als instruments de deute valorats al seu cost amortitzat.

Els ingressos obtinguts dels instruments de garantia es registren en l'epígraf d'"*Ingressos per comissions*" del compte de pèrdues i guanys consolidat i es calculen aplicant el tipus establert en el contracte del qual són causa sobre l'import nominal de la garantia. Per a les fiances a llarg termini lliurades en efectiu a tercers el grup reconeix en l'epígraf d'"*Ingressos per interessos*" del compte de pèrdues i guanys consolidat els interessos per la seva remuneració.

1.3.7 Transferències i baixa del balanç d'instruments financers

Els actius financers només es donen de baixa del balanç consolidat quan s'han extingit els fluxos d'efectiu que generen o quan s'han transferit substancialment a tercers els riscos i beneficis que porten implícits. De manera similar, els passius financers només es donen de baixa del balanç consolidat quan s'han extingit les obligacions que generen o quan s'adquireixen amb la intenció de cancel·lar-los o de recol·locar-los novament.

En la nota 4 es detallen les transferències d'actius en vigor en el tancament dels exercicis de 2019 i 2018, i s'hi indiquen les que no han suposat una baixa de l'actiu del balanç consolidat.

1.3.8 Compensació d'instruments financers

Els actius i passius financers són objecte de compensació a l'efecte de presentació en el balanç consolidat només quan el grup té el dret, exigible legalment, de compensar els imports reconeguts en els instruments esmentats i es té la intenció de liquidar-los pel seu import net o de realitzar l'actiu i pagar el passiu simultàniament.

1.3.9 Actius no corrents i actius i passius inclosos en grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda i operacions interrompudes

L'epígraf d'"*Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda*" del balanç consolidat inclou el valor comptable de les partides individuals, integrades en un grup de disposició o que formen part d'una unitat de negoci que es pretén alienar (operacions en interrupció) en què la venda és altament probable que tingui lloc, en les condicions en les quals aquests actius es troben actualment, en el termini d'un any a comptar des de la data a la qual es refereixen els comptes anuals consolidats.

En conseqüència, la recuperació del valor comptable d'aquestes partides, que poden ser de naturalesa financera i no financera, tindrà lloc previsiblement a través del preu que s'obtingui en la seva alienació i no mitjançant el seu ús continuat.

En particular, els actius immobiliaris o altres no corrents rebuts pel grup per a la satisfacció, total o parcial, de les obligacions de pagament dels seus deutors, es consideren actius no corrents en venda, llevat que el grup hagi decidit fer un ús continuat d'aquests actius o s'afectin a l'explotació en règim de lloguer. Així mateix, es consideren com a actius no corrents en venda les inversions en negocis conjunts o associades que compleixin amb els requisits anteriors. Per a tots aquests actius, el grup disposa d'unitats específiques enfocades a la gestió immobiliària i a la seva venda.

D'altra banda, l'epígraf de "*Passius inclosos en grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda*" inclou els saldos creditors associats als actius o grups de disposició, o a les operacions en interrupció del grup.

Els actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda es valoren, tant en la data d'adquisició com posteriorment, per l'import menor entre el seu valor comptable i el valor raonable net dels costos de venda estimats d'aquests actius. El valor comptable en la data d'adquisició dels actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda procedents d'adjudicacions o recuperacions es defineix com el saldo pendent de cobrament dels préstecs o crèdits origen d'aquestes compres (nets de les provisions associades a aquests); mentre estiguin classificats com a "*Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda*" els actius materials i immaterials amortitzables per la seva naturalesa no s'amortitzen.

A fi de determinar el valor raonable net dels actius immobiliaris, el grup utilitza la seva pròpia metodologia interna, que pren com a punt de partida el valor de taxació, que s'ajusta tenint en consideració l'experiència de vendes de béns similars en termes de preus, el període de permanència de cada actiu en el balanç consolidat i altres factors explicatius. Així mateix, es tenen en consideració els acords assolits amb tercers per a l'alienació d'aquests actius.

El valor de taxació dels actius immobiliaris registrats en aquest epígraf es determina seguint les polítiques i els criteris descrits en l'apartat "Garanties" de la nota 1.3.4. Les principals societats i agències de taxació emprades per obtenir el valor de taxació de mercat es detallen en la nota 6.

Els guanys i les pèrdues generats en l'alienació dels actius i passius classificats com a no corrents en venda, així com les pèrdues per deteriorament i la seva reversió, quan escaigui, es reconeixen en l'epígraf de "*Guanys o pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes*" del compte de pèrdues i guanys consolidat. Els ingressos i les despeses restants corresponents a aquests actius i passius es presenten d'acord amb la seva naturalesa.

Una operació en interrupció és un component de l'entitat que s'ha disposat, o bé classificat, com a mantingut per a la venda, i (i) representa una línia de negoci o àrea geogràfica significativa i separada de la resta, o és part d'un únic pla coordinat per disposar de tal negoci o àrea geogràfica, o (ii) és una entitat subsidiària adquirida exclusivament amb la finalitat de revendre-la. Si hi ha operacions en interrupció, els ingressos i les despeses d'aquestes operacions generats en l'exercici, independentment de la naturalesa, encara que s'hagin generat abans de la seva classificació com a operació en interrupció, es presenten, nets de l'efecte impositiu, com un únic import en l'epígraf de "*Guanys o pèrdues després d'impostos procedents d'activitats interrompudes*" del compte de pèrdues i guanys consolidat, tant si el negoci s'ha donat de baixa de l'actiu com si s'hi manté en tancar l'exercici. Aquest epígraf també inclou els resultats obtinguts en l'alienació o disposició.

1.3.10 Actius tangibles

Els actius tangibles inclouen (i) l'immobilitzat material que el grup manté per al seu ús actual o futur i que espera utilitzar durant més d'un exercici, (ii) l'immobilitzat material que se cedeix en arrendament operatiu als clients, i (iii) les inversions immobiliàries, que inclouen els terrenys, edificis i altres construccions que es mantenen per explotar-los en un règim de lloguer o per obtenir una plusvàlua en el moment de vendre'ls. Aquest epígraf també inclou els actius materials rebuts en pagament de deutes classificats en funció de la seva destinació.

Com a norma general, els actius tangibles es valoren al seu cost d'adquisició menys la seva amortització acumulada corresponent i, si s'escau, menys qualsevol pèrdua per deteriorament que resulti de comparar el valor net comptable de cada element amb el seu import recuperable corresponent.

Les amortitzacions dels actius tangibles es calculen sistemàticament segons el mètode lineal, aplicant els anys de vida útil estimada dels diferents elements sobre el cost d'adquisició dels actius menys el seu valor residual. En el cas dels terrenys sobre els quals s'assenten els edificis i altres construccions, s'entén que tenen una vida indefinida i que, per tant, no són objecte d'amortització.

Les dotacions anuals en concepte d'amortització dels actius tangibles es registren amb càrrec al compte de pèrdues i guanys consolidat i es calculen en funció dels següents anys de vida útil estimada, com a mitjana, dels diferents grups d'elements:

	Anys de vida útil
Immobles	37,5 a 75
Instal·lacions	4,2 a 25
Mobiliari i equip d'oficina	3,3 a 18
Vehicles	3,1 a 6,25
Caixers automàtics, ordinadors i material informàtic	4

El grup, almenys al final de cada exercici, revisa la vida útil estimada dels elements de l'actiu tangible amb la finalitat de detectar-hi canvis significatius, i en cas que s'hi hagin produït, s'ajusta mitjançant la correcció corresponent del registre en el compte de pèrdues i guanys consolidat d'exercicis futurs de la dotació a la seva amortització en virtut de la nova vida útil estimada.

En cada tancament comptable, el grup analitza si hi ha indicis, tant interns com externs, que un actiu tangible pugui estar deteriorat. Si hi ha evidències de deteriorament, el grup analitza si efectivament existeix aquest deteriorament comparant el valor comptable net de l'actiu amb el seu import recuperable (el major entre el seu valor raonable menys els costos de venda i el seu valor en ús). Quan el valor comptable excedeix l'import recuperable, el grup redueix el valor comptable de l'element corresponent fins a l'import recuperable i ajusta els càrrecs futurs en concepte d'amortització en proporció al seu valor comptable ajustat i a la seva nova vida útil romanent, en cas que calgui una reestimació d'aquesta. D'altra banda, quan hi ha indicis que s'ha recuperat el valor d'un element, el grup registra la reversió de la pèrdua per deteriorament comptabilitzada en exercicis anteriors i ajusta els càrrecs futurs en concepte de la seva amortització. La reversió de la pèrdua per deteriorament d'un element en cap cas pot suposar l'increment del seu valor comptable per sobre del que tindria si no s'haguessin reconegut pèrdues per deteriorament en exercicis anteriors.

En particular, certs elements de l'immobilitzat material figuren assignats a unitats generadores d'efectiu del negoci bancari. Sobre aquestes unitats s'efectua el test de deteriorament corresponent per verificar que es generen els fluxos d'efectiu suficients per suportar el valor dels actius. En aquest sentit, el grup (i) obté un flux de caixa net recurrent de cada oficina a partir del marge de contribució acumulat menys la imputació d'un cost de risc recurrent, i (ii) l'anterior flux de caixa net recurrent es considera com un flux a perpetuïtat i es valora pel mètode de descompte de fluxos fent servir el cost de capital i la taxa de creixement a perpetuïtat determinats pel grup (vegeu la nota 16).

D'altra banda, per a les inversions immobiliàries el grup es basa en les valoracions dutes a terme per tercers independents, inscrits en el Registre Especial de Taxadors del Banc d'Espanya, segons els criteris establerts en l'Ordre ECO/805/2003.

Les despeses de conservació i manteniment dels actius tangibles es registren en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici en què s'hi incorre.

1.3.11 Arrendaments

El grup avalua l'existència d'un contracte d'arrendament a l'inici o quan es modifiquen les condicions d'aquest contracte. En aquest sentit, es conclou que un contracte és d'arrendament si el bé està identificat en aquest contracte i la part que rep el bé té el dret de controlar-ne l'ús.

Arrendaments en què el grup actua com a arrendatari

El grup registra, per als arrendaments en què actua com a arrendatari, que es corresponen fonamentalment amb contractes d'arrendament d'immobles i oficines afectes a la seva activitat d'explotació, un actiu per dret d'ús del bé arrendat i un passiu pels pagaments pendents en la data en què el bé arrendat va ser posat a disposició del grup per ser usat.

El termini d'arrendament correspon al període no revocable establert en el contracte, juntament amb els períodes coberts per una opció per prorrogar l'arrendament (si es té una certesa raonable que l'arrendatari exercirà aquesta opció) i els períodes coberts per una opció per rescindir l'arrendament (si es té una certesa raonable que l'arrendatari no exercirà aquesta opció).

Per als contractes d'arrendament de durada determinada que incloguin, o no, una opció unilateral de rescissió anticipada a favor del grup i en què el cost derivat de la rescissió no sigui significatiu, amb caràcter general el termini d'arrendament equival a la durada inicial estipulada contractualment. No obstant això, es tindrà en consideració si hi

ha circumstàncies que puguin provocar que els contractes es rescindeixin anticipadament.

Per als contractes d'arrendament de durada determinada que incloguin una opció unilateral de pròrroga a favor del grup, s'avalua exercir aquesta opció en funció dels incentius econòmics i l'experiència històrica.

El passiu per arrendament es registra inicialment en l'epígraf de "*Passius financers a cost amortitzat - Altres passius financers*" del balanç consolidat (vegeu la nota 21) per un import igual al valor actual dels pagaments pendents estimats, en funció de la data de venciment prevista. Aquests pagaments comprenen els conceptes següents:

- Els pagaments fixos, menys qualsevol incentiu pendent de cobrament.
- Els pagaments variables que es determinin amb referència a un índex o taxa.
- Els imports que s'esperi abonar per les garanties de valor residual concedides a l'arrendador.
- El preu d'exercici d'una opció de compra si el grup està raonablement segur d'exercir aquella opció.
- Els pagaments per penalitzacions derivades de la finalització de l'arrendament, si el termini de l'arrendament reflecteix que s'exercirà una opció per concloure'l.

Els pagaments per arrendament es descompten fent servir el tipus d'interès implícit, si aquest es pot determinar fàcilment, i, en cas contrari, el tipus incremental de finançament, entès com el tipus d'interès que el grup pagaria per finançar la compra d'actius de valor similar als drets d'ús adquirits sobre els béns objecte de lloguer i en un termini igual a la durada estimada dels contractes d'arrendament.

Els pagaments liquidats per l'arrendatari en cada període minoren el passiu per arrendament i meriten una despesa financera que es registra en el compte de pèrdues i guanys consolidat durant el període d'arrendament.

L'actiu per dret d'ús, que es classifica com un actiu fix en funció de la naturalesa del bé arrendat, es registra inicialment al seu cost, que comprèn els imports següents:

- L'import de la valoració inicial del passiu per arrendament, d'acord amb el que s'ha descrit anteriorment.
- Els pagaments per arrendament efectuats abans o a partir de la data d'inici de l'arrendament, menys els incentius rebuts.
- Els costos directes inicials.
- Els costos estimats en què s'incorri per desmantellar i eliminar el bé arrendat, rehabilitar el lloc en què s'ubiqui o tornar el bé a la condició exigida segons el contracte.

L'actiu per dret d'ús s'amortitza linealment pel menor entre la vida útil de l'actiu i el període d'arrendament.

Els criteris per deteriorar aquests actius són anàlegs als que es fan servir per als actius tangibles (vegeu la nota 1.3.10).

D'altra banda, el grup exerceix l'opció de registrar com una despesa de l'exercici els pagaments dels arrendaments a curt termini (aquells que en la data d'inici tinguin un període d'arrendament inferior o igual a 12 mesos) i els arrendaments en què el bé arrendat sigui d'escàs valor.

Vendes amb arrendament posterior

Si el grup no reté el control del bé, (i) es dona de baixa l'actiu venut i es registra l'actiu per dret d'ús que es deriva de l'arrendament posterior per un import igual a la part de l'import comptable previ de l'actiu arrendat, que es correspon amb la proporció que representa el dret d'ús retingut sobre el valor de l'actiu venut, i (ii) es reconeix un passiu per arrendament.

Si el grup reté el control del bé, (i) no es dona de baixa l'actiu venut i (ii) es reconeix un passiu financer per l'import de la contraprestació rebuda.

Els resultats generats en l'operació es reconeixen immediatament en el compte de pèrdues i guanys consolidat si es determina que hi ha hagut una venda (només per l'import del guany o la pèrdua relatiu als drets sobre el bé transferit), en haver adquirit el comprador-arrendador el control del bé.

Arrendaments en què el grup actua com a arrendador

Arrendament financer

Quan el grup actua com a arrendador d'un bé, la suma dels valors actuals dels imports que rebrà de l'arrendatari es registra com un finançament prestat a tercers, per la qual cosa s'inclou en l'epígraf d'"*Actius financers a cost amortitzat*" del balanç consolidat. Aquest finançament incorpora el preu d'exercici de l'opció de compra a favor de l'arrendatari al venciment del contracte en els casos en què aquest preu d'exercici sigui prou inferior al valor raonable del bé en la data de venciment de l'opció, de manera que sigui raonablement probable que s'exerceixi.

Arrendament operatiu

En les operacions d'arrendament operatiu, la propietat del bé arrendat i substancialment tots els riscos i beneficis que recauen sobre el bé es mantenen en l'arrendador.

El cost d'adquisició dels béns arrendats es presenta en l'epígraf d'"*Actius tangibles*". Aquests actius s'amortitzen d'acord amb les polítiques adoptades per als actius materials similars d'ús propi, i els ingressos procedents dels contractes d'arrendament es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys de manera lineal.

1.3.12 Actius intangibles

Els actius intangibles són actius no monetaris identificables, però sense aparença física, que sorgeixen com a conseqüència d'una adquisició a tercers o que han estat desenvolupats internament pel grup. Es reconeix un actiu intangible quan, a banda de satisfer la definició anterior, el grup estima probable la percepció de beneficis econòmics derivats d'aquest element i el seu cost es pot estimar de manera fiable.

Els actius intangibles es reconeixen inicialment pel seu cost, ja sigui el d'adquisició o el de producció, i, posteriorment, es valoren pel seu cost menys, si escau, l'amortització acumulada i qualsevol pèrdua per deteriorament que hagin experimentat.

Fons de comerç

Les diferències positives entre el cost de les combinacions de negoci i el percentatge adquirit del valor raonable net dels actius, els passius i els passius contingents de les entitats adquirides es registren com a fons de comerç en l'actiu del balanç consolidat. Aquestes diferències representen el pagament anticipat realitzat pel grup dels beneficis econòmics futurs derivats de les entitats adquirides que no són individualment i separadament identificables ni recognoscibles. El fons de comerç, que no s'amortitza, només es reconeix quan s'ha adquirit a títol onerós en una combinació de negocis.

Cada fons de comerç està assignat a una o més unitats generadores d'efectiu (UGE), que s'espera que siguin les beneficiàries de les sinergies derivades de les combinacions de negoci. Aquestes UGE són el grup identificable més petit d'actius que, com a conseqüència del seu funcionament continuat, genera fluxos d'efectiu a favor del grup amb independència d'altres actius o grups d'actius.

Les UGE a què s'han assignat els fons de comerç s'analitzen anualment i sempre que hi hagi indicis de deteriorament a fi de determinar si hi ha deteriorament. Per fer-ho, el grup calcula l'import recuperable utilitzant principalment el mètode del descompte de beneficis distribuïts, en què es tenen en compte els paràmetres següents:

- Hipòtesis clau del negoci: sobre aquestes hipòtesis es basen les projeccions de fluxos d'efectiu previstes en la valoració. Per als negocis amb activitat financera es projecten variables, com ara l'evolució del crèdit, de la morositat, dels dipòsits de clients i dels tipus d'interès, sota un escenari macroeconòmic previst, i dels requeriments de capital.

- Estimació de variables macroeconòmiques, així com altres valors financers.

- Termini de les projeccions: el temps/termini de projecció se situa habitualment en 5 anys, un període a partir del qual s'assoleix un nivell recurrent tant en termes de benefici com de rendibilitat. A aquest efecte es té en compte l'escenari econòmic existent en el moment de la valoració.

- Tipus de descompte: el valor present dels dividends futurs, utilitzat per obtenir el valor en ús, es calcula utilitzant com a taxa de descompte el cost de capital de l'entitat (Ke) des de la perspectiva d'un participant de mercat. Per determinar-lo es fa servir el mètode CAPM (*Capital Asset Pricing Model*), d'acord amb la fórmula: "Ke = Rf + β (Pm) + α", en què: Ke = Retorn exigit o cost de capital, Rf = Taxa lliure de risc, β = Coeficient de risc sistèmic de la societat, Pm = Prima de mercat i α = Prima per risc no sistèmic.

- Taxa de creixement utilitzada per extrapolar les projeccions de fluxos d'efectiu més enllà del període cobert per les previsions més recents: es basa en les estimacions a llarg termini de les principals magnituds macroeconòmiques i de les variables clau del negoci, i tenint en compte la situació, en qualsevol moment, dels mercats financers.

Si el valor comptable d'una UGE és superior al seu import recuperable, el grup reconeix una pèrdua per deteriorament que es distribueix reduint, en primer lloc, el fons de comerç atribuït a aquesta unitat i, en segon lloc, i si quedessin pèrdues per imputar, minorant el valor comptable de la resta dels actius assignats de manera proporcional. Les pèrdues per deteriorament dels fons de comerç no són objecte de reversió posterior.

Altres actius intangibles

Aquest epígraf inclou, bàsicament, els actius intangibles identificats en les combinacions de negocis, com ara el valor de les marques i els drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents dels negocis adquirits, així com les aplicacions informàtiques.

Aquests actius intangibles són de vida útil definida, s'amortitzen en funció d'aquesta, i s'apliquen criteris similars als dels actius tangibles. La vida útil de les marques i dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients dels negocis adquirits se situa entre 5 i 15 anys, mentre que per a les aplicacions informàtiques la vida útil oscil·la entre 3 i 15 anys. En particular, els subsistemes corresponents a infraestructura, comunicacions, arquitectura i funcions corporatives de les plataformes bancàries en què les entitats del grup desenvolupen la seva activitat tenen, generalment, una vida útil entre 10 i 15 anys, i els subsistemes corresponents a canals y *data&analítics* tenen una vida útil entre 7 i 10 anys. D'altra banda, la plataforma base implantada el 2018 sobre la qual desenvolupa la seva activitat TSB té una vida útil de 15 anys.

Els criteris per al reconeixement de les pèrdues per deteriorament d'aquests actius i, si s'escau, de les recuperacions de les pèrdues per deteriorament registrades en exercicis anteriors són similars als dels actius tangibles. En aquest sentit, el grup determina l'existència d'indicis de deteriorament comparant l'evolució real amb les hipòtesis inicials dels paràmetres considerats en el seu registre inicial; entre aquests, la pèrdua eventual de clients, saldo mitjà per client, marge ordinari mitjà i ràtio d'eficiència assignada.

Els canvis en les vides útils estimades dels actius intangibles es tracten de manera similar als canvis en les vides útils estimades de l'actiu tangible.

1.3.13 Existències

Les existències són actius no financers que el grup té per a la seva utilització o venda en el curs ordinari del negoci, que estan en procés de producció, construcció o desenvolupament amb aquesta finalitat o bé que es consumiran en el procés de producció o en la prestació de serveis.

Com a norma general, les existències es valoren per l'import menor entre el seu valor de cost, que comprèn tots els costos causats per la seva adquisició i transformació i els altres costos, directes i indirectes, en què s'hagi incorregut per donar-los la seva condició i ubicació actuals, i el seu valor net de realització.

Per valor net de realització s'entén el preu estimat de venda net dels costos estimats de producció i comercialització per dur a terme aquesta venda. Aquest valor es revisa i es recalcula considerant les pèrdues reals en què s'ha incorregut en la venda d'actius.

L'import de qualsevol ajust per valoració de les existències, com ara danys, obsolescència, minoració del preu de venda, fins al seu valor net realitzable, així com les pèrdues per altres conceptes, es reconeix com a despesa de l'exercici en què es produeixi el deteriorament o la pèrdua. Les recuperacions de valor posteriors es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici en què es produeixin.

Per a les existències que es corresponen amb terrenys i immobles, el valor net de realització es calcula prenent com a base la valoració d'un expert independent, inscrit en el Registre Especial de Societats de Taxació del Banc d'Espanya i elaborada d'acord amb els criteris establerts en l'Ordre ECO/805/2003 sobre normes de valoració de béns immobles i determinats drets per a certes finalitats financeres, que s'ajusta d'acord amb la metodologia interna desenvolupada pel grup, tenint en consideració l'experiència de vendes de béns similars, en termes de preus, el període de permanència de cada actiu en el balanç consolidat i altres factors explicatius.

El valor comptable de les existències es dona de baixa del balanç consolidat i es registra com una despesa en l'exercici en què es reconeix l'ingrés procedent de la seva venda.

1.3.14 Elements de patrimoni propi

Es consideren elements de patrimoni propi els que compleixen les condicions següents:

- No inclouen cap tipus d'obligació contractual per a l'entitat emissora que impliqui lliurar efectiu o un altre actiu financer a un tercer, o intercanviar actius o passius financers amb tercers en condicions potencialment desfavorables per a l'entitat.

- Si poden ser, o seran, liquidats amb els instruments de patrimoni propis de l'entitat emissora: quan sigui un instrument financer no derivat, no suposa una obligació de lliurar un nombre variable dels seus instruments de patrimoni propis; o quan sigui un derivat, sempre que es liquidi per una quantitat fixa d'efectiu, o un altre actiu financer, a canvi d'un nombre fix dels seus instruments de capital propis.

Els negocis efectuats amb elements de patrimoni propi, incloent-hi la seva emissió i amortització, es registren directament amb contrapartida en el patrimoni net consolidat.

Els canvis de valor dels instruments qualificats com a elements de patrimoni propi no es registren en els estats financers; les contraprestacions rebudes o lliurades a canvi d'aquests instruments s'afegeixen o es dedueixen directament del patrimoni net consolidat, i els costos associats a la transacció el minoren.

El reconeixement inicial dels instruments de patrimoni emesos per tal de cancel·lar un passiu financer íntegrament o parcialment es fa pel seu valor raonable, excepte si no és possible determinar-lo amb fiabilitat. En aquest cas, la diferència entre el valor comptable del passiu financer (o d'una part d'aquest) cancel·lat i el valor raonable dels instruments de patrimoni emesos es reconeix en el resultat de l'exercici.

D'altra banda, els instruments financers compostos, que són aquells contractes que per al seu emissor generen simultàniament un passiu financer i un instrument de patrimoni propi (com ara les obligacions convertibles que atorguen al seu tenidor el dret a convertir-les en instruments de patrimoni de l'entitat emissora), es reconeixen en la data de la seva emissió separant-ne els components i classificant-los d'acord amb el fons econòmic.

L'assignació de l'import inicial als diferents components de l'instrument compost no suposa, en cap cas, un reconeixement de resultats, i es duu a terme assignant, en primer lloc, al component que sigui passiu financer –incloent-hi qualsevol derivat implícit que no tingui per actiu subjacent instruments de patrimoni propi– un import, obtingut a partir del valor raonable de passius financers de l'entitat amb característiques similars als de l'instrument compost però que no tinguin associats instruments de patrimoni propi. El valor imputable a l'inici a l'instrument de capital és la part residual de l'import inicial de l'instrument compost en el seu conjunt, un cop deduït el valor raonable assignat al passiu financer.

1.3.15 Remuneracions basades en instruments de patrimoni

El lliurament als empleats d'instruments de patrimoni propi com a contraprestació als seus serveis, quan aquests instruments es determinen a l'inici i es lliuren una vegada acabat un període específic de serveis, es registra com una despesa per serveis a mesura que els empleats els prestin amb contrapartida en l'epígraf d'"Altres elements de patrimoni net" en el patrimoni net consolidat. En la data de concessió es valoren els serveis rebuts al seu valor raonable, llevat que aquest no es pugui estimar amb fiabilitat; en aquest cas es valoren per referència al valor raonable dels instruments de patrimoni compromesos, tenint en compte els terminis i altres condicions previstos en els compromisos.

Les quantitats reconegudes en el patrimoni net consolidat no són objecte d'una reversió posterior, fins i tot quan els empleats no exerceixin el seu dret a rebre els instruments de patrimoni.

Per a les transaccions amb remuneracions basades en accions que es liquiden en efectiu, el grup registra una despesa per serveis a mesura que els empleats els presten amb contrapartida en el passiu del balanç consolidat. Fins que s'hagi liquidat el passiu, el grup valora aquest passiu al seu valor raonable, i reconeix els canvis de valor en el resultat de l'exercici.

1.3.16 Provisions i actius i passius contingents

Es consideren provisions les obligacions actuals del grup, sorgides com a conseqüència de successos passats, que es troben clarament especificades pel que fa a la seva naturalesa en la data dels estats financers, però són indeterminades pel que fa al seu import o al moment de cancel·lació, i en vèncer i per cancel·lar-les el grup estima que s'haurà de desprendre de recursos.

Els comptes anuals consolidats del grup recullen amb caràcter general totes les provisions significatives respecte a les quals s'estima que la probabilitat que s'hagi d'atendre l'obligació és més gran que en cas contrari. Entre altres conceptes, aquestes provisions inclouen els compromisos per pensions assumits amb els seus empleats per algunes entitats del grup (vegeu la nota 1.3.17), així com les provisions per litigis i altres contingències.

Són passius contingents les obligacions possibles del grup, sorgides com a conseqüència de successos passats, l'existència de les quals està condicionada al fet que ocorrin, o no, un o més esdeveniments futurs independents de la voluntat del grup. Els passius contingents inclouen les obligacions actuals del grup la cancel·lació de les quals no sigui probable que origini una disminució de recursos o l'import de les quals, en casos extremadament estranys, no es pugui quantificar amb prou fiabilitat. Els passius contingents no es registren en els comptes anuals consolidats, sinó que se n'informa en la memòria consolidada.

Tal com estableix la NIC 37.92, si es considera que desglossar informació detallada sobre determinades provisions i passius contingents pot perjudicar seriosament la posició del grup, en disputes amb tercers relatives a les situacions que preveuen les provisions i passius contingents (com ara els vinculats a determinats litigis o assumptes en arbitratge), s'opta per no revelar en detall aquesta informació.

Els actius contingents són actius possibles, sorgits com a conseqüència de successos passats, l'existència dels quals està condicionada i s'haurà de confirmar quan ocorrin, o no, esdeveniments que estan fora del control del grup. Aquests actius contingents no es reconeixen en el balanç ni en el compte de pèrdues i guanys consolidat, però se n'informa en la memòria sempre que sigui probable l'augment de recursos que incorporin beneficis econòmics per aquesta causa.

1.3.17 Provisions per pensions

Els compromisos per pensions assumits pel grup amb el seu personal són els següents:

Plans d'aportació definida

Són contribucions de caràcter predeterminat realitzades a una entitat separada, segons els acords assolits amb cada col·lectiu d'empleats en particular, sense tenir l'obligació legal ni efectiva de fer contribucions addicionals si l'entitat separada no pot atendre les retribucions als empleats relacionades amb els serveis prestats en l'exercici corrent i en els anteriors.

Aquestes contribucions es registren en cada exercici en el compte de pèrdues i guanys consolidat (vegeu la nota 33).

Plans de prestació definida

Els plans de prestació definida cobreixen els compromisos existents derivats de l'aplicació dels articles 42, 43, 44 i 48 del XXIII Conveni Col·lectiu de banca.

Aquests compromisos estan finançats a través de les formes següents: el pla de pensions, els contractes d'assegurança, l'entitat de previsió social voluntària (EPSV) i els fons interns.

1. El pla de pensions

El pla de pensions dels empleats de Banc Sabadell cobreix les prestacions del conveni detallades anteriorment amb els empleats pertanyents als col·lectius reglamentats, amb les excepcions següents:

- Compromisos addicionals per jubilació anticipada tal com està recollida en l'article 43 del conveni col·lectiu.
- Incapacitat sobrevinguda en determinades circumstàncies.
- Prestacions de viduïtat i orfandat derivades de la mort d'un jubilat amb una antiguitat reconeguda posterior al 8 de març de 1980.

El pla de pensions dels empleats de Banc Sabadell es considera amb caràcter general com un actiu del pla per a les obligacions que té assegurades en entitats externes al grup. No es consideren actius del pla les obligacions del pla de pensions assegurades en les entitats associades del grup.

El pla de pensions té constituïda una Comissió de Control, formada pels representants del promotor i els representants dels partícips i beneficiaris. Aquesta Comissió de Control és l'òrgan encarregat de la supervisió del seu funcionament i de la seva execució.

2. Els contractes d'assegurança

Els contractes d'assegurança cobreixen, en general, determinats compromisos derivats dels articles 43 i 44 del XXIII Conveni Col·lectiu de banca i, en particular:

- Els compromisos exclosos expressament en el pla de pensions d'empleats de Banc Sabadell (detallats en l'apartat anterior).
- Personal en actiu adscrit al conveni col·lectiu procedent de Banco Atlántico.
- Compromisos per pensions assumits amb determinat personal en actiu no derivats del conveni col·lectiu.
- Compromisos amb personal en situació d'excedència no coberts amb drets consolidats en el pla de pensions d'empleats de Banc Sabadell.
- Compromisos assumits per prejubilació, que poden estar parcialment finançats amb drets consolidats en el pla de pensions d'empleats de Banc Sabadell.

Aquestes pòlisses estan subscrites tant amb companyies externes al grup, els compromisos assegurats més importants de les quals són els assumits amb personal procedent de Banco Atlántico, com amb BanSabadell Vida, S.A. de Seguros y Reaseguros.

3. L'entitat de previsió social voluntària (EPSV).

L'adquisició i posterior fusió de Banco Guipuzcoano va suposar la incorporació de Gertakizun, E.P.S.V., que cobreix els compromisos per prestació definida dels seus empleats actius i passius i els té assegurats en pòlisses. Aquesta entitat va ser promoguda per aquest banc, té personalitat jurídica independent, i va ser constituïda el 1991. Les obligacions totals del personal actiu i passiu estan assegurades en entitats externes al grup.

4. Els fons interns

Els fons interns cobreixen les obligacions amb el personal prejubilat fins a la seva edat legal de jubilació i afecten personal procedent de Banc Sabadell, de Banco Guipuzcoano i de Banco CAM.

Registre comptable de les obligacions de prestació definida

Dins l'epígraf de "*Provisions - Pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació*" del passiu del balanç s'inclou el valor actual actuarial dels compromisos per pensions, que es calcula individualment mitjançant el mètode de la unitat de crèdit projectada aplicant les hipòtesis financeroactuarials que s'especifiquen més endavant. Aquest mateix mètode és el que es fa servir per a l'anàlisi de sensibilitat que es presenta en la nota 22.

A les obligacions calculades d'aquesta manera s'ha restat el valor raonable dels denominats actius del pla, que són actius amb què es liquidaran les obligacions, incloent-hi les pòlisses d'assegurances, pel fet que compleixen les condicions següents:

- No són propietat del grup, sinó d'un tercer separat legalment i sense el caràcter de part vinculada.

- Només estan disponibles per pagar o finançar retribucions dels empleats, i no estan disponibles per als creditors del grup ni tan sols en cas de situació concursal.

- No poden retornar al grup excepte quan els actius que queden en el pla són suficients per complir totes les obligacions, del pla o de l'entitat, relacionades amb les prestacions dels empleats, o bé quan els actius retornen al banc per reemborsar-li les prestacions dels empleats ja pagades per aquest.

- No són instruments financers intransferibles emesos pel grup.

Els actius que emparen compromisos per pensions en el balanç individual de la companyia d'assegurances BanSabadell Vida, S.A. de Seguros y Reaseguros no són actius del pla perquè es tracta d'una part vinculada al grup.

Els compromisos per pensions es reconeixen de la manera següent:

- En el compte de pèrdues i guanys consolidat, l'interès net sobre el passiu (actiu) net dels compromisos per pensions així com el cost dels serveis, en què aquest últim inclou (i) el cost dels serveis del període corrent, (ii) el cost dels serveis passats amb origen en modificacions introduïdes en els compromisos existents o en la introducció de noves prestacions i (iii) qualsevol guany o pèrdua que sorgeixi d'una liquidació del pla.

- En l'epígraf d'"*Un altre resultat global acumulat*" del patrimoni net consolidat, la reavaluació del passiu (actiu) net per compromisos per pensions, que inclou i) les pèrdues i els guanys actuarials generats en l'exercici, que tenen l'origen en les diferències entre hipòtesis actuarials prèvies i la realitat i en els canvis en les hipòtesis actuarials efectuades, ii) el rendiment dels actius afectes al pla, i iii) qualsevol canvi en els efectes del límit de l'actiu, excloent per als dos últims conceptes les quantitats incloses en l'interès net sobre el passiu (actiu) net.

  Els imports registrats en el patrimoni net consolidat no són reclassificats al compte de pèrdues i guanys consolidat en exercicis posteriors, i es reclassifiquen en l'epígraf *d*'"*Altres reserves – Altres*" del patrimoni net consolidat.

Dins l'epígraf de "*Provisions – Altres retribucions als empleats a llarg termini*" del passiu del balanç consolidat, s'inclou principalment el valor dels compromisos assumits amb el personal prejubilat. Les variacions que es produeixen durant l'exercici en el valor del passiu es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Hipòtesis actuarials

Les hipòtesis actuarials més rellevants utilitzades en la valoració dels compromisos per pensions són les següents:

	2019	2018
Taules	PERM / F 2000 Nova producció	PERM / F 2000 Nova producció
Tipus d'interès tècnic pla de pensions	0,75% anual	1,50% anual
Tipus d'interès tècnic fons intern	0,75% anual	1,50% anual
Tipus d'interès tècnic pòlisses vinculades	0,75% anual	1,50% anual
Tipus d'interès tècnic pòlisses no vinculades	0,75% anual	1,50% anual
Inflació	2,00% anual	2,00% anual
Creixement salarial	3,00% anual	3,00% anual
Sortides per invalidesa	SS90-Absoluta	SS90-Absoluta
Sortides per rotació	No considerades	No considerades
Jubilació anticipada	Considerada	Considerada
Jubilació normal	65 o 67 anys	65 o 67 anys

En els exercicis 2019 i 2018, per al tipus d'interès tècnic de tots els compromisos s'ha pres com a referència el tipus del deute empresarial de qualificació AA (iBoxx € *Corporates* AA 10+) de durada mitjana de 12,50 anys per a l'exercici 2019 i d'11,94 anys per a l'exercici 2018.

L'edat de jubilació anticipada establerta és la data més primerenca amb dret irrevocable per l'empresa per al 100% dels empleats.

La rendibilitat dels actius a llarg termini corresponent als actius afectes al pla i dels contractes d'assegurances vinculats a pensions s'ha determinat aplicant el mateix tipus d'interès tècnic de les hipòtesis actuarials (en l'exercici 2019 va ser del 0,75%).

1.3.18 Operacions en moneda estrangera i diferències de conversió

La moneda funcional i de presentació del grup és l'euro. En conseqüència, totes les transaccions i els saldos expressats en monedes diferents de l'euro es consideren expressats en moneda estrangera.

En el reconeixement inicial, els saldos deutors i creditors expressats en moneda estrangera es converteixen a la moneda funcional utilitzant el tipus de canvi de comptat de la data de reconeixement, entès com el tipus de canvi per a lliurament immediat. Amb posterioritat al reconeixement inicial, s'apliquen les regles següents per a la conversió de saldos expressats en moneda estrangera a la moneda funcional de cada entitat participada:

- Els actius i passius de caràcter monetari es converteixen al tipus de canvi de tancament, entès com el tipus de canvi mitjà de comptat de la data a què es refereixen els estats financers.
- Les partides no monetàries valorades al cost històric es converteixen al tipus de canvi de la data d'adquisició.
- Les partides no monetàries valorades al valor raonable es converteixen al tipus de canvi de la data en què es determina el valor raonable.
- Els ingressos i les despeses es converteixen aplicant el tipus de canvi de la data de l'operació.

Les diferències de canvi sorgides en la conversió dels saldos deutors i creditors expressats en moneda estrangera es registren, en general, en el compte de pèrdues i guanys consolidat. No obstant això, en el cas de les diferències de canvi que sorgeixen en partides no monetàries valorades pel seu valor raonable l'ajust de les quals a aquest valor raonable s'imputa en l'epígraf d'"*Un altre resultat global acumulat*" del patrimoni net consolidat, es desglossa el component de tipus de canvi de la revaloració de l'element no monetari.

Els saldos dels estats financers de les entitats consolidades la moneda funcional de les quals és diferent de l'euro es converteixen a euros de la manera següent:

- Els actius, passius i ajustos per valoració es converteixen aplicant els tipus de canvi de tancament de l'exercici.
- Els ingressos i les despeses, aplicant el tipus de canvi mitjà ponderat pel volum d'operacions de la societat convertida.
- Els fons propis, a tipus de canvi històrics.

Les diferències de canvi sorgides en la conversió dels estats financers de les entitats consolidades la moneda funcional de les quals és diferent de l'euro es registren en l'epígraf d'"*Un altre resultat global acumulat*" del patrimoni net consolidat.

Els tipus de canvi aplicats en la conversió dels saldos en moneda estrangera a euros són els publicats pel Banc Central Europeu el 31 de desembre de cada exercici.

1.3.19 Reconeixement d'ingressos i despeses

Ingressos i despeses per interessos i conceptes assimilats

Els ingressos i les despeses per interessos i conceptes assimilats es registren de manera comptable, amb caràcter general, en funció del seu període de meritació i per aplicació del mètode del tipus d'interès efectiu, en els epígrafs d'"*Ingressos per interessos*" i "*Despeses per interessos*" del compte de pèrdues i guanys consolidat, segons escaigui. Els dividends percebuts d'altres entitats es reconeixen com a ingrés en el moment en què neix el dret a percebre'ls.

Comissions, honoraris i conceptes assimilats

Els ingressos i les despeses en concepte de comissions i honoraris assimilats es registren en el compte de pèrdues i guanys consolidat, en general, d'acord amb els criteris següents:

- Els vinculats a actius i passius financers valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys es registren en el moment de desemborsar-los.

- Els que corresponen a transaccions o serveis que es fan durant un període de temps es registren durant aquest període.

- Els que corresponen a una transacció o un servei que s'executa en un acte singular es registren quan es produeix l'acte que els origina.

Les comissions financeres, que formen part integrant del rendiment o cost efectiu de les operacions financeres, es periodifiquen, netes de costos directes relacionats, i es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat al llarg de la seva vida mitjana esperada.

Els patrimonis gestionats pel banc que són propietat de tercers no s'inclouen en el balanç. Les comissions generades per aquesta activitat es registren en l'epígraf d'"*Ingressos per comissions*" del compte de pèrdues i guanys consolidat.

Ingressos i despeses no financers

Es reconeixen de manera comptable quan es produeix el lliurament del bé o la prestació del servei no financer. Per determinar l'import i el moment del reconeixement se segueix un model de cinc passos: identificació del contracte amb el client, identificació de les obligacions separades del contracte, determinació del preu de la transacció, distribució del preu de la transacció entre les obligacions identificades i, finalment, registre de l'ingrés a mesura que se satisfacin les obligacions.

Cobraments i pagaments diferits en el temps

Els cobraments i pagaments diferits en el temps es registren comptablement per l'import resultant d'actualitzar financerament els fluxos d'efectiu previstos a taxes de mercat.

Gravàmens

Per als gravàmens i les obligacions d'impostos l'import i data de pagament dels quals són certs, l'obligació es reconeix quan es produeix l'esdeveniment que causa el pagament d'aquest en els termes assenyalats per la legislació. Per tant, la partida a pagar es reconeix quan hi hagi una obligació present de pagar el gravamen.

Fons de Garantia de Dipòsits

El banc està integrat en el Fons de Garantia de Dipòsits. En l'exercici 2019, la Comissió Gestora del Fons de Garantia de Dipòsits d'entitats de crèdit, d'acord amb el que estableixen el Reial decret llei 16/2011 i el Reial decret 2606/1996, ha fixat l'aportació a efectuar per al conjunt de les entitats adherides al compartiment de garantia de dipòsits en un 1,8 per mil de l'import dels dipòsits garantits el 30 de juny de 2019 (1,8 per mil de l'import dels dipòsits garantits el 30 de juny de 2018 en l'exercici 2018). El càlcul de l'aportació de cada entitat s'efectua en funció de l'import dels dipòsits garantits i del seu perfil de risc, tenint en compte indicadors com ara l'adequació del capital, la qualitat dels actius i la liquiditat, que han estat desenvolupats per la Circular 5/2016, de 27 de maig, del Banc d'Espanya. Així mateix, l'aportació al compartiment de garantia de valors s'ha fixat en un 2 per mil del 5% de l'import dels valors garantits el 31 de desembre de 2019 (2 per mil del 5% de l'import dels valors garantits el 31 de desembre de 2018 en l'exercici 2018). D'acord amb el que estableix la CINIIF 21, el registre de l'operació es reconeix quan hi ha l'obligació del pagament, que és el 31 de desembre de cada any (vegeu la nota 32).

Per la seva banda, algunes de les entitats consolidades estan integrades en sistemes anàlegs al Fons de Garantia de Dipòsits i fan contribucions a aquests d'acord amb les seves regulacions nacionals (vegeu la nota 32). Les més rellevants s'indiquen a continuació:

- TSB Bank plc fa aportacions al Financial Services Compensation Scheme, que es meriten l'1 d'abril de cada any.
- Banco de Sabadell, S.A., Institución de Banca Múltiple, fa aportacions al Fons de Garantia de Dipòsits establerts per l'Institut per a la Protecció de l'Estalvi Bancari. En aquest cas, l'obligació de pagament i, per tant, la seva meritació és mensual.

Fons Únic de Resolució

La Llei 11/2015, de 18 de juny, juntament amb el seu desplegament reglamentari a través del Reial decret 1012/2015, va suposar la transposició a l'ordenament jurídic espanyol de la Directiva 2014/59/UE, per la qual es va establir un nou marc per a la resolució d'entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió, que és al mateix temps una de les normes que han contribuït a la constitució del Mecanisme Únic de Resolució, creat mitjançant el Reglament (UE) 806/2014, pel qual s'estableixen normes i procediments uniformes per a la resolució d'entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió en el marc d'un Mecanisme Únic de Resolució i un Fons Únic de Resolució a escala europea.

En el context del desenvolupament d'aquesta normativa, l'1 de gener de 2016 va entrar en vigor el Fons Únic de Resolució, que s'estableix com un instrument de finançament amb què podrà comptar la Junta Única de Resolució, que és l'autoritat europea que pren les decisions en matèria de resolució, per emprendre eficaçment les mesures de resolució que s'adoptin. El Fons Únic de Resolució es nodreix de les aportacions que fan les entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió subjectes a aquest.

El càlcul de la contribució de cada entitat al Fons Únic de Resolució, regulat pel Reglament (UE) 2015/63, parteix de la proporció que cadascuna d'aquestes representa sobre el total agregat dels passius totals de les entitats adherides un cop deduïts els seus recursos propis i l'import garantit dels dipòsits que, posteriorment, s'ajusta al perfil de risc de l'entitat (vegeu la nota 32). L'obligació de contribuir al Fons Únic de Resolució es merita l'1 de gener de cada any.

1.3.20 Impost sobre els guanys

L'impost sobre societats aplicable a les societats espanyoles del grup Banc Sabadell i els impostos de naturalesa similar aplicables a les entitats participades estrangeres es consideren com una despesa i es registren en l'epígraf de "*Despeses o ingressos per impostos sobre els resultats de les activitats continuades*" del compte de pèrdues i guanys consolidat, excepte quan són conseqüència d'una transacció registrada directament en el patrimoni net consolidat; en aquest supòsit, es registren directament en aquest.

La despesa total per l'impost sobre societats equival a la suma de l'impost corrent que resulta de l'aplicació del gravamen corresponent a la base imposable de l'exercici (després d'aplicar deduccions i bonificacions fiscalment admissibles) i de la variació dels actius i passius per impostos diferits que s'hagin reconegut en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

La base imposable de l'exercici pot diferir del resultat de l'exercici presentat en el compte de pèrdues i guanys, ja que exclou les partides d'ingressos o despeses que són gravables o deduïbles en altres exercicis i les partides que no ho són mai.

Els actius i passius per impostos diferits corresponen als impostos que es preveuen pagadors o recuperables, ocasionats per les diferències entre els imports comptables dels actius i passius en els estats financers i les seves bases fiscals corresponents ("valor fiscal"), així com les bases imposables negatives i els crèdits per deduccions fiscals no aplicades susceptibles de compensació en el futur. Es quantifiquen aplicant a la diferència temporal o al crèdit que correspongui el tipus de gravamen a què s'espera recuperar o liquidar (vegeu la nota 39).

Un actiu per impost diferit, com ara un impost anticipat, un crèdit per deduccions i bonificacions i un crèdit per bases imposables negatives, es reconeix sempre que sigui probable que el grup obtingui en el futur prou guanys fiscals contra els quals el pugui fer efectiu, i no procedeixi del reconeixement inicial (excepte en una combinació de negocis) d'altres actius i passius en una operació que no afecti ni el resultat fiscal ni el resultat comptable.

Així mateix, es reconeixen els actius per impostos diferits ocasionats per diferències temporànies deduïbles procedents d'inversions en dependents, sucursals i associades, o de participacions en negocis conjunts només en la mesura en què s'esperi que la diferència es reverteixi per causa de l'extinció de la societat participada.

Els passius per impostos diferits ocasionats per diferències temporànies associades a inversions en entitats dependents i associades es reconeixen comptablement, excepte si el grup és capaç de controlar el moment de reversió de la diferència temporània i, a més a més, és probable que aquesta no es reverteixi en el futur.

Els "*Actius per impostos*" i "*Passius per impostos*" del balanç consolidat inclouen l'import de tots els actius/passius de naturalesa fiscal, diferenciats entre corrents (imports a recuperar/pagar en els pròxims dotze mesos, com ara la liquidació a la Hisenda pública de l'impost sobre societats) i diferits (impostos a recuperar/pagar en exercicis futurs).

Les despeses o els ingressos registrats directament en el patrimoni net consolidat que no tinguin efecte en el resultat fiscal o a la inversa es comptabilitzen com a diferències temporànies.

En cada tancament comptable es revisen els impostos diferits registrats, tant actius com passius, per tal de comprovar que es mantenen vigents i que hi ha prou evidència sobre la probabilitat de generar en el futur guanys fiscals que permetin fer-los efectius, en el cas dels actius, efectuant les correccions oportunes si cal.

Per dur a terme l'anàlisi descrita abans, es tenen en compte les variables següents:

- Projeccions de resultats de cada entitat o grup fiscal, basades en els pressupostos financers aprovats pels administradors del grup per a un període de cinc anys, aplicant-hi posteriorment taxes de creixement constants similars a les taxes de creixement mitjà a llarg termini del sector en què operen les diferents societats del grup.

- Estimació de la reversió de les diferències temporànies en funció de la seva naturalesa.

- El termini o límit que estableix la legislació vigent a cada país, per a la reversió dels diferents actius per impostos.

En l'Annex I s'indiquen les societats del grup acollides al règim de tributació consolidada a Espanya de l'impost sobre societats del grup Banc Sabadell.

1.3.21 Estats de fluxos d'efectiu consolidats

En l'elaboració dels estats de fluxos d'efectiu consolidats s'ha fet servir el mètode indirecte, de manera que, partint del resultat del grup, es tenen en compte les transaccions no monetàries i tot tipus de partides de pagament diferit i meritacions que han estat o seran la causa de cobraments i pagaments d'explotació, així com dels ingressos i despeses associats a fluxos d'efectiu d'activitats classificades com d'inversió o finançament.

En l'estat de fluxos d'efectiu consolidat s'utilitzen determinats conceptes que tenen les definicions següents:

- Fluxos d'efectiu, que són les entrades i sortides de diners en efectiu i dels seus equivalents, que s'entenen com les inversions a curt termini de gran liquiditat i de baix risc d'alteracions en el seu valor. A aquest efecte, a més dels diners en efectiu, es qualifiquen com a components d'efectiu o equivalents els dipòsits en bancs centrals i els dipòsits a la vista en entitats de crèdit.

- Activitats d'explotació, que són les activitats típiques del grup i altres activitats que no es poden qualificar d'inversió o de finançament.

- Activitats d'inversió, que són les corresponents a l'adquisició, l'alienació o la disposició per altres mitjans d'actius a llarg termini i altres inversions no incloses en l'efectiu i els seus equivalents o en les activitats d'explotació.

- Activitats de finançament, que són les activitats que produeixen canvis en la mida i la composició del patrimoni net consolidat i dels passius que no formen part de les activitats d'explotació.

Durant l'exercici no s'han produït situacions sobre les quals hagi calgut aplicar judicis significatius per classificar els fluxos d'efectiu.

No hi ha hagut transaccions significatives que no hagin generat fluxos d'efectiu no reflectits en l'estat de fluxos d'efectiu consolidat.

1.4 Comparabilitat de la informació

La informació continguda en aquests comptes anuals consolidats corresponent a 2018 es presenta únicament i exclusivament, a l'efecte de la seva comparació, amb la informació relativa a l'exercici acabat el 31 de desembre de 2019, i, per tant, no constitueix els comptes anuals consolidats del grup de l'exercici 2018.

D'acord amb el que permet la normativa, el grup ha optat per no reexpressar la informació comparativa de l'exercici 2018 aplicant els criteris de classificació i mesurament de la NIIF 16, i, en comptes d'això, reconèixer amb data 1 de gener de 2019 l'impacte acumulat derivat de l'entrada en vigor de la norma esmentada en los estats financers consolidats del grup. Aquest impacte s'informa en l'apartat "Normes i interpretacions emeses per l'International Accounting Standards Board (IASB) que han entrat en vigor en l'exercici 2019" d'aquesta nota.

En l'exercici 2019 s'ha fet un canvi en les àrees de negoci del grup respecte a l'estructura vigent en l'exercici 2018, per la qual cosa la informació segmentada de l'exercici 2018 inclosa en aquests comptes anuals consolidats (vegeu la nota 38) s'ha reexpressat a l'efecte comparatiu, tal com estableix la NIIF 8 "Informació per segments de negoci".

D'altra banda, la modificació de la NIC 12 – "Impost sobre els guanys" descrita en la nota 1.2 ha suposat que els impactes fiscals de la distribució de beneficis generats passin a registrar-se en l'epígraf "*Despeses o ingressos per impostos sobre els guanys de les activitats continuades*" del compte de pèrdues i guanys consolidat, mentre que abans es registraven en el patrimoni net consolidat. L'import derivat d'haver aplicat aquesta modificació de la NIC 12 als exercicis anteriors hauria suposat un abonament de 22 milions d'euros en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici 2018. Aquesta reclassificació no ha tingut impacte en el patrimoni net consolidat del grup.

Nota 2 – Grup Banc Sabadell

En l'Annex I es detallen les entitats dependents i associades el 31 de desembre de 2019 i 2018, i se n'indiquen el domicili, l'activitat, el percentatge de participació, les principals magnituds i el mètode de consolidació (mètode d'integració global o mètode de la participació).

En l'Annex II es presenta un detall de les entitats estructurades consolidades (fons de titulització).

A continuació, es descriuen les combinacions de negocis, adquisicions i vendes o liquidacions més representatives d'inversions en el capital d'altres entitats (dependents i/o inversions en associades) que el grup ha realitzat en els exercicis 2019 i 2018. A més a més, en l'Annex I s'inclou el detall de les altes i baixes del perímetre en cada un dels exercicis.

Variacions del perímetre en l'exercici 2019

Entrades en el perímetre de consolidació:

No s'ha produït cap operació rellevant d'entrada en el perímetre de consolidació durant l'exercici 2019.

Sortides del perímetre de consolidació:

- Banc Sabadell va acordar amb data 19 de juliol de 2018 la transmissió de la pràctica totalitat de la seva exposició immobiliària a una filial de Cerberus Capital Management L.P. (en endavant, Cerberus), estructurada mitjançant la transmissió de dues carteres d'actius immobiliaris denominades comercialment Challenger i Coliseum. Els actius immobiliaris objecte de l'operació tenien un valor brut comptable conjunt aproximat de 9.100 milions d'euros i un valor net comptable conjunt aproximat de 3.900 milions d'euros en la data de l'acord.

  A més a més, Banc Sabadell ha acordat amb data 2 d'agost de 2019 la venda d'una cartera d'actius immobiliaris denominada comercialment Rex a Cerberus. Els actius immobiliaris objecte d'aquesta operació tenien un valor net comptable conjunt aproximat de 342 milions d'euros en la data de l'acord, i l'import de compravenda era de 314 milions d'euros.

  Amb data 20 de desembre de 2019 el banc va formalitzar la transmissió de la major part dels actius immobiliaris que integren aquestes tres carteres a societats participades íntegrament per una filial de Cerberus denominada Promontoria Challenger I, S.A. participada, al seu torn, al 80% per Cerberus i al 20% restant per Banc Sabadell, amb la consegüent baixa d'aquests actius del balanç del grup Banc Sabadell.

  Els actius immobiliaris transmesos constitueixen prop de 46.000 unitats amb un valor brut comptable conjunt aproximat de 6.414 milions d'euros, import que no inclou ja els actius que han estat objecte de comercialització i venda a tercers fins aquest moment. La liquidació de les aproximadament 15.000 unitats restants d'actius immobiliaris, per un import de 1.149 milions d'euros, està pendent del possible exercici dels drets de tempteig per part de tercers, per bé que això no alteraria els impactes financers previstos, i s'estima que aquesta transmissió es formalitzarà en el curt termini.

  El preu de les operacions és aproximadament de 3.430 milions d'euros. En tancar les operacions, l'aplicació de determinades clàusules contractuals sobre tot el perímetre d'actius de les operacions ha exigit el reconeixement de provisions addicionals per 52 milions d'euros nets d'impostos.

  D'altra banda, en el quart trimestre s'han registrat 20 milions d'euros nets d'impostos per costos vinculats als actius no imputables a la venda. El tancament d'aquestes operacions contribueix positivament a millorar la rendibilitat del grup Banc Sabadell i ha aportat un impacte positiu en la ràtio de capital Common Equity Tier 1 (*fully-loaded*) de Banc Sabadell de 16 punts bàsics en el quart trimestre de 2019.

  El 31 de desembre de 2019 el grup manté un compte a cobrar amb Cerberus per import de 447 milions d'euros en relació amb aquesta desinversió, que venç 24 mesos després del tancament d'aquesta operació.

- Amb data 23 d'abril de 2019, el banc, una vegada obtingudes les autoritzacions pertinents, ha tancat la venda del 80% del capital de Solvia Servicios Inmobiliarios, S.L. (Solvia), a Intrum Holding Spain, S.A.U. (anteriorment, Lindorff Holding Spain, S.A.U.), societat pertanyent al grup Intrum AB.

  El preu de l'operació ha pujat a 241 milions d'euros, que es correspon amb un valor de la totalitat del capital social de Solvia de 300 milions d'euros i es podrà incrementar en un import màxim de 40 milions d'euros si es compleixen les condicions previstes relacionades amb l'evolució de determinades línies de negoci de Solvia.

  L'operació ha generat un benefici de 133 milions d'euros i un impacte positiu en la ràtio de capital Common Equity Tier 1 (*fully loaded*) de 15 punts bàsics.

Excepte per les transaccions descrites, no s'han produït canvis rellevants en el perímetre de consolidació durant l'exercici de 2019.

Variacions del perímetre en l'exercici 2018

Entrades en el perímetre de consolidació:

No es va produir cap operació rellevant d'entrada en el perímetre de consolidació durant l'exercici 2018.

Sortides del perímetre de consolidació:

No es va produir cap operació rellevant de sortida en el perímetre de consolidació durant l'exercici 2018.

Altres operacions significatives de l'exercici de 2019

- Banc Sabadell va acordar, amb data 24 de juliol de 2018, la transmissió d'una cartera d'actius, majoritàriament crèdits hipotecaris, composta, al seu torn, per tres subcarteres, a Deutsche Bank i a Carval Investors.

  Amb data 24 de juliol de 2019, un cop obtingudes les autoritzacions pertinents, s'ha completat la transmissió d'aquesta cartera, que comprenia crèdits amb un valor brut comptable aproximat de 1.834 milions d'euros i un valor net comptable aproximat de 268 milions d'euros i actius immobiliaris amb un valor brut comptable aproximat de 290 milions d'euros i un valor net comptable aproximat de 106 milions d'euros en la data de transmissió.

  Aquesta transacció no ha suposat el registre de provisions addicionals i ha tingut un impacte neutre en la ràtio de capital.

- El banc va iniciar amb data 5 de febrer de 2019 un procés competitiu de venda del 100% del capital social de Solvia Desarrollos Inmobiliarios, S.L.U. (SDIn Residencial) juntament amb un perímetre de sòls i promocions urbanístiques gestionat per ella mateixa i propietat de Banc Sabadell. SDIn és el resultat de l'escissió i la transmissió en bloc de la part del patrimoni de la societat Solvia Servicios Inmobiliarios, S.L.U., dedicada a la prestació de serveis de promoció i desenvolupament immobiliari.

  Amb data 3 d'agost el banc ha transmès el 100% del capital social d'aquesta entitat participada, juntament amb els sòls i les promocions esmentats anteriorment, a una entitat controlada per fons gestionats i/o assessorats per Oaktree Capital Management. L'import total de l'operació, referenciat al perímetre existent el dia 1 de gener de 2019, ha pujat a 882 milions d'euros. El 31 de desembre de 2019 l'import comptable dels actius subjectes a aquesta transacció puja a 824 milions d'euros, dels quals 766 milions d'euros estan registrats en l'epígraf "*Existències*" del balanç consolidat.

  El tancament de l'operació, condicionada a l'obtenció de les autoritzacions pertinents, tindrà un impacte positiu en la ràtio de capital Common Equity Tier 1*(fully loaded)* de +5 punts bàsics.

Altres operacions significatives de l'exercici de 2018

Banc Sabadell va acordar en data 16 de maig de 2018 la transmissió d'una cartera de crèdits amb un saldo viu aproximat de 866 milions d'euros, dels quals 737 milions d'euros corresponien a actius fallits, a Axactor Capital Luxembourg, S.A.R.L. El tancament d'aquesta operació es va completar el 13 de desembre de 2018, un cop obtingudes les corresponents autoritzacions i havent-se complert les condicions pertinents.

Aquesta operació va suposar un impacte net aproximat de 6 milions d'euros de pèrdues, que es van registrar en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici anual finalitzat el 31 de desembre de 2018.

Altra informació rellevant

Esquema de Protecció d'Actius

Com a conseqüència de l'adquisició de Banco CAM, l'1 de juny de 2012, va entrar en vigor l'Esquema de Protecció d'Actius (a partir d'ara, EPA) establert al protocol de mesures de suport financer per a la reestructuració de Banco CAM, amb efectes retroactius des del 31 de juliol de 2011. Sota aquest esquema, per a una cartera d'actius predeterminada el valor brut de la qual pujava a 24.644 milions d'euros el 31 de juliol de 2011, el Fons de Garantia de Dipòsits (a partir d'ara, FGD) assumeix el 80% de les pèrdues derivades d'aquesta cartera durant un termini de deu anys, una vegada absorbides les provisions constituïdes sobre aquests actius, que en la data esmentada pujaven a 3.882 milions d'euros.

A continuació, es presenta el desglossament de la cartera d'actius protegits per l'EPA en la seva data d'entrada en vigor (31 de juliol de 2011):

En milions d'euros

	En balanç individual		En balanç grup	
	Saldo	Provisió	Saldo	Provisió
Préstecs i bestretes	21.711	2.912	19.117	2.263
Del qual risc disposat	*21.091*	-	*18.460*	-
Del qual avals i passius contingents	*620*	-	*657*	-
Actius immobiliaris	2.380	558	4.663	1.096
Inversions en negocis conjunts i associats	193	52	504	163
Actius fallits	360	360	360	360
Total	**24.644**	**3.882**	**24.644**	**3.882**

El moviment del saldo disposat de la cartera de crèdit a la clientela protegida per l'EPA des de la data d'entrada en vigor fins al 31 de desembre de 2019 ha estat el següent:

En milions d'euros

Saldo el 31 de juliol de 2011	**18.460**
Adquisició d'actius immobiliaris	(7.862)
Cobraments rebuts i subrogacions	(6.884)
Increment d'actius fallits	(1.824)
Disposicions de crèdits	90
Saldo el 31 de desembre de 2019	**1.980**

El moviment del saldo de la cartera d'actius immobiliaris protegida per l'EPA des de la data d'entrada en vigor fins al 31 de desembre de 2019 ha estat el següent:

En milions d'euros

Saldo el 31 de juliol de 2011	**4.663**
Adquisició d'actius immobiliaris	5.884
Vendes d'actius immobiliaris	(10.159)
Saldo el 31 de desembre de 2019	**389**

A continuació es presenta el desglossament de la cartera d'actius protegits per l'EPA el 31 de desembre de 2019:

En milions d'euros

	Saldo	Provisió
Préstecs i bestretes, avals i passius contingents	1.986	134
Del qual risc disposat no classificat com a stage 3	*1.625*	*12*
Del qual risc disposat classificat com a stage 3	*355*	*122*
Del qual avals, compromisos i garanties no classificats com a stage 3	*3*	-
Del qual avals, compromisos i garanties classificats com a stage 3	*3*	-
Exposicions immobiliàries	167	64
Actius no corrents mantinguts per a la venda per als quals s'ha arribat a un acord de transmissió	222	122
Inversions en negocis conjunts i associats	39	27
Actius fallits	513	513
Total	**2.927**	**860**

A continuació es detallen les ràtios de morositat i cobertura, així com el finançament a la construcció i promoció immobiliària:

En percentatge

	2019
Taxa de morositat	17,98
Ràtio de cobertura de riscos classificats en l'*stage* 3	37,64

En milions d'euros

	En balanç grup		*Del qual en stage 3*	
	Saldo	Provisió	*Saldo*	*Provisió*
Risc disposat de préstecs i bestretes	1.980	134	*355*	*122*
Del qual finançament a la construcció i promoció immobiliària (negocis Espanya)	*330*	*63*	*119*	*60*
Total	**1.980**	**134**	***355***	***122***

Per a totes les pèrdues registrades comptablement, derivades de provisions d'insolvències, quitances, provisions de deteriorament d'actius immobiliaris o resultats per l'alienació d'aquests actius, el grup registra un compte a cobrar classificat en l'epígraf d'"*Actius financers a cost amortitzat – Préstecs i bestretes - Clientela*" amb abonament al compte de resultats, amb l'objectiu de reflectir el dret de cobrament davant el FGD per la garantia concedida per aquest. L'import acumulat registrat el 31 de desembre de 2019 puja a 3.092 milions d'euros.

Nota 3 – Retribució a l'accionista i benefici per acció

S'inclou a continuació la proposta d'aplicació del resultat de l'exercici 2019 de Banco de Sabadell, S.A. que el Consell d'Administració proposarà a la Junta General d'Accionistes per a la seva aprovació, juntament amb la proposta d'aplicació del resultat de l'exercici 2018 de Banco de Sabadell, S.A. aprovada per la Junta General d'Accionistes de data 28 de març de 2019:

En milers d'euros

	2019	2018
A dividends	223.356	167.008
A reserves per a inversions a les Canàries	1.174	383
A reserves voluntàries	828.737	372.475
Resultat de l'exercici de Banco de Sabadell, S.A.	**1.053.267**	**539.866**

Les propostes d'aplicació del resultat de les entitats dependents seran aprovades per les seves respectives juntes d'accionistes.

El Consell d'Administració proposarà a la Junta General d'Accionistes que acordi la distribució d'un dividend brut per acció de l'exercici 2019 de 0,04 euros per acció.

El Consell d'Administració va acordar amb data 24 d'octubre de 2019 la distribució d'un dividend a compte del resultat de 2019 per un import de 110.817 milers d'euros (0,02 euros bruts per acció), que s'ha abonat amb data 24 de desembre de 2019. Es va decidir que l'import del dividend a compte net de la retenció a compte d'impostos corresponent (0,0162 euros per acció) es pagaria mitjançant (i) el lliurament d'accions pròpies del banc valorades a la mitjana aritmètica simple dels seus preus mitjans ponderats en el Sistema d'Interconnexió Borsària en les sessions borsàries compreses entre els dies 11 i 17 de desembre de 2019, ambdós inclosos (el "preu de referència"), fins a un màxim distribuït de 90 milions d'accions, i (ii) si fossin insuficients, una quantitat en efectiu fins a complementar aquest import net.

El preu de referència de les accions de Banc Sabadell ha estat d'1,0725 euros, i el dividend a compte s'ha liquidat mitjançant el lliurament d'una acció de Banc Sabadell als accionistes per cada 66,20368225 accions de la seva titularitat. Les fraccions d'accions inferiors a la unitat que tenien dret a rebre els accionistes de conformitat amb la proporció anterior s'han liquidat en efectiu tot aplicant el preu de referència. Als accionistes les entitats dipositàries dels quals van acreditar en temps i forma el seu dret a exempció de retenció o l'aplicació d'un tipus reduït de retenció, se'ls ha abonat l'import corresponent en efectiu.

D'acord amb el que indica l'article 277 de la Llei de societats de capital, a continuació es mostra l'estat comptable provisional formulat preceptivament per posar de manifest l'existència de liquiditat i benefici del banc suficient en el moment de l'aprovació d'aquest dividend a compte:

En milers d'euros

Disponible per a repartiment de dividend segons estat provisional al:	**30/09/2019**
Benefici de Banc Sabadell en la data indicada després de la provisió per a impostos	823.429
Estimació dotació reserva legal	-
Estimació reserva de les Canàries	361
Quantitat màxima possible de distribució	823.068
Dividend a compte proposat	110.688
Saldo líquid a Banco de Sabadell, S.A. disponible (*)	11.955.899

(*) Inclou el saldo de l'epígraf "Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits vista".

La Junta General d'Accionistes celebrada el dia 28 de març de 2019 va acordar una retribució a l'accionista complementària al dividend corresponent a l'exercici 2018, per un import de 0,01 euros per acció (56.270 milers d'euros), que es va pagar amb data 5 d'abril de 2019. Prèviament, el desembre de 2018, es va retribuir l'accionista amb un dividend de 0,02 euros per acció, a compte dels resultats de l'exercici 2018, que es va pagar amb data 28 de desembre de 2018.

Benefici per acció

El benefici bàsic per acció es calcula dividint el resultat net atribuït al grup (ajustat per la remuneració d'altres instruments de patrimoni) entre el nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació durant l'exercici, excloent-ne, si escau, les accions pròpies adquirides pel grup. El benefici diluït per acció es calcula ajustant, al resultat net atribuït al grup i al nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació, els efectes de la conversió estimada de totes les accions ordinàries potencials.

El càlcul del benefici per acció del grup és el següent:

	2019	2018
Resultat atribuïble als propietaris de la dominant (en milers d'euros)	767.822	328.102
Ajust: Remuneració d'altres instruments de patrimoni (en milers d'euros)	(73.250)	(51.275)
Guanys o (-) pèrdues després d'impostos procedents d'activitats interrompudes (en milers d'euros)	-	-
Resultat atribuïble als propietaris de la dominant ajustat (en milers d'euros)	694.572	276.827
Nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació (*)	5.538.122.771	5.564.718.978
Conversió assumida de deute convertible i altres instruments de patrimoni	-	-
Nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació ajustat	5.538.122.771	5.564.718.978
Benefici per acció (en euros)	0,13	0,05
Benefici bàsic per acció considerant l'efecte de les obligacions necessàriament convertibles (en euros)	0,13	0,05
Benefici diluït per acció (en euros)	0,13	0,05

(*) Nombre mitjà d'accions en circulació, exclòs el nombre mitjà d'accions pròpies mantingudes en autocartera al llarg de l'exercici.

El 31 de desembre de 2019 i 2018, no hi havia altres instruments financers ni compromisos amb empleats basats en accions, que tinguessin efecte significatiu sobre el càlcul del benefici diluït per acció dels exercicis presentats. Per aquesta raó el benefici bàsic i el diluït coincideixen.

Nota 4 – Gestió de riscos

4.1 Introducció

Durant el 2019 el grup Banc Sabadell ha continuat reforçant el seu marc de gestió i control de riscos mitjançant la incorporació de millores d'acord amb les expectatives supervisores i les tendències de mercat.

Tenint en compte que el grup Banc Sabadell pren riscos en l'exercici de la seva activitat, una bona gestió d'aquest riscos suposa una part central del negoci. En aquest sentit, s'ha definit un conjunt de principis, plasmats en polítiques i desplegats en procediments, estratègies i processos que persegueixen incrementar la probabilitat d'aconseguir els objectius estratègics de les diverses activitats del grup i facilitar la gestió en un context d'incertesa. Aquest conjunt s'anomena marc global de riscos.

En la gestió del risc, el grup considera l'entorn macroeconòmic i regulador. Els aspectes més destacats de l'exercici 2019 es presenten a continuació:

- Els temes polítics i geopolítics han tornat a condicionar el context econòmic i financer internacional.
- El conflicte comercial entre els Estats Units i la Xina ha comportat un augment d'aranzels. Les tensions també s'han fet evidents en l'àmbit tecnològic.
- El Brexit no s'ha materialitzat el 2019. L'àmplia victòria electoral de B. Johnson facilita la sortida de la UE el 31 de gener de 2020.
- L'economia global s'ha debilitat en aquest context d'incertesa i ha registrat el menor creixement des de la crisi financera.
- El sector manufacturer i la inversió empresarial han estat els més perjudicats per la guerra comercial, mentre que els serveis s'han mostrat més resistents.
- Espanya ha mantingut unes dinàmiques de creixement similars a les de l'exercici anterior, amb un avanç en l'any de l'ordre del 2% anual.
- Al Regne Unit, l'activitat ha mostrat un creixement reduït afectada per la incertesa del Brexit.
- A Mèxic, l'economia s'ha estancat, influïda per la incertesa sobre la política domèstica i la lenta execució de la despesa per part del Govern.
- Els actius de risc han tingut un comportament positiu, recolzats pel gir dels bancs centrals desenvolupats cap a una política monetària més acomodatícia.
- El BCE va aprovar al setembre un ampli paquet de mesures d'estímul (rebaixa del tipus d'interès de dipòsit, represa del programa de compres d'actius...).
- La Fed va rebaixar els tipus d'interès com una assegurança davant els riscos globals i va fer subhastes de liquiditat i va iniciar un programa de compra de lletres del Tresor per combatre el tensionament del mercat monetari.
- La rendibilitat del deute públic a llarg termini d'Alemanya va tornar a terreny negatiu per primera vegada des de 2016, influïda pel context d'incertesa i la política del BCE.
- Les primes de risc sobiranes de la perifèria europea s'han aprimat, influïdes per les noves mesures acomodatícies del BCE i el canvi de govern a Itàlia.
- L'euro s'ha depreciat davant el dòlar influït per la debilitat econòmica a la zona euro i les tensions comercials.
- La lliura s'ha mantingut sensible al Brexit i s'ha apreciat davant l'euro amb el rebuig del Parlament britànic a una sortida sense acord i la recerca d'una sortida acordada per part de B. Johnson.

- En els mercats financers dels països emergents, el gir acomodatici dels principals bancs centrals desenvolupats ha estat un factor de suport.
- El sistema bancari europeu ha mantingut la solvència i ha seguit avançant en la reducció de la morositat.
- Els avanços en la Unió Bancària i en la Unió dels Mercats de Capitals han estat limitats a causa del context electoral dins la UE. Les principals fites han estat l'aprovació de la reforma del codi normatiu únic, l'acord sobre el marc de resolució i el desplegament del Pla d'acció de finances sostenibles.
- L'ús de la política macroprudencial s'ha intensificat davant l'acumulació de vulnerabilitats financeres en l'entorn d'una política monetària acomodatícia.
- En el marc regulador i supervisor destaquen els treballs relacionats amb la reforma dels índexs de referència i l'atenció creixent per part de bancs centrals i supervisors en els impactes del canvi climàtic per al sector bancari.

Brexit

El grup té previstos els possibles desenvolupaments i les possibles conseqüències del Brexit en els seus escenaris macroeconòmics i financers. El Regne Unit mantindrà l'*statu quo* comercial i regulador durant el període de transició. Així mateix, el Regne Unit seguirà acumulant els costos econòmics de la incertesa associada al procés de negociació del nou marc relacional amb la UE. L'escenari preveu una certa reubicació dels serveis, en particular dels serveis financers. L'escenari base considera que el procés del Brexit es produeix de manera ordenada després d'arribar a un acord comercial amb la UE.

El grup també treballa amb escenaris de risc en què la sortida del Regne Unit de la UE s'acaba produint de manera desordenada, cosa que genera impactes importants en l'economia britànica. L'economia espanyola també se'n veuria afectada de manera notable, atesos els vincles comercials, de turisme i d'inversió que té amb el Regne Unit. L'escenari més estressat està alineat amb el que ha establert el Banc d'Anglaterra per als *stress tests* de les entitates financeres.

TSB té una exposició relativament limitada al Brexit, més enllà dels impactes sobre l'economia real, atès el caràcter domèstic de la seva activitat. Des d'un punt de vista operatiu, no presenta vulnerabilitat en termes de contractes existents entre contraparts, dependència creuada en les infraestructures de mercats, dependència en els mercats de finançament, etc. En aquest sentit, cal remarcar que TSB té un perfil de risc baix, amb una posició de capital entre les més robustes del Regne Unit (ràtio de capital CET1 *fully-loaded* del 20,4%), amb un balanç equilibrat entre préstecs i dipòsits (ràtio *loan-to-deposits* del 103%) i amb una cartera de préstecs en què més del 90% d'aquests disposen de garantia hipotecària. A més, aquesta cartera de préstecs hipotecaris és de molt bona qualitat, amb un LTV mitjà del 44% i amb una exposició a Londres i a segments de més risc relativament reduïda.

En l'exercici 2019 el banc ha dut a terme una anàlisi sobre la recuperabilitat del capital invertit, basada en el pla de negoci aprovat pel Consell de TSB i presentat a analistes i inversors el novembre passat. El resultat d'aquesta anàlisi mostra que no hi ha indicis de deteriorament d'aquesta inversió, tal com es detalla en la nota 16.

4.2 Fites principals de l'exercici

4.2.1 Millora del perfil de risc del grup en l'exercici

El perfil de risc del grup durant l'exercici 2019 millora fonamentalment pels motius següents:

(i) Reducció d'actius problemàtics:

- Reducció de la ràtio d'actius problemàtics del 5,6% al 4,8% en termes interanuals. A més a més, la ràtio d'actius problemàtics nets / total actiu se situa en l'1,7% i s'elimina pràcticament l'exposició immobiliària problemàtica del balanç del grup.
- Reducció, així mateix, de la ràtio de morositat del grup, que se situa en el 3,83% respecte al 4,22% de desembre de 2018.

(ii) Concentració

- Des del punt de vista sectorial, la cartera està ben diversificada amb tendència a l'alça en els sectors de més qualitat creditícia. Reducció de l'exposició en *real estate* (el seu pes és un terç respecte al de 2014).
- Així mateix, en termes de concentració individual també s'han reduït les mètriques de risc de concentració de les grans exposicions, i alhora ha millorat la qualificació creditícia en la composició dels TOP.
- Geogràficament, la cartera està posicionada en les regions més dinàmiques, tant en l'àmbit nacional com internacional.
- El risc internacional continua representant quasi un terç de la cartera de crèdit, amb increments interanuals en totes les geografies rellevants (Mèxic +7,9%, TSB +3,2% i OFEX +16,2%).

(iii) Evolució del crèdit a TSB:

- Positiva evolució del crèdit a TSB durant el segon semestre de l'any, amb la qual cosa es recupera el camí del creixement interanual. La inversió creditícia neta va créixer en virtut de l'elevat volum de sol·licituds d'hipoteques rebudes, cosa que es va traduir en més formalitzacions.
- Recuperació del crèdit tot mantenint el perfil de risc baix (més del 94% en hipoteques *retail* amb LTV mitjà del 44%) i millora de la composició de cartera reduint exposició en cartera *interest only* i *buy to let*.
- En aquesta línia, TSB va presentar el novembre de 2019 el seu nou pla estratègic (2019-2022), amb l'objectiu posat en la millora de la rendibilitat, l'increment de la inversió creditícia, la seva aposta per la transformació digital, així com l'augment dels beneficis del banc i la millora de l'"experiència client".

(iv) Millora de la posició de capital:

- Millora de la ràtio CET1, que se situa en l'11,7% *fully-loaded* en tancar el 2019, resultat d'una generació orgànica de capital significativa.
- Millora també de la ràtio de Total Capital, que tanca el 2019 en el 15,0%, i de la *Leverage ratio*, que passa del 4,54% al 4,75% interanual.

(v) Sòlida posició de liquiditat:

- A tancament anual de 2019, l'LCR se situa en un 172%, amb un *Loan to deposits* del 99%.
- A tancament anual, assoliment del requeriment MREL, la ràtio del qual se situa per damunt dels requeriments reguladors.

La millora en els fonamentals del grup, principalment en termes de risc, es veu reflectida en la consideració d'*Investment Grade* per part de totes les agències que qualifiquen el seu deute (vegeu l'Informe de gestió – apartat 1.4 L'acció de Banc Sabadell i els accionistes – Gestió de qualificació creditícia).

4.2.2 Enfortiment de l'entorn de gestió i control del risc de crèdit

Enfocament i control de l'estoc i la nova producció

Durant el 2019, s'ha continuat l'enfortiment de l'entorn de gestió i control del risc a partir del desenvolupament i desplegament dels marcs de gestió i control del risc de crèdit per a determinats *portfolios*, sectors i geografies, una eina potent que permet el desplegament del marc global de riscos i orienta el creixement de la inversió per tal d'optimitzar el binomi rendibilitat/risc a llarg termini.

En cada un d'aquests marcs es defineix l'apetència que el grup té en aquest sector o cartera i els requisits per assolir-los establint:

- *Asset allocation,* fixant els objectius de creixement en cada eix bàsic (qualitat, tipologia, etc.).
- Principis generals que han de guiar l'activitat en cada cartera, sector o geografia.
- Polítiques bàsiques per a l'admissió i el seguiment del crèdit.
- Mètriques de seguiment i control del risc (tant de l'estoc com de la nova producció).

Finalment, la unió de marcs de gestió i control conjuntament amb la planificació i gestió contínua permeten anticipar actuacions de la cartera amb l'objectiu d'encaminar el creixement d'una manera rendible a llarg termini.

Asset allocation / Debat estratègic sectorial

El debat estratègic sectorial sorgeix en el context del marc estratègic de riscos i el *Risk Appetite Statement* (RAS), i constitueix un dels avanços importants efectuats des de 2014 en el desenvolupament del model de gestió i control del risc sectorial del grup Banc Sabadell.

Fruit d'aquest desenvolupament inicial, es van fer els passos següents:

- Definició i càlcul de mètriques rellevants per al seguiment i la gestió del risc de concentració sectorial i posterior trasllat al RAS com a mètriques de primer nivell.
- Generació d'un model de sectorització correlacionada, agrupant sectors amb una visió enfocada a la gestió del risc.

En aquest mateix context es va decidir la creació d'un mecanisme que permetés integrar totes les visions existents en el grup respecte al risc sectorial. Així, es va determinar la necessitat d'impulsar un debat estratègic sectorial amb l'objectiu d'establir l'estratègia d'*asset allocation* sectorial del grup integrant les diferents visions existents dins l'organització respecte als sectors d'activitat de l'economia.

Els objectius perseguits amb el projecte són:

- Obtenir la visió sectorial estratègica del grup.
- Detectar oportunitats de creixement, així com escenaris no desitjats.
- Definir els mecanismes per assolir els objectius acordats.

Sistema de preus per garantir-ne l'adequació al risc de crèdit

Procés d'assignació de preus en què aquests s'assignen tenint en consideració el cost, el risc i el capital assignats segons l'operació, cosa que és especialment rellevant en el context actual de forta pressió competitiva.

El grup fa servir el *risk adjusted return on capital (RaRoC)* com a element discriminador clau per assegurar un marc de mesurament de la rendibilitat basada en el risc i proporcionar una visió coherent de la rendibilitat entre les diferents carteres.

Millora de l'entorn de seguiment

Durant el 2019 s'ha continuat enfortint l'entorn de seguiment del risc de crèdit de clients del grup, integrant-hi la visió estratègica sectorial, així com la seva utilització de manera prospectiva, amb l'objectiu d'anticipar les necessitats dels clients. El sistema d'alertes primerenques està integrat en la gestió a través d'un entorn de seguiment que permet desplegar diferents estratègies en funció del segment (particulars, comerços i autònoms, negocis i empreses).

L'entorn de seguiment té com a principal *input* els models d'alertes primerenques adaptats a diferents segments. Així s'aconsegueix:

- Millora de l'eficiència en enfocar el seguiment en els clients amb símptomes de deteriorament.
- Anticipació en la gestió davant qualsevol símptoma d'empitjorament, amb la potestat de l'Equip Bàsic de Gestió de renovar el *rating* dels clients que hagin patit un deteriorament.
- Control periòdic dels clients que es mantenen en la mateixa situació i han estat analitzats per l'equip bàsic de gestió.
- Retroalimentació amb la informació que l'equip bàsic de gestió proporciona com a resultat de la gestió.

4.3 Principis generals de gestió de riscos

Marc global de riscos

El marc global de riscos té com a funció establir els principis bàsics comuns relatius a l'activitat de gestió i control de riscos del grup Banc Sabadell, i comprèn, entre d'altres, totes les actuacions associades a la identificació, la decisió, el mesurament avaluació, el seguiment i el control dels diferents riscos als quals el grup està exposat. Amb el marc global de riscos, el grup pretén:

- Afrontar el risc mitjançant una aproximació estructurada i consistent en tot el grup.
- Fomentar una cultura oberta i transparent pel que fa a gestió i control del risc promovent la implicació de tota l'organització.
- Facilitar el procés de presa de decisions.
- Alinear el risc acceptat amb l'estratègia de riscos i l'apetència pel risc.
- Entendre l'entorn de risc en què s'opera.
- Assegurar, seguint les directrius del Consell d'Administració, que els riscos crítics s'identifiquen, s'entenen, es gestionen i es controlen de manera eficient.

El marc global de riscos del grup està integrat pels elements següents:

- Política del marc global de riscos del grup.
- Política d'apetència pel risc (*Risk Appetite Framework* – RAF), del grup i de les filials.
- *Risk Appetite Statement* (RAS), del grup i de les filials.
- Polítiques específiques per als diferents riscos rellevants als quals el grup i les filials estan exposats.

4.3.1 Política del marc global de riscos

Com a part integrant del marc global de riscos, la política del marc global de riscos estableix les bases comunes sobre l'activitat de gestió i control dels riscos del grup Banc Sabadell. Aquestes activitats inclouen les funcions desenvolupades per les diferents àrees i unitats de negoci del grup en la seva totalitat.

En conseqüència, la Política del marc global de riscos desenvolupa un marc general per a l'establiment de les altres polítiques vinculades amb la gestió i el control de riscos i determina aspectes troncals/comuns que són aplicables a les diferents polítiques de gestió i control de riscos.

En l'aplicació del marc global de riscos a totes les línies de negoci i entitats del grup, es tenen en compte criteris de proporcionalitat en relació amb la mida, la complexitat de les activitats i la materialitat dels riscos assumits.

Principis del marc global de riscos

Per tal que la gestió i el control dels riscos siguin efectius, el marc global de riscos del grup ha de complir els principis següents:

- Govern del risc (*Risk Governance*) i implicació del Consell d'Administració mitjançant el model de les 3 línies de defensa, entre d'altres.

El govern del risc establert en les diferents polítiques que formen part del marc global de riscos promou una organització sòlida de la gestió i el control d'aquest risc categoritzant-lo, definint-ne límits i establint responsabilitats clares a tots els nivells de l'organització mitjançant polítiques, procediments i manuals per a cada risc.

El Consell d'Administració de Banco de Sabadell, S.A. assumeix, entre les seves funcions, la identificació dels principals riscos del grup i la implantació i el seguiment dels sistemes de control intern i d'informació adequats, incloent-hi el qüestionament i el seguiment de la planificació estratègica del grup i la supervisió de la gestió dels riscos rellevants i de l'alineament d'aquests amb el perfil definit pel grup.

Igualment, els òrgans equivalents de les diferents filials del grup mantenen aquesta mateixa implicació en la gestió i el control dels riscos a escala local.

- Alineació amb l'estratègia de negoci del grup, en especial a través de la implantació de l'apetència pel risc a tota l'organització;

A través del conjunt de polítiques, procediments, manuals i la resta de documents que el conformen, el marc global de riscos del grup està alineat amb l'estratègia de negoci del grup i hi afegeix valor, ja que ha de contribuir a la consecució dels objectius i ha de millorar el rendiment a mitjà termini. Per aquest motiu, està integrat en processos clau com ara la planificació estratègica i financera, la pressupostació, la planificació del capital i la liquiditat i, en general, la gestió del negoci.

- Integració de la cultura de riscos, posant el focus en el fet d'alinear les remuneracions al perfil de risc;

La cultura i els valors corporatius són un element clau en la mesura que reforcen comportaments ètics i responsables de tots els integrants de l'organització.

En aquest sentit, la cultura de riscos del grup parteix del compliment de les exigències reguladores que siguin aplicables en tots els àmbits en què desenvolupa l'activitat, i assegura el compliment de les expectatives supervisores i les millors pràctiques en matèria de gestió, seguiment i control dels riscos.

En aquest sentit, el grup estableix com una de les seves prioritats el manteniment d'una cultura de riscos sòlida en els termes expressats, entenent que això afavoreix una assumpció de riscos adequada, facilita la identificació i la gestió dels riscos emergents i afavoreix que els empleats portin a terme les seves activitats i desenvolupin el negoci d'una manera legal i ètica.

- Visió holística del risc, que es tradueix en la definició de la taxonomia de riscos de primer i segon nivell per la seva naturalesa; i

El marc global de riscos, a través del conjunt de documents que el conformen, preveu una visió holística del risc: inclou tots els riscos, amb especial atenció a la correlació entre ells (inter riscos) i dins un mateix risc (intra risc), així com els efectes de la concentració.

- Alineació amb els interessos dels grups d'interès

El grup difon informació rellevant al públic de manera periòdica per tal que els participants en el mercat puguin mantenir una opinió informada sobre la idoneïtat del marc de gestió i control d'aquests riscos i, d'aquesta manera, garantir la transparència en la seva gestió.

Així mateix, la gestió i el control dels riscos vetlla en tot moment per la protecció dels interessos del grup i dels seus accionistes.

4.3.2 Política d'apetència pel risc (*Risk Appetite Framework* – RAF)

L'apetència pel risc és un element clau en la determinació de l'estratègia de riscos, alhora que delimita el camp d'actuació. El grup disposa d'una Política d'apetència pel risc (RAF) que recull el marc de govern que regula l'apetència pel risc.

En conseqüència, el RAF estableix l'estructura i els mecanismes associats al govern, la definició, la comunicació, la gestió, el mesurament, el seguiment i el control de l'apetència pel risc del grup establert pel Consel d'Administració de Banco de Sabadell, S.A.

La implementació efectiva del RAF requereix una combinació adequada de polítiques, processos, controls, sistemes i procediments que permetin assolir un conjunt d'objectius definits, i fer-ho, a més a més, d'una manera eficaç i continuada.

El RAF inclou totes les línies i unitats del negoci, tot tenint en compte el principi de proporcionalitat, i ha de permetre una presa de decisions informada adequadament, que tingui en compte els riscos rellevants als quals s'exposa, incloent-hi tant els de tipus financer com els de naturalesa no financera.

El RAF s'alinea amb l'estratègia del grup i amb els processos de planificació estratègica i de pressupostació, d'autoavaluació del capital i la liquiditat, del *Recovery Plan* i del marc de remuneracions, entre d'altres, i té en compte els riscos materials als quals està exposat el grup, així com el seu impacte en els grups de interès, com ara accionistes, clients, inversors, empleats i societat en general.

4.3.3 *Risk Appetite Statement* (RAS)

El *Risk Appetite Statement* (RAS) és l'articulació escrita dels tipus de riscos que el grup està disposat a acceptar, o vol evitar, per assolir els seus objectius de negoci. En aquest sentit, i depenent de la naturalesa de cada un dels riscos, el RAS inclou tant aspectes qualitatius com mètriques quantitatives, les quals s'expressen en termes de capital, qualitat de l'actiu, liquiditat, rendibilitat o qualsevol altra magnitud que es consideri rellevant. El RAS és, per tant, un element clau en la determinació de l'estratègia de riscos, alhora que determina el camp d'actuació.

Aspectes qualitatius del RAS

El RAS del grup incorpora la definició d'un conjunt d'aspectes qualitatius, que fonamentalment permeten definir el posicionament del grup davant determinats riscos quan aquests són de difícil quantificació.

Aquests aspectes qualitatius complementen les mètriques quantitatives, estableixen el to global de l'enfocament de l'assumpció de riscos del grup i articulen les motivacions per assumir o evitar certs tipus de riscos, productes, exposicions geogràfiques o altres.

Aspectes quantitatius del RAS

El conjunt de mètriques quantitatives definides en el RAS tenen com a finalitat proporcionar elements objectius de comparació de la situació del grup respecte a les fites o els reptes proposats pel que fa a gestió de riscos. Aquestes mètriques quantitatives segueixen una estructura jeràrquica, d'acord amb el que estableix el RAF, i se'n determinen 3 nivells: mètriques *board* (o de primer nivell), mètriques *executive* (o de segon nivell) i mètriques operatives (o de tercer nivell).

Cada un d'aquests nivells de mètriques té els seus propis mecanismes d'aprovació, seguiment i actuació davant la ruptura de llindars.

Per tal de poder detectar de manera gradual possibles situacions de deteriorament en la posició de risc i, d'aquesta manera, poder dur a terme un millor seguiment i un millor control, el RAS articula un sistema de llindars associat a les mètriques quantitatives. Mitjançant aquests llindars es reflecteixen els nivells de risc desitjables per mètrica, així com els nivells a evitar, la superació dels quals podrà desencadenar l'activació de plans d'adequació destinats a reconduir la situació.

L'articulació dels diferents llindars té una graduació en funció de la severitat, cosa que permet l'execució d'accions preventives abans d'arribar a nivells excessius. La fixació de la totalitat o de només d'una part dels llindars per a una determinada mètrica dependrà de la seva naturalesa i de la seva jerarquia dins l'estructura de mètriques del RAS.

4.3.4 Polítiques específiques per als diferents riscos rellevants

El conjunt de polítiques de cada un dels riscos, juntament amb els procediments i els manuals operatius i conceptuals que formen part del cos normatiu del grup i de les filials, són eines en què el grup i les filials es basen per desenvolupar aspectes més específics de cada un dels riscos.

Per a cada risc rellevant del grup, en les polítiques es detallen els principis i paràmetres crítics de gestió, els principals intervinents i les seves funcions (incloent-hi els rols i responsabilitat de les diferents direccions i comitès en matèria de riscos i els seus sistemes de control), els procediments i els mecanismes de seguiment i control.

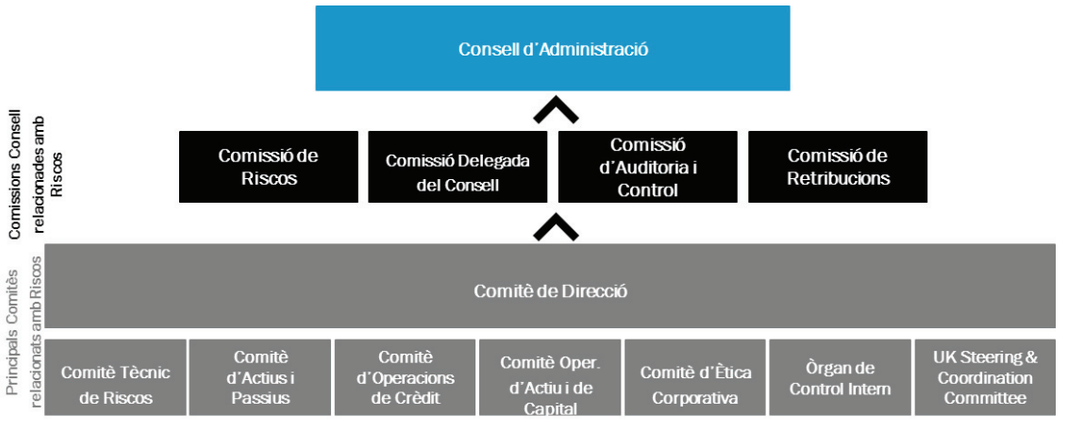
4.3.5 Organització global de la funció de riscos

Estructura de govern

El Consell d'Administració de Banco de Sabadell, S.A. és l'òrgan responsable d'establir les directrius generals sobre la distribució organitzativa de les funcions de gestió i control de riscos, així com de determinar les principals línies estratègiques en aquest sentit, i d'assegurar la seva consistència amb els objectius estratègics del grup a curt i llarg termini, així com amb el pla de negoci, la planificació de capital i liquiditat, la capacitat de risc i els programes i les polítiques de remuneracions.

El Consell d'Administració de Banco de Sabadell, S.A. és també responsable de l'aprovació del marc global de riscos del grup.

Així mateix, en el si del Consell d'Administració de Banco de Sabadell, S.A. hi ha quatre comissions involucrades en el marc global de riscos del grup, i, per tant, en la gestió i el control del risc (Comissió Delegada del Consell, Comissió de Riscos, Comissió de Retribucions i Comissió d'Auditoria i Control). A més a més, diferents comitès i direccions tenen una implicació significativa en la funció de riscos.

L'estructura de governança definida pretén assegurar el desenvolupament i la implementació adequats del marc global de riscos, i, per tant, de l'activitat de gestió i control dels riscos en el grup, alhora que té com a finalitat facilitar:

- La participació i la implicació en les decisions de riscos, i també en la seva supervisió i control, dels òrgans d'administració i de l'alta direcció del grup.
- L'alineació d'objectius a tots els nivells, el seguiment del seu compliment, i la implantació de mesures correctives quan calgui.
- L'existència d'un entorn adequat de gestió i control de tots els riscos.

Organització

El grup estableix un model organitzatiu d'assignació i coordinació de les responsabilitats de control de riscos basat en les tres línies de defensa. Aquest model es desenvolupa, per a cada un dels riscos, en les diferents polítiques que conformen el cos normatiu del grup, on s'estableixen les responsabilitats específiques per a cada una de les tres línies de defensa.

Per a cada una de les línies de defensa, el conjunt de polítiques de riscos desenvolupen i assignen responsabilitats, segons correspongui, a les funcions següents (o d'altres addicionals que s'hagin de considerar):

- Primera línia de defensa: és la responsable de mantenir un control intern suficient i efectiu i de la implementació d'accions correctives per remeiar deficiències en els seus processos i controls. Les funcions que s'atribueixen a aquesta línia en el marc global de riscos són:

    - Mantenir els controls interns efectius i executar procediments d'avaluació i control de riscos en el seu dia a dia.

    - Identificar, quantificar, controlar i mitigar els seus riscos, complint amb polítiques i procediments interns establerts i assegurant que les activitats són consistents amb els seus propòsits i objectius.

    - Implantar processos adequats de gestió i supervisió per assegurar el compliment normatiu i focalitzant-se principalment en fallades de control, processos inadequats i esdeveniments inesperats.

- Segona línia de defensa: en termes generals, la segona línia de defensa ha d'assegurar que la primera línia de defensa està ben dissenyada i compleix les funcions assignades, i aconsella per a la seva millora continuada. Les funcions essencials que s'atribueixen a aquesta línia són:

    - Proposar el marc global de riscos per a la gestió i el control de riscos.
    - Guiar i assegurar l'aplicació de les polítiques de riscos, definint responsabilitats i objectius per a la seva implementació efectiva.
    - Monitorar el desenvolupament de processos i controls de gestió de riscos.
    - Participar en els processos de presa de decisions, aportant-hi una visió en termes de risc.
    - Vetllar i seguir el compliment de l'apetència pel risc establerta.
    - Verificar el compliment de la normativa aplicable al grup en el desenvolupament dels seus negocis.
    - Analitzar i contrastar incidents existents i potencials mitjançant la revisió de la informació.
    - Validar que els models funcionen tal com estava previst i que els resultats obtinguts d'aquests són adequats per als diferents usos a què s'apliquen, tant interns com reguladors.
    - Impulsar i procurar els més alts nivells de compliment de la legislació vigent i l'ètica professional dins del grup.
    - Garantir tant la continuïtat operativa del negoci ordinari com la seguretat de la informació que el sustenta.

- Tercera línia de defensa: assisteix el grup en el compliment dels seus objectius i aporta un enfocament sistemàtic i disciplinat per avaluar la suficiència i l'eficàcia dels processos de govern i de les activitats de gestió del risc i de control intern dins l'organització.

4.4 Gestió i seguiment dels principals riscos rellevants

A continuació es presenten, per als riscos de primer nivell identificats en la taxonomia de riscos del grup Banc Sabadell, els aspectes més destacables respecte a la seva gestió i actuacions en l'exercici 2019:

4.4.1 Risc estratègic

El risc estratègic s'associa al risc que es produeixin pèrdues o impactes negatius com a conseqüència de la presa de decisions estratègiques o de la seva implementació posterior. També inclou la incapacitat d'adaptar el model de negoci del grup a l'evolució de l'entorn en què opera.

El grup desenvolupa un pla director que aborda l'estratègia de l'entitat per a un determinat període (actualment 2018-2020). Així mateix, es fa un seguiment periòdic del pla amb la finalitat d'estudiar quina és l'evolució més recent del grup i de l'entorn, així com dels riscos assumits. Aquesta projecció es desenvolupa sota l'escenari econòmic més probable per a les geografies més rellevants (escenari base), i a més s'integra en el procés ICAAP com a escenari base. L'escenari econòmic es descriu en termes dels principals factors de risc amb impacte sobre el compte de resultats i balanç del grup.

Els exercicis de projecció del pla director i el seu seguiment es troben integrats en la gestió, ja que dibuixen les línies mestres de l'estratègia a mitjà i llarg termini del grup. El pla es desenvolupa al nivell d'unitat de negoci sota el qual es gestiona el grup, i els resultats de l'exercici també es valoren en termes de compliment de l'apetència pel risc.

Així mateix, cal destacar que TSB va presentar el mes de novembre el seu nou pla estratègic (2019-2022), amb l'objectiu posat en la millora de la rendibilitat, l'increment de la inversió creditícia, la seva aposta per la transformació digital, així com l'augment dels beneficis del banc i la millora de l'"experiència client".

Dins el risc estratègic s'inclou la gestió i el control de quatre riscos:

- Risc de solvència: és el risc de no disposar del capital suficient, ja sigui en qualitat o en quantitat, necessari per assolir els objectius estratègics i de negoci, suportar les pèrdues operacionals o complir els requeriments reguladors i/o les expectatives del mercat on opera.

- Risc de negoci: possibilitat d'incórrer en pèrdues derivades de fets adversos que afectin negativament la capacitat, la fortalesa i la recurrència del compte de resultats, sigui per la seva viabilitat (curt termini) o sostenibilitat (mitjà termini).

- Risc reputacional: és el risc actual o futur de pèrdues derivat de fallades en els àmbits dels processos i operacions, de l'estratègia i del govern corporatiu, i que genera percepció negativa per part dels clients, les contraparts, els accionistes, els inversors o els reguladors que pot afectar negativament la capacitat del grup per mantenir les seves relacions de negoci o establir-ne de noves, i per continuar accedint a les fonts de finançament.

- Risc mediambiental: és el risc associat a "factors mediambientals físics" relacionats amb esdeveniments climàtics adversos (com ara inundacions o onades de calor) o canvis en el clima a llarg termini (com ara l'increment del nivell del mar) o bé a "factors de transició mediambiental" derivats dels processos de transició cap a una economia de baixes emissions (com ara els canvis reguladors, l'emergència de tecnologies disruptives, etc.).

4.4.1.1 Risc de solvència

L'evolució de la ràtio CET1 al llarg de 2019 ha estat positiva, de manera que s'ha situat en l'11,7% *fully-loaded* en tancar el 2019, resultat d'una generació orgànica de capital significativa.

En aquesta línia també ha evolucionat la ràtio de Total Capital, que ha passat a situar-se en el 15,0% el desembre de 2019. Així mateix, la *Leverage* ratio se situa en el 4,75% el desembre de 2019, davant el 4,54% de l'any anterior.

En termes *phased-in*, el 31 de desembre de 2019, la ràtio de capital CET1 de Banc Sabadell se situava en el 12,5% i la ràtio de Capital Total en el 15,7%.

Banc Sabadell supera els límits exigits pel Banc Central Europeu en la decisió que va remetre aquest òrgan al grup el mes de desembre de 2019 i que li són aplicables per al 2020. En conseqüència, el grup no està subjecte a limitacions en les distribucions en forma de dividends, de retribució variable i pagaments de cupó als titulars dels instruments de capital de nivell 1 addicional.

Els nivells actuals de solvència constaten que Banc Sabadell assoleix un compliment generalitzat dels nivells de capital en termes de requeriments reguladors.

D'altra banda, respecte al requisit mínim del MREL, Banc Sabadell compleix aquest requeriment i coincideix amb les expectatives supervisores i està en línia amb els seus plans de finançament.

Per a més detalls sobre recursos propis i gestió de capital, vegeu l'apartat 5 d'aquests comptes anuals consolidats.

4.4.1.2 Risc de negoci

La fortalesa dels ingressos del negoci bancari del grup, a pesar de l'entorn de tipus d'interès, continua evolucionant positivament, i creix en un 1% en termes interanuals. Pel que fa a les comissions, s'observa un bon comportament interanual, de manera que presenten un creixement del 7,7% impulsat per les comissions de serveis. Resultat d'això és el benefici obtingut en tancar el desembre de 2019, que puja a 768 milions d'euros, i el ROE, que se situa en nivells sòlids i arriba a un 5,9%.

Simultàniament, ha estat possible dur a terme actuacions que permeten establir els fonaments d'una major rendibilitat futura basada en el creixement dels ingressos *core*, principalment l'impuls a la digitalització i la desinversió en negocis no estratègics.

Així mateix, com a part de l'estratègia, el grup ha accelerat el procés de transformació digital, i ha incrementa al llarg de 2019 tant el volum de clients com el nombre de vendes digitals. En aquest sentit, destaca a Espanya el llançament de l'aplicació NOMO per ajudar els autònoms a gestionar les seves finances i el *partnership* amb SQUARE a la Gran Bretanya per facilitar els mètodes de pagament amb targeta als clients del segment d'empreses de TSB.

Finalment, destaca la millora del benefici recurrent de TSB previst en el pla estratègic difós al mercat, que se situarà entre 130 i 140 milions de lliures el 2022. En aquests nivells, el ROE de TSB se situarà prop del 7%. Així mateix, l'entitat té previst incrementar i diversificar la seva cartera creditícia, amb un augment del 5% net anual en els pròxims tres anys. Els estalvis de costos, després d'absorbir els impactes de l'amortització d'inversions, arribarà a uns 100 milions de lliures, cosa que contribuirà a millorar la seva ràtio d'eficiència en 15 punts percentuals.

4.4.1.3 Risc reputacional

Per que fa al risc reputacional, Banc Sabadell segueix mantenint l'avantatge competitiu i destaca en qualitat de servei. En aquest sentit, s'observa una evolució positiva al llarg de 2019 de l'índex de la qualitat del servei, que se situa per damunt de la mitjana del sector. A més a més, el grup consolida la primera posició en el rànquing NPS pel que fa al segment pimes, mentre que se situa segon en el rànquing per al segment d'empreses i banca personal.

En aquesta línia, l'NPS de TSB va continuar millorant durant l'any, en especial l'NPS mòbil, que es troba pràcticament en nivells previs a la migració.

4.4.1.4 Risc mediambiental

El canvi climàtic ha portat a identificar noves fonts de risc financer a les quals la comunitat reguladora i supervisora està prestant més atenció. En conseqüència, i en línia amb la tendència del sector, Banc Sabadell ha iniciat un projecte per aprofundir en la gestió i el control del risc mediambiental.

Com a part d'això, Banc Sabadell va esdevenir el mes de setembre de 2019 un dels signataris fundadors dels Principis de Banca Responsable i es va comprometre a alinear estratègicament el seu negoci amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible i l'Acord de París sobre Canvi Climàtic. Amb la signatura dels Principis de Banca Responsable, Banc Sabadell es va unir a una coalició de 130 bancs d'arreu del món, que representen més de 47 bilions de dòlars en actius, que es comprometen a assumir un paper crucial en la consecució d'un futur sostenible.

En aquesta línia, el compromís creixent de Banc Sabadell per impulsar models energètics més sostenibles es plasma mitjançant l'increment de la inversió en projectes d'energies renovables al llarg de 2019.

4.4.2. Risc de crèdit

El risc de crèdit sorgeix davant l'eventualitat que es generin pèrdues per incompliment de les obligacions de pagament per part dels acreditats, així com pèrdues de valor pel simple deteriorament de la qualitat creditícia d'aquests.

4.4.2.1 Marc de gestió del risc de crèdit

Admissió i seguiment

L'exposició al risc de crèdit es gestiona i se segueix rigorosament basant-se en anàlisis regulars de solvència dels acreditats i del seu potencial per atendre el pagament de les seves obligacions amb el grup, i s'adeqüen els límits d'exposició establerts per a cada contrapart fins al nivell que es consideri acceptable. També és habitual modular el nivell d'exposició mitjançant la constitució de col·laterals i garanties a favor del banc per part de l'obligat.

El Consell d'Administració atorga facultats i autonomies a la Comissió Delegada perquè aquesta, al seu torn, pugui delegar en diferents nivells de decisió. La implementació d'un control de les atribucions en els suports d'admissió permet que la delegació establerta per a cada nivell es basi en la pèrdua esperada calculada per a cada una de les operacions presentades.

Amb la finalitat d'optimitzar les possibilitats de negoci amb cada client i garantir un grau de seguretat suficient, la responsabilitat tant en l'admissió del risc com en el seu seguiment està compartida entre el gestor de negoci i l'analista de riscos, cosa que, mitjançant una comunicació eficaç, permet una visió integral (360°) i anticipativa de la situació i les necessitats de cada client per part dels seus responsables.

El gestor duu a terme un seguiment operatiu que sorgeix del contacte directe amb el client i la gestió de la seva operativa diària, mentre que l'analista de risc aporta la part més sistemàtica, derivada de la seva especialització.

L'establiment de metodologies avançades de gestió del risc permet obtenir avantatges en la gestió d'aquests, atès que fa possible una política proactiva a partir de la seva identificació. En aquest sentit, cal ressaltar l'ús d'eines de qualificació com ara el *rating* per a acreditats empreses o *scoring* per a particulars, així com indicadors d'alertes avançades per al seguiment dels riscos, les quals s'integren en una eina amb visió global de client i caràcter anticipatiu.

L'anàlisi d'indicadors i alertes avançades i també les revisions del *rating* permeten mesurar contínuament la bondat del risc contret d'una manera integrada. L'establiment de procediments eficients de gestió dels riscos vius també permet obtenir avantatges en la gestió de riscos vençuts, ja que possibilita una política proactiva a partir de la identificació precoç dels casos amb tendència a convertir-se en morosos.

El seguiment del risc es fa sobre totes les exposicions amb l'objectiu d'identificar possibles situacions problemàtiques i evitar el deteriorament de la qualitat creditícia. Aquest seguiment, en termes generals, té com a base un sistema d'alertes primerenques tant pel que fa a operació/prestatari com a cartera, i tots dos es nodreixen tant d'informació interna de la societat com d'informació externa per obtenir resultats. El seguiment es fa de manera anticipativa i amb una visió prospectiva (*forward looking*), és a dir, amb una visió de futur d'acord amb l'evolució previsible de les seves circumstàncies, per poder determinar tant accions de potencialitat de negoci (increment d'inversió) com de prevenció del risc (reducció de riscos, millorar garanties, etc.).

El sistema d'alertes primerenques permet mesurar de manera integrada la bondat del risc contret i el seu traspàs a especialistes en la gestió de recobrament, els quals determinen els diferents tipus de procediments que convé aplicar. En aquest sentit, a partir de riscos superiors a cert límit i segons taxes de morositat prevista, s'estableixen grups o categories per al seu tractament diferenciat. S'ocupen d'aquestes alertes el gestor de negoci i l'analista de risc de manera complementària.

Gestió del risc irregular

Durant les fases de debilitat del cicle econòmic, en general els refinançaments o les reestructuracions de deute són tècniques de gestió del risc que presenten més rellevància. L'objectiu del banc és que, amb deutors o acreditats que presentin o es prevegi que puguin presentar dificultats financeres per atendre les seves obligacions de pagament en els termes contractuals, es faciliti la devolució del deute per reduir al màxim la probabilitat d'impagament. L'entitat en concret té establertes unes polítiques comunes, així com uns procediments d'aprovació, seguiment i control dels possibles processos de refinançament o reestructuració de deute. Les més rellevants són les següents:

- Disposar d'un historial de compliment del prestatari prou extens i una voluntat manifesta de pagament, avaluant la temporalitat de les dificultats financeres per les quals passa el client.

- Condicions de refinançament o reestructuració que se sustentin en un esquema de pagaments realistes i d'acord amb la capacitat de pagament actual i previsible de l'acreditat, per tal d'evitar el trasllat de problemes al futur.

- Si es tracta d'aportació de noves garanties, aquestes s'hauran de considerar com una font secundària i excepcional de recuperació del deute, i evitar el perjudici de les existents. En qualsevol cas, s'hauran de liquidar els interessos ordinaris meritats fins a la data del refinançament.

- Limitació de períodes dilatats de carència.

El grup porta a terme un seguiment continu del compliment de les condicions establertes i del compliment d'aquestes polítiques.

Models interns de risc

El grup Banc Sabadell també disposa d'un sistema de tres línies de defensa per assegurar la qualitat i el control dels models interns i d'un procés de govern dissenyat específicament per a la gestió i el seguiment d'aquests models i el compliment amb la regulació i el supervisor.

El marc de govern dels models interns de risc de crèdit i deteriorament (gestió del risc, capital regulador i provisions) se sustenta en els pilars següents:

- Gestió efectiva dels canvis en els models interns.
- Seguiment recurrent de l'entorn de models interns.
- Reporting regular, tant intern com extern.
- Eines de gestió de models interns.

Com a òrgans rellevants dins el marc de govern de models interns de risc de crèdit i deteriorament, cal destacar el Comitè de Models, que se celebra amb una periodicitat mensual i al qual li corresponen funcions d'aprovació interna, segons nivells de materialitat, i seguiment de models interns de risc de crèdit.

El grup Banc Sabadell disposa d'un model avançat de gestió del risc irregular per gestionar la cartera d'actius deteriorats. L'objectiu en la gestió del risc irregular és trobar la millor solució per al client amb els primers símptomes de deteriorament, reduir l'entrada en mora dels clients en dificultats, assegurar la gestió intensiva i evitar temps morts entre les diferents fases.

Per a més informació quantitativa, vegeu l'Annex VI "*Altres informacions de riscos: operacions de refinançament i reestructuració*" d'aquests comptes anuals consolidats.

Gestió del risc de crèdit immobiliari

El grup, dins la política general de riscos i en particular la relativa al sector de la construcció i la promoció immobiliària, té establertes una sèrie de polítiques específiques pel que fa a mitigació de riscos.

La principal mesura que es duu a terme en aquesta cartera és el continu seguiment del risc i la reavaluació de la viabilitat financera de l'acreditat davant la nova situació conjuntural. En cas que aquesta sigui satisfactòria, la relació prossegueix en els termes previstos, i s'adopten nous compromisos en cas que aquests permetin una major adaptació a les noves circumstàncies.

El banc ha establert tres línies estratègiques d'actuació:

- Nou finançament: negoci promoció immobiliària

El nou finançament a promotors es regeix per un "marc promotor", que defineix l'*allocation* òptim del nou negoci en funció de la qualitat del client i de la promoció. Aquesta anàlisi se sustenta sobre models que permeten obtenir una valoració objectiva i recollir la visió experta immobiliària.

Per a aquesta finalitat, el banc compta amb:

- La Direcció de Negoci Immobiliari (unitat que depèn de la Direcció de Banca d'Empreses), dotada d'un equip d'especialistes immobiliaris que gestionen exclusivament els clients promotor del banc. Aquesta unitat disposa d'una metodologia de seguiment que permet al grup conèixer en detall tots els projectes que s'estudien des de la unitat (des de la superfície i el nombre d'unitats fins al volum de vendes o el pressupost de construcció, passant pel grau de precomercialització).

- Dues direccions d'Anàlisi i Seguiment d'Inversions Immobiliàries, Est i Oest (que depenen de la Direcció de Riscos Immobiliaris i Participades), la funció de les quals és analitzar tots els projectes immobiliaris que es plantegi finançar des d'un punt de vista purament de negoci immobiliari, analitzant tant la localització com la idoneïtat del producte, així com l'oferta i la demanda actual potencial, tot contrastant en cada un dels casos les xifres del pla de negoci presentat pel client (en què costos, vendes i terminis són aspectes rellevants). Aquest model d'anàlisi va acompanyat d'un model de seguiment de les promocions formalitzades. A través d'informes estandarditzats es monitora l'evolució de cada una de les promocions per controlar les disposicions i el compliment del pla de negoci (vendes, costos i terminis).

Aquest model de gestió ha permès la definició d'alertes perquè se'n faci seguiment, des de les direccions d'Anàlisi i Seguiment.

- Gestió del crèdit immobiliari problemàtic

El risc problemàtic es gestiona segons la política definida. En general, la gestió es porta a terme tenint en compte:

- El client.
- Les garanties.
- La situació del préstec (que inclou des del moment que salti una possible alerta en la seva situació normal fins que es materialitzi una dació en pagament o una compra en una gestió amistosa o se celebri una subhasta després d'un procés d'execució i hi hagi una interlocutòria d'adjudicació).

Després d'analitzar les tres dimensions esmentades anteriorment, es gestiona la solució òptima per estabilitzar o liquidar la posició (per via amistosa o judicial), que pot variar segons l'evolució de cada client/expedient.

Per dur a terme la gestió, en cas que l'estabilització del crèdit o la seva liquidació per part del client no siguin viables, es disposa de models de suport en funció de la tipologia del préstec o bé finançat.

En el cas de promocions immobiliàries acabades o immobles no residencials acabats, s'ofereix la possibilitat de comercialitzar a uns preus que puguin traccionar el mercat.

A la resta d'immobles finançats s'estudia la possibilitat d'establir acords de venda a tercers, es proposen solucions amistoses (compra, dació, que en el cas d'habitatges de particulars poden anar acompanyades de condicions favorables per a la relocalització o lloguer social en funció de la necessitat del client) o es procedeix finalment per la via judicial.

- Gestió d'immobles adjudicats

Una vegada convertit el préstec en immoble, s'estableix una estratègia de gestió en funció de la tipologia i la localització, per tal d'identificar el potencial de cada actiu segons la seva demanda potencial.
El mecanisme principal de sortida és la venda, per a la qual el banc, a través de Solvia, ha desenvolupat diferents canals en funció de la tipologia de l'immoble i del client.

El grup, atesa la rellevància que va tenir en el passat arribar a una elevada concentració en aquest risc, disposa d'una mètrica del RAS de primer nivell que estableix un nivell màxim de concentració en termes de mètrica de concentració en promoció en funció del TIER1 d'Espanya. Aquesta mètrica es monitora mensualment i es reporta al Comitè Tècnic de Riscos, la Comissió de Riscos i el Consell d'Administració.

Finalment, cal destacar que des de la Direcció de Control de Riscos, en col·laboració amb les direccions de Negoci i de Gestió de Riscos, es fa un seguiment periòdic de l'adequació dels nous finançaments al marc promotor, en el qual es revisa el compliment de les polítiques i l'*asset allocation*. Aquest seguiment és elevat al Comitè Tècnic de Riscos per a la seva informació.

Per a més informació quantitativa, vegeu l'Annex VI "*Risc de crèdit: Concentració de riscos, exposició al sector de la construcció i promoció immobiliària*" d'aquests comptes anuals consolidats.

4.4.2.2. Models de gestió de riscos

Rating

Els riscos de crèdit contrets amb empreses, promotors, projectes de finançament especialitzat, entitats financeres i països, són qualificats mitjançant un sistema de *rating* basat en factors predictius i l'estimació interna de la seva probabilitat d'impagament.

El model de *rating* es revisa anualment sobre la base de l'anàlisi del comportament de la morositat real. A cada nivell de qualificació de *rating* intern s'assigna una taxa de morositat anticipada que, al seu torn, permet la comparació homogènia respecte a altres segments i a les qualificacions d'agències externes mitjançant una escala mestra.

En percentatge

Distribució per ràting de la cartera d'empreses BS										
9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	**TOTAL**
0,36%	11,36%	20,08%	22,88%	29,35%	11,35%	3,48%	0,91%	0,18%	0,07%	100%

Scoring

En termes generals, els riscos crediticis contrets amb particulars es qualifiquen mitjançant sistemes d'*scoring* basats també en la modelització quantitativa de dades estadístiques històriques, detectant els factors predictius rellevants. En les àrees geogràfiques en què hi ha *scoring*, es divideix en dos tipus:

Scoring de comportament: el sistema classifica automàticament tots els clients a partir de la informació de la seva operativa i de cadascun dels productes. Les seves aplicacions se centren en concessió d'operacions, assignació de límit de descobert en compte (autoritzat), campanyes comercials, seguiment i segmentació en els processos de reclamacions i/o recobraments.

Scoring reactiu: s'utilitza per avaluar propostes de préstecs al consum, hipotecaris i targetes. Una vegada incorporades totes les dades de l'operació, el sistema emet un resultat basant-se en l'estimació de capacitat d'endeutament, perfil financer i, si escau, nivell dels actius en garantia.

En cas que no hi hagi un sistema d'*scoring*, aquest queda suplert per anàlisis individualitzades complementats amb polítiques.

En percentatge

Distribució per *rating* de la cartera de particulars										
9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	**TOTAL**
0,93%	4,34%	16,69%	35,93%	22,30%	11,78%	5,11%	1,61%	0,55%	0,74%	100%

No s'hi inclouen les operacions corresponents a TSB.

Eines d'alertes

Tant per al segment d'empreses com per al de particulars, en termes generals el grup Banc Sabadell disposa d'un sistema d'alertes, o bé individuals o bé models avançats d'alertes primerenques, que, basades en factors de comportament de les fonts d'informació disponibles (*rating* o *scoring*, fitxa client, balanços, CIRBE, informació sectorial, operativa, etc.), modelitzen el mesurament del risc que implica el client a curt termini (anticipació a l'entrada en mora), i s'obté una alta predictivitat en la detecció de potencials morosos. La puntuació, que s'obté automàticament, s'integra en l'entorn de seguiment com un dels *inputs* bàsics en el seguiment del risc de particulars i empreses.

Aquest sistema d'alertes permet:

- Millora de l'eficiència, perquè focalitza el seguiment en els clients amb una puntuació pitjor (punts de tall diferenciats per grups).
- Anticipació en la gestió per qualsevol empitjorament del client (canvi de puntuació, noves alertes greus, etc.).
- Control periòdic dels clients que es mantenen en la mateixa situació i han estat analitzats per l'equip bàsic de gestió.

4.4.2.3. Exposició al risc de crèdit

A continuació es presenta la distribució, per epígrafs del balanç consolidat, de l'exposició màxima bruta del grup al risc de crèdit el 31 de desembre de 2019 i 2018, sense deduir-ne les garanties reals ni les millores creditícies obtingudes per assegurar el compliment de les obligacions de pagament, desglossada per carteres i segons la naturalesa dels instruments financers:

En milers d'euros

Exposició màxima al risc de crèdit	Nota	2019	2018
Actius financers mantinguts per negociar		**600.621**	**324.691**
Instruments de patrimoni	9	3.701	7.254
Valors representatius de deute	8	596.920	317.437
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats		**171.056**	**141.314**
Instruments de patrimoni		-	-
Valors representatius de deute	8	171.056	141.314
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		**7.972.968**	**13.247.055**
Instruments de patrimoni	9	382.903	270.336
Valors representatius de deute	8	7.590.065	12.976.719
Actius financers a cost amortitzat		**184.356.525**	**167.850.730**
Valors representatius de deute	8	19.218.841	13.132.060
Préstecs i bestretes	11	165.137.684	154.718.670
Derivats	**10, 12**	**2.308.761**	**2.022.249**
Total risc de crèdit per actius financers		**195.409.931**	**183.586.039**
Compromisos de préstec concedits	26	27.563.836	22.645.948
Garanties financeres concedides	26	2.107.412	2.040.786
Altres compromisos concedits	26	10.398.913	8.233.226
Total exposicions fora del balanç		**40.070.161**	**32.919.960**
Total exposició màxima al risc de crèdit		**235.480.092**	**216.505.999**

El grup també manté garanties i compromisos de préstecs concedits amb acreditats, materialitzats mitjançant la constitució de garanties prestades o compromisos inherents en els contractes de crèdit fins a un nivell o límit de disponibilitat que assegura el finançament al client quan ho requereixi. Aquestes facilitats també suposen l'assumpció de risc de crèdit i estan subjectes als mateixos sistemes de gestió i seguiment descrits anteriorment. Vegeu-ne més detalls en la nota 26.

En l'Annex VI d'aquests comptes anuals consolidats es presenten dades quantitatives en relació amb l'exposició al risc de crèdit per àrea geogràfica.

4.4.2.4. Mitigació del risc de crèdit

L'exposició al risc de crèdit es gestiona i se segueix rigorosament basant-se en anàlisis regulars de solvència dels acreditats i del seu potencial per atendre el pagament de les seves obligacions amb el grup, i s'adeqüen els límits d'exposició establerts per a cada contrapart fins al nivell que es consideri acceptable. També és habitual modular el nivell d'exposició mitjançant la constitució de col·laterals i garanties a favor del banc per part de l'obligat.

Normalment, aquestes corresponen a garanties de tipus real, majoritàriament hipotecàries d'immobles destinats a habitatge, acabats o en construcció. El grup també accepta, tot i que en menor grau, un altre tipus de garanties reals, com ara hipotecàries sobre immobles locals, naus industrials, etc., així com actius financers. Una altra tècnica de mitigació del risc de crèdit habitualment usada per l'entitat és l'acceptació d'avals, en aquest cas condicionada al fet que l'avalador presenti una solvència contrastada.

Totes aquestes tècniques de mitigació s'estableixen assegurant-ne la certesa jurídica, és a dir, amb contractes legals que vinculen totes les parts i permeten la seva exigibilitat legal en totes les jurisdiccions pertinents per assegurar en tot moment la possibilitat de liquidació de la garantia. Tot el procés està subjecte a un control intern d'adequació legal dels contractes, i es poden utilitzar opinions legals d'especialistes internacionals quan els contractes s'estableixen mitjançant legislació estrangera.

Les garanties reals es formalitzen davant notari a través de document públic, a l'efecte de poder adquirir eficàcia davant tercers. Aquests documents públics, en el cas d'hipoteques d'immobles, s'inscriuen, a més a més, en els registres corresponents per adquirir eficàcia constitutiva i davant de tercers. En el cas de pignoracions, els béns donats com a penyora habitualment es dipositen en l'entitat. No es permet la cancel·lació unilateral per part del deutor, i es manté la garantia efectiva fins al reemborsament total del deute.

Les garanties personals o fiances s'estableixen a favor de l'entitat i, excepte en supòsits excepcionals, es formalitzen també davant notari a través d'un document públic, a fi de dotar el contracte de la màxima seguretat jurídica de formalització i poder reclamar jurídicament mitjançant un procediment executiu en cas d'impagament. Constitueixen un dret de crèdit davant del garant amb caràcter irrevocable i a primera demanda.

A més a més de la mitigació de risc provinent de les garanties formalitzades entre els deutors i l'entitat, com a conseqüència de l'adquisició de Banc CAM el grup disposa per a una cartera d'actius determinada d'una garantia addicional proporcionada per l'EPA, amb efectes retroactius a 31 de juliol de 2011 i per un període de deu anys (vegeu la nota 2).

El banc no ha rebut garanties significatives sobre les quals s'estigui autoritzat a vendre-les o pignorar-les, amb independència que s'hagi produït un impagament per part del propietari de les garanties esmentades, excepte per les pròpies de l'activitat de tresoreria, que majoritàriament són adquisició temporal d'actius amb venciments a no més de sis mesos, per la qual cosa el seu valor raonable no difereix substancialment del seu valor comptable (vegeu la nota 6). El valor raonable dels actius venuts procedents de l'adquisició temporal s'inclou en l'epígraf de "*Passius financers mantinguts per negociar*" dins de posicions curtes de valors.

D'altra banda, els actius cedits procedents d'aquesta mateixa operativa pugen a 888.078 milers d'euros i estan inclosos segons la seva naturalesa en la partida de pactes de recompra de les notes 18 i 19.

Les polítiques del grup en relació amb les garanties no han canviat significativament durant aquest exercici. Així mateix, no hi ha hagut un canvi significatiu en la qualitat de les garanties del grup respecte a l'exercici anterior.

Els valors de les garanties rebudes per assegurar el cobrament, distingint entre garanties reals i altres garanties, el 31 de desembre de 2019 i 2018, són els següents.

En milers d'euros

	2019	2018
Valor de les garanties reals	93.600.477	87.807.280
Del qual garanteix riscos classificats en l' stage 2	*5.277.168*	*6.222.290*
Del qual garanteix riscos classificats en l' stage 3	*2.745.459*	*2.916.904*
Valor d'altres garanties	10.146.890	10.882.213
Del qual garanteix riscos classificats en l' stage 2	*614.257*	820.106
Del qual garanteix riscos classificats en l' stage 3	*356.153*	*320.192*
Total valor de les garanties rebudes	**103.747.367**	**98.689.493**

La principal concentració de risc en relació amb tots aquests tipus de garanties reals o millores creditícies correspon a l'ús de la garantia hipotecària com a tècnica de mitigació del risc de crèdit en exposicions de préstecs amb destinació de finançament o construcció d'habitatges o altres tipus d'immobles. En termes relatius, l'exposició garantida amb hipoteques suposa un 60,42% del total de la inversió bruta.

En el cas d'operacions de mercat, el risc de contrapart es gestiona tal com s'explica en l'apartat 4.4.2.7.

4.4.2.5. Qualitat creditícia dels actius financers

Tal com s'ha exposat anteriorment, el grup, en termes generals, qualifica mitjançant models interns la majoria dels acreditats (o operacions) amb els quals incorre en risc de crèdit. Aquests models s'han dissenyat tenint en compte les millors pràctiques que planteja el Nou Acord de Capital de Basilea (NACB). No obstant això, no totes les carteres en què s'incorre en risc de crèdit disposen de models interns, a causa, entre altres motius, del fet que, per al seu disseny raonable, cal un mínim d'experiència en casos d'impagament.

El percentatge d'exposició calculat mitjançant models interns, pel que fa a solvència, per l'entitat és del 76%. Aquest percentatge s'ha calculat seguint les especificacions de la guia TRIM (article 31.a).

El desglossament del total de l'exposició qualificada segons els diferents nivells interns el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el que s'exposa tot seguit:

En milions d'euros

Distribució de l'exposició per nivell de qualificació	Risc assignat *rating/ scoring* 2019				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	*Del qual: Adquirits amb deteriorament creditici*	Total
AAA/AA	14.347	111	-	*74*	14.458
A	7.724	25	-	-	7.749
BBB	75.193	115	-	-	75.308
BB	41.977	482	2	*2*	42.461
B	23.055	2.991	-	*104*	26.046
Resta	2.824	4.168	5.863	*82*	12.855
Sense *rating/ scoring* assignat	13.261	39	58	*4*	13.358
Total import brut	**178.381**	**7.931**	**5.923**	**266**	**192.235**
Correccions de valor per deteriorament	**(400)**	**(269)**	**(2.265)**	***(3)***	**(2.934)**
Total import net	**177.981**	**7.662**	**3.658**	***263***	**189.301**

En milions d'euros

Distribució de l'exposició per nivell de qualificació	Risc assignat *rating/ scoring* 2018				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	*Del qual: Adquirits amb deteriorament creditici*	Total
AAA/AA	10.703	228	-	-	10.931
A	9.245	27	-	-	9.272
BBB	70.519	200	-	-	70.719
BB	41.027	481	-	-	41.508
B	25.907	2.975	-	*15*	28.882
Resta	1.206	4.917	6.368	*405*	12.491
Sense *rating/ scoring* assignat	7.048	66	104	-	7.218
Total import brut	**165.655**	**8.894**	**6.472**	**420**	**181.021**
Correccions de valor per deteriorament	**(373)**	**(325)**	**(2.737)**	***(86)***	**(3.435)**
Total import net	**165.282**	**8.569**	**3.735**	***334***	**177.586**

El desglossament total de les exposicions fora del balanç qualificades segons els diferents nivells interns el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el que s'exposa tot seguit:

En milions d'euros

Distribució de l'exposició per nivell de qualificació	Risc assignat *rating/ scoring*				
	2019				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	*Del qual: Adquirits amb deteriorament creditici*	Total
AAA/AA	1.757	28	-	*3*	1.785
A	1.628	1	-	-	1.629
BBB	11.072	27	-	-	11.099
BB	13.586	220	-	-	13.806
B	6.492	655	-	*19*	7.147
Resta	302	344	250	*1*	896
Sense *rating/ scoring* assignat	3.683	20	5	-	3.708
Total import brut	**38.520**	**1.295**	**255**	***23***	**40.070**
Correccions de valor per deteriorament	**(48)**	**(12)**	**(51)**	**-**	**(111)**
Total import net	**38.472**	**1.283**	**204**	***23***	**39.959**

En milions d'euros

Distribució de l'exposició per nivell de qualificació	Risc assignat *rating/ scoring*				
	2018				
	Stage 1	*Stage* 2	*Stage* 3	*Del qual: Adquirits amb deteriorament creditici*	Total
AAA/AA	2.705	33	-	*9*	2.738
A	1.584	5	-	-	1.589
BBB	9.204	77	-	-	9.281
BB	9.959	156	-	-	10.115
B	6.366	401	-	-	6.767
Resta	391	347	135	-	873
Sense *rating/ scoring* assignat	1.549	6	2	-	1.557
Total import brut	**31.758**	**1.025**	**137**	***9***	**32.920**
Correccions de valor per deteriorament	**(46)**	**(14)**	**(48)**	**-**	**(108)**
Total import net	**31.712**	**1.011**	**89**	**9**	**32.812**

Vegeu més detalls sobre els models de *rating* i *scoring* en l'apartat 4.4.2.2 d'aquests comptes anuals consolidats.

Per als acreditats en negoci Espanya que no superen el llindar de significativitat i en què la cobertura ha estat avaluada amb models interns el 2019, seguidament es mostra el desglossament per segment dels paràmetres PD i LGD mitjans ponderats per EAD, diferenciant entre exposicions de balanç i fora del balanç, així com l'*stage* en què es troben classificades les operacions en funció del seu risc de crèdit.

En percentatge

	Paràmetres mitjans de la PE per a exposicions del balanç							
	Stage 1		*Stage* 2		*Stage* 3		Total cartera	
	PD	LGD	PD	LGD	PD	LGD	PD	LGD
Préstecs i bestretes	1,10%	23,50%	20,30%	19,60%	100,00%	34,70%	6,80%	23,80%
Altres societats financeres	1,20%	26,50%	10,80%	9,00%	100,00%	45,20%	1,60%	26,30%
Societats no financeres	1,30%	34,40%	18,90%	25,00%	100,00%	40,40%	5,60%	34,10%
Llars	1,00%	12,10%	21,90%	13,70%	100,00%	31,40%	8,10%	13,60%

En percentatge

	Paràmetres mitjans de la PE per a exposicions fora del balanç							
	Stage 1		*Stage* 2		*Stage* 3		Total cartera	
	PD	LGD	PD	LGD	PD	LGD	PD	LGD
Préstecs i bestretes	0,90%	31,40%	31,30%	32,30%	100,00%	53,80%	1,40%	31,50%
Altres societats financeres	1,60%	41,00%	4,70%	42,00%	-	-	1,60%	41,00%
Societats no financeres	1,10%	37,50%	32,60%	33,00%	100,00%	54,20%	1,90%	37,50%
Llars	1,00%	32,30%	14,70%	23,10%	100,00%	40,00%	1,10%	32,20%

En el transcurs de l'any 2019 s'ha observat una millora en l'evolució dels actius classificats en l'*stage* 3, que s'han reduït en 413 milions d'euros durant l'exercici, cosa que ha comportat una disminució en la ràtio de morositat del grup, tal com es mostra en el quadre següent:

En percentatge

	2019	2018
Taxa de morositat (*)	3,83	4,22
Ràtio de cobertura de riscos classificats en l'*stage* 3 (*)	49,58	54,07

(*) La taxa de morositat sense considerar la incorporació de TSB puja a 4,62%, i la ràtio de cobertura de riscos classificats en l'*stage* 3, a 50,09% (el 2018, 5,04% i 54,34%, respectivament).

La ràtio de morositat detallada per segment de finançament es presenta a continuació:

En percentatge

	Proforma 2019 (*)	2019	Proforma 2018 (*)	2018
Promoció i construcció immobiliària	10,96	10,91	15,68	15,62
Construcció no immobiliària	6,11	6,10	5,68	5,67
Empreses	1,45	1,45	2,32	2,32
Pimes i autònoms	6,73	6,69	6,48	6,45
Particulars amb garantia 1a hipoteca	5,33	3,43	5,82	3,82
Ràtio de morositat grup BS	**4,62**	**3,83**	**5,04**	**4,22**

(*) Correspon a la ràtio de morositat sense considerar la incorporació de TSB.

Vegeu-ne més detalls quantitatius en la nota 11 sobre les cobertures i els actius classificats en l'*stage 3* i en l'Annex VI en relació amb les operacions de refinançament i reestructuració.

4.4.2.6. Risc de concentració

S'entén per risc de concentració per risc de crèdit a exposicions amb potencial de generar pèrdues prou grans per amenaçar la solvència de la institució o la viabilitat de la seva activitat ordinària.

Aquesta concentració es pot donar pel que fa a un sol client o grup econòmic, així com en l'àmbit sectorial o geogràfic.

El risc de concentració pot venir donat per dos subtipus de risc:

- Risc de concentració individual: es refereix a la possibilitat d'incórrer en pèrdues creditícies significatives com a conseqüència de mantenir grans exposicions en clients específics.

- Risc de concentració sectorial: imperfecta diversificació dels components sistemàtics del risc de la cartera, que poden ser factors sectorials, geogràfics etc.

Per tal de dur a terme una gestió eficient del risc de concentració, Banc Sabadell disposa d'una sèrie d'eines i polítiques específiques:

- Mètriques quantitatives del *Risk Appetite Statement* i el seu seguiment posterior com a mètriques de nivell *board*.

- Límits individuals a riscos o clients considerats com a rellevants fixats per la Comissió Delegada.

- Delegacions que obliguen a fer que les operacions dels clients més rellevants siguin aprovades pel Comitè d'Operacions de Crèdit o fins i tot per la Comissió Delegada.

Així mateix, per tal de dur a terme el control del risc de concentració, el grup Banc Sabadell té desplegats els següents paràmetres crítics per controlar-lo:

Coherència amb el marc global de riscos

El grup garanteix la coherència entre el nivell de les exposicions de risc de concentració i la tolerància a aquest risc definida en el RAS. En aquest sentit, hi ha límits globals de risc de concentració i controls interns adequats a fi d'assegurar que les exposicions de risc de concentració no superen els nivells d'apetència pel risc que ha establert el grup.

Establiment de límits i mètriques per al control del risc de concentració

A causa de la naturalesa de l'activitat del grup i al seu model de negoci, el risc de concentració està principalment lligat al risc de crèdit, i s'han implementat una sèrie de mètriques, així com límits associats a aquestes.

La fixació de límits d'exposició del risc creditici té en consideració l'experiència de pèrdua històrica de la institució i estar d'acord amb el nivell patrimonial de suport del grup i amb el nivell de rendibilitat esperat en diferents escenaris.

Tant les mètriques per mesurar els nivells com els límits d'apetència i llindars de tolerància per als riscos identificats es detallen en les mètriques del RAS.

Monitoratge i *reporting* periòdic sobre el control de riscos

El grup Banc Sabadell assegura el seguiment periòdic del risc de concentració per tal de facilitar la identificació ràpida i l'esmena de les deficiències en els mecanismes implementats per a la gestió d'aquest risc reportant de manera recurrent aquesta informació segons la *governance* de risc establert fins a arribar al Consell d'Administració.

Plans d'acció i mesures de mitigació

En el tractament de les excepcions als límits establerts internament, s'han d'incloure els criteris per atorgar aquest tractament excepcional.

En cas necessari, el grup ha d'adoptar les mesures oportunes per adequar el risc de concentració als nivells aprovats en el RAS pel Consell d'Administració.

Exposició en clients o grans riscos

El 31 de desembre de 2019, no hi havia acreditats amb un risc concedit que superés individualment el 10% dels recursos propis del grup.

Risc de país: exposició geogràfica del risc de crèdit

El risc de país és aquell que concorre en els deutes d'un país globalment considerats com a conseqüència de raons inherents a la sobirania i a la situació econòmica d'un país, és a dir, per circumstàncies diferents del risc de crèdit habitual. Es manifesta amb la incapacitat eventual d'un deutor per afrontar les seves obligacions de pagament en divises davant de creditors externs, entre altres motius, perquè el país no permet l'accés a la divisa, perquè no es pot transferir, per la ineficàcia de les accions legals contra el prestatari per raons de sobirania o per situacions de guerra, expropiació o nacionalització.

El risc de país no tan sols afecta els deutes contrets amb un estat o entitats garantides per aquest, sinó el conjunt de deutors privats pertanyents a aquest estat i que per causes alienes a la seva pròpia evolució o decisió experimenten una incapacitat general per fer front als seus deutes.

Per a cada país s'estableix un límit de risc, que s'aplica a tot el grup Banc Sabadell. Aquests límits són aprovats per la Comissió Delegada i òrgans de decisió corresponents segons les delegacions i són objecte de seguiment continu amb l'objectiu de detectar amb anticipació qualsevol deteriorament en les perspectives econòmiques, polítiques o socials de cada país.

El procediment d'admissió de risc país i entitats financeres té com a principal component l'estructura de límits per a diferents mètriques a partir de la qual es fa el seguiment dels diferents riscos i a través de la qual l'alta direcció i òrgans delegats estableixen l'apetència pel risc del grup.

Per a la gestió del risc país es fan servir diferents indicadors i eines: *ratings*, *credit default swaps*, indicadors macroeconòmics, etc.

En l'Annex VI s'inclouen dades quantitatives relatives a la distribució de la concentració de riscos per activitat i en l'àmbit mundial.

Exposició al risc sobirà i exposició al sector de la construcció i promoció immobiliària

En l'Annex VI s'inclouen dades quantitatives en relació amb l'exposició al risc sobirà i al sector de la construcció i promoció immobiliària.

4.4.2.7. Risc de contrapart

En aquest epígraf s'inclou el risc de crèdit per activitats en mercats financers que es desenvolupa a través de l'operativa específica amb risc de contrapart. El risc de contrapart és una tipologia de risc de crèdit que sorgeix davant l'eventualitat que la contrapart, en una transacció amb derivats o una operació amb compromís de recompra, amb liquidació diferida o de finançament de garanties, pugui incórrer en incompliment abans de la liquidació definitiva dels fluxos de caixa d'aquesta transacció o operació.

En aquest sentit, l'import sotmès al potencial impagament de la contrapart no correspon al nocional del contracte, sinó que és incert i depèn de la fluctuació dels preus de mercat fins al venciment o la liquidació dels contractes financers.

L'exposició al risc de contrapart es concentra principalment en clients, entitats financeres i cambres de compensació.

A continuació es mostren dues taules amb la distribució de l'exposició per *rating* i zones geogràfiques del grup.

En

AAA	AA+	AA	AA-	A+	A	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B+	Resta	**Total**
0,0%	0,0%	7,2%	38,7%	18,1%	11,7%	6,3%	5,7%	3,5%	1,8%	1,0%	3,1%	1,4%	0,3%	1,3%	**100,0%**

En percentatge

	2019
Zona euro	73,8%
Resta d'Europa	18,9%
EUA i Canadà	5,6%
Resta del món	1,7%
Total	**100,0%**

Tal com s'observa en la taula, el risc es concentra en contraparts amb elevada qualitat creditícia, i hi ha un 82% del risc amb contraparts amb *rating* en rang A.

El 2016, segons la llei *European Market Infrastructure Regulation* (EMIR) (*Regulation* 648/2012), va entrar en aplicació per al grup l'obligació de liquidar i compensar per cambres de compensació (CCP) certs derivats *over-the-counter*, i, per tant, els derivats contractats pel grup susceptibles d'això s'estan canalitzant a través d'aquests agents. Al seu torn, des del grup s'ha fomentat l'estandardització dels derivats OTC de cara a fomentar la utilització de les cambres de compensació. L'exposició al risc amb les CP depèn en gran part de l'import de les garanties dipositades.

Pel que fa a l'operativa en derivats en mercats organitzats (MO), es considera sota criteris de gestió que no hi ha exposició, atès que el risc no existeix perquè els MO actuen com a contrapart en les operacions i es disposa del mecanisme de liquidació i de garanties diari per assegurar la transparència i continuïtat de l'activitat. En els MO l'exposició és equivalent a les garanties dipositades.

El desglossament de l'operativa de derivats en mercats financers segons si la contrapart és una altra entitat financera, cambra de compensació o mercat organitzat és el següent:

En milions d'euros

	2019	2018
Operacions amb mercats organitzats	3.779	2.784
Operacions OTC	169.533	178.102
Liquidades a través de cambres de compensació	*88.444*	*88.452*
Total	**173.312**	**180.886**

Actualment no hi ha operacions que compleixin els criteris comptables per poder compensar en el balanç operacions d'actius i passius financers; les compensacions que es duen a terme en l'operativa de derivats i repos tenen efecte només per al càlcul de l'import a col·lateralitzar, però no per a la seva presentació en el balanç.

A continuació es detalla l'import total reflectit en el balanç per als instruments financers subjectes a un acord marc de compensació i de col·lateral per als exercicis 2019 i 2018:

En milers d'euros

	2019				
	Actius financers subjectes a acords de col·lateral				
	Import reconegut en el balanç	Import compensat (només a l'efecte de càlcul del col·lateral)	Garantia rebuda		Import net
			Efectiu	Valors	
Actius financers	**(a)**	**(b)**	**(c)**	**(d)**	**(a)-(b)-(c)-(d)**
Derivats	1.852.354	1.631.635	174.004	-	46.715
Adquisició temporal d'actius	12.037.527	-	25.390	12.183.111	(170.974)
Total	**13.889.881**	**1.631.635**	**199.394**	**12.183.111**	**(124.259)**

En milers d'euros

	2019				
	Passius financers subjectes a acords de col·lateral				
	Import reconegut en el balanç	Import compensat (només a l'efecte de càlcul del col·lateral)	Garantia lliurada		Import net
			Efectiu	Valors	
Passius financers	**(a)**	**(b)**	**(c)**	**(d)**	**(a)-(b)-(c)-(d)**
Derivats	2.486.328	1.631.635	888.771	157.912	(191.990)
Cessió temporal d'actius	8.442.811	-	617.509	8.416.140	(590.838)
Total	**10.929.139**	**1.631.635**	**1.506.280**	**8.574.052**	**(782.828)**

En milers d'euros

	2018				
	Actius financers subjectes a acords de col·lateral				
	Import reconegut en el balanç	Import compensat (només a l'efecte de càlcul del col·lateral)	Garantia rebuda		Import net
			Efectiu	Valors	
Actius financers	**(a)**	**(b)**	**(c)**	**(d)**	**(a)-(b)-(c)-(d)**
Derivats	1.508.703	1.208.294	243.375	-	57.034
Adquisició temporal d'actius	5.960.839	-	7.194	5.992.028	(38.383)
Total	**7.469.542**	**1.208.294**	**250.569**	**5.992.028**	**18.651**

En milers d'euros

	2018				
	Passius financers subjectes a acords de col·lateral				
	Import reconegut en el balanç	Import compensat (només a l'efecte de càlcul del col·lateral)	Garantia lliurada		Import net
			Efectiu	Valors	
Passius financers	(a)	(b)	(c)	(d)	(a)-(b)-(c)-(d)
Derivats	2.219.489	1.208.294	1.067.530	197.924	(254.259)
Cessió temporal d'actius	9.819.345	-	258.490	9.940.126	(379.271)
Total	**12.038.834**	**1.208.294**	**1.326.020**	**10.138.050**	**(633.530)**

Els imports d'instruments financers derivats que es liquiden a través d'una cambra de compensació el 31 de desembre de 2019 i 2018 es detallen a continuació:

En milers d'euros

	2019	2018
Actius financers derivats liquidats a través d'una cambra de compensació	929.918	652.615
Passius financers derivats liquidats a través d'una cambra de compensació	1.241.254	858.273

La filosofia de la gestió del risc de contrapart és consistent amb l'estratègia del negoci, i busca en tot moment la creació de valor dins d'un equilibri entre rendibilitat i riscos. En aquest sentit, s'han establert uns criteris de control i seguiment del risc de contrapart derivat de l'activitat en els mercats financers, que garanteix al banc desenvolupar la seva activitat de negoci respectant els llindars de riscos aprovats per l'alta direcció.

La metodologia de quantificació de l'exposició per risc de contrapart té en compte l'exposició actual i l'exposició futura. L'exposició actual representa el cost de reemplaçar una operació a valor de mercat en cas que una contrapartida caigui en *default* en el moment present. Per al càlcul cal comptar amb el valor actual de l'operació o *Mark to Market* (MtM). L'exposició futura representa el risc potencial que pot assolir una operació en un determinat termini de temps, ateses les característiques de l'operació i les variables del mercat de les quals depèn. En el cas d'operacions sota acord de col·lateral, l'exposició futura representa la possible fluctuació del MtM entre el moment del *default* i el reemplaçament d'aquestes operacions en mercat. Si no està sota acord de col·lateral, representa la possible fluctuació de l'MTM al llarg de la vida de l'operació.

Amb caràcter diari, al tancament del mercat, es recalculen totes les exposicions d'acord amb els fluxos d'entrada i sortida d'operacions, amb les variacions de les variables del mercat i amb els mecanismes de mitigació del risc establerts en el grup. D'aquesta manera les exposicions queden sotmeses a un seguiment diari i a un control sota els límits aprovats per l'alta direcció. Aquesta informació queda integrada en els informes de riscos per tal de reportar-la als departaments i les àrees responsables de la gestió i el seguiment d'aquests.

En relació amb el risc de contrapart, el grup adopta diferents mesures de mitigació. Les mesures principals són:

- Acords de *netting* en derivats (ISDA i CMOF).
- Acords de col·lateral *Variation Margin* en derivats (CSA i Annex 3 - CMOF), repos (GMRA, CME) i préstecs de títols (GMSLA).

Els acords de *netting* permeten l'agregació dels MtM positius i negatius de les operacions amb una mateixa contrapart, de manera que en cas de *default* s'estableix una única obligació de pagament o cobrament en relació amb totes les operacions tancades amb aquesta contrapartida.

Per defecte, el grup disposa d'acords de *netting* amb totes les contrapartides que vulguin operar en derivats.

Els acords de col·lateral *Variation Margin*, a més d'incorporar l'efecte *netting*, incorporen l'intercanvi periòdic de garanties que mitiguen l'exposició actual amb una contrapart en relació amb les operacions subjectes a aquest contracte.

El grup estableix la necessitat de disposar d'acords de col·lateral *Variation Margin* per poder operar en derivats o repos amb entitats financeres. Així mateix, per a l'operativa de derivats amb aquestes entitats, el grup té l'obligació d'intercanviar col·lateral *Variation Margin* amb contraparts financeres d'acord amb el Reglament Delegat (UE) 2251/2016. El contracte de col·lateral *Variation Margin* estàndard del grup, que està d'acord amb aquest reglament, és bilateral (és a dir, totes dues parts estan obligades a dipositar col·lateral), amb intercanvi diari de garanties en forma d'efectiu i en divisa euro.

4.4.2.8 Actius compromesos en activitats de finançament

Al tancament de 2019 i 2018 hi ha certs actius financers compromesos en operacions de finançament, és a dir, aportats com a col·lateral o garantia respecte a certs passius. Aquests actius corresponen principalment a préstecs vinculats a l'emissió de cèdules hipotecàries, cèdules territorials, *covered bonds* o bons de titulització a llarg termini (vegeu la nota 20, l'Annex III per a les operacions vinculades al mercat hipotecari espanyol i l'Annex IV per al detall d'emissions). La resta d'actius compromesos són valors representatius de deute que són lliurats en operacions de cessió temporal d'actius, els col·laterals pignorats (préstecs o instruments de deute) per accedir a determinades operacions de finançament amb bancs centrals i tota mena de col·lateral lliurat per garantir l'operativa de derivats.

El detall d'informació sobre els préstecs amb garantia hipotecària concedits a Espanya inclosos en la cartera de "*Préstecs i bestretes - Clientela*" que, d'acord amb la Llei del mercat hipotecari, estan vinculats a l'emissió de cèdules hipotecàries, es troba en l'Annex III sobre "Informació dels emissors en el mercat hipotecari i sobre el registre comptable especial hipotecari", registre comptable especial de l'entitat emissora Banc Sabadell requerida per la Circular 5/2011 del Banc d'Espanya, en aplicació del Reial decret 716/2009, de 24 d'abril (pel qual es desenvolupen determinats aspectes de la Llei 2/1981, de 25 de març, de regulació del mercat hipotecari).

D'altra banda, el grup ha utilitzat part de la seva cartera de préstecs i crèdits homogenis en títols de renda fixa a través de la transferència dels actius a diferents fons de titulització creats amb aquesta finalitat. D'acord amb el que regula la normativa vigent, les titulitzacions en què no s'hagi produït una transferència substancial del risc no es poden donar de baixa del balanç.

El saldo dels actius financers titulitzats en aquests programes pel grup, identificant aquells dels quals s'han transferit els riscos i beneficis associats, és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Donats íntegrament de baixa en el balanç:	**1.069.492**	**833.792**
Actius hipotecaris titulitzats	165.572	186.899
Altres actius titulitzats	896.022	16.122
Altres actius financers transferits	7.898	630.771
Mantinguts íntegrament en el balanç:	**13.246.466**	**15.092.110**
Actius hipotecaris titulitzats	12.526.632	13.876.927
Altres actius titulitzats	719.834	1.215.183
Altres transferències a entitats de crèdit	-	-
Total	**14.315.958**	**15.925.902**

S'han mantingut en el balanç consolidat els actius i passius corresponents als fons de titulització d'actius originats amb data posterior a 1 de gener de 2004, per als quals no s'han transferit a tercers els riscos i beneficis implícits en l'operació. Per als actius detallats no es transfereix el risc en haver concedit algun tipus de finançament subordinat o millora creditícia als fons de titulització. El 31 de desembre de 2019, no hi havia cap suport financer significatiu del grup a titulitzacions no consolidades.

Dins de la rúbrica altres actius financers transferits donats íntegrament de baixa del balanç, el 31 de desembre de 2018 es van incloure principalment els actius transferits a SAREB per part de Banco Gallego, ja que continuaven sent administrats per l'entitat per import de 621.627 milers d'euros. El 31 de desembre de 2019, ja no es duu a terme aquesta administració.

En l'Annex II d'aquests comptes anuals consolidats s'inclou determinada informació sobre els fons de titulització originats pel grup.

4.4.3. Riscos financers

El risc financer es defineix com la possibilitat d'obtenció d'una rendibilitat inadequada o d'uns nivells de liquiditat insuficients que impedeixin el compliment dels requeriments i expectatives futures.

4.4.3.1. Risc de liquiditat

El risc de liquiditat suposa la possibilitat d'incórrer en pèrdues a causa de la incapacitat d'atendre els compromisos de pagament, encara que sigui de manera temporal, perquè no es disposa d'actius líquids o no es pot accedir als mercats per obtenir refinançament a un preu raonable. Aquest risc es pot derivar per motius sistèmics o particulars de l'entitat.

En aquest àmbit, el grup té com a objectiu mantenir uns actius líquids i una estructura de finançament que, d'acord amb els seus objectius estratègics i sobre la base del seu *Risk Appetite Statement*, li permeti atendre amb normalitat els seus compromisos de pagament a un cost raonable, ja sigui en condicions de normalitat o en una situació d'estrès provocada tant per factors sistèmics com idiosincràtics.

L'estructura de governança de la gestió i control de liquiditat de Banc Sabadell té com a eixos fonamentals la implicació directa dels òrgans de govern, òrgans de direcció i l'alta direcció, seguint el model de les tres línies de defensa amb una estricta segregació de funcions i l'estructuració de responsabilitats.

Gestió de la liquiditat

La gestió de la liquiditat a Banc Sabadell té com a objectiu garantir el finançament de l'activitat comercial a un cost i termini adequats, tot minimitzant el risc de liquiditat. La política de finançament de l'entitat està enfocada a mantenir una estructura de finançament equilibrada, basada principalment en dipòsits a la clientela, i complementada amb l'accés a mercats majoristes, que permeti mantenir una posició de liquiditat del grup folgada en tot moment.

El grup, en relació amb la gestió de la liquiditat, segueix una estructura basada en unitats de gestió de la liquiditat (UGL). Cada UGL és responsable de la gestió de la seva liquiditat i de fixar les seves pròpies mètriques de control del risc de liquiditat, en coordinació amb les funcions corporatives del grup. Actualment, les UGL són Banc Sabadell (inclou sucursals a l'exterior OFEX i les entitats Banco de Sabadell S.A., I.B.M. i Sabcapital S.A. de C.V., SOFOM, E.R. corresponents al negoci a Mèxic), BancSabadell d'Andorra (BSA) i TSB.

Per complir amb els objectius, l'estratègia actual de gestió del risc de liquiditat del grup es basa en els següents principis i pilars, tenint en compte el model de negoci detallista de les UGL i els objectius estratègics definits:

- Govern del risc i implicació del Consell d'Administració i de l'alta direcció en la gestió i el control del risc de liquiditat. El Consell d'Administració té la màxima responsabilitat en la supervisió del risc de liquiditat.

- Integració de la cultura de riscos, basada en una gestió prudent del risc de liquiditat i el seu alineament amb l'apetència pel risc establert.

- Segregació clara de les responsabilitats i funcions entre les diferents àrees i òrgans de l'organització, amb una delimitació clara entre les tres línies de defensa i assegurant la implicació dels òrgans de govern i l'alta direcció.

- Aplicació de les millors pràctiques en matèria de gestió i control del risc de liquiditat per garantir no solament el compliment de les exigències reguladores, sinó també que, d'acord amb un criteri de prudència, es disposa d'un nivell suficient d'actius líquids per fer front a possibles esdeveniments de tensió.

- Sistema de gestió de liquiditat descentralitzat per a les unitats més rellevants, però amb un sistema de supervisió i gestió del risc centralitzat.

- Processos sòlids d'identificació, mesurament, gestió, control i informació sobre els diferents subriscos de liquiditat als quals es troba sotmès el grup.

- Existència d'un sistema de preus de transferència per traslladar el cost de finançament.

- Estructura de finançament equilibrada, basada fonamentalment en dipòsits de la clientela.

- Base àmplia d'actius líquids no compromesos i immediatament disponibles per generar liquiditat que componen la primera línia de liquiditat del grup.

- Diversificació de les fonts de finançament, amb recurs controlat al finançament majorista a curt termini i sense dependència de proveïdors de fons individuals.

- Autofinançament de les filials bancàries estrangeres rellevants.

- Vigilància del nivell del balanç que està sent utilitzat com a col·lateral en operacions de finançament.

- Manteniment d'una segona línia de liquiditat que inclou la capacitat d'emissió de cèdules hipotecàries i territorials.

- Visió holística del risc per donar compliment a les exigències, recomanacions i guies reguladores.

- Alineació amb els interessos dels grups d'interès a través de la difusió periòdica al públic d'informació relativa al risc de liquiditat.

- Disponibilitat d'un pla de contingència de liquiditat.

Eines/mètriques de seguiment i control de la gestió del risc de liquiditat

El grup Banc Sabadell disposa d'un sistema de mètriques i límits de tolerància que s'articulen en el RAS i que defineixen l'apetència pel risc de liquiditat, prèviament aprovat pel Consell d'Administració. Aquest sistema permet avaluar i fer el seguiment del risc de liquiditat a fi de vetllar pel compliment dels objectius estratègics, el perfil de risc i el compliment amb la regulació i les guies supervisores. Dins el seguiment de mètriques de liquiditat del grup, hi ha mètriques establertes pel que fa al grup i calculades a nivell consolidat, mètriques establertes en l'àmbit del grup i desplegades a cada UGL del grup i mètriques establertes respecte a les UGL per mostrar particularitats locals.

Tant les mètriques definides en el RAS del grup Banc Sabadell com en els RAS locals de les filials estan subjectes a la *governance* d'aprovació, el seguiment, el *reporting* d'excedits i els plans d'adequació establerts en el RAF en funció del nivell jeràrquic de cada mètrica (classificades en tres nivells).

Cal esmentar que el grup té dissenyat i implementat un sistema d'alertes primerenques de gestió (EWIs – *Early Warning Indicators*) en l'àmbit d'UGL, que inclouen indicadors de mercat i liquiditat adaptats a l'estructura de finançament i model de negoci de cada UGL. El desplegament d'aquests indicadors en les UGL complementa les mètriques RAS i permet identificar anticipadament tensions en la posició de liquiditat i estructura de finançament local, de manera que facilita la presa de mesures i accions correctives i minimitza el risc de contagi entre les diferents unitats de gestió.

A més, es fa un seguiment diari del risc de cadascuna de les UGL mitjançant l'informe de Tresoreria Estructural, que mesura l'evolució diària de les necessitats de finançament del balanç, l'evolució diària del saldo viu de les operacions en el mercat de capitals i l'evolució diària de la primera línia de liquiditat que manté cada UGL.

El marc de *reporting* i control comprèn, entre d'altres:

- Seguiment de les mètriques RAS i els seus llindars a nivell consolidat i les establertes per a cadascuna de les UGL segons les periodicitats fixades per a cadascuna de les mètriques.

- Informe als comitès i òrgans de govern i direcció del conjunt de mètriques corresponent en funció dels nivells jeràrquics de les mètriques.

- En cas de detectar algun incompliment, activació dels protocols de comunicació i dels plans necessaris per corregir-ho.

Dins el marc del procés de pressupostació global del grup, Banc Sabadell planifica les necessitats de liquiditat i finançament a diferents horitzons temporals i alineades amb els objectius estratègics i d'apetència pel risc del grup. Cada UGL disposa d'un pla de finançament a 1 i 3 anys en què delimita les seves potencials necessitats de finançament i l'estratègia per gestionar-les, i periòdicament n'analitza el compliment i les desviacions respecte al pressupost projectat i la seva adequació a l'entorn de mercat.

L'entitat també disposa d'un sistema de preus interns de transferència per traslladar els costos de finançament a les unitats de negoci.

Finalment, Banc Sabadell té establert un pla de contingència de liquiditat (PCL) en què s'estableix l'estratègia per garantir que l'entitat disposa de les capacitats de gestió i les mesures suficients per minimitzar els efectes negatius d'una situació de crisi en la seva posició de liquiditat i per retornar a una situació de normalitat. Així mateix, el PCL també té com a objectiu facilitar la continuïtat operativa en la gestió de la liquiditat, especialment en cas que la situació de crisi estigui originada per un funcionament deficient d'una o diverses infraestructures de mercat. El PCL pot ser activat en resposta a diferents situacions de crisi dels mercats o de la mateixa entitat. Els components principals del PCL són, entre d'altres, mesures de què es disposa per generar liquiditat en situacions de normalitat o en una situació de crisi associada a l'activació del PCL, i un pla de comunicació del PCL tant intern com extern.

Termini residual de les operacions

A continuació es presenta el detall per terminis de venciments contractuals dels saldos, sense considerar, en alguns casos, els ajustos de valoració ni pèrdues per deteriorament, de determinades masses del balanç consolidat el 31 de desembre de 2019 i 2018, en un escenari de condicions de normalitat de mercats:

En milers d'euros

	2019									
Terminis fins a revisió o venciment	**A la vista**	**Fins a 1 mes**	**Entre 1 i 3 mesos**	**Entre 3 i 12 mesos**	**Entre 1 i 2 anys**	**Entre 2 i 3 anys**	**Entre 3 i 4 anys**	**Entre 4 i 5 anys**	**Més de 5 anys**	**Total**
Mercat monetari	-	21.517.866	1.965.459	1.977.159	517.913	-	-	-	-	**25.978.397**
Préstecs i partides a cobrar	619.417	7.632.828	5.972.617	14.418.127	11.924.479	13.576.551	10.769.445	8.886.124	69.080.634	**142.880.223**
Valors representatius de deute	-	285.618	385.221	1.363.200	601.538	564.837	315.855	1.718.607	18.350.303	**23.585.179**
Altres actius	-	-	-	3	29	-	741	799	8.570	**10.142**
Total actiu	**619.417**	**29.436.312**	**8.323.298**	**17.758.489**	**13.043.959**	**14.141.387**	**11.086.042**	**10.605.530**	**87.439.507**	**192.453.941**
Mercat monetari	-	7.591.949	2.612.807	4.950.608	15.188.075	1.043.995	42.903	44.165	111.193	**31.585.695**
Del qual: Repos	-	4.756.408	1.610.538	1.801.130	393.765	-	-	-	-	***8.561.841***
Recursos de clients	118.205.321	2.593.762	2.875.573	12.745.397	2.848.587	1.086.392	275.788	934.616	9.536	**141.574.973**
Dèbits representats per valors negociables (*)	-	94.440	1.378.895	3.338.512	2.987.089	3.659.325	2.990.734	5.201.593	4.753.890	**24.404.477**
Del qual: Deute sènior garantit	-	15.426	311.100	2.462.637	2.176.289	1.827.110	1.501.734	2.818.259	2.717.164	***13.829.721***
Del qual: Deute sènior no garantit	-	-	491.122	9.975	358.284	682.215	989.000	2.383.333	1.521.700	***6.435.630***
Del qual: Passius subordinats	-	-	-	424.600	452.515	1.150.000	500.000	-	515.025	***3.042.140***
Altres passius	-	46.145	93.012	383.878	355.660	271.468	216.377	184.644	1.017.406	**2.568.589**
Total passiu	**118.205.321**	**10.326.296**	**6.960.287**	**21.418.394**	**21.379.411**	**6.061.180**	**3.525.802**	**6.365.018**	**5.892.025**	**200.133.735**
Del qual:										
Passius coberts	-	4.771.834	1.921.638	3.853.916	6.735.597	2.238.488	1.501.734	1.936.736	2.717.164	***25.677.107***
Passius no coberts	118.205.444	5.554.340	5.038.649	17.564.478	14.643.814	3.822.692	2.024.068	4.428.282	3.174.861	***174.456.627***
Derivats negociació i cobertura										
Posicions rebut	-	15.501.712	20.397.410	20.038.070	14.462.384	9.437.524	10.583.364	16.415.371	34.057.369	**140.893.204**
Posicions pagament	-	16.619.346	21.167.793	22.977.713	15.608.687	9.603.503	9.297.872	16.207.859	36.059.617	**147.542.390**
Net	**-**	**(1.117.634)**	**(770.383)**	**(2.939.644)**	**(1.146.303)**	**(165.979)**	**1.285.492**	**207.512**	**(2.002.248)**	**(6.649.187)**
Riscos contingents										
Garanties financeres	37.479	22.339	111.565	260.912	181.908	85.041	41.396	34.637	1.332.135	**2.107.412**

(*) Vegeu el detall de venciments d'emissions dirigides a inversors institucionals en l'apartat "Estratègia de finançament i evolució de la liquiditat el 2019" d'aquesta nota.

En milers d'euros

	2018									
Terminis fins a revisió o venciment	**A la vista**	**Fins a 1 mes**	**Entre 1 i 3 mesos**	**Entre 3 i 12 mesos**	**Entre 1 i 2 anys**	**Entre 2 i 3 anys**	**Entre 3 i 4 anys**	**Entre 4 i 5 anys**	**Més de 5 anys**	**Total**
Mercat monetari	256.019	25.364.611	1.956.971	1.289.360	27.362	-	-	-	-	**28.894.323**
Préstecs i partides a cobrar	630.627	7.082.922	6.176.911	14.988.247	10.958.819	10.375.647	10.379.198	10.981.792	63.055.785	**134.629.948**
Valors representatius de deute	7.931	66.604	506.146	995.897	932.276	718.879	387.174	1.252.685	20.496.119	**25.363.711**
Altres actius	-	-	-	-	3	11	199	513	6.353	**7.079**
Total actiu	**894.577**	**32.514.137**	**8.640.028**	**17.273.504**	**11.918.460**	**11.094.537**	**10.766.571**	**12.234.990**	**83.558.257**	**188.895.061**
Mercat monetari	1.735	9.923.238	1.775.054	1.231.577	16.604.682	11.467.377	20.642	22.733	56.554	**41.103.592**
Del qual: Repos	-	*7.434.634*	*1.335.200*	*1.114.616*	*264.091*	-	-	-	-	***10.148.541***
Recursos de clients	106.595.948	2.975.566	4.973.879	15.504.583	1.184.999	335.028	378.070	527.412	(34.250)	**132.441.235**
Dèbits representats per valors negociables (*)	-	831.993	2.089.686	4.001.142	3.855.355	2.717.029	2.456.932	2.967.201	5.961.569	**24.880.907**
Del qual: Deute sènior garantit	-	*316.423*	*211.743*	*1.522.583*	*2.482.001*	*2.658.745*	*1.232.132*	*1.463.201*	*4.650.843*	***14.537.671***
Del qual: Deute sènior no garantit	-	-	*607.566*	*968.170*	*518.361*	*58.284*	*74.800*	*1.004.000*	*795.700*	***4.026.881***
Del qual: Passius subordinats	-	-	-	-	*854.993*	-	*1.150.000*	*500.000*	*515.025*	***3.020.018***
Altres passius	-	54.883	81.694	421.697	326.364	227.169	146.347	101.462	374.976	**1.734.592**
Total passiu	**106.597.683**	**13.785.680**	**8.920.313**	**21.158.999**	**21.971.400**	**14.746.603**	**3.001.991**	**3.618.808**	**6.358.849**	**200.160.326**
Del qual:										
Passius coberts	-	*7.751.057*	*1.544.473*	*2.630.182*	*9.453.522*	*3.608.964*	*1.232.132*	*1.463.201*	*4.650.843*	***32.334.374***
Passius no coberts	*106.597.683*	*6.034.623*	*7.375.840*	*18.528.816*	*12.517.878*	*11.137.639*	*1.769.859*	*2.155.607*	*1.708.005*	***167.825.950***
Derivats negociació i cobertura										
Posicions rebut	-	15.841.747	16.128.261	19.550.449	9.526.320	12.754.095	10.051.165	9.499.730	50.860.322	**144.212.089**
Posicions pagament	-	17.736.003	24.206.174	16.107.711	13.591.530	12.852.916	10.589.734	9.565.725	49.748.018	**154.397.811**
Net	**-**	**(1.894.256)**	**(8.077.913)**	**3.442.738**	**(4.065.210)**	**(98.821)**	**(538.569)**	**(65.995)**	**1.112.304**	**(10.185.722)**
Riscos contingents										
Garanties financeres	21.997	49.112	73.578	264.874	213.524	96.339	51.406	36.751	1.233.205	**2.040.786**

(*) Vegeu el detall de venciments d'emissions dirigides a inversors institucionals en l'apartat "Estratègia de finançament i evolució de la liquiditat el 2019" d'aquesta nota.

Tradicionalment, en aquesta anàlisi els trams a molt curt termini presenten necessitats de finançament perquè recullen els venciments continus del passiu a curt termini que en l'activitat típicament bancària presenta una rotació més gran que els actius, però que en renovar-se contínuament acaben, de fet, cobrint aquestes necessitats i fins i tot incorporant un creixement dels saldos vius.

Cal mencionar que es comprova de manera sistemàtica que la capacitat de finançament del grup en els mercats de capitals garanteixi les necessitats a curt, mitjà i llarg termini.

Respecte a la informació inclosa en aquesta taula, cal indicar que aquesta mostra els venciments contractuals romanents dels saldos de les posicions d'actiu i passiu del balanç, distribuïts en diferents trams temporals.

La informació que es facilita és estàtica i no reflecteix les necessitats de finançament previsibles.

Així mateix, cal indicar que els fluxos de caixes desglossats en la matriu no han estat objecte de descompte.

A continuació, s'indica el tractament donat a la matriu de venciments contractuals als passius financers amb certes particularitats a l'efecte del seu reflex:

- Per a qualsevol operació que inclogui fluxos d'amortització (regular o irregular), es mostren cada un d'aquests fluxos de capital en la banda temporal en què està previst que es produeixi el pagament/cobrament (segons el calendari d'amortització contractual).

  En el cas dels passius a la vista s'inclouen en el tram de "a la vista" sense tenir-ne en compte la tipologia (estables vs. no estables).

- Hi ha compromisos de tipus contingent que també poden modificar les necessitats de liquiditat, i es tracta fonamentalment de facilitats de crèdit amb límits concedits que no han estat disposats en la data de balanç pels acreditats. El Consell d'Administració també estableix límits en aquest sentit per al seu control.

- S'han inclòs en la matriu els saldos per contractes de garanties financeres, i s'ha assignat l'import màxim de la garantia al primer exercici en què la garantia pugui ser executada.

- El finançament en el mercat de capitals a través d'instruments que prevegin clàusules que puguin provocar el reemborsament accelerat (*puttables* o instruments amb clàusules lligades a la rebaixa en la qualificació creditícia) és reduït en relació amb els passius financers del grup. Per això l'impacte estimat en la matriu no seria significatiu.

- El grup no presenta el 31 de desembre de 2019 instruments addicionals als regulats per contractes marc associats a la contractació de productes derivats i les operacions d'adquisició/cessió temporal d'actius financers.

- El grup no té instruments que permetin a l'entitat decidir si liquida els seus passius financers mitjançant el lliurament d'efectiu (o un altre actiu financer) o mitjançant el lliurament de les seves pròpies accions el 31 de desembre de 2019.

- El grup no té instruments que estiguin subjectes a acords bàsics de compensació el 31 de desembre de 2019.

Estratègia de finançament i evolució de la liquiditat el 2019

La font principal de finançament del grup és la base de dipòsits a la clientela (principalment comptes a la vista i dipòsits a termini captats a través de la xarxa comercial), complementada amb el finançament via mercat interbancari i mercats de capitals en què l'entitat manté vius diferents programes de finançament a curt i llarg termini amb l'objectiu d'assolir un nivell de diversificació adequat per tipus de producte, termini i inversor. L'entitat manté una cartera diversificada d'actius líquids majoritàriament elegibles com a col·lateral per a les operacions de finançament amb el Banc Central Europeu (BCE).

Recursos de clients en el balanç

Amb data 31 de desembre de 2019 i 2018, els recursos de clients en el balanç per venciments es detallen a continuació:

En milions d'euros / en percentatge

	Nota	2019	3 mesos	6 mesos	12 mesos	> 12 mesos	Sense venc.
Total recursos de clients en el balanç (*)		**146.309**	**6,1%**	**2,8%**	**5,9%**	**4,0%**	**81,2%**
Dipòsits a termini		25.748	31,2%	15,1%	33,7%	20,0%	-
Comptes a la vista	19	118.868	-	-	-	-	100,0%
Emissions detallistes		1.693	42,3%	13,2%	0,1%	44,4%	-

(*) Inclou dipòsits de clients (ex-repos) i altres passius col·locats per la xarxa comercial: bons simples de Banc Sabadell, pagarés i altres.

En milions d'euros / en percentatge

	Nota	2018	3 mesos	6 mesos	12 mesos	> 12 mesos	Sense venc.
Total recursos de clients en el balanç (*)		**137.343**	**7,3%**	**4,3%**	**7,4%**	**2,6%**	**78,4%**
Dipòsits a termini		26.593	32,9%	18,7%	37,3%	11,1%	-
Comptes a la vista	19	107.665	-	-	-	-	100,0%
Emissions detallistes		3.085	42,3%	31,1%	5,5%	21,2%	-

(*) Inclou dipòsits de clients (ex-repos) i altres passius col·locats per la xarxa comercial: bons simples de Banc Sabadell, pagarés i altres.

L'evolució decreixent dels tipus d'interès en els mercats financers ha provocat un canvi en la composició dels recursos de clients en el balanç de dipòsits a termini a comptes a la vista.

Vegeu el desglossament dels recursos de clients fora del balanç, gestionats pel grup i els comercialitzats però no gestionats en la nota 27 d'aquests comptes anuals consolidats.

Els dipòsits del grup es comercialitzen a través de les següents unitats/societats de negoci del grup (Banca Comercial, Banca Corporativa i Negocis Globals, Banca Privada, TSB i Mèxic). Vegeu el detall de volums d'aquestes unitats de negoci en l'apartat de "Negocis" de l'Informe de gestió consolidat.

Durant el 2019 s'ha continuat amb la tendència creixent de generació de GAP Comercial observada durant els últims anys, cosa que ha permès seguir amb la pauta de reducció de la ràtio *Loan to Deposits* (LtD) del grup (des d'un 147% en tancar el 2010 a un 98,6 % en tancar el 2019).

Mercat de capitals

Durant el 2019, tot i que el GAP comercial ha mostrat una evolució positiva que ha permès refinançar parcialment els venciments en mercat de capitals, el nivell de finançament en aquest mercat ha augmentat a causa de la necessitat de compliment dels requeriments reguladors, com és el cas de MREL (*Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities*), i s'ha focalitzat en els productes en què, atès el *rating* de l'entitat, la relació cost/termini és més ajustada. El saldo nominal viu de finançament en mercat de capitals per tipus de producte el 31 de desembre de 2019 i 2018 es desglossa a continuació:

En milions d'euros

	2019	2018
Saldo nominal viu	**22.480**	**21.719**
Cèdules hipotecàries/ *Covered Bonds*	11.951	12.165
Dels quals: TSB	*1.469*	*559*
Pagarés i ECP	633	2.353
Deute sènior	3.626	1.805
Deute sènior no preferent	1.451	-
Deute subordinat i participacions preferents	3.025	3.001
Dels quals: TSB	*453*	*430*
Bons de titulització	1.779	2.381
Dels quals: TSB	*501*	*698*
Altres	14	14

El detall dels venciments de les emissions (excloent-ne les titulitzacions, ECP i pagarés) per tipus de producte i considerant el seu venciment legal dirigides a inversors institucionals el 31 de desembre de 2019 és el següent:

En milions d'euros

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	>2025	Saldo viu
Bons i cèdules hipotecàries / *Covered Bonds* (*)	2.015	1.808	1.707	1.388	2.732	836	1.465	11.951
Deute sènior (**)	-	299	25	973	849	1.480	-	3.626
Deute sènior no preferent (**)	-	-	-	-	951	500	-	1.451
Deute subordinat i preferents (**)	413	-	-	-	-	-	2.613	3.026
Altres instruments financers a mitjà i llarg termini (**)	-	10	-	-	3	-	-	13
Total	**2.428**	**2.117**	**1.732**	**2.361**	**4.535**	**2.816**	**4.078**	**20.067**

(*) Emissions garantides.

(**) Emissions no garantides.

El grup Banc Sabadell fa actuacions i manté actius diversos programes de finançament en els mercats de capitals, amb l'objectiu de diversificar les diferents fonts de liquiditat.

En relació amb el finançament a curt termini l'entitat manté un programa de pagarés d'empresa i un programa d'*Euro Commercial Paper* (ECP):

- Programa de pagarés d'empresa: Aquest programa regula les emissions de pagarés i està dirigit a inversors institucionals i detallistes. El 16 de maig de 2019 es va registrar en la CNMV el Programa de pagarés 2019 de Banc Sabadell, amb un límit d'emissió de 7.000 milions d'euros ampliables fins a 9.000 milions d'euros. El saldo viu del programa de pagarés s'ha anat reduint durant l'any. El 31 de desembre de 2019 el saldo viu del programa era de 790 milions d'euros (net dels pagarés subscrits per empreses del grup) respecte als 2.565 milions d'euros el 31 de desembre de 2018.

- Programa d'*Euro Commercial Paper* (ECP), adreçat a inversors institucionals, d'acord amb el qual s'emeten valors a curt termini en diferents divises: euros, dòlars estatunidencs i lliures. El 18 de desembre de 2015 Banc Sabadell va renovar el seu Programa d'*Euro Commercial Paper* per un import nominal màxim de 3.500 milions d'euros. El 31 de desembre de 2019 el saldo viu del programa era de 290 milions d'euros (net dels ECP subscrits per empreses del grup), i s'havia reduït davant els 696 milions d'euros en tancar el 2018.

En relació amb el finançament a mitjà i llarg termini, l'entitat manté els següents programes vius:

- Programa d'emissió de valors no participatius ("Programa de renda fixa") registrat en la CNMV amb data 4 de juliol de 2019 amb un límit màxim d'emissió de 16.500 milions d'euros: aquest programa regula les emissions de bons i obligacions simples ordinaris o no preferents, subordinades, o estructurats; cèdules hipotecàries i territorials i bons hipotecaris efectuades d'acord amb legislació espanyola a través de la CNMV i adreçades a inversors institucionals i detallistes, tant nacionals com estrangers. El límit disponible per a noves emissions en el Programa d'emissió de valores no participatius 2019 de Banc Sabadell el 31 de desembre de 2019 era de 14.080 milions d'euros (el 31 de desembre de 2018 el límit disponible d'acord amb el Programa de renda fixa de 2018 era de 12.280 milions d'euros).

  Durant el 2019 Banc Sabadell ha efectuat emissions públiques d'acord amb el Programa de renda fixa vigent en cada moment per un total de 1.027 milions d'euros. Al llarg de l'any Banc Sabadell ha dut a terme les emissions següents:

En milions d'euros

	Codi ISIN	Tipus d'inversor	Data d'emissió	Import	Termini (en anys)
Bons estructurats 1/2019	ES03138603D5	Institucional	febrer-19	3	3
Bo Sabadell I/2019	ES03138603C7	Detallista	març-19	601	3
Emissió de bons Sabadell 3/2019	ES03138603G8	Institucional	abril-19	300	2
Bons estructurats 2/2019	ES03138603F0	Institucional	abril-19	3	3
Bons Sabadell 4/2019	ES03138603H6	Institucional	novembre-19	120	4,5

- Programa d'emissió *Euro Medium Term Notes* ("Programa EMTN") registrat el 29 d'abril de 2019 en la Borsa d'Irlanda i suplementat el 26 de juliol i el 25 d'octubre de 2019. Aquest programa permet l'emissió de deute sènior (*preferred* i *non-preferred*) i subordinat en qualsevol divisa, amb un límit màxim de 10.000 milions d'euros.

  Durant el 2019 Banc Sabadell ha efectuat emissions d'acord amb el Programa EMTN vigent en cada moment per un total de 3.000 milions d'euros, i destaca l'emissió inaugural de deute sènior *non-preferred* a 5 anys per un import de 1.000 milions efectuada el 10 de maig de 2019 i una emissió sènior *preferred* de 500 milions de nominal i un venciment a 6 anys amb una opció de cancel·lació anticipada a favor de Banc Sabadell en el cinquè any. Al llarg de l'any Banc Sabadell ha dut a terme les emissions següents:

En milions d'euros

	Codi ISIN	Tipus d'inversor	Data d'emissió	Import	Termini (en anys)
Emissió sènior *non-preferred* 1/2019	XS1991397545	Institucional	maig-19	1.000	5
Emissió d'obligacions sènior 1/2019	XS2028816028	Institucional	juliol-19	1.000	6
Emissió sènior *non-preferred* 2/2019	XS2055190172	Institucional	setembre-19	500	5,5
Emissió d'obligacions sènior 2/2019	XS2076079594	Institucional	novembre-19	500	6

- D'altra banda, el 15 de febrer de 2019 TSB va dur a terme una emissió de *covered bonds* al mercat institucional per un import de 500 milions de lliures i un venciment a 5 anys que el 28 de febrer va ampliar en 250 milions addicionals, fins a arribar a un volum total de l'emissió de 750 milions de lliures.

En relació amb les operacions de titulització d'actius:

- Des de l'any 1993 el grup ha estat molt actiu en aquest mercat i ha participat en diversos programes de titulització, en alguns casos conjuntament amb altres entitats de màxima solvència, cedint préstecs hipotecaris, préstecs a petites i mitjanes empreses, préstecs al consum i drets de crèdit derivats de contractes d'arrendaments financers.

- Actualment hi ha 21 operacions de titulització d'actius vives mantingudes íntegrament en el balanç (incloent-hi les titulitzacions de Banco Guipuzcoano, Banc CAM, BMN, Banco Gallego i TSB), si bé una part dels bons emesos van ser retinguts per l'entitat com a actius líquids elegibles per a operacions de finançament amb el Banc Central Europeu, la resta dels bons es van col·locar en mercat de capitals. En tancar el 2019 el saldo de bons d'aquestes titulitzacions col·locats en mercat era de 1.779 milions d'euros.

- En el tercer trimestre de l'exercici 2019, Banc Sabadell va vendre a mercat tots els trams del fons de titulització Sabadell Consumo 1, incloent-hi el tram d'excés de marge. Es tracta de la primera titulització de Banc Sabadell de préstecs al consum, per un import de 1.000 milions d'euros. Aquesta operació s'ha instrumentalitzat com una eina de gestió del capital i liquiditat.

Durant el mes de març de 2016 el Banc Central Europeu va anunciar noves mesures d'estímul a l'economia a través d'un nou programa d'operacions de refinançament a llarg termini, TLTRO II *(Targeted longer-term refinancing operations*), consistent en quatre subhastes de liquiditat a 4 anys amb dates d'execució entre els mesos de juny de 2016 i març de 2017. En aquest sentit, Banc Sabadell va participar en la TLTRO II per un import total de 20.500 milions d'euros (10.000 milions d'euros en la primera subhasta de juny de 2016 i 10.500 milions d'euros en l'última subhasta de març de 2017). El juny i el setembre de 2019, Banc Sabadell ha dut a terme l'amortització anticipada de TLTRO II per valor de 5.000 i 2.000 milions d'euros, respectivament. Amb això, el saldo disposat sota aquest programa es xifra en tancar el 2019 en 13.500 milions d'euros, dels quals 3.000 milions d'euros vencen el juny de 2020 i 10.500 milions d'euros el març de 2021.

D'altra banda, el Banc d'Anglaterra també va llançar el 2016 un paquet de mesures de suport al creixement econòmic. Aquest paquet inclou, entre d'altres, la introducció del *Term Funding Scheme* (TFS), un programa d'incentivació del crèdit, posat en marxa el mes d'agost de 2016 pel Banc d'Anglaterra, mitjançant el qual els bancs anglesos podien efectuar disposicions a 4 anys aportant col·lateral elegible com a contraprestació. TSB, com a membre del *Sterling Monetary Framework* (SMF), va fer ús del TFS al llarg de 2017, amb una disposició de 6.606 milions d'euros, i, el febrer de 2018, duent a terme una disposició addicional de 999 milions d'euros. L'agost i el novembre de 2019, TSB va dur a terme amortitzacions anticipades de l'import pres sota el TFS per valor de 529 i 1.822 milions d'euros, respectivament. Amb això, l'import disposat sota aquest programa se situa en 5.254 milions d'euros al tancament de 2019.

Actius líquids

A més d'aquestes fonts de finançament, el grup manté un coixí de liquiditat en forma d'actius líquids per afrontar eventuals necessitats de liquiditat.

En milions d'euros

	2019	2018
Caixa (*) + posició neta interbancari	7.044	18.229
Disponible en pòlissa de Banc d'Espanya (**)	7.633	4.081
Actius elegibles pel BCE fora de pòlissa	21.335	12.468
Altres actius negociables no elegibles pel Banc Central Europeu	3.518	2.177
Promemòria:		
Saldo disposat de pòlissa del Banc d'Espanya (***)	*14.613*	*21.548*
Saldo disposat Term Funding Scheme del Banc d'Anglaterra	*5.254*	*7.233*
Total actius líquids disponibles	**39.530**	**36.955**

(*) Excés de reserves en bancs centrals.

(**) En valor de mercat i una vegada aplicada la retallada de la ràtio *Liquidity Coverage Ratio* (LCR). Inclou renda fixa considerada com a actiu d'alta qualitat i liquiditat segons l'LCR (HQLA) i altres actius negociables de diferents entitats del grup.

(***) Inclou TLTRO II i la disposició a 3 setmanes en el BCE de 1.250 milions de dòlars.

Respecte al 2018, la primera línia del grup ha augmentat en 2.575 milions d'euros, i destaquen principalment la generació de *gap* comercial positiu i les entrades de liquiditat associades a la venda de carteres immobiliàries en l'any. El saldo de reserves en bancs centrals i la posició neta d'interbancari presenten un descens de 11.185 milions d'euros el 2019, associat principalment a les amortitzacions anticipades de TLTRO II, així com a una reducció del finançament repo net en l'any. Així mateix, es disposa d'un volum d'actius líquids elegibles en el Banc Central Europeu, el saldo dels quals durant l'any s'ha incrementat en 12.419 milions d'euros, mentre que els actius disponibles i no elegibles en el Banc Central Europeu han augmentat en 1.341 milions d'euros.

En el cas de TSB la primera línia de liquiditat el 31 de desembre de 2019 la formen actius d'alta qualitat i liquiditat, principalment *Gilts*, per un import de 2.578 milions d'euros (1.372 milions d'euros el 31 de desembre de 2018) i un excés de reserves en el Banc Central d'Anglaterra (BoE) de 4.803 milions d'euros (7.703 milions d'euros el 31 de desembre de 2018), en gran part procedents de les disposicions del TFS efectuades.

Cal esmentar que el grup segueix un model descentralitzat de gestió de la liquiditat. En aquest sentit, aquest model tendeix a limitar la transferència de liquiditat entre les diferents filials involucrades en la seva gestió, i limitar d'aquesta manera les exposicions intragrup, més enllà de les potencials restriccions imposades pels reguladors locals de cada filial. Així, les filials involucrades en la gestió determinen la seva situació de liquiditat considerant únicament aquells actius de la seva propietat que compleixin amb els criteris d'elegibilitat, disponibilitat i liquiditat que s'hagin establert tant en l'àmbit intern com normatiu per al compliment dels mínims reguladors.

No hi ha imports significatius d'efectiu i equivalents que no estiguin disponibles per ser utilitzats pel grup.

A més de la primera línia de liquiditat, l'entitat manté un matalàs d'actius hipotecaris i préstecs a administracions públiques elegibles com a col·lateral de cèdules hipotecàries i territorials respectivament, que en tancar el 2019 afegien 4.640 milions en termes de capacitat d'emissió de noves cèdules pròpies elegibles com a col·lateral per al descompte en el BCE. En tancar el 2019 la liquiditat disponible pujava a 44.170 milions d'euros en import efectiu, corresponent a l'import de la primera línia de liquiditat més la capacitat d'emissió de cèdules hipotecàries i territorials de l'entitat en aquella data.

Compliment dels coeficients reguladors

El grup Banc Sabadell inclou, dins la seva gestió de liquiditat, el seguiment de la ràtio de cobertura de liquiditat a curt termini o LCR (*liquidity coverage ratio*) i la ràtio de finançament estable neta o NSFR (*net stable funding ratio*), i reporta al regulador la informació requerida mensualment i trimestralment, respectivament. El mesurament de la liquiditat basant-se en aquestes mètriques forma part del control del risc de liquiditat en el conjunt de les UGL.

En relació amb la ràtio LCR, des de l'1 de gener de 2018 el mínim exigible reguladorament és el 100%, nivell àmpliament superat per totes les UGL de l'entitat. En l'àmbit del grup, al llarg de l'any la ràtio LCR s'ha situat de manera permanent i estable molt per sobre del 100%. En tancar el desembre de 2019, la ràtio LCR se situa en 184% ex TSB i 231% a TSB.

Pel que fa a la ràtio NSFR, està prevista la seva entrada en vigor el juny de 2021. Tanmateix, el grup ja ha implantat el seguiment d'aquesta ràtio com a mètrica de liquiditat per a les UGL.

Atesa l'estructura de finançament del grup, amb un gran pes de dipòsits de la clientela, i la majoria del finançament en el mercat centrada en el mitjà/llarg termini, el grup s'ha mantingut de manera estable en nivells àmpliament superiors al 100%.

4.4.3.2. Risc de mercat

Aquest risc es defineix com el que sorgeix davant l'eventualitat d'incórrer en pèrdues de valor de mercat en les posicions mantingudes en actius financers, a causa de la variació de factors de risc pels quals són afectats els seus preus o cotitzacions, les seves volatilitats o les correlacions entre ells.

Aquestes posicions generadores de risc de mercat es mantenen habitualment dins de l'activitat de negociació, que consisteix en l'operativa de cobertura que efectua el banc per donar servei als seus clients i el manteniment de posicions pròpies de caràcter discrecional.

També es pot generar pel mer manteniment de posicions globals del balanç (també denominades "de caràcter estructural") que en termes nets queden obertes. En aquest últim cas, l'entitat tracta sota el sistema de gestió i seguiment de riscos de mercat la posició de risc de tipus de canvi estructural.

A continuació es mostren les partides de balanç consolidat el 31 de desembre de 2019 i 2018, i s'hi distingeixen les posicions incloses en l'activitat de negociació de la resta. En el cas de les partides fora de l'activitat de negociació, s'indica el seu principal factor de risc:

En milers d'euros

	Saldo en el balanç	Activitat de negociació	Resta	Principal factor de risc de mercat a "Resta"
Actius subjectes a risc de mercat	**223.753.641**	**1.757.516**	**221.996.125**	
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	15.169.202	-	15.169.202	Tipus d'interès
Actius financers mantinguts per negociar	2.440.866	1.665.843	775.023	Tipus d'interès; *spread* creditici
Actius financers no designats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	171.056	-	171.056	Tipus d'interès; *spread* creditici
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	7.802.025	91.673	7.710.352	Tipus d'interès; *spread* creditici
Actius financers a cost amortitzat	181.422.646	-	181.422.646	Tipus d'interès
Derivats - Comptabilitat de cobertures	468.516	-	468.516	Tipus d'interès
Inversions en negocis conjunts i associades	733.930	-	733.930	-
Altres actius financers	249.552	-	249.552	Tipus d'interès
Altres actius no financers	15.295.848	-	15.295.848	-
Passius subjectes a risc de mercat	**210.779.235**	**2.012.614**	**208.766.621**	
Passius financers mantinguts per negociar	2.714.365	2.012.614	701.751	Tipus d'interès
Derivats - Comptabilitat de cobertures	728.769	-	728.769	Tipus d'interès
Passius financers a cost amortitzat	205.636.018	-	205.636.018	Tipus d'interès
Provisions	430.434	-	430.434	Tipus d'interès
Altres passius financers	234.537	-	234.537	Tipus d'interès
Altres passius no financers	1.035.112	-	1.035.112	-
Patrimoni net	**12.974.406**	**-**	**12.974.406**	

En milers d'euros

	Saldo en el balanç	Activitat de negociació	Resta	Principal factor de risc de mercat a "Resta"
Actius subjectes a risc de mercat	**222.322.421**	**1.974.271**	**220.348.150**	
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	23.494.479	-	23.494.479	Tipus d'interès
Actius financers mantinguts per negociar	2.044.965	1.564.828	480.137	Tipus d'interès
Actius financers no designats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	141.314	-	141.314	Tipus d'interès; *spread* creditici
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	13.247.055	409.443	12.837.612	Tipus d'interès; *spread* creditici
Actius financers a cost amortitzat	164.415.563	-	164.415.563	Tipus d'interès
Derivats - Comptabilitat de cobertures	301.975	-	301.975	Tipus d'interès
Inversions en negocis conjunts i associades	574.940	-	574.940	Renda variable; tipus de canvi
Altres actius financers	56.972	-	56.972	Tipus d'interès
Altres actius no financers	18.045.158	-	18.045.158	
Passius subjectes a risc de mercat	**210.205.421**	**1.319.238**	**208.886.183**	
Passius financers mantinguts per negociar	1.738.354	1.319.238	419.116	Tipus d'interès
Derivats - Comptabilitat de cobertures	633.639	-	633.639	Tipus d'interès
Passius financers a cost amortitzat	206.076.860	-	206.076.860	Tipus d'interès
Provisions	466.379	-	466.379	Tipus d'interès
Altres passius financers	36.502	-	36.502	Tipus d'interès
Altres passius no financers	1.253.687	-	1.253.687	
Patrimoni net	**12.117.000**	**-**	**12.117.000**	

El sistema d'admissió, gestió i supervisió del risc de mercat es basa en la gestió de posicions expressament assignades a diferents taules de negociació i l'establiment de límits a cadascuna d'elles, de manera que les diferents taules de negociació tenen l'obligació de gestionar les seves posicions sempre dins dels límits concedits per part de l'àrea de riscos.

Activitat de negociació

Els principals factors del risc de mercat considerats en el grup en l'activitat de negociació són:

- Risc de tipus d'interès: risc associat al fet que les fluctuacions dels tipus d'interès puguin afectar de manera adversa el valor d'un instrument financer. Aquest es reflecteix, per exemple, en operacions de dipòsits interbancaris, renda fixa i derivats sobre tipus d'interès.

- Risc d'*spread* creditici: risc procedent de la fluctuació dels diferencials o *spreads* crediticis amb els quals cotitzen els instruments respecte a altres instruments de referència, com els tipus d'interès interbancari. Aquest risc es dona principalment en els instruments de renda fixa.

- Risc de tipus de canvi: risc associat a la fluctuació de la cotització de les divises respecte a la divisa de referència. En el cas de Banc Sabadell la divisa de referència és l'euro. Aquest risc es dona principalment en operacions d'intercanvi de divises i els seus derivats.

- Risc de renda variable: risc procedent de la fluctuació de valor dels instruments de capital (accions i índexs cotitzats). Aquest risc es reflecteix en els mateixos preus de mercat dels valors, així com en els derivats sobre aquests.

La variació de preus de les matèries primeres no ha tingut impacte en l'exercici, atès que el grup manté exposicions residuals, tant directes com en actius subjacents.

El mesurament del risc de mercat de l'activitat de negociació s'efectua utilitzant la metodologia VaR i *stressed* VaR, que permet l'homogeneïtzació dels riscos dels diferents tipus d'operacions en els mercats financers.

El VaR proporciona una estimació de la pèrdua màxima potencial que presenta una posició a causa d'un moviment advers, però normal, d'algun dels paràmetres identificats que influeixen en el risc de mercat. Aquesta estimació s'expressa en termes monetaris i està referida a una data concreta, a un determinat nivell de confiança i a un horitzó temporal especificat. L'interval de confiança utilitzat és el 99%. Atesa la poca complexitat dels instruments i l'alt grau de liquiditat de les posicions, l'horitzó temporal utilitzat és d'un dia.

La metodologia utilitzada per al càlcul de VaR és la simulació històrica. Els avantatges d'aquesta metodologia són que es basa en la revaluació completa de les operacions en els escenaris històrics recents i que no cal fer supòsits sobre la distribució dels preus de mercat. La seva principal limitació és la dependència de les dades històriques utilitzades, ja que si un esdeveniment possible no s'ha produït dins el rang de dades històriques utilitzades no es reflectirà en la dada de VaR.

La fiabilitat de la metodologia VaR utilitzada es comprova mitjançant tècniques de *backtesting*, amb les quals es verifica que les estimacions de VaR estan dins el nivell de confiança considerat. Les proves de *backtesting* consisteixen en la comparació entre el VaR diari i els resultats diaris. En cas que les pèrdues superin el nivell de VaR es produeix una excepció. El 2019 no s'ha produït cap excepció en el *backtest* per la baixa exposició dins l'activitat de negociació als esdeveniments significatius de l'any, com els moviments de la lliura a causa de la incertesa del Brexit i les devaluacions de l'euro davant el dòlar al llarg de l'any, en un context de tensions comercials entre la Xiina i els EUA.

L'*stressed VaR* es calcula com el VaR però sota una finestra històrica de variacions dels factors de risc en situació d'estrès de mercat. Aquesta situació d'estrès es determina prenent com a base les operacions vigents, i pot variar si canvia el perfil de risc de les carteres. La metodologia utilitzada per a aquesta mesura de risc és la simulació històrica.

La supervisió es complementa amb mesures addicionals de riscos com ara les sensibilitats, que fan referència al canvi que es produeix en el valor d'una posició o cartera davant la variació d'un factor de risc concret, i també amb el càlcul de resultats de gestió, que s'utilitzen per seguir els límits *stop-loss*.

Així mateix, es fan exercicis de simulació específics i amb escenaris de situacions extremes de mercat (*stress testing*) en què s'analitzen els impactes de diferents escenaris històrics i teòrics en les carteres.

El seguiment del risc de mercat s'efectua diàriament i es reporta als òrgans de control sobre els nivells de risc existents i el compliment dels límits establerts per la Comissió de Riscos per a cada unitat de gestió (límits basant-se en nominal, VaR i sensibilitat, segons els casos). Això permet percebre variacions en els nivells de risc i conèixer la contribució dels factors de risc de mercat.

El risc de mercat per activitat de negociació en què s'ha incorregut en termes de VaR a 1 dia amb 99% de confiança per als exercicis 2019 i 2018, ha estat el següent:

En milions d'euros

	2019			2018		
	Mitjà	Màxim	Mínim	Mitjà	Màxim	Mínim
Per tipus d'interès	0,63	1,23	0,42	2,35	26,73	0,41
Per tipus de canvi posició operativa	0,04	0,13	0,01	0,11	0,27	0,04
Renda variable	0,43	1,36	0,13	0,59	1,59	0,29
Spread creditici	0,54	1,27	0,08	0,15	0,61	0,07
VaR agregat	**1,64**	**2,32**	**0,97**	**3,19**	**27,46**	**0,97**

La taula anterior mostra el risc de mercat per activitat de negociació, incloent-hi també els derivats (*swaps*) de tipus d'interès inicialment en cobertures comptables, que es van discontinuar el 2018, des de la data de discontinuació de la cobertura comptable fins a la posterior cancel·lació final del derivat. Tenint en compte únicament l'activitat de negociació excloent els derivats de cobertura discontinuats, el VaR mitjà a 1 dia i 99% de confiança es va situar en 1,73 milions d'euros el 2018.

Risc estructural de tipus d'interès

El risc estructural de tipus d'interès és inherent al desenvolupament de l'activitat bancària i es defineix com el risc actual o futur tant per al compte de resultats (ingressos i despeses) com per al valor econòmic (valor actual d'actius, passius i posicions comptabilitzades fora del balanç), derivat de fluctuacions adverses dels tipus d'interès que afecten els instruments sensibles als tipus d'interès en activitats diferents de les de negociació (també conegut com IRRBB, per les sigles en anglès, *Interest Rate Risk in the Banking Book*).

El grup identifica tres subriscos de tipus d'interès:

- Risc de repreciació que sorgeix com a conseqüència del diferent ritme amb què els actius i passius renoven el seu tipus d'interès. Inclou tant canvis paral·lels en la corba de tipus d'interès com no paral·lels (és a dir, canvis en el pendent i la forma de la corba).
- Risc de base que sorgeix del fet de tenir instruments financers amb terminis de repreus similars però que es basen en índexs de referència diferents.
- Risc d'opcionalitat que prové de les opcions explícites o implícites en els actius i passius, en què l'entitat o el client o contrapartida poden alterar el nivell i/o el calendari dels seus fluxos. Es preveuen les opcions automàtiques, relacionades amb el comportament dels tipus d'interès, i les relacionades amb el comportament dels clients, que no solament depenen dels tipus d'interès.

La gestió d'aquest risc per part del grup persegueix dos objectius fonamentals:

- Estabilitzar i protegir el marge d'interessos i evitar que l'evolució dels tipus d'interès provoqui una variació excessiva sobre el marge pressupostat.
- Minimitzar la volatilitat del valor econòmic, perspectiva que és complementària a la del marge.

La gestió del risc de tipus d'interès es duu a terme mitjançant un enfocament global en l'àmbit del grup sobre la base del RAS, aprovat pel Consell d'Administració. Se segueix un model descentralitzat basat en unitats de gestió de balanç (UGB). En coordinació amb les funcions corporatives del grup, cada UGB té autonomia i capacitat per exercir les funcions de gestió i control del risc.

L'estratègia actual de gestió del risc de tipus d'interès del grup es recolza particularment en els principis següents i té en compte el model de negoci i els objectius estratègics definits:

- Cada UGB compta amb eines adequades i processos i sistemes robustos que permetin una adequada identificació, mesurament, gestió, control i informació de l'IRRBB. D'aquesta manera, es capturen totes les fonts d'IRRBB identificades, es valora l'efecte d'aquestes fonts sobre el marge d'interessos i el valor econòmic, i es mesura la vulnerabilitat del grup/UGB davant potencials pèrdues derivades de l'IRRBB segons diferents escenaris d'estrès.
- En l'àmbit corporatiu es fixen un conjunt de límits de control i vigilància de l'exposició a l'IRRBB que siguin adequats a les polítiques internes de tolerància del risc. No obstant això, cada UGB té autonomia per fixar addicionalment altres límits que consideri oportuns tenint en compte les seves particularitats i la naturalesa de les seves activitats.
- L'existència d'un sistema de preus de transferència.
- El conjunt de sistemes, processos, mètriques, límits, *reporting* i sistema de govern englobats dins l'estratègia de l'IRRBB compleixen en tot moment els preceptes normatius.

Tal com està definit en la política de gestió i control de l'IRRBB, la primera línia de defensa l'exerceixen les diferents unitats de gestió de balanç (UGB), que reporten els diferents comitès d'actius i passius locals. La seva funció principal consisteix en la gestió del risc de tipus d'interès i el garantiment d'una avaluació recurrent d'aquest risc, a través de les mètriques de gestió i reguladores, tenint en compte la modelització de les diferents masses de balanç i el nivell de risc assumit.

Les mètriques desenvolupades per al control i seguiment del risc estructural de tipus d'interès del grup estan alineades amb les millors pràctiques del mercat, i estan implementades de manera coherent en totes les UGB i en el si de cada un dels comitès d'actius i passius locals. L'efecte diversificació entre divises i UGB és tingut en compte en la presentació de les xifres a escala global.

Les mètriques que el grup calcula mensualment són les següents:

- *Gap* de tipus d'interès: mètrica estàtica que mostra la distribució de venciments i repreciacions de les masses sensibles del balanç. En aquesta mètrica es comparen els imports d'actius que revisen o vencen en un determinat període i els passius que vencen o es reprecien en aquest mateix període.
- Sensibilitat del marge financer: mètrica dinàmica que mesura l'impacte a curt i mitjà termini de les variacions dels tipus d'interès. S'obté comparant el marge financer a 1 any en l'escenari base, que seria l'obtingut a partir dels tipus implícits de mercat, i l'obtingut en un escenari de pertorbació instantani, i considera sempre el resultat obtingut en l'escenari més desfavorable.
- Sensibilitat del valor econòmic: mètrica estàtica que mesura l'impacte a llarg termini de les variacions dels tipus d'interès. S'obté comparant el valor econòmic del balanç en l'escenari base i l'obtingut en un escenari de pertorbació instantani, i considera sempre el resultat obtingut en l'escenari més desfavorable. Per fer-ho, es calcula el valor actual de les partides sensibles als tipus d'interès com a actualització, a la corba de tipus d'interès lliure de risc en la data de referència, dels fluxos futurs de principal i interessos sense tenir en compte els marges comercials, en línia amb l'estratègia de gestió de l'IRRBB que se segueix.

En les estimacions quantitatives del risc de tipus d'interès dutes a terme per cada una de les UGB es dissenyen una sèrie d'escenaris de tipus d'interès que permeten capturar les diferents fonts de risc esmentades anteriorment. Aquests escenaris recullen, per a cada una de les divises significatives, moviments paral·lels i moviments no paral·lels de la corba de tipus d'interès. Sobre aquesta base, es calcula la sensibilitat com la diferència de:

- Escenari base: evolució dels tipus d'interès de mercat a partir dels tipus d'interès implícits.
- Escenari estressat: a partir de l'escenari base, es provoca un desplaçament dels tipus d'interès en funció de l'escenari a calcular. S'aplica un tipus d'interès mínim posterior a la pertorbació començant amb -100 pbs per als venciments immediats i incrementant 5 pbs fins a arribar al 0% en 20 anys o més.

Així mateix, d'acord amb els principis corporatius de grup, cada UGB duu a terme periòdicament exercicis d'estrès que permeten projectar situacions d'elevat impacte i baixa probabilitat d'ocurrència que podrien situar la UGB en una exposició extrema en relació amb el risc de tipus d'interès i plantejant accions mitigadores en aquestes situacions.

En la taula següent es detalla el *gap* de tipus d'interès del grup el 31 de desembre de 2019 i 2018:

En milers d'euros

2019									
Terminis fins a revisió o venciment	**Fins a 1 mes**	**Entre 1 i 3 mesos**	**Entre 3 i 12 mesos**	**Entre 1 i 2 anys**	**Entre 2 i 3 anys**	**Entre 3 i 4 anys**	**Entre 4 i 5 anys**	**Més de 5 anys**	**Total**
Mercat monetari	21.543.319	1.954.473	1.962.692	517.913	-	-	-	-	**25.978.397**
Préstecs i partides a cobrar	27.264.599	21.283.491	43.205.289	12.641.452	11.260.049	7.310.346	6.420.801	13.494.195	**142.880.223**
Valors representatius de deute	1.061.383	479.475	923.979	514.499	421.461	245.479	1.644.314	18.294.589	**23.585.179**
Resta d'actius	988	3.968	4.885	-	-	-	13	289	**10.142**
Total actiu	**49.870.288**	**23.721.407**	**46.096.845**	**13.673.865**	**11.681.510**	**7.555.825**	**8.065.128**	**31.789.073**	**192.453.941**
Mercat monetari	12.966.939	2.882.156	4.826.662	10.894.996	2.064	3.020	5.724	4.135	**31.585.695**
Recursos de clients	49.578.257	8.212.963	22.966.153	12.377.149	8.905.463	6.977.402	5.704.302	26.853.284	**141.574.973**
Dèbits representats per valors negociables	3.235.822	3.182.537	2.543.807	2.408.515	2.526.659	2.539.000	3.630.000	4.338.136	**24.404.477**
Del qual: Passius subordinats	-	-	*424.600*	*452.515*	*1.150.000*	*500.000*	-	*515.025*	***3.042.140***
Altres passius	114.192	193.420	605.057	257.827	203.178	166.437	143.618	884.860	**2.568.589**
Total passiu	**65.895.211**	**14.471.076**	**30.941.679**	**25.938.488**	**11.637.363**	**9.685.859**	**9.483.645**	**32.080.414**	**200.133.735**
Derivats de cobertura	**2.428.864**	**1.720.442**	**(1.612.692)**	**(1.398.947)**	**408.036**	**1.608.952**	**1.716.271**	**(4.818.364)**	**52.562**
***Gap* de tipus d'interès**	**(13.596.059)**	**10.970.773**	**13.542.474**	**(13.663.570)**	**452.183**	**(521.082)**	**297.755**	**(5.109.704)**	**(7.627.231)**

En milers d'euros

2018									
Terminis fins a revisió o venciment	**Fins a 1 mes**	**Entre 1 i 3 mesos**	**Entre 3 i 12 mesos**	**Entre 1 i 2 anys**	**Entre 2 i 3 anys**	**Entre 3 i 4 anys**	**Entre 4 i 5 anys**	**Més de 5 anys**	**Total**
Mercat monetari	26.460.370	1.118.971	1.314.982	-	-	-	-	-	**28.894.323**
Préstecs i partides a cobrar	26.838.230	22.028.374	42.528.912	12.223.494	7.448.807	6.510.695	5.646.026	11.405.410	**134.629.948**
Valors representatius de deute	291.199	903.015	873.122	704.444	644.694	373.207	1.241.635	20.332.395	**25.363.711**
Resta d'actius	341	2.637	3.886	-	-	-	-	215	**7.079**
Total actiu	**53.590.140**	**24.052.997**	**44.720.902**	**12.927.938**	**8.093.501**	**6.883.902**	**6.887.661**	**31.738.020**	**188.895.061**
Mercat monetari	17.313.677	1.835.407	1.182.646	10.264.338	10.501.470	1.520	1.890	2.644	**41.103.592**
Recursos de clients	48.587.726	8.343.466	22.920.529	9.252.506	6.620.567	4.984.132	5.072.770	26.659.539	**132.441.235**
Dèbits representats per valors negociables	3.272.029	4.373.927	3.170.893	2.646.285	2.086.393	1.919.244	2.554.000	4.858.136	**24.880.907**
Del qual: Passius subordinats	-	-	-	*424.600*	*430.393*	*1.150.000*	*500.000*	*515.025*	***3.020.018***
Altres passius	147.304	220.654	721.221	195.361	126.033	76.811	51.152	196.056	**1.734.592**
Total passiu	**69.320.736**	**14.773.454**	**27.995.289**	**22.358.490**	**19.334.463**	**6.981.707**	**7.679.812**	**31.716.375**	**200.160.326**
Derivats de cobertura	**3.740.385**	**2.299.075**	**(4.509.003)**	**(2.713.692)**	**664.994**	**425.705**	**2.801.867**	**(1.981.448)**	**727.883**
***Gap* de tipus d'interès**	**(11.990.211)**	**11.578.618**	**12.216.610**	**(12.144.244)**	**(10.575.968)**	**327.900**	**2.009.716**	**(1.959.803)**	**(10.537.382)**

En la taula següent es presenten els nivells de risc de tipus d'interès en termes de sensibilitat de les principals divises del grup al tancament de 2019 davant dels potencials escenaris de tipus més utilitzats en el sector.

	Increment instantani i paral·lel de 100 pbs	
Sensibilitat al tipus d'interès	**Impacte marge financer**	**Impacte valor econòmic**
EUR	2,8%	(2,2%)
GBP	1,6%	0,5%
USD	(0,1%)	(0,0%)

A més de l'impacte en el marge financer en l'horitzó temporal d'un any presentat en la taula anterior, el grup calcula l'impacte en el marge en l'horitzó temporal de dos anys, el resultat del qual és notablement més positiu per a totes les divises. En particular, la sensibilitat del marge per al segon any considerant les divises principals del grup, amb un *pass through* elevat, és a dir que el percentatge d'increment dels tipus d'interès de referència que es trasllada als dipòsits de clients a termini i als comptes vista amb remuneració és majoritari, i s'obtenen els resultats que es mostren en la taula següent:

	Increment instantani i paral·lel de 100 pbs	
Impacte marge financer 2n any	*Pass through* elevat	*Pass through* mitjà
Global	7,8%	11,0%
Del qual EUR	*4,8%*	*6,3%*
Del qual GBP	*3,0%*	*4,3%*

En el càlcul de les mètriques es tenen en compte les hipòtesis de comportament de les partides sense venciment contractual i aquelles el venciment esperat de les quals sigui diferent del venciment establert en els contractes, amb l'objectiu d'obtenir una visió més realista i, per tant, més efectiva a l'efecte de gestió. Entre les més rellevants hi ha:

- Prepagament de la cartera de préstecs i cancel·lacions anticipades de dipòsits a termini (opcionalitat implícita): amb l'objectiu de recollir el comportament dels clients davant l'evolució dels tipus d'interès, es defineixen hipòtesis de prepagament/cancel·lació segmentant per tipologia de producte; per fer-ho, l'entitat fa ús de dades històriques que permeten alinear-se amb les millors pràctiques de mercat.
- Modelització de comptes a la vista i altres passius sense venciment contractual: s'ha definit un model a partir de dades històriques mensuals amb l'objectiu de reproduir el comportament dels clients, establint paràmetres d'estabilitat, percentatge de translació de les variacions de tipus d'interès a la remuneració i amb quin retard es produeix, segons la tipologia de producte i el tipus de client, que permet a l'entitat satisfer els requeriments reguladors vigents.
- Modelització dels préstecs *non-performing*: s'ha definit un model que permet incloure dins el perímetre de masses sensibles a tipus d'interès els fluxos esperats associats a aquests préstecs *non-performing* (nets de provisions), és a dir, aquells que s'espera puguin ser recuperats. Per fer-ho, s'han incorporat tant els saldos com els terminis estimats de recuperació.

L'aprovació i l'actualització dels models d'IRRBB s'emmarquen dins la governança corporativa de models per la quals aquests models són revisats i validats per una direcció independent de la que els ha desenvolupat. Aquest procés queda recollit en la corresponent política de risc model i estableix tant les funcions de les diferents àrees implicades en els models com el marc de validació interna a seguir.

Quant als sistemes i les eines de mesurament utilitzats, es capturen i es registren totes les operacions sensibles tenint en compte les seves característiques de tipus d'interès, i les fonts d'informació són les oficials de l'entitat sobre les quals s'han establert controls de qualitat, coherència i completitud. Aquestes operacions són agregades seguint uns criteris predefinits, de manera que es permet més agilitat en els càlculs sense perdre qualitat ni fiabilitat de les dades. Així mateix, es porta a terme un procés de conciliació periòdica de la informació carregada en l'eina de mesurament amb la informació comptable.

A partir del posicionament del balanç i de la situació i les perspectives de mercat, es proposen i s'acorden estratègies de mitigació que adeqüin aquest posicionament al desitjat pel grup. Com aquestes tècniques, s'utilitzen instruments de tipus d'interès addicionals a les cobertures naturals de les masses de balanç, com ara carteres de bons de renda fixa o instruments derivats de cobertura que permetin situar les mètriques en els nivells adequats a l'apetència pel risc de l'entitat. També es pot proposar redefinir les característiques de tipus d'interès dels productes comercials o l'obertura de nous productes.

Com a instruments de cobertura d'aquest tipus de risc, es contracten derivats en els mercats financers, principalment permutes de tipus d'interès (IRS), considerats de cobertura a l'efecte comptable. S'utilitzen dues macrocobertures diferenciades:

- Macrocobertura de risc de tipus d'interès de fluxos d'efectiu, l'objectiu de la qual és reduir la volatilitat del marge financer per variacions de tipus d'interès per a un horitzó temporal d'un any.
- Macrocobertura de risc de tipus d'interès de valor raonable, l'objectiu de la qual és el manteniment del valor econòmic de les masses cobertes, constituïdes per actius i passius a tipus d'interès fix.

Per a cada tipologia de macrocobertura es disposa d'un document marc que dona cabuda a l'estratègia de cobertura, la defineix en termes de gestió i comptabilitat i n'estableix la governança.

A Banc Sabadell, com a part del procés de millora contínua, s'implementen i s'actualitzen periòdicament les actuacions de seguiment i gestió del risc estructural de tipus d'interès alineant l'entitat amb les millors pràctiques del mercat i amb la regulació actual.

4.4.3.3. Risc estructural de tipus de canvi

El risc de tipus de canvi estructural sorgeix per l'eventualitat que variacions dels tipus de canvi de mercat entre les diferents divises puguin generar pèrdues per les inversions financeres i per les inversions permanents en oficines i filials estrangeres amb divises funcionals diferents de l'euro.

L'objectiu de la gestió del risc estructural de tipus de canvi és minimitzar l'impacte en el valor de la cartera/patrimoni de l'entitat a causa de moviments adversos dels mercats dels canvis de divises. Tot això, tenint en consideració els possibles impactes en la ràtio de capital -CET1- i el marge financer, subjecte a l'apetència pel risc expressat en el RAS, i complint en tot moment els nivells fixats sobre les mètriques de risc establertes.

El seguiment del risc de canvi s'efectua regularment, i es reporten els òrgans de control sobre els nivells de risc existents i el compliment dels límits establerts per la Comissió de Riscos. La principal mètrica de seguiment és l'exposició en divisa (com a percentatge sobre Tier1), que mesura la suma de la posició neta oberta (actiu menys passiu) mantinguda per l'entitat en cada una de les divises a través de qualsevol tipus d'instrument financer (divisa al comptat, a termini i opcions), tot plegat contravalorat a euros i en relació amb el Tier1.

Amb periodicitat mensual, es monitoren i reporten a la Comissió de Riscos i a la Comissió d'Auditoria i Control, respectivament, el compliment i l'efectivitat dels objectius i les polítiques del grup.

La Direcció Financera del banc, a través del COAP, dissenya i executa les estratègies de cobertura de la posició estructural en divisa amb la finalitat de complir amb l'objectiu de la gestió del risc estructural de tipus de canvi.

En relació amb les inversions permanents en dòlar estatunidenc, la posició estructural en aquesta divisa ha passat de 968 milions de dòlars estatunidencs el 31 de desembre de 2018 a 1.051 milions de dòlars estatunidencs el 31 de desembre de 2019. Respecte a aquesta posició estructural, el 31 de desembre de 2019 es manté una cobertura per un 19% de la inversió total –vegeu la nota 12, apartat "*Cobertures de les inversions netes en negocis a l estranger*".

Pel que fa a les inversions permanents en *peso*s mexicans, es fa seguiment sobre l'evolució de saldos derivats del negoci a Mèxic, així com del parell EURMXN, amb l'objectiu de mantenir un nivell de cobertura per damunt del 70% de l'exposició total en aquesta divisa. D'aquesta manera, la cobertura de capital ha passat d'11.050 milions de *pesos* mexicans el 31 de desembre de 2018 (d'un total d'exposició de 14.703 milions de *pesos* mexicans) a 10.418 milions de *pesos* mexicans el 31 de desembre de 2019 (d'un total d'exposició de 14.069 milions de *pesos* mexicans) –vegeu la nota 12, apartat "*Cobertures de les inversions netes en negocis a l estranger*".

Quant a la posició estructural en lliures esterlines, el grup adopta una política de cobertura que persegueix mitigar els efectes negatius en les ràtios de capital, així com en els resultats generats en el seu negoci en GBP, que puguin resultar de l'evolució del tipus de canvi esmentat EUR/GBP. En aquest sentit, Banco de Sabadell, S.A. ha fet un seguiment continu de la situació política al Regne Unit i del seu impacte sobre el tipus de canvi. Tenint en compte tot el que s'ha exposat, durant l'exercici 2019 la cobertura de capital ha passat de 1.368 milions de lliures esterlines el 31 de desembre de 2018 a 573 milions de lliures esterlines el 31 de desembre de 2019, que representen un 30% de la inversió total efectuada (excloent intangibles) –vegeu la nota 12, apartat "*Cobertures de les inversions netes en negocis a l estranger*".

Les cobertures de divisa es monitoren contínuament en vista dels moviments que es produeixen en els mercats.

El contravalor en euros dels actius i passius en moneda estrangera, classificats per la seva naturalesa, mantinguts pel grup el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019			
	Dòlar EUA	Lliura esterlina	Altres monedes	Total
Actius en moneda estrangera:	**10.166.192**	**47.844.236**	**3.098.367**	**61.108.795**
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	552.780	5.417.198	674.941	6.644.919
Valors representatius de deute	1.331.485	2.536.718	132.003	4.000.206
Préstecs i bestretes	8.076.877	39.060.902	2.076.900	49.214.679
Bancs centrals i entitats de crèdit	130.837	583.399	49.496	763.732
Clientela	7.946.040	38.477.503	2.027.404	48.450.947
Resta d'actius	205.050	829.418	214.523	1.248.991
Passius en moneda estrangera:	**9.957.441**	**44.310.409**	**2.276.797**	**56.544.647**
Dipòsits	9.688.145	41.133.452	2.218.839	53.040.436
Bancs centrals i entitats de crèdit	2.278.017	5.312.836	264.517	7.855.370
Clientela	7.410.128	35.820.616	1.954.322	45.185.066
Resta de passius	269.296	3.176.957	57.958	3.504.211

En milers d'euros

	2018			
	Dòlar EUA	Lliura esterlina	Altres monedes	Total
Actius en moneda estrangera:	**11.011.621**	**47.111.002**	**2.424.043**	**60.546.666**
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	446.509	8.017.603	304.241	8.768.353
Valors representatius de deute	1.708.755	2.802.081	87.501	4.598.337
Préstecs i bestretes	8.618.739	35.629.011	1.890.111	46.137.861
Bancs centrals i entitats de crèdit	962.860	565.559	218.533	1.746.952
Clientela	7.655.879	35.063.452	1.671.578	44.390.909
Resta d'actius	237.618	662.307	142.190	1.042.115
Passius en moneda estrangera:	**10.019.381**	**44.214.461**	**1.478.222**	**55.712.064**
Dipòsits	9.237.300	41.551.588	1.436.092	52.224.980
Bancs centrals i entitats de crèdit	2.786.229	7.359.098	231.348	10.376.675
Clientela	6.451.071	34.192.490	1.204.744	41.848.305
Resta de passius	782.081	2.662.873	42.130	3.487.084

La posició neta d'actius i passius en divisa inclou la posició estructural de l'entitat valorada a canvi del tancament de mes d'estudi per un import de 2.580 milions d'euros, dels quals 1.608 milions d'euros corresponen a les participacions permanents en divisa GBP, 757 milions d'euros a les participacions permanents en divisa USD, 172 milions d'euros a les participacions en divisa MXN i 43 milions d'euros a les participacions en MAD. El net d'actius i passius valorats a canvi històric està cobert amb operacions de *forwards* i opcions en divisa, seguint la política de gestió de riscos del grup.

El 31 de desembre de 2019 la sensibilitat de l'exposició patrimonial davant una depreciació del 2% en els tipus de canvi davant l'euro de les principals monedes a les quals hi ha exposició ha pujat a 52 milions d'euros, dels quals el 62% correspon a la lliura esterlina, el 29% correspon al dòlar estatunidenc i el 7% al *peso* mexicà. Aquesta potencial depreciació està en línia amb la volatilitat històrica trimestral dels últims anys.

4.4.4. Risc operacional

El risc operacional es defineix com el risc de tenir pèrdues a causa de la inadequació o a fallades dels processos, el personal i els sistemes interns, o bé a causa d'esdeveniments externs. Aquesta definició inclou, però no s'hi limita, el risc legal, el risc de model i el risc de tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) i exclou el risc estratègic i el risc reputacional.

La gestió efectiva del risc operacional està descentralitzada en els diferents gestors de processos que comprenen tota l'organització. Aquests processos es troben, tots ells, identificats en el mapa de processos corporatiu, que facilita la integració de la informació segons l'estructura organitzativa. El grup disposa d'una unitat central especialitzada en la gestió de risc operacional, les funcions principals de la qual són coordinar, supervisar i impulsar tant la identificació com la valoració i la gestió dels riscos que duen a terme els gestors de procés, prenent com a base el model de gestió adoptat pel grup Banc Sabadell.

L'alta direcció i el Consell d'Administració s'impliquen directament i de manera efectiva en la gestió d'aquest risc, mitjançant l'aprovació del marc de gestió i la seva implantació que proposa la Comissió de Riscos integrada per membres de l'alta direcció de diferents àrees funcionals de l'entitat, i assegurant que regularment es facin auditories sobre l'aplicació del marc de gestió i la fiabilitat de la informació reportada, així com les proves de validació interna del model de risc operacional. La gestió del risc operacional es fonamenta en dues línies d'actuació:

La primera línia d'actuació es basa en l'anàlisi dels processos, la identificació dels riscos vinculats a aquests que presenten una pèrdua potencial i la valoració qualitativa dels processos i dels controls associats; tot això de manera conjunta entre els gestors de procés i la unitat central de risc operacional. El resultat és una valoració que permet conèixer l'exposició al risc a futur en termes de pèrdua esperada i pèrdua inesperada, així com anticipar tendències i planificar les accions mitigadores adequadament.

Es complementa amb la detecció, el seguiment i la gestió activa del risc mitjançant l'ús d'indicadors clau del risc i propiciant l'establiment d'alertes davant increments de l'exposició, la identificació de les causes que la generen, el mesurament de l'eficàcia dels controls i les millores efectuades.

Al mateix temps es verifica que els processos identificats de criticitat elevada per una falta de servei tinguin definits i implantats plans de continuïtat de negoci específics. Sobre els riscos identificats s'estima qualitativament l'impacte reputacional que podria implicar que se'n produís algun.

La segona línia d'actuació es fonamenta en l'experiència. Consisteix a recollir en una base de dades totes les pèrdues que es van produint en l'entitat, cosa que proporciona una informació de risc operacional esdevingut per línia de negoci i les causes que l'han originat, per poder-hi actuar a fi de minimitzar-les i detectar potencials debilitats en els processos que requereixin plans d'acció adreçats a mitigar els riscos associats. Igualment, es recullen les recuperacions que permeten reduir el nivell de pèrdua bé com a resultat de la seva gestió directa, bé per disposar d'una pòlissa d'assegurança que cobreix totalment o parcialment els impactes derivats.

A més a més, aquesta informació permet contrastar la coherència entre les estimacions efectuades sobre pèrdues potencials i la realitat, tant en termes de freqüència com de severitat, i millorar iterativament les estimacions sobre els nivells d'exposició.

Dins el risc operacional, s'inclou la gestió i el control dels següents riscos rellevants:

- Risc tecnològic: El risc tecnològic (o risc de tecnologies de la informació i la comunicació -TIC-) es defineix com el risc actual o futur de pèrdues a causa de la inadequació o les fallades del maquinari i el programari de les infraestructures tècniques, que poden comprometre la disponibilitat, la integritat, l'accessibilitat i la seguretat de les infraestructures i les dades. Això inclou els riscos de seguretat resultants de processos interns inadequats o fallits o esdeveniments externs, inclosos atacs cibernètics o seguretat física inadequada.

- Risc d'*outsourcing*: possibilitat de pèrdues derivades de fallades dels proveïdors en la prestació de serveis subcontractats o la seva interrupció, deficiències en la seguretat dels seus sistemes, la deslleialtat dels seus empleats o l'incompliment de les regulacions que siguin aplicables. Inclou també altres riscos relacionats, com ara el risc de concentració, el risc país, el risc legal o el risc d'incompliment.

- Risc de model: possibilitat de pèrdues derivades de la presa de decisions basada en l'ús de models inadequats.

- Risc fiscal: es defineix com la probabilitat d'incomplir els objectius establerts en l'estratègia fiscal de Banc Sabadell des d'una doble perspectiva i a causa de factors interns o externs:

  - D'una banda, la probabilitat d'incórrer en un incompliment de les obligacions tributàries que pugui derivar en una falta d'ingrés indeguda, o la concurrència de qualsevol altre esdeveniment que generi un perjudici potencial per al banc en el compliment dels seus objectius.

  - De l'altra, la probabilitat d'incórrer en un ingrés indegut en el compliment de les obligacions tributàries, de manera que es generi un perjudici per a l'accionista o altres grups d'interès.

- Risc de compliment normatiu: es defineix com la possibilitat d'incórrer en sancions legals o administratives, pèrdues financeres significatives o pèrdues de reputació per incompliment de lleis, regulacions, normes internes i codis de conducta aplicables a l'activitat del grup.

El risc reputacional, entès com la possibilitat de pèrdues derivades de la publicitat negativa relacionada amb pràctiques i negocis de l'entitat, també es gestiona i es controla d'acord amb el marc metodològic de risc operacional, en ser aquest una potencial font rellevant de risc reputacional. Aquest risc també considera la pèrdua de confiança en la institució que pugui afectar la seva solvència.

4.4.4.1 Risc tecnològic

Pel que fa al risc tecnològic, cal destacar que s'ha convertit en una àrea de focus en la gestió de riscos per al grup Banc Sabadell per diferents motius:

- Increment de la rellevància, complexitat i ús de la tecnologia en els processos bancaris.

- Increment de les amenaces externes (cibercrim) i dels potencials impactes sobre les entitats, i, en general, sobre el sistema financer.

- Adopció de possibles nous models de negoci basats en les dades i noves tecnologies i, per tant, nous riscos (emergents) que poden modificar el perfil de risc.

Així mateix, aquest risc no tan sols és aplicable als sistemes del banc, sinó que, a causa de la generalització de l'ús de tercers per donar suport als processos tecnològics i de negoci, s'estén també a aquests proveïdors i és un risc rellevant dins de la gestió de les externalitzacions.

4.4.4.2 Risc fiscal

Respecte al risc fiscal, les polítiques de riscos fiscals del grup Banc Sabadell tenen com a objectiu establir els principis i les directrius amb la finalitat d'assegurar que els riscos fiscals que puguin afectar l'estratègia i els objectius fiscals del grup siguin identificats, valorats i gestionats de manera sistemàtica, a l'efecte de complir els nous requeriments de la Llei de societats de capital i dels grups d'interès del grup Banc Sabadell.

El grup Banc Sabadell, en matèria de risc fiscal, té com a objectiu atendre sempre les obligacions fiscals i observar el marc legal vigent en matèria fiscal.

Així mateix, l'estratègia fiscal del grup Banc Sabadell posa de manifest el seu compromís amb el foment de la fiscalitat responsable, l'impuls de la prevenció i el desenvolupament de programes de transparència claus per fomentar la confiança dels diferents grups d'interès.

L'estratègia fiscal es regeix pels principis d'eficiència, prudència, transparència i minimització del risc fiscal, i en general està alineada amb l'estratègia de negoci del grup Banc Sabadell.

El Consell d'Administració de Banc Sabadell, en el marc del mandat previst en la Llei de societats de capital per a la millora del govern corporatiu, és responsable, de manera indelegable, de les facultats següents:

- Determinar l'estratègia fiscal de l'entitat.

- Aprovar les inversions o operacions de tota mena que, per la seva elevada quantia o especials característiques, tinguin caràcter estratègic o especial risc fiscal, llevat que la seva aprovació correspongui a la Junta General.

- Aprovar la creació o adquisició de participacions en entitats de propòsit especial o domiciliades en països o territoris que tinguin la consideració de paradisos fiscals.

- Aprovar qualsevol transacció que, per la seva complexitat, pugui menyscabar la transparència de l'entitat i el seu grup.

Per tant, el Consell d'Administració de Banc Sabadell inclou, dins les seves funcions, l'obligació d'aprovar la política fiscal corporativa i vetllar pel seu compliment mitjançant l'establiment d'un apropiat sistema de control i supervisió, que s'enquadra dins el marc global de gestió i control de riscos del grup.

4.4.4.3 Risc de compliment normatiu

Pel que fa al risc de compliment normatiu, un dels aspectes essencials de la política del grup Banc Sabadell, i base de la seva cultura organitzativa, és el rigorós compliment de totes les disposicions legals, per la qual cosa la consecució dels objectius empresarials s'ha de fer de manera compatible, en tot moment, amb el sotmetiment a la legalitat i a l'ordenament jurídic establert.

Per fer-ho, el grup disposa de la Direcció de Compliment Normatiu, la missió de la qual és procurar els més alts nivells de compliment de la legislació vigent i assegurar que l'ètica professional és present en tots els àmbits de l'activitat del grup.

Aquesta direcció avalua i gestiona el risc de compliment normatiu per minimitzar la possibilitat que es produeixi un incompliment i assegurar que els que es puguin produir siguin identificats, reportats i solucionats amb diligència, a través de les funcions següents:

- Fer el seguiment i supervisar l'adaptació a noves normatives mitjançant una gestió proactiva que asseguri el seguiment d'una manera regular i sistemàtica de les actualitzacions legals.

- Identificar i avaluar periòdicament els riscos de compliment normatiu en les diferents àrees d'activitat i contribuir a la seva gestió de manera eficient. En aquest sentit, establir, aplicar i mantenir procediments adequats per tal de prevenir, detectar, corregir i minimitzar qualsevol risc de compliment.

- Establir, d'acord amb el que s'indica en l'apartat anterior, un programa de supervisió i control actualitzat i disposar de les eines i metodologies de control adequades.

- Supervisar les activitats de gestió de riscos dutes a terme per la primera línia de defensa per garantir que s'ajusten a les polítiques i els procediments establerts.

- Conservar, durant almenys el termini establert per la legislació vigent en cada moment, la justificació documental dels controls efectuats per la Direcció de Compliment Normatiu, així com qualssevol altres polítiques i procediments implementats per al millor compliment de les obligacions de caràcter normatiu.

- Presentar als òrgans d'administració i direcció els informes periòdics o *ad hoc* en matèria de compliment normatiu que siguin legalment exigibles en cada moment.

- Reportar als òrgans d'administració i direcció la informació rellevant en matèria de compliment normatiu que es derivi de totes les àrees i activitats de cada una de les entitats del grup.

- Assistir el Consell d'Administració i l'alta direcció en matèria de compliment.

- Exercir d'interlocutor davant els diferents organismes reguladors en la matèria i supervisar les respostes als requeriments i les inspeccions d'organismes oficials o supervisors, així com el compliment de les seves recomanacions, en matèria de prevenció de blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme (SEPBLAC, Banc d'Espanya, etc.) i pel que fa als mercats de valors (CNMV), a distribució d'assegurances (DGS) i a protecció de dades (AGPD).

- Assignar responsabilitats funcionals sobre compliment normatiu quan calgui.

- Intervenir en el procés de formulació de les polítiques i pràctiques de remuneració.

- En matèria de prevenció de blanqueig de capitals, finançament del terrorisme (PBCFT) i sancions internacionals, implantar, gestionar i actualitzar les polítiques i els procediments; fer la classificació del risc de PBCFT dels clients, tant en l'alta com durant la relació de negoci; aplicar mesures de diligència deguda en funció del risc assignat als clients, amb especial atenció als classificats de risc alt, als quals s'aplicaran mesures reforçades en l'alta de clients per a la seva prèvia acceptació i la seva deguda actualització; gestionar les alertes de rastreig i les deteccions de llistes de persones designades i d'operacions de països sotmesos a sancions internacionals; fer anàlisis especials d'operativa sospitosa i la seva comunicació per indicis; elaborar plans de formació; aprovar nous productes, serveis, canals i àrees de negoci i elaborar una anàlisi de risc periòdica dels procediments de control intern en matèria de PBCFT i sancions internacionals, tot donant suport a l'òrgan de control intern (OCI) responsable del compliment legal en aquesta matèria.

- Impulsar una cultura de compliment i conducta adequada en cada una de les entitats que conformen el grup i adoptar mesures que permetin aconseguir la capacitació i l'experiència dels empleats per exercir adequadament les seves funcions.

- Col·laborar en el desenvolupament de programes de formació per tal d'assessorar i sensibilitzar els empleats sobre la importància del compliment dels procediments interns establerts.

- Informar, revisar o proposar mesures correctives i/o respostes a les incidències detectades en matèria de conducta o a les consultes sotmeses al Comitè d'Ètica Corporativa (CEC), que té com a missió promoure el comportament ètic del grup per assegurar el compliment dels principis d'actuació recollits en el Codi de Conducta del grup Banc Sabadell, el Reglament Intern de Conducta en l'àmbit del mercat de valors del grup Banc Sabadell, la Política general de conflictes d'interès del grup Banc Sabadell i la Política de prevenció de la responsabilitat penal del grup Banc Sabadell.

Nota 5 – Recursos propis mínims i gestió de capital

Marc regulador

El grup determina els recursos propis mínims exigibles d'acord amb el marc normatiu basat en la Directiva 2013/36/UE (coneguda generalment com CRD-IV) i el Reglament (UE) 575/2013 (CRR), que regula els recursos propis mínims que han de mantenir les entitats de crèdit. Aquest marc va entrar en vigor l'1 de gener de 2014 i ha estat implementat a Espanya a través de:

(i) El Reial decret llei 14/2013, de mesures urgents per a l'adaptació al dret espanyol a la normativa de la Unió Europea en matèria de supervisió i solvència d'entitats financeres;

(ii) la Llei 10/2014, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit;

(iii) el Reial decret 84/2015, que desplega l'anterior Llei 10/2014, juntament amb altres disposicions de rang inferior;

(iv) i les circulars 2/2014 i 2/2016 del Banc d'Espanya.

El 7 de juny de 2019 es va publicar, i el 27 de juny va entrar en vigor, el nou marc normatiu que modifica l'anterior i que anirà aplicant per fases successives des de llavors, tot i que el paquet majoritari serà aplicable el 28 de juny de 2021:

- Directiva (UE) 2019/878 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de maig de 2019, per la qual es modifica la Directiva (UE) 2013/36 en allò relatiu als ens exempts, les societats financeres de cartera, les societats financeres mixtes de cartera, les remuneracions, les mesures i les facultats de supervisió i les mesures de conservació del capital (en endavant, CRD V).

- Reglament (UE) 2019/876 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de maig de 2019, pel qual es modifica el Reglament (UE) 575/2013 en allò relatiu a la ràtio de palanquejament, la ràtio de finançament estable neta, els requisits de fons propis i passius admissibles, el risc de crèdit de contrapart, el risc de mercat, les exposicions a entitats de contrapartida central, les exposicions a organismes d'inversió col·lectiva, les grans exposicions i els requisits de presentació i divulgació d'informació, i el Reglament (UE) 648/2012 (en endavant, CRR II).

D'acord amb el que s'acaba d'exposar, les entitats de crèdit hauran de complir en tot moment una ràtio total de capital del 8%. No obstant això, s'ha de tenir en compte que els reguladors poden exercir les seves potestats i requerir a les entitats el manteniment de nivells addicionals de capital.

En aquest sentit, el banc va rebre el 8 de febrer de 2019 una comunicació per part del Banc Central Europeu, després del procés de revisió i avaluació supervisora (SREP), respecte a la decisió sobre els requeriments mínims prudencials aplicables al banc per a l'any 2019, per la qual el grup havia de mantenir una ràtio de Common Equity Tier 1 (CET 1) del 9,64%, mesurada sobre el capital regulador*phased-in*. Aquest requisit incloïa el mínim exigit per Pilar 1 (4,50%), el requeriment de Pilar 2R (2,25%), el matalàs de conservació de capital (2,50%) i el sistèmic (OEIS) (0,25%). Així mateix, el grup havia de complir el requeriment derivat del càlcul del matalàs de capital anticíclic específic de la societat, que, el desembre de 2019, és del 0,14%.

Amb data 4 de desembre de 2019, Banc Sabadell ha rebut la decisió del Banc Central Europeu pel que fa als requeriments mínims prudencials que li són aplicables per al 2020 resultants del procés de revisió i avaluació supervisora (SREP). El requeriment a nivell consolidat exigeix a Banc Sabadell mantenir una ràtio mínima de Common Equity Tier 1 (CET1 phased-in) del 9,64% i una ràtio de Capital Total *phased-in* mínima del 13,14%. Aquestes ràtios inclouen el mínim exigit per Pilar 1 (4,50%), el requeriment de Pilar 2R (2,25%), el matalàs de conservació de capital (2,50%), el requeriment derivat de la seva consideració com "una altra entitat d'importància sistèmica" (0,25%) i el matalàs anticíclic (0,14%). Després d'aquesta decisió, el requeriment de capital exigit es manté sense canvis respecte al 2019.

A més a més, aquest és el nivell de CET1 consolidat per sota del qual el grup es veuria obligat a calcular l'import màxim distribuïble (MDA), que limitaria les seves distribucions en forma de dividends, de retribució variable i pagaments de cupó als titulars dels valors de capital de nivell 1 addicional.

El grup el 31 de desembre de 2019 manté una ràtio de capital CET1 del 12,4%, (12% el 31 de desembre de 2018), per la qual cosa, respecte als requeriments de capital esmentats en els punts anteriors, no implica cap de les limitacions esmentades.

En la taula següent es detallen els requeriments mínims prudencials aplicables a Banc Sabadell després del procés de revisió i avaluació supervisora (SREP) per als períodes 2018-2020:

	2020	2019	2018
Pilar 1 CET1	4,50%	4,50%	4,50%
Requeriments Pilar 2R	2,25%	2,25%	1,75%
Matalàs de conservació de capital (*)	2,50%	2,50%	1,875%
Matalàs sistèmic (*)	0,25%	0,25%	0,1875%
Matalàs contracíclic	0,14%	0,14%	-
Ràtio de Common Equity Tier 1 (CET 1)	9,64%	9,64%	8,3125%
Dates de comunicació del resultat del SREP.	04/12/2019	08/02/2019	14/10/2017

(*) 2018 Període transitori.

De manera individual, la ràtio de Common Equity Tier 1 (CET 1) a mantenir fruit del mateix procés supervisor (SREP) durant l'any 2019 era del 9,34%, i la ràtio de Capital Total del 12,84%, *phased-in*. Aquest requisit incloïa el mínim exigit per Pilar 1 (4,50%), el requeriment de Pilar 2R (2,25%), el matalàs de conservació de capital (2,50%) i el requeriment derivat del càlcul del matalàs de capital anticíclic específic, que, el desembre de 2019, és del 0,089%. La decisió comunicada per a 2020 pel que fa a requeriments de capital exigit es manté, igual que per al consolidat, constant respecte a 2019.

Banc Sabadell, el 31 de desembre de 2019, manté una ràtio de capital CET1 del 14,11% i una ràtio de Capital Total del 16,81%, *phased-in*, amb la qual cosa, respecte als requeriments de capital individuals, també supera àmpliament els requeriments del SREP.

El 15 de maig de 2014 es va publicar la Directiva 2014/59/EU del Parlament Europeu i del Consell, per la qual s'estableix un marc per a la reestructuració i la resolució d'entitats de crèdit, i el Reglament (EU) 806/2014 del Parlament Europeu i del Consell (BDRR), pel qual s'estableix el Mecanisme Únic de Resolució, que té com a propòsit assegurar la resolució ordenada de bancs en fallida, amb un cost mínim per als contribuents i l'economia real.

Per aconseguir els objectius esmentats, la BRRD preveu una sèrie d'instruments a disposició de l'autoritat de resolució competent, entre els quals s'inclou l'eina de recapitalització interna o *bail-in*. En aquest sentit, la BRRD introdueix a aquest efecte un requisit mínim de fons propis i passius admissibles (MREL) que les entitats hauran de complir en tot moment per tal d'assegurar l'existència d'una capacitat d'absorció de pèrdues que asseguri la implementació efectiva de les eines de resolució.

En l'àmbit de reestructuració i resolució bancària, Banc Sabadell està subjecte a la Single Resolution Board (Junta Única de Resolució o JUR) com a autoritat de resolució i a les autoritats competents espanyoles:

- Banc d'Espanya, que actua com a autoritat preventiva de resolució.
- Fons de Reestructuració Ordenada Bancària (FROB), que és l'autoritat de resolució executiva.

Amb data 19 de novembre de 2019, Banc Sabadell va rebre la comunicació per part del Banc d'Espanya, com a autoritat de resolució preventiva a escala nacional, de la decisió adoptada per la Junta Única de Resolució sobre la determinació del requisit mínim de fons propis i passius elegibles en base consolidada que li són aplicables. La decisió es basa en la legislació vigent, i podria estar subjecta a modificacions posteriors per part de l'autoritat de resolució. El requisit mínim de MREL en base consolidada establert per a Banc Sabadell és del 8,31% del total de passius i fons propis (TLOF, per les seves sigles en anglès), del qual el 5,99% del TLOF s'ha de complir amb instruments subordinats tenint en compte una concessió del 2,2% sobre l'import total de l'exposició al risc (TREA, per les seves sigles en anglès). La decisió estableix que el requisit s'ha de satisfer com a molt tard l'1 de gener de 2020 i que a partir d'aquesta data s'ha de complir en tot moment.

En l'actualitat Banc Sabadell compleix aquest requeriment de MREL, que coincideix amb les expectatives de Banc Sabadell i està en línia amb els seus plans de finançament. En aquest sentit, durant el 2019 el grup ha completat amb èxit l'emissió d'instruments elegibles per a la ràtio MREL per un import total aproximat de 4.000 milions d'euros, dels quals 1.500 milions d'euros corresponen a deute sènior *non-preferred.*

Gestió de capital

La gestió dels recursos de capital és el resultat del procés continu de planificació de capital. Aquest procés considera l'evolució esperada de l'entorn econòmic, regulador i sectorial, així com escenaris més adversos. Recull el consum de capital esperat de les diferents activitats, en els diferents escenaris establerts, així com les condicions de mercat que poden determinar l'efectivitat de les diferents actuacions que es puguin plantejar. El procés s'emmarca dins dels objectius estratègics del banc i es proposa cercar una rendibilitat atractiva per a l'accionista, assegurant al mateix temps un nivell de recursos propis adequat als riscos inherents a l'activitat bancària.

Pel que fa a la gestió del capital, com a política general, el grup té com a objectiu l'adequació de la disponibilitat del capital al nivell global dels riscos en què s'ha incorregut.

El grup segueix les pautes definides per la CRD-IV i els reglaments derivats per establir els requeriments de recursos propis inherents als riscos en què realment ha incorregut el grup, a partir de models interns de mesurament de riscos prèviament validats de manera independent. A aquest efecte, el grup compta amb l'autorització del supervisor per utilitzar la majoria dels models interns de què disposa per al càlcul dels requeriments de capital regulador.

El quadre següent resumeix la situació dels models de qualificació creditícia desenvolupats pel grup Banc Sabadell pel que fa a l'autorització per part del supervisor a l'efecte de la seva utilització en el càlcul dels requeriments de recursos propis.

Distribució de carteres amb autorització del supervisor per a la utilització o per a l'aplicació successiva de mètodes basats en qualificacions internes (IRB).

Entitat	Cartera exposició reguladora	Cartera interna	Estimacions internes emprades	Mètode basat en qualificacions internes	Estat
BS	Empreses	Carteres sustentades en models de *rating* que qualifiquen des de banca corporativa fins a pimes, promotors i patrimonials	PD LGD CCF	*Advanced IRB*	Autoritzat en data 06/2008
BS	Detallistes	Hipoteques	PD LGD	*Advanced IRB*	Autoritzat en data 06/2008
BS	Detallistes	Consum	PD LGD	*Advanced IRB*	Autoritzat en data 06/2008
BS	Empreses	*Project Finance*	PD	*Supervisory Slotting Criteria*	Autoritzat en data 12/2009
BS	Detallistes	Comerços i autònoms	PD LGD CCF	*Advanced IRB*	Autoritzat en data 12/2010
BS	Detallistes	Targetes de crèdit	PD LGD CCF	*Advanced IRB*	Autoritzat en data 12/2011
BS	Detallistes	Crèdits	PD LGD CCF	*Advanced IRB*	Autoritzat en data 12/2011
BS	Institucions	Entitats financeres	PD	*Foundation IRB*	Autoritzat en data 12/2012
TSB	Detallistes	Hipoteques	PD LGD CCF	*Advanced IRB (PRA) Waiver SSM*	Autoritzat en data 06/2014 (PRA)
TSB	Detallistes	Préstecs consum	PD LGD CCF	*Advanced IRB (PRA) Waiver SSM*	Autoritzat en data 10/2014 (PRA)
TSB	Detallistes	Targetes de crèdit	PD LGD CCF	*Advanced IRB (PRA) Waiver SSM*	Autoritzat en data 06/2015 (PRA)
TSB	Detallistes	Comptes corrents	PD LGD CCF	*Advanced IRB (PRA) Waiver SSM*	Autoritzat en data 06/2015 (PRA)

Dades de models aprovats pel supervisor, el 31 de desembre de 2019.

La data d'autorització es refereix a la data en què el supervisor autoritza l'ús de models IRB per a cada cartera en concret.

El grup duu a terme regularment proves de contrast o *backtesting* dels models interns IRB, com a mínim amb una freqüència anual. Aquests exercicis són revisats de manera independent per la unitat de Validació Interna i reportats per al seu seguiment als òrgans de govern intern establerts, com ara el Comitè Tècnic de Riscos o la Comissió de Riscos (delegada del Consell). A més, en l'informe anual de Rellevància Prudencial es presenten els resultats de les proves de contrast que afecten els paràmetres de risc i les principals conclusions d'aquests resultats prenent en consideració els criteris que estableix l'EBA en les seves guies de *disclosure*.

Així mateix, partint de les mesures de risc que proporcionen les noves metodologies, el grup disposa d'un model de mesurament integral de riscos sota una unitat de mesura interna en termes de capital assignat.

El grup ha definit una taxonomia de riscos que engloba els riscos rellevants als quals està subjecte i distingeix dos nivells en aquesta taxonomia; en concret, els de primer nivell són el risc de crèdit, estratègic, financer i operacional. Tots els riscos són avaluats internament en l'exercici del *self-assessment*, i es determina si tenen un risc alt, mitjà o baix. Una vegada avaluats, per als riscos rellevants amb risc significatiu el grup disposa d'un complex sistema de mesurament de capital amb models interns, i se n'obté un capital sota situacions d'estrès. S'assegura, per tant, una coherència entre l'inventari de riscos i les necessitats de capital per mètodes interns.

El grup porta a terme anualment un procés d'autoavaluació del capital. Aquest procés parteix, com s'ha esmentat en el paràgraf anterior, d'un ampli inventari de riscos prèviament identificats i de l'autoavaluació qualitativa de polítiques, procediments, sistemes d'assumpció, mesurament i control de cada un, així com de les tècniques de mitigació pertinents.

Posteriorment, s'estableix una avaluació quantitativa global del capital necessari sota paràmetres interns utilitzant els models emprats pel grup (per exemple, els sistemes de qualificació d'acreditats tipus *ratings* o *scorings* en risc de crèdit), així com altres estimacions internes adequades a cada tipus de risc. Seguidament, s'integren les avaluacions de cada un i es determina una xifra sota un indicador en termes de capital assignat. Així mateix, es tenen en compte els plans de negoci i financers del banc i exercicis d'*stress test*, a fi de verificar si l'evolució del negoci i els possibles escenaris extrems poden posar en perill el seu nivell de solvència en comparar-lo amb els recursos propis disponibles.

La valoració del risc en termes del capital necessari atribuït permet la seva relació amb la rendibilitat obtinguda des del nivell d'operació i client fins al nivell d'unitat de negoci. El grup té implantat un sistema analític de rendibilitat ajustada a risc (RaRoC) que proporciona aquesta valoració, la qual cosa possibilita dur a terme comparacions homogènies, així com la seva inclusió en el procés de fixació de preus de les operacions.

El nivell i la qualitat de capital són mètriques del *Risk Appetite Statement* i es troben dins el marc global de riscos del grup, que es detalla en la nota 4.

Per a més informació sobre la gestió del capital, vegeu el document publicat anualment sobre Informació amb Rellevància Prudencial disponible en la web del banc (www.grupbancsabadell.com), en l'apartat d'"Informació a accionistes i inversors / Informació financera".

Recursos propis computables i ràtios de capital

El 31 de desembre de 2019, els recursos propis computables del grup pugen a 12.755 milions d'euros (11.834 milions d'euros el 31 de desembre de 2018), que suposen un excedent de 6.257 milions d'euros (5.407 milions d'euros el 31 de desembre de 2018), com es mostra a continuació:

En milers d'euros

	2019	2018	Variació (%) interanual
Capital	703.371	703.371	-
Reserves	12.364.430	11.893.256	3,96
Obligacions convertibles en accions	-	-	-
Interessos minoritaris	14.961	13.769	8,66
Deduccions	(2.972.809)	(2.981.577)	(0,29)
Recursos CET1	**10.109.953**	**9.628.818**	**5,00**
CET1 (%)	12,4	12,0	3,88
Accions preferents, obligacions convertibles i deduccions	1.153.095	1.153.147	-
Recursos AT1	**1.153.095**	**1.153.147**	**-**
AT1 (%)	1,4	1,4	(1,11)
Recursos de primera categoria	**11.263.048**	**10.781.965**	**4,46**
Tier 1 (%)	13,9	13,4	3,31
Recursos de segona categoria	**1.492.440**	**1.052.303**	**41,83**
Tier 2 (%)	1,8	1,3	40,26
Base de capital	**12.755.488**	**11.834.268**	**7,78**
Recursos mínims exigibles	6.498.467	6.426.806	1,12
Excedents de recursos	**6.257.021**	**5.407.462**	**15,71**
Ràtio de capital total (%)	**15,7**	**14,7**	**6,60**
Actius ponderats per risc (APR)	**81.230.838**	**80.335.078**	**1,12**

Els recursos propis de Common Equity Tier 1 (CET1) suposen el 79,26% dels recursos propis computables. Les deduccions estan compostes principalment per fons de comerç i intangibles.

El Tier 1 està compost, a més de pels recursos CET1, pels elements que integren majoritàriament els fons propis de nivell 1 addicional (9,04% dels recursos propis), que són els elements de capital constituïts per participacions.

Els recursos propis de segona categoria, que aporten un 11,70% a la ràtio de capital total, estan compostos bàsicament per deute subordinat.

El grup en el seu pla estratègic de negoci preveu seguir gestionant el capital de manera que persisteixi la situació folgada de capital que ha anat mantenint, tal com constaten els resultats del procés de revisió i avaluació supervisora (SREP) comentats en el primer apartat d'aquesta nota.

Durant l'exercici 2019 i en termes *fully loaded*, el grup ha incrementat de manera orgànica la seva base de capital en més de 566 milions d'euros. A això cal afegir-hi l'impacte de l'emissió de 500 milions d'euros d'obligacions subordinades de 2018, per a la qual es va rebre l'autorització del Banc Central Europeu per computar-la com a Tier 2 el febrer de 2019. En termes d'actius ponderats per risc també es recull l'impacte de la venda de carteres d'actius problemàtics materialitzades en el període i de la titulització emesa en el tercer trimestre de l'any. Tot això ha permès compensar l'increment d'actius ponderats per risc (1.117 milions d'euros) derivat dels canvis que s'han produït en les normes comptables, d'efectes reguladors com ara la implantació de la NIIF 16 o dels resultats del TRIM (*Targeted Review of Internal Models*). D'aquesta manera, la ratio CET1 *fully loaded* se situa en tancar l'exercici en l'11,71%.

En termes *phased-in* totes aquestes actuacions i esdeveniments tant en termes de capital disponible com d'actius ponderats per risc han permès que Banc Sabadell assoleixi un nivell de Common Equity Tier 1 (CET1) el 31 de desembre 2019 de 12,45% i una ràtio de capital total de 15,70%, molt per damunt dels estàndards exigits pel marc de regulació.

La taula següent mostra els moviments dels diferents components del capital regulador durant l'exercici 2019:

En milers d'euros	
Saldo CET1 el 31 de desembre de 2018	**9.628.818**
Benefici atribuït al grup net de dividends	544.465
Reserves	(73.290)
Interessos minoritaris	1.192
Ajustos de valoració	145.513
Deduccions i efectes transitoris	(136.745)
Saldo CET1 el 31 de desembre de 2019	**10.109.953**

En milers d'euros	
Saldo Tier 1 Addicional el 31 de desembre de 2018	**1.153.147**
Instruments computables	-
Interessos minoritaris	(52)
Deduccions i efectes transitoris	-
Saldo Tier 1 Addicional el 31 de desembre de 2019	**1.153.095**

En milers d'euros	
Saldo Tier 2 el 31 de desembre de 2018	**1.052.303**
Instruments computables	440.206
Ajustos risc de crèdit	(199.213)
Interessos minoritaris	(69)
Deduccions i efectes transitoris	199.213
Saldo Tier 2 el 31 de desembre de 2019	**1.492.440**

A continuació es presenta una conciliació del patrimoni net comptable amb el capital regulador el 31 de desembre de 2019 i 2018:

En milers d'euros	2019	2018
Fons propis	13.171.806	12.544.931
Un altre resultat global acumulat	(266.746)	(491.470)
Interessos minoritaris	69.346	63.539
Total patrimoni net comptable	**12.974.406**	**12.117.000**
Fons de comerç i intangibles	(2.594.020)	(2.461.142)
Altres ajustos	(270.433)	(27.040)
Ajustos reguladors a la comptabilitat	**(2.864.453)**	**(2.488.182)**
Capital ordinari del capital de nivell 1	**10.109.953**	**9.628.818**
Capital de nivell 1 addicional	**1.153.095**	**1.153.147**
Capital de nivell 2	**1.492.440**	**1.052.303**
Total capital regulador	**12.755.488**	**11.834.268**

El 31 de desembre de 2019 i 2018, no hi ha una diferència significativa entre el perímetre públic i el regulador.

Els actius ponderats per risc (APR o RWA) del període se situen en 81.231 milions d'euros el 31 de desembre de 2019, cosa que representa un increment de l'1,12% respecte al període anterior.

En la taula següent es detallen els motius de la variació dels APR per risc de crèdit produïda durant l'exercici 2019. Cal destacar l'impacte de la titulització originada durant el tercer trimestre de l'exercici de -488 milions en APR.

En milers d'euros

	RWA	Requeriments de capital (*)
Saldo el 31 de desembre de 2018	**71.796.346**	**5.743.708**
Variació de negoci	723.318	57.865
Qualitat dels actius	(488.872)	(39.110)
Canvis en els models	-	-
Metodologia, paràmetres i polítiques	(1.078.000)	(86.240)
Adquisicions i alienacions	(1.669.369)	(133.550)
Tipus de canvi	640.096	51.208
Altres	(48.090)	(3.847)
Saldo el 31 de desembre de 2019	**69.875.429**	**5.590.034**

No inclou els requeriments per risc per ajust de valoració del crèdit (CVA), ni per contribució al fons de garantia d'impagaments d'una ECC.

(*) Calculats com el 8% dels RWA.

El 31 de desembre de 2019 i 2018, els actius ponderats per risc es distribueixen, per tipus de risc, tal com es mostra a continuació, i el risc de crèdit és el de més volum.

En percentatge

	2019	2018
Risc de crèdit (*)	89,05%	88,71%
Risc operacional	10,09%	10,37%
Risc de mercat	0,87%	0,92%
Total	**100%**	**100%**

(*) Inclou risc de contrapart i altres imports d'exposició al risc.

La distribució dels actius ponderats per risc per a la tipologia de risc de més volum (risc de crèdit), desglossats per àrea geogràfica i sector, és la que es mostra en les taules següents:

En percentatge

	2019
Espanya	76,76%
Regne Unit	13,24%
Resta de la Unió Europea	3,93%
Amèrica	5,10%
Resta del món	0,98%
Total	**100%**

Inclou risc de contrapart.

En percentatge

	2019
Finances, comerços i altres serveis	40,14%
Particulars	26,56%
Transports, distribució i hostaleria	11,08%
Activitat immobiliària	7,67%
Indústries manufactureres	5,47%
Producció i distribució energia	6,41%
Construcció	1,76%
Agricultura, ramaderia i pesca	0,65%
Indústries extractives	0,27%
Total	**100%**

Inclou risc de contrapart. No inclou renda variable.

La distribució de l'exposició reguladora i dels actius ponderats per risc, per segment i per mètode de càlcul el 31 de desembre de 2019, es desglossa en la taula següent:

En percentatge

	EAD	IRB	STDA	RWA	IRB	STDA
Sector públic	22,80%	-	100,00%	0,63%	-	100,00%
Entitats financeres	2,17%	27,05%	72,95%	1,86%	38,83%	61,17%
Empreses	12,53%	90,60%	9,40%	22,49%	89,46%	10,54%
Pime empreses	7,84%	81,26%	18,74%	11,87%	85,75%	14,25%
Pime detallistes	5,91%	90,08%	9,92%	6,17%	89,73%	10,27%
Comerços i autònoms	1,44%	80,83%	19,17%	1,45%	77,87%	22,13%
Préstecs hipotecaris	32,46%	76,81%	23,19%	17,55%	49,67%	50,33%
Préstecs	1,97%	59,51%	40,49%	4,99%	65,36%	34,64%
Resta detallistes	3,51%	78,42%	21,58%	3,29%	72,79%	27,21%
Altres	8,99%	-	100,00%	26,87%	-	100,00%
Renda variable	0,39%	100,00%	-	2,82%	100,00%	-
Total	**100%**			**100%**		

Inclou risc de contrapart.

La ràtio de palanquejament (*Leverage Ratio*) pretén reforçar els requeriments de capital amb una mesura complementària desvinculada del nivell de risc. Es defineix com el quocient entre els recursos propis computables de nivell 1 (Tier 1) i l'exposició calculada segons els criteris establerts per a aquesta ràtio en el Reglament Delegat (UE) 62/2015.

La CRR estableix els requeriments de càlcul i requisits d'informació en la part setena del document i el *disclosure* de la ràtio en l'article 451 de la part vuitena. No estableix un requeriment mínim, tot i que en l'article 92 de la recentment publicada CRR II ja s'estableix un requisit obligatori del 3%. Es reporta al supervisor amb periodicitat trimestral.

A continuació es presenta la ràtio de palanquejament el 31 de desembre de 2019 i 2018:

En milers d'euros

	2019	2018
Capital de nivell 1	11.263.048	10.781.965
Exposició	224.618.208	221.804.098
Ràtio de palanquejament	**5,01%**	**4,86%**

Les ràtios de capital i de palanquejament el 31 de desembre de 2019 no inclouen ni els resultats ni la reducció de l'exposició derivades de la venda d'SDIN Residencial, S.L.U. i d'una cartera d'actius immobiliaris pendents, ni els resultats de la venda de Sabadell *Asset Management*, S.A., S.G.I.I.C, Sociedad Unipersonal, en no haver-se dut a terme encara el tancament definitiu d'aquestes operacions. Si s'hi hagués incorporat aquest impacte, la ràtio CET1 se situaria en el 12,87%, la ràtio Tier 1 en el 14,29%, la ràtio de capital total en el 16,13%, i la ràtio de palanquejament "proforma" seria del 5,16%

El 2018, després de l'entrada en vigor de la NIIF 9, el grup va optar per aplicar les disposicions transitòries establertes en el Reglament (UE) 2017/2395.

En la taula següent es pot observar quin ha estat l'impacte en les diferents ràtios de solvència de l'aplicació de les disposicions transitòries vigents el 2019, respecte a si s'haguessin aplicat les normes NIIF 9 en la seva totalitat (*fully-loaded*):

En milers d'euros

	2019
Capital disponible	
Capital de nivell 1 ordinari (CET1)	10.109.953
Capital de nivell 1 ordinari (CET1) si no s'haguessin aplicat les disposicions transitòries de la NIIF 9 o d'ECL anàlogues	9.524.757
Capital de nivell 1 (T1)	11.263.048
Capital de nivell 1 (T1) si no s'haguessin aplicat les disposicions transitòries de la NIIF 9 o d'ECL anàlogues	10.677.852
Capital total	12.755.488
Capital total si no s'haguessin aplicat les disposicions transitòries de la NIIF 9 o d'ECL anàlogues	12.184.660
Actius ponderats per risc	
Total actius ponderats per risc	81.230.838
Total actius ponderats per risc si no s'haguessin aplicat les disposicions transitòries de la NIIF 9 o d'ECL anàlogues	81.310.988
Ràtios de capital	
Capital de nivell 1 ordinari (CET1) (en percentatge de l'import de l'exposició al risc)	12,45%
Capital de nivell 1 ordinari (CET1) (en percentatge de l'import de l'exposició al risc) si no s'haguessin aplicat les disposicions transitòries de la NIIF 9 o d'ECL anàlogues	11,71%
Capital de nivell 1 (T1) (en percentatge de l'import de l'exposició al risc)	13,87%
Capital de nivell 1 (T1) (en percentatge de l'import de l'exposició al risc) si no s'haguessin aplicat les disposicions transitòries de la NIIF 9 o d'ECL anàlogues	13,13%
Capital total (en percentatge de l'import de l'exposició al risc)	15,70%
Capital total (en percentatge de l'import de l'exposició al risc) si no s'haguessin aplicat les disposicions transitòries de la NIIF 9 o d'ECL anàlogues	14,99%
Ràtio de palanquejament	
Mesura de l'exposició total corresponent a la ràtio de palanquejament	224.618.208
Ràtio de palanquejament	5,01%
Ràtio de palanquejament si no s'haguessin aplicat les disposicions transitòries de la NIIF 9 o d'ECL anàlogues	4,75%

El principal impacte derivat de l'aplicació de les disposicions transitòries ha estat la incorporació de 585 milions d'euros al CET1 que mitiga parcialment el decrement en el patrimoni net derivat de l'entrada en vigor de la NIIF 9, a causa de l'increment de les provisions comptables. Quant als actius ponderats al risc, l'impacte suposa una reducció de 80 milions d'euros.

Per a més informació sobre les ràtios de capital i la ràtio de palanquejament, la seva composició, el detall de paràmetres i la gestió d'aquests, vegeu el document publicat anualment sobre Informació amb Rellevància Prudencial disponible en la web del banc (www.grupbancsabadell.com), en l'apartat d'"Informació a accionistes i inversors / Informació financera".

Nota 6 – Valor raonable dels actius i passius

Actius i passius financers

S'entén per valor raonable d'un actiu o passiu financer en una data determinada l'import pel qual podria ser venut o transferit, respectivament, en aquesta data entre dues parts, independents i expertes en la matèria, que actuessin lliurement i prudentment, en condicions de mercat. La referència més objectiva i habitual del valor raonable d'un actiu o passiu financer és el preu que se'n pagaria en un mercat organitzat, transparent i profund (preu de cotització o preu de mercat).

Quan no hi ha preu de mercat per a un determinat actiu o passiu financer, per estimar el seu valor raonable es recorre a l'establert en transaccions recents d'instruments anàlegs i, si no n'hi ha, a models matemàtics de valoració suficientment contrastats per la comunitat financera internacional. En la utilització d'aquests models es tenen en consideració les peculiaritats específiques de l'actiu o passiu que s'ha de valorar i, molt especialment, els diferents tipus de riscos que l'actiu o passiu porta associats. No obstant això, les mateixes limitacions dels models de valoració desenvolupats i les possibles inexactituds en les hipòtesis i els paràmetres exigits per aquests models poden donar lloc al fet que el valor raonable estimat d'un actiu o passiu no coincideixi exactament amb el preu a què l'actiu o passiu podria ser lliurat o liquidat en la data de la seva valoració.

El valor raonable dels derivats financers amb valor de cotització en un mercat actiu és el seu preu de cotització diari.

Per als instruments en què no es puguin observar cotitzacions, s'efectua l'estimació del preu fent servir models interns desenvolupats pel banc, que utilitzen en la majoria dels casos dades basades en paràmetres observables de mercat com a inputs significatius i, en la resta de casos, utilitzen altres inputs que depenen d'assumpcions pròpies que recullen pràctiques comunament acceptades per la comunitat financera.

En relació amb els instruments financers, les valoracions a valor raonable reflectides en els estats financers es classifiquen utilitzant la següent jerarquia de valors raonables en els nivells següents:

- Nivell 1: els valors raonables s'obtenen de preus cotitzats (sense ajustar) en mercats actius per al mateix instrument.

- Nivell 2: els valors raonables s'obtenen de preus cotitzats en mercats actius per a instruments similars, preus de transaccions recents o fluxos esperats o altres tècniques de valoració en què tots els inputs significatius estan basats en dades de mercat observables directament o indirectament.

- Nivell 3: els valors raonables s'obtenen de tècniques de valoració en què algun input significatiu no està basat en dades de mercat observables.

A continuació, es presenten els principals mètodes de valoració, hipòtesi i *inputs* utilitzats en l'estimació del valor raonable dels instruments financers classificats en els nivells 2 i 3, segons el tipus d'instrument financer de què es tracti:

Instruments financers Nivell 2	Tècniques de valoració	Hipòtesis principals	Principals *inputs* utilitzats
Valors representatius de deute	Mètode del valor present	Càlcul del valor present dels instruments financers com a valor actual dels fluxos d'efectiu futurs (descomptats a tipus d'interès del mercat), tenint en compte: - Una estimació de les taxes de prepagament - El risc de crèdit dels emissors	- *Spreads* de crèdit de l'emissor. - Tipus d'interès de mercat observables
Instruments de patrimoni	Múltiples sectorials (P/VC)	A partir de la CNAE que s'ajusti millor a l'activitat principal de la companyia, s'aplica el múltiple P/VC obtingut en els comparables.	- CNAE - Cotitzacions en mercats organitzats
Derivats senzills (a)	Mètode del valor present	Càlculs de corbes implícites a través de dades de mercats cotitzats	En aquest model s'assumeix: - Corba de tipus d'interès observables. - Corba de punts *swaps* i *spot* per a divisa
Resta de derivats (a)	Per a derivats sobre accions, divises o matèries primeres: - Model Black-Scholes (Fórmules analítica/ semianalítica)	Model de Black-Scholes: s'assumeix una difusió lognormal del subjacent amb la volatilitat depenent el termini.	- Estructura *forward* del subjacent, donada per dades de mercat (dividends, punts *swaps*, etc.). - Superfícies de volatilitat d'opcions. - Per a derivats de divisa: Probabilitat de *default* per a càlcul CVA i DVA (b).
	Per a derivats sobre accions, divises o matèries primeres: - Simulacions de Monte Carlo - SABR	Model de Black-Scholes: s'assumeix una difusió lognormal del subjacent amb la volatilitat depenent el termini. - SABR: model de volatilitat estocàstica.	
	Per a derivats sobre tipus d'interès: - Model normal - Model *Shifted Libor Market Model*	Aquests models assumeixen que: - Els models normal i *shifted* permeten tipus negatius. - Els tipus *forward* en l'estructura de terminis de la corba de tipus d'interès estan perfectament correlacionats.	- Estructura temporal de tipus d'interès. - Superfícies de volatilitat d'opcions sobre tipus *Libor* (*caps*) i sobre tipus *Swaps* (*swaptions*). - Probabilitat de *default* per a càlcul CVA i DVA (b).
	Per a derivats de crèdit: - Models d'intensitat	Aquests models assumeixen una estructura de probabilitats d'impagament donada per unes taxes d'intensitats de *default* per terminis.	- Cotitzacions dels *Credit Default Swaps* (CDS). - Volatilitat històrica d'*spreads* de crèdit.

(a) Atesa la reduïda posició neta de Banc Sabadell s'estima que el *funding value adjustment* (FVA) té un impacte no material en la valoració de derivats.

(b) Per al càlcul del CVA i DVA s'han utilitzat severitats fixes al 60%, que correspon a l'estàndard de mercat per a deute sènior. Les exposicions mitjanes futures, positiva i negativa, s'han estimat mitjançant models de mercat, Libor per a tipus i *black* per a divisa, utilitzant *inputs* de mercat. Les probabilitats de *default* de clients que no tenen deute cotitzat ni CDS s'han obtingut del model intern de *rating*, i per a Banc Sabadell s'ha assignat les que s'obtenen de la cotització de CDS.

Instruments financers Nivell 3	Tècniques de valoració	Hipòtesis principals	Principals *inputs* no observables
Valors representatius de deute	Mètode del valor present	Càlcul del valor present dels instruments financers com a valor actual dels fluxos d'efectiu futurs (descomptats a tipus d'interès del mercat), tenint en compte en cada cas: - Una estimació de les taxes de prepagament - El risc de crèdit dels emissors - Altres estimacions sobre variables que afecten els fluxos futurs: reclamacions, pèrdues, amortitzacions	- *Spreads* de crèdit estimats de l'emissor o d'un emissor semblant. - Taxes de reclamacions, pèrdues i/o amortitzacions
Instruments de patrimoni	Mètode de descompte de fluxos de caixa	Càlcul del valor present dels fluxos d'efectiu futurs descomptats a tipus d'interès del mercat ajustats per risc (mètode CAPM), tenint en compte: - Una estimació de les projeccions de fluxos de caixa de la companyia - El risc del sector de la companyia - *Inputs* macroeconòmics	Plans de negoci de l'entitat - Primes de risc del sector de la companyia - Ajust per risc sistemàtic (paràmetre beta)
Derivats (a)	Per a derivats sobre accions, divises o matèries primeres: - Simulacions de Monte Carlo	Model de Black-Scholes: s'assumeix una difusió log-normal del subjacent amb la volatilitat depenent del termini. - SABR: model de volatilitat estocàstica.	Per a derivats sobre accions, inflació, divises o matèries primeres: - Volatilitats històriques - Correlacions històriques - Probabilitat de *default* interna per a càlcul CVA i DVA (b)
	Per a derivats de crèdit: - Models d'intensitat	Aquests models assumeixen una estructura de probabilitats d'impagament donada per unes taxes d'intensitats de *default* per terminis.	Per a derivats de crèdit: - *Spreads* de crèdit estimats de l'emissor o d'un emissor semblant. - Volatilitat històrica d'*spreads* de crèdit
	Per a derivats sobre tipus d'interès: - Model normal - Model Libor *Market Model*	Aquests models assumeixen que: - El model normal permet tipus negatius - Els tipus *forward* en l'estructura de terminis de la corba de tipus d'interès estan perfectament correlacionats	Per a derivats sobre tipus d'interès: - Probabilitat de *default* interna per a càlcul CVA i DVA (b)

(a) Atesa la reduïda posició neta de Banc Sabadell s'estima que el *funding value adjustment* (FVA) té un impacte no material en la valoració de derivats.

(b) Per al càlcul del CVA i DVA s'han utilitzat severitats fixes al 60%, que correspon a l'estàndard de mercat per a deute sènior. Les exposicions mitjanes futures, positiva i negativa, s'han estimat mitjançant models de mercat, Libor per a tipus i *black* per a divisa, utilitzant *inputs* de mercat. Les probabilitats de *default* de clients que no tenen deute cotitzat ni CDS s'han obtingut del model intern de *rating*, i per a Banc Sabadell s'ha assignat les que s'obtenen de la cotització de CDS.

Determinació del valor raonable dels instruments financers

A continuació es presenta una comparació entre el valor pel qual consten registrats els actius i passius financers del grup en els balanços consolidats adjunts i el seu valor raonable corresponent:

En milers d'euros

		2019		2018	
	Nota	Saldo comptable	Valor raonable	Saldo comptable	Valor raonable
Actius:					
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	7	15.169.202	15.169.202	23.494.479	23.494.479
Actius financers mantinguts per negociar	8, 9, 10	2.440.866	2.440.866	2.044.965	2.044.965
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	8	171.056	171.056	141.314	141.314
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats		-	-	-	-
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	8, 9	7.802.025	7.802.025	13.247.055	13.247.055
Actius financers a cost amortitzat	8, 11	181.422.646	188.332.900	164.415.563	170.494.967
Derivats - comptabilitat de cobertures	12	468.516	468.516	301.975	301.975
Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès		249.552	249.552	56.972	56.972
Total actius		**207.723.863**	**214.634.117**	**203.702.323**	**209.781.727**

En milers d'euros

		2019		2018	
	Nota	Saldo comptable	Valor raonable	Saldo comptable	Valor raonable
Passius:					
Passius financers mantinguts per negociar	10	2.714.365	2.714.365	1.738.354	1.738.354
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats		-	-	-	-
Passius financers a cost amortitzat	18, 19, 20, 21	205.636.018	204.760.043	206.076.860	205.522.865
Derivats - comptabilitat de cobertures	12	728.769	728.769	633.639	633.639
Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès		234.537	234.537	36.502	36.502
Total passius		**209.313.689**	**208.437.714**	**208.485.355**	**207.931.360**

En relació amb els instruments financers el valor comptable dels quals difereix del seu valor raonable, aquest últim s'ha calculat de la manera següent:

– El valor raonable de l'epígraf "*Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista*" s'ha assimilat al seu valor comptable, pel fet que es tracta principalment de saldos a curt termini.

– El valor raonable dels epígrafs "*Actius financers a cost amortitzat*" i "*Passius financers a cost amortitzat*" ha estat estimat utilitzant el mètode del descompte de fluxos futurs de caixa previstos, fent servir tipus d'interès de mercat al tancament de cada exercici, excepte per als valors representatius de deute, que ha estat estimat utilitzant preus de mercat al tancament de l'exercici. La major part de les valoracions d'aquests instruments financers es consideren de nivell 2.

– En l'epígraf "*Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès*" dels balanços consolidats adjunts es registren els ajustos (positius o negatius) a valor raonable dels actius o passius financers inclosos en la cartera de cost amortitzat i que es corresponen exclusivament amb el risc cobert de tipus d'interès. El valor raonable es calcula amb models interns i variables observables de dades de mercat.

Les taules següents presenten els principals instruments financers registrats a valor raonable en els balanços consolidats adjunts, desglossats segons el mètode de valoració utilitzat en l'estimació del seu valor raonable:

En milers d'euros

		2019			
	Nota	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Actius:					
Actius financers mantinguts per negociar		568.196	1.872.570	100	2.440.866
Derivats	10	-	1.840.245	-	1.840.245
Instruments de patrimoni	9	1.817	1.884	-	3.701
Valors representatius de deute	8	566.379	30.441	100	596.920
Préstecs i bestretes - Clientela		-	-	-	-
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats		51.007	2.663	117.386	171.056
Instruments de patrimoni		-	-	-	-
Valors representatius de deute	8	51.007	2.663	117.386	171.056
Préstecs i bestretes		-	-	-	-
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats		-	-	-	-
Valors representatius de deute		-	-	-	-
Préstecs i bestretes - Entitats de crèdit		-	-	-	-
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		7.420.035	282.809	99.181	7.802.025
Instruments de patrimoni	9	22.365	106.389	83.320	212.074
Valors representatius de deute	8	7.397.670	176.420	15.861	7.589.951
Préstecs i bestretes		-	-	-	-
Derivats - comptabilitat de cobertures	12	-	468.516	-	468.516
Total actius		**8.039.238**	**2.626.558**	**216.667**	**10.882.463**

En milers d'euros

		2019			
	Nota	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Passius:					
Passius financers mantinguts per negociar		871.812	1.842.553	-	2.714.365
Derivats	10	-	1.842.553	-	1.842.553
Posicions curtes de valors		871.812	-	-	871.812
Dipòsits en entitats de crèdit		-	-	-	-
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats		-	-	-	-
Derivats - comptabilitat de cobertures	12	-	728.769	-	728.769
Total passius		**871.812**	**2.571.322**	**-**	**3.443.134**

En milers d'euros

	Nota	2018 Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Actius:					
Actius financers mantinguts per negociar		320.241	1.724.724	-	2.044.965
Derivats	10	-	1.720.274	-	1.720.274
Instruments de patrimoni	9	4.246	3.008	-	7.254
Valors representatius de deute	8	315.995	1.442	-	317.437
Préstecs i bestretes - Clientela		-	-	-	-
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats		24.412	42.648	74.254	141.314
Instruments de patrimoni	9	-	-	-	-
Valors representatius de deute		24.412	42.648	74.254	141.314
Préstecs i bestretes		-	-	-	-
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		12.722.944	468.627	55.484	13.247.055
Instruments de patrimoni	9	59.027	155.825	55.484	270.336
Valors representatius de deute	8	12.663.917	312.802	-	12.976.719
Préstecs i bestretes		-	-	-	-
Derivats - comptabilitat de cobertures	12	737	301.238	-	301.975
Total actius		**13.068.334**	**2.537.237**	**129.738**	**15.735.309**

En milers d'euros

	Nota	2018 Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Passius:					
Passius financers mantinguts per negociar		48.121	1.690.233	-	1.738.354
Derivats	10	-	1.690.233	-	1.690.233
Posicions curtes de valors		48.121	-	-	48.121
Dipòsits en entitats de crèdit		-	-	-	-
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats		-	-	-	-
Derivats - comptabilitat de cobertures	12	35.871	597.768	-	633.639
Total passius		**83.992**	**2.288.001**	**-**	**2.371.993**

Els derivats sense contracte de col·lateral (CSA) incorporen en el valor raonable l'ajust per risc de crèdit i dèbit (*Credit Valuation Adjustment* o CVA i *Debit Valuation Adjustment* o DVA), respectivament. El valor raonable d'aquests derivats representa un 7,18% sobre el total, i el seu ajust per risc de crèdit i dèbit representa un 3,04% del seu valor raonable.

El moviment dels saldos dels actius i passius financers registrats a valor raonable classificats en el nivell 3 que figuren en els balanços consolidats adjunts es mostra a continuació:

En milers d'euros

	Actiu	Passiu
Saldo el 31 de desembre de 2017	**176.282**	**-**
Ajustos de valoració registrats en resultats (*)	(17.810)	-
Ajustos de valoració no registrats en resultats	(129.245)	-
Compres, vendes i liquidacions	(8.601)	-
Entrades/(sortides) netes en nivell 3	109.090	-
Diferències de canvi i altres	22	-
Saldo el 31 de desembre de 2018	**129.738**	**-**
Ajustos de valoració registrats en resultats (*)	(38.415)	-
Ajustos de valoració no registrats en resultats	7.335	-
Compres, vendes i liquidacions	16.134	-
Entrades/(sortides) netes en nivell 3	102.886	-
Diferències de canvi i altres	(1.011)	-
Saldo el 31 de desembre de 2019	**216.667**	**-**

(*) Correspon a títols que es mantenen en el balanç.

Les entrades netes en nivell 3 es corresponen, principalment, amb instruments de deute classificats prèviament de nivell 1 i nivell 2 el valor raonable dels quals s'ha passat a calcular mitjançant tècniques de valoració en què els seus principals *inputs* significatius estan basats en dades no observables.

Els instruments financers que han estat traspassats entre els diferents nivells de valoració en l'exercici 2019 presenten el detall següent:

En milers d'euros

	2019					
De:	**Nivell 1**		**Nivell 2**		**Nivell 3**	
A:	**Nivell 2**	**Nivell 3**	**Nivell 1**	**Nivell 3**	**Nivell 1**	**Nivell 2**
Actius:						
Actius financers mantinguts per negociar	-	-	-	-	-	-
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	-	22.399	-	62.229	-	505
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	-	-	-	-	-	-
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	5.209	4.147	-	15.453	-	837
Derivats	-	-	-	-	-	-
Passius:						
Passius financers mantinguts per negociar	-	-	-	-	-	-
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	-	-	-	-	-	-
Derivats - comptabilitat de cobertures	-	-	-	-	-	-
Total	**5.209**	**26.546**	**-**	**77.682**	**-**	**1.342**

En l'exercici 2018 no es van produir traspassos entre els diferents nivells de valoració.

El 31 de desembre de 2019, l'efecte resultant de canviar les principals assumpcions utilitzades en la valoració dels instruments financers del nivell 3 per altres hipòtesis raonablement possibles, prenent el valor més alt (hipòtesis més favorables) o més baix (hipòtesis menys favorables) del rang que s'estima probable, no és significatiu.

Els instruments considerats de nivell 3 es corresponen, entre d'altres, amb la inversió que manté el grup en la Sociedad de Gestión de Activos procedentes de la Reestructuración Bancaria (SAREB) i que, atesa la singularitat d'aquesta inversió, es valora pel seu valor raonable calculat a partir del pla de negoci i projeccions financeres d'aquesta entitat.

Els traspassos de nivell 1 a nivell 2 es deuen al fet que els mercats en què cotitzen aquests instruments (principalment bons emesos per comunitats autònomes) han deixat de considerar-se mercat actiu, per la qual cosa la seva valoració s'ha passat a calcular mitjançant tècniques de valoració en què tots els *inputs* significatius estan basats en dades de mercat observables directament o indirectament.

Així mateix, els traspassos de nivell 1 a nivell 3 es deuen al fet que els mercats en què cotitzen aquests instruments (principalment bons de titulització) han deixat de considerar-se mercat actiu, per la qual cosa el seu valor s'ha passat a calcular mitjançant tècniques de valoració en què un dels principals *inputs* significatius (taxa de pagament anticipat dels préstecs titulitzats) està basat en dades no observables en mercat.

Finalment, els traspassos de nivell 2 a nivell 3 es deuen al fet que aquests instruments (principalment participacions preferents perpètues convertibles) han passat a calcular-se mitjançant tècniques de valoració en què un dels principals *inputs* significatius (taxa de descompte per il·liquiditat) està basat en dades no observables en mercat.

Al tancament d'ambdós exercicis no hi ha derivats amb instruments de patrimoni com a subjacents i participacions de beneficis discrecionals en algunes societats per un import significatiu.

Préstecs i passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys

El 31 de desembre de 2019 i 2018 no hi havia préstecs ni passius financers registrats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys.

Instruments financers a cost

Al tancament dels exercicis 2019 i 2018 no hi ha instruments de patrimoni valorats pel seu cost d'adquisició que es puguin considerar significatius.

Actius no financers

Actius immobiliaris

El 31 de desembre de 2019 i 2018, els valors comptables nets dels actius immobiliaris no difereixen significativament dels valors raonables d'aquests actius (vegeu les notes 13, 15 i 17).

Els criteris de selecció de proveïdors de valoracions i d'actualització de taxacions es troben definits en l'apartat "Garanties" de la nota 1.3.4 d'aquests comptes anuals consolidats.

Les tècniques de valoració són utilitzades de manera generalitzada per totes les societats de taxació en funció de la tipologia de cada actiu immobiliari.

Per requeriment normatiu, les taxadores maximitzen en les tècniques de valoració emprades l'ús de dades observables de mercat i altres factors que els participants en el mercat considerarien en fixar el preu, i limiten en tot el que poden l'ús de consideracions subjectives i de dades no observables o contrastables.

Als mètodes de valoració principals aplicats els correspondrien els següents nivells de jerarquia de mesura:

Nivell 2

• Mètode de comparació: aplicable a tota classe d'immobles, sempre que hi hagi un mercat representatiu d'immobles comparables i es disposi de prou dades sobre transaccions que reflecteixin la situació actual del mercat.

• Mètode d'actualització de rendes: aplicable quan l'immoble valorat estigui produint o pugui produir rendes i hi hagi un mercat representatiu de comparables.

• Model estadístic: Aquest model corregeix el valor dels actius en funció de la data d'adquisició i la seva ubicació, i l'actualitza segons l'evolució de preus de la zona des del moment de la compra. Per fer-ho, incorpora informació estadística sobre el comportament de preus en totes les províncies facilitades per les empreses taxadores externes i dades demogràfiques de l'INE per aconseguir sensibilitat en l'àmbit de municipi. Al seu torn, el valor obtingut es penalitza en funció del grau de maduresa (producte acabat, promoció en curs, solars o sòls en gestió) i de l'ús (residencial, industrial, etc.) de l'actiu.

Nivell 3

• Mètode de cost: aplicable per a la determinació del valor d'edificis en projecte, en construcció o rehabilitació.

• Mètode residual: optant, en l'actual situació macroeconòmica, principalment pel procediment de càlcul dinàmic en les noves valoracions de sòls sol·licitades en detriment del procediment estàtic, que es reserva per a casos concrets en què els terminis d'execució previstos s'ajusten al que recull la normativa.

En funció del tipus d'actiu, els mètodes usats per a la valoració de la cartera del grup serien els següents:

- Edificis acabats: es valora per comparació, actualització de rendes o model estadístic (nivell 2).

- Edificis en construcció: es valora per mètode de cost com a suma del valor del sòl i de l'obra executada (nivell 3).

- Sòl: es valora pel mètode residual (nivell 3).

Determinació del valor raonable dels actius immobiliaris

Les taules següents presenten els principals actius immobiliaris desglossats segons el mètode de valoració utilitzat en l'estimació del seu valor raonable el 31 de desembre de 2019 i 2018:

En milers d'euros

	2019			
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Habitatge	-	881.028	-	881.028
Oficines, locals i resta d'immobles	-	1.192.568	-	1.192.568
Sòls i solars	-	-	574.306	574.306
Obres en curs	-	-	216.728	216.728
Total actius	**-**	**2.073.596**	**791.034**	**2.864.630**

En milers d'euros

	2018			
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Habitatge	-	3.298.398	-	3.298.398
Oficines, locals i resta d'immobles	-	1.928.348	-	1.928.348
Sòls i solars	-	-	999.575	999.575
Obres en curs	-	-	312.457	312.457
Total actius	**-**	**5.226.746**	**1.312.032**	**6.538.778**

Les variables no observables significatives utilitzades en les valoracions classificades en el nivell 3 no han estat desenvolupades pel grup, sinó pels tercers experts independents que fan les taxacions. Atès l'ús generalitzat de les taxacions, que tenen tècniques de valoració clarament definides en la normativa sobre valoració d'immobles, les variables no observables emprades reflecteixen les hipòtesis que habitualment utilitzen totes les societats de taxació. En relació amb el pes de les variables no observables en les valoracions, aquestes suposen pràcticament la totalitat del valor d'aquestes taxacions.

Les variables no observables principals utilitzades en la valoració d'actius d'acord amb el mètode residual dinàmic són el valor de venda futur, l'estimació dels costos de construcció, els costos d'urbanització, el temps de desenvolupament urbanístic i la taxa d'actualització. Per la seva banda, les variables no observables principals utilitzades d'acord amb el mètode residual estàtic són els costos de construcció, els costos d'urbanització i el benefici del promotor.

El nombre de sòls en poder del grup està molt atomitzat, i n'hi ha una gran diversitat, tant des del punt de vista geogràfic com de la seva situació urbanística i possibilitats de desenvolupament. Per aquest motiu, no es pot facilitar informació quantitativa sobre les variables no observables que afecten el valor raonable d'aquest tipus d'actius.

El moviment dels saldos en els exercicis 2019 i 2018 dels actius immobiliaris classificats en el nivell 3 es mostra a continuació:

En milers d'euros

	Habitatges	Oficines, locals i resta d'immobles	Sòls, solars i obres en curs
Saldo el 31 de desembre de 2017	**-**	**-**	**1.865.836**
Compres	-	-	93.658
Vendes	-	-	(174.596)
Deteriorament registrat en resultats (*)	-	-	(473.444)
Entrades/(sortides) netes en nivell 3	-	-	578
Saldo el 31 de desembre de 2018	**-**	**-**	**1.312.032**
Compres	-	-	129.964
Vendes	-	-	(31.106)
Deteriorament registrat en resultats (*)	-	-	(18.359)
Entrades/(sortides) netes en nivell 3	-	-	(601.497)
Saldo el 31 de desembre de 2019	**-**	**-**	**791.034**

(*) Correspon a actius que es mantenen en el balanç el 31 de desembre de 2019 i 2018 (vegeu la nota 35).

Durant l'exercici 2019 hi ha hagut traspassos d'actius immobiliaris entre els diferents nivells de valoració per la transformació d'actius que estaven en curs en producte acabat.

A continuació es presenta una comparació entre el valor pel qual figuren registrats els actius immobiliaris classificats en els epígrafs "*Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts par a la venda*", "*Inversions immobiliàries*" i "*Existències*" i el seu valor de taxació, en tancar els exercicis 2019 i 2018:

En milers d'euros

	2019				2018			
	Import comptable (*)	Deteriorament	Import comptable net	Valor de taxació	Import comptable (*)	Deteriorament	Import comptable net	Valor de taxació
Inversions immobiliàries	570.029	(56.298)	513.731	601.035	772.959	(72.894)	700.065	811.492
Existències	1.724.085	(855.508)	868.577	1.100.376	1.859.878	(925.018)	934.860	1.204.111
Actius no corrents en venda	889.607	(203.797)	685.810	1.071.967	6.908.521	(2.805.971)	4.102.550	6.994.966
Total	**3.183.721**	**(1.115.603)**	**2.068.118**	**2.773.378**	**9.541.358**	**(3.803.883)**	**5.737.475**	**9.010.569**

(*) Cost menys amortització acumulada.

A continuació es detalla el valor raonable dels actius immobiliaris valorats per societats de taxació, dels epígrafs "*Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda*", "*Inversions immobiliàries*" i "*Existències*" en l'exercici 2019:

En milers d'euros

Taxadora	Actius no corrents en venda	Inversions immobiliàries	Existències
Afes Técnicas de Tasación, S.A.	-	3.138	-
Alia Tasaciones, S.A.	98.585	72.215	109.409
Aplicaciones Estadistícas y Consultoría, S.L.	926	-	-
Col·lectiu d'Arquitectes Taxadors	11.703	-	-
Cushman & Wakefield	-	16.747	-
Eurovaloraciones, S.A.	18.912	13.396	164.282
Gestión de Valoraciones y Tasaciones, S.A.	25.630	132.489	193.894
Gloval Valuation, S.A.U.	17.464	8.637	39.216
Ibertasa, S.A.	10.729	4.347	17.511
Instituto de Valoraciones, S.A.	1.371	-	58.161
JLL Valoraciones, S.A.	396	-	-
Krata, S.A.	887	1.865	3.378
Peritand	4.194	12.096	-
Sociedad de Tasación, S.A.	354.774	184.833	64.962
Tabimed Gestión de Proyectos, S.L.	311	-	-
Tasasur Sociedad de Tasaciones, S.A.	66	-	129
Tecnitasa Técnicos en Tasación, S.A	6.329	12.778	1.139
Thirsa	192	-	352
Tinsa Tasaciones Inmobiliarias, S.A.	44.139	22.837	162.136
Valoraciones Mediterráneo, S.A.	57.625	28.069	53.404
Resta	31.577	284	604
Total	**685.810**	**513.731**	**868.577**

El valor raonable de l'immobilitzat material d'ús propi no difereix significativament del seu valor net comptable.

Nota 7 - Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista

El desglossament d'aquest epígraf d'actiu en els balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Per naturalesa:		
Efectiu	897.745	814.761
Saldos en efectiu en bancs centrals	13.587.274	22.065.440
Altres dipòsits a la vista	684.183	614.278
Total	**15.169.202**	**23.494.479**
Per moneda:		
En euros	8.524.283	14.726.126
En moneda estrangera	6.644.919	8.768.353
Total	**15.169.202**	**23.494.479**

El saldo en efectiu en bancs centrals inclou els saldos mantinguts per al compliment del coeficient de reserves mínimes obligatòries al banc central. Al llarg de tot el 2019 Banc Sabadell ha complert amb els mínims exigits per la normativa aplicable a aquest coeficient.

Nota 8 – Valors representatius de deute

El desglossament del saldo dels valors representatius de deute en els balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Per epígrafs:		
Actius financers mantinguts per negociar	596.920	317.437
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	171.056	141.314
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	-	-
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	7.589.951	12.976.719
Actius financers a cost amortitzat	19.218.721	13.131.824
Total	**27.576.648**	**26.567.294**
Per naturalesa:		
Bancs centrals	-	-
Administracions públiques	24.290.371	23.732.596
Entitats de crèdit	1.376.147	987.601
D'altres sectors	1.452.604	1.575.346
Actius classificats en l'*stage* 3	73	357
Correccions de valor per deteriorament d'actius	(234)	(236)
Altres ajustos de valoració (interessos, comissions i altres)	457.687	271.630
Total	**27.576.648**	**26.567.294**
Per moneda:		
En euros	23.576.442	21.968.957
En moneda estrangera	4.000.206	4.598.337
Total	**27.576.648**	**26.567.294**

El desglossament dels valors representatius de deute classificats en funció del seu risc de crèdit i el moviment de les correccions de valor per deteriorament associades a aquests instruments s'inclouen, conjuntament amb els dels altres actius financers, en la nota 11.

En relació amb els instruments de deute inclosos en l'epígraf d'"*Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global*" s'adjunta la informació següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Cost amortitzat (*)	7.597.159	13.020.937
Valor raonable	7.589.951	12.976.719
Minusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net	(81.823)	(138.296)
Plusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net	76.695	99.906
Ajustos de valor per risc de crèdit	(2.080)	(5.828)

(*) Inclou els resultats nets per deteriorament en el compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis 2019 i 2018 per 3.748 i (2.472) milers d'euros, dels quals per dotació de l'exercici pugen a (1.093) i (7.685) milers d'euros, i per reversió del deteriorament a 4.841 i 5.213 milers d'euros en els exercicis 2019 i 2018, respectivament (vegeu la nota 34).

A continuació s'adjunta el desglossament de l'exposició mantinguda en títols de deute públic classificat com a "*Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global*":

En milers d'euros

	2019	2018
Cost amortitzat	6.292.827	10.979.744
Valor raonable	6.272.501	10.939.940
Minusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net	(73.085)	(120.525)
Plusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net	52.861	81.236
Ajustos de valor per risc de crèdit	(102)	(515)

En relació amb la cartera d'"*Actius financers a cost amortitzat*", es presenta el detall següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Bancs centrals	-	-
Administracions públiques	18.112.781	12.606.171
Entitats de crèdit	565.924	81.007
D'altres sectors	540.219	444.900
Correccions de valor per deteriorament	(203)	(254)
Total	**19.218.721**	**13.131.824**

Nota 9 – Instruments de patrimoni

El desglossament del saldo dels instruments de patrimoni en els balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Per epígrafs:		
Actius financers mantinguts per negociar	3.701	7.254
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	-	-
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	212.074	270.336
Total	**215.775**	**277.590**
Per naturalesa:		
Sector resident	173.618	156.226
Entitats de crèdit	7.065	8.869
Altres	166.553	147.357
Sector no resident	16.325	64.487
Entitats de crèdit	-	52.815
Altres	16.325	11.672
Participacions en vehicles d'inversió	25.832	56.877
Total	**215.775**	**277.590**
Per moneda:		
En euros	214.428	220.951
En moneda estrangera	1.347	56.639
Total	**215.775**	**277.590**

Al tancament de l'exercici 2019 no hi ha inversions en instruments de patrimoni cotitzats per als quals no s'hagi considerat com a referència del seu valor raonable el preu de cotització.

El 31 de desembre de 2019 no hi ha inversions del grup en instruments de patrimoni net incloses en la cartera d'"*Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global*" que es considerin individualment significatives.

En relació amb els instruments de patrimoni inclosos en l'epígraf d'"*Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global*" s'adjunta la informació següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Cost d'adquisició	288.025	347.586
Valor raonable	212.074	270.336
Minusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net la data de tancament	(146.067)	(140.597)
Plusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net la data de tancament	70.116	63.347
Traspassos de guanys o pèrdues dins del patrimoni net durant l'exercici	-	-
Dividends reconeguts d'inversions mantingudes al final de l'exercici	4.480	7.611
Dividends reconeguts d'inversions donades de baixa en l'exercici	-	569

Al tancament de l'exercici 2019, el grup, sobre la base de l'últim pla estratègic presentat per la Sociedad de Gestión de Activos procedentes de la Reestructuración Bancaria (SAREB), ha reduït l'import comptable de la participació que manté en aquesta entitat per import de 4.535 milers d'euros, que s'han registrat amb càrrec al patrimoni net consolidat, i s'ha deteriorat al 100% l'import comptable de la participació. Així mateix, el grup ha reduït l'import comptable del deute subordinat que manté en aquesta entitat per import de 46.749 milers d'euros, que s'han registrat amb càrrec a l'epígraf "*Guanys o (-) pèrdues per actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats, nets – Altres guanys o pèrdues*" del compte de pèrdues i guanys consolidat en tancar l'exercici 2019. El 31 de desembre de 2019 l'import comptable del deute subordinat de la SAREB puja a 27.000 milers d'euros (73.749 milers d'euros el 31 de desembre de 2018).

Amb data 13 de març de 2019, el banc ha transmès a Glenoaks Investments, S.A. les 8.238.084 accions del banc colombià Banco GNB Sudameris, S.A. (Banco GNB Sudameris) propietat de Banc Sabadell, representatives del 4,99% del capital social de Banco GNB Sudameris, per un preu total de 60.352 dòlars estatunidencs.

L'operació s'ha formalitzat en execució de l'opció de compra atorgada pel banc a Starmites Corporation, S.à r.l. l'1 d'octubre de 2015, que va ser cedida per aquesta a favor de Glenoaks Investments, S.A.

Nota 10 – Derivats mantinguts per negociar d'actiu i passiu

El desglossament per tipus de risc dels saldos d'aquest epígraf de l'actiu i del passiu dels balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019		2018	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Risc sobre valors	98.229	97.909	162.458	165.141
Risc sobre tipus d'interès	1.202.760	1.182.667	1.073.148	1.057.141
Risc sobre divisa	351.656	373.614	473.271	456.015
Altres tipus de risc	187.600	188.363	11.397	11.936
Total	**1.840.245**	**1.842.553**	**1.720.274**	**1.690.233**
Per moneda:				
En euros	1.595.590	1.593.692	1.545.066	1.519.317
En moneda estrangera	244.655	248.861	175.208	170.916
Total	**1.840.245**	**1.842.553**	**1.720.274**	**1.690.233**

A continuació es desglossen, per tipus d'instrument derivat, els valors raonables dels derivats mantinguts per negociar el 31 de desembre de 2019 i 2018:

En milers d'euros

	2019	2018
Actiu		
Swaps, CCIRS, *Call Money Swap*	1.360.018	1.050.903
Opcions sobre tipus de canvi	30.743	95.011
Opcions sobre tipus d'interès	28.660	33.717
Opcions sobre índexs i valors	97.584	162.383
Forward divisa	320.913	378.260
Forward de bons de renda fixa	1.715	-
Forward sobre accions	583	-
Forward de tipus d'interès	29	-
Total de derivats en l'actiu mantinguts per negociar	**1.840.245**	**1.720.274**
Passiu		
Swaps, CCIRS, *Call Money Swap*	1.337.427	1.030.712
Opcions sobre tipus de canvi	30.773	95.289
Opcions sobre tipus d'interès	24.574	29.857
Opcions sobre índexs i valors	105.362	173.649
Forward divisa	342.842	360.726
Forward de bons de renda fixa	927	-
Forward sobre accions	583	-
Forward de tipus d'interès	65	-
Total de derivats en el passiu mantinguts per negociar	**1.842.553**	**1.690.233**

Nota 11 – Préstecs i bestretes

Bancs centrals i entitats de crèdit

El desglossament del saldo dels epígrafs "*Préstecs i bestretes - Bancs centrals*" i "*Préstecs i bestretes - Entitats de crèdit*" dels balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Per epígrafs:		
Actius financers mantinguts per negociar	-	-
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	-	-
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	-	-
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	-	-
Actius financers a cost amortitzat	14.388.424	8.296.917
Total	**14.388.424**	**8.296.917**
Per naturalesa:		
Dipòsits a termini	1.768.595	2.414.351
Adquisició temporal d'actius	11.805.180	5.367.349
Actius financers híbrids	-	-
Altres	811.986	512.058
Actius classificats en l'*stage* 3	304	299
Correcció de valor per deteriorament d'actius	(492)	(1.861)
Altres ajustos de valoració (interessos, comissions i altres)	2.851	4.721
Total	**14.388.424**	**8.296.917**
Per moneda:		
En euros	13.624.692	6.549.965
En moneda estrangera	763.732	1.746.952
Total	**14.388.424**	**8.296.917**

Clientela

El desglossament del saldo de l'epígraf "*Préstecs i bestretes - Clientela*" (administracions públiques i altres sectors) dels balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Per epígrafs:		
Actius financers mantinguts per negociar	-	-
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	-	-
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	-	-
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	-	-
Actius financers a cost amortitzat	147.815.501	142.986.822
Total	**147.815.501**	**142.986.822**
Per naturalesa:		
Deutors a la vista i diversos	7.376.969	7.807.725
Crèdit comercial	6.443.041	6.185.828
Arrendaments financers	2.558.211	2.564.586
Deutors amb garantia real	87.049.502	83.639.258
Adquisició temporal d'actius	235.749	595.917
Altres deutors a termini	41.144.218	39.168.359
Actius classificats en l'*stage* 3	5.922.593	6.471.569
Correcció de valor per deteriorament d'actius	(2.933.267)	(3.433.070)
Altres ajustos de valoració (interessos, comissions i altres)	18.485	(13.350)
Total	**147.815.501**	**142.986.822**
Per sector:		
Administracions públiques	10.509.796	10.875.811
D'altres sectors	134.297.894	129.085.862
Actius classificats en l'*stage* 3	5.922.593	6.471.569
Correcció de valor per deteriorament d'actius	(2.933.267)	(3.433.070)
Altres ajustos de valoració (interessos, comissions i altres)	18.485	(13.350)
Total	**147.815.501**	**142.986.822**
Per moneda:		
En euros	99.364.554	98.595.913
En moneda estrangera	48.450.947	44.390.909
Total	**147.815.501**	**142.986.822**
Per àmbit geogràfic:		
Espanya	95.659.236	96.209.799
Regne Unit	39.702.191	36.704.792
Resta de la Unió Europea	4.464.943	3.822.923
Amèrica	9.082.619	7.615.135
Resta del món	1.839.779	2.067.243
Correccions de valor per deteriorament d'actius	(2.933.267)	(3.433.070)
Total	**147.815.501**	**142.986.822**

En l'epígraf de "*Préstecs i bestretes*" dels balanços consolidats s'inclouen certs actius compromesos en operacions de finançament, és a dir, aportats com a col·lateral o garantia respecte a certs passius. Vegeu-ne més informació en la nota 4, en l'apartat "Risc de crèdit".

Arrendament financer

A continuació es presenta determinada informació de les operacions d'arrendament financer dutes a terme pel grup en què aquest actua com a arrendador:

En milers d'euros

	2019	2018
Arrendaments financers		
Inversió bruta total	2.789.636	2.651.777
Correccions de valor per deteriorament	(55.454)	(52.887)
Ingressos per interessos	72.471	51.392

El 31 de desembre de 2019, la conciliació dels cobraments per arrendament no descomptats amb la inversió neta en els arrendaments és la següent:

En milers d'euros

	2019
Cobraments per arrendament no descomptats	2.594.150
Valor residual no garantit	195.486
Inversió bruta en els arrendaments	**2.789.636**
Ingressos financers no meritats	214.854
Inversió neta en els arrendaments (*)	**2.574.782**

(*) Correspon fonamentalment als arrendaments financers concedits a la clientela per import de 2.558.211 milers d'euros.

A continuació es presenta un detall per terminis dels cobraments futurs mínims sense descomptar a rebre el grup durant el període d'obligat compliment (en considerar-se que no s'exerciran pròrrogues ni opcions de compra existents) fixat en els contractes d'arrendament financer:

En milers d'euros

	2019	2018
Fins a 1 any	732.175	636.359
Entre 1-2 anys	575.586	494.820
Entre 2-3 anys	383.798	377.550
Entre 3-4 anys	243.542	238.811
Entre 4-5 anys	172.350	165.774
Més de 5 anys	486.699	554.002
Total	**2.594.150**	**2.467.316**

Actius financers vençuts

El saldo de "*Préstecs i bestretes - Clientela*" vençut, pendent de cobrament no classificat en l'*stage* 3, el 31 de desembre de 2019, és de 126.793 milers d'euros (130.322 milers d'euros el 31 de desembre de 2018). D'aquest total, més del 78% del saldo el 31 de desembre de 2019 (52% del saldo el 31 de desembre de 2018) ha vençut en un termini no superior a un mes.

Actius financers classificats en funció del seu risc de crèdit

El detall dels imports comptables brut sense tenir en compte els ajustos per valoració dels actius financers classificats en funció del seu risc de crèdit el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros		
***Stage* 1**	**31/12/2019**	**31/12/2018**
Valors representatius de deute	27.119.124	26.279.110
Préstecs i bestretes	151.262.299	139.376.896
Clientela	136.888.126	131.106.667
Bancs centrals i entitats de crèdit	14.374.173	8.270.229
Total *stage* 1	**178.381.423**	**165.656.006**
Per sector:		
Administracions públiques	34.762.568	34.573.924
Bancs centrals i entitats de crèdit	15.750.320	9.244.381
Altres sectors privats	127.868.535	121.837.701
Total *stage* 1	**178.381.423**	**165.656.006**
***Stage* 2**		
Valors representatius de deute	-	16.435
Préstecs i bestretes	7.931.152	8.878.533
Clientela	7.919.564	8.855.004
Bancs centrals i entitats de crèdit	11.588	23.529
Total *stage* 2	**7.931.152**	**8.894.968**
Per sector:		
Administracions públiques	37.598	34.482
Bancs centrals i entitats de crèdit	11.588	36.978
Altres sectors privats	7.881.966	8.823.508
Total *stage* 2	**7.931.152**	**8.894.968**
***Stage* 3**		
Valors representatius de deute	73	357
Préstecs i bestretes	5.922.896	6.471.868
Clientela	5.922.593	6.471.569
Bancs centrals i entitats de crèdit	304	299
Total *stage* 3	**5.922.969**	**6.472.225**
Per sector:		
Administracions públiques	11.772	20.434
Bancs centrals i entitats de crèdit	304	299
Altres sectors privats	5.910.894	6.451.492
Total *stage* 3	**5.922.969**	**6.472.225**
Total *stages*	**192.235.545**	**181.023.199**

El moviment dels imports bruts sense tenir en compte els ajustos per valoració dels actius subjectes a deteriorament pel grup durant els exercicis acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018 ha estat el següent:

En milers d'euros

	Stage 1	*Stage* 2	*Stage* 3	*Del qual: Adquirits amb deteriorament creditici*	Total
Saldo l'1 de gener de 2018	**161.415.810**	**7.505.184**	**8.134.973**	***480.525***	**177.055.967**
Traspassos entre *stages*	(3.364.981)	2.194.203	1.170.778	-	-
Stage 1	1.713.189	(1.698.333)	(14.856)	-	-
Stage 2	(4.157.125)	4.512.248	(355.123)	-	-
Stage 3	(921.045)	(619.712)	1.540.757	-	-
Augments	35.841.425	867.615	279.016	*17.774*	36.988.056
Disminucions	(28.097.540)	(1.634.236)	(2.250.806)	*(78.137)*	(31.982.582)
Traspassos a fallits	(2.680)	(346)	(857.144)	-	(860.170)
Ajustos per diferències de canvi	(136.028)	(37.452)	(4.592)	-	(178.072)
Saldo el 31 de desembre de 2018	**165.656.006**	**8.894.968**	**6.472.225**	***420.162***	**181.023.199**
Traspassos entre *stages*	(1.802.973)	619.908	1.183.065	-	-
Stage 1	5.489.037	(5.420.825)	(68.212)	-	-
Stage 2	(6.965.516)	7.321.554	(356.038)	-	-
Stage 3	(326.494)	(1.280.821)	1.607.315	-	-
Augments	50.880.311	669.178	322.849	*7.523*	51.872.338
Disminucions	(36.880.578)	(2.288.401)	(1.452.585)	*(171.815)*	(40.621.564)
Traspassos a fallits	(152)	(932)	(609.784)	-	(610.868)
Ajustos per diferències de canvi	528.809	36.431	7.199	*9.663*	572.439
Saldo el 31 de desembre de 2019	**178.381.423**	**7.931.152**	**5.922.969**	***265.533***	**192.235.544**

El desglossament dels actius classificats com a *stage* 3 per tipologia de garantia el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	31/12/2019	31/12/2018
Amb garantia hipotecària (*)	3.191.551	3.480.089
Del qual: Actius financers classificats en l'stage 3 amb garanties que cobreixen la totalitat del risc	*2.373.708*	*2.487.184*
Altres garanties reals (**)	354.338	343.581
Del qual: Actius financers classificats en l'stage 3 amb garanties que cobreixen la totalitat del risc	*184.704*	*192.788*
Resta	2.377.080	2.648.555
Total	**5.922.969**	**6.472.225**

(*) Actius amb garantia hipotecària amb risc viu inferior al 100% del valor de taxació.

(**) Inclou la resta d'actius amb garantia real.

El desglossament per àmbit geogràfic del saldo d'actius classificats com a *stage* 3 el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	31/12/2019	31/12/2018
Espanya	5.192.312	5.785.832
Regne Unit	503.588	516.602
Resta de la Unió Europea	40.710	47.458
Amèrica	146.024	76.668
Resta del món	40.336	45.665
Total	**5.922.970**	**6.472.225**

L'import dels ingressos financers acumulats i no reconeguts en el compte de pèrdues i guanys consolidat dels actius financers deteriorats puja, el 31 de desembre de 2019, a 333.191 milers d'euros, i el 31 de desembre de 2018, a 402.022 milers d'euros.

El moviment dels actius financers deteriorats donats de baixa de l'actiu per haver-se considerat remota la seva recuperació durant els exercicis 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros	
Saldo el 31 de desembre de 2017	**4.826.898**
Altes	**940.386**
Utilització del saldo del deteriorament del valor acumulat	850.289
Sanejament directe en el compte de pèrdues i guanys	5.718
Interessos contractualment exigibles	59.911
Altres conceptes	24.468
Baixes	**(335.096)**
Cobrament en efectiu de principal a les contraparts	(72.305)
Cobrament en efectiu d'interessos a les contraparts	(4.151)
Condonació	(44.311)
Prescripció	-
Refinançament o reestructuració del deute	(21)
Venda	(214.146)
Altres conceptes	(162)
Diferències de canvi	**648**
Saldo el 31 de desembre de 2018	**5.432.836**
Altes	**669.726**
Utilització del saldo del deteriorament del valor acumulat	578.035
Sanejament directe en el compte de pèrdues i guanys	36.367
Interessos contractualment exigibles	50.724
Altres conceptes	4.600
Baixes	**(1.084.717)**
Cobrament en efectiu de principal a les contraparts	(80.613)
Cobrament en efectiu d'interessos a les contraparts	(1.041)
Condonació	(29.324)
Prescripció	-
Refinançament o reestructuració del deute	(41)
Venda	(894.762)
Altres conceptes	(78.936)
Diferències de canvi	**25.924**
Saldo el 31 de desembre de 2019	**5.043.769**

Correccions de valor

L'import de les correccions de valor per deteriorament d'actius financers en els diferents epígrafs de l'actiu del balanç consolidat classificats en funció del seu risc de crèdit el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

Stage 1	**2019**	**2018**
Valors representatius de deute	234	236
Préstecs i bestretes	399.628	372.856
Bancs centrals i entitats de crèdit	191	1.539
Clientela	399.437	371.317
Total *stage 1*	**399.862**	**373.092**
Stage 2		
Valors representatius de deute	-	-
Préstecs i bestretes	268.743	324.782
Bancs centrals i entitats de crèdit	-	24
Clientela	268.743	324.759
Total *stage 2*	**268.743**	**324.782**
Stage 3		
Valors representatius de deute	-	-
Préstecs i bestretes	2.265.388	2.737.293
Bancs centrals i entitats de crèdit	300	298
Clientela	2.265.087	2.736.995
Total *stage 3*	**2.265.388**	**2.737.293**
Total *stages*	**2.933.992**	**3.435.167**

El moviment de les correccions de valor per deteriorament constituïdes pel grup per a la cobertura del risc de crèdit durant els exercicis 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	Determinada individualment		Determinada col·lectivament			Total
	Stage 2	*Stage* 3	*Stage* 1	*Stage* 2	*Stage* 3	
Saldo l'1 de gener de 2018 (*)	**39.594**	**857.590**	**638.877**	**360.671**	**2.836.309**	**4.733.041**
Moviments amb reflex en resultats d'insolvències (**)	**15.116**	**72.482**	**(75.831)**	**79.771**	**427.520**	**519.058**
Augments per originació	-	-	174.318	-	-	174.318
Canvis per variació del risc de crèdit	13.404	100.904	(154.297)	114.568	466.534	541.113
Altres moviments	1.712	(28.422)	(95.852)	(34.797)	(39.014)	(196.373)
Moviments sense reflex en resultats d'insolvències	**(27.807)**	**(192.959)**	**(188.411)**	**(142.543)**	**(1.262.468)**	**(1.814.188)**
Traspassos entre *stages*	(27.807)	91.167	18.401	(99.172)	17.411	-
Stage 1	(1.532)	(20.746)	135.809	(67.168)	(46.363)	-
Stage 2	2.994	(496)	(78.873)	158.017	(81.642)	-
Stage 3	(29.269)	112.409	(38.535)	(190.021)	145.416	-
Utilització de provisions constituïdes	-	(277.292)	(6.192)	(42.938)	(1.124.688)	(1.451.110)
Altres moviments (***)	-	(6.834)	(200.620)	(433)	(155.191)	(363.078)
Ajustos per diferències de canvi	**(19)**	**(1.077)**	**(1.544)**	**(38)**	**(66)**	**(2.744)**
Saldo el 31 de desembre de 2018	**26.884**	**736.036**	**373.091**	**297.861**	**2.001.295**	**3.435.167**
Moviments amb reflex en resultats d'insolvències (**)	**(5.113)**	**110.129**	**(22.871)**	**119.756**	**347.568**	**549.469**
Augments per originació	-	-	244.151	-	-	244.151
Canvis per variació del risc de crèdit	(4.738)	101.761	(158.349)	89.180	420.152	448.006
Altres moviments	(375)	8.368	(108.673)	30.576	(72.583)	(142.687)
Moviments sense reflex en resultats d'insolvències	**(5.630)**	**(355.166)**	**45.709**	**(167.430)**	**(577.101)**	**(1.059.618)**
Traspassos entre *stages*	(5.629)	104.483	46.026	(128.792)	(16.087)	-
Stage 1	(1.832)	(5.359)	137.436	(109.553)	(20.691)	-
Stage 2	2.763	(570)	(65.503)	95.188	(31.878)	-
Stage 3	(6.560)	110.412	(25.907)	(114.427)	36.482	-
Utilització de provisions constituïdes	(1)	(456.919)	(225)	(38.306)	(451.725)	(947.176)
Altres moviments (***)	-	(2.729)	(92)	(332)	(109.288)	(112.442)
Ajustos per diferències de canvi	**8**	**527**	**3.933**	**2.406**	**2.100**	**8.974**
Saldo el 31 de desembre de 2019	**16.149**	**491.526**	**399.862**	**252.593**	**1.773.862**	**2.933.992**

(*) Incorpora l'impacte de la primera aplicació de la NIIF 9, que ha suposat un increment de les correccions de valor per deteriorament per import de 992.586 milers d'euros.

(**) Aquesta xifra, l'amortització amb càrrec a resultats d'actiu financers deteriorats donats de baixa de l'actiu i la recuperació de fallits s'han registrat amb contrapartida en l'epígraf de "Deteriorament del valor o (-) reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats i pèrdues o (-) guanys nets per modificació" (vegeu la nota 34).

(***) Correspon, principalment, al traspàs de 112.442 milers d'euros en l'exercici 2019 per a la cobertura del risc de crèdit a actius no corrents en venda (vegeu la nota 13) i a inversions immobiliàries (vegeu la nota 15). En l'exercici 2018 corresponia, principalment, al traspàs de 200.615 milers d'euros de correccions de valor per deteriorament constituïdes per cobrir desenllaços de contingències relacionades amb les clàusules terra i al traspàs de 162.463 milers d'euros per a la cobertura del risc de crèdit a actius no corrents en venda i a inversions immobiliàries.

El desglossament per àmbit geogràfic del saldo de correccions de valor per deteriorament d'actius el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Espanya	2.557.901	3.051.311
Regne Unit	235.516	252.032
Resta de la Unió Europea	34.042	32.266
Amèrica	72.288	61.752
Resta del món	34.245	37.806
Total	**2.933.992**	**3.435.167**

Anàlisi de sensibilitat de les principals variables dels escenaris macroeconòmics

A continuació es presenta una anàlisi de sensibilitat del *cost of risk* i del seu impacte per *stage* davant desviacions, *ceteris paribus*, de l'escenari macroeconòmic real, respecte a l'escenari macroeconòmic base més probable previst en el pla de negoci del grup. A continuació, es desglossa el resultat d'aquesta anàlisi:

	Canvi en la variable	Impacte en *cost of risk*	*Del qual: stage 2*	*Del qual: stage 3*
Desviació del creixement del PIB	- 100 pb	+ 7 pb	+ 2 pb	+ 4 pb
	+ 100 pb	- 6 pb	- 2 pb	- 3 pb
Desviació de la taxa d'atur	+ 350 pb	+ 10 pb	+ 2 pb	+ 6 pb
	- 350 pb	- 8 pb	- 3 pb	- 5 pb
Desviació del creixement del preu de l'habitatge	- 300 pb	+ 14 pb	+ 2 pb	+ 11 pb
	+ 300 pb	- 7 pb	- 3 pb	- 4 pb

Nota 12 – Derivats - comptabilitat de cobertures d'actiu i passiu

Gestió de cobertures

A continuació, es descriuen les principals cobertures contractades pel grup:

Cobertura del risc de tipus d'interès

A partir del posicionament del balanç i de la situació i les perspectives de mercat, es proposen i s'acorden estratègies de mitigació del risc de tipus d'interès que adeqüin aquest posicionament al desitjat pel grup. Amb aquest objectiu, el grup Banc Sabadell estableix estratègies de cobertura de risc de tipus d'interès de les posicions que no formen part de la cartera de negociació, i per fer-ho s'utilitzen instruments derivats ja siguin de valor raonable o de fluxos d'efectiu i es distingeixen en funció de les partides cobertes:

- Macrocobertures: cobertures destinades a mitigar el risc de masses del balanç.
- Microcobertures: cobertures destinades a mitigar el risc d'un actiu o passiu en particular.

Quan es designa una operació com de cobertura, es fa des del moment inicial de l'operació o dels instruments inclosos en aquesta cobertura, i s'elabora un document que dona cabuda a l'estratègia de cobertura en què es defineix en termes de gestió i comptabilitat i se n'estableix la governança. En aquest document s'identifica clarament la partida o les partides cobertes i l'instrument o els instruments de cobertura, el risc que es pretén cobrir i els criteris o les metodologies seguits pel grup per a l'avaluació de l'efectivitat.

El grup opera amb les següents tipologies de cobertures destinades a mitigar el risc estructural de tipus d'interès:

- Valor raonable: cobertures de l'exposició als canvis en el valor raonable d'actius o passius reconeguts en el balanç, o bé d'una porció identificada d'aquests actius, passius, que sigui atribuïble al risc de tipus d'interès. Es fan servir per mantenir estable el valor econòmic.

  Les principals tipologies de partides del balanç cobertes són:

  - Préstecs a tipus fix recollits en la cartera d'inversió creditícia.
  - Valors representatius de deute de la cartera d'"*Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global*" i de la cartera "*Actius financers a cost amortitzat*".
  - Passius a tipus fix entre els quals s'inclouen dipòsits a termini fix i operacions de finançament de l'entitat en mercat de capitals.

  Banc Sabadell opera generalment amb macrocobertures de balanç, tant d'actiu com de passiu, mentre que TSB ho fa amb macrocobertures, si es tracta de préstecs a tipus fix o dipòsits, i amb microcobertures per a valors representatius de deute o operacions de finançament de l'entitat en mercat de capitals, per a les quals es contracten derivats que, típicament, tenen un nominal idèntic al de la partida coberta i les mateixes característiques financeres.

En cas que la cobertura sigui d'actiu, el grup entra en un *swap* pagament fix/rebut variable, mentre que si és de passiu entra en un *swap* pagament variable/rebut fix. La contractació d'aquests derivats pot ser al comptat o bé a termini. El risc cobert és el risc de tipus d'interès derivat de l'impacte d'una variació potencial del tipus d'interès lliure de risc que provoqui variacions de valor de les masses del balanç cobertes. S'exclou, per tant, de la cobertura qualsevol altre risc present en les partides cobertes diferent del risc de tipus d'interès lliure de risc.

Per avaluar l'efectivitat des de l'inici de la cobertura es fa un test retrospectiu en què es compara la variació mensual acumulada de valor raonable de la partida coberta amb la variació mensual acumulada de valor raonable del derivat de cobertura. A més a més, s'avalua l'efectivitat de manera prospectiva comprovant que els canvis futurs en el valor raonable de les masses del balanç cobertes es compensen amb els canvis futurs en el valor raonable del derivat.

- Fluxos d'efectiu: cobertura de l'exposició a la variació dels fluxos d'efectiu que s'atribueix a un risc particular associat amb un actiu o passiu prèviament reconegut, o a una transacció prevista altament probable, i que pugui afectar el resultat de l'exercici. Es fan servir per reduir la volatilitat del marge d'interessos.

  Les principals tipologies de partides del balanç cobertes són:

  - Préstecs hipotecaris a tipus variable referenciats a l'EURIBOR hipotecari.
  - Passius a tipus variable referenciats a l'EURIBOR 3 mesos.

  Banc Sabadell opera generalment amb macrocobertures de balanç, tant d'actiu com de passiu, mentre que TSB ho fa també amb macrocobertures d'emissions pròpies a tipus variable per a les quals es contracten derivats que, típicament, tenen un nominal idèntic al de la partida coberta i les mateixes característiques financeres.

  En cas que la cobertura sigui d'actiu, el grup entra en un *swap* pagament variable/rebut fix, mentre que si és de passiu entra en un *swap* pagament fix/rebut variable. La contractació d'aquests derivats pot ser al comptat o bé a termini. El risc cobert és el risc de tipus d'interès derivat d'una potencial variació del tipus d'interès de referència sobre els interessos meritats a futur de les masses del balanç cobertes. S'exclouen expressament de la cobertura el marge o prima de risc de crèdit que, sumats a l'índex de referència, configuren el tipus d'interès contractual aplicable a les masses del balanç cobertes.

  Per avaluar l'efectivitat des de l'inici de la cobertura es fa un test retrospectiu en què es compara la variació acumulada de valor raonable de la partida coberta amb la variació acumulada de valor raonable del derivat de cobertura. Així mateix, s'avalua l'efectivitat de manera prospectiva comprovant que les masses cobertes, els fluxos d'efectiu esperats, segueixen sent altament probables.

Possibles causes d'inefectivitat parcial o total poden sorgir de variacions en la suficiència de la cartera de les masses del balanç cobertes o bé de les diferències en les característiques contractuals d'aquestes en relació amb els derivats de cobertura.

El grup, amb periodicitat mensual, calcula les mètriques de risc de tipus d'interès i estableix estratègies de cobertura d'acord amb el marc d'apetència pel risc fixat. Per tant, es duu a terme una gestió, establint cobertures o bé discontinuant-les, en funció de l'evolució de les masses del balanç anteriorment descrites dins el marc de gestió i control definit pel grup a través dels documents de polítiques i procediments.

Cobertures d'inversió neta en negocis a l'estranger

Les posicions de les filials i les sucursals a l'estranger comporten implícitament exposició al risc de tipus de canvi, que es gestiona fent cobertures mitjançant l'ús de contractes a termini.

Els venciments d'aquests instruments es renoven periòdicament a partir de criteris de prudència i expectativa.

Informació de les cobertures de l'exercici 2019

El desglossament del valor nominal i el valor raonable dels instruments de cobertura el 31 de desembre de 2019 i 2018, tenint en compte la categoria de risc i el tipus de cobertura, és el següent:

En milers d'euros

	2019			2018		
	Nominal	Actiu	Passiu	Nominal	Actiu	Passiu
Microcobertures:						
Cobertures del valor raonable	**7.245.991**	**55.400**	**67.932**	**13.000.928**	**47.422**	**82.045**
Risc de tipus de canvi	1.976	113	-	57.838	347	58
D'operacions de passiu (A)	-	-	-	*5.000*	-	*58*
D'inversions permanents	-	-	-	-	-	-
De partides no monetàries (B)	*1.976*	*113*	-	*52.838*	*347*	-
Risc de tipus d'interès	5.185.382	48.275	57.533	10.983.284	47.041	55.117
D'operacions de passiu (A)	*468.381*	*9.882*	*1.010*	*3.708.940*	*12.139*	*16.266*
D'operacions d'actiu (C)	*4.717.001*	*38.393*	*56.523*	*7.274.344*	*34.902*	*38.851*
Risc d'accions	2.058.633	7.012	10.399	1.959.806	34	26.870
D'operacions de passiu (A)	*2.058.633*	*7.012*	*10.399*	*1.959.806*	*34*	*26.870*
Cobertures dels fluxos d'efectiu	**5.931.234**	**238.985**	**17.570**	**6.443.227**	**140.787**	**13.150**
Risc de tipus de canvi	317.492	51.254	-	554.999	72.952	-
De partides no monetàries (D)	*317.492*	*51.254*	-	*554.999*	*72.952*	-
Risc de tipus d'interès	3.602.746	6.171	17.335	3.636.428	77	9.123
De transaccions futures (E)	*223.319*	*3.384*	-	*786.546*	-	*7.254*
D'operacions de passiu (A)	*500.525*	*2.753*	*14.663*	-	-	-
D'operacions de titulització (F)	*2.878.902*	*34*	*2.672*	*2.844.909*	-	*1.869*
Resta	-	-	-	*4.973*	*77*	-
Risc d'accions	9.996	-	100	800	1	3
D'operacions de passiu (G)	*9.996*	-	*100*	*800*	*1*	*3*
Altres riscos	2.001.000	181.560	135	2.251.000	67.757	4.024
De bons vinculats a la inflació (H)	*2.001.000*	*181.560*	*135*	*2.251.000*	*67.757*	*4.024*
Cobertures d'inversió neta de negocis a l'estranger	**1.648.059**	**2.678**	**25.212**	**2.155.118**	**5.315**	**22.956**
Risc de tipus de canvi (I)	*1.648.059*	*2.678*	*25.212*	2.155.118	5.315	22.956
Macrocobertures:						
Cobertures del valor raonable	**23.279.606**	**171.453**	**605.689**	**23.356.122**	**87.174**	**493.492**
Risc de tipus d'interès	23.279.606	171.453	605.689	23.356.122	87.174	493.492
D'operacions de passiu (J)	*10.735.569*	*161.693*	*7.132*	*10.571.060*	*60.863*	*20.778*
D'operacions d'actiu (K)	*12.544.037*	*9.760*	*598.557*	*12.785.062*	*26.311*	*472.714*
Cobertures dels fluxos d'efectiu	**400.000**	**-**	**12.366**	**2.050.000**	**21.277**	**21.996**
Risc de tipus d'interès	400.000	-	12.366	2.050.000	21.277	21.996
D'operacions de passiu (L)	*400.000*	-	*12.366*	*700.000*	-	*21.996*
D'operacions d'actiu (M)	-	-	-	*1.350.000*	*21.277*	-
Total	**38.504.890**	**468.516**	**728.769**	**47.005.395**	**301.975**	**633.639**
Per moneda:						
En euros	*18.817.424*	*357.989*	*382.743*	25.734.732	182.794	242.786
En moneda estrangera	*19.687.466*	*110.527*	*346.026*	21.270.663	119.181	390.853
Total	**38.504.890**	**468.516**	**728.769**	**47.005.395**	**301.975**	**633.639**

La tipologia de cobertures segons la seva composició, identificades en la taula, són les següents:

A. Microcobertures de tipus d'interès d'operacions de finançament de l'entitat en mercat de capitals, operacions de dipòsits a termini i comptes a la vista contractades amb clients, registrades en l'epígraf de "*Passius financers a cost amortitzat*". El 31 de desembre de 2019, les microcobertures de tipus d'interès de comptes a la vista contractades amb clients no estan vigents.
B. Microcobertures de tipus de canvi d'operacions de renda variable, registrades en l'epígraf "*Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global*" i "*Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats*". El 31 de desembre de 2019, les microcobertures de tipus de canvi d'operacions de renda variable registrades en l'epígraf "*Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global*" no estan vigents.
C. Microcobertures d'operacions compostes per préstecs amb clients, registrats en l'epígraf d'"*Actius financers a cost amortitzat*", i de valors representatius de deute classificats en la cartera de valor raonable amb canvis en un altre resultat global i a cost amortitzat.
D. Microcobertures de tipus de canvi per reduir la volatilitat davant variacions del tipus de canvi en els bons de titulització, registrats en l'epígraf de "*Passius financers a cost amortitzat*", i transaccions futures en divisa. El 31 de desembre de 2019, les microcobertures de tipus de canvi de transaccions futures en divisa no estan vigents.
E. Microcobertures de tipus d'interès de transaccions futures, principalment de títols de renda fixa. L'entitat designa com a element de cobertura els contractes derivats que es liquidaran pel seu import brut mitjançant la transmissió de l'actiu subjacent (segons el preu contractat), que, d'acord amb les guies d'implementació de la NIC 39, es poden considerar com a cobertura de fluxos d'efectiu respecte a la contraprestació que es liquidarà en una transacció futura que es produirà per la liquidació del mateix derivat en termes bruts. En cas de no haver contractat el derivat, el grup estaria exposat a la variabilitat en el preu.
F. Operacions de microcobertura efectuades pels fons de titulització del grup.
G. Microcobertures d'operacions de dipòsits a termini contractats amb clients que es troben en període de comercialització.
H. Microcobertures de tipus d'interès de bons vinculats a la inflació, registrats en els epígrafs "*Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global*" i "*Actius financers a cost amortitzat*". El banc ha contractat permutes financeres per cobrir la variació en els fluxos d'efectiu futurs que seran liquidats pels bons inflació.
I. En les cobertures de tipus de canvi d'inversions permanents, actualment s'estan cobrint 573 milions de lliures esterlines i 10.418 milions de *pesos* mexicans corresponents a participacions en empreses del grup (1.368 milions de lliures esterlines i 11.050 milions de *pesos* mexicans el 31 de desembre de 2018), i 200 milions de dòlars estatunidencs corresponents a inversions en sucursals a l'estranger (40 milions de dòlars estatunidencs el 31 de desembre de 2018). Totes aquestes cobertures es duen a terme mitjançant operaciones *forward* de divisa.
J. Macrocobertures d'operacions de finançament de l'entitat en mercat de capitals i operacions de dipòsits a termini i comptes a la vista contractades amb clients, registrades en l'epígraf de "*Passius financers a cost amortitzat*".
K. Macrocobertures de valors representatius de deute classificats en la cartera de valor raonable amb canvis en un altre resultat global i a cost amortitzat, i de préstecs hipotecaris a tipus fix concedits a clients (registrats en l'epígraf d'"*Actius financers a cost amortitzat*").
L. Macrocobertures dels fluxos d'efectiu amb l'objectiu de reduir la volatilitat del marge d'intermediació per variacions de tipus d'interès per a un horitzó temporal d'un any. Així, aquesta macrocobertura cobreix els fluxos d'efectiu futurs en funció de l'exposició neta d'una cartera formada per passius a tipus variable, registrats en l'epígraf "*Passius financers a cost amortitzat*". El tipus mitjà de les permutes financeres de tipus d'interès utilitzades per a aquesta cobertura és del -0,40% (-0,32% el 31 de desembre de 2018).
M. Macrocobertures de préstecs hipotecaris a tipus variable concedits a clients, registrats en l'epígraf d'"*Actius financers a cost amortitzat*". El 31 de desembre de 2019, la macrocobertura de préstecs hipotecaris a tipus variable concedits a clients no està vigent. El tipus mitjà de les permutes financeres de tipus d'interès utilitzades per a aquesta cobertura era del -0,18% el 31 de desembre de 2018.

A continuació es mostra el perfil de venciments dels instruments de cobertura utilitzats pel grup el 31 de desembre de 2019 i 2018:

En milers d'euros

	2019					
	Nominal					
	Fins a 1 mes	Entre 1 i 3 mesos	Entre 3 i 12 mesos	Entre 1 i 5 anys	Més de 5 anys	Total
Risc de tipus de canvi	706.675	921.589	339.263	-	-	**1.967.527**
Risc de tipus d'interès	1.869.952	223.319	4.140.362	12.038.165	14.195.936	**32.467.734**
Risc d'accions	15.406	59.835	242.785	1.717.835	32.768	**2.068.629**
Altres riscos	-	-	-	11.000	1.990.000	**2.001.000**
Total	**2.592.033**	**1.204.743**	**4.722.410**	**13.767.000**	**16.218.704**	**38.504.890**

En milers d'euros

	2018					
	Nominal					
	Fins a 1 mes	Entre 1 i 3 mesos	Entre 3 i 12 mesos	Entre 1 i 5 anys	Més de 5 anys	Total
Risc de tipus de canvi	827.595	1.561.679	23.675	355.006	-	**2.767.955**
Risc de tipus d'interès	6.954.835	733.234	3.122.764	16.008.965	13.206.036	**40.025.834**
Risc d'accions	4.600	263.626	288.737	1.378.902	24.741	**1.960.606**
Altres riscos	-	-	-	261.000	1.990.000	**2.251.000**
Total	**7.787.030**	**2.558.539**	**3.435.176**	**18.003.873**	**15.220.777**	**47.005.395**

No s'han dut a terme en els exercicis 2019 i 2018 reclassificacions des del patrimoni net al compte de pèrdues i guanys consolidat per cobertures de fluxos d'efectiu i d'inversió neta de negocis a l'estranger per a transaccions que finalment no s'hagin executat.

La taula següent presenta informació comptable dels elements coberts per les microcobertures de valor raonable contractades pel grup:

En milers d'euros

	2019					2018	
	Import comptable de l'element cobert		Ajustos de valor raonable acumulats en l'element cobert		Import acumulat dels ajustos dels elements coberts per als quals la comptabilitat de cobertura ja no aplica	Import comptable de l'element cobert	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu		Actiu	Passiu
Microcobertures:							
Cobertures del valor raonable							
Risc de tipus de canvi	-	-	-	-	-	52.838	4.984
Risc de tipus d'interès	4.074.896	532.354	(22.345)	10.090	18.312	7.033.252	3.755.456
Risc d'accions	-	2.182.389	-	28.272	(28)	-	2.052.016
Total	**4.074.896**	**2.714.743**	**(22.345)**	**38.362**	**18.284**	**7.086.090**	**5.812.456**

En relació amb les macrocobertures de valor raonable, l'import comptable dels elements coberts registrat en l'actiu i el passiu corresponent a l'exercici 2019 ha pujat a 28.007.949 i 51.284.438 milers d'euros, respectivament (16.067.394 i 55.300.022 milers d'euros el 2018, respectivament). Així mateix, els ajustos de valor raonable sobre els elements coberts pugen a 249.552 i 234.537 milers d'euros el 31 de desembre de 2019, respectivament (56.972 i 36.502 milers d'euros el 31 de desembre de 2018).

En relació amb les cobertures de valor raonable, les pèrdues i els guanys reconeguts en els exercicis de 2019 i 2018, tant dels instruments de cobertura com dels elements coberts, es desglossen a continuació:

En milers d'euros

	2019		2018	
	Instruments de cobertura	Elements coberts	Instruments de cobertura	Elements coberts
Microcobertures	**(139.860)**	**139.610**	**(93.700)**	**89.053**
Actius a tipus fix	(53.512)	53.574	(49.663)	45.989
Mercat de capitals	(12.052)	12.242	(15.011)	14.561
Passius a tipus fix	24.045	(24.354)	(13.214)	12.594
Actius en moneda estrangera	(98.341)	98.148	(15.812)	15.909
Macrocobertures	**(143.466)**	**143.309**	**(11.728)**	**38.895**
Mercat de capitals i passius a tipus fix	132.659	(133.410)	80.892	(61.467)
Actius a tipus fix	(276.125)	276.719	(92.620)	100.362
Total	**(283.326)**	**282.919**	**(105.428)**	**127.948**

En les cobertures de flux d'efectiu, els imports que van ser reconeguts en el patrimoni net consolidat durant l'exercici i els imports que van ser donats de baixa del patrimoni net consolidat i inclosos en els resultats durant l'exercici s'informen en l'estat total de canvis en el patrimoni net del grup.

L'import de la ineficàcia en els resultats de l'exercici 2019 relacionada amb les cobertures de fluxos d'efectiu ha pujat a unes pèrdues de 508 milers d'euros (602 milers d'euros de pèrdues en l'exercici 2018).

Nota 13 – Actius no corrents i actius i passius inclosos en grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda

El desglossament d'aquests epígrafs dels balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Actiu	**976.084**	**7.409.293**
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	-	-
Préstecs i bestretes	1.850	421.422
Entitats de crèdit	-	14
Clientela	1.850	421.408
Valors representatius de deute	-	-
Instruments de patrimoni	-	-
Exposició immobiliària	915.557	6.920.693
Actiu tangible d'ús propi	30.967	104.451
Inversions immobiliàries	-	20.533
Actiu adjudicat	884.590	6.795.709
Cedits en arrendament operatiu	13.141	8.608
Resta dels altres actius	45.536	58.570
Correccions de valor per deteriorament	**(211.881)**	**(2.822.370)**
Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	**764.203**	**4.586.923**
Passiu		
Passius financers a cost amortitzat	4.016	44.150
Passius per impostos	2.759	7.489
Passius emparats per contractes d'assegurança o reassegurança	-	-
Resta	3.380	30.966
Passius inclosos en grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	**10.155**	**82.605**

L'actiu tangible d'ús propi correspon principalment a locals comercials.

En relació amb els actius procedents d'adjudicacions, un 91,01% del saldo correspon a actius residencials, un 8,53% a actius industrials i un 0,46% a agrícola.

El termini mitjà en què els actius es mantenen en la categoria d'"*Actius no corrents i actius i passius inclosos en grups alienables d' elements que s' han classificat com a mantinguts per a la venda - actius adjudicats*" és de 23,2 mesos en l'exercici 2019 (vegeu en la nota 4 les polítiques per alienar o disposar per una altra via d'aquests actius).

El percentatge d'actius adjudicats venuts amb finançament al comprador el 2019 ha estat d'un 12,19% (el 2018 va ser d'un 20,74%).

El moviment d'"*Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda*" durant els exercicis de 2019 i 2018 ha estat el següent:

En milers d'euros

	Nota	Actius no corrents en venda
Cost:		
Saldos el 31 de desembre de 2017		**3.559.232**
Altes		1.011.285
Baixes		(1.831.457)
Traspassos d'insolvències (*)		(169.904)
Altres traspassos/reclassificacions		4.840.137
Saldos el 31 de desembre de 2018		**7.409.293**
Altes		489.292
Baixes		(6.979.478)
Traspassos d'insolvències (*)		(112.400)
Altres traspassos/reclassificacions		169.377
Saldos el 31 de desembre de 2019		**976.084**
Correccions de valor per deteriorament:		
Saldos el 31 de desembre de 2017		**997.488**
Dotació amb impacte en resultats	37	708.949
Reversió amb impacte en resultats	37	(636.650)
Utilitzacions		(1.103.674)
Altres traspassos/reclassificacions		2.856.256
Saldos el 31 de desembre de 2018		**2.822.370**
Dotació amb impacte en resultats	37	345.881
Reversió amb impacte en resultats	37	(176.668)
Utilitzacions		(2.857.647)
Altres traspassos/reclassificacions		77.945
Saldos el 31 de desembre de 2019		**211.881**
Saldos nets el 31 de desembre de 2018		**4.586.923**
Saldos nets el 31 de desembre de 2019		**764.203**

(*) Fons procedent de correccions de valor constituïdes per la cobertura del risc de crèdit.

El detall del valor net comptable dels traspassos mostrats en la taula anterior és el següent:

En milers d'euros

	Nota	2019	2018
Préstecs i bestretes		1.064	409.129
Actius tangibles	15	29.170	865.165
Existències	17	51.925	697.533
Resta		9.273	12.054
Total		**91.432**	**1.983.881**

La variació del saldo d'aquest epígraf durant l'exercici 2019 es deu, fonamentalment, al tancament de les transaccions acordades en l'exercici 2018 descrites en la nota 2 (transmissió de les carteres Challenger i Coliseum a Cerberus, venda de Solvia Servicios Inmobiliarios, S.L. a Intrum Holding Spain, S.A.U. I transmissió d'una cartera de crèdits i actius immobiliaris a Deutsche Bank i a Carval Investors).

Nota 14 – Inversions en negocis conjunts i associades

El moviment d'aquest epígraf dels balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

Saldo el 31 de desembre de 2017	**575.644**
Addicions/retirades en el perímetre	-
Per resultats de l'exercici	56.554
Per adquisició o ampliació de capital (*)	46.178
Per venda o dissolució	(3.894)
Per dividends	(83.772)
Per traspàs	(11.800)
Per deterioraments, ajustos de valoració, diferències de conversió i altres	(3.970)
Saldo el 31 de desembre de 2018	**574.940**
Addicions/retirades en el perímetre	150.669
Per resultats de l'exercici	56.551
Per adquisició o ampliació de capital (*)	14.653
Per venda o dissolució	(53.328)
Per dividends	(55.416)
Per traspàs	57.930
Per deterioraments, ajustos de valoració, diferències de conversió i altres	(12.069)
Saldo el 31 de desembre de 2019	**733.930**

(*) Vegeu-ho en l'estat de fluxos d'efectiu.

En l'apartat de l'estat de fluxos d'efectiu "*Activitats d'inversió – Cobraments per inversions en negocis conjunts i associades*" es presenta un import de 114.615 milers d'euros corresponents a 53.328 milers d'euros per vendes o dissolució, 55.416 milers d'euros per dividends cobrats i 5.871 milers d'euros pel resultat de les baixes o liquidacions incloses en el detall de l'Annex I. D'altra banda, en l'apartat "*Activitats d'inversió – Pagaments per inversions en negocis conjunts i associades*" d'aquest estat es presenta un import de 14.653 milers d'euros corresponent a les adquisicions dutes a terme en l'exercici 2019.

Les principals altes i baixes dels exercicis 2019 i 2018 de societats participades s'indiquen en l'Annex I.

Dins l'apartat addicions i retirades del perímetre s'inclou l'alta de Promontoria Challenger I. S.A. (vegeu la nota 2), el valor comptable de la qual puja a 161.958 milers d'euros el 31 de desembre de 2019.

El 31 de desembre de 2019 hi ha un fons de comerç vinculat a les inversions en negocis conjunts i associades corresponent a la participada Solvia Servicios Inmobiliarios, S.L.U. per un import de 29.037 milers d'euros. Aquest fons de comerç ha sorgit com a conseqüència de la posada a valor raonable de la participació mantinguda en aquesta entitat després de la venda del 80% del seu capital social a un tercer aliè al grup (vegeu la nota 2).

El 31 de desembre de 2019 i 2018 no hi havia cap acord de suport ni cap altre tipus de compromís contractual significatiu del banc ni de les entitats dependents a les entitats associades.

La conciliació entre la inversió del grup en societats participades i el saldo de l'epígraf "*Inversions en negocis conjunts i associades*" és la següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Inversió del grup en participades (Annex I)	446.496	291.056
Aportacions per resultats acumulats	310.830	262.859
Ajustos de valor	(23.396)	21.025
Total	**733.930**	**574.940**

A continuació es presenten les dades financeres més rellevants de la inversió considerada individualment significativa, BanSabadell Vida, el 31 de desembre de 2019 i 2018, entitat associada a través de la qual Banc Sabadell completa la seva oferta a clients mitjançant la distribució dels seus productes d'assegurança a través de la xarxa de sucursals del banc:

En milers d'euros

	BanSabadell Vida (*)	
	2019	**2018**
Total actiu	11.202.448	10.072.813
Del qual: inversions financeres	*10.033.236*	*9.307.566*
Total passiu	10.531.615	9.408.757
Del qual: provisions tècniques	*9.198.607*	*9.043.282*
Resultat del compte tècnic de vida	110.618	73.361
Del qual: primes imputades a l'exercici	*1.668.940*	*2.404.090*
Del qual: sinistralitat de l'exercici	*(1.471.879)*	*(1.574.663)*
Del qual: rendiment financer tècnic	*129.928*	*143.423*

(*) Dades extretes dels registres comptables de BanSabadell Vida sense tenir en compte ajustos de consolidació ni el percentatge de participació del grup.

El 31 de desembre de 2019 i 2018 l'import comptable de la inversió en Bansabadell Vida, S.A. puja a 291.429 i 312.803 milers d'euros, respectivament. El 31 de desembre de 2019 i 2018 l'import agregat comptable de les inversions en entitats associades considerades individualment no significatives és de 442.501 i 262.137 milers d'euros, respectivament.

Nota 15 – Actius tangibles

El desglossament d'aquest epígraf dels balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019				2018			
	Cost	**Amortització**	**Deterioramen t**	**Valor net**	**Cost**	**Amortització**	**Deteriorame nt**	**Valor net**
Immobilitzat material	**4.567.235**	**(1.595.540)**	**(23.925)**	**2.947.770**	**3.273.845**	**(1.461.375)**	**(15.788)**	**1.796.682**
D'ús propi (*):	4.200.109	(1.543.640)	(17.985)	2.638.484	2.933.404	(1.396.127)	(10.301)	1.526.976
Equips informàtics i les seves instal·lacions	525.018	(370.452)	-	154.566	510.945	(378.773)	-	132.172
Mobiliari, vehicles i resta d'instal·lacions	1.274.106	(698.969)	(4.078)	571.059	1.276.404	(691.182)	(4.078)	581.144
Edificis	2.312.108	(459.600)	(13.907)	1.838.601	1.094.086	(309.497)	(6.223)	778.366
Obres en curs	53.371	-	-	53.371	7.987	(1)	-	7.986
Altres	35.506	(14.619)	-	20.887	43.982	(16.674)	-	27.308
Cedit en arrendament operatiu	367.126	(51.900)	(5.940)	309.286	340.441	(65.248)	(5.487)	269.706
Inversions immobiliàries	**614.308**	**(43.381)**	**(56.298)**	**514.629**	**821.885**	**(47.970)**	**(72.894)**	**701.021**
Edificis	610.531	(42.796)	(55.752)	511.983	818.128	(47.444)	(72.362)	698.322
Finques rústiques, parcel·les i solars	3.777	(585)	(546)	2.646	3.757	(526)	(532)	2.699
Total	**5.181.543**	**(1.638.921)**	**(80.223)**	**3.462.399**	**4.095.730**	**(1.509.345)**	**(88.682)**	**2.497.703**

(*) El 31 de desembre de 2019, el cost de l'immobilitzat material d'ús propi inclou els actius per dret d'ús corresponents als actius tangibles arrendats en què el grup actua com a arrendatari per un import de 1.192.180 milers d'euros, dels quals s'han amortitzat 113.940 milers d'euros en la data esmentada (vegeu l'apartat 'NIIF 16 - Arrendaments' de la nota 1).

El moviment durant els exercicis de 2019 i 2018 del saldo de l'epígraf d'"*Actius tangibles*" ha estat el següent:

En milers d'euros

	Nota	Ús propi - Edificis, obres en curs i altres	Ús propi - Equips informàtics, mobiliari i instal·lacions	Inversions immobiliàries	Cedit en arrendament operatiu	Total
Cost:						
Saldos el 31 de desembre de 2017		**1.214.502**	**1.863.907**	**2.483.103**	**299.611**	**5.861.123**
Altes		17.279	100.697	76.758	105.796	300.530
Baixes		(24.052)	(142.650)	(513.080)	(64.631)	(744.413)
Traspassos d'insolvències (*)		-	-	(6.266)	-	(6.266)
Altres traspassos		(59.512)	(33.799)	(1.218.629)	(260)	(1.312.200)
Tipus de canvi		(2.162)	(806)	-	(75)	(3.044)
Saldos el 31 de desembre de 2018		**1.146.055**	**1.787.349**	**821.885**	**340.441**	**4.095.730**
Altes (**)		1.303.088	103.462	25.255	120.821	1.552.626
Baixes		(51.950)	(110.943)	(202.257)	(94.606)	(459.756)
Traspassos d'insolvències (*)		-	-	(42)	-	(42)
Altres traspassos		(10.856)	14.645	(30.533)	-	(26.744)
Tipus de canvi		14.648	4.611	-	470	19.729
Saldos el 31 de desembre de 2019		**2.400.985**	**1.799.124**	**614.308**	**367.126**	**5.181.543**
Amortització acumulada:						
Saldos el 31 de desembre de 2017		**311.727**	**1.116.156**	**122.586**	**62.491**	**1.612.960**
Altes		34.064	109.658	38.084	39.253	221.060
Baixes		(9.397)	(138.093)	(46.972)	(31.917)	(226.379)
Altres traspassos		(9.084)	(17.230)	(65.728)	(4.534)	(96.577)
Tipus de canvi		(1.138)	(536)	-	(44)	(1.718)
Saldos el 31 de desembre de 2018		**326.172**	**1.069.955**	**47.970**	**65.248**	**1.509.345**
Altes (***)		149.305	109.231	13.374	45.479	317.389
Baixes		(3.032)	(116.898)	(11.951)	(58.503)	(190.384)
Altres traspassos		(5.497)	3.545	(6.012)	-	(7.964)
Tipus de canvi		7.271	3.588	-	(324)	10.535
Saldos el 31 de desembre de 2019		**474.219**	**1.069.421**	**43.381**	**51.900**	**1.638.921**
Pèrdues per deteriorament:						
Saldos el 31 de desembre de 2017		**16.914**	**8.580**	**395.724**	**422**	**421.640**
Dotació amb impacte en resultats	35	-	-	211.212	-	211.212
Reversió amb impacte en resultats	35	(907)	-	(149.877)	-	(150.784)
Utilitzacions		(78)	(4.502)	(38.105)	(243)	(42.927)
Altres traspassos		(9.706)	-	(346.060)	5.308	(350.458)
Saldos el 31 de desembre de 2018		**6.223**	**4.078**	**72.894**	**5.487**	**88.682**
Dotació amb impacte en resultats	35	16	-	25.360	-	25.376
Reversió amb impacte en resultats	35	-	-	(30.093)	-	(30.093)
Utilitzacions		(409)	-	(14.176)	453	(14.132)
Altres traspassos		8.077	-	2.313	-	10.390
Saldos el 31 de desembre de 2019		**13.907**	**4.078**	**56.298**	**5.940**	**80.223**
Saldos nets el 31 de desembre de 2018		**813.660**	**713.316**	**701.021**	**269.706**	**2.497.703**
Saldos nets el 31 de desembre de 2019		**1.912.859**	**725.625**	**514.629**	**309.286**	**3.462.399**

(*) Fons procedent de correccions de valor constituïdes per la cobertura del risc de crèdit.

(**) Incorpora 1.192.180 milers d'euros que corresponen al registre en el balanç consolidat del cost dels actius per dret d'ús dels actius tangibles arrendats en què el grup actua com a arrendatari, dels quals 1.107.452 corresponen a l'impacte de la primera aplicació de la NIIF 16 (vegeu l'apartat 'NIIF 16 - Arrendaments' de la nota 1).

(***) Incorpora 113.385 milers d'euros que corresponen al registre en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'amortització dels actius per dret d'ús dels actius tangibles arrendats en què el grup actua com a arrendatari (vegeu l'apartat 'NIIF 16 - Arrendaments' de la nota 1).

El detall del valor net comptable dels traspassos mostrats en la taula anterior és el següent:

En milers d'euros

	Nota	2019	2018
Actius no corrents i grups alienables que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	13	(29.170)	(865.165)
Insolvències		(42)	(6.266)
Altres actius		-	-
Total		**(29.212)**	**(871.431)**

A continuació es detallen determinades informacions relatives a l'actiu tangible el 31 de desembre de 2019 i 2018:

En milers d'euros

	2019	2018
Valor brut dels elements de l'actiu material d'ús propi en ús i totalment amortitzats	411.143	459.417
Valor net comptable dels actius materials de negocis a l'estranger	434.609	232.636

Contractes d'arrendament en què el grup actua com a arrendatari

A continuació es detalla informació sobre els contractes en règim d'arrendament en què el grup actua com a arrendatari:

En milers d'euros

	2019
Despesa per interessos pels passius per arrendament	(14.940)
Despesa relacionada amb arrendaments a curt termini i d'escàs valor (*)	(21.733)
Sortides d'efectiu totals per arrendaments (**)	137.710

(*) Reconeguts en l'epígraf de "Despeses d'administració", en la partida "D'immobles, instal·lacions i material" (vegeu la nota 33).

(**) Els pagaments corresponents a la part de principal i interessos del passiu per arrendament es registren com a fluxos d'efectiu de les activitats de finançament en l'estat de fluxos d'efectiu consolidat del grup.

Les sortides d'efectiu futures a les quals el grup està potencialment exposat com a arrendatari i que no estan reflectides en el passiu per arrendament no són significatives.

Els pagaments futurs mínims del període no cancel·lable per als contractes d'arrendament vigents el 31 de desembre de 2019 es detallen a continuació:

En milers d'euros

	2019
Pagaments futurs per arrendament sense descomptar	
Fins a 1 mes	16.262
Entre 1 i 3 mesos	14.542
Entre 3 mesos i 1 any	89.207
Entre 1 i 5 anys	372.888
Més de 5 anys	757.501

Operacions de venda amb arrendament

El grup va formalitzar entre els exercicis 2009 i 2012 operacions de venda d'immobles i en el mateix acte va signar amb els compradors un contracte d'arrendament (manteniment, assegurances i tributs a càrrec del banc) sobre aquests. Les característiques principals dels contractes més significatius vigents al tancament de l'exercici 2019 es detallen tot seguit:

	2019			
Contractes arrendament operatiu	Nombre d'immobles venuts	Nombre de contractes amb opció de compra	Nombre de contractes sense opció de compra	Termini d'obligat compliment
Exercici 2009	68	28	40	10 a 20 anys
Exercici 2010	379	378	1	10 a 25 anys
Exercici 2011 (integració Banco Guipuzcoano)	82	64	18	8 a 20 anys
Exercici 2012 (integració Banco CAM)	15	15	-	10 a 25 anys
Exercici 2012	4	4	-	15 anys

A continuació es detalla determinada informació en relació amb aquest conjunt de contractes d'arrendament:

En milers d'euros

	2019
Pagaments futurs per arrendament sense descomptar	
Fins a 1 mes	9.936
Entre 1 i 3 mesos	2.768
Entre 3 mesos i 1 any	38.113
Entre 1 i 5 anys	198.032
Més de 5 anys	579.049

Durant l'exercici 2019 no s'ha obtingut cap benefici o pèrdua individualment significatiu per operacions de venda amb arrendament posterior.

Contractes en què el grup actua com a arrendador

Els contractes d'arrendament constituïts pel grup quan aquest actua com a arrendador són fonamentalment operatius.

El grup fa servir estratègies per reduir els riscos relacionats amb els drets mantinguts sobre els actius subjacents. Per exemple, els contractes d'arrendament inclouen clàusules en les quals s'exigeix un període mínim no cancel·lable d'arrendament, fiances per les quals es podria exigir una compensació a l'arrendatari en cas que l'actiu hagi estat sotmès a un desgast excessiu durant el període d'arrendament, i garanties addicionals o avals que minoren la pèrdua en cas d'impagament.

Quant a la partida d'actiu material cedit en règim d'arrendament operatiu, la majoria d'operacions formalitzades sobre arrendaments operatius es fan a través de la societat BanSabadell Renting, S.A. i es refereixen a vehicles.

Respecte a la partida d'inversions immobiliàries, els ingressos derivats de les rendes provinents de les propietats d'inversió i les despeses directes relacionades amb les propietats d'inversió que van generar rendes durant l'exercici 2019, pugen a 17.591 i 27.489 milers d'euros, respectivament. Les despeses directes relacionades amb les propietats d'inversió que no van generar rendes no són significatives en el context dels comptes anuals consolidats.

Nota 16 – Actius intangibles

El desglossament d'aquest epígraf el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Fons de comerç:	**1.031.824**	**1.032.618**
Banco Urquijo	473.837	473.837
Grup Banco Guipuzcoano	285.345	285.345
Procedent de l'adquisició d'actius del banc BMN-Penedès	245.364	245.364
Resta	27.278	28.072
Un altre actiu intangible:	**1.533.159**	**1.428.524**
Amb vida útil definida:	1.533.159	1.428.524
Relacions contractuals amb clients (Banco Guipuzcoano)	5.007	10.495
Negoci Banca Privada Miami	16.244	19.730
Relacions contractuals amb clients TSB i marca	167.681	199.497
Aplicacions informàtiques	1.342.902	1.197.357
Altres	1.325	1.445
Total	**2.564.983**	**2.461.142**

Fons de comerç

Tal com s'estableix en el marc normatiu de referència, Banc Sabadell ha portat a terme una anàlisi per avaluar l'existència de potencial deteriorament dels fons de comerç.

La metodologia de valoració utilitzada en l'anàlisi ha estat la del descompte de beneficis nets distribuïbles futurs associats a l'activitat desenvolupada pel banc per a un període de projecció de cinc anys (fins al 2024). Atès el context actual de tipus d'interès negatiu o zero estimat per a tot el període projectat, el compte de resultats del banc el 2024 encara no haurà assolit el seu nivell normalitzat. Malgrat això, s'ha pres com a referència aquell exercici per calcular el valor terminal, utilitzant una taxa de creixement a perpetuïtat de l'1,7%. La taxa de descompte utilitzada ha estat del 9,1%, i s'ha determinat utilitzant el mètode CAPM (*capital asset pricing model*).

Les variables clau sobre les quals es construeixen les projeccions financeres són l'evolució del marge d'intermediació (condicionat pels volums de negoci esperats i els tipus d'interès) i l'evolució de la resta de partides del compte de resultats i els nivells de solvència.

Els valors recuperables, tant en l'àmbit global com el de les diferents UGE (Banca Comercial, Banca Corporativa, Banca Privada, TSB i resta), són superiors als seus valors comptables respectius, per la qual cosa no s'ha produït cap deteriorament.

Així mateix, el grup ha fet una anàlisi de sensibilitat que impacta, de manera raonable, les hipòtesis més rellevants per al càlcul del valor recuperable de cada una de les unitats generadores d'efectiu.

Aquesta anàlisi ha consistit a ajustar:

- Taxa descompte +/- 0,5%.
- Taxa creixement a perpetuïtat +/- 0,5%.
- Requeriment mínim de capital +/-0,5%.
- NIM/ATMs +/- 5pbs.
- *Cost of risk* recurrent de l'any 2024 +/- 10pbs.

L'anàlisi de sensibilitat efectuada no modifica les conclusions obtingudes en el test de deteriorament. De les 30 anàlisis de sensibilitat que el grup ha dut a terme, només hi hauria deteriorament en una, relativa a la variació del *cost of risk*, i afectaria la UGE de Banca Comercial en un -0,9% del seu import comptable. Aquesta UGE té un excés de valoració en l'escenari base superior al 8% del seu import comptable.

Per calcular el deteriorament del fons de comerç es té en compte l'escenari macroeconòmic central descrit en la nota 1.3.4.

Valoració de l'existència d'indicis de deteriorament sobre els fons de comerç més significatius

Banco Urquijo

El fons de comerç de Banco Urquijo està assignat a les unitats generadores d'efectiu (UGE) que s'esperava que fossin les beneficiàries de les sinergies identificades. Les UGE i el pes de cadascuna sobre el total del Fons de Comerç de Banco Urquijo són: UGE Banca Privada (12,7%), UGE Banca Comercial (21,2%), UGE Banca Corporativa (1,9%) i UGE Resta (2,3%). En el cas de les sinergies que no es van poder assignar a una UGE concreta per limitacions en la informació històrica disponible de l'entitat adquirida, aquestes es van assignar al conjunt d'UGE (61,9%).

Banco Guipuzcoano

El fons de comerç de Banco Guipuzcoano assignat a la UGE de Banca Comercial correspon a la capacitat de generació de beneficis futurs dels actius i passius adquirits i al valor de les potencials sinergies d'ingressos i costos identificats i els costos associats a la transacció.

BMN-Penedès

En relació amb el fons de comerç generat en la combinació de negocis corresponent a l'adquisició dels actius procedents de BMN-Penedès, aquest va ser assignat a la UGE Banca Comercial.

D'acord amb les especificacions del text refós de la Llei de l'impost de societats, aquests fons de comerç generats no són fiscalment deduïbles.

Un altre actiu intangible

Relacions contractuals amb clients (Banco Guipuzcoano)

Els actius intangibles associats a l'adquisició de Banco Guipuzcoano recullen fonamentalment el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents de Banco Guipuzcoano per a dipòsits a la vista (*core deposits*) i fons d'inversió. La valoració dels *core deposits* s'ha fet per l'enfocament dels ingressos mitjançant el mètode d'estalvi de costos. El valor raonable s'ha determinat, principalment, estimant el valor actual net dels fluxos de caixa generats pel menor cost que suposen els *core deposits* davant el finançament alternatiu. Per la seva banda, la valoració de la gestió de fons d'inversió s'ha realitzat per l'enfocament dels ingressos mitjançant el mètode de l'excés de beneficis. El valor raonable s'ha determinat, principalment, estimant el valor actual net dels fluxos de caixa generats per les comissions percebudes per la comercialització de fons d'inversió. L'amortització d'aquests actius es fa en un termini de deu anys a partir de la data d'adquisició de Banco Guipuzcoano.

Negoci Banca Privada Miami

Els intangibles associats a l'adquisició el 2008 del negoci de Banca Privada de Miami recullen el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents d'aquest negoci, bàsicament de la inversió creditícia a curt termini, i dels dipòsits. L'amortització d'aquests actius s'efectua a un termini de quinze anys des de la seva creació.

Relacions contractuals amb clients TSB i marca

Els intangibles associats a l'adquisició de TSB inclouen el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents de TSB per a dipòsits a la vista (*core deposits*). L'amortització d'aquest actiu s'efectua en un termini de vuit anys. Per a la valoració d'aquests actius intangibles es va calcular el valor en ús basat en el mètode d'*income approach* (descompte de fluxos de caixa) en la modalitat d'excés de beneficis multiperíode. Per determinar si hi ha indicis de deteriorament, s'ha comparat el saldo de dipòsits que hi ha actualment a TSB vinculats amb els clients existents en el moment de la seva adquisició pel banc amb l'estimació de saldo que es va preveure en el moment de la valoració inicial que aquests clients tindrien al tancament de l'exercici 2019. D'aquesta comparació es desprèn que no hi ha cap indici de deteriorament.

Així mateix, es va estimar el valor del dret d'exclusivitat de l'ús de la marca TSB per import de 73 milions de euros. El valor atribuïble a aquest actiu es va determinar mitjançant el mètode de cost de reposició, l'enfocament del qual consisteix a establir el cost de reconstruir o adquirir una rèplica exacta de l'actiu en qüestió. L'amortització d'aquest actiu s'efectua en un termini de dotze anys. Per a la marca, en l'anàlisi del valor recuperable de la UGE TSB, se n'ha analitzat implícitament la valoració, i s'ha conclòs que no hi ha cap deteriorament.

Aplicacions informàtiques

El concepte d'aplicacions informàtiques recull bàsicament l'activació del cost de desenvolupament dels programes informàtics del grup i la compra de llicències de programari.

Moviment

El moviment del fons de comerç en els exercicis 2019 i 2018 ha estat el següent:

En milers d'euros

	Fons de comerç	Deteriorament	Total
Saldo el 31 de desembre de 2017	**1.019.440**	**-**	**1.019.440**
Altes	13.178	-	13.178
Baixes	-	-	-
Diferències de canvi	-	-	-
Altres	-	-	-
Saldo el 31 de desembre de 2018	**1.032.618**	**-**	**1.032.618**
Altes	334	-	334
Baixes	(1.128)	-	(1.128)
Diferències de canvi	-	-	-
Saldo el 31 de desembre de 2019	**1.031.824**	**-**	**1.031.824**

El moviment dels altres actius intangibles en els exercicis 2019 i 2018 ha estat el següent:

En milers d'euros

	Cost	Amortització	Deteriorament	Total
Saldo el 31 de desembre de 2017	**2.488.373**	**(1.261.954)**	**(1)**	**1.226.418**
Altes	375.093	(171.289)	(286)	203.518
Baixes	(55.839)	54.926	286	(627)
Altres	(279)	-	-	(279)
Diferències de canvi	762	(1.267)	-	(506)
Saldo el 31 de desembre de 2018	**2.808.109**	**(1.379.584)**	**(1)**	**1.428.524**
Altes	333.321	(197.373)	(6.964)	128.984
Baixes	(179.924)	138.418	5.857	(35.649)
Altres	-	-	1.108	1.108
Diferències de canvi	19.920	(9.728)	-	10.192
Saldo el 31 de desembre de 2019	**2.981.426**	**(1.448.267)**	**-**	**1.533.159**

El valor brut dels elements d'altres actius intangibles que es trobaven en ús i totalment amortitzats el 31 de desembre de 2019 i 2018 puja a un import de 863.110 milers d'euros i 896.451 milers d'euros, respectivament.

Nota 17 – Altres actius

El desglossament de l'epígraf d'"*Altres actius*" dels balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	Nota	2019	2018
Contractes d'assegurances vinculats a pensions	22	133.960	132.299
Existències		868.577	934.857
Resta dels altres actius		493.399	572.829
Total		**1.495.936**	**1.639.985**

L'epígraf "*Resta dels altres actius*" inclou, principalment, despeses pagades no meritades, la periodificació de comissions de clients i operacions en camí pendents de liquidar.

El moviment de les existències en els exercicis 2019 i 2018 ha estat el següent:

En milers d'euros

	Nota	Sòl	Edificis en construcció	Edificis acabats	Total
Saldo el 31 de desembre de 2017		**1.207.350**	**218.500**	**650.444**	**2.076.294**
Altes		74.926	88.263	183.873	347.062
Baixes		(148.208)	(53.806)	(249.017)	(451.032)
Dotació del deteriorament amb impacte en resultats	35	(503.145)	(38.461)	(156.914)	(698.520)
Reversió del deteriorament amb impacte en resultats	35	215.714	40.255	102.618	358.586
Altres traspassos	13	(245.214)	(109.322)	(342.997)	(697.533)
Saldo el 31 de desembre de 2018		**601.422**	**145.428**	**188.006**	**934.857**
Altes		47.395	93.699	72.273	213.367
Baixes		(21.391)	(950)	(121.392)	(143.733)
Dotació del deteriorament amb impacte en resultats	35	(54.495)	(6.813)	(77.593)	(138.901)
Reversió del deteriorament amb impacte en resultats	35	31.991	2.970	19.951	54.912
Altres traspassos	13	(88.361)	(58.948)	95.384	(51.925)
Saldo el 31 de desembre de 2019		**516.561**	**175.386**	**176.629**	**868.577**

El 31 de desembre de 2019 i 2018, no hi ha existències afectes a deutes amb garantia hipotecària.

Nota 18 – Dipòsits en bancs centrals i entitats de crèdit

El desglossament del saldo dels dipòsits en bancs centrals i entitats de crèdit en els balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Per epígrafs:		
Passius financers a cost amortitzat	31.535.828	40.798.721
Total	**31.535.828**	**40.798.721**
Per naturalesa:		
Dipòsits a la vista	470.512	399.836
Dipòsits a termini	23.153.219	32.517.567
Pactes de recompra	7.607.237	7.600.498
Dipòsits disponibles amb preavís	-	-
Passius financers híbrids	58.800	59.504
Altres comptes	229.414	198.300
Ajustos per valoració	16.646	23.016
Total	**31.535.828**	**40.798.721**
Per moneda:		
En euros	23.680.458	30.422.046
En moneda estrangera	7.855.370	10.376.675
Total	**31.535.828**	**40.798.721**

Nota 19 – Dipòsits de la clientela

El desglossament dels dipòsits de la clientela en els balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Per epígrafs:		
Passius financers a cost amortitzat	147.362.353	139.078.942
Total	**147.362.353**	**139.078.942**
Per naturalesa:		
Dipòsits a la vista	118.868.376	107.665.339
Dipòsits a termini	25.174.407	26.705.427
Termini fix	22.815.482	23.925.215
Cèdules i bons emesos no negociables	1.476.891	1.962.867
Resta	882.034	817.345
Passius financers híbrids	2.164.716	2.003.569
Pactes de recompra	951.258	2.532.968
Ajustos per valoració	203.596	171.639
Total	**147.362.353**	**139.078.942**
Per sectors:		
Administracions públiques	6.609.279	5.943.438
D'altres sectors	140.549.479	132.963.865
Altres ajustos de valoració (interessos, comissions i altres)	203.595	171.639
Total	**147.362.353**	**139.078.942**
Per moneda:		
En euros	102.177.287	97.230.637
En moneda estrangera	45.185.066	41.848.305
Total	**147.362.353**	**139.078.942**

Nota 20 – Valors representatius de deute emesos

El desglossament del saldo dels valors representatius de deute emesos pel grup per tipus d'emissió en els balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Bons/Obligacions simples	6.329.322	3.979.311
Obligacions simples	6.219.012	3.759.097
Bons estructurats	110.310	220.214
Pagarés	1.094.222	3.276.336
Cèdules hipotecàries	8.925.100	9.525.100
Covered bonds	1.469.205	558.953
Bons de titulització	1.691.596	2.247.953
Dèbits subordinats representats per valors negociables	3.010.465	2.986.344
Obligacions subordinades	1.860.465	1.836.344
Participacions preferents	1.150.000	1.150.000
Ajustos per valoració i altres	49.986	24.656
Total	**22.569.896**	**22.598.653**

En l'Annex V es presenta el detall de les emissions vives al tancament de l'exercici 2019 i 2018.

Durant l'any 2017, es van fer dues emissions de participacions preferents contingentment convertibles en accions ordinàries del banc (*Additional Tier 1*) dirigides únicament a inversors qualificats. El 18 de maig de 2017, Banc Sabadell va fer la seva emissió inaugural d'*Additional Tier 1* per un import de 750.000 milers d'euros a un tipus fix del 6,5%. Posteriorment, el 23 de novembre de 2017 es va fer una segona emissió d'*Additional Tier 1* per un import de 400.000 milers d'euros a un tipus fix del 6,125%.

Aquests valors són perpetus, tot i que es podran convertir en accions ordinàries de nova emissió de Banc Sabadell si Banc Sabadell o el seu grup consolidable presenten una ràtio inferior al 5,125% de capital de nivell 1 ordinari (*Common Equity Tier 1 ratio* o CET1), calculada d'acord amb el Reglament (UE) núm. 575/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny, sobre els requisits prudencials de les entitats de crèdit i les empreses d'inversió.

Les despeses per les remuneracions de les participacions preferents contingentment convertibles en accions ordinàries pugen a 73.250 milers d'euros el 31 de desembre de 2019 (73.250 milers d'euros el 31 de desembre de 2018) i s'han registrat en l'epígraf "*Altres reserves*" del patrimoni net consolidat.

Nota 21 – Altres passius financers

El desglossament del saldo dels altres passius financers en els balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Per epígrafs:		
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	-	-
Passius financers a cost amortitzat	4.167.941	3.600.544
Total	**4.167.941**	**3.600.544**
Per naturalesa:		
Obligacions a pagar	247.622	421.562
Fiances rebudes	83.494	77.907
Cambres de compensació	537.099	647.274
Comptes de recaptació	1.584.924	1.789.344
Altres passius financers (*)	1.714.802	664.457
Total	**4.167.941**	**3.600.544**
Per moneda:		
En euros	3.801.986	3.421.501
En moneda estrangera	365.955	179.043
Total	**4.167.941**	**3.600.544**

(*) Inclou saldos que s'han de pagar a proveïdors. El 31 de desembre de 2019, així mateix, el saldo inclou un passiu per arrendament per un import de 1.103.834 milers d'euros per aplicació de la NIIF 16 (vegeu l'apartat 'NIIF 16 - Arrendaments' de la nota 1).

A continuació, es detalla la informació relativa al període mitjà de pagament a proveïdors requerida per la disposició addicional tercera de la Llei 15/2010, tenint en compte les modificacions introduïdes per la Llei 31/2014, de 3 de desembre, per la qual es modifica la Llei de societats de capital per a la millora del govern corporatiu:

En nombre de dies i milers d'euros

	2019	2018
Dies		
Període mitjà de pagament a proveïdors (*)	37,28	32,89
Ràtio d'operacions pagades	37,28	32,89
Ràtio d'operacions pendents de pagament	29,65	42,73
Import		
Total pagaments realitzats	1.165.832	1.115.620
Total pagaments pendents	171	11

(*) Correspon al període mitjà de pagament a proveïdors efectuats per les entitats consolidades radicades a Espanya.

Nota 22 – Provisions i passius contingents

Els moviments que hi ha hagut durant els exercicis 2019 i 2018 en l'epígraf de provisions es mostren a continuació:

En milers d'euros

	Pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació	Altres retribucions als empleats a llarg termini	Qüestions processals i litigis per impostos pendents	Compromisos i garanties concedits	Restants provisions	Total
Saldo el 31 de desembre de 2017	**84.843**	**16.491**	**76.958**	**84.949**	**54.297**	**317.538**
Impacte de primera aplicació de la NIIF 9	**-**	**-**	**-**	**8.468**	**-**	**8.468**
Addicions/Retirades en el perímetre	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
A interessos i càrregues assimilades - compromisos pensions	**1.202**	**114**	**-**	**-**	**-**	**1.316**
A dotacions amb càrrec a resultats - despeses de personal (*)	**1.771**	**4**	**-**	**-**	**-**	**1.775**
A dotacions sense càrrec a resultats	**-**	**-**	**-**	**14.360**	**-**	**14.360**
A dotacions amb càrrec a resultats - provisions	**(896)**	**1.586**	**14.202**	**(5.516)**	**151.330**	**160.706**
Dotacions a provisions	217	1.880	16.976	85.996	158.344	263.413
Reversions de provisions	-	-	(2.773)	(91.512)	(7.015)	(101.300)
Pèrdues (guanys) actuarials	(1.113)	(294)	-	-	-	(1.407)
Diferències de canvi	**-**	**-**	**-**	**(369)**	**(630)**	**(999)**
Utilitzacions:	**(8.590)**	**(6.595)**	**(32.948)**	**-**	**(195.400)**	**(243.533)**
Aportacions del promotor	29	1	-	-	-	**30**
Pagaments de pensions	(8.619)	(6.596)	-	-	-	**(15.215)**
Altres	-	-	(32.948)	-	(195.400)	**(228.348)**
Altres moviments	**10.126**	**804**	**14**	**6.676**	**189.128**	**206.748**
Saldo el 31 de desembre de 2018	**88.456**	**12.404**	**58.226**	**108.568**	**198.725**	**466.379**
Addicions/retirades en el perímetre	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
A interessos i càrregues assimilades - compromisos pensions	**1.574**	**169**	**-**	**-**	**-**	**1.743**
A dotacions amb càrrec a resultats - despeses de personal (*)	**2.596**	**145**	**-**	**-**	**35.932**	**38.673**
A dotacions sense càrrec a resultats	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
A dotacions amb càrrec a resultats - provisions	**1.667**	**1.758**	**23.088**	**4.787**	**(4.705)**	**26.595**
Dotacions a provisions	517	817	36.925	129.393	13.863	181.515
Reversions de provisions	-	-	(13.837)	(124.606)	(18.568)	(157.011)
Pèrdues (guanys) actuarials	1.150	941	-	-	-	2.091
Diferències de canvi	**182**	**62**	**-**	**(486)**	**1.717**	**1.475**
Utilitzacions:	**(8.841)**	**(5.549)**	**(22.911)**	**-**	**(111.589)**	**(148.890)**
Aportacions netes del promotor	(136)	2	-	-	-	(134)
Pagaments de pensions	(8.705)	(5.551)	-	-	-	(14.256)
Altres	-	-	(22.911)	-	(111.589)	(134.500)
Altres moviments	**13.712**	**(2.051)**	**8.486**	**(2.123)**	**26.435**	**44.459**
Saldo el 31 de desembre de 2019	**99.346**	**6.938**	**66.889**	**110.746**	**146.515**	**430.434**

(*) Vegeu la nota 33.

Els epígrafs "*Pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació*" o "*Altres retribucions als empleats a llarg termini*" inclouen l'import de les provisions constituïdes per a la cobertura de les retribucions postocupació i els compromisos assumits amb el personal prejubilat i obligacions similars.

L'epígraf "*Compromisos i garanties concedits*" inclou l'import de les provisions constituïdes per a la cobertura de garanties concedides sorgits com a conseqüència de garanties financeres o un altre tipus de contracte.

Durant el curs ordinari del negoci, el grup està exposat a contingències de caràcter fiscal, legal, reguladores, etc. Totes les significatives són analitzades periòdicament, amb la col·laboració de professionals externs quan cal, i es registren, si escau, provisions en els epígrafs "*Qüestions processals i litigis per impostos pendents*" i "*Restants provisions*". El 31 de desembre de 2019 i 2018, aquests epígrafs inclouen principalment:

- Provisions per contingències fiscals per import de 4 milions d'euros el 31 de desembre de 2019 (5 milions d'euros el 31 de desembre de 2018) que recullen, principalment, actes d'inspecció de l'administració tributària signades en disconformitat (vegeu la nota 39) i liquidacions tributàries recorregudes.

- Pèrdues operacionals en la comercialització de productes a clients de TSB per import de 14 milions d'euros (17 milions d'euros el 31 de desembre de 2018). TSB està protegit per les pèrdues ocasionades per operativa històrica mitjançant una cobertura facilitada per Lloyds Bank Plc, i es reconeix, per tant, un compte a cobrar pel mateix import registrat en l'epígraf d'"*Altres actius*". Aquestes pèrdues s'exposen com una dotació sense impacte en resultats en la taula anterior.

- Provisions efectuades per compensar els clients per les incidències que es van posar de manifest després de la migració a la nova plataforma tecnològica de TSB l'abril de 2018 per import de 4 milions d'euros el 31 de desembre de 2019 (46 milions d'euros el 31 de desembre de 2018).

- Provisions per contingències legals per import de 38 milions d'euros al tancament de 2019 (33 milions d'euros al tancament de 2018).

- Provisions per a la cobertura de les despeses previstes de reducció de personal i oficines a TSB en l'exercici 2020, per un import de 34 milions d'euros.

- Provisions per la possible devolució de les quantitats percebudes com a conseqüència de l'aplicació de les denominades clàusules terra, bé com a conseqüència de la seva hipotètica anul·lació pels tribunals, bé per aplicació del Reial decret llei 1/2017, de 20 de gener, de mesures de protecció de consumidors en matèria de clàusules terra, per import de 76,7 milions d'euros el 31 de desembre de 2019 (110 milions d'euros el 31 de desembre de 2018). En un escenari remot en què la totalitat de potencials reclamacions existents es reclamessin a través dels procediments establerts per l'entitat d'acord amb el que es requereix en el reial decret esmentat, i aplicant els percentatges d'acord actuals, la màxima contingència seria de 481,2 milions d'euros.

  En relació amb aquestes provisions, cal que el banc consideri que les seves clàusules terra són transparents i clares per als clients i que aquestes no han estat definitivament anul·lades amb caràcter general per sentència ferma. En data 12 de novembre de 2018, la Secció 28 de la Sala Civil de l'Audiència Provincial de Madrid va dictar sentència en què estimava parcialment el recurs d'apel·lació interposat per part de Banco de Sabadell, S.A. contra la sentència del jutjat mercantil núm. 11 de Madrid sobre nul·litat de les clàusules limitatives de tipus d'interès, considerant que algunes de les clàusules de Banco de Sabadell, S.A. són transparents i vàlides en la seva totalitat. En relació amb la resta de clàusules, el banc segueix considerant que té arguments jurídics que haurien de ser valorats en el recurs que l'entitat ha presentat davant el Tribunal Suprem, davant la referida sentència dictada per l'Audiència Provincial de Madrid.

L'import final del desemborsament, així com el calendari de pagaments, és incert com a resultat de les dificultats inherents per estimar els factors utilitzats en la determinació de l'import de la provisió.

Pensions i obligacions similars

A continuació es mostra l'origen del passiu reconegut en matèria de retribucions postocupació i altres obligacions similars a llarg termini en el balanç del grup:

En milers d'euros

	2019	2018	2017	2016	2015
Obligacions per compromisos per pensions i similars	803.905	768.695	793.871	862.218	858.877
Valor raonable dels actius del pla	(697.621)	(667.835)	(692.537)	(749.295)	(744.256)
Passiu net reconegut en el balanç	**106.284**	**100.860**	**101.334**	**112.923**	**114.621**

El rendiment del pla de pensions de Banc Sabadell ha estat el 2,33% i el de l'EPSV, l'1,15% en l'exercici 2019.

El rendiment del pla de pensions de Banc Sabadell va ser negatiu en un 2,57%, i el de l'EPSV també en un 0,06% en l'exercici 2018.

Els moviments que hi ha hagut durant els exercicis 2019 i 2018 en les obligacions per compromisos per pensions i similars i en el valor raonable dels actius del pla es mostren a continuació:

En milers d'euros

	Obligacions per compromisos per pensions i similars	Valor raonable dels actius del pla
Saldo el 31 de desembre de 2017	**793.871**	**692.537**
Cost per interessos	11.424	-
Ingressos per interessos	-	10.108
Cost normal de l'exercici	1.775	-
Cost per serveis passats	1.880	-
Pagaments de prestacions	(52.465)	(37.250)
Liquidacions, reduccions i terminacions	11.761	12.874
Aportacions netes fetes per l'entitat	-	(215)
Pèrdues i guanys actuarials per canvis en les hipòtesis demogràfiques	-	-
Pèrdues i guanys actuarials per canvis en les hipòtesis financeres	-	-
Pèrdues i guanys actuarials per experiència	7.054	-
Rendiment dels actius adscrits al pla, excloent-ne els ingressos per interessos	-	(2.738)
Altres moviments	(6.605)	(7.481)
Saldo el 31 de desembre de 2018	**768.695**	**667.835**
Cost per interessos	11.487	-
Ingressos per interessos	-	9.745
Cost normal de l'exercici	2.741	-
Cost per serveis passats	1.301	-
Pagaments de prestacions	(50.291)	(36.035)
Liquidacions, reduccions i terminacions	5.013	3.483
Aportacions netes fetes per l'entitat	-	(44)
Pèrdues i guanys actuarials per canvis en les hipòtesis demogràfiques	-	-
Pèrdues i guanys actuarials per canvis en les hipòtesis financeres	65.454	-
Pèrdues i guanys actuarials per experiència	3.016	-
Rendiment dels actius adscrits al pla, excloent-ne els ingressos per interessos	-	57.389
Altres moviments	(3.511)	(4.752)
Saldo el 31 de desembre de 2019	**803.905**	**697.621**

El desglossament de compromisos per pensions i obligacions similars del grup el 31 de desembre de 2019 i 2018, tenint en compte el seu vehicle de finançament, la seva cobertura i el tipus d'interès aplicat en el seu càlcul es detalla a continuació:

En milers d'euros

		2019	
Vehicle de finançament	**Cobertura**	**Import**	**Tipus d'interès**
Plans de pensions		**415.354**	
Pòlisses d'assegurances amb parts vinculades	Vinculada	35.067	0,75%
Pòlisses d'assegurances amb parts no vinculades	Vinculada	380.287	0,75%
Pòlisses d'assegurances		**377.386**	
Pòlisses d'assegurances amb parts vinculades	Vinculada	86.958	0,75%
Pòlisses d'assegurances amb parts no vinculades	Vinculada	290.428	0,75%
Fons interns	Sense cobertura	**11.165**	0,75%
Total obligacions		**803.905**	

En milers d'euros

		2018	
Vehicle de finançament	**Cobertura**	**Import**	**Tipus d'interès**
Plans de pensions		**408.264**	
Pòlisses d'assegurances amb parts vinculades	Vinculada	34.565	1,50%
Pòlisses d'assegurances amb parts no vinculades	Vinculada	373.699	1,50%
Pòlisses d'assegurances		**348.127**	
Pòlisses d'assegurances amb parts vinculades	Vinculada	84.865	1,50%
Pòlisses d'assegurances amb parts no vinculades	Vinculada	263.262	1,50%
Fons interns	Sense cobertura	**12.304**	1,50%
Total obligacions		**768.695**	

L'import de les obligacions cobertes amb pòlisses d'assegurances combinades el 31 de desembre de 2019 ha estat de 792.740 milers d'euros (756.391 milers d'euros el 31 de desembre de 2018), per la qual cosa en un 98,61% dels seus compromisos (98,40% el 31 de desembre de 2018) el grup no té risc de supervivència (taules) ni de rendibilitat (tipus d'interès). Per tant, l'evolució dels tipus d'interès durant l'exercici no ha tingut impacte en la situació financera de l'entitat.

L'anàlisi de sensibilitat per a cada hipòtesi actuarial principal, el 31 de desembre de 2019 i 2018, mostra com s'hauria vist afectada l'obligació i el cost dels serveis de l'exercici corrent per canvis raonablement possibles en aquesta data.

En percentatge

	2019	2018
Anàlisi de sensibilitat	**Percentatge variació**	
Tipus de descompte		
Tipus de descompte -50 punts bàsics:		
Hipòtesis	0,25%	1,00%
Variació obligació	6,16%	5,68%
Variació cost dels serveis de l'exercici corrent	10,09%	8,48%
Tipus de descompte +50 punts bàsics:		
Hipòtesis	1,25%	2,00%
Variació obligació	(5,52%)	(5,31%)
Variació cost dels serveis de l'exercici corrent	(8,87%)	(7,49%)
Taxa d'increment salarial		
Taxa d'increment salarial -50 punts bàsics:		
Hipòtesis	2,50%	2,50%
Variació obligació	(0,25%)	(0,31%)
Variació cost dels serveis de l'exercici corrent	(3,29%)	(3,62%)
Taxa d'increment salarial +50 punts bàsics:		
Hipòtesis	3,50%	3,50%
Variació obligació	0,28%	0,33%
Variació cost dels serveis de l'exercici corrent	3,80%	3,72%

A continuació es mostra l'estimació dels valors actuals probabilitzats, el 31 de desembre de 2019, de les prestacions a pagar per als pròxims deu anys:

En milers d'euros

	Anys										
	2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total**
Pensions probables	11.837	10.086	8.773	8.310	8.073	8.633	8.328	8.029	7.724	7.415	**87.208**

El valor raonable dels actius vinculats a pensions registrats en el balanç consolidat puja a 133.960 milers d'euros el 31 de desembre de 2019 i a 132.299 milers d'euros el 31 de desembre de 2018 (vegeu la nota 17).

Les categories principals dels actius del pla com a percentatge total sobre els actius del pla són les que s'indiquen a continuació:

En percentatge

	2019	2018
Instruments de patrimoni emesos per Banc Sabadell	0,02%	0,01%
Valors representatius de deute	0,21%	1,39%
Fons d'inversió	2,03%	1,53%
Dipòsits i fiances	0,10%	0,05%
Derivats	0,01%	-
Altres (pòlisses d'assegurança no vinculades)	97,63%	97,02%
Total	**100%**	**100%**

En el valor raonable dels actius del pla estan inclosos els següents instruments financers emesos pel banc:

En milers d'euros

	2019	2018
Instruments de patrimoni	105	100
Valors representatius de deute	-	1.000
Dipòsits i fiances	397	314
Total	**502**	**1.414**

Compromisos contingents

- El Tribunal Suprem, en la seva sentència de 22 de novembre de 2017, es va pronunciar sobre la validesa de la utilització de l'IRPH com a índex de referència per a la variació dels tipus d'interès dels préstecs hipotecaris, atès que no n'és possible el seu control de transparència en tractar-se d'un índex definit i regulat per una norma jurídica. El criteri establert en aquesta sentència del Tribunal Suprem ha estat seguit en la pràctica totalitat de jutjats i tribunals nacionals, que han considerat que la utilització de l'IRPH com a índex de referència no implica falta de transparència per al consumidor.

  El jutjat núm. 38 de Barcelona s'ha apartat del criteri del Tribunal Suprem i de la majoria dels jutjats i tribunals i ha elevat al Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE) una qüestió prejudicial perquè es pronunciï sobre si aquest índex està subjecte o no a un control de transparència quan es contracta amb consumidors, i ha sol·licitat que es determini si és procedent substituir-lo per un altre índex o directament deixar d'aplicar-lo.

  Tot i que el banc considera que el criteri establert pel Tribunal Suprem és el correcte, per al cas que el TJUE resolgui la qüestió de manera diferent de la jurisprudència establerta pel Tribunal Suprem, l'impacte que aquest canvi de criteri podria tenir dependria de múltiples factors que hauria de resoldre la sentència del TJUE, com el tipus d'interès que resultaria aplicable; si reconeix algun grau de retroactivitat, cosa que no es planteja en la qüestió prejudicial; i, en tot cas, les condicions que exigiria la hipotètica falta de transparència. El 31 de desembre de 2019, el saldo viu dels préstecs hipotecaris a consumidors indexats a l'IRPH és de 751 milions d'euros.

- En la data de formulació d'aquests comptes anuals consolidats, la investigació que estan duent a terme les autoritats britàniques en relació amb les incidències que es van produir després de la migració a la nova plataforma tecnològica de TSB l'abril de 2018 no ha conclòs. La decisió de registrar una provisió per aquest concepte requereix l'ús de judici per concloure si hi ha una obligació present de pagament i, si escau, si aquesta pot estimar amb fiabilitat. Tenint en compte la informació disponible sobre la marxa d'aquesta investigació, la direcció del grup considera que no es donen les circumstàncies que requereixin el registre d'una provisió per potencials sancions, ja que no hi ha actualment una obligació present de pagament i, si aquesta existís, no es pot estimar amb fiabilitat l'import que caldria desemborsar.

Nota 23 - Fons propis

El desglossament del saldo de fons propis en els balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Capital	703.371	703.371
Prima d'emissió	7.899.227	7.899.227
Instruments de patrimoni emesos diferents del capital	-	-
Altres elements de patrimoni net	39.742	35.487
Guanys acumulats	4.858.681	-
Reserves de revaloració	-	-
Altres reserves	(977.687)	3.832.935
(-) Accions pròpies	(8.533)	(143.452)
Resultat atribuïble als propietaris de la dominant	767.822	328.102
(-) Dividends a compte	(110.817)	(110.739)
Total	**13.171.806**	**12.544.931**

Capital

El capital social del banc el 31 de desembre de 2019 i 2018 puja a 703.370.587,63 euros, representat per 5.626.964.701 accions nominatives de 0,125 euros nominals cada una. Totes les accions estan totalment desemborsades i estan numerades correlativament de l'1 al 5.626.964.701, ambdós inclosos.

Les accions del banc cotitzen en les borses de valors de Madrid, Barcelona, Bilbao i València en el mercat continu de valors dirigit per la Sociedad de Bolsas, S.A.

La resta de societats incloses en el grup de consolidació no cotitzen, amb l'excepció de Duncan de Inversiones, S.I.C.A.V., S.A., que ho fa en el Mercat Alternatiu Borsari (MAB).

Els drets atorgats als instruments de patrimoni són els mateixos regulats en la Llei de societats de capital. A la Junta General d'Accionistes, un accionista pot emetre un percentatge de vot igual que el percentatge de capital social que ostenta.

No s'han produït variacions del capital social del banc en els exercicis 2019 y 2018.

Inversions significatives en el capital del banc

D'acord amb el que disposen els articles 23 i 32 del Reial decret 1362/2007, de 19 d'octubre, pel qual es desplega la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del Mercat de Valors, en relació amb els requisits de transparència relatius a la informació sobre els emissors els valors dels quals estiguin admesos a negociació en un mercat secundari oficial o en un altre mercat regulat de la Unió Europea, a continuació es presenta la relació d'inversions significatives en el capital social de Banc Sabadell el 31 de desembre de 2019:

Titular directe de la participació	% drets de vot atribuïts a les accions	% drets de vot a través d'instruments financers	% total de drets de vot	Titular indirecte de la participació
Diverses filials de BlackRock Inc.	5,08%	0,13%	5,21%	Blackrock Inc.
Fintech Europe S.A.R.L.	3,49%	-	3,49%	David Martínez Guzmán
Coltrane Master Fund, L.P.	-	1,07%	1,07%	-

La informació facilitada té com a fonts les comunicacions remeses pels accionistes a la CNMV o bé directament a l'entitat.

Prima d'emissió

El saldo de la prima d'emissió el 31 de desembre de 2019 puja a 7.899.227 milers d'euros, i no ha variat en els exercicis 2019 i 2018.

Guanys acumulats i altres reserves

La composició del saldo d'aquests epígrafs dels balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Reserves restringides:	**322.094**	**325.020**
Reserva legal	140.674	140.674
Reserva per a accions en garantia	133.149	136.459
Reserva de capitalització Llei 27/2014	35.985	35.985
Reserva per a inversions a les Canàries	9.171	8.787
Reserva per redenominació del capital social	113	113
Reserva per capital amortitzat	3.002	3.002
Reserves de lliure disposició	**3.334.925**	**3.301.766**
Reserves d'entitats valorades pel mètode de la participació	**223.975**	**206.149**
Total	**3.880.994**	**3.832.935**

El desglossament de les reserves aportades per cada una de les empreses consolidades s'indica en l'Annex I.

Altres elements de patrimoni net

Dins altres elements de patrimoni net s'inclou l'import de les remuneracions pendents de liquidar basades en accions que el 31 de desembre de 2019 i 2018 pugen a 39.743 i 35.487 milers d'euros, respectivament.

Negocis sobre instruments de patrimoni propi

El moviment de les accions de la societat dominant adquirides pel banc ha estat el següent:

	Nre. d'accions	Valor nominal *(en milers d'euros)*	Preu mitjà *(en euros)*	% Participació
Saldo el 31 de desembre de 2017	**48.233.246**	**6.029,16**	**1,82**	**0,86**
Compres	188.236.870	23.529,61	1,41	3,34
Vendes	147.681.602	18.460,20	1,46	2,62
Saldo el 31 de desembre de 2018	**88.788.514**	**11.098,57**	**1,57**	**1,58**
Compres	225.036.359	28.129,54	0,93	4,00
Vendes	307.818.009	38.477,25	0,98	5,47
Saldo el 31 de desembre de 2019	**6.006.864**	**750,86**	**1,42**	**0,11**

Els resultats nets generats per transaccions sobre instruments de patrimoni propi es registren en el patrimoni net en l'epígraf de "*Fons propis - Altres reserves*" del balanç consolidat i es mostren en l'estat de canvis de patrimoni net en la línia de venda o cancel·lació d'accions pròpies.

El 31 de desembre de 2019 TSB té 19.297 accions de Banc Sabadell (2.448.704 al tancament de 2018), amb un cost de 30 milers d'euros (3.692 milers d'euros al tancament de 2018), que estan registrats com a accions pròpies en el balanç consolidat.

El 31 de desembre de 2019, hi ha 128.027.778 accions del banc pignorades en garantia d'operacions per un valor nominal de 16.003 milers d'euros (136.390.382 accions per un valor nominal de 17.049 milers d'euros el 31 de desembre de 2018).

El nombre d'instruments de patrimoni propi de Banco de Sabadell, S.A. propietat de tercers, però gestionats per les diferents empreses del grup, puja a 21.638.760 i 21.506.506 títols el 31 de desembre de 2019 i 2018, respectivament. El seu valor nominal puja a 2.705 milers d'euros i 2.688 milers d'euros, respectivament. En ambdós anys, la totalitat dels títols es refereixen a accions de Banc Sabadell.

Nota 24 – Un altre resultat global acumulat

La composició d'aquest epígraf del patrimoni net consolidat el 31 de desembre de 2019 i 2018 és la següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Elements que no es reclassifiquen en resultats	(44.677)	(52.564)
Guanys o (-) pèrdues actuarials en plans de pensions de prestacions definides	(2.361)	(329)
Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	-	-
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts d'inversions en negocis conjunts i associades	-	-
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	(42.316)	(52.235)
Ineficàcia de les cobertures de valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	-	-
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global (element cobert)	-	-
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global (instruments de cobertura)	-	-
Canvis del valor raonable dels passius financers a valor raonable amb canvis en resultats atribuïbles a canvis en el risc de crèdit	-	-
Elements que es poden reclassificar en resultats	(222.069)	(438.906)
Cobertura d'inversions netes en negocis a l'estranger (part eficaç) (*)	114.237	213.031
Conversió de divises	(445.169)	(640.720)
Derivats de cobertura. Reserva de cobertura de fluxos d'efectiu (part eficaç) (**)	89.845	4.306
Import procedent de les operacions vives	38.280	6.002
Import procedent de les operacions discontinuades	51.565	(1.696)
Canvis del valor raonable dels instruments de deute valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	(2.137)	(22.958)
Instruments de cobertura (elements no designats)	-	-
Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	-	-
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts de les inversions en negocis conjunts i associades	21.155	7.435
Total	**(266.746)**	**(491.470)**

(*) El saldo de cobertura d'inversions netes en negocis a l'estranger procedeix íntegrament d'operacions vives.

(**) Les cobertures de fluxos d'efectiu mitiguen fonamentalment el risc de tipus d'interès i altres riscos (vegeu la nota 12).

El desglossament de l'impost sobre els guanys relacionat amb cada partida de l'estat d'ingressos i despeses reconeguts el 31 de desembre de 2019 i 2018 s'indica a continuació:

En milers d'euros

	2019			2018		
	Import brut	Efecte impositiu	Net	Import brut	Efecte impositiu	Net
Elements que no es reclassifiquen en resultats	(2.709)	10.597	7.888	(145.616)	43.609	(102.007)
Guanys o (-) pèrdues actuarials en plans de pensions de prestacions definides	(2.902)	871	(2.031)	(10.138)	3.041	(7.097)
Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	-	-	-	-	-	-
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts d'inversions en negocis conjunts i associades	-	-	-	-	-	-
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	193	9.726	9.919	(135.478)	40.568	(94.910)
Ineficàcia de les cobertures de valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	-	-	-	-	-	-
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global (element cobert)	-	-	-	-	-	-
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global (instruments de cobertura)	-	-	-	-	-	-
Canvis del valor raonable dels passius financers a valor raonable amb canvis en resultats atribuïbles a canvis en el risc de crèdit	-	-	-	-	-	-
Elements que es poden reclassificar en resultats	261.283	(44.323)	216.960	(264.197)	80.810	(183.387)
Cobertura d'inversions netes en negocis a l'estranger (part eficaç)	(98.793)	-	(98.793)	(23.616)	-	(23.616)
Conversió de divises	195.549	-	195.549	38.813	(1.082)	37.731
Derivats de cobertura. Reserva de cobertura de fluxos d'efectiu (part eficaç)	122.152	(36.614)	85.538	121.163	(36.455)	84.708
Canvis del valor raonable dels instruments de deute valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	28.654	(7.709)	20.945	(396.409)	118.347	(278.062)
Instruments de cobertura (elements no designats)	-	-	-	-	-	-
Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	-	-	-	-	-	-
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts en inversions en negocis conjunts i associades	13.721	-	13.721	(4.148)	-	(4.148)
Total	**258.574**	**(33.726)**	**224.848**	**(409.813)**	**124.419**	**(285.394)**

Nota 25 – Interessos minoritaris (participacions no dominants)

Les societats que componen aquest epígraf del patrimoni net consolidat el 31 de desembre de 2019 i 2018 són les següents:

En milers d'euros

	2019			2018		
	% Minoritaris	Import	*Del qual: Resultat atribuït*	% Minoritaris	Import	*Del qual: Resultat atribuït*
BancSabadell d'Andorra, S.A.	49,03%	44.199	*5.213*	49,03%	40.265	*4.073*
Business Services for Operational Support, S.A.U.	20,00%	389	*689*	20,00%	381	*553*
Aurica Coinvestment, S.L.	38,24%	23.646	*3.105*	38,24%	21.831	2.488
Resta		1.112	*49*		1.062	*14*
Total		**69.346**	***9.056***		**63.539**	***7.128***

El moviment que s'ha produït en els exercicis 2019 i 2018 en el saldo d'aquest epígraf és el següent:

En milers d'euros

Saldos el 31 de desembre de 2017	**61.176**
Ajustos per valoració	(88)
Resta	2.451
Addicions/retirades en el perímetre	-
Percentatges de participació i altres	(4.677)
Canvi en el mètode de consolidació	-
Resultat de l'exercici	7.128
Saldos el 31 de desembre de 2018	**63.539**
Ajustos per valoració	124
Resta	5.683
Addicions/retirades en el perímetre	-
Percentatges de participació i altres	(3.373)
Canvi en el mètode de consolidació	-
Resultat de l'exercici	9.056
Saldos el 31 de desembre de 2019	**69.346**

Els dividends repartits als minoritaris de les entitats del grup en l'exercici 2019 són 3.503 milers d'euros (1.533 milers d'euros BancSabadell d'Andorra, S.A., 1.290 milers d'euros Aurica Coinvestment, S.L. i 680 Business Services for Operational Support, S.A.U.) i 1.533 milers d'euros en l'exercici 2018 (BancSabadell d'Andorra, S.A.).

En l'exercici 2019, les societats Aurica Coinvestment S.L., Business Services for Operational Support, S.A.U. Duncan de Inversiones SICAV, S.A., Ederra S.A i BancSabadell d'Andorra, S.A. i les seves participades estan assignades al negoci bancari d'Espanya (vegeu la nota 38).

Nota 26 – Exposicions fora del balanç

El desglossament d'aquest epígraf en tancar els exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

Compromisos i garanties concedits	Nota	2019	2018
Compromisos de préstec concedits		**27.563.836**	**22.645.948**
Del qual: import classificat com a stage 2		*889.215*	*501.605*
Del qual: import classificat com a stage 3		*56.253*	*55.932*
Disponibles per tercers		27.563.836	22.645.948
Per entitats de crèdit		96	549
Pel sector d'administracions públiques		1.213.587	638.858
Per altres sectors residents		16.341.791	15.640.631
Per no residents		*10.008.362*	6.365.910
Import registrat en el passiu del balanç	22	48.204	45.759
Garanties financeres concedides (*)		**2.107.412**	**2.040.786**
Del qual: import classificat com a stage 2		*90.063*	*125.649*
Del qual: import classificat com a stage 3		*41.534*	*25.890*
Import registrat en el passiu del balanç (**)	22	21.041	22.617
Altres compromisos concedits		**10.398.913**	**8.233.226**
Del qual: import classificat com a stage 2		*315.842*	*397.675*
Del qual: import classificat com a stage 3		*156.918*	*55.305*
Altres garanties concedides		7.506.189	7.341.297
Actius adscrits a obligacions de tercers		-	-
Crèdits documentaris irrevocables		806.348	921.336
Garantia addicional de liquidació		20.000	20.000
Altres avals i caucions prestats		6.679.841	6.399.961
Altres riscos contingents		-	-
Altres compromisos concedits		2.892.724	891.929
Compromisos de compra a termini d'actius financers		2.468.533	557.375
Contractes convencionals d'adquisició d'actius financers		275.922	158.985
Valors subscrits pendents de desemborsament		1.939	1.939
Compromisos de col·locació i subscripció de valors		-	-
Altres compromisos de préstecs concedits		146.330	173.630
Import registrat en el passiu del balanç	22	41.501	40.192
Total		**40.070.161**	**32.919.960**

(*) Inclou 135.624 i 137.481 milers d'euros el 31 de desembre de 2019 i 2018, respectivament, corresponents a garanties financeres concedides en relació amb la construcció i promoció immobiliària.

(**) Inclou 5.225 i 6.410 milers d'euros el 31 de desembre de 2019 i 2018, respectivament, en relació amb la construcció i promoció immobiliària.

El total de compromisos disponibles per tercers el 31 de desembre de 2019 inclou compromisos de crèdit amb garantia hipotecària per import de 4.773.615 milers d'euros (4.415.019 milers d'euros el 31 de desembre de 2018). Quant a la resta, en la majoria dels casos hi ha altres tipus de garanties d'acord amb la política de gestió de riscos del grup.

Garanties concedides classificades com a *stage* 3

El moviment del saldo de garanties concedides classificades com a *stage* 3 durant l'exercici 2019 ha estat el següent:

En milers d'euros

Saldos el 31 de desembre de 2018	**81.195**
Altes	125.443
Baixes	(8.186)
Saldos el 31 de desembre de 2019	**198.452**

El desglossament per àmbit geogràfic del saldo de garanties concedides classificades com a *stage* 3 el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Espanya	195.951	80.507
Regne Unit	5	-
Resta Unió Europea	437	387
Amèrica	1.726	131
Resta del món	333	170
Total	**198.452**	**81.195**

La cobertura del risc de crèdit corresponent a garanties concedides el 31 de desembre de 2019 i 2018, distribuïda en funció del seu mètode de determinació i del risc de crèdit de les exposicions fora del balanç, és la següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Cobertura específica determinada individualment:	**38.939**	**36.008**
Stage 2	1.403	2.663
Stage 3	37.536	33.345
Cobertura específica determinada col·lectivament:	**22.762**	**26.725**
Stage 1	8.399	11.727
Stage 2	4.571	5.153
Stage 3	9.284	9.432
Cobertura del risc de país	508	413
Total	**61.701**	**62.733**

El moviment d'aquesta cobertura durant els exercicis 2019 i 2018, juntament amb el de la cobertura dels compromisos de préstecs concedits, es mostra en la nota 22.

Nota 27 – Recursos de clients fora del balanç

Els recursos de clients fora del balanç gestionats pel grup, els comercialitzats però no gestionats i els instruments financers confiats per tercers el 31 de desembre de 2019 i 2018 són els següents:

En milers d'euros

	2019	2018
Gestionats pel grup:	**21.680.784**	**21.893.067**
Societats i fons d'inversió	18.318.071	18.297.797
Gestió de patrimoni	3.362.713	3.595.270
Comercialitzats pel grup:	**21.482.232**	**22.140.730**
Fons d'inversió	7.685.237	8.081.426
Fons de pensions	3.366.512	3.594.186
Assegurances	10.430.483	10.465.118
Instruments financers confiats per tercers	**77.041.761**	**76.324.331**
Total	**120.204.777**	**120.358.128**

Nota 28 – Ingressos i despeses per interessos

Aquests epígrafs del compte de pèrdues i guanys consolidat inclouen els interessos meritats en l'exercici per tots els actius i passius financers el rendiment dels quals, implícit o explícit, s'obté d'aplicar el mètode del tipus d'interès efectiu, amb independència que es valorin pel seu valor raonable, així com les rectificacions de productes com a conseqüència de cobertures comptables. Els interessos es registren pel seu import brut, sense deduir, si escau, les retencions d'impostos realitzades en origen.

La major part dels ingressos per interessos han estat generats per actius financers del grup que es valoren a cost amortitzat o a valor raonable amb canvis en un altre resultat global.

A continuació, es detalla el tipus d'interès mitjà anual durant els exercicis 2019 i 2018 de les següents partides del balanç:

En percentatge

	2019		2018	
	Grup BS	Ex-TSB	Grup BS	Ex-TSB
Actiu				
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	0,21	0,04	0,08	(0,11)
Valors representatius de deute	1,27	1,30	1,36	1,41
Préstecs i bestretes				
Clientela	2,91	2,81	2,96	2,86
Passiu				
Dipòsits				
Bancs centrals i entitats de crèdit	0,15	(0,04)	0,11	(0,03)
Clientela	0,27	0,22	0,22	0,15

El desglossament del marge d'interessos trimestral dels exercicis 2019 i 2018, així com els rendiments i costos mitjans dels diferents components que formen el total de la inversió i dels recursos, és el següent:

En milers d'euros

	2019												
	1r trimestre			2n trimestre			3r trimestre			4t trimestre			TOTAL
	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	
Rendiment de la inversió	**221.188.996**	**2,19**	**1.193.977**	**226.600.010**	**2,13**	**1.203.204**	**222.971.888**	**2,16**	**1.211.663**	**223.103.539**	**2,13**	**1.195.372**	**4.804.216**
Efectiu i equivalents (*)	31.206.664	0,19	14.989	33.178.163	0,21	17.454	27.695.451	0,26	18.269	26.688.855	0,19	12.770	**63.482**
Préstecs i bestretes	138.025.608	2,97	1.010.944	139.416.656	2,94	1.022.383	139.633.777	2,90	1.020.772	141.582.861	2,81	1.003.940	**4.058.039**
Cartera de renda fixa (**)	25.213.037	1,34	83.350	26.672.089	1,30	86.716	28.355.594	1,20	85.935	27.468.523	1,25	86.242	**342.243**
Cartera de renda variable	869.033	-	-	935.022	-	-	856.452	-	-	859.230	-	-	-
Actiu tangible i intangible	5.331.343	-	-	5.364.135	-	-	5.405.272	-	-	5.492.564	-	-	-
Resta dels altres actius	20.543.311	1,67	84.694	21.033.945	1,46	76.651	21.025.342	1,64	86.687	21.011.506	1,75	92.420	**340.452**
Cost dels recursos	**221.188.996**	**(0,54)**	**(293.245)**	**226.600.010**	**(0,53)**	**(297.859)**	**222.971.888**	**(0,54)**	**(305.253)**	**223.103.539**	**(0,51)**	**(285.463)**	**(1.181.820)**
Entitats de crèdit	32.238.040	(0,15)	(12.161)	31.913.401	(0,12)	(9.492)	26.510.777	(0,20)	(13.507)	23.988.625	(0,15)	(8.773)	**(43.933)**
Dipòsits de la clientela (***)	144.271.153	(0,27)	(97.186)	148.279.109	(0,29)	(107.149)	147.936.923	(0,28)	(104.270)	149.653.131	(0,22)	(83.364)	**(391.969)**
Mercat de capitals	24.639.120	(1,39)	(84.635)	24.855.118	(1,45)	(89.686)	24.527.227	(1,50)	(92.757)	24.932.361	(1,44)	(90.185)	**(357.263)**
Altres passius	7.697.988	(5,23)	(99.263)	8.893.319	(4,13)	(91.532)	11.108.719	(3,38)	(94.719)	11.508.944	(3,56)	(103.141)	**(388.655)**
Recursos propis	12.342.695	-	-	12.659.063	-	-	12.888.242	-	-	13.020.478	-	-	-
Marge d'interessos			**900.732**			**905.345**			**906.410**			**909.909**	**3.622.396**
Total ATM			**221.188.996**			**226.600.010**			**222.971.888**			**223.103.539**	**223.470.000**
Ràtio (marge/ATM)			**1,65**			**1,60**			**1,62**			**1,62**	**1,62**

(*) Inclou caixa, bancs centrals, entitats de crèdit i adquisicions temporals d'actius.

(**) S'inclouen 1.410 milers d'euros corresponents a interessos procedents d'actius financers mantinguts per negociar.

(***) Inclou les cessions temporals d'actius.

Els ingressos o despeses financers derivats de l'aplicació de tipus negatius s'imputen al'instrument associat. En aquest sentit, els resultats de les inversions i el cost dels recursos recullen despeses i ingressos financers per imports de 68.868 i 111.807 milers d'euros, respectivament, derivats d'aquesta imputació. En particular, la línia d'entitats de crèdit del passiu recull els ingressos financers per interessos negatius dels saldos d'entitats de crèdit del passiu, principalment els relatius a la TLTRO II.

En milers d'euros

	2018												
	1r trimestre			2n trimestre			3r trimestre			4t trimestre			TOTAL
	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	
Rendiment de la inversió	**216.880.053**	**2,10**	**1.124.649**	**217.038.607**	**2,10**	**1.136.182**	**216.813.203**	**2,19**	**1.194.286**	**217.933.850**	**2,21**	**1.211.641**	**4.666.758**
Efectiu i equivalents (*)	29.544.269	0,01	507	28.180.392	0,01	542	27.865.203	0,15	10.771	28.761.958	0,16	11.479	**23.299**
Préstecs i bestretes	133.924.261	3,00	991.874	135.992.318	2,90	983.334	137.034.035	2,95	1.019.236	136.621.255	2,97	1.022.242	**4.016.686**
Cartera de renda fixa (**)	25.407.251	1,41	88.606	26.158.261	1,42	92.621	25.885.654	1,28	83.698	26.339.944	1,32	87.541	**352.466**
Cartera de renda variable	988.827	-	-	1.021.333	-	-	836.220	0,00	-	891.160	0,00	-	-
Actiu tangible i intangible	3.873.886	-	-	4.061.192	-	-	4.178.935	0,00	-	4.220.475	0,00	-	-
Resta dels altres actius	23.141.559	0,77	43.662	21.625.111	1,11	59.685	21.013.156	1,52	80.581	21.099.058	1,70	90.379	**274.307**
Cost dels recursos	**216.880.053**	**(0,40)**	**(213.101)**	**217.038.607**	**(0,44)**	**(237.612)**	**216.813.203**	**(0,48)**	**(261.667)**	**217.933.850**	**(0,51)**	**(279.194)**	**(991.574)**
Entitats de crèdit	31.880.652	(0,11)	(8.877)	32.137.191	(0,09)	(6.978)	31.924.079	(0,10)	(8.089)	32.190.104	(0,14)	(11.746)	**(35.690)**
Dipòsits de la clientela (***)	138.805.488	(0,20)	(68.878)	140.271.284	(0,22)	(76.126)	142.223.843	(0,22)	(77.675)	142.883.019	(0,24)	(86.757)	**(309.436)**
Mercat de capitals	25.588.125	(1,34)	(84.344)	25.004.552	(1,29)	(80.727)	23.715.312	(1,31)	(78.366)	24.173.861	(1,31)	(79.578)	**(323.015)**
Altres passius	7.848.422	(2,64)	(51.002)	7.326.734	(4,04)	(73.781)	6.799.142	(5,69)	(97.537)	6.581.339	(6,10)	(101.113)	**(323.433)**
Recursos propis	12.757.366	-	-	12.298.846	-	-	12.150.827	0	-	12.105.527	0,00	-	-
Marge d'interessos			**911.548**			**898.570**			**932.619**			**932.447**	**3.675.184**
Total ATM			**216.880.053**			**217.038.607**			**216.813.203**			**217.933.850**	**########**
Ràtio (marge/ATM)			**1,70**			**1,66**			**1,71**			**1,70**	**1,69**

(*) Inclou caixa, bancs centrals, entitats de crèdit i adquisicions temporals d'actius.

(**) S'inclouen 3.235 milers d'euros corresponents a interessos procedents d'actius financers mantinguts per negociar.

(***) Inclou les cessions temporals d'actius.

Els ingressos o despeses financers derivats de l'aplicació de tipus negatius s'imputen a l'instrument associat. En aquest sentit, els resultats de les inversions i el cost dels recursos recullen despeses i ingressos financers per imports de 70.605 i 124.580 milers d'euros, respectivament, derivats d'aquesta imputació. En particular, la línia d'entitats de crèdit del passiu recull els ingressos financers per interessos negatius dels saldos d'entitats de crèdit del passiu, principalment els relatius a la TLTRO II.

En termes mitjans anuals, el marge sobre actius totals mitjans es va situar en l'1,62% (1,50% sense TSB), de manera que va disminuir en 7 punts bàsics en comparació amb el nivell de l'any anterior (1,69% el 2018). Pel que fa a l'evolució dels marges trimestrals, el marge sobre actius totals mitjans del quart trimestre de 2019 es va situar en l'1,62% (1,48% sense tenir en compte TSB). El quart trimestre de 2018 aquest marge va ser de l'1,70%.

Nota 29 – Ingressos i despeses per comissions

Els ingressos i les despeses per comissions per operacions financeres i per la prestació de serveis han estat els següents:

En milers d'euros

	2019	2018
Comissions derivades d'operacions de risc	**252.262**	**240.612**
Operacions d'actiu	143.621	137.964
Avals i altres garanties	108.641	102.648
Comissions de serveis	**809.565**	**722.296**
Targetes	266.796	224.871
Ordres de pagament	64.097	61.602
Valors	63.085	61.058
Comptes a la vista	193.151	220.962
Resta	222.436	153.803
Comissions de gestió d'actius	**376.914**	**372.393**
Fons d'inversió	152.855	157.740
Comercialització de fons de pensions i assegurances	194.042	185.463
Gestió de patrimonis	30.017	29.190
Total	**1.438.741**	**1.335.301**
Promemòria		
Ingressos per comissions	1.628.892	1.558.648
Despeses per comissions	(190.151)	(223.347)
Comissions netes	**1.438.741**	**1.335.301**

Nota 30 – Resultats d'operacions financeres (net)

Els resultats d'operacions financeres (net) agrupen una relació d'epígrafs del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018 i que es presenten a continuació:

En milers d'euros

	2019	2018
Per epígrafs:		
Guanys o (-) pèrdues en donar de baixa en comptes actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, nets	152.483	208.106
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	87.269	292.256
Actius financers a cost amortitzat	65.277	(75.870)
Passius financers a cost amortitzat	(63)	(8.280)
Guanys o (-) pèrdues per actius i passius financers mantinguts per negociar, nets	(111.151)	10.568
Guanys o (-) pèrdues per actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats, nets	(2.470)	(13.902)
Guanys o (-) pèrdues per actius i passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats, nets	-	19
Guanys o (-) pèrdues resultants de la comptabilitat de cobertures, nets	(915)	21.918
Total	**37.947**	**226.709**
Per naturalesa d'instrument financer:		
Resultat net de valors representatius de deute	93.697	203.620
Resultat net d'altres instruments de patrimoni	1.800	(1.174)
Resultat net de derivats	(117.319)	29.896
Resultat net per altres conceptes (*)	59.769	(5.633)
Total	**37.947**	**226.709**

(*) Inclou principalment el resultat de la titulització de consum i el resultat de venda de diverses carteres de crèdit venudes durant l'exercici.

Durant l'exercici 2019 i 2018, el grup ha fet vendes de determinats valors representatius de deute que mantenia en la cartera d'actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global, cosa que ha generat uns beneficis de 87.215 milers d'euros el 31 de desembre de 2019 (292.249 milers d'euros el 31 de desembre de 2018). D'aquests resultats, 81.723 milers d'euros (289.366 milers d'euros el 2018) de beneficis provenen de la venda de valors representatius de deute mantinguts amb administracions públiques.

Amb data 20 de setembre de 2019, el banc ha titulitzat préstecs al consum amb un principal de 1.000 milions d'euros en el vehicle Sabadell Consumo 1, Fondo de Titulización, i tots els bons emesos per aquest vehicle han estat adquirits per tercers aliens al grup. Atès que en aquesta operació s'han transferit substancialment els riscos i beneficis de la cartera titulitzada, el banc ha donat aquesta cartera de baixa del balanç i ha registrat un benefici de 87.774 milers d'euros en l'epígraf "*Guanys o (-) pèrdues en donar de baixa en comptes actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, nets – Actius financers a cost amortitzat*" del compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici 2019.

Així mateix, la partida de "*Resultat net de derivats*" de la taula anterior inclou, principalment, la variació del valor raonable dels derivats utilitzats per cobrir el risc de tipus de canvi dels saldos deutors i creditors denominats en moneda estrangera. Els resultats obtinguts per aquests derivats s'han registrat en l'epígraf "*Guanys o (-) pèrdues per actius i passius financers mantinguts per negociar, nets*" del compte de pèrdues i guanys, mentre que les diferències de canvi generades pels saldos deutors i creditors denominats en moneda estrangera coberts per aquests derivats s'han registrat en l'epígraf "*Diferències de canvi (guany o (-) pèrdua), netes*" del compte de pèrdues i guanys.

Nota 31 – Altres ingressos d'explotació

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Ingressos per explotació d'inversions immobiliàries (*)	49.981	84.907
Vendes i altres ingressos per prestació de serveis no financers	34.178	78.441
Resta de productes d'explotació (*)	150.081	93.334
Total	**234.240**	**256.682**

(*) Els imports corresponen fonamentalment a ingressos procedents de contractes d'arrendament operatiu en què el grup actua com a arrendador.

La disminució dels "Ingressos per explotació d'inversions immobiliàries" i "Vendes i altres ingressos per prestació de serveis no financers" en l'exercici de 2019 respecte a l'exercici anterior es deu, bàsicament, a la venda de Solvia Servicios Inmobiliarios, S.L., entitat dependent que obtenia ingressos pel desenvolupament d'aquest tipus d'activitats (vegeu la nota 2).

Les vendes i els ingressos per prestació de serveis no financers inclouen els ingressos generats per la gestió de carteres d'actius immobiliaris d'altres entitats (SAREB).

L'ingrés registrat en "Resta de productes d'explotació" procedeix, bàsicament, d'ingressos de les entitats del grup l'activitat de les quals no és financera (principalment *renting* operatiu).

Nota 32 – Altres despeses d'explotació

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Contribució a fons de garantia de dipòsits	(121.381)	(106.332)
Banc Sabadell	(110.673)	(103.317)
TSB	(694)	1.558
BS IBM Mèxic	(10.014)	(4.573)
Contribució al fons de resolució	(58.647)	(49.744)
Altres conceptes	(370.794)	(390.989)
Taxes de monetització (*)	(48.133)	(44.996)
Resta	(322.661)	(345.993)
Total	**(550.822)**	**(547.065)**

(*) Vegeu la nota 39.

El subepígraf de "*Resta*" inclou la despesa corresponent a l'impost sobre els dipòsits en les entitats de crèdit, que puja a 31.239 milers d'euros en l'exercici 2019 (30.650 milers d'euros el 2018), així com despeses d'activitats no financeres.

Nota 33 – Despeses d'administració

Aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat inclou els imports de les despeses incorregudes pel grup corresponents al cost del personal i la resta de despeses generals d'administració.

Despeses de personal

Les despeses de personal registrades en el compte de pèrdues i guanys consolidat en els exercicis acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018 han estat les següents:

En milers d'euros

	Nota	2019	2018
Sous i gratificacions al personal actiu		(1.197.000)	(1.159.614)
Quotes de la Seguretat Social		(251.960)	(239.243)
Dotacions a plans de prestació definida	22	(2.741)	(1.775)
Dotacions a plans d'aportació definida		(70.655)	(71.096)
Altres despeses de personal		(126.480)	(118.862)
Total		**(1.648.836)**	**(1.590.590)**

La classificació de la plantilla mitjana per a totes les empreses que formen el grup per categoria i sexe el 31 de desembre de 2019 i 2018 és la següent:

Nombre mitjà d'empleats

	2019			2018		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Directius	523	175	698	507	173	680
Tècnics	9.687	10.694	20.381	10.015	10.812	20.827
Administratius	976	3.294	4.270	1.038	3.502	4.540
Total	**11.186**	**14.163**	**25.349**	**11.560**	**14.487**	**26.047**

La classificació de la plantilla mitjana del grup per categoria el 31 de desembre de 2019 i 2018 amb discapacitat major o igual al 33% és la següent:

Nombre mitjà d'empleats

	Grup Banc Sabadell	
	2019	2018
Directius	5	6
Tècnics	203	189
Administratius	51	19
Total	**259**	**214**

La classificació de la plantilla del grup per categoria i sexe el 31 de desembre de 2019 i 2018 és la següent:

Nombre d'empleats i empleades

	2019			2018		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Directius	511	168	679	501	173	674
Tècnics	9.418	10.494	19.912	10.025	10.855	20.880
Administratius	863	3.000	3.863	1.079	3.548	4.627
Total	**10.792**	**13.662**	**24.454**	**11.605**	**14.576**	**26.181**

Del total de la plantilla el 31 de desembre de 2019, 531 empleats tenien reconegut algun grau de discapacitat (188 el 31 de desembre de 2018).

L'import de les despeses de personal no recurrents en l'exercici 2019 puja a 59.027 milers d'euros (61.009 milers d'euros en l'exercici 2018). Es consideren com a no recurrents les despeses que no formen part de l'activitat ordinària de l'entitat. En el cas de les despeses de personal són les vinculades a la transformació comercial i a la reducció de la plantilla de TSB.

Sistema d'incentius complementaris a llarg termini basats en accions

El grup té diversos plans d'incentius complementaris a llarg termini que es descriuen a continuació:

Sistema d'incentiu complementari basat en accions

La Junta General d'Accionistes del 31 de març de 2016 va aprovar un incentiu, basat en l'increment del valor de les accions de Banco de Sabadell, S.A., per a 3 consellers executius, 7 membres de l'alta direcció i 472 directius del grup (ICLP 2016). Durant el període de vigència d'aquest pla es van donar de baixa 264.972 drets amb liquidació en lliurament de 91.262 accions. El març de 2019 va vèncer aquest pla sense liquidació pel fet de tenir un preu d'exercici (1,494 euros) per damunt de la cotització de l'acció.

El grup té vigents dos sistemes d'incentius complementaris a llarg termini basats en accions, l'ICLP 2017 aprovat el 30 de març de 2017 i l'ICLP 2018 aprovat el 19 d'abril de 2018:

- La Junta General d'Accionistes del 30 de març de 2017 va aprovar un incentiu complementari a llarg termini basat en l'increment del valor de les accions de Banco de Sabadell, S.A. per a 3 consellers executius, 7 membres de l'alta direcció i 466 directius del grup (ICLP 2017). Consisteix en l'assignació d'un nombre determinat de drets als beneficiaris, que incorporen el dret a percebre l'increment de valor d'un mateix nombre d'accions de Banco de Sabadell, S.A. durant un període que es va iniciar el 30 de gener de 2017 i que acabarà l'últim dia de les vint sessions borsàries del mes de març de 2020, prenent com a referència el seu valor de cotització, que es farà efectiu mitjançant el lliurament d'accions del banc. Serà condició necessària perquè els drets es facin efectius que el beneficiari superi el percentatge mínim de compliment de l'objectiu personal denominat "valoració de l'eficàcia professional", fixat per la Comissió de Retribucions del banc.

- La Junta General d'Accionistes del 19 d'abril de 2018 va aprovar un incentiu complementari a llarg termini basat en l'increment del valor de les accions de Banco de Sabadell, S.A. per als consellers executius, l'alta direcció i altres directius que formen part del Col·lectiu Identificat del grup (ICLP 2018). El 31 de desembre de 2018 són beneficiaris de l'incentiu 4 consellers executius, 8 membres de l'alta direcció i 71 directius que formen part del Col·lectiu Identificat del grup. Consisteix en l'assignació d'un nombre determinat de drets als beneficiaris de l'ICLP 2018, que incorporen el dret a percebre l'increment de valor d'un mateix nombre d'accions de Banco de Sabadell, S.A., prenent com a referència el seu valor de cotització, alhora que es vinculen al nivell de compliment per part del banc de certs indicadors plurianuals durant un determinat període de temps, i que es farà efectiu en un 55% mitjançant el lliurament d'accions del mateix Banco de Sabadell, S.A., i en el 45% restant en efectiu. El nombre de drets a liquidar pot ser igual o inferior al nombre de drets consolidats en el primer trimestre de l'any 2019, en funció del nivell de compliment de Banco de Sabadell, S.A., de quatre indicadors durant la vigència de l'ICLP 2018. El període d'avaluació del compliment inclourà els exercicis 2018, 2019 i 2020, per al qual s'estableixen objectius sobre els indicadors següents i amb la ponderació següent: taxa de rendibilitat a l'accionista (25%), per a la qual s'utilitzarà com a referència el valor de tancament de l'acció, arrodonit al tercer decimal, de les primeres 20 sessions de 2018 i de les primeres 20 sessions de 2021, la ràtio de cobertura de liquiditat (25%), la solvència – CET1 (25%) i el rendiment ajustat al risc de capital del banc – RoRAC (25%). Els últims tres indicadors es mesuren al final del període pluriennal, tenint en compte la mitjana dels tres últims mesos de l'exercici 2020.

Les seves característiques principals es presenten tot seguit:

Sistemes d'incentius vigents	Data de finalització	Preu d'exercici	Nombre màxim de drets afectats
ICLP 2017	30/03/2020	1,353	35.000.000
ICLP 2018	18/04/2022	1,841	21.000.000

El valor raonable dels serveis es valora per referència al valor raonable dels instruments de capital compromesos, és a dir, opcions sobre accions del banc, i, tal com s'indica en la nota 6, la tècnica de valoració han estat les simulacions de Monte Carlo, i el model de valoració utilitzat, el de Black-Scholes.

El moviment dels drets en els plans esmentats anteriorment ha estat el següent:

Drets - ICLP 2017

Saldo el 31 de desembre de 2017	**31.229.996**
Concedides	-
Anul·lades	(1.158.003)
Saldo el 31 de desembre de 2018	**30.071.993**
Concedides	-
Anul·lades	(633.003)
Saldo el 31 de desembre de 2019	**29.438.990**

Drets - ICLP 2018

Saldo el 30 d'abril de 2018	**21.000.000**
Concedides	-
Anul·lades	(400.000)
Saldo el 31 de desembre de 2018	**20.600.000**
Concedides	-
Anul·lades	(2.247.500)
Saldo el 31 de desembre de 2019	**18.352.500**

Empleats de TSB Banking Group disposen d'un incentiu complementari relacionat amb un pla de consecució d'objectius anuals fins al 2026.

Sistema de retribució a llarg termini

Seguint la Política de remuneracions del grup, el 2019 s'ha establert una retribució a llarg termini per al període 2019 a 2021 adreçada als consellers executius, membres de l'alta direcció i resta de directius que formen part del Col·lectiu Identificat del grup amb retribució assignada, tret dels directius que estiguin assignats a TSB Banking Group PLC o a les seves societats dependents.

La retribució consisteix en l'assignació d'un determinat import a cada beneficiari determinat per un percentatge sobre la seva retribució fixa, calculat en dos períodes:

- En el primer període, que acaba el 31 de desembre de 2019, s'estableix l'import inicial en funció del compliment dels objectius anuals individuals i del factor corrector per riscos, amb indicadors de capital (CET1) i liquiditat (*Liquidity Coverage Ratio*). L'import obtingut estarà subjecte a les condicions del segon període i serà liquidable un 45% en efectiu i un 55% en accions. El nombre d'accions lliurables es calcularà amb les cotitzacions de les últimes 20 sessions de 2019.

- En el segon període, que acaba el 31 de desembre de 2021, s'estableix la retribució final en funció del compliment dels objectius plurianuals del grup relacionats amb els indicadors de rendibilitat total de l'accionista (25%), la ràtio de cobertura de liquiditat del grup (25%), l'indicador de solvència CET1 (25%) i l'indicador del rendiment ajustat al risc de capital del grup (RoRAC) (25%). A més, l'import i el nombre d'accions a lliurar també s'ajustaran d'acord amb el factor corrector per riscos.

A més de les condicions anteriors, per percebre la retribució caldrà mantenir la condició de membre del Col·lectiu Identificat fins al 31 de desembre de 2019 i la relació laboral o mercantil del beneficiari.

En relació amb les despeses de personal associades als plans d'incentius basats en accions (vegeu la nota 1.3.15), la contrapartida d'aquestes despeses es troba registrada en patrimoni net en el cas dels drets que es liquiden amb accions (vegeu l'estat de canvis de patrimoni net - pagaments basats en accions), mentre que els que es liquiden en efectiu es registren en l'epígraf d'"Altres passius" del balanç consolidat:

En milers d'euros

	2019	2018
Liquiden en accions	8.059	3.004
Liquiden en efectiu	675	49
Total	**8.734**	**3.053**

Altres despeses d'administració

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis 2019 i 2018 es mostra a continuació:

En milers d'euros

	2019	2018
D'immobles, instal·lacions i material	(106.015)	(230.744)
Informàtica	(334.868)	(439.292)
Comunicacions	(41.123)	(46.820)
Publicitat	(99.333)	(114.162)
Serveis administratius subcontractats	(156.280)	(109.533)
Contribucions i impostos	(127.689)	(114.908)
Informes tècnics	(55.654)	(32.089)
Serveis de vigilància i trasllat de fons	(22.265)	(21.290)
Despeses de representació i desplaçament del personal	(21.531)	(23.531)
Quotes d'associacions	(44.512)	(31.181)
Altres despeses	(85.353)	(166.210)
Total	**(1.094.623)**	**(1.329.760)**

Honoraris amb entitats auditores

Els honoraris percebuts per PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L. en l'exercici 2019 pels serveis d'auditoria de comptes i per altres serveis relacionats amb l'auditoria prestats a Espanya sumen un import de 1.940 i 992 milers d'euros, respectivament (1.839 i 659 milers d'euros el 2018). Els serveis d'auditoria prestats per altres societats de la xarxa PwC corresponents a sucursals i filials a l'estranger pugen a 4.983 milers d'euros en l'exercici de 2019 (4.649 milers d'euros el 2018).

Els honoraris percebuts per altres auditors en l'exercici 2019 per serveis d'auditoria de comptes i per altres serveis relacionats amb l'auditoria prestats a Espanya pugen a 31 i 0 milers d'euros, respectivament (31 i 0 milers d'euros el 2018), i pels serveis corresponents a auditoria i per altres serveis relacionats amb l'auditoria de sucursals i filials a l'estranger pugen a 18 i 21 milers d'euros, respectivament, en l'exercici de 2019 (17 i 21 milers d'euros el 2018).

Els honoraris percebuts per altres societats de la xarxa PwC com a conseqüència de serveis d'assessorament fiscal i altres serveis prestats en l'exercici de 2019 han pujat a 0 i 134 milers d'euros, respectivament. Els imports registrats per aquests serveis el 2018 van pujar a 68 i 507 milers d'euros, respectivament.

Altres informacions

Les despeses d'administració no recurrents pugen en l'exercici 2019 a 44.483 milers d'euros (230.506 milers d'euros en l'exercici 2018), incloent-hi les despeses de vinculats al procés de postmigració tecnològica de TSB i transformació comercial.

La ràtio d'eficiència al tancament de l'exercici 2019 (despeses de personal i generals / marge brut) és del 55,63% (58,29% el 2018).

A continuació, es presenta la següent informació sobre oficines del grup:

Nombre d'oficines

	2019	2018
Oficines	**2.402**	**2.457**
Espanya	1.822	1.865
Estranger	580	592

Nota 34 – Deteriorament del valor o (-) reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats i pèrdues o (-) guanys nets per modificació

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	Nota	2019	2018
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global		3.748	(2.472)
Valors representatius de deute	8	3.748	(2.472)
Altres instruments de patrimoni		-	-
Actius financers a cost amortitzat	11	(670.773)	(753.620)
Valors representatius de deute		109	3.381
Préstecs i bestretes		(670.882)	(757.001)
Total		**(667.025)**	**(756.092)**

Nota 35 - Deteriorament del valor o (-) reversió del deteriorament del valor d'actius no financers

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	Nota	2019	2018
Immobilitzat material	15	(16)	907
Inversions immobiliàries	15	4.733	(61.335)
Fons de comerç i altres actius intangibles	16	(6.964)	(286)
Existències	17	(83.989)	(339.934)
Total		**(86.236)**	**(400.648)**

El total de dotació per deteriorament de les inversions immobiliàries de l'exercici 2019 i 2018 s'ha fet prenent com a base valoracions de nivell 2 (vegeu la nota 6). El valor raonable dels actius deteriorats és de 425.163 i 602.004 milers d'euros en els exercicis 2019 i 2018, respectivament.

Del total de dotació per deteriorament d'existències dels exercicis 2019 i 2018, 57.642 i 54.296 milers d'euros s'han efectuat sobre la base de valoracions de nivell 2, respectivament, 26.347 i 285.637 milers d'euros de valoracions de nivell 3, respectivament. El valor raonable dels actius deteriorats és de 686.976 i 730.494 milers d'euros en tancar els exercicis 2019 i 2018.

Nota 36 – Guanys o (-) pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers, nets

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Immobilitzat material	(6.396)	(2.398)
Inversions immobiliàries	4.001	32.172
Actiu intangible	252	(1.027)
Participacions (*)	16.951	5.826
Altres instruments de capital	-	-
Altres conceptes	26.549	-
Total	**41.357**	**34.573**

(*) Vegeu la nota 2 i l'Annex I - Sortides del perímetre de consolidació.

Les vendes d'actius tangibles en règim d'arrendament financer en què el grup actuava com a arrendador no han generat un impacte significatiu en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici 2019.

Nota 37 – Guanys o (-) pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	Nota	2019	2018
Immobilitzat material d'ús propi i adjudicat		(168.471)	(22.793)
Guanys/pèrdues per vendes		742	49.506
Deteriorament/reversió	13	(169.213)	(72.299)
Inversions immobiliàries		103	(12.353)
Actiu intangible		-	100
Participacions (*)	2	132.741	(194)
Altres instruments de capital		-	-
Altres conceptes		(41)	39
Total		**(35.668)**	**(35.201)**

(*) Correspon al benefici obtingut per la venda de Solvia Servicios Inmobiliarios, S.L.

El deteriorament d'actius no corrents en venda no incorpora ingressos derivats de l'increment del valor raonable menys costos de venda.

El total de dotació per deteriorament d'actius no corrents en venda de l'exercici 2019 i 2018 s'ha fet prenent com a base valoracions de nivell 2 (vegeu la nota 6). El valor raonable dels actius deteriorats és de 426.361 i 3.449.290 milers d'euros en tancar els exercicis 2019 i 2018.

Nota 38 – Informació segmentada

Criteris de segmentació

Es presenta en aquest apartat informació dels resultats i altres indicadors per unitats de negoci del grup.

En aquest exercici s'ha reorganitzat el Negoci Bancari Espanya i el d'Altres Geografies. El Negoci de Transformació d'Actius Immobiliaris queda integrat en Negoci Bancari Espanya gràcies a la normalització dels actius immobiliaris al balanç. D'altra banda, les oficines a l'exterior i de representació també queden en l'àmbit de Negoci Bancari Espanya dins el perímetre de Banca Corporativa, ja que els seus principals clients són d'origen nacional.

Per al 2019 els criteris amb què el grup Banc Sabadell informa dels resultats per segments són:

- Tres àrees geogràfiques: Negoci Bancari Espanya, Regne Unit i Mèxic.
- A cada negoci se li assigna un 11% de capital sobre els seus actius ponderats per risc, i l'excés de fons propis s'assigna a Negoci Bancari Espanya.

Pel que fa a la resta de criteris aplicats, la informació per segments s'estructura, en primer lloc, seguint una distribució geogràfica, i, en segon lloc, en funció dels clients als quals van dirigits.

Segmentació per àrea geogràfica i unitats de negoci

En relació amb les bases de presentació i metodologia emprades, la informació que es presenta està basada en la comptabilitat individual de cada una de les societats que formen el grup, amb les eliminacions i els ajustos corresponents de consolidació, i en la comptabilitat analítica d'ingressos i despeses en les particions de negocis sobre una o més entitats jurídiques, que permet l'assignació dels ingressos i els costos per a cada client depenent del negoci al qual estigui assignat cada un d'ells.

Cada unitat de negoci es considera com un negoci independent, per la qual cosa es produeixen fluxos d'ingressos i despeses entre els negocis per la prestació de serveis de distribució de productes, serveis o sistemes. L'impacte final en el compte de resultats del grup és nul.

Cada negoci suporta costos directes, obtinguts a partir de la comptabilitat general i analítica, i costos indirectes, derivats d'unitats corporatives.

Així mateix, es fa una assignació de capital de manera que cada negoci té assignat un capital equivalent al mínim regulador necessari per actius ponderats per risc. Aquest mínim regulador es fixa en funció de l'organisme que supervisa cada negoci.

Seguidament, per a cada unitat de negoci es mostra, per al 2019 i el 2018, el detall dels resultats atribuïts al grup, altres magnituds rellevants i la conciliació del total d'aquests resultats amb els del consolidat:

En milions d'euros

	2019 (*)			
	Negoci Bancari Espanya	Negoci Bancari Regne Unit	Negoci Bancari Mèxic	Total grup
Marge d'interessos	**2.527**	**979**	**117**	**3.622**
Comissions netes	1.304	117	19	1.439
Marge bàsic	**3.830**	**1.095**	**136**	**5.061**
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	110	15	1	126
Resultats mètode participació i dividends	61	-	-	61
Altres productes i càrregues d'explotació	(288)	(20)	(9)	(317)
Marge brut	**3.714**	**1.091**	**127**	**4.932**
Despeses d'explotació i amortització	(2.070)	(1.052)	(91)	(3.213)
Marge abans de dotacions	**1.644**	**39**	**36**	**1.719**
Provisions i deterioraments	(850)	(72)	(16)	(938)
Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats	174	(4)	-	170
Resultat abans d'impostos	**968**	**(38)**	**20**	**951**
Impost sobre beneficis	(165)	(8)	(2)	(174)
Resultat atribuït a interessos minoritaris	9	-	-	9
Benefici atribuït al grup	**794**	**(45)**	**19**	**768**
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	7,3%	-	3,5%	5,9%
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	47,%	84,%	62,9%	55,6%
Ràtio de morositat	4,7%	1,2%	1,2%	3,8%
Ràtio de cobertura de riscos classificats en l'*stage* 3	50,5%	43,1%	108,9%	49,6%
Empleats	16.610	7.394	450	24.454
Oficines nacionals i estrangeres	1.847	540	15	2.402

(*) Tipus de canvi aplicats en compte de resultats 0,8782 GBP (mitjana), 21,5648 MXN (mitjana), 1,1170 USD (mitjana) i 10,6881 MAD (mitjana).

En milions d'euros

	2019 (*)			
	Negoci Bancari Espanya	Negoci Bancari Regne Unit	Negoci Bancari Mèxic	Total grup
Actiu	**172.610**	**46.449**	**4.695**	**223.754**
Inversió creditícia bruta viva	104.436	36.496	3.640	144.572
Actius immobiliaris problemàtics (net)	791	-	-	791
Passiu	**161.695**	**44.924**	**4.160**	**210.779**
Recursos de clients en el balanç	108.890	35.423	1.996	146.309
Finançament majorista mercat de capitals	19.912	2.423	-	22.335
Capital assignat	**10.915**	**1.525**	**535**	**12.974**
Recursos de clients fora del balanç	**43.163**	**-**	**-**	**43.163**

(*) Tipus de canvi aplicats al balanç 0,8508 GBP, 21,2202 MXN, 1,1234 USD i 10,7438 MAD.

En milions d'euros

	2018 (*)			
	Negoci Bancari Espanya	Negoci Bancari Regne Unit	Negoci Bancari Mèxic	Total grup
Marge d'interessos	**2.585**	**1.000**	**91**	**3.675**
Comissions netes	1.239	85	11	1.335
Marge bàsic	**3.824**	**1.085**	**102**	**5.010**
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	207	18	1	225
Resultats mètode participació i dividends	64	-	1	65
Altres productes i càrregues d'explotació	(224)	(60)	(6)	(290)
Marge brut	**3.870**	**1.042**	**97**	**5.010**
Despeses d'explotació i amortització	(2.049)	(1.148)	(76)	(3.273)
Marge abans de dotacions	**1.821**	**(106)**	**21**	**1.737**
Provisions i deterioraments	(1.066)	(231)	(23)	(1.320)
Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats	1	1	-	2
Resultat abans d'impostos	**757**	**(335)**	**(2)**	**419**
Impost sobre beneficis	(189)	95	10	(84)
Resultat atribuït a interessos minoritaris	7	-	-	7
Benefici atribuït al grup	**561**	**(240)**	**8**	**328**
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	5,2%	-	1,9%	2,6%
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	46,0%	101,6%	77,2%	58,3%
Ràtio de morositat	5,2%	1,3%	0,4%	4,2%
Ràtio de cobertura de riscos classificats en l'*stage* 3	53,9%	50,4%	284,5%	54,1%
Empleats	17.373	8.353	455	26.181
Oficines nacionals i estrangeres	1.892	550	15	2.457

(*) Tipus de canvi aplicat en compte de resultats 0,8851 GBP (mitjana), 22,6901 MXN (mitjana), 1,1851 USD (mitjana) i 10,8753 MAD (mitjana).

En milions d'euros

	2018 (*)			
	Negoci Bancari Espanya	Negoci Bancari Regne Unit	Negoci Bancari Mèxic	Total grup
Actiu	**172.246**	**46.182**	**3.894**	**222.322**
Inversió creditícia bruta viva	102.550	33.634	3.181	139.366
Actius immobiliaris problemàtics (net)	959	-	-	959
Passiu	**162.167**	**44.662**	**3.377**	**210.205**
Recursos de clients en el balanç	103.613	32.484	1.246	137.343
Finançament majorista mercat capitals	19.833	1.688	-	21.520
Capital assignat	**10.080**	**1.520**	**517**	**12.117**
Recursos de clients fora del balanç	**44.034**	**-**	**-**	**44.034**

(*) Tipus de canvi aplicat al balanç 0,8945 GBP, 22,4921 MXN, 1,145 USD i 10,953 MAD.

Els actius totals mitjans del grup pugen el 31 de desembre de 2019 a 223.470.000 milers d'euros, mentre que en la mateixa data de l'any anterior es van situar en 217.168.348 milers d'euros.

En relació amb el tipus de productes i serveis dels quals es deriven els ingressos ordinaris, tot seguit se n'informa per a cada unitat de negoci:

- **Negoci Bancari Espanya** agrupa les següents unitats de negoci de clients:

- Banca Comercial ofereix productes tant d'inversió com d'estalvi. En inversió destaca la comercialització de productes hipotecaris, circulant i crèdits. Pel que fa a l'estalvi, els productes principals són els dipòsits (vista i termini), fons d'inversió, assegurances estalvi i plans de pensions. Addicionalment, cal destacar també els productes d'assegurances protecció i serveis de mitjans de pagament, com ara les targetes de crèdit i l'emissió de transferències, entre d'altres. Banca Privada ofereix productes i serveis d'alt valor per al client.

- Banca Corporativa ofereix serveis de finançament especialitzats juntament amb una oferta global de solucions, que comprenen des dels serveis de banca transaccional fins a les solucions més complexes i adaptades, siguin de l'àmbit del finançament i la tresoreria, i també activitats d'importació i exportació, entre d'altres.

- Transformació d'Actius gestiona de forma transversal el risc irregular i l'exposició immobiliària. Es focalitza a desenvolupar l'estratègia de transformació d'actius i a integrar la visió global del balanç immobiliari del grup amb l'objectiu de maximitzar-ne el valor.

- **Negoci Bancari Regne Unit:**

La franquícia de TSB inclou el negoci que es duu a terme al Regne Unit, el qual inclou comptes corrents i d'estalvi, crèdits, targetes i hipoteques.

- **Negoci Bancari Mèxic:**

Ofereix serveis bancaris i financers de Banca Corporativa i Banca Comercial.

A continuació es detallen per a 2019 i 2018 els ingressos de les activitats ordinàries, principalment per clients, i el resultat abans d'impostos generats per cada unitat de negoci:

En milers d'euros

	Consolidat			
	Ingressos de les activitats ordinàries		Resultat abans d'impostos	
SEGMENTS	**2019**	**2018**	**2019**	**2018**
Negoci Bancari Espanya	4.265.557	4.100.770	968.225	756.534
Negoci Bancari Regne Unit	1.258.042	1.291.223	(37.561)	(335.266)
Negoci Bancari Mèxic	287.470	243.066	20.413	(2.404)
(-) Ajustos i eliminacions d'ingressos ordinaris entre segments	(68.576)	(98.804)	-	-
Total	**5.742.493**	**5.536.255**	**951.077**	**418.864**

Seguidament es detalla, per a cada una de les unitats de negoci, quin percentatge de saldos, marge d'interessos i de comissions netes han generat sobre el total dels exercicis de 2019 i 2018:

En percentatge

	2019				
	Segmentació del marge d'interessos i de comissions netes				
	Crèdit a la Clientela		Dipòsits de la clientela		Productes de serveis (*)
	% sobre saldo mitjà	% rendiment sobre total	% sobre saldo mitjà	% cost sobre total	% sobre saldo total
SEGMENTS					
Negoci Bancari Espanya	72,2%	65,9%	74,4%	30,9%	89,7%
Negoci Bancari Regne Unit	25,2%	27,3%	24,2%	35,2%	9,3%
Negoci Bancari Mèxic	2,6%	6,8%	1,4%	33,9%	1,0%
Total	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

(*) Percentatge per segment sobre el total de comissions netes.

En percentatge

	2018				
	Segmentació del marge d'interessos i de comissions netes				
	Crèdit a la Clientela		Dipòsits de la clientela		Productes de serveis (*)
	% sobre saldo mitjà	% rendiment sobre total	% sobre saldo mitjà	% cost sobre total	% sobre saldo total
SEGMENTS					
Negoci Bancari Espanya	74,0%	66,5%	75,4%	37,6%	89,3%
Negoci Bancari Regne Unit	23,8%	28,0%	23,7%	46,5%	10,0%
Negoci Bancari Mèxic	2,2%	5,5%	0,9%	15,9%	0,7%
Total	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

(*) Percentatge per segment sobre el total de comissions netes.

Així mateix, es presenta la distribució per àrea geogràfica de l'epígraf "*Ingressos per interessos*" dels comptes de pèrdues i guanys dels exercicis de 2019 i 2018:

En milers d'euros

	Distribució d'ingressos per interessos per àrea geogràfica			
Àrea geogràfica	Individual		Consolidat	
	2019	2018	2019	2018
Mercat nacional	3.142.780	3.168.683	3.133.184	3.138.138
Mercat internacional	308.251	256.764	1.851.707	1.723.805
Unió Europea	90.556	73.096	1.288.626	1.281.538
Zona euro	32.735	22.420	32.735	22.420
Zona no euro	57.821	50.676	1.255.891	1.259.118
Resta	217.695	183.668	563.081	442.267
Total	**3.451.031**	**3.425.447**	**4.984.891**	**4.861.943**

En l'Informe de gestió consolidat (vegeu-ne l'apartat 4) es fa una anàlisi més detallada per a cada un d'aquests negocis.

Nota 39 – Situació fiscal (impost sobre els guanys d'activitats continuades)

Grup fiscal consolidat

Banco de Sabadell, S.A. és la societat dominant d'un grup de consolidació fiscal en l'impost sobre societats, i formen part d'aquest com a societats dependents totes les societats espanyoles participades per Banco de Sabadell, S.A. que compleixen els requisits exigits per la Llei de l'impost sobre societats (vegeu l'Annex I).

La resta de societats espanyoles del grup comptable tributen de manera individual en l'impost sobre societats.

Les societats del grup comptable no residents a Espanya tributen els seus beneficis d'acord amb les normes fiscals que els són aplicables.

Conciliacions

La conciliació de la diferència existent entre el resultat comptable consolidat i la base imposable de l'impost sobre societats és la següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Resultat abans d'impostos	951.077	418.865
Augments en la base imposable	779.695	982.757
Procedents de resultats	779.695	982.757
Procedents de patrimoni net	-	-
Disminucions en la base imposable	(1.485.555)	(1.927.772)
Procedents de resultats	(1.412.305)	(1.286.215)
Procedents de patrimoni net	(73.250)	(641.557)
Base imposable (resultat fiscal)	**245.217**	**(526.150)**
Quota (30%)	**73.565**	**(157.845)**
Deduccions per doble imposició, formació i altres	(11.476)	(4.292)
Quota líquida	**62.089**	**(162.137)**
Impost per diferències temporals (net)	121.570	247.407
Altres ajustos (net)	(9.460)	(1.635)
Despeses o (-) ingressos per impostos sobre els guanys de les activitats continuades	**174.199**	**83.635**

Així mateix, a continuació es presenta la conciliació entre la despesa per l'impost sobre societats del grup resultant de l'aplicació del tipus impositiu general i la despesa registrada per aquest impost en els comptes de pèrdues i guanys consolidats:

En milers d'euros

	2019	2018
Resultat comptable abans d'impostos	951.076	418.865
Tipus impositiu nacional (30%)	285.323	125.660
Resultat venda participacions exempta	(42.853)	(3.741)
Remuneració de les participacions preferents (*)	(21.975)	-
Ingressos entitats associades	(16.928)	(16.966)
Diferència taxa efectiva societats a l'estranger (**)	(5.540)	(15.273)
Deduccions generades / Despeses no deduïbles	(14.368)	(4.410)
Resta	(9.460)	(1.634)
Despeses o (-) ingressos per impostos sobre els guanys de les activitats continuades	**174.199**	**83.636**
Tipus impositiu efectiu	*18,32%*	*19,97%*

(*) Vegeu la nota 1.2.

(**) Calculada aplicant la diferència entre el tipus impositiu vigent per al grup a Espanya (30%) i el tipus efectiu aplicat al resultat del grup en cada jurisdicció.

Augments i disminucions en la base imposable

Els detalls relatius a augments i disminucions en la base imposable, en funció de la seva consideració com a diferències temporals o permanents, es desglossen en el quadre següent:

En milers d'euros

	2019	2018
Diferència permanent	14.417	-
Diferència temporal amb origen en l'exercici actual	708.842	913.561
Diferència temporal amb origen en exercicis anteriors	56.436	69.196
Augments	**779.695**	**982.757**
Diferència permanent	(315.044)	(120.326)
Diferència temporal amb origen en l'exercici actual	(115.929)	(563.449)
Diferència temporal amb origen en exercicis anteriors	(1.054.582)	(1.243.997)
Disminucions	**(1.485.555)**	**(1.927.772)**

Actius i passius per impostos diferits

Segons la normativa fiscal i comptable vigent hi ha determinades diferències temporànies que s'han de tenir en compte a l'hora de quantificar la despesa corresponent per l'impost sobre els guanys d'activitats continuades.

El 2013, Espanya va donar la condició d'actius garantits per l'Estat (Reial decret llei 14/2013) als actius fiscals generats per dotacions per deteriorament dels crèdits o altres actius derivades de les possibles insolvències dels deutors no vinculats amb el subjecte passiu, així com els corresponents a provisions o aportacions a sistemes de previsió social i, si escau, prejubilació (en endavant, "actius fiscals monetitzables").

Els actius fiscals monetitzables es poden convertir en un crèdit exigible davant l'Administració tributària en els supòsits en què el subjecte passiu presenti pèrdues comptables o que l'entitat sigui objecte de liquidació o insolvència judicialment declarada. A més a més, es podran canviar per valors de deute públic, un cop transcorregut el termini de 18 anys, computat des de l'últim dia del període impositiu en què es produeixi el registre comptable d'aquests actius. Així mateix, per tal de mantenir la garantia de l'Estat, estan subjectes a una prestació patrimonial de l'1,5% anual sobre els actius per impostos diferits que compleixen els requisits legals per mantenir la condició de monetització generats abans de 2016 (vegeu la nota 32).

Els orígens dels actius/passius per impostos diferits registrats en els balanços consolidats el 31 de desembre de 2019 i 2018 són els següents:

En milers d'euros

Actius fiscals diferits	**2019**	**2018**
Monetitzables	**5.127.453**	**5.185.285**
Per deteriorament de crèdit	3.356.167	3.491.405
Per deteriorament d'actius immobiliaris	1.643.538	1.569.466
Per fons de pensions	127.748	124.414
No monetitzables	**979.288**	**1.025.949**
Crèdits fiscals per bases imposables negatives	**394.422**	**317.932**
Deduccions no aplicades	**14.769**	**17.967**
Total	**6.515.932**	**6.547.133**
Passius fiscals diferits	**2019**	**2019**
Revaloració d'immobles	62.576	65.449
Ajustos de valor d'emissions de deute majorista sorgits en combinacions de negoci	29.336	43.394
Altres ajustos de valor d'actius financers	53.802	40.714
Altres	52.452	17.673
Total	**198.166**	**167.230**

El desglossament per països dels actius i passius per impostos diferits és el següent:

En milers d'euros

	2019		2018	
País	Actius fiscals diferits	Passius fiscals diferits	Actius fiscals diferits	Passius fiscals diferits
Espanya	6.341.527	183.745	6.387.014	158.865
Regne Unit	116.754	14.334	123.433	8.365
Estats Units d'Amèrica	7.780	12	59	-
Mèxic	41.674	-	36.238	-
Altres	8.197	75	389	-
Total	**6.515.932**	**198.166**	**6.547.133**	**167.230**

Tal com s'indica en la nota 1.3.20, tenint en compte la informació disponible al tancament de l'exercici i les projeccions que es desprenen del pla de negoci del grup per als pròxims exercicis, el grup estima que podrà generar base imposable suficient per compensar les bases imposables negatives i els actius fiscals no monetitzables quan siguin deduïbles en funció de la normativa fiscal vigent, tots ells en un termini màxim de 9 anys.

Els actius fiscals monetitzables estan garantits per l'Estat, de manera que la seva recuperabilitat no depèn de la generació de beneficis fiscals futurs.

El grup no té actius fiscals diferits rellevants no reconeguts en el balanç.

Exercicis subjectes a inspecció fiscal

El juliol de 2016 l'Agència Tributària espanyola va notificar a Banco de Sabadell, S.A. l'inici d'actuacions de comprovació i investigació en relació amb els conceptes i períodes que es desglossen a continuació, i les actes que contenien les propostes de regularització es van signar el 9 de gener de 2019:

Conceptes	Períodes	Actes signades a
Retenció/Ingrés a cte. rendiments Treball/Professional	07/2012 a 12/2014	Conformitat
Retenció/Ingressos a cte. Capital mobiliari	07/2012 a 12/2014	Conformitat
Impost sobre societats	01/2011 a 12/2014	Disconformitat
Impost sobre el valor afegit	07/2012 a 12/2014	Disconformitat i conformitat

Tot seguit es resumeix l'estat actual dels procediments assenyalats:

- Els procediments relatius a retencions i ingressos a compte es troben finalitzats després d'esdevenir les actes en conformitat en liquidacions fermes transcorregut el termini legal d'un mes previst a aquest efecte. L'import total regularitzat va pujar a 385 milers d'euros, incloent-hi els interessos de demora corresponents.

- En relació amb el procediment relatiu a l'impost sobre societats, en data 5 de març de 2019 es va notificar l'acord de liquidació pel qual es van estimar íntegrament les al·legacions presentades davant l'acta signada en disconformitat. D'aquest acord se'n va derivar un import a tornar de 2.772 milers d'euros que inclou els interessos de demora corresponents.

- En relació amb el procediment relatiu a l'impost sobre el valor afegit (07-2012 a 12/2014), l'acta signada en conformitat va esdevenir en liquidació ferma transcorregut el termini legal d'un mes previst a aquest efecte, i l'import total regularitzat va pujar a 4.823 milers d'euros (incloent-hi els interessos de demora corresponents). En relació amb l'acta signada en disconformitat, que contenia una regularització per import de 6.938 milers d'euros respecte a diverses qüestions sectorials, es va interposar una reclamació economicoadministrativa davant el Tribunal Economicoadministratiu Central en data 25 de març de 2019. Les al·legacions corresponents es van presentar en data 15 d'octubre de 2019, i el 31 de desembre de 2019 no se n'ha notificat resolució per part de l'òrgan esmentat.

La resta d'empreses del grup que no tributen dins del grup de consolidació fiscal a Espanya tenen pendents de revisió tots els impostos no comprovats i no prescrits legalment d'acord amb la seva normativa fiscal.

Així mateix, es desglossen a continuació els principals litigis de naturalesa fiscal que es troben en curs al tancament de l'exercici:

- Tramitació de recurs contenciós administratiu davant l'Audiència Nacional, referit a la impugnació de la liquidació de l'acta en disconformitat per l'IVA 2008-2010 de Banco de Sabadell S.A. per un import en quota de 1.792 milers d'euros.

- Reclamació economicoadministrativa davant el Tribunal Economicoadministratiu Regional de Catalunya formulada per Bansabadell Renting, S.L. contra l'acta de disconformitat per l'IVA 2014-2015 per un import en quota de 3.496 milers d'euros.

- Reclamacions economicoadministratives davant el Tribunal Economicoadministratiu Regional de Múrcia interposades per Sabadell Real Estate Develoment, S.L. relatives a l'ITP i AJD per un import en quota de 3.635 milers d'euros.

En qualsevol cas, el grup té constituïdes provisions suficients per fer front a les contingències que s'estimi que es puguin derivar d'aquestes liquidacions.

En relació amb els períodes i conceptes impositius no prescrits restants, a causa de possibles diferents interpretacions que es puguin donar a les normes fiscals, els resultats de les inspeccions de les autoritats fiscals per als anys subjectes a verificació podrien donar lloc a passius per impostos de caràcter contingent l'import dels quals no es pot quantificar d'una manera objectiva. No obstant això, el grup estima que la possibilitat que es materialitzin aquests passius és remota, i, en qualsevol cas, el deute tributari que se'n pugui derivar no afectaria significativament aquests comptes anuals consolidats.

Nota 40 – Transaccions amb parts vinculades

No hi ha operacions amb administradors i directius de la societat que es puguin considerar rellevants. Les efectuades són pròpies del trànsit habitual de la societat o gaudeixen de condicions de mercat o aplicades a empleats.

No consten operacions portades a terme fora del preu de mercat amb persones o entitats vinculades a administradors o a l'alta direcció.

El detall dels saldos més significatius mantinguts amb parts vinculades, així com l'efecte en els comptes de resultats de les transaccions fetes amb aquestes, es mostra a continuació:

En milers d'euros

	2019					2018
	Control conjunt o influència signif. en BS	Associades	Personal clau	Altres parts vinculades (*)	TOTAL	TOTAL
Actiu:						
Crèdit a la clientela i altres actius financers	-	295.686	8.170	115.038	**418.894**	**305.272**
Passiu:						
Dipòsits de la clientela i altres passius financers	-	422.284	9.824	53.505	**485.613**	**664.968**
Exposicions fora del balanç:						
Garanties financeres concedides	-	494	-	941	**1.435**	**24.226**
Compromisos de préstecs concedits	-	1.105	753	23.236	**25.094**	**11.254**
Altres compromisos concedits	-	8.368	-	880	**9.248**	**23.634**
Compte de pèrdues i guanys:						
Interessos i rendiments assimilats	-	5.772	83	1.383	**7.238**	**3.342**
Interessos i càrregues assimilades	-	(1.992)	(12)	(6)	**(2.010)**	**(4.257)**
Rendiment d'instruments de capital	-	-	-	-	**-**	**-**
Comissions netes	-	137.340	28	456	**137.824**	**123.409**
Altres productes d'explotació	-	39.679	1	39	**39.719**	**7.229**

(*) Inclou plans de pensions amb empleats.

Nota 41 – Retribucions i saldos amb els membres del Consell d'Administració i l'alta direcció

Les remuneracions percebudes pels consellers i les aportacions per a la cobertura dels compromisos per pensions d'aquests per l'acompliment de les seves funcions com a tals el 31 de desembre de 2019 i 2018 han estat les següents:

En milers d'euros

	Remuneracions		Compromisos per pensions		Total	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Josep Oliu Creus (*)	234	234	35	35	269	269
José Javier Echenique Landiribar	205	205	-	-	205	205
Jaume Guardiola Romojaro (*)	100	100	-	-	100	100
Anthony Frank Elliott Ball (1)	141	127	-	-	141	127
Aurora Catá Sala	160	160	-	-	160	160
Pedro Fontana García	195	127	-	-	195	127
María José García Beato (*) (2)	100	34	-	-	100	34
Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras	161	192	-	-	161	192
George Donald Johnston	186	137	-	-	186	137
José Manuel Lara García (3)	-	47	-	-	-	47
David Martínez Guzmán	100	100	-	-	100	100
José Manuel Martínez Martínez	185	180	-	-	185	180
José Ramón Martínez Sufrategui	129	120	-	-	129	120
José Luis Negro Rodríguez (*)	100	100	18	18	118	118
Manuel Valls Morató	160	160	-	-	160	160
David Vegara Figueras (*) (4)	106	170	-	-	106	170
Total	**2.262**	**2.193**	**53**	**53**	**2.315**	**2.246**

(*) Exerceixen funcions executives.

(1) En data 28 de març de 2019 va ser nomenat conseller independent coordinador en substitució de Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras.

(2) En data 24 de maig de 2018 el Consell d'Administració va acordar el seu nomenament com a membre del Consell d'Administració amb la consideració de consellera executiva, i el 17 de setembre de 2018 va acceptar el càrrec.

(3) Va presentar la seva renúncia al càrrec de conseller amb efecte el 24 de maig de 2018.

(4) Conseller executiu des del 15 de febrer de 2019.

A part dels conceptes esmentats anteriorment, membres del Consell d'Administració han percebut 31 milers d'euros de retribució fixa el 2019 (46 milers d'euros el 2018) per la pertinença a consells d'administració de societats del grup Banc Sabadell o a consells consultius (aquests imports estan inclosos en l'Informe anual sobre remuneracions dels consellers).

Les aportacions per primes d'assegurances de vida que cobreixen contingències per pensions corresponents als drets meritats en l'any 2019 pugen a 1.740 milers d'euros (1.516 milers d'euros el 2018), dels quals 53 milers d'euros són els detallats en la taula superior i 1.687 milers d'euros corresponen a consellers per funcions executives.

Les remuneracions que corresponen als consellers per les seves funcions executives meritades durant l'exercici 2019 pugen a 7.382 milers d'euros (4.224 milers d'euros el 2018).

Els riscos concedits pel banc i les societats consolidades al conjunt dels consellers de la societat dominant pugen a 2.284 milers d'euros el 31 de desembre de 2019, dels quals 2.067 milers d'euros corresponen a préstecs i partides a cobrar i 217 milers d'euros a compromisos de préstecs concedits (7.722 milers d'euros el 2018, dels quals 2.607 milers d'euros corresponen a préstecs i partides a cobrar i 5.115 milers d'euros a compromisos de préstecs concedits), a un tipus d'interès mitjà de l'1,38% (1,16% el 2018). Quant als saldos passius, pugen a 8.839 milers d'euros el 31 de desembre de 2019 (7.609 milers d'euros el 31 de desembre de 2018).

La remuneració total de l'alta direcció meritada durant l'exercici 2019 puja a 7.022 milers d'euros. D'acord amb la normativa, aquesta quantitat inclou la remuneració dels membres de l'alta direcció, més la de la directora d'Auditoria Interna.

Els riscos concedits pel banc i les societats consolidades a l'alta direcció (sense incloure-hi els que al seu torn són consellers executius, informació detallada anteriorment) pugen a 6.556 milers d'euros el 31 de desembre de 2019 (10.028 milers d'euros el 2018), dels quals 6.020 milers d'euros corresponen a préstecs i partides a cobrar i 536 milers d'euros a compromisos de préstecs concedits (el 2018, 7.917 milers d'euros corresponen a préstecs i partides a cobrar i 2.111 milers d'euros a compromisos de préstecs concedits). Quant als saldos passius, aquests pugen a 985 milers d'euros el 31 de desembre de 2019 (987 milers d'euros el 31 de desembre de 2018).

Així mateix, els drets sobre apreciació d'accions dels plans d'incentius i el sistema de retribució a llarg termini atorgats als components de l'alta direcció, inclosos els consellers executius (vegeu la nota 33), el 2019 han suposat unes despeses de personal que han pujat a 2,0 milions d'euros (2,0 milions d'euros el 2018).

Els acords existents entre la societat i els seus càrrecs d'administració i direcció que preveuen indemnitzacions en finalitzar les seves funcions s'indiquen en l'Informe de gestió del grup, dins la secció de l'informe anual de govern corporatiu, que forma part de l'informe de gestió.

A continuació s'especifiquen els col·lectius esmentats anteriorment i se n'identifiquen els càrrecs en el banc el 31 de desembre de 2019:

Consellers executius	
Josep Oliu Creus	President
Jaume Guardiola Romojaro	Conseller delegat
María José García Beato	Consellera secretària general
José Luis Negro Rodríguez	Conseller director general
David Vegara Figueras	Conseller director general
Alta direcció	
Tomás Varela Muiña	Director general
Miguel Montes Güell	Director general
Carlos Ventura Santamans	Director general
Rafael García Nauffal	Director general adjunt
Ramón de la Riva Reina	Director general adjunt
Enric Rovira Masachs	Director general adjunt
Manuel Tresánchez Montaner	Director general adjunt
José Nieto de la Cierva	Director general adjunt
Jaime Matas Vallverdú	Director general adjunt

Altres informacions del Consell

De conformitat amb el que estableix l'article 229 de la Llei de societats de capital, segons la redacció donada per la Llei 31/2014, de 3 de desembre, per la qual es modifica la Llei de societats de capital per a la millora del govern corporatiu, i per tal de reforçar la transparència de les societats anònimes, els consellers han comunicat a la societat que, durant l'exercici 2019, ells o les seves persones vinculades, segons que es defineix en l'article 231 de la Llei de societats de capital:

a. No han dut a terme transaccions amb la societat, sense tenir en compte les operacions ordinàries, fetes en condicions estàndard per als clients i d'escassa rellevància, entenent-se com a tals aquelles la informació de les quals no sigui necessària per expressar la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de la societat.

b. No han fet servir el nom de la societat o invocat la seva condició d'administrador per influir indegudament en la realització d'operacions privades.

c. No han fet ús dels actius socials, incloent-hi la informació confidencial de la societat, amb finalitats privades.

d. No s'han aprofitat de les oportunitats de negoci de la societat.

e. No han obtingut avantatges o remuneracions de tercers diferents de la societat i el seu grup associades a l'exercici del seu càrrec, llevat que es tractés d'atencions de mera cortesia.

f. No han desenvolupat activitats per compte propi o compte d'altri que comportin una competència efectiva, sigui puntual o potencial, amb la societat o que, de qualsevol altra manera, els situïn en un conflicte permanent amb els interessos de la societat.

El banc ha subscrit per a l'exercici 2019 una pòlissa de responsabilitat civil que dona cobertura als administradors i alts càrrecs de l'entitat. La prima total pagada ha estat de 752 milers d'euros (722 milers d'euros el 2018).

Nota 42 – Altra informació

Transaccions amb accionistes significatius

Durant els exercicis 2019 i 2018, no s'han fet operacions rellevants amb els accionistes significatius.

Informació sobre el medi ambient

Les operacions globals del grup es regeixen per lleis relatives a la protecció del medi ambient i la seguretat i salut del treballador. El grup considera que compleix substancialment aquestes lleis i que manté procediments dissenyats per fomentar-ne i garantir-ne el compliment.

El grup ha adoptat les mesures oportunes en relació amb la protecció i millora del medi ambient i la minimització, si escau, de l'impacte mediambiental, i compleix amb la normativa vigent en aquest sentit. Durant l'exercici 2019, el grup ha continuat duent a terme plans per al tractament de residus, de reciclatge de consumibles i d'estalvi d'energia. D'altra banda, no s'ha considerat necessari registrar cap dotació per a riscos i despeses de caràcter mediambiental, ja que no hi ha contingències relacionades amb la protecció i millora del medi ambient.

Vegeu més detall de les polítiques i actuacions adoptades pel banc en matèria de medi ambient en l'estat d'informació no financera, que s'inclou en l'Informe de gestió consolidat.

Servei d'Atenció al Client (SAC)

El Servei d'Atenció al Client (en endavant, SAC) i el seu titular, que és nomenat pel Consell d'Administració, depenen jeràrquicament de la Secretaria General. La seva funció és atendre i resoldre les queixes i les reclamacions dels clients i els usuaris dels serveis financers de Banco de Sabadell, S.A., quan aquestes es refereixin als seus interessos i drets reconeguts legalment que derivin dels contractes, de la normativa de transparència i protecció a la clientela o de les bones pràctiques i usos financers d'acord amb el Reglament per a la Defensa dels Clients i Usuaris Financers de Banc Sabadell.

El SAC, d'acord amb el seu Reglament, atén i resol les queixes i les reclamacions dels clients i els usuaris de Banco de Sabadell, S.A., així com les de les altres entitats que hi estan adherides: Bansabadell Financiación, E.F.C., S.A., Sabadell Asset Management, S.A., S.G.I.I.C. Sociedad Unipersonal, Urquijo Gestión, S.G.I.I.C, S.A. i Sabadell Consumer Finance, S.A.U.

A més de l'activitat principal, que és resoldre queixes i reclamacions, el SAC també presta un servei d'assistència i informació a clients i usuaris en assumptes que no constitueixen queixes o reclamacions, d'acord amb l'Ordre del Ministeri d'Economia 734/2004, d'11 de març, i el Reglament per a la Defensa dels Clients i Usuaris Financers de Banc Sabadell.

L'any 2019 s'han rebut un total de 34.789 expedients entre queixes, reclamacions i peticions, un 26,51% menys que el 2018, dels quals 2.035 són queixes (5,85%), 31.662 són reclamacions (91,01%) i 1.092 són peticions (3,14%), als quals s'hi afegeixen 1.665 expedients pendents el 31 de desembre de 2018.

D'aquest volum total, durant el 2019 s'han gestionat 35.677 expedients, s'han admès i resolt un total de 27.315 expedients, no s'han admès a tràmit 8.362 expedients i han quedat pendents 777 expedients el 31 de desembre de 2019.

Queixes i reclamacions tramitades pel SAC en primera instància

Durant l'any 2019 en el SAC s'han rebut 31.794 queixes i reclamacions, de les quals se n'han admès i resolt 25.021, d'acord amb el que estableix l'Ordre del Ministeri d'Economia 734/2004, d'11 de març. Sobre les 1.092 peticions d'assistència rebudes, totes han estat tramitades en primera instància, i s'han admès i resolt 891 peticions.

Del total de queixes i reclamacions admeses i resoltes pel SAC, 14.266 (57,02%) es van resoldre com a favorables per al client i 10.755 (42,98%) a favor de l'entitat.

Del total de queixes i reclamacions admeses i resoltes pel SAC, 10.878 (43,48%) s'han gestionat en un termini de 15 dies hàbils, 13.129 (52,47%) en un termini inferior a 1 mes i 1.014 (4,05%) en un termini superior a 1 mes. Tot això, davant els 2 mesos de resposta que preveu, com a termini màxim, l'Ordre del Ministeri d'Economia 734/2004, d'11 de març.

Amb motiu de l'entrada en vigor el passat 24 de febrer de 2019 del Reial decret llei 19/2018, de 23 de novembre, de serveis de pagament i altres mesures urgents en matèria financera, el termini de resolució per a aquest tipus de reclamacions relatives a serveis de pagament es va reduir, i va passar de 2 mesos a 15 dies hàbils.

Queixes i reclamacions tramitades pel Defensor del Client o del Partícip

Banc Sabadell disposa de la figura del Defensor del Client, funció que desenvolupa el senyor José Luis Gómez-Dégano y Ceballos-Zúñiga. El Defensor és competent per resoldre les reclamacions que li plantegin els clients i usuaris de Banco de Sabadell, S.A., així com les de les altres entitats que hi estan adherides esmentades anteriorment, tant en primera com en segona instància, així com per resoldre els assumptes que li trasllada el SAC.

El 2019, el Defensor del Client ha rebut un total de 1.441 queixes i reclamacions, un 5,38% més que el 2018, de les quals se n'han admès i resolt 941 durant aquest exercici.

Sobre les reclamacions i queixes admeses i resoltes, en 28 (2,98%) el Defensor ha resolt a favor del client i en 251 (26,67%) a favor de l'entitat. A més a més, el SAC va accedir al que sol·licitava el reclamant en 494 (52,50%) i només en 1 (0,11%) el mateix client va desistir de la seva reclamació. La resta de queixes i reclamacions, 167 (17,74%), van quedar pendents de resolució final pel Defensor, una vegada enviades les al·legacions per part del SAC.

Queixes i reclamacions tramitades pel Banc d'Espanya, la CNMV i la Direcció General d'Assegurances i Plans de Pensions

D'acord amb la normativa legal vigent, els clients o usuaris no satisfets per la resposta del SAC o del Defensor del Client poden presentar les seves queixes i reclamacions davant el Departament de Conducta de Mercat i Reclamacions del Banc d'Espanya, davant la CNMV o davant la Direcció General d'Assegurances i Plans de Pensions, i és un requisit indispensable que prèviament s'hagin adreçat a l'entitat.

El SAC ha rebut un total de 462 reclamacions amb origen en el Banc d'Espanya o la CNMV o la DGS el 2019, un 41% menys que el 2018. Durant aquest exercici s'han admès i resolt 462 reclamacions.

Nota 43 – Esdeveniments posteriors

Amb posterioritat al 31 de desembre de 2019 no han tingut lloc fets significatius dignes de menció tret del que es descriu a continuació:

Amb data 21 de gener de 2020, Banc Sabadell i Amundi Asset Management (Amundi) han subscrit un acord estratègic a llarg termini per a la distribució de productes d'Amundi a través de la xarxa comercial de Banc Sabadell a Espanya. L'acord inclou la venda del 100% del capital de Sabadell Asset Management, S.A., S.G.I.I.C, Sociedad Unipersonal (SabAM) per un import de 430 milions d'euros. L'acord preveu fins a 30 milions d'euros addicionals el 2024 en atenció als actius sota gestió de clients de Banc Sabadell en aquella data.

En tancar el 2019, el perímetre d'actius sota gestió de SabAM és aproximadament de 21.800 milions d'euros, excloent fons de tercers, i el seu benefici net obtingut ha estat de 34 milions d'euros (en el qual es computen, entre altres partides, 65 milions d'euros de comissions netes i 17 milions d'euros de despeses operatives i de personal). La transmissió de SabAM inclou la seva filial Sabadell Asset Management Luxembourg, S.A., i se n'ha exclòs Sabadell Urquijo Gestión, S.A., S.G.I.I.C. Sociedad Unipersonal, que continua pertanyent al Grup Banc Sabadell.

El tancament estimat de l'operació, condicionada a l'obtenció de les autoritzacions pertinents, es durà a terme en el tercer trimestre de 2020. L'operació generarà una plusvàlua aproximada de 351 milions d'euros neta d'impostos, que reforçarà la posició de capital de Banc Sabadell en contribuir amb 43 punts bàsics a la ràtio Common Equity Tier 1 (CET1) *fully-loaded*.

De l'import de plusvàlua esmentat, 58 milions d'euros (corresponents a 7 punts bàsics de CET1 *fully-loaded*) estan subjectes a determinades garanties vigents al llarg del període de l'acord de distribució, per la qual cosa es reconeixeran proporcionalment durant els propers 10 anys. L'import restant de 293 milions d'euros es reconeixerà en el tancament de l'operació.

L'acord estratègic subscrit entre Banc Sabadell i Amundi permetrà als clients de Banc Sabadell accedir a noves oportunitats d'inversió i a una gamma més àmplia de productes, reconeguts en el mercat internacional, i completarà així l'oferta actual de productes d'estalvi i inversió sense que això impliqui cap canvi en els fons d'inversió i els plans de pensions existents. Aquest acord reforça el compromís de Banc Sabadell per seguir liderant els índexs de satisfacció i experiència de client, prioritats comercials de Banc Sabadell per al 2020.

Annex I – Societats del grup Banc Sabadell

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2019 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (a)					Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data de balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Resta d'elements de patrimoni net	Resultat (b)	Dividends pagats (c)	Actius totals				
Arrendamiento de Bienes Inmobiliarios del Mediterráneo, S.L.	Immobiliària	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	100	10.237	(21)	-	10.341	20.038	(9.644)	326	12/19
Assegurances Segur Vida, S.A.U.	Altres societats regulades	Andorra la Vella - Andorra	-	50,97	No	602	419	215	-	45.786	602	214	110	12/19
Aurica Capital Desarrollo, S.G.E.I.C., S.A.Unipersonal	Gestora d'entitats d'inversió col·lectiva	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	3.601	(435)	1.169	3.450	5.158	4.342	(226)	1.169	12/19
Aurica Coinvestments S.L.	*Holding*	Barcelona - Espanya	-	61,76	Sí	50.594	(1.475)	1.910	2.083	51.032	31.247	(911)	(3.112)	12/19
Banco Atlantico (Bahamas) Bank & Trust Ltd.	Entitat de crèdit	Nassau - Bahames	99,99	0,01	No	1.598	849	(39)	-	3.134	2.439	(243)	(54)	09/19
Banco de Sabadell, S.A.	Entitat de crèdit	Alacant - Espanya	-	-	Sí	703.371	9.559.869	1.053.267	-	178.398.801	-	11.239.253	701.793	12/19
Banco Sabadell, S.A., Institución De Banca Múltiple	Entitat de crèdit	Mèxic DF - Mèxic	99,99	0,01	No	554.267	(22.998)	9.744	-	3.718.149	598.718	(45.015)	(3.431)	12/19
BancSabadell d'Andorra, S.A.	Entitat de crèdit	Andorra la Vella - Andorra	50,97	-	No	30.069	49.929	10.092	1.594	863.158	15.326	24.997	5.242	12/19
BanSabadell Factura, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	100	(1.264)	605	-	2.229	299	(1.462)	605	12/19
BanSabadell Financiación, E.F.C., S.A.	Entitat de crèdit	Sabadell - Espanya	100,00	-	Sí	24.040	4.895	337	24.300	781.267	24.040	4.895	337	12/19
BanSabadell Inversió Desenvolupament, S.A.U.	Instrumental	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	16.975	73.457	26.585	53.000	161.805	108.828	41.004	4.412	12/19
BanSabadell Mediación, operador de bancassegurances vinculat del grup Banco de Sabadell, S.A.	Altres societats regulades	Alacant - Espanya	-	100,00	Sí	301	(3.940)	6.748	8.306	48.472	524	(164)	6.748	12/19
BanSabadell Renting, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	2.000	(5.214)	7.181	57.500	693.670	3.861	(7.075)	7.803	12/19
Bitarte, S.A.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	6.506	1.464	(440)	-	34.660	9.272	(1.187)	(465)	12/19
BStartup 10, S.L.U.	Instrumental	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	1.000	702	1.268	-	7.102	1.000	(1.395)	(289)	12/19
Business Services for Operational Support, S.A.U.	Serveis	Sant Cugat del Vallès - Espanya	80,00	-	Sí	530	(2.647)	3.194	2.720	31.350	1.160	(2.357)	2.754	12/19
Caminsa Urbanismo, S.A.U.	Immobiliària	Alacant - Espanya	-	100,00	Sí	2.000	(1.712)	(3)	-	1.304	800	(417)	(4)	12/19
Compañía de Cogeneración del Caribe Dominicana, S.A.	Serveis	Santo Domingo - República Dominicana	-	100,00	No	5.016	(4.272)	(330)	-	431	-	18	(330)	12/19
Desarrollos y Participaciones Inmobiliarias 2006, S.L.	Immobiliària	Elx - Espanya	-	100,00	No	1.942	(90.851)	(215)	-	9	1.919	(79.142)	(215)	12/19
Duncan 2016 -1 Holdings Limited	*Holding*	Londres - Regne Unit	-	100,00	No	1	-	-	-	1	1	-	-	12/19
Duncan de Inversiones SICAV, S.A.	Inversió col·lectiva, fons i entitats financeres similars	Sant Cugat del Vallès - Espanya	87,35	-	No	7.842	(5.148)	(47)	-	2.652	2.560	(208)	(41)	12/19
Duncan Holdings 2015-1 Limited	*Holding*	Londres - Regne Unit	-	100,00	No	1	-	-	-	1	1	21	-	12/19
Duncan Holdings 2020-1-Limited	*Holding*	Londres - Regne Unit	-	100,00	No	1	-	-	-	1	-	-	-	12/19
Ederra, S.A.	Immobiliària	Sant Sebastià - Espanya	97,85	-	No	2.036	31.253	2.826	-	35.198	36.062	(3.240)	2.508	12/19
Sabadell Asset Management Luxembourg, S.A.	Altres societats regulades	Luxemburg - Luxemburg	-	100,00	No	125	649	(191)	-	907	437	438	(191)	12/19
Europea Pall Mall Ltd.	Immobiliària	Londres - Regne Unit	100,00	-	No	20.843	(1.013)	(314)	-	22.254	20.843	(3.305)	(377)	12/19
Fonomed Gestión Telefónica Mediterráneo, S.A.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	1.232	630	909	2.201	5.990	2.771	(632)	1.186	12/19
Subtotal									**155.154**		**887.090**	**11.154.217**	**726.484**	

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2019 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (a)					Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data de balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Resta d'elements de patrimoni net	Resultat (b)	Dividends pagats (c)	Actius totals				
Fuerza Eólica de San Matias, S de RL de CV	Producció d'energia eòlica	Nuevo León - Mèxic	-	99,99	No	7.115	(7.089)	(3.429)	-	60.684	6.036	-	(2.792)	12/19
Galeban 21 Comercial, S.L.U.	Instrumental	La Corunya - Espanya	100,00	-	Sí	10.000	(4.289)	(2)	-	5.709	14.477	(8.766)	(2)	12/19
Gate Huerta Solar 44, S.L	Producccció d'energia elèctrica d'altres tipus	Vitòria-Gasteiz - Espanya	-	100,00	No	87	165	19	-	694	205	-	83	11/19
Gazteluberri, S.L.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	100,00	Sí	53	(20.442)	(230)	-	5.735	23.891	(44.280)	(228)	12/19
Gest 21 Inmobiliaria, S.L.U	Instrumental	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	7.810	17	591	-	8.430	80.516	(35.626)	2.706	12/19
Gestión de Proyectos Urbanísticos Del Mediterráneo, S.L. en liquidació	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	100,00	No	33.850	(31.448)	(13)	-	10.341	32.832	(17.588)	(13)	12/19
Gestión Financiera del Mediterráneo, S.A.U.	Instrumental	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	13.000	2.604	13.715	-	29.343	78.971	(58.961)	5.305	12/19
Grecoholdco, S.A.U.	Activitats de la societat *holding*	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	60	-	-	-	60	60	-	-	12/19
Grecopropco 1, S.L.U.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	3	-	-	12/19
Grecopropco 2, S.L.U.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	3	-	-	12/19
Grecopropco 3, S.L.U.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	3	-	-	12/19
Grecopropco 4, S.L.U.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	3	-	-	12/19
Grecopropco 5, S.L.U.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	3	-	-	12/19
Grecopropco 6, S.L.U.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	3	-	-	12/19
Grecopropco 7, S.L.U.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	3	-	-	12/19
Grecopropco 8, S.L.U.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	3	-	-	12/19
Grecopropco 9, S.L.U.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	3	-	-	12/19
Grecopropco 10, S.L.U.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	3	-	-	12/19
Grecopropco 11, S.L.U.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	3	-	-	12/19
Grecopropco 12, S.L.U.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	3	-	-	12/19
Grecopropco 13, S.L.U.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	3	-	-	12/19
Grecopropco 14, S.L.U.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	3	-	-	12/19
Grecopropco 15, S.L.U.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	3	-	-	12/19
Guipuzcoano Promoción Empresarial, S.L.	Instrumental	Sant Sebastià - Espanya	-	100,00	No	53	(76.040)	(288)	-	7.127	7.160	(78.008)	(278)	12/19
Guipuzcoano Valores, S.A.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	99,99	0,01	Sí	4.514	2.946	(6)	-	7.518	10.833	(3.376)	12	12/19
Hotel Management 6 Holdco, S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	100,00	Sí	29.074	(29.204)	4.034	-	60.569	27.611	(17.984)	977	12/19
Hobalear, S.A.U.	Immobiliària	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	60	46	5	650	111	414	46	5	12/19
Hondarriberri, S.L.	Instrumental	Sant Sebastià - Espanya	99,99	0,01	No	41	(11.553)	(1.748)	-	64.709	120.669	122.491	225	12/19
Hotel Management 6 Gestión Activa, S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	135.730	31.977	(1.081)	-	166.756	136.335	54.847	3.319	12/19
Hotel Value Added Primera, S.L.U.	Promoció immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	100,00	Sí	3	20.823	3.555	-	25.810	27.527	(6.701)	3.540	12/19
Interstate Property Holdings, Llc.	Instrumental	Miami - Estats Units	100,00	-	No	7.293	(2.938)	64	-	6.364	3.804	6.289	64	12/19
Inverán Gestión, S.L.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	44,83	55,17	Sí	90	(11.894)	(162)	-	22.670	45.090	(56.894)	(168)	12/19
Inversiones Cotizadas del Mediterráneo, S.L.	Instrumental	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	308.000	194.349	1.719	-	505.243	589.523	(88.586)	1.719	12/19
Inversiones en Resorts Mediterráneos, S.L. en liquidació	Immobiliària	Torre Pacheco - Múrcia	-	55,06	No	299.089	(301.160)	(1.206)	-	68	175.124	-	-	12/19
Inversiones Samiac 14, S.L.	Producció d'energia eòlica	Vitòria-Gasteiz - Espanya	-	100,00	No	-	-	-	-	-	178	16	(37)	11/19
LSP Finance, S.L.	Prestació serveis tecnològics	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	252	(555)	(569)	-	1.955	6.484	(565)	(572)	12/19
Manston Invest, S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	33.357	(12.760)	(49)	-	20.513	33.357	(15.430)	3.412	12/19
Mariñamendi, S.L.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	100,00	Sí	62	(51.299)	(1.389)	-	39.106	55.013	(106.225)	(1.389)	12/19
Mediterráneo Sabadell, S.L.	Instrumental	Alacant - Espanya	50,00	50,00	Sí	85.000	17.028	106	120	102.201	510.882	(408.882)	106	12/19
Subtotal									**770**		**1.987.037**	**(764.183)**	**15.994**	

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2019 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (a)					Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Resta d'elements de patrimoni net	Resultat (b)	Dividends pagats (c)	Actius totals				
Mercurio Alicante Sociedad de Arrendamientos 1, S.L.	Immobiliària	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	795	(3.048)	48	-	5.162	986	(3.239)	48	12/19
Orión Energía 1, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(136)	5	-	94	36	(72)	4	12/19
Orión Energía 10, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(142)	8	-	95	36	(79)	7	12/19
Orión Energía 11, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(143)	5	-	99	36	(80)	4	12/19
Orión Energía 12, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(142)	4	-	98	36	(79)	3	12/19
Orión Energía 13, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(145)	5	-	97	36	(82)	4	12/19
Orión Energía 14, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(141)	5	-	96	36	(78)	4	12/19
Orión Energía 15, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(143)	5	-	96	36	(79)	4	12/19
Orión Energía 16, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(145)	5	-	97	36	(81)	4	12/19
Orión Energía 17, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(142)	5	-	97	36	(79)	4	12/19
Orión Energía 18, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(143)	5	-	97	36	(79)	4	12/19
Orión Energía 19, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(142)	5	-	96	36	(79)	4	12/19
Orión Energía 2, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(138)	5	-	94	36	(75)	4	12/19
Orión Energía 20, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(142)	5	-	97	36	(79)	4	12/19
Orión Energía 21, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(143)	5	-	98	36	(80)	4	12/19
Orión Energía 22, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(143)	5	-	97	36	(79)	4	12/19
Orión Energía 23, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(143)	5	-	100	36	(80)	5	12/19
Orión Energía 24, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(142)	5	-	97	36	(79)	5	12/19
Orión Energía 25, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(143)	5	-	97	36	(80)	4	12/19
Orión Energía 26, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(139)	2	-	97	36	(76)	1	12/19
Orión Energía 27, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(139)	2	-	99	36	(76)	1	12/19
Orión Energía 28, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(141)	2	-	103	36	(77)	1	12/19
Orión Energía 29, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(139)	1	-	97	36	(76)	1	12/19
Orión Energía 3, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(143)	5	-	89	36	(80)	4	12/19
Orión Energía 30, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(141)	2	-	99	36	(78)	1	12/19
Orión Energía 4, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(142)	5	-	95	36	(79)	4	12/19
Orión Energía 5, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(142)	4	-	97	36	(79)	3	12/19
Orión Energía 6, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(142)	5	-	99	36	(79)	4	12/19
Orión Energía 7, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(142)	5	-	95	36	(79)	4	12/19
Orión Energía 8, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(144)	4	-	94	36	(81)	3	12/19
Orión Energía 9, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(142)	5	-	97	36	(79)	5	12/19
Parque Eólico Magaz, S.L.	Producció d'energia eòlica	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	163	(2.717)	125	-	5.183	163	(2.699)	107	12/19
Parque Eólico Las Lomas de Lecrín, S.L.U.	Producció d'energia eòlica	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	83	(1.241)	136	-	2.497	83	(1.236)	131	12/19
Parque Eólico Lecrín, S.L.U.	Producció d'energia eòlica	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	4.003	(8.466)	397	-	14.498	4.003	(8.430)	361	12/19
Parque Eólico Lomas de Manteca, S.L.U.	Producció d'energia eòlica	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	163	(2.160)	194	-	5.363	163	(2.152)	186	12/19
Parque Eólico Tahuna, S.L.U.	Producció d'energia eòlica	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	3	(10.371)	285	-	12.240	-	(10.151)	68	12/19
Parque Eólico Zorreras, S.L.U.	Producció d'energia eòlica	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	3	(9.290)	306	-	10.646	-	(9.089)	108	12/19
PayTPV On Line Entidad de Pago, S.L.	Altres serveis financers	Bilbao - Espanya	-	100,00	No	150	5	(1)	-	2.436	7.500	-	(75)	12/19
Subtotal									-		**13.978**	**(39.354)**	**1.042**	

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2019 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (a)					Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data de balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Resta d'elements de patrimoni net	Resultat (b)	Dividends pagats (c)	Actius totals				
Plataforma de Innovación Sabadell, S.L.U.	Procés de *hosting*, dades i activitats relacionades	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	3	-	(1)	-	3	3	-	(1)	12/19
Ripollet Gestión, S.L.U.	Altres serveis financers	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	20	(2)	(285)	-	194.457	20	(2)	(285)	12/19
Rubí Gestión, S.L.U.	Altres serveis financers	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	3	(11)	(3)	-	556.255	3	(11)	(3)	12/19
Sabadell Asset Management, S.A., S.G.I.I.C	Altres societats regulades	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	601	(17.509)	36.027	135.000	96.149	607	14.485	35.113	12/19
Sabadell BS Select Fund of Hedge Funds SICAV (Luxemburg)	Altres participades	Luxemburg - Luxemburg	100,00	-	No	12.316	(80)	-	-	12.386	4.926	-	(124)	10/19
Sabadell Brasil Trade Services - Assessoria comercial Ltda.	Entitat de crèdit	São Paulo - Brasil	99,99	0,01	No	905	(821)	-	-	106	250	393	-	12/19
Sabcapital, S.A de C.V., SOFOM, E.R.	Entitat de crèdit	Mèxic DF - Mèxic	49,00	51,00	No	154.915	4.271	24.153	13.595	1.076.508	144.158	25.880	24.437	12/19
Sabadell Consumer Finance, S.A.U	Entitat de crèdit	Sabadell - Espanya	100,00	-	Sí	35.720	29.902	16.095	63.000	1.586.516	72.232	13.022	15.386	12/19
Sabadell Corporate Finance, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	70	2.062	2.209	-	6.131	9.373	567	2.259	12/19
Sabadell d'Andorra Inversions SGOIC, S.A.U.	Altres societats regulades	Andorra la Vella - Andorra	-	50,97	No	300	1.090	132	100	2.131	300	607	67	12/19
Sabadell Information Systems Limited	Prestació serveis tecnològics	Londres - Regne Unit	100,00	-	No	12.036	22.072	558	-	78.564	41.296	(8.342)	558	12/19
Sabadell Information Systems, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Sabadell - Espanya	100,00	-	Sí	40.243	50.475	(4.013)	-	1.614.303	143.695	43.567	(143.971)	12/19
Sabadell Innovation Capital, S.L.U.	*Holding*	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	100,00	Sí	1.000	6.977	(681)	-	41.455	1.000	(382)	(681)	12/19
Sabadell Innovation Cells, S.L.U.	Altres activitats de consultoria de gestió empresarial	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	3	(1.852)	(1.857)	-	2.184	3	(2.123)	(1.586)	12/19
Sabadell Patrimonio Inmobiliario, S.A.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	30.116	825.897	(6.788)	-	924.793	863.895	5.914	(20.584)	12/19
Sabadell Real Estate Activos, S.A.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	100.060	234.750	(1.907)	-	333.298	500.622	(161.120)	(1.706)	12/19
Sabadell Real Estate Development, S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	15.807	(2.234.020)	(102.884)	-	2.528.948	2.147.442	(3.996.919)	(98.215)	12/19
Sabadell Real Estate Housing, S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	2.073	1.084	(531)	-	29.547	14.292	(11.135)	(531)	12/19
Sabadell Securities USA, Inc.	Altres participades amb activitat pròpia	Miami - Estats Units	100,00	-	No	551	3.488	849	-	5.104	551	3.096	849	12/19
Sabadell Strategic Consulting, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	3	7	133	650	737	3	7	133	12/19
Sabadell Venture Capital, S.L.U.	*Holding*	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	3	7.490	(929)	-	45.499	3	(623)	336	12/19
Sinia Capital S.A. De C.V.	*Holding*	Ciutat de Mèxic - Mèxic	-	100,00	No	20.830	(3.257)	(294)	-	60.933	19.795	1.869	3.825	12/19
Sinia Renovables, S.A.U.	Altres societats regulades	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	15.000	(9.279)	(403)	-	33.765	15.000	(8.488)	(804)	12/19
Sdin Residencial S.L.U.(3)	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	25	1.798	791	-	10.317	15	1.809	8.303	12/19
Sogeviso Servicios Gestión Vivienda Innovación Social, S.L.U.(2)	Immobiliària	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	3	7.968	1.713	-	13.502	7.980	7.968	1.713	12/19
Puerto Pacific Vallarta, S.A. de C.V.(1)	Immobiliària	Mèxic DF - Mèxic	-	100,00	No	28.947	(15.551)	(11)	-	13.384	29.164	(11.502)	(11)	12/19
Promontoria Challenger Industrial Assets, S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	4	-	-	-	4	4	-	-	12/19
Promontoria Challenger Land, S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	4	-	-	-	4	4	-	-	12/19
Subtotal									**212.345**		**4.016.636**	**(4.081.463)**	**(175.523)**	

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2019 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (a)					Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data de balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Resta d'elements de patrimoni net	Resultat (b)	Dividends pagats (c)	Actius totals				
Promontoria Challenger Real Estate, S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	4	-	-	-	4	4	-	-	12/19
Promontoria Challenger Residential S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	4	-	-	-	4	4	-	-	12/19
Stonington Spain, S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	60.729	(9.726)	(744)	-	50.269	60.729	(15.370)	7.654	12/19
Tasaciones de Bienes Mediterráneo, S.A. (en liquidació)	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant - Espanya	99,88	0,12	Sí	1.000	1.388	-	-	2.394	5.266	(2.879)	1	12/19
Tenedora de Inversiones y Participaciones, S.L.	Instrumental	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	296.092	(515.434)	(7.120)	-	629.958	2.564.914	(2.605.545)	(6.330)	12/19
Tierras Vega Alta del Segura, S.L.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	100,00	Sí	4.550	(13.949)	(52)	-	6.099	16.823	(26.222)	(53)	12/19
TSB Bank Plc	Entitat de crèdit	Edimburg - Regne Unit	-	100,00	No	90.710	2.115.492	75.173	-	45.979.210	1.814.636	208.655	158.340	12/19
TSB Banking Group PLC	*Holding*	Londres - Regne Unit	100,00	-	No	7.028	1.844.280	368	-	2.326.053	2.231.817	(107.401)	(39.385)	12/19
TSB Banking Group plc Employee Share Trust	Altres societats regulades	Jersey - Regne Unit	-	100,00	No	1	(9.904)	(1)	-	3.070	-	(9.089)	-	12/19
TSB Coverd Bonds Holdings Limited	*Holding*	Londres - Regne Unit	-	100,00	No	1	-	-	-	1	1	-	-	12/19
TSB Covered Bonds (LM) Limited	Altres societats regulades	Londres - Regne Unit	-	100,00	No	1	-	-	-	1	1	-	-	12/19
TSB Covered Bonds LLP	Altres societats regulades	Londres - Regne Unit	-	100,00	No	1	7	3	-	46	1	7	3	12/19
Urquijo Gestión, S.A.U., S.G.I.I.C.	Altres societats regulades	Madrid - Espanya	-	100,00	Sí	3.606	3.022	3.309	2.000	16.654	3.084	3.544	1.538	12/19
Urumea Gestión, S.L. (en liquidació)	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Sebastià - Espanya	-	100,00	No	9	(9)	(2)	-	1	9	(9)	(2)	12/19
VeA Rental Homes, S.A	Lloguer de béns immobiliaris per compte propi	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	5.000	(10.031)	(8.647)	-	50.500	5.000	(10.030)	(8.647)	12/19
Verum Inmobiliaria Urbanismo y Promoción, S.A.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	97,20	Sí	12.000	(44.302)	(193)	-	14.782	11.664	(43.966)	(211)	12/19
Vitigudina Fv, S.L.	Serveis tècnics d'enginyeria	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	1.629	(977)	17	-	17.300	-	1.549	194	12/19
Xunqueira Eolica, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	3	(5.180)	2	-	11.373	400	(5.442)	(133)	12/19
Subtotal									**2.000**		**6.714.353**	**(2.612.198)**	**112.969**	
Total									**370.269**		**13.619.094**	**3.657.019**	**680.966**	

(1) abans Solvia Pacific S.A de CV

(2) abans Solvia Gestora de Vivienda Social S.L.U.

(3) abans Solvia Desarrollos Inmobiliarios S.L.

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2019 consolidades pel mètode de la participació (*)

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Dades de la societat (a)					Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data de balanç
			Directa	Indirecta	Capital	Resta d'elements de patrimoni net	Resultat (b)	Dividends pagats (c)	Actius totals				
Aurica III, Fondo De Capital Riesgo	Altres societats regulades	Barcelona - Espanya	-	48,15	48.855	(3.037)	387	-	46.211	23.525	(1.463)	186	12/19
Aurica IIIB, Soc. de Capital Riesgo, S.A	Altres societats regulades	Barcelona - Espanya	-	43,43	33.020	(2.076)	255	-	31.206	14.354	(914)	111	12/19
Atrian Bakers, S.L.	Altres associades	Castellgalí - Espanya	-	22,41	26.249	(6.243)	(1.030)	-	38.734	2.000	140	85	09/19
BanSabadell Pensiones, E.G.F.P., S.A.	Altres societats regulades	Madrid - Espanya	50,00	-	7.813	35.200	597	-	49.105	40.378	(18.883)	298	12/19
Sociedad de Cartera del Vallès, S.I.C.A.V., S.A.	Altres associades	Sabadell - Espanya	48,46	-	4.818	(535)	273	-	4.586	397	1.679	132	12/19
BanSabadell Seguros Generales, S.A., de Seguros y Reaseguros	Altres societats regulades	Madrid - Espanya	50,00	-	10.000	61.706	17.587	-	258.002	34.000	1.375	8.793	12/19
BanSabadell Vida, S.A., de Seguros y Reaseguros	Altres societats regulades	Madrid - Espanya	50,00	-	43.858	548.242	78.732	48.500	11.202.448	27.106	231.844	46.207	12/19
Energia Renovables Terra Ferma, S.L.	Serveis tècnics d'enginyeria	Barcelona - Espanya	-	50,00	6	-	-	-	-	3	-	-	11/19
ESUS Energía Renovable, S.L.	Serveis	Vigo - Espanya	-	45,00	50	(678)	(22)	-	2.625	23	(23)	-	12/19
Financiera Iberoamericana, S.A.	Entitat de crèdit	L'Havana - Cuba	50,00	-	38.288	13.862	2.987	-	84.368	19.144	4.162	1.493	12/19
Flex Equipos De Descanso, S.A.	Fabricació	Getafe - Madrid	-	19,16	66.071	22.396	9.166	-	252.946	50.930	3.756	8.127	11/19
Gate Solar Gestión, S.L.	Serveis	Vitòria-Gasteiz - Espanya	50,00	-	300	2.612	(9)	-	3.684	1.860	(626)	(7)	09/19
Gestora de Aparcamientos del Mediterráneo, S.L.	Serveis	Alacant - Espanya	-	40,00	1.000	(9.600)	(472)	-	2.457	7.675	(7.486)	(189)	12/19
Hydrophytic, S.L.	Immobiliària	Vitòria-Gasteiz - Espanya	-	50,00	186	142	21	-	451	93	71	10	09/19
Murcia Emprende, S.C.R. De R.S., S.A.	Altres societats regulades	Múrcia - Espanya	28,70	-	5.399	(1.351)	(892)	-	3.202	2.026	(1.566)	(63)	09/19
Nueva Pescanova, S.L.	Comerç a l'engròs	Redondela - Espanya	24,53	-	147.614	(32.743)	(33.689)	-	962.481	1.641	210	(1.851)	09/19
Plaxic Estelar, S.L.	Immobiliària	Barcelona - Espanya	-	45,01	3	(15.266)	(4)	-	31.986	2.951	(2.951)	-	11/19
Promontoria Challenger I, S.A.	Activitats de la societat *holding*	Madrid - Espanya	20,00	-	60	869.142	(17.784)	-	2.496.996	161.958	-	-	12/19
Redes 2 Promotoro Unica, S.L.	*Holding*	Madrid - Espanya	-	20,00	8.481	96.602	(1.175)	-	110.098	21.091	(74)	(235)	12/19
Sabadell Asabys Health Innovation Investment, S.A.	*Holding*	Barcelona - Espanya	-	37,39	9.370	(172)	(1.155)	-	8.237	3.500	(61)	(432)	09/19
SBD Creixent, S.A.	Immobiliària	Sabadell - Espanya	23,05	-	5.965	411	(1.707)	-	5.299	3.524	(2.054)	(393)	11/19
Solvia Servicios Inmobiliarios, S.L.U.	Immobiliària	Alacant - Espanya	20,00	-	660	173.726	(22.270)	-	196.175	16.517	16.839	24.583	10/19
Termosolar Borges, S.L.	Serveis tècnics d'enginyeria	Barcelona - Espanya	47,50	-	14.700	(37.021)	3.213	-	144.113	11.800	-	-	09/19
Villoldo Solar S.L.	Serveis tècnics d'enginyeria	Barcelona - Espanya	50,00	-	3	44	38	-	207	-	-	-	09/19
Total								**48.500**		**446.496**	**223.975**	**86.855**	

En "Data de balanç" s'inclou l'última data disponible.

(*) Societats consolidades pel mètode de la participació pel fet de no tenir control sobre aquestes però sí influència significativa.

(a) Les societats estrangeres s'han convertit a euros al tipus de canvi històric i al tipus de canvi mitjà per als saldos del compte de pèrdues i guanys consolidat.

(b) Resultats pendents d'aprovació per part de la Junta General d'Accionistes.

(c) Inclou els dividends complementaris de l'exercici anterior i els dividends a compte pagats al grup.

El saldo total d'ingressos ordinaris de les empreses associades a les quals s'aplica el mètode de la participació que considerades individualment 1.368.317 milers d'euros el 31 de desembre de 2019. El saldo dels seus passius al tancament de l'exercici 2019 totalitza 3.181.583 milers d'e magnituds al tancament de l'exercici 2019 de BanSabadell Vida en la nota 14.

Variacions del perímetre en l'exercici 2019

Entrades en el perímetre de consolidació:

En milers d'euros

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) adquirida o fusionada	Categoria	Data efectiva de l'operació	Cost de la combinació		% Drets vots adquirits	% Drets vots totals	Tipus de participació	Mètode	Motiu
			Cost d'adquisició	Valor raonable instruments de patrimoni net emesos per a l'adquisició					
Duncan Holdings 2020-1 Limited	Dependent	08/04/2019	-	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global	a
Solvia Servicios Inmobiliarios, S.L.U.	Associada	23/04/2019	57.930	-	20,00%	20,00%	Directa	M.participació	d
Plataforma de Innovación Sabadell, S.L.U.	Dependent	26/02/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Promontoria Challenger Industrial Assets, S.L.U.	Dependent	30/07/2019	4	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Promontoria Challenger Land, S.L.U.	Dependent	30/07/2019	4	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Promontoria Challenger Real Estate, S.L.U.	Dependent	30/07/2019	4	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Promontoria Challenger Residential, S.L.U.	Dependent	30/07/2019	4	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Promontoria Coliseum Real Estate, S.L.U.	Dependent	30/07/2019	4	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Promontoria Coliseum Industrial Assets, S.L.U.	Dependent	30/07/2019	4	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Promontoria Coliseum Land, S.L.U.	Dependent	30/07/2019	4	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Promontoria Coliseum Residential, S.L.U.	Dependent	30/07/2019	4	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Gate Huerta Solar 44, S.L	Dependent	30/07/2019	205	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global	b
Inversiones Samiac 14, S.L.	Dependent	31/10/2019	178	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global	b
Promontoria Challenger I, S.A.	Associada	20/12/2019	161.958	-	20,00%	20,00%	Directa	M.participació	b
Energies Renovables Terra Ferma, S.L.	Associada	11/11/2019	3	-	50,00%	50,00%	Indirecta	M.participació	c
Sabadell BS Select Fund of Hedge Funds SICAV (Luxemburg)	Dependent	29/11/2019	4.926	-	55,44%	55,44%	Directa	Integració global	d
Grecoholdco, S.A.U.	Dependent	19/12/2019	60	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Grecopropco 1, S.L.U.	Dependent	19/12/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Grecopropco 2, S.L.U.	Dependent	19/12/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Grecopropco 3, S.L.U.	Dependent	19/12/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Grecopropco 4, S.L.U.	Dependent	19/12/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Grecopropco 5, S.L.U.	Dependent	19/12/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Grecopropco 6, S.L.U.	Dependent	19/12/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Grecopropco 7, S.L.U.	Dependent	19/12/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Grecopropco 8, S.L.U.	Dependent	19/12/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Grecopropco 9, S.L.U.	Dependent	19/12/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Grecopropco 10, S.L.U.	Dependent	19/12/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Grecopropco 11, S.L.U.	Dependent	19/12/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Grecopropco 12, S.L.U.	Dependent	19/12/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Grecopropco 13, S.L.U.	Dependent	19/12/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Grecopropco 14, S.L.U.	Dependent	19/12/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Grecopropco 15, S.L.U.	Dependent	19/12/2019	3	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
Total entrades entitats dependents			**5.449**						
Total entrades entitats associades			**219.891**						

(a) Constitució de societats dependents.

(b) Adquisició de societats dependents.

(c) Adquisició o constitució de societats associades.

(d) Canvi de mètode de consolidació.

Sortides del perímetre de consolidació:

En milers d'euros

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) alienada, escindida o donada de baixa	Categoria	Data efectiva de l'operació	% Drets vots alienats	% Drets vots totals amb posterioritat a l'alienació	Benefici / Pèrdua generada	Tipus de participació	Mètode	Motiu
CAM Global Finance, S.A. en liquidació	Dependent	14/01/2019	100,00%	-	-	Directa	Integració global	b
Grupo Luxiona, S.L.	Associada	29/03/2019	20,00%	-	(141)	Indirecta	Mètode participació	a
Malbrouck, S.I.C.A.V	Dependent	13/06/2019	100,00%	-	(10)	Directa	Integració global	b
Placements Immobiliers France, S.A.S.	Dependent	01/01/2019	100,00%	-	811	Indirecta	Integració global	b
Societat d'Inversió dels Enginyers, S.L.	Associada	27/05/2019	47,00%	-	766	Indirecta	Mètode participació	b
Ac Dos Lerida, S.L.U. en liquidació	Dependent	27/06/2019	100,00%	-	(142)	Indirecta	Integració global	b
Hotel Calle de los Molinos 10, S.L.U. en liquidació	Dependent	27/06/2019	100,00%	-	19	Indirecta	Integració global	b
Hotel Calle Mayor 34, S.L.U. en liquidació	Dependent	27/06/2019	100,00%	-	43	Indirecta	Integració global	b
Hotel Mirador del Valle, S.L.U. en liquidació	Dependent	27/06/2019	100,00%	-	25	Indirecta	Integració global	b
Ribera Salud, S.A.	Associada	28/06/2019	40,00%	10,00%	5.255	Indirecta	Mètode participació	a
Tratamientos y Aplicaciones, S.L.U. en liquidació	Dependent	27/05/2019	100,00%	-	(22)	Directa	Integració global	b
Solvia Servicios Inmobiliarios, S.L.U.	Dependent	23/04/2019	80,00%	20,00%	132.776	Directa	Integració global	a
Emte Renovables, S.L.	Associada	05/08/2019	62,11%	-	(9)	Indirecta	Mètode participació	b
Bansabadell Securities Services, S.L.U.	Dependent	21/11/2019	100,00%	-	(47)	Directa	Integració global	b
Aurica XXI, S.C.R. de R.S., S.A.U.	Dependent	20/11/2019	100,00%	-	(1.218)	Directa	Integració global	b
Promontoria Coliseum Real Estate, S.L.U.	Dependent	20/12/2019	100,00%	-	-	Directa	Integració global	a
Promontoria Coliseum Industrial Assets, S.L.U.	Dependent	20/12/2019	100,00%	-	-	Directa	Integració global	a
Promontoria Coliseum Land, S.L.U.	Dependent	20/12/2019	100,00%	-	-	Directa	Integració global	a
Promontoria Coliseum Residential, S.L.U.	Dependent	20/12/2019	100,00%	-	-	Directa	Integració global	a
Sabadell BS Select Fund of Hedge Funds SICAV (Luxemburg)	Associada	29/11/2019	44,56%	-	-	Directa	Mètode participació	c
Altres					11.585			
Total					**149.691**			

(a) Baixes del perímetre de consolidació per venda de la participació.

(b) Baixes del perímetre per dissolució i/o liquidació.

(c) Baixes per reclassificació a dependents.

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2018 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (a)					Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data de balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Resta d'elements de patrimoni net	Resultat (b)	Dividends pagats (c)	Actius totals				
AC Dos Lérida, S.L.U.	Promoció immobiliària	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	2.793	486	4	-	3.284	2.408	874	4	12/18
Arrendamiento de Bienes Inmobiliarios del Mediterráneo, S.L.	Immobiliària	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	100	10.146	96	-	10.410	20.038	(9.487)	(156)	12/18
Assegurances Segur Vida, S.A.U.	Altres societats regulades	Andorra la Vella - Andorra	-	50,97	No	602	230	189	-	39.534	602	199	96	12/18
Aurica Capital Desarrollo, S.G.E.I.C., S.A.Unipersonal	Gestora d'entitats d'inversió col·lectiva	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	3.601	1.577	1.438	-	7.623	4.445	732	1.438	12/18
Aurica Coinvestments S.L.	*Holding*	Barcelona - Espanya	-	61,76	Sí	50.594	(11)	1.909	-	52.494	31.247	(7)	(2.496)	12/18
Aurica XXI, S.C.R. De R.S., S.A.U.	Altres societats regulades	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	14.200	21.055	1.292	-	36.668	17.492	29.801	1.218	12/18
Banco Atlantico (Bahamas) Bank & Trust Ltd.	Entitat de crèdit	Nassau - Bahames	99,99	0,01	No	1.598	852	(34)	-	3.127	2.439	(204)	(40)	12/18
Banco de Sabadell, S.A.	Entitat de crèdit	Alacant - Espanya	-	-	Sí	703.371	9.295.348	539.867	-	178.987.816	-	10.367.453	739.733	12/18
Banco Sabadell, S.A., Institución de Banca Múltiple	Entitat de crèdit	Mèxic DF - Mèxic	99,99	0,01	No	554.267	(38.016)	(14.551)	-	2.416.644	568.446	(35.923)	(16.526)	12/18
BancSabadell d'Andorra, S.A.	Entitat de crèdit	Andorra la Vella - Andorra	50,97	-	No	30.069	41.972	9.953	1.594	753.867	15.326	22.232	4.040	12/18
BanSabadell Factura, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	100	(1.951)	687	-	2.678	299	(2.150)	687	12/18
BanSabadell Financiación, E.F.C., S.A.	Entitat de crèdit	Sabadell - Espanya	100,00	-	Sí	24.040	29.190	5	-	739.561	24.040	29.190	5	12/18
Bansabadell Inversió Desenvolupament, S.A.U.	Instrumental	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	16.975	122.317	2.441	-	184.716	108.828	39.200	1.237	12/18
BanSabadell Mediación, operador de bancassegurances vinculat del grup Banco de Sabadell, S.A.	Altres societats regulades	Alacant - Espanya	-	100,00	Sí	301	60	4.306	44.437	47.307	524	(164)	4.306	12/18
BanSabadell Renting, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	2.000	42.140	10.146	-	606.530	3.861	40.279	10.146	12/18
Bansabadell Securities Services, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	2.500	40.031	5.362	-	50.863	2.500	39.483	5.910	12/18
Bitarte, S.A.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	6.506	2.742	(1.252)	-	31.879	9.272	250	(1.437)	12/18
BStartup 10, S.L.U.	Instrumental	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	1.000	(184)	(29)	-	5.357	1.000	(1.370)	(25)	12/18
Business Services for Operational Support, S.A.U.	Serveis	Sant Cugat del Vallès - Espanya	80,00	-	Sí	530	(1.872)	2.625	-	34.316	3.259	(3.949)	2.213	12/18
Cam Global Finance, S.A. en liquidació (1)	Altres societats regulades	Alacant - Espanya	100,00	-	No	-	-	-	154	16	-	-	(16)	12/18
Caminsa Urbanismo, S.A.U.	Immobiliària	Alacant - Espanya	-	100,00	Sí	2.000	(1.657)	(55)	-	1.315	800	(435)	18	12/18
Compañía de Cogeneración del Caribe Dominicana, S.A.	Serveis	Santo Domingo - República Dominicana	-	100,00	No	5.016	(4.288)	-	-	745	-	18	-	12/18
Desarrollos y Participaciones Inmobiliarias 2006, S.L.U.	Immobiliària	Elx - Espanya	-	100,00	No	1.942	(90.357)	(493)	-	10	1.919	(78.648)	(493)	12/18
Duncan 2016 -1 Holdings Limited	*Holding*	Londres - Regne Unit	-	100,00	No	1	-	-	-	1	1	1	-	12/18
Duncan de Inversiones SICAV, S.A.	Inversió col·lectiva, fons i entitats financeres similars	Sant Cugat del Vallès - Espanya	87,35	-	No	7.842	1.084	(46)	-	2.701	2.560	(167)	(40)	12/18
Duncan Holdings 2015-1 Limited	*Holding*	Londres - Regne Unit	-	100,00	No	1	-	-	-	1	1	1	-	12/18
Ederra, S.A.	Immobiliària	Sant Sebastià - Espanya	97,85	-	No	2.036	30.590	928	-	33.823	36.062	(4.121)	891	12/18
Sabadell Asset Management Luxembourg, S.A.	Altres societats regulades	Luxemburg - Luxemburg	22,00	78,00	No	125	563	86	-	951	51	352	86	12/18
Subtotal									**46.185**		**857.420**	**10.433.440**	**750.799**	

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2018 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (a)					Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data de balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Resta d'elements de patrimoni net	Resultat (b)	Dividends pagats (c)	Actius totals				
Europea Pall Mall Ltd.	Immobiliària	Londres - Regne Unit	100,00	-	No	20.843	(1.519)	(2.765)	-	19.003	20.843	(2.346)	(852)	12/18
Fonomed Gestión Telefónica Mediterráneo, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	1.232	2.075	855	-	6.601	2.870	437	1.132	12/18
Fuerza Eólica de San Matías, S de RL de CV	Energia eòlica	Nuevo León - Mèxic	-	99,99	No	4.617	-	(1.153)	-	7.627	-	-	-	11/18
Galeban 21 Comercial, S.L.U.	Instrumental	La Corunya - Espanya	100,00	-	Sí	10.000	(4.289)	(1)	-	5.711	14.477	(8.765)	(1)	12/18
Gazteluberri, S.L.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	100,00	Sí	53	(20.423)	(19)	-	6.413	23.890	(44.261)	(19)	12/18
Gest 21 Inmobiliaria, S.L.U	Instrumental	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	7.810	9	8	-	7.835	80.516	(63.293)	27.734	12/18
Gestión de Proyectos Urbanísticos Del Mediterráneo, S.L. en liquidació (2)	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	100,00	No	33.850	(31.370)	(79)	-	10.342	32.832	(17.509)	(79)	12/18
Gestión Financiera del Mediterráneo, S.A.U.	Instrumental	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	13.000	2.628	93.002	33.273	60.233	123.492	(63.533)	162	12/18
Guipuzcoano Promoción Empresarial, S.L.	Instrumental	Sant Sebastià - Espanya	-	100,00	No	53	(75.349)	(691)	-	7.450	7.160	(77.671)	(337)	12/18
Guipuzcoano Valores, S.A.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	99,99	0,01	Sí	4.514	2.754	189	-	7.721	10.833	(3.566)	189	12/18
Hotel Management 6 Holdco, S.L.U. (3)	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	100,00	Sí	29.074	(24.190)	(4.922)	-	56.856	27.611	(10.188)	(650)	12/18
Hobalear, S.A.U.	Immobiliària	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	60	690	6	-	757	414	690	6	12/18
Hondarriberri, S.L.	Instrumental	Sant Sebastià - Espanya	99,99	0,01	No	41	(6.991)	(4.562)	-	65.025	120.655	122.355	136	12/18
Hotel Calle de los Molinos 10, S.L.U	Promoció immobiliària	Barcelona - Espanya	-	100,00	No	2.077	(1.798)	(176)	-	132	2.837	(1.946)	(195)	12/18
Hotel Calle Mayor 34, S.L.U	Promoció immobiliària	Barcelona - Espanya	-	100,00	No	2.124	(1.300)	(157)	-	673	2.499	(1.214)	(209)	12/18
Hotel Management 6 Gestión Activa, S.L.U. (4)	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	135.730	22.529	9.107	-	174.219	136.335	35.550	3.608	12/18
Hotel Mirador del Valle, S.L.U.	Immobiliària	Barcelona - Espanya	-	100,00	No	4.482	(3.571)	(198)	-	733	5.418	(2.648)	(971)	12/18
Hotel Value Added Primera, S.L.U.	Promoció immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	100,00	Sí	3	21.411	(588)	-	20.858	27.527	(6.113)	(588)	12/18
Interstate Property Holdings, Llc.	Instrumental	Miami - Estats Units	100,00	-	No	7.293	(3.053)	33	-	6.160	3.804	6.256	33	12/18
Inverán Gestión, S.L.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	44,83	55,17	Sí	90	(11.747)	(147)	-	23.584	20.214	(56.747)	(147)	12/18
Inversiones Cotizadas del Mediterráneo, S.L.	Instrumental	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	308.000	189.884	2.693	-	501.716	589.523	(91.279)	2.693	12/18
Inversiones en Resorts Mediterráneos, S.L. en liquidació	Immobiliària	Torre Pacheco - Múrcia	-	55,06	No	299.090	(300.569)	-	-	94	175.124	-	-	12/18
LSP Finance, S.L.	Prestació serveis tecnològics	Barcelona - Espanya	-	100,00	No	252	12	(565)	-	1.165	6.150	-	(565)	12/18
Malbrouck, S.I.C.A.V.	Inversió col·lectiva, fons i entitats financeres similars	Madrid - Espanya	99,94	-	No	14.554	2.405	(126)	-	16.703	-	-	-	12/18
Manston Invest, S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	33.357	(12.843)	83	-	20.808	33.357	(14.593)	(837)	12/18
Mariñamendi, S.L.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	100,00	Sí	62	(48.026)	(3.248)	-	49.383	55.013	(102.977)	(3.248)	12/18
Mediterráneo Sabadell, S.L.	Instrumental	Alacant - Espanya	50,00	50,00	Sí	85.000	17.052	241	48.638	102.422	506.342	(449.864)	241	12/18
Mercurio Alicante Sociedad de Arrendamientos 1, S.L.	Immobiliària	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	795	(2.971)	(78)	-	5.203	986	(4.143)	904	12/18
Orión Energía 1, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(151)	16	-	84	36	(89)	16	12/18
Orión Energía 10, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(157)	17	-	84	36	(95)	17	12/18
Orión Energía 11, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	16	-	88	36	(96)	16	12/18
Orión Energía 12, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	17	-	87	36	(95)	17	12/18
Orión Energía 13, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(160)	17	-	88	36	(98)	17	12/18
Orión Energía 14, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(157)	17	-	86	36	(95)	17	12/18
Orión Energía 15, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	16	-	87	36	(96)	16	12/18
Orión Energía 16, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(159)	15	-	86	36	(97)	15	12/18
Orión Energía 17, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	17	-	87	36	(95)	17	12/18
Orión Energía 18, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	16	-	86	36	(96)	16	12/18
Orión Energía 19, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(157)	16	-	85	36	(95)	16	12/18
Subtotal									**81.911**		**2.031.118**	**(858.415)**	**28.320**	

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2018 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (a)					Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data de balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Resta d'elements de patrimoni net	Resultat (b)	Dividends pagats (c)	Actius totals				
Orión Energía 2, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(154)	17	-	84	36	(92)	17	12/18
Orión Energía 20, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	16	-	87	36	(96)	16	12/18
Orión Energía 21, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	16	-	88	36	(96)	16	12/18
Orión Energía 22, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	16	-	87	36	(96)	16	12/18
Orión Energía 23, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	16	-	93	36	(96)	16	12/18
Orión Energía 24, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	16	-	88	36	(95)	16	12/18
Orión Energía 25, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	16	-	86	36	(96)	16	12/18
Orión Energía 26, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	20	-	92	36	(95)	20	12/18
Orión Energía 27, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	20	-	92	36	(96)	20	12/18
Orión Energía 28, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(159)	19	-	95	36	(97)	19	12/18
Orión Energía 29, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	20	-	93	36	(96)	20	12/18
Orión Energía 3, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	17	-	86	36	(96)	17	12/18
Orión Energía 30, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(159)	19	-	95	36	(97)	19	12/18
Orión Energía 4, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(157)	16	-	87	36	(95)	16	12/18
Orión Energía 5, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	16	-	87	36	(95)	16	12/18
Orión Energía 6, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	17	-	89	36	(95)	17	12/18
Orión Energía 7, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	16	-	85	36	(95)	16	12/18
Orión Energía 8, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	14	-	86	36	(95)	14	12/18
Orión Energía 9, S.L.	Energia solar fotovoltaica	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	98	(158)	16	-	87	36	(96)	16	12/18
Parque Eólico Magaz, S.L.	Energia eòlica	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	163	(2.835)	136	-	5.604	163	(2.901)	202	12/18
Parque Eólico Las Lomas de Lecrín, S.L.U.	Energia eòlica	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	83	(1.340)	104	-	2.671	83	(1.330)	94	12/18
Parque Eólico Lecrín, S.L.U.	Energia eòlica	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	4.003	(9.171)	740	-	15.069	4.003	(9.079)	648	12/18
Parque Eólico Lomas de Manteca, S.L.U.	Energia eòlica	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	163	(2.371)	219	-	5.658	163	(2.360)	208	12/18
Parque Eólico Tahuna, S.L.U.	Energia eòlica	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	3	(10.447)	273	-	13.790	-	(8.737)	(1.414)	12/18
Parque Eólico Zorreras, S.L.U.	Energia eòlica	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	3	(9.545)	433	-	12.242	-	(8.405)	(684)	12/18
PayTPV On Line Entidad de Pago, S.L.	Altres serveis financers	Bilbao - Espanya	-	100,00	No	150	57	-	-	663	36	-	-	12/18
Placements Immobiliers France, S.A.S.	Immobiliària	París - França	-	100,00	No	30.002	1.183	(13)	-	31.181	42.887	(11.694)	(21)	12/18
Ripollet Gestión, S.L.U.	Altres serveis financers	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	20	(2)	-	-	18	20	(2)	-	12/18
Rubí Gestión, S.L.U.	Altres serveis financers	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	3	(6)	(4)	-	329.005	3	(6)	(4)	12/18
Sabadell Asset Management, S.A., S.G.I.I.C	Altres societats regulades	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	601	71.563	45.927	40.000	201.326	607	79.960	37.524	12/18
Sabadell Brasil Trade Services - Assessoria comercial Ltda.	Entitat de crèdit	São Paulo - Brasil	99,99	0,01	No	905	(820)	-	-	106	250	393	-	12/18
Sabcapital, S.A de C.V., SOFOM, E.R.	Entitat de crèdit	Mèxic DF - Mèxic	49,00	51,00	No	257.208	(43.138)	28.609	40.480	1.707.828	138.272	10.691	28.784	12/18
Sabadell Consumer Finance, S.A.U.	Entitat de crèdit	Sabadell - Espanya	100,00	-	Sí	35.720	79.674	13.938	-	1.319.058	72.232	48.084	13.938	12/18
Sabadell Corporate Finance, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	70	1.201	811	-	3.165	9.373	(243)	811	12/18
Sabadell d'Andorra Inversions SGOIC, S.A.U.	Altres societats regulades	Andorra la Vella - Andorra	-	50,97	No	300	999	191	-	2.065	300	596	98	12/18
Sabadell Information Systems Limited	Prestació serveis tecnològics	Londres - Regne Unit	100,00	-	No	12.036	26.508	(6.138)	-	124.340	41.296	(2.204)	(6.138)	12/18
Sabadell Information Systems, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Sabadell - Espanya	100,00	-	Sí	40.243	186.186	(131.537)	-	1.596.846	143.695	79.617	(36.051)	12/18
Sabadell Innovation Capital, S.L.U.	*Holding*	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	100,00	Sí	1.000	(17)	(365)	-	26.175	1.000	(18)	(364)	12/18
Subtotal									**80.480**		**455.067**	**170.547**	**37.954**	

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2018 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (a)					Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data de balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Resta d'elements de patrimoni net	Resultat (b)	Dividends pagats (c)	Actius totals				
Sabadell Innovation Cells, S.L.U.	Altres activitats de consultoria de gestió empresarial	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	3	(269)	(1.854)	-	3.366	3	(269)	(1.854)	12/18
Sabadell Patrimonio Inmobiliario, S.A.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	30.116	802.096	25.465	-	938.616	863.895	(19.489)	37.119	12/18
Sabadell Real Estate Activos, S.A.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	100.060	235.312	(562)	-	336.982	500.622	(156.688)	(4.432)	12/18
Sabadell Real Estate Development, S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	15.807	(1.882.623)	(351.397)	-	3.465.424	2.147.442	(3.711.160)	(279.826)	12/18
Sabadell Real Estate Housing, S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	2.073	(61)	1.145	-	30.672	14.292	(12.280)	1.145	12/18
Sabadell Securities USA, Inc.	Altres participades amb activitat pròpia	Miami - Estats Units	100,00	-	No	551	3.170	247	-	4.112	551	2.844	252	12/18
Sabadell Strategic Consulting, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	3	504	153	-	1.316	3	504	153	12/18
Sabadell Venture Capital, S.L.U.	*Holding*	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	3	1.535	774	-	24.700	3	159	465	12/18
Sinia Capital S.A. de C.V.	*Holding*	Ciutat de Mèxic - Mèxic	-	100,00	No	20.830	(1.309)	3.686	-	42.019	18.675	1.118	751	12/18
Sinia Renovables, S.A.U.	Altres societats regulades	Barcelona - Espanya	100,00	-	Sí	15.000	(14.825)	5.569	-	22.393	15.000	(8.956)	4.032	12/18
Solvia Desarrollos Inmobiliarios, S.L.	Promoció immobiliària	Madrid - Espanya	100,00	-	Sí	25	772	1.026	-	4.020	15	783	1.026	12/18
Solvia Gestora de Vivienda Social, S.L.U.	Immobiliària	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	3	4.766	3.201	-	10.228	7.980	4.766	3.201	12/18
Solvia Pacific, S.A. de C.V.	Immobiliària	Mèxic DF - Mèxic	-	100,00	No	28.947	(16.633)	325	-	12.642	29.164	(11.827)	325	12/18
Solvia Servicios Inmobiliarios, S.L.U.	Immobiliària	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	660	92.100	21.398	-	125.678	14.008	84.208	13.424	12/18
Stonington Spain, S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	60.729	(9.880)	167	-	51.319	60.729	(15.619)	249	12/18
Tasaciones de Bienes Mediterráneo, S.A. (en liquidació)	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant - Espanya	99,88	0,12	Sí	1.000	1.387	-	-	2.393	5.266	(2.879)	-	12/18
Tenedora de Inversiones y Participaciones, S.L.	Instrumental	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	296.092	(391.121)	(124.845)	-	1.788.476	2.564.914	(2.516.082)	(89.462)	12/18
Tierras Vega Alta del Segura, S.L.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	100,00	Sí	4.550	(13.136)	(813)	-	6.121	3.250	(25.296)	(926)	12/18
Tratamientos y Aplicaciones, S.L.U. en liquidació	Serveis	Alacant - Espanya	100,00	-	Sí	3.003	(353)	-	-	2.655	4.654	(2.004)	-	12/18
TSB Bank Plc	Entitat de crèdit	Edimburg - Regne Unit	-	100,00	No	90.710	2.077.450	(73.254)	-	45.489.008	1.814.636	385.789	(180.183)	12/18
TSB Banking Group PLC	*Holding*	Londres - Regne Unit	100,00	-	No	7.028	1.755.605	(1.840)	-	2.211.972	2.168.320	(66.114)	(41.287)	12/18
TSB Banking Group plc Employee Share Trust	Altres societats regulades	Jersey - Regne Unit	-	100,00	No	1	(5.902)	(2.624)	-	1.247	-	(6.136)	(1.659)	12/18
TSB Coverd Bonds Holdings Limited	*Holding*	Londres - Regne Unit	-	100,00	No	1	-	-	-	1	1	-	-	12/18
TSB Covered Bonds (LM Limited)	Altres societats regulades	Londres - Regne Unit	-	100,00	No	1	-	-	-	1	1	-	-	12/18
TSB Covered Bonds LLP	Altres societats regulades	Londres - Regne Unit	-	100,00	No	1	-	-	-	1	1	3	-	12/18
Urquijo Gestión, S.A.U., S.G.I.I.C.	Altres societats regulades	Madrid - Espanya	-	100,00	Sí	3.606	3.022	2.000	4.500	15.823	3.084	3.916	1.628	12/18
Urumea Gestión, S.L. (en liquidació)	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Sebastià - Espanya	-	100,00	No	9	(7)	(2)	-	1	9	(7)	(2)	12/18
VeA Rental Homes, S.A (5)	Lloguer de béns immobiliaris per compte propi	Sant Cugat del Vallès - Espanya	100,00	-	Sí	5.000	(2.169)	(7.862)	-	66.540	5.000	(2.158)	(7.872)	12/18
Verum Inmobiliaria Urbanismo y Promoción, S.A.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès - Espanya	-	97,20	Sí	12.000	(43.502)	(800)	-	16.536	11.664	(43.149)	(817)	12/18
Vitigudina FV, S.L.	Serveis tècnics d'enginyeria	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	-	1.629	(880)	(275)	-	18.032	1.777	(228)	12/18
Xunqueira Eólica, S.L.	Producció d'energia elèctrica d'altres tipus	Barcelona - Espanya	-	100,00	Sí	3	(5.179)	134	-	11.751	400	(4.540)	(903)	12/18
Subtotal									**212.801**		**13.615.219**	**3.626.786**	**271.392**	

(1) Abans Cam Global Finance, S.A.U.
(2) Abans Gestión de Proyectos Urbanísticos del Mediterráneo, S.L.
(3) Abans HI Partners Holdco Gestión Activa, S.L.
(4) Abans Hotel Investment Partners, S.L.
(5) Abans VeA Rental Homes SOCIMI, S.A.

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2018 consolidades pel mètode de la participació (*)

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Dades de la societat (a)					Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç
			Directa	Indirecta	Capital	Resta d'elements de patrimoni net	Resultat (b)	Dividends pagats (c)	Actius totals				
Aurica III, Fondo De Capital Riesgo	Altres societats regulades	Barcelona - Espanya	-	48,15	48.855	(1.951)	(1.086)	-	46.101	1.272	(940)	(523)	12/18
Aurica IIIB, Soc. de Capital Riesgo, S.A	Altres societats regulades	Barcelona - Espanya	-	43,43	33.020	(853)	(1.222)	-	31.135	776	(383)	(531)	12/18
Atrian Bakers, S.L.	Altres associades	Castellgalí - Espanya	-	22,41	26.249	(6.966)	622	-	35.633	2.000	-	140	09/18
BanSabadell Pensiones, E.G.F.P., S.A.	Altres societats regulades	Madrid - Espanya	50,00	-	7.813	35.402	(225)	-	48.733	40.378	(18.771)	(113)	12/18
BanSabadell Seguros Generales, S.A., de Seguros y Reaseguros	Altres societats regulades	Madrid - Espanya	50,00	-	10.000	54.649	16.101	12.293	238.897	45.000	(12.676)	8.050	12/18
BanSabadell Vida, S.A., de Seguros y Reaseguros	Altres societats regulades	Madrid - Espanya	50,00	-	43.858	540.903	68.591	68.500	10.072.813	27.106	244.745	35.599	12/18
Emte Renovables, S.L.	Instrumental	Barcelona - Espanya	-	62,11	7.050	(7.050)	161	-	347	4.379	(4.379)	215	10/18
ESUS Energía Renovable, S.L.	Serveis	Vigo - Espanya	-	45,00	50	(539)	(134)	-	2.133	23	(23)	-	11/18
Financiera Iberoamericana, S.A.	Entitat de crèdit	L'Havana - Cuba	50,00	-	38.288	5.040	3.288	984	89.308	19.144	2.518	1.644	12/18
Flex Equipos De Descanso, S.A.	Fabricació	Getafe - Madrid	-	19,16	66.071	14.096	22.357	1.915	228.709	50.930	-	6.515	10/18
Gate Solar Gestión, S.L.	Serveis	Vitòria-Gasteiz - Espanya	50,00	-	300	3.096	(3)	-	3.490	1.860	(629)	3	09/18
Gestora de Aparcamientos del Mediterráneo, S.L.	Serveis	Alacant - Espanya	-	40,00	1.000	(9.600)	-	-	2.823	7.675	(7.675)	-	11/18
Grupo Luxiona, S.L.	Altres participades	Barcelona - Espanya	-	20,00	2.561	4.732	(1.976)	-	60.312	10.835	(10.835)	-	09/18
Hydrophytic, S.L.	Immobiliària	Vitòria-Gasteiz - Espanya	-	50,00	186	124	18	-	469	93	62	9	09/18
Murcia Emprende, S.C.R. De R.S., S.A.	Altres societats regulades	Múrcia - Espanya	28,70	-	6.800	(2.651)	(101)	-	4.079	2.026	(1.527)	(39)	09/18
Nueva Pescanova, S.L.	Comerç a l'engròs	Redondela - Espanya	24,06	-	147.614	(38.191)	5.448	-	974.487	420	-	891	12/18
Plaxic Estelar, S.L.	Immobiliària	Barcelona - Espanya	-	45,01	3	(15.255)	(3)	-	31.991	2.898	(2.898)	-	10/18
Redes 2 Promotoro Unica, S.L.	*Holding*	Madrid - Espanya	-	20,00	10.328	90.874	(620)	-	106.572	20.191	50	(124)	12/18
Ribera Salud, S.A.	Serveis	València - Espanya	-	50,00	9.518	113.473	20.093	-	407.535	30.203	16.843	4.704	12/18
Sabadell BS Select Fund of Hedge Funds SICAV (Luxemburg)	Altres participades	Luxemburg - Luxemburg	44,64	-	12.900	(55)	(25)	-	12.931	4.926	3.052	-	10/18
Sabadell Asabys Health Innovation Investment, S.A.	*Holding*	Barcelona - Espanya	-	49,92	4.587	-	(175)	-	4.412	2.260	30	(87)	11/18
SBD Creixent, S.A.	Immobiliària	Sabadell - Espanya	23,05	-	5.965	(208)	619	-	6.520	3.524	(2.197)	143	10/18
Sociedad de Cartera del Vallès, SICAV, S.A.	Altres associades	Sabadell - Espanya	48,43	-	4.818	170	(523)	80	4.494	422	1.994	(253)	12/18
Societat d'Inversió dels Enginyers, S.L.	Instrumental	Barcelona - Espanya	-	35,78	2.555	(590)	(218)	-	1.756	915	(212)	(78)	09/18
Termosolar Borges, S.L.	Serveis tècnics d'enginyeria	Barcelona - Espanya	47,50	-	14.700	(34.853)	609	-	133.841	11.800	-	-	10/18
Villoldo Solar S.L.	Serveis tècnics d'enginyeria	Barcelona - Espanya	50,00	-	3	49	(5)	-	98	-	-	-	10/18
Other												545	
Total								**83.772**		**291.056**	**206.149**	**56.710**	

En la data del balanç s'inclou l'última data disponible.

(*) Societats consolidades pel mètode de la participació pel fet de no tenir control sobre aquestes però sí influència significativa.

(a) Les societats estrangeres estan convertides a euros al tipus de canvi històric i tipus de canvi mitjà per al resultat de l'exercici.

(b) Resultats pendents d'aprovació per part de la Junta General d'Accionistes.

(c) Inclou els dividends complementaris de l'exercici anterior i els dividends a compte pagats al grup.

El saldo total d'ingressos ordinaris de les empreses associades a les qual s'aplica el mètode de la participació puja a 1.807.552 milers d'euros el 31 saldo dels passius de les empreses associades al tancament de l'exercici 2018 totalitza 1.779.922 milers d'euros.

Variacions del perímetre en l'exercici 2018

Entrades en el perímetre de consolidació:

En milers d'euros

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) adquirida o fusionada	Categoria	Data efectiva de l'operació	Cost de la combinació		% Drets vots adquirits	% Drets vots totals	Tipus de participació	Mètode	Motiu
			Cost d'adquisició	Valor raonable instruments de patrimoni net emesos per a l'adquisició					
Solvia Desarrollos Inmobiliarios, S.L.	Dependent	13/04/2018	15	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global	a
LSP Finance , S.L.	Dependent	14/06/2018	6.150	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global	b
Termosolar Borges, S.L.	Associada	28/06/2018	11.800	-	47,50%	47,50%	Directa	Mètode participació	c
Villoldo Solar, S.L.	Associada	28/06/2018	-	-	50,00%	50,00%	Directa	Mètode participació	c
Redes 2 Promotora Única, S.L.	Associada	03/07/2018	20.191	-	20,00%	20,00%	Indirecta	Mètode participació	c
PayTPV On Line Entidad de Pago, S.L.	Dependent	26/07/2018	7.500	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global	b
Sabadell Asabys Health Innovation Investments S.A.	Associada	14/11/2018	2.260	-	49,92%	49,92%	Indirecta	Mètode participació	c
Fuerza Eólica de San Matías, S de RL de CV	Dependent	15/11/2018	2.597	-	99,99%	99,99%	Indirecta	Integració global	b
Total entrades entitats dependents			**16.262**						
Total entrades entitats associades			**34.251**						

(a) Constitució de societats dependents.

(b) Adquisició de societats dependents.

(c) Adquisició o constitució de societats associades.

Sortides del perímetre de consolidació:

En milers d'euros

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) alienada, escindida o donada de baixa	Categoria	Data efectiva de l'operació	% Drets vots alienats	% Drets vots totals amb posterioritat a l'alienació	Benefici / Pèrdua generada	Tipus de participació	Mètode	Motiu
Cape Funding No.1 PLC	Dependent	30/04/2018	100,00%	-	-	Indirecta	Integració global	b
Cape Holdings No.1 Limited	Dependent	30/04/2018	100,00%	-	-	Indirecta	Integració global	b
TSB Scotland (Investment) Nominees Limited	Dependent	30/04/2018	100,00%	-	-	Indirecta	Integració global	b
TSB Scotland Nominees Limited	Dependent	30/04/2018	100,00%	-	-	Indirecta	Integració global	b
Parque Eólico Los Ausines, S.L	Associada	30/06/2018	50,00%	-	5.574	Indirecta	Mètode participació	a
HI Partners Starwood Capital Holdco Value Added, S.L.U.	Associada	31/01/2018	30,00%	-	-	Indirecta	Mètode participació	b
Sabadell Solbank Sociedad de Gestión de Activos Adjudicados, S.A.U.	Dependent	31/01/2018	100,00%	-	13	Directa	Integració global	b
CAM International Issues, S.A.U.	Dependent	27/09/2018	100,00%	-	8	Directa	Integració global	b
HIP Francia 184, S.L.U. en liquidació	Dependent	28/12/2018	100,00%	-	-	Indirecta	Integració global	b
Hotel María Tarrida 6, S.L.U. en liquidació	Dependent	28/12/2018	100,00%	-	-	Indirecta	Integració global	b
Hotel Autovía del Mediterráneo 165, S.L.U. en liquidació	Dependent	28/12/2018	100,00%	-	-	Indirecta	Integració global	b
Hotel Carretera de Taull, S.L.U. en liquidació	Dependent	28/12/2018	100,00%	-	-	Indirecta	Integració global	b
Hotel Cavall de Mar 25, S.L.U. en liquidació	Dependent	28/12/2018	100,00%	-	-	Indirecta	Integració global	b
Gala Domus, S.A. (en concurs de creditors)	Dependent	17/10/2018	100,00%	-	(23)	Indirecta	Integració global	b
Other			-	-	60			
Subtotal					**5.632**			

(a) Baixes del perímetre de consolidació per venda de la participació.

(b) Baixes del perímetre per dissolució i/o liquidació.

Annex II – Entitats estructurades – Fons de titulització

En milers d'euros

Any	Fons de titulització mantinguts íntegrament en el balanç	Entitat	Total actius titulitzats el 31/12/2019
2004	GC SABADELL 1, F.T.H	Banc Sabadell	94.043
2005	TDA 23, FTA	Banco Guipuzcoano	26.653
2005	TDA CAM 4 FTA	Banco CAM	224.827
2005	TDA CAM 5 FTA	Banco CAM	423.315
2006	TDA 26-MIXTO, FTA	Banco Guipuzcoano	74.554
2006	TDA CAM 6 FTA	Banco CAM	297.038
2006	FTPYME TDA CAM 4 FTA	Banco CAM	107.522
2006	TDA CAM 7 FTA	Banco CAM	451.853
2006	CAIXA PENEDES 1 TDA, FTA	BMN-Penedès	193.392
2007	TDA 29, FTA	Banco Guipuzcoano	94.931
2007	TDA CAM 8 FTA	Banco CAM	433.642
2007	TDA CAM 9 FTA	Banco CAM	423.251
2007	CAIXA PENEDES PYMES 1 TDA, FTA	BMN-Penedès	41.854
2007	CAIXA PENEDES 2 TDA, FTA	BMN-Penedès	152.921
2008	CAIXA PENEDES FTGENCAT 1 TDA, FTA	BMN-Penedès	62.348
2009	GAT-ICO-FTVPO 1, F.T.H (CP)	BMN-Penedès	6.210
2015	DUNCAN FUNDING 2015-1 PLC	TSB	1.400.690
2016	DUNCAN FUNDING 2016-1 PLC	TSB	2.452.783
2016	IM SABADELL PYME 10	Banc Sabadell	427.291
2017	TDA SABADELL RMBS 4, FT	Banc Sabadell	5.061.085
2017	IM SABADELL PYME 11, FT	Banc Sabadell	796.263
Total			**13.246.466**

En milers d'euros

Any	Fons de titulització donats íntegrament de baixa del balanç	Entitat	Total actius titulitzats el 31/12/2019
2001	TDA 14-MIXTO, FTA	Banco Guipuzcoano	1.918
2001	TDA 14-MIXTO, FTA	BMN-Penedès	10.761
2002	TDA 15-MIXTO, FTA	Banco Guipuzcoano	6.031
2006	TDA 25, FTA (*)	Banco Gallego	4.832
2010	FTPYMES 1 LIMITED	Banco CAM	157.289
2019	SABADELL CONSUMO 1, FT	Banc Sabadell	880.762
Total			**1.061.593**

(*) Fons de titulització en procés de liquidació anticipada.

Annex III – Informació dels emissors en el mercat hipotecari i sobre el registre comptable especial hipotecari

A continuació s'inclou la informació sobre les dades procedents del registre comptable especial de l'entitat emissora Banc Sabadell, al qual es refereix l'article 21 del Reial decret 716/2009, requerida per la Circular 5/2011 del Banc d'Espanya, sense considerar la garantia atorgada pel FGD.

A) Operacions actives

En relació amb el valor nominal de la totalitat de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris el 31 de desembre de 2019 i 2018 que protegeixen les emissions, l'elegibilitat i la computabilitat a l'efecte del mercat hipotecari, es presenta la informació següent:

En milers d'euros

Desglossament del total de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris, elegibilitat i computabilitat (valors nominals)

	2019	2018
Total cartera de préstecs i crèdits hipotecaris	**51.704.089**	**53.708.998**
Participacions hipotecàries emeses	**2.333.714**	**2.737.340**
Dels quals: Préstecs mantinguts en el balanç	*2.267.172*	*2.652.901*
Certificats de transmissió d'hipoteca emesos	**6.505.016**	**7.126.535**
Dels quals: Préstecs mantinguts en el balanç	*6.405.988*	*7.024.075*
Préstecs hipotecaris adscrits en garantia de finançaments rebuts	**-**	**-**
Préstecs que emparen l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries	**42.865.358**	**43.845.123**
Préstecs no elegibles	11.478.524	13.712.492
Compleixen els requisits per ser elegibles, excepte el límit de l'article 5.1 del RD 716/2009	10.838.235	12.694.995
Resta	640.289	1.017.497
Préstecs elegibles	31.386.834	30.132.631
Imports no computables	68.264	80.012
Imports computables	31.318.570	30.052.619
Préstecs que cobreixen emissions de bons hipotecaris	-	-
Préstecs aptes per a la cobertura de les emissions de cèdules hipotecàries	31.318.570	30.052.619
Actius de substitució adscrits a emissions de cèdules hipotecàries	**-**	**-**

A continuació, es presenten classificats aquests valors nominals segons diferents atributs:

En milers d'euros

Desglossament del total de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris que donen suport a les emissions del mercat hipotecari

	2019		2018	
	Total	*Dels quals: Préstecs elegibles*	Total	*Dels quals: Préstecs elegibles*
Total cartera de préstecs i crèdits hipotecaris	**42.865.358**	***31.386.834***	**43.845.123**	***30.132.631***
Origen de les operacions	**42.865.358**	***31.386.834***	**43.845.123**	***30.132.631***
Originades per l'entitat	42.270.777	*30.974.128*	43.165.526	*29.696.214*
Subrogades d'altres entitats	278.494	*233.425*	312.754	*257.131*
Resta	316.087	*179.281*	366.843	*179.286*
Moneda	**42.865.358**	***31.386.834***	**43.845.123**	***30.132.631***
Euro	42.797.267	*31.349.794*	43.758.869	*30.083.348*
Resta de monedes	68.091	*37.040*	86.254	*49.283*
Situació en el pagament	**42.865.358**	***31.386.834***	**43.845.123**	***30.132.631***
Normalitat en el pagament	37.958.995	*28.923.510*	39.344.180	*28.875.322*
Altres situacions	4.906.363	*2.463.324*	4.500.943	*1.257.309*
Venciment mitjà residual	**42.865.358**	***31.386.834***	**43.845.123**	***30.132.631***
Fins a 10 anys	10.530.752	*8.364.734*	11.749.774	*8.416.923*
De 10 a 20 anys	16.913.750	*13.114.430*	17.276.398	*12.762.148*
De 20 a 30 anys	13.554.446	*9.372.057*	12.633.196	*8.286.463*
Més de 30 anys	1.866.410	*535.613*	2.185.755	*667.097*
Tipus d'interès	**42.865.358**	***31.386.834***	**43.845.123**	***30.132.631***
Fix	15.649.048	*12.302.334*	12.871.219	*9.796.935*
Variable	27.216.310	*19.084.500*	30.973.904	*20.335.696*
Mixt	-	-	-	-
Titulars	**42.865.358**	***31.386.834***	**43.845.123**	***30.132.631***
Persones jurídiques i persones físiques empresaris	13.064.592	*8.615.114*	14.750.289	*8.641.999*
Del qual: Promocions immobiliàries	*2.592.657*	*1.168.147*	*3.602.883*	*1.393.704*
Resta de persones físiques i ISFLSH	29.800.766	*22.771.720*	29.094.834	*21.490.632*
Tipus de garantia	**42.865.358**	***31.386.834***	**43.845.123**	***30.132.631***
Actius / Edificis acabats	41.648.120	*30.766.388*	41.816.188	*29.375.324*
Residencials	*33.886.692*	*25.263.855*	*33.588.699*	*23.944.284*
Dels quals: Habitatges de protecció oficial	*1.595.969*	*1.253.735*	*1.670.994*	*1.306.243*
Comercials	*7.544.133*	*5.341.589*	*8.038.216*	*5.298.139*
Restants	*217.295*	*160.944*	*189.273*	*132.901*
Actius / Edificis en construcció	197.324	*165.674*	254.599	*180.336*
Residencials	*154.640*	*127.281*	*216.051*	*146.706*
Dels quals: Habitatges de protecció oficial	*173*	*173*	*180*	*180*
Comercials	*41.050*	*36.759*	*37.945*	*33.027*
Restants	*1.634*	*1.634*	*603*	*603*
Terrenys	1.019.914	*454.772*	1.774.336	*576.971*
Urbanitzats	*322.786*	*69.652*	*738.779*	*121.329*
Resta	*697.128*	*385.120*	*1.035.557*	*455.642*

El valor nominal dels imports disponibles (imports compromesos no disposats) de la totalitat dels préstecs i crèdits hipotecaris és el següent:

En milers d'euros

Saldos disponibles (valor nominal). Total préstecs i crèdits hipotecaris que donen suport a l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries	2019	2018
Potencialment elegibles	1.099.810	1.083.230
No elegibles	2.824.979	2.816.709

La distribució dels valors nominals en funció del percentatge que suposa el risc sobre l'import de l'última taxació disponible (*loan to values* (LTV)) de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris elegibles per a l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries es detalla a continuació:

En milers d'euros

LTV per tipus de garantia. Préstecs elegibles per a l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries	2019	2018
Amb garantia sobre habitatge	**25.411.025**	**24.114.006**
Dels quals LTV <= 40%	*7.362.006*	*7.235.411*
Dels quals LTV 40%-60%	*9.237.433*	*8.690.528*
Dels quals LTV 60%-80%	*8.811.586*	*8.188.067*
Dels quals LTV > 80%	-	-
		-
Amb garantia sobre la resta de béns	**5.975.809**	**6.018.625**
Dels quals LTV <= 40%	*3.510.121*	*3.568.263*
Dels quals LTV 40%-60%	*2.465.688*	*2.450.362*
Dels quals LTV > 60%	-	-

El moviment dels valors nominals dels exercicis 2019 i 2018 dels préstecs hipotecaris que emparen l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries (elegibles i no elegibles) és el següent:

En milers d'euros

Moviments dels valors nominals dels préstecs hipotecaris	Elegibles	No elegibles
Saldo el 31 de desembre de 2017	**28.781.826**	**15.943.345**
Baixes en el període	**(5.853.849)**	**(5.414.693)**
Cancel·lacions al venciment	(2.137.409)	(354.755)
Cancel·lacions anticipades	(1.197.883)	(627.906)
Subrogacions per altres entitats	(26.166)	(8.384)
Baixes per titulitzacions	-	-
Resta	(2.492.391)	(4.423.648)
Altes en el període	**7.204.654**	**3.183.840**
Originades per l'entitat	3.977.513	1.453.187
Subrogacions d'altres entitats	96.087	10.726
Resta	3.131.054	1.719.927
Saldo el 31 de desembre de 2018	**30.132.631**	**13.712.492**
Baixes en el període	**(4.405.522)**	**(3.913.259)**
Cancel·lacions al venciment	(2.433.595)	(283.965)
Cancel·lacions anticipades	(1.032.207)	(285.039)
Subrogacions per altres entitats	(11.474)	(2.836)
Baixes per titulitzacions	(928.246)	(3.341.419)
Resta	-	-
Altes en el període	**5.659.725**	**1.679.291**
Originades per l'entitat	4.243.046	1.370.201
Subrogacions d'altres entitats	13.999	6.849
Resta	1.402.680	302.241
Saldo el 31 de desembre de 2019	**31.386.834**	**11.478.524**

B) Operacions passives

Tot seguit es detallen les emissions realitzades i col·lateralitzades a partir de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris de Banc Sabadell tenint en compte si s'han realitzat o no mitjançant oferta pública, així com el seu venciment residual:

En milers d'euros

Valor nominal	2019	2018
Cèdules hipotecàries emeses	**21.429.687**	**22.353.833**
De les quals: No registrades en el passiu del balanç	*10.927.900*	*10.727.900*
Valors representatius de deute. Emesos mitjançant oferta pública	**6.200.000**	**6.200.000**
Venciment residual fins a un any	1.750.000	-
Venciment residual de més d'un any i fins a dos anys	1.350.000	1.750.000
Venciment residual de més de dos anys i fins a tres anys	-	1.350.000
Venciment residual de més de tres anys i fins a cinc anys	2.000.000	1.000.000
Venciment residual de més de cinc anys i fins a deu anys	1.100.000	2.100.000
Venciment residual de més de deu anys	-	-
Valors representatius de deute. Resta d'emissions	**13.653.000**	**14.053.000**
Venciment residual fins a un any	5.380.000	3.150.000
Venciment residual de més d'un any i fins a dos anys	3.000.000	5.380.000
Venciment residual de més de dos anys i fins a tres anys	1.695.000	3.000.000
Venciment residual de més de tres anys i fins a cinc anys	1.938.000	783.000
Venciment residual de més de cinc anys i fins a deu anys	1.640.000	1.740.000
Venciment residual de més de deu anys	-	-
Dipòsits	**1.576.687**	**2.100.833**
Venciment residual fins a un any	145.833	524.146
Venciment residual de més d'un any i fins a dos anys	300.000	145.833
Venciment residual de més de dos anys i fins a tres anys	694.444	300.000
Venciment residual de més de tres anys i fins a cinc anys	100.000	794.444
Venciment residual de més de cinc anys i fins a deu anys	336.410	336.410
Venciment residual de més de deu anys	-	-

	2019		2018	
	Valor nominal (en milers)	Venciment mitjà residual (en anys)	Valor nominal (en milers)	Venciment mitjà residual (en anys)
Certificats de transmissió hipotecària	**6.505.016**	**22**	**7.126.535**	**23**
Emeses mitjançant oferta pública	-	-	-	-
Resta d'emissions	6.505.016	22	7.126.535	23
			-	-
Participacions hipotecàries	**2.333.714**	**12**	**2.737.340**	**13**
Emeses mitjançant oferta pública	-	-	-	-
Resta d'emissions	2.333.714	12	2.737.340	13

La ràtio de sobrecol·lateralització de Banco de Sabadell, S.A., entesa com el quocient entre el valor nominal de la totalitat de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris que protegeixen l'emissió de cèdules hipotecàries i el valor nominal de les cèdules hipotecàries emeses, puja al 200% el 31 de desembre de 2019 (196% el 31 de desembre de 2018).

D'acord amb el Reial decret 716/2009, pel qual es despleguen determinats aspectes de la Llei 2/1981, de 25 de març, de regulació del mercat hipotecari i altres normes del sistema hipotecari financer, el Consell d'Administració manifesta que es responsabilitza que l'entitat disposa d'un conjunt de polítiques i procediments per garantir el compliment de la normativa que regula el mercat hipotecari.

En relació amb les polítiques i els procediments esmentats anteriorment relatius a l'activitat del grup en el mercat hipotecari, el Consell d'Administració és responsable del compliment de la normativa del mercat hipotecari i els processos de gestió i control del risc del grup (vegeu la nota 4.3 "Principis generals de gestin de riscos"). En particular, en relació amb el risc de crèdit, el Consell d'Administració atorga facultats i autonomies a la Comissió Delegada perquè aquesta, al seu torn, pugui delegar en els diferents nivells de decisió. Els procediments interns establerts per a l'originació i el seguiment dels actius que formen la inversió creditícia del grup, i en particular dels actius amb garantia hipotecària, que donen suport a les cèdules hipotecàries emeses, es detallen a continuació tenint en compte la naturalesa del sol·licitant.

Particulars

L'anàlisi i la decisió sobre la concessió de risc a particulars es duen a terme a partir de les eines d'*scoring* descrites en la nota 4.4.2.2 "Models de gestió de riscos". A aquestes eines s'afegeix, quan les circumstàncies ho requereixen, la figura de l'analista de risc, que aprofundeix en informacions complementàries. També es tenen en compte tot un seguit d'informacions i paràmetres, com ara la coherència de la sol·licitud que el client realitza i l'adequació a les seves possibilitats, la capacitat de pagament del client tenint en compte la seva situació actual i futura, el valor de l'immoble aportat com a garantia (determinat mitjançant la taxació pertinent realitzada per entitats homologades pel Banc d'Espanya, de manera que s'assegura, a través dels processos d'homologació interns, que no hi ha cap tipus de vinculació entre aquestes i el grup) i considerant l'existència de garanties suplementàries, consultes a bases d'impagats tant internes com externes, etc.

Una part del procés de decisió consisteix a determinar l'import màxim del finançament a concedir sobre la base del valor de taxació dels actius aportats com a garantia i el valor de compra, si és el destí del finançament. En aquest sentit, i com a norma general, l'import màxim de finançament en relació amb el valor de la taxació o valor de compra, el menor de tots dos, aplicat pel grup d'acord amb les seves polítiques internes es dona en el cas de compra de residència habitual per part d'un particular, i s'estableix en el 80%. A partir d'aquest es defineixen percentatges màxims, de nivell inferior al 80%, tenint en compte la destinació del finançament.

A més a més, cal destacar que com a pas previ a la resolució de l'expedient es revisen les càrregues associades als béns aportats com a garantia del finançament concedit, així com les assegurances contractades sobre les garanties esmentades. En cas que es resolgui favorablement l'expedient, i com a part del procés de formalització de l'operació, s'efectua la corresponent inscripció de la hipoteca en el Registre de la Propietat.

Respecte a les autonomies d'aprovació, les eines d'*scoring* són la referència central que determina la viabilitat de l'operació. A partir de determinats imports, o en operacions amb arguments difícilment valorables per l'*scoring*, intervé la figura de l'analista de riscos. La xifra d'autonomia es fixa a través de l'*scoring* i de l'import de l'operació/risc del client, i es defineix per als diferents nivells quan es requereix una intervenció especial. Hi ha un conjunt d'excepcions per condicions de l'acreditat i de l'operació que estan regulades en la normativa interna del grup.

Com es destaca en la nota 4.4.2.2 "Models de gestió de riscos", el grup disposa d'un sistema integral de seguiment a través d'eines d'alertes primerenques que permet detectar els clients que presenten algun incompliment de manera precoç. En aquest sentit, es destaca l'existència de procediments establerts de revisió i validació permanent de les garanties aportades.

Empreses no relacionades amb finalitat de promoció immobiliària i/o construcció

L'anàlisi i la decisió sobre la concessió de risc es fonamenten en les eines de *rating* i dels "equips bàsics de gestió", formats per una persona de l'àmbit comercial i una del de riscos en els diferents nivells de decisió, tots dos descrits en la nota 4.4.2.2 "Models de gestió de riscos". Així mateix, es tenen en compte tota una sèrie d'informacions i paràmetres com ara la coherència de la sol·licitud, la capacitat de pagament, les garanties aportades (valorades mitjançant la taxació pertinent efectuada per entitats homologades pel Banc d'Espanya, i assegurant, a través dels processos d'homologació interns, que no hi ha cap tipus de vinculació entre aquestes i el grup), i es considera l'existència de garanties suplementàries, la consonància entre el circulant de l'empresa i el total de vendes, la consistència entre el total de riscos amb el grup i els recursos propis de l'empresa, les consultes de bases de dades d'impagats tant internes com externes, etc.

També són aplicables en aquest cas els processos de revisió de càrregues associades a les garanties aportades, així com d'inscripció d'hipoteques en el Registre de la Propietat.

Les xifres d'autonomia s'assignen en funció de la pèrdua esperada de l'operació/client/grup de risc i risc total del client i del grup de risc. En el circuit de sanció hi ha diferents nivells. En cada un d'aquests hi ha la figura de l'"equip bàsic de gestió", format per una persona de l'àmbit comercial i una del de riscos del grup, i s'han de sancionar les operacions de manera consensuada. Igual que en el cas anterior, hi ha un conjunt d'excepcions per condicions de l'acreditat i sector que estan regulades en la normativa interna del grup.

El seguiment es realitza, igual que en el cas de particulars, a partir de les eines d'alertes primerenques existents. També es destaca l'existència de procediments establerts de revisió i validació permanent de les garanties aportades.

Empreses relacionades amb finalitat de promoció immobiliària i/o construcció

El banc engloba la gestió dels actius immobiliaris en la Direcció d'Estratègia i Gestió del Risc i préstecs promotor en la Direcció de Finançament de Promoció Immobiliària. Aquestes unitats disposen d'estructures organitzatives pròpies enfocades a una gestió especialitzada d'aquests actius basada en el coneixement de la situació i l'evolució del mercat immobiliari. En paral·lel, dins la Direcció de Gestió de Riscos, la Direcció de Risc d'Actius i Participades és la unitat especialitzada en la gestió dels riscos d'aquesta cartera.

L'anàlisi de riscos la duen a terme equips d'analistes especialitzats que comparteixen la gestió amb les direccions de Finançament de Promoció Immobiliària, de manera que es conjuga la visió de la gestió de riscos amb la del tractament directe del client.

En la decisió intervé la valoració tant del promotor com del projecte i un conjunt d'informacions complementàries, com ara la situació financera, la situació patrimonial del promotor, previsions d'ingressos i tresoreria amb plans de negoci del projecte i, de manera especial, una anàlisi profunda de la situació dels riscos en curs bé es tracti de producte acabat, sòls o bé altres productes.

Hi ha un escalat de percentatges màxims de LTV definits internament pel grup tenint en compte la destinació del finançament, qualitat del promotor i valoració interna de la promoció.

Per la tipologia de les carteres gestionades en aquest segment, hi ha una assignació d'autonomies específica per a nous projectes, vendes, compres o plans d'actuació. Tot això s'estableix en la normativa interna.

S'exerceix una tasca de seguiment constant inherent a la gestió dels actius. En els casos de productes acabats, se segueixen els nivells de vendes o lloguers, i en els actius en curs, el grau de desenvolupament. S'estableix un control constant del compliment dels compromisos i, com en el cas d'empreses, hi ha procediments establerts de revisió i validació permanent de les garanties aportades.

Altres consideracions

El grup Banc Sabadell duu a terme actuacions i manté actius diversos programes de finançament en els mercats de capitals (vegeu l'apartat d'"Estratègia de finançament i evolució de la liquiditat el 2019" en la nota 4). En el marc de l'estratègia de finançament del grup, Banco de Sabadell, S.A. és emissor de cèdules hipotecàries. Les cèdules hipotecàries s'emeten amb la garantia de la cartera de préstecs amb garantia hipotecària d'immobles concedits per l'emissor, tenint en compte els criteris d'elegibilitat que es defineixen en el Reial decret 716/2009, de regulació del mercat hipotecari, i altres normes del sistema hipotecari financer. En aquest sentit, el grup té establerts procediments de control per al seguiment de la totalitat de la seva cartera de préstecs i crèdits hipotecaris (i un d'aquests és el manteniment del registre comptable especial dels préstecs i els crèdits hipotecaris i els actius de substitució que donen suport a les cèdules i als bons hipotecaris, i dels instruments financers derivats vinculats a aquests), així com per a la verificació del compliment dels criteris d'aptitud per a la seva afectació a l'emissió de cèdules hipotecàries, i per al compliment, en qualsevol moment, del límit màxim d'emissió; tots aquests regulats per la legislació vigent del mercat hipotecari.

Annex IV – Informació dels emissors en les cèdules territorials i sobre el registre comptable especial territorial

A continuació, s'inclou la informació sobre les dades procedents del registre comptable especial de cèdules territorials de l'entitat emissora Banc Sabadell, a què es refereix la disposició addicional única del Reial decret 579/2014, requerida per la Circular 4/2015 del Banc d'Espanya.

A) Operacions actives

En relació amb el valor nominal de la totalitat de la cartera de préstecs i crèdits amb administracions públiques el 31 de desembre de 2019 que protegeixen les emissions, l'elegibilitat i la computabilitat a l'efecte de la cobertura de cèdules territorials, es presenta la informació següent:

En milers d'euros

	2019		
	Total	Residents a Espanya	Residents en altres països de l'Espai Econòmic
Administracions centrals	217.896	217.896	-
Administracions autonòmiques o regionals	2.396.736	2.396.736	-
Administracions locals	1.120.276	1.120.276	-
Administracions de la Seguretat Social	-	-	-
Total cartera de préstecs i crèdits	**3.734.908**	**3.734.908**	**-**

En milers d'euros

	2018		
	Total	Residents a Espanya	Residents en altres països de l'Espai Econòmic
Administracions centrals	142.683	142.683	-
Administracions autonòmiques o regionals	1.436.589	1.436.589	-
Administracions locals	1.036.998	1.036.998	-
Administracions de la Seguretat Social	-	-	-
Total cartera de préstecs i crèdits	**2.616.270**	**2.616.270**	**-**

B) Operacions passives

Tot seguit, es detallen les emissions realitzades i col·lateralitzades a partir de la cartera de préstecs i crèdits amb administracions públiques del banc tenint en compte si s'han realitzat o no mitjançant una oferta pública, així com el seu venciment residual:

En milers d'euros

Valor nominal	2019	2018
Cèdules territorials emeses	**1.600.000**	**1.200.000**
De les quals: No registrades en el passiu del balanç	-	-
Emesos mitjançant oferta pública	**-**	**-**
Venciment residual fins a un any	-	-
Venciment residual de més d'un any i fins a dos anys	-	-
Venciment residual de més de dos anys i fins a tres anys	-	-
Venciment residual de més de tres anys i fins a cinc anys	-	-
Venciment residual de més de cinc anys i fins a deu anys	-	-
Venciment residual de més de deu anys	-	-
Resta d'emissions	**1.600.000**	**1.200.000**
Venciment residual fins a un any	-	400.000
Venciment residual de més d'un any i fins a dos anys	-	-
Venciment residual de més de dos anys i fins a tres anys	400.000	-
Venciment residual de més de tres anys i fins a cinc anys	800.000	-
Venciment residual de més de cinc anys i fins a deu anys	400.000	800.000
Venciment residual de més de deu anys	-	-

La ràtio de sobrecol·lateralització de Banco de Sabadell, S.A., entesa com el quocient entre el valor nominal de la totalitat de la cartera de préstecs i crèdits amb administracions públiques que protegeixen l'emissió de cèdules territorials i el valor nominal de les cèdules territorials emeses, puja al 233% el 31 de desembre de 2019 (218% el 31 de desembre de 2018).

D'acord amb el Reial decret 579/2014, el Consell d'Administració manifesta que es responsabilitza que l'entitat disposa d'un conjunt de polítiques i procediments en relació amb les activitats de finançament d'ens públics per garantir el compliment de la normativa que regula l'emissió d'aquests valors (vegeu la nota 4 "Gestió de riscos").

En particular, en relació amb el risc de crèdit, el Consell d'Administració atorga facultats i autonomies a la Comissió Delegada perquè aquesta, al seu torn, pugui delegar en els diferents nivells de decisió. Els procediments interns establerts per a l'originació i el seguiment dels actius que formen els préstecs i les partides a cobrar del grup, i en particular dels actius amb entitats públiques, que donen suport a les cèdules territorials emeses.

Annex V – Detall de les emissions vives i passius subordinats del grup

Valors representatius de deute emesos

El detall de les emissions del grup el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2019	Data de venciment/amortització	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2019	31/12/2018				
Banco Gallego, S.A. (*)	28/10/2013	-	186	2,00%	29/12/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/03/2014	324	1.049	EURIBOR 6M + 3,50	10/03/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	18/03/2014	-	5.000	EURIBOR 3M + 1,35	18/03/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	18/03/2014	-	11.500	EURIBOR 3M + 1,65	18/03,2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	461	1.354	4,42%	10/05/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	609	1.828	EURIBOR 6M + 3,50	10/05/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	13/05/2014	-	20.000	EURIBOR 3M + 0,90	13/05/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	261	871	EURIBOR 6M + 2,75	10/06/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	284	940	EURIBOR 6M + 3,00	10/06/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	27/06/2014	-	20.000	EURIBOR 3M + 0,85	27/06/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	401	802	EURIBOR 6M + 2,75	10/07/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	766	1.572	EURIBOR 6M + 2,75	10/08/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2014	462	924	EURIBOR 6M + 2,35	10/10/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/11/2014	842	1.684	EURIBOR 6M + 2,35	10/11/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2014	789	1.940	EURIBOR 6M + 2,35	10/12/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	05/12/2016	500.000	500.000	0,65%	05/03/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	12/12/2016	-	15.000	MAX(EURIBOR 3M; 0,5%)	12/12/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	07/03/2017	-	591.066	0,40%	07/03/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	24/04/2017	-	342.017	0,40%	24/04/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	21/06/2017	-	464.764	0,40%	21/06/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	03/07/2017	10.000	10.000	MAX(EURIBOR 3M + 0,30; 0,3%)	04/07/2022	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	28/07/2017	26.800	26.800	MAX(EURIBOR 3M; 0,60%)	28/07/2022	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	28/09/2017	10.000	10.000	MAX(EURIBOR 3M + 0,30; 0,3%)	28/09/2022	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	05/12/2017	1.000.000	1.000.000	0,88%	05/03/2023	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	26/02/2018	4.000	4.000	MAX(EURIBOR 3M; 0,4%)	27/02/2023	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	16/03/2018	6.000	6.000	MAX(EURIBOR 3M; 0,67%)	17/03/2025	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	03/04/2018	6.000	6.000	MAX(EURIBOR 3M; 0,4%)	03/04/2023	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	31/05/2018	3.000	3.000	MAX(EURIBOR 3M; 0,3%)	31/05/2023	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	07/09/2018	750.000	750.000	1,63%	07/03/2024	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	14/11/2018	1.000	1.000	MAX(EURIBOR 3M; 1,1%)	14/11/2023	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	14/11/2018	2.500	2.500	MAX(EURIBOR 3M; 1,5%)	14/11/2025	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	28/03/2019	601.415	-	0,70%	28/03/2022	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	08/04/2019	300.000	-	0,45%	08/04/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2019	1.000.000	-	1,75%	10/05/2024	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	22/07/2019	1.000.000	-	0,88%	22/07/2025	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	27/09/2019	500.000	-	1,13%	27/03/2025	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A. (**)	07/11/2019	500.000	-	0,63%	07/11/2024	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	15/11/2019	120.000	-	MAX (0%; EURIBOR 3M+0,6%)	15/05/2024	Euros	Institucional
Subscrits per empreses del grup		(126.902)	(42.699)				
Total obligacions simples		**6.219.012**	**3.759.098**				

(*) Societat fusionada amb Banc Sabadell.

(**) S'informa com a "data de venciment/amortització" la primera data d'opció d'amortització.

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2019	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2019	31/12/2018				
Banco Guipuzcoano, S.A. (*)	18/04/2007	25.000	25.000	1,70%	18/04/2022	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	25/07/2012	3.000	3.000	ref. actius subjacents	25/07/2022	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	20/12/2012	-	3.000	ref. actius subjacents	20/12/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	27/05/2014	-	5.000	ref. actius subjacents	27/05/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	14/07/2014	10.000	10.000	ref. actius subjacents	15/07/2024	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	14/07/2014	3.000	3.000	ref. actius subjacents	14/07/2021	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	16/07/2014	-	5.000	ref. actius subjacents	16/07/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	24/07/2014	-	4.000	ref. actius subjacents	24/07/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	15/04/2015	4.000	4.000	ref. actius subjacents	15/04/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	06/07/2015	1.300	1.800	ref. actius subjacents	06/07/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	01/06/2016	-	6.000	ref. actius subjacents	03/06/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	17/06/2016	-	75.000	ref. actius subjacents	17/06/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	21/06/2016	-	8.500	ref. actius subjacents	21/06/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	30/11/2016	45.000	45.000	ref. actius subjacents	30/11/2021	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	05/11/2018	10.000	10.000	ref. actius subjacents	01/04/2025	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	12/11/2018	3.200	13.200	ref. actius subjacents	01/04/2025	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	18/02/2019	3.000	-	ref. actius subjacents	18/02/2022	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	04/04/2019	3.000	-	ref. actius subjacents	04/10/2022	Euros	Detallista
Subscrits per empreses del grup		(190)	(1.286)				
Total bons estructurats		**110.310**	**220.214**				

(*) Societat fusionada amb Banc Sabadell.

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès mitjà		Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018			
Banco de Sabadell, S.A. (ofic. Londres) (*)	18/12/2015	293.333	695.373	-0,16%	-0,07%	Diversos	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A. (**)	15/03/2018	1.612.490	5.111.812	-0,10%	0,04%	Diversos	Euros	Institucional
Subscrits per empreses del grup		(811.601)	(2.530.849)					
Total pagarés		**1.094.222**	**3.276.336**					

(*) Pagarés (ECP).

(**) Registrat el fullet d'emissió per un import de 7.000.000 milers d'euros ampliables fins a 9.000.000 milers d'euros a la CNMV.

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2019	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2019	31/12/2018				
Banco de Sabadell, S.A.	08/05/2009	100.000	100.000	EURIBOR 3M + 1	08/05/2021	Euros	Institucional
Banco CAM, S.A. (*)	27/04/2010	30.000	30.000	4,60%	31/07/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2010	150.000	150.000	EURIBOR 3M + 2,35	10/12/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	11/01/2011	-	100.000	EURIBOR 3M + 2,60	11/01/2019	Euros	Institucional
Banco Guipuzcoano, S.A. (*)	19/01/2011	-	100.000	EURIBOR 3M + 2,75	19/01/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	07/06/2011	-	200.000	EURIBOR 3M + 2,25	07/06/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	13/07/2011	50.000	50.000	EURIBOR 3M + 2,60	13/07/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	12/12/2011	150.000	150.000	EURIBOR 3M + 3,10	12/12/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	05/10/2012	95.000	95.000	EURIBOR 3M + 4,80	05/10/2022	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	28/12/2012	200.000	200.000	EURIBOR 3M + 4,15	28/12/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	09/12/2013	200.000	200.000	EURIBOR 3M+ 1,60	09/12/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	26/09/2014	250.000	250.000	EURIBOR 3M + 0,70	26/09/2022	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	03/10/2014	38.000	38.000	EURIBOR 3M + 0,68	03/10/2023	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	12/11/2014	1.350.000	1.350.000	0,88%	12/11/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	05/12/2014	100.000	100.000	EURIBOR 3 M + 0,40	05/12/2022	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	29/01/2015	-	1.250.000	EURIBOR 12 M + 0,232	29/01/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	23/04/2015	-	1.500.000	EURIBOR 12 M + 0,08	23/04/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	04/05/2015	250.000	250.000	EURIBOR 3 M + 0,13	04/05/2023	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2015	750.000	750.000	0,38%	10/06/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	18/06/2015	1.500.000	1.500.000	EURIBOR 12 M + 0,05	18/06/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	03/07/2015	50.000	50.000	EURIBOR 3 M + 0,20	03/07/2023	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	20/07/2015	1.500.000	1.500.000	EURIBOR 12 M + 0,05	20/07/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	16/09/2015	1.000.000	1.000.000	EURIBOR 12 M + 0,07	16/09/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	03/11/2015	1.000.000	1.000.000	0,63%	03/11/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	26/01/2016	550.000	550.000	EURIBOR 3M + 0,80	26/01/2024	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	24/05/2016	50.000	50.000	EURIBOR 3M + 0,535	24/05/2024	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2016	1.000.000	1.000.000	0,63%	10/06/2024	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	20/10/2016	1.000.000	1.000.000	0,13%	20/10/2023	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	21/12/2016	500.000	500.000	EURIBOR 12M + 0,27	21/12/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	29/12/2016	250.000	250.000	0,97%	27/12/2024	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	26/04/2017	1.100.000	1.100.000	1,00%	26/04/2027	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	21/07/2017	500.000	500.000	0,89%	21/07/2025	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	18/12/2018	1.000.000	1.000.000	EURIBOR 12M + 0,027	18/09/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	18/12/2018	1.000.000	1.000.000	EURIBOR 12M + 0,085	18/06/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	18/12/2018	1.000.000	1.000.000	EURIBOR 12M + 0,086	18/07/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	21/12/2018	390.000	390.000	1,09%	21/12/2026	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	30/01/2019	1.250.000	-	EURIBOR 12M + 0,130	30/01/2022	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	20/12/2019	750.000	-	EURIBOR 12M + 0,074	20/12/2024	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	20/12/2019	750.000	-	EURIBOR 12M + 0,104	22/12/2025	Euros	Institucional
Subscrits per empreses del grup		(10.927.900)	(10.727.900)				
Total cèdules hipotecàries		**8.925.100**	**9.525.100**				

(*) Societats fusionades amb Banc Sabadell.

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2019	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2019	31/12/2018				
Banco de Sabadell, S.A.	16/12/2015	-	400.000	EURIBOR 12M + 0,33	16/12/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	18/12/2018	800.000	800.000	EURIBOR 12M + 0,242	18/12/2024	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	16/12/2019	400.000	-	EURIBOR 12M + 0,007	16/12/2022	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	16/12/2019	400.000	-	EURIBOR 12M + 0,104	16/12/2025	Euros	Institucional
Subscrits per empreses del grup		-1.600.000	-1.200.000				
Total cèdules territorials		**-**	**-**				

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports 31/12/2019	Imports 31/12/2018	Tipus d'interès vigent el 31/12/2019	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
TSB Banking Group PLC	07/12/2017	587.682	558.953	LIBOR 3M + 0,24	07/12/2022	Lliures esterlines	Institucional
TSB Banking Group PLC	15/02/2019	881.523	-	SONIA + 0,870	15/02/2024	Lliures esterlines	Institucional
Subscrits per empreses del grup		-	-				
Total *covered bonds*		**1.469.205**	**558.953**				

Titulitzacions

A continuació es detallen els bons emesos pels fons de titulització d'actius pendents d'amortització el 31 de desembre de 2019 i 2018, respectivament:

En milers d'euros

Any	Tipus d'actius titulitzats	Cotització	Emissió: Nombre de títols	Emissió: Import	Saldo pendent de passiu 2019	Saldo pendent de passiu 2018	Rendiment
2004	GC SABADELL 1, F.T.H. (A)	RMBS	12.000	1.200.000	63.573	80.501	EURIBOR 3M + (entre 0,06% i 0,78%)
2005	TDA CAM 4,FTA (A)	RMBS	20.000	2.000.000	131.953	167.845	EURIBOR 3M + (entre 0,09% i 0,24%)
2005	TDA CAM 5,FTA (A)	RMBS	20.000	2.000.000	169.568	194.632	EURIBOR 3M + (entre 0,12% i 0,35%)
2006	TDA CAM 6 FTA (A)	RMBS	13.000	1.300.000	115.058	132.076	EURIBOR 3M + (entre 0,13% i 0,27%)
2006	TDA CAM 7 FTA (A)	RMBS	15.000	1.500.000	136.916	157.718	EURIBOR 3M + (entre 0,14% i 0,30%)
2006	CAIXA PENEDES 1 TDA, FTA (A)	RMBS	10.000	1.000.000	51.384	61.021	EURIBOR 3M + (entre 0,14% i 0,55%)
2006	FTPYME TDA CAM 4 FTA (A)	PIMES	11.918	1.191.800	51.668	61.996	EURIBOR 3M + (entre 0,02% i 4%)
2007	TDA CAM 8 FTA (A)	RMBS	17.128	1.712.800	114.230	129.892	EURIBOR 3M + (entre 0,13% i 3,50%)
2007	CAIXA PENEDES PIMES 1 TDA, FTA (A)	PIMES	7.900	790.000	300	300	EURIBOR 3M + (entre 0,19% i 0,80%)
2007	TDA CAM 9 FTA (A)	RMBS	15.150	1.515.000	157.081	175.861	EURIBOR 3M + (entre 0,12% i 3,50%)
2015	DUNCAN FUNDING 2015-1 PLC (B) (*)	RMBS	20.912	2.940.691	418.231	468.627	EURIBOR 3M +0,48% i £ LIBOR 3M +(entre 0% i 1,5%)
2016	DUNCAN FUNDING 2016-1 PLC (B) (*)	RMBS	30.120	4.354.356	83.119	229.603	EURIBOR 3 M +0,40% i £ LIBOR 3 M + (entre 0,77% i 2,5%)
2017	IM SABADELL PYME 11, F.T. (A)	PIMES	19.000	1.900.000	198.515	387.881	EURIBOR 3M + (entre 0,75% i 0,90%)
Total					**1.691.596**	**2.247.953**	

(*) Fons de titulització vinculats a TSB.

(A) Emissions que cotitzen en el mercat AIAF.

(B) Emissions que cotitzen en el mercat LSE.

Passius subordinats

El detall dels passius subordinats emesos pel grup el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2019	Data de venciment/amortització	Divisa de l'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2019	31/12/2018				
Banco de Sabadell, S.A.	26/04/2010	424.600	424.600	6,250%	26/04/2020	Euros	Institucional
TSB Banking Group PLC (*)	01/05/2014	452.515	430.394	5,750%	06/05/2021	Lliures esterlines	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	06/05/2016	500.000	500.000	5,625%	06/05/2026	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A. (*)	12/12/2018	500.000	500.000	5,375%	12/12/2023	Euros	Institucional
Subscrits per empreses del grup		(16.650)	(18.650)				
Total obligacions subordinades		**1.860.465**	**1.836.344**				

(*) Emissió subordinada. S'informa com a "data de venciment/amortització" la primera data d'opció d'amortització.

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2019	Data de venciment/amortització	Divisa de l'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2019	31/12/2018				
Banco de Sabadell, S.A. (*)	18/05/2017	750.000	750.000	6,500%	18/05/2022	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A. (*)	23/11/2017	400.000	400.000	6,125%	23/11/2022	Euros	Institucional
Subscrits per empreses del grup		-	-				
Total participacions preferents		**1.150.000**	**1.150.000**				

(*) Emissió perpètua. S'informa com a "data de venciment/amortització" la primera data d'opció d'amortització.

Les emissions incloses en passius subordinats, a l'efecte de la prelació de crèdits, se situen darrere de tots els creditors comuns del grup.

A l'efecte de donar compliment al que requereix la NIC 7, es presenta a continuació la conciliació dels passius derivats d'activitats de finançament i s'identifiquen els components que han suposat el seu moviment:

En milers d'euros

Total passius subordinats el 31 de desembre de 2017	**2.481.835**
Noves emissions	500.000
Amortitzades	-
Capitalització	-
Tipus de canvi	(3.541)
Variació dels passius subordinats subscrits per empreses del grup	8.050
Total passius subordinats el 31 de desembre de 2018	**2.986.344**
Noves emissions	-
Amortitzades	-
Capitalització	-
Tipus de canvi	22.121
Variació dels passius subordinats subscrits per empreses del grup	2.000
Total passius subordinats el 31 de desembre de 2019	**3.010.465**

Annex VI – Altres informacions de riscos

Exposició al risc de crèdit

Préstecs i bestretes amb la clientela per activitat i tipus de garantia

El desglossament del saldo de l'epígraf "*Préstecs i bestretes – Clientela*" per activitat i tipus de garantia, excloent-ne les bestretes que no tenen naturalesa de préstecs, el 31 de desembre de 2019 i 2018, respectivament, és el següent:

En milers d'euros

	2019							
				Préstecs amb garantia real. Import comptable sobre import de l'última taxació disponible. Loan-to-value				
	TOTAL	Dels quals: garantia immobiliària	Dels quals: resta de garanties reals	Inferior o igual al 40%	Superior al 40% i inferior o igual al 60%	Superior al 60% i inferior o igual al 80%	Superior al 80% i inferior o igual al 100%	Superior al 100%
Administracions públiques	**10.524.898**	**45.589**	**6.425**	**14.233**	**22.478**	**2.709**	**2.078**	**10.516**
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	**1.016.161**	**345.606**	**81.667**	**109.731**	**229.585**	**43.815**	**38.954**	**5.188**
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	**56.181.367**	**14.244.242**	**9.687.652**	**8.532.188**	**5.889.168**	**3.407.264**	**2.414.739**	**3.688.535**
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	3.184.046	2.225.353	645.191	758.141	937.242	476.725	182.227	516.209
Construcció d'obra civil	802.490	40.222	62.737	21.662	24.486	10.919	7.419	38.473
Resta de finalitats	52.194.831	11.978.667	8.979.724	7.752.385	4.927.440	2.919.620	2.225.093	3.133.853
Grans empreses	22.886.000	1.140.591	3.688.598	2.367.475	600.043	353.985	553.439	954.247
Pimes i empresaris individuals	29.308.831	10.838.076	5.291.126	5.384.910	4.327.397	2.565.635	1.671.654	2.179.606
Resta de llars	**78.230.486**	**70.392.038**	**766.420**	**14.500.163**	**20.022.312**	**22.854.631**	**9.109.453**	**4.671.899**
Habitatges	69.559.754	69.032.294	38.639	13.899.046	19.460.093	22.451.028	8.885.914	4.374.852
Consum	5.166.943	69.133	580.875	145.094	190.038	117.918	73.141	123.817
Altres finalitats	3.503.789	1.290.611	146.906	456.023	372.181	285.685	150.398	173.230
TOTAL	**145.952.912**	**85.027.475**	**10.542.164**	**23.156.315**	**26.163.543**	**26.308.419**	**11.565.224**	**8.376.138**
PROMEMÒRIA Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	3.553.489	2.332.091	334.972	488.778	534.854	560.366	392.761	690.304

En milers d'euros

	2018							
				Préstecs amb garantia real. Import comptable sobre import de l'última taxació disponible. Loan-to-value				
	TOTAL	Dels quals: garantia immobiliària	Dels quals: resta de garanties reals	Inferior o igual al 40%	Superior al 40% i inferior o igual al 60%	Superior al 60% i inferior o igual al 80%	Superior al 80% i inferior o igual al 100%	Superior al 100%
Administracions públiques	**10.903.834**	**45.647**	**17.374**	**12.359**	**19.416**	**8.266**	**8.258**	**14.722**
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	**1.554.793**	**238.769**	**146.303**	**185.645**	**150.334**	**20.657**	**5.402**	**23.034**
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	**54.575.682**	**14.979.142**	**5.566.196**	**6.603.954**	**5.533.529**	**3.622.408**	**1.819.027**	**2.966.421**
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	3.381.901	2.321.336	419.198	712.568	933.791	437.157	348.969	308.047
Construcció d'obra civil	850.098	47.360	62.503	24.681	20.619	16.757	10.909	36.897
Resta de finalitats	50.343.683	12.610.446	5.084.495	5.866.705	4.579.119	3.168.494	1.459.149	2.621.477
Grans empreses	22.905.473	1.476.018	1.420.937	1.382.835	417.740	312.119	216.339	567.923
Pimes i empresaris individuals	27.438.210	11.134.428	3.663.558	4.483.870	4.161.379	2.856.375	1.242.810	2.053.554
Resta de llars	**74.833.439**	**66.639.215**	**723.446**	**13.792.603**	**19.000.096**	**20.951.511**	**8.399.367**	**5.219.085**
Habitatges	65.875.838	65.248.761	44.107	13.197.972	18.460.481	20.582.247	8.167.370	4.884.799
Consum	5.472.717	79.849	514.153	136.264	150.312	88.219	78.769	140.438
Altres finalitats	3.484.884	1.310.605	165.186	458.367	389.303	281.045	153.228	193.848
TOTAL	**141.867.748**	**81.902.773**	**6.453.319**	**20.594.561**	**24.703.375**	**24.602.842**	**10.232.054**	**8.223.262**
PROMEMÒRIA Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	4.636.003	2.428.753	387.203	453.285	478.979	524.743	434.534	924.416

En relació amb els riscos amb LTV > 80%, principalment corresponen a operacions procedents d'entitats adquirides o a operacions empresarials en què, de manera accessòria a la valoració de l'operació, es disposa d'una garantia hipotecària com a cobertura d'aquesta. Així mateix, hi ha altres motius d'aprovació addicionals, que responen principalment a acreditats solvents i amb demostrada capacitat de pagament, així com a clients de perfil bo que aporten garanties addicionals (personals i/o pignoratives) a les garanties hipotecàries considerades en la ràtio LTV.

Operacions de refinançament i reestructuració

L'import dels saldos vigents de refinançaments i reestructuracions el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019						
	Entitats de crèdit	Administracions públiques	Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	*De les quals: finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)*	Resta de llars	Total
TOTAL							
Sense garantia real							
Nombre d'operacions	-	12	71	17.928	*434*	48.601	**66.612**
Import comptable brut	-	9.468	7.415	1.196.253	*126.165*	343.758	**1.556.894**
Amb garantia real							
Nombre d'operacions	-	3	18	8.617	*615*	18.488	**27.126**
Import comptable brut	-	914	21.731	1.431.372	*239.124*	1.543.459	**2.997.476**
Correccions de valor per deteriorament	-	1.306	10.418	714.477	*119.723*	274.681	**1.000.882**
Del qual risc dubtós							
Sense garantia real							
Nombre d'operacions	-	*12*	*43*	*10.861*	*321*	*26.071*	***36.987***
Import comptable brut	-	*9.468*	*780*	*836.649*	*118.037*	*200.883*	***1.047.780***
Amb garantia real							
Nombre d'operacions	-	*3*	*15*	*6.122*	*456*	*11.823*	***17.963***
Import comptable brut	-	*914*	*13.821*	*872.627*	*135.300*	*1.014.352*	***1.901.714***
***Correccions de valor per deterioramen**t*	-	*1.306*	*10.347*	*646.167*	*113.555*	*249.673*	***907.493***
TOTAL							
Nombre d'operacions	-	15	89	26.545	*1.049*	67.089	**93.738**
Import brut	-	10.382	29.146	2.627.625	*365.289*	1.887.217	**4.554.370**
deterioramen**t**	-	1.306	10.418	714.477	*119.723*	274.681	**1.000.882**
Informació addicional: finançament classificat com a actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	-	-	-	-	-	-	-

En milers d'euros

	2018						
	Entitats de crèdit	Administracions públiques	Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	*De les quals: finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)*	Resta de llars	Total
TOTAL							
Sense garantia real							
Nombre d'operacions	-	15	76	16.400	*496*	55.503	**71.994**
Import comptable brut	-	10.731	30.910	1.422.243	*208.112*	344.134	**1.808.018**
Nombre d'operacions	-	4	20	11.112	*1.135*	22.479	**33.615**
Import comptable brut	-	9.670	23.370	1.645.042	*347.100*	1.788.033	**3.466.116**
Correccions de valor per deteriorament	-	5.179	10.932	805.980	*192.023*	314.261	**1.136.352**
Del qual risc dubtós	-	-	-	-	-	-	**-**
Sense garantia real	-	-	-	-	-	-	**-**
Nombre d'operacions	-	*14*	*38*	*8.444*	*355*	*29.602*	***38.098***
Import comptable brut	-	*10.634*	*874*	*839.869*	*167.338*	*196.804*	***1.048.182***
Nombre d'operacions	-	*4*	*13*	*6.468*	*805*	*11.675*	***18.160***
Import comptable brut	-	*9.670*	*14.234*	*990.850*	*237.438*	*976.575*	***1.991.329***
***Correccions de valor per deterioramen*t**	-	*5.179*	*10.854*	*694.986*	*182.132*	*280.987*	***992.006***
TOTAL							
Nombre d'operacions	-	19	96	27.512	*1.631*	77.982	**105.609**
Import brut	-	20.401	54.280	3.067.286	*555.212*	2.132.167	**5.274.134**
Correccions de valor per deterioramen	-	5.179	10.932	805.980	*192.023*	314.261	**1.136.352**
Informació addicional: finançament classificat com a actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	-	-	-	-	-	-	**-**

El valor de les garanties rebudes per assegurar el cobrament relacionades amb les operacions de refinançament i reestructuració, distingint entre garanties reals i altres garanties, el 31 de desembre de 2019 i 2018, és el següent:

En milers d'euros

Garanties rebudes	**2019**	**2018**
Valor de les garanties reals	2.762.628	2.970.068
Del qual garanteix riscos classificats en l'stage 3	*1.521.410*	*1.566.700*
		-
Valor d'altres garanties	441.249	461.294
Del qual garanteix riscos classificats en l'stage 3	*225.534*	*223.528*
Total valor de les garanties rebudes	**3.203.877**	**3.431.362**

El moviment detallat del saldo de refinançaments i reestructuracions durant els exercicis 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019	**2018**
Saldo d'obertura	5.274.134	6.842.793
(+) Refinançaments i reestructuracions del període	1.031.681	1.158.444
Promemòria: impacte registrat en el compte de pèrdues i guanys del període	*111.070*	*162.060*
(-) Amortitzacions de deute	(886.887)	(1.272.884)
(-) Adjudicacions	(76.111)	(159.046)
(-) Baixa del balanç (reclassificació a fallits)	(153.023)	(314.447)
(+)/(-) Altres variacions (*)	(635.424)	(980.726)
Saldo al final de l'exercici	**4.554.370**	**5.274.134**

(*) Inclou les operacions que han deixat d'estar identificades com a refinançament, refinançada o reestructurada, pel fet d'haver complert els requisits per a la seva reclassificació de risc classificat com a *stage* 2 a risc classificat com a *stage* 1 (vegeu la nota 1.3.4).

A continuació es mostra l'import de les operacions que, amb posterioritat al refinançament o la reestructuració, han estat classificades com a *stage 3* en els exercicis 2019 i 2018:

En milers d'euros

	2019 (*)	2018
Administracions públiques	-	-
Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	**152.315**	**183.345**
Del qual: Finançament a la construcció i promoció	*11.876*	*12.419*
Resta de persones físiques	**341.041**	**250.686**
Total	**493.356**	**434.031**

(*) Inclou l'impacte de l'aplicació de la Circular 2/2018, de 21 de desembre, del Banc d'Espanya, per la qual es modifica el punt 102 de la Circular 4/2017, que estableix un període de cura mínim d'1 any per a operacions de refinançament, refinançades o reestructurades amb imports vençuts amb una antiguitat superior a trenta dies.

La probabilitat d'incompliment mitjana el 31 de desembre de 2019 i 2018 de les operacions vigents de refinançaments i reestructuracions per activitat és la següent:

En percentatge

	2019	2018
Administracions públiques (*)	-	-
Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	**8**	8
Del qual: Finançament a la construcció i promoció	*7*	*7*
Resta de persones físiques	**9**	10

(*) No es disposa d'autorització per a l'ús de models interns per al càlcul de requeriments de capital respecte a aquesta dada.

La probabilitat d'incompliment mitjana està calculada el 30 de setembre de 2019.

La PD de refinançaments es manté respecte al 31 de desembre de 2018.

Risc de concentració

Exposició geogràfica

Mundial

La distribució de la concentració de riscos per activitat i a escala mundial el 31 de desembre de 2019 i 2018 és la següent:

En milers d'euros

	2019				
	TOTAL	Espanya	Resta de la Unió Europea	Amèrica	Resta del món
Bancs centrals i entitats de crèdit	**31.188.227**	**9.284.592**	**8.154.854**	**13.460.595**	**288.186**
Administracions públiques	**35.372.796**	**24.234.966**	**9.960.740**	**1.057.996**	**119.094**
Administració central	28.659.248	18.050.464	9.960.740	554.801	93.243
Resta	6.713.548	6.184.502	-	503.195	25.851
Altres societats financeres i empresaris individuals	**3.763.467**	**2.016.542**	**1.106.812**	**616.528**	**23.585**
Societats no financeres i empresaris individuals	**60.413.597**	**46.139.954**	**5.047.220**	**8.571.417**	**655.006**
Construcció i promoció immobiliària	3.319.641	2.934.240	10.498	290.401	84.502
Construcció d'obra civil	901.545	864.354	9.466	27.025	700
Resta de finalitats	56.192.411	42.341.360	5.027.256	8.253.991	569.804
Grans empreses	26.244.735	14.919.231	4.510.013	6.476.444	339.047
Pimes i empresaris individuals	29.947.676	27.422.129	517.243	1.777.547	230.757
Resta de llars	**78.679.821**	**38.284.908**	**37.430.002**	**1.916.328**	**1.048.583**
Habitatges	69.864.435	32.203.418	34.809.627	1.853.325	998.065
Consum	5.188.697	3.285.595	1.842.951	23.358	36.793
Altres finalitats	3.626.689	2.795.895	777.424	39.645	13.725
TOTAL	**209.417.908**	**119.960.962**	**61.699.628**	**25.622.864**	**2.134.454**

En milers d'euros

	2018				
	TOTAL	Espanya	Resta de la Unió Europea	Amèrica	Resta del món
Bancs centrals i entitats de crèdit	**32.994.694**	**16.025.194**	**15.610.804**	**1.040.379**	**318.317**
Administracions públiques	**35.006.761**	**23.278.571**	**10.544.893**	**1.084.237**	**99.060**
Administració central	28.814.153	17.476.256	10.544.893	719.853	73.151
Resta	6.192.608	5.802.315	-	364.384	25.909
Altres societats financeres i empresaris individuals	**4.181.670**	**2.272.087**	**1.326.244**	**546.351**	**36.988**
Societats no financeres i empresaris individuals	**57.792.891**	**45.387.201**	**4.244.419**	**7.525.521**	**635.750**
Construcció i promoció immobiliària	3.520.222	3.203.431	33.004	199.736	84.051
Construcció d'obra civil	985.353	938.861	35.959	8.221	2.312
Resta de finalitats	53.287.316	41.244.909	4.175.456	7.317.564	549.387
Grans empreses	25.229.294	14.526.525	3.543.004	6.869.579	290.186
Pimes i empresaris individuals	28.058.022	26.718.384	632.452	447.985	259.201
Resta de llars	**75.470.300**	**38.349.129**	**35.652.610**	**514.596**	**953.965**
Habitatges	66.076.478	31.702.369	33.307.632	161.014	905.463
Consum	5.621.086	3.679.357	1.917.050	4.012	20.667
Altres finalitats	3.772.736	2.967.403	427.928	349.570	27.835
TOTAL	**205.446.316**	**125.312.182**	**67.378.970**	**10.711.084**	**2.044.080**

Per comunitats autònomes

La distribució de la concentració de riscos per activitat i en l'àmbit de comunitats autònomes espanyoles el 31 de desembre de 2019 i 2018, respectivament, és la següent:

En milers d'euros

	2019									
	TOTAL	COMUNITATS AUTÒNOMES								
		Andalusia	Aragó	Astúries	Balears	Canàries	Cantàbria	Castella - la Manxa	Castella i Lleó	Catalunya
Bancs centrals i entitats de crèdit	**9.284.592**	**7.867**	**1**	**37**	**6.105**	**3**	**584.764**	**2**	**35**	**321.105**
Administracions públiques	**24.234.966**	**132.854**	**25.109**	**250.550**	**250.242**	**32.135**	**34.779**	**74.523**	**501.109**	**1.167.624**
Administració central	18.050.464	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resta	6.184.502	132.854	25.109	250.550	250.242	32.135	34.779	74.523	501.109	1.167.624
Altres societats financeres i empresaris individuals	**2.016.542**	**4.104**	**2.413**	**2.421**	**2.388**	**805**	**356**	**510**	**12.025**	**546.527**
Societats no financeres i empresaris individuals	**46.139.954**	**2.396.251**	**945.194**	**1.390.499**	**2.131.098**	**1.392.454**	**242.384**	**610.089**	**1.111.539**	**14.058.351**
Construcció i promoció immobiliària	2.934.240	172.201	48.788	75.440	108.127	34.809	10.893	23.804	27.071	690.271
Construcció d'obra civil	864.354	27.954	27.086	20.447	4.646	3.605	2.961	3.822	15.623	120.571
Resta de finalitats	42.341.360	2.196.096	869.320	1.294.612	2.018.325	1.354.040	228.530	582.463	1.068.845	13.247.509
Grans empreses	14.919.231	612.165	260.510	276.313	885.038	325.445	101.668	160.104	287.006	5.436.446
Pimes i empresaris individuals	27.422.129	1.583.931	608.810	1.018.299	1.133.287	1.028.595	126.862	422.359	781.839	7.811.063
Resta de llars	**38.284.908**	**2.646.155**	**500.660**	**1.184.455**	**1.393.873**	**580.771**	**107.762**	**512.165**	**760.032**	**14.510.918**
Habitatges	32.203.418	2.197.795	417.083	941.575	1.225.265	420.564	90.873	422.052	605.048	12.288.338
Consum	3.285.595	293.760	46.961	92.918	92.007	136.607	7.531	55.315	80.174	1.120.240
Altres finalitats	2.795.895	154.600	36.616	149.962	76.601	23.600	9.358	34.798	74.810	1.102.340
TOTAL	**119.960.962**	**5.187.231**	**1.473.377**	**2.827.962**	**3.783.706**	**2.006.168**	**970.045**	**1.197.289**	**2.384.740**	**30.604.525**

En milers d'euros

	2019								
	COMUNITATS AUTÒNOMES								
	Extremadura	Galícia	Madrid	Múrcia	Navarra	Comunitat Valenciana	País Basc	La Rioja	Ceuta i Melilla
Bancs centrals i entitats de crèdit	**-**	**3.968**	**7.656.942**	**16**	**180**	**166.542**	**537.025**	**-**	**-**
Administracions públiques	**69.491**	**200.394**	**1.724.337**	**40.956**	**241.551**	**658.006**	**664.432**	**78.261**	**38.149**
Administració central	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resta	69.491	200.394	1.724.337	40.956	241.551	658.006	664.432	78.261	38.149
Altres societats financeres i empresaris individuals	**125**	**5.350**	**1.378.933**	**3.270**	**392**	**32.666**	**24.174**	**83**	**-**
Societats no financeres i empresaris individuals	**138.741**	**2.006.521**	**11.220.806**	**1.098.702**	**451.494**	**4.507.992**	**2.230.047**	**191.230**	**16.562**
Construcció i promoció immobiliària	2.291	59.956	1.317.390	50.281	20.157	184.676	98.693	8.889	503
Construcció d'obra civil	2.917	59.799	415.282	6.887	4.580	35.871	111.784	519	-
Resta de finalitats	133.533	1.886.766	9.488.134	1.041.534	426.757	4.287.445	2.019.570	181.822	16.059
Grans empreses	33.797	577.432	4.181.661	192.354	131.924	513.556	891.825	51.475	512
Pimes i empresaris individuals	99.736	1.309.334	5.306.473	849.180	294.833	3.773.889	1.127.745	130.347	15.547
Resta de llars	**134.177**	**791.874**	**5.015.644**	**2.081.432**	**162.817**	**6.576.926**	**1.178.491**	**78.893**	**67.863**
Habitatges	99.285	583.112	4.162.789	1.809.437	127.980	5.674.616	1.015.379	58.025	64.202
Consum	27.495	124.422	552.443	123.769	19.477	417.210	80.831	12.552	1.883
Altres finalitats	7.397	84.340	300.412	148.226	15.360	485.100	82.281	8.316	1.778
TOTAL	**342.534**	**3.008.107**	**26.996.662**	**3.224.376**	**856.434**	**11.942.132**	**4.634.169**	**348.467**	**122.574**

En milers d'euros

	2018									
		COMUNITATS AUTÒNOMES								
	TOTAL	Andalusia	Aragó	Astúries	Balears	Canàries	Cantàbria	Castella - la Manxa	Castella i Lleó	Catalunya
Bancs centrals i entitats de crèdit	**16.025.194**	**6.015**	**11**	**1**	**36**	**64**	**443.267**	**-**	**54**	**337.657**
Administracions públiques	**23.278.571**	**60.252**	**22.708**	**183.956**	**98.193**	**2.752**	**31.596**	**16.613**	**244.184**	**1.150.231**
Administració central	17.476.256	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resta	5.802.315	60.252	22.708	183.956	98.193	2.752	31.596	16.613	244.184	1.150.231
Altres societats financeres i empresaris individuals	**2.272.087**	**4.175**	**1.410**	**2.058**	**1.213**	**910**	**315**	**675**	**13.492**	**585.438**
Societats no financeres i empresaris individuals	**45.387.201**	**2.392.741**	**830.013**	**1.281.308**	**1.758.705**	**1.206.604**	**262.286**	**542.171**	**1.144.897**	**13.957.619**
Construcció i promoció immobiliària	3.203.431	233.267	60.335	82.045	94.592	39.799	12.185	15.590	28.671	991.403
Construcció d'obra civil	938.861	27.868	28.332	14.996	5.241	2.580	3.431	4.412	14.769	192.402
Resta de finalitats	41.244.909	2.131.606	741.346	1.184.267	1.658.872	1.164.225	246.670	522.169	1.101.457	12.773.814
Grans empreses	14.526.525	571.558	205.531	257.905	545.914	328.137	109.888	99.164	308.803	4.358.669
Pimes i empresaris individuals	26.718.384	1.560.048	535.815	926.362	1.112.958	836.088	136.782	423.005	792.654	8.415.145
Resta de llars	**38.349.129**	**2.617.767**	**495.100**	**1.226.063**	**1.402.881**	**577.340**	**110.002**	**526.007**	**748.917**	**14.340.386**
Habitatges	31.702.369	2.151.965	401.467	944.987	1.216.735	423.782	91.043	433.592	585.218	11.853.634
Consum	3.679.357	303.617	51.667	128.912	108.321	128.976	9.254	57.110	82.277	1.293.620
Altres finalitats	2.967.403	162.185	41.966	152.164	77.825	24.582	9.705	35.305	81.422	1.193.132
TOTAL	**125.312.182**	**5.080.950**	**1.349.242**	**2.693.386**	**3.261.028**	**1.787.670**	**847.466**	**1.085.466**	**2.151.544**	**30.371.331**

En milers d'euros

	2018								
	COMUNITATS AUTÒNOMES								
	Extremadura	Galícia	Madrid	Múrcia	Navarra	Comunitat Valenciana	País Basc	La Rioja	Ceuta i Melilla
Bancs centrals i entitats de crèdit	**-**	**15.326**	**14.648.856**	**221**	**254**	**62.826**	**510.593**	**13**	**-**
Administracions públiques	**50.837**	**64.378**	**2.126.241**	**36.416**	**176.446**	**803.112**	**629.295**	**79.055**	**26.050**
Resta	50.837	64.378	2.126.241	36.416	176.446	803.112	629.295	79.055	26.050
Altres societats financeres i empresaris individuals	**124**	**6.108**	**1.574.181**	**3.836**	**399**	**57.908**	**19.713**	**132**	**-**
Societats no financeres i empresaris individuals	**139.572**	**1.910.473**	**10.933.844**	**1.167.020**	**455.821**	**4.336.609**	**2.871.382**	**177.671**	**18.465**
Construcció i promoció immobiliària	1.885	54.928	1.169.283	69.852	21.976	220.264	99.826	7.268	262
Construcció d'obra civil	2.286	49.594	438.540	6.776	5.208	27.911	114.070	445	-
Resta de finalitats	135.401	1.805.951	9.326.021	1.090.392	428.637	4.088.434	2.657.486	169.958	18.203
Grans empreses	30.103	569.405	4.408.790	212.387	146.909	996.670	1.336.505	40.007	180
Pimes i empresaris individuals	105.298	1.236.546	4.917.231	878.005	281.728	3.091.764	1.320.981	129.951	18.023
Resta de llars	**125.436**	**780.781**	**4.819.131**	**2.170.452**	**166.565**	**6.950.685**	**1.145.867**	**81.514**	**64.235**
Habitatges	96.423	561.454	3.963.559	1.847.955	128.384	5.913.415	972.796	56.833	59.127
Consum	22.275	127.292	550.348	162.701	22.035	528.274	84.581	14.922	3.175
Altres finalitats	6.738	92.035	305.224	159.796	16.146	508.996	88.490	9.759	1.933
TOTAL	**315.969**	**2.777.066**	**34.102.253**	**3.377.945**	**799.485**	**12.211.140**	**5.176.850**	**338.385**	**108.750**

Exposició al risc sobirà

El desglossament, per tipus d'instruments financers, de l'exposició al risc sobirà, amb el criteri requerit per l'Autoritat Bancària Europea (en endavant, EBA), el 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

En milers d'euros

	2019											
	Valors representatius de deute sobirà							Derivats				
Exposició al risc sobirà per països (*)	Actius financers mantinguts per negociar	Passius financers mantinguts per negociar - Posicions curtes de valors	Valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	Valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	Actius financers a cost amortitzat	Préstecs i bestretes clientela (**)	*Del qual: AFVR-OCI o d'actius financers no derivats i no destinats a negociació comptabilitzats a valor raonable en PN*	Amb valor raonable positiu	Amb valor raonable negatiu	Total	Altres exposicions fora del balanç (***)	%
Espanya	339.969	(788.822)	-	2.960.341	10.411.251	11.880.486	-	19.679	(54)	24.822.850	-	69,1%
Itàlia	20.150	(54.598)	-	-	5.712.700	-	-	-	-	5.678.253	-	15,8%
Estats Units	-	-	2.719	465.155	218.095	1	-	-	-	685.970	-	1,9%
Regne Unit	-	-	-	-	120.958	3	-	-	-	120.961	-	0,3%
Portugal	-	-	-	616.724	1.621.113	-	-	-	-	2.237.836	-	6,2%
Mèxic	-	-	-	179.339	-	-	-	-	-	179.339	-	0,5%
Resta del món	11.398	-	-	2.050.868	28.665	89.862	-	-	-	2.180.793	-	6,1%
Total	**371.517**	**(843.419)**	**2.719**	**6.272.427**	**18.112.781**	**11.970.352**	**-**	**19.679**	**(54)**	**35.906.002**	**-**	**100%**

(*) Es mostren les posicions de risc sobirà amb criteris EBA.

(**) Inclou els disponibles de les operacions de crèdit i altres riscos contigents (667 milions d'euros el 31 de desembre de 2019).

(***) Correspon als compromisos de compra i venda d'actius financers al comptat.

En milers d'euros

	2018											
	Valors representatius de deute sobirà							Derivats				
Exposició al risc sobirà per països (*)	Actius financers mantinguts per negociar	Passius financers mantinguts per negociar - Posicions curtes de valors	Valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	Valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	Actius financers a cost amortitzat	Préstecs i bestretes clientela (**)	*Del qual: AFVR-OCI o d'actius financers no derivats i no destinats a negociació comptabilitzats a valor raonable en PN*	Amb valor raonable positiu	Amb valor raonable negatiu	Total	Altres exposicions fora del balanç (***)	%
Espanya	153.473	(32.639)	-	6.323.332	5.899.614	11.531.751	-	13.587	(113)	23.889.006	557.375	67,6%
Itàlia	12.455	-	-	-	5.823.441	-	-	-	-	5.835.896	-	16,1%
Estats Units	-	-	-	359.312	-	1	-	-	-	359.313	-	1,0%
Regne Unit	23	-	-	2.219.051	107.580	3	-	-	-	2.326.657	-	6,4%
Portugal	-	-	-	1.268.579	753.943	-	-	-	-	2.022.522	-	5,6%
Mèxic	-	-	-	582.081	-	-	-	-	-	582.081	-	1,6%
Resta del món	-	-	-	498.873	27.626	87.015	-	-	-	613.513	-	1,7%
Total	**165.951**	**(32.639)**	**-**	**11.251.228**	**12.612.204**	**11.618.770**	**-**	**13.587**	**(113)**	**35.628.988**	**557.375**	**100%**

(*) Es mostren les posicions de risc sobirà amb criteris EBA.

(**) Inclou els disponibles de les operacions de crèdit i altres riscos contigents (798 milions d'euros el 31 de desembre de 2018).

(***) Correspon als compromisos de compra i venda d'actius financers al comptat.

Exposició al sector de la construcció i promoció immobiliària

A continuació, es detalla el finançament destinat a la construcció i promoció immobiliària i les seves cobertures. La classificació dels crèdits que es presenta s'ha elaborat d'acord amb la finalitat dels crèdits i no amb la CNAE del deutor. Això implica, per exemple, que si el deutor és: (a) una empresa immobiliària, però dedica el finançament concedit a una finalitat diferent de la construcció o promoció immobiliària, no s'inclou en aquest quadre, i (b) una empresa l'activitat principal de la qual no és la de construcció o immobiliària, però destina el crèdit al finançament d'immobles destinats a la promoció immobiliària, sí que s'hi inclou.

En milions d'euros

	2019		
	Import comptable brut	Excés sobre el valor de la garantia real	Correccions de valor per deteriorament (*)
Finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl) (negocis a Espanya)	**3.105**	**747**	**221**
Del qual: dubtós	*437*	*161*	*197*

En milions d'euros

	2018		
	Import comptable brut	Excés sobre el valor de la garantia real	Correccions de valor per deteriorament (*)
Finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl) (negocis a Espanya)	**3.493**	**898**	**380**
Del qual: dubtós	*719*	*291*	*354*

(*) Correccions de valor constituïdes per a l'exposició per a la qual el banc reté el risc de crèdit. No inclou, per tant, correccions de valor sobre l'exposició amb risc transferit.

En milions d'euros

	Import comptable brut	
Promemòria	**2019**	**2018**
Actius fallits (*)	145	251

En milions d'euros

	Import	Import
Promemòria:	**2019**	**2018**
Préstecs i bestretes a la clientela, excloent-ne administracions públiques (negocis a Espanya) (import comptable)	87.450	87.296
Total actiu (negocis totals) (import comptable)	223.754	222.322
Correccions de valor i provisions per a exposicions classificades com a no dubtoses (negocis totals)	400	373

(*) Fa referència al finançament destinat a la construcció i promoció immobiliària traspassat a fallit durant l'exercici.

Tot seguit, s'exposa el desglossament del finançament destinat a construcció i promoció immobiliària per a les operacions registrades per entitats de crèdit (negocis a Espanya):

En milions d'euros

	Import comptable brut 2019	Import comptable brut 2018
Sense garantia immobiliària	**519**	**645**
Amb garantia immobiliària	**2.585**	**2.848**
Edificis i altres construccions acabats	1.176	1.467
Habitatge	815	942
Resta	361	524
Edificis i altres construccions en construcció	1.003	988
Habitatge	950	877
Resta	52	111
Sòl	407	393
Sòl urbà consolidat	361	373
Resta del sòl	46	20
Total	**3.105**	**3.493**

Les xifres presentades no mostren el valor total de les garanties rebudes, sinó el valor net comptable de l'exposició associada a aquestes.

Les garanties rebudes associades al finançament destinat a la construcció i promoció immobiliària es presenten a continuació, per a ambdós períodes:

En milions d'euros

Garanties rebudes	2019	2018
Valor de les garanties reals	2.415	2.584
Del qual garanteix riscos classificats en l'stage 3	*204*	*307*
Valor d'altres garanties	202	208
Del qual garanteix riscos classificats en l'stage 3	*22*	*22*
Total valor de les garanties rebudes	**2.617**	**2.792**

A continuació, es presenta el desglossament del crèdit a les llars per a l'adquisició d'habitatge per a les operacions registrades per entitats de crèdit (negocis a Espanya):

En milions d'euros

	2019	
	Import comptable brut	*Dels quals: riscos classificats en l'stage 3*
Préstecs per a adquisició d'habitatge	**34.018**	***1.316***
Sense garantia immobiliària	537	*113*
Amb garantia immobiliària	33.481	*1.203*

En milions d'euros

	2018	
	Import comptable brut	*Dels quals: riscos classificats en l'stage 3*
Préstecs per a adquisició d'habitatge	**33.475**	**1.390**
Sense garantia immobiliària	604	*116*
Amb garantia immobiliària	32.871	*1.274*

Seguidament, es detalla el desglossament del crèdit amb garantia hipotecària a les llars per a l'adquisició d'habitatge segons el percentatge que suposa el risc total sobre l'import de l'última taxació disponible per a les operacions registrades per entitats de crèdit (negocis a Espanya):

En milions d'euros

	2019	
	Import brut	*Dels quals: riscos classificats en l'stage 3*
Rangs de LTV	**33.481**	***1.203***
LTV <= 40%	6.008	*120*
40% < LTV <= 60%	8.402	*169*
60% < LTV <= 80%	10.173	*245*
80% < LTV <= 100%	4.678	*231*
LTV > 100%	4.220	*438*

En milions d'euros

	2018	
	Import brut	*Dels quals: riscos classificats en l'stage 3*
Rangs de LTV	**32.871**	**1.274**
LTV <= 40%	5.780	*112*
40% < LTV <= 60%	7.961	*166*
60% < LTV <= 80%	9.258	*239*
80% < LTV <= 100%	4.789	*259*
LTV > 100%	5.083	*498*

Finalment, detallem els actius adjudicats o rebuts en pagament de deutes de les entitats del grup consolidat per a les operacions registrades per entitats de crèdit dins el territori nacional el 31 de desembre de 2019 i 2018:

En milions d'euros

	2019			
	Import comptable brut	Correccions de valor	*Import brut (*)*	*Correccions de valor (*)*
Actius immobiliaris procedents de finançaments destinats a la construcció i promoció immobiliària	**2.382**	**1.007**	***676***	***234***
Edificis acabats	759	168	*593*	*195*
Habitatge	521	110	*385*	*121*
Resta	238	57	*209*	*73*
Edificis en construcció	328	111	*14*	*8*
Habitatge	327	111	*13*	*7*
Resta	1	-	*1*	*1*
Sòl	1.296	728	*69*	*32*
Terrenys urbanitzats	484	220	*27*	*10*
Resta de sòl	812	508	*42*	*22*
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a adquisició d'habitatge	**442**	**86**	***509***	***160***
Resta d'actius immobiliaris adjudicats o rebuts en pagament de deutes	**-**	**-**	**-**	**-**
Instruments de capital adjudicats o rebuts en pagament de deutes	**25**	**9**	**-**	**-**
Instruments de capital d'entitats tenidores d'actius immobiliaris adjudicats o rebuts en pagament de deutes	**-**	**-**	**-**	**-**
Finançament a entitats tenidores d'actius immobiliaris adjudicats o rebuts en pagament de deutes	**-**	**-**	**-**	**-**
Total	**2.849**	**1.102**	**1.185**	**394**

(*) Actius immobiliaris problemàtics incorporant els immobles fora de territori nacional i la cobertura constituïda en el finançament original i excloent el risc de crèdit transferit en vendes de carteres (vegeu conciliació entre actius adjudicats o rebuts en pagament de deutes i actius problemàtics a continuació).

En milions d'euros

	2018			
	Import comptable brut	Correccions de valor	*Import brut (**)*	*Correccions de valor (*)*
Actius immobiliaris procedents de finançaments destinats a la construcció i promoció immobiliària	**6.694**	**3.258**	***1.210***	***582***
Edificis acabats	2.934	794	*650*	*201*
Habitatge	1.609	273	*397*	*120*
Resta	1.325	521	*253*	*80*
Edificis en construcció	503	201	*24*	*14*
Habitatge	476	183	*21*	*12*
Resta	27	18	*3*	*2*
Sòl	3.257	2.263	*536*	*368*
Terrenys urbanitzats	1.062	638	*142*	*82*
Resta de sòl	2.195	1.625	*394*	*286*
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a adquisició d'habitatge	**2.028**	**379**	***515***	***185***
Resta d'actius immobiliaris adjudicats o rebuts en pagament de deutes	-	-	-	-
Instruments de capital adjudicats o rebuts en pagament de deutes	**5**	**5**	-	-
Instruments de capital d'entitats tenidores d'actius immobiliaris adjudicats o rebuts en pagament de deutes	-	-	-	-
Finançament a entitats tenidores d'actius immobiliaris adjudicats o rebuts en pagament de deutes	-	-	-	-
Total	**8.727**	**3.642**	**1.726**	**767**

(*) Actius immobiliaris problemàtics incorporant els immobles fora de territori nacional i la cobertura constituïda en el finançament original i excloent el risc de crèdit transferit en vendes de carteres.

A continuació es detalla la conciliació entre els actius adjudicats o rebuts en pagament de deutes amb els actius immobiliaris adjudicats considerats problemàtics pel grup el 31 de desembre de 2019:

En milions d'euros

	2019		
	Valor brut	Correccions de valor	Valor net comptable
Total cartera d'immobles en territori nacional (comptable)	**2.824**	**1.093**	**1.731**
Immobles no considerats problemàtics (*)	(41)	(1)	(39)
Total negoci fora de territori nacional i altres	24	7	18
Cobertura constituïda en el finançament original	275	275	-
Risc de crèdit transferit en vendes de carteres (**)	(1.897)	(980)	(918)
Total immobles problemàtics	**1.185**	**394**	**791**

(*) No es consideren problemàtics els immobles classificats com a inversions immobiliàries en què la plusvàlua latent sigui significativa i els que es troben en lloguer per als quals hi ha un acord de venda en ferm que es durà a terme després d'un procés de reforma, en la qual s'espera obtenir una rendibilitat.

(**) Correspon principalment a l'acord de venda de Solvia Desarrollos Inmobiliarios, S.L.U. (vegeu la nota 2).

Annex VII – Informe bancari anual

INFORMACIÓ PER AL COMPLIMENT DE L'ARTICLE 89 DE LA DIRECTIVA 2013/36/UE DEL PARLAMENT EUROPEU I DEL CONSELL DE 26 DE JUNY DE 2013

Aquesta informació s'ha preparat en compliment del que disposa l'article 89 de la Directiva 2013/36/UE del Parlament Europeu i del Consell de 26 de juny de 2013 relativa a l'accés a l'activitat de les entitats de crèdit i a la supervisió prudencial de les entitats de crèdit i les empreses d'inversió, per la qual es modifica la Directiva 2002/87/CE i es deroguen les directives 2006/48/CE i 2006/49/CE i la seva transposició a la legislació interna espanyola de conformitat amb l'article 87 i la disposició transitòria dotzena de la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, publicada al Butlletí Oficial de l'Estat el 27 de juny de 2014.

De conformitat amb la normativa esmentada, es presenta la informació següent en base consolidada corresponent al tancament de l'exercici 2019:

En milers d'euros

	Volum negoci	Nre. empleats equivalents a temps complet	Resultat brut abans d'impostos	Impostos sobre el resultat
Espanya	3.298.380	15.949	597.082	(73.951)
Regne Unit	1.242.393	6.677	228.024	(74.582)
Mèxic	124.805	457	26.010	(3.983)
Estats Units	201.090	251	95.906	(23.259)
Resta	65.085	249	4.054	1.576
Total	**4.931.753**	**23.583**	**951.076**	**(174.199)**

El 31 de desembre de 2019, el rendiment dels actius del grup calculat dividint el resultat consolidat de l'exercici entre el total actiu és d'un 0,34%.

La informació esmentada està disponible en l'Annex I d'aquests comptes anuals consolidats del grup corresponents a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2019, en què es detallen les societats que operen en cada jurisdicció, incloent-hi, entre altres informacions, la denominació, la ubicació geogràfica i la naturalesa de la seva activitat.

Com es pot observar en aquest Annex I, l'activitat principal desenvolupada pel grup en les diferents jurisdiccions en què opera és la de banca, i fonamentalment la de banca comercial a través d'una extensa oferta de productes i serveis a grans i mitjanes empreses, pimes, comerços i autònoms, col·lectius professionals, altres particulars i bancassegurances.

A l'efecte d'aquesta informació s'ha considerat com a volum de negoci el marge brut del compte de resultats consolidat de desembre de 2019. Les dades d'empleats equivalents a temps complet s'han obtingut a partir de la plantilla de cada societat/país al tancament de l'exercici 2019.

L'import de les subvencions o ajudes públiques rebudes no és significatiu.

Glossari de termes sobre mesures de rendiment

El grup, en la presentació dels seus resultats al mercat i per al seguiment del negoci i presa de decisions, utilitza mesures del rendiment d'acord amb la normativa comptable generalment acceptada (NIIF-UE) i també utilitza altres mesures no auditades comunament utilitzades en el sector bancari (mesures alternatives de rendiment o MAR), com a indicadors de seguiment de la gestió dels actius i passius, i de la situació financera i econòmica del grup, fet que facilita la comparabilitat amb altres entitats.

Seguint les directrius de l'ESMA sobre les MAR (ESMA/2015/1415 d'octubre de 2015), la finalitat de les quals és promoure la utilitat i transparència de la informació per protegir els inversors a la Unió Europea, el grup presenta en aquest apartat per a cada MAR la seva definició, càlcul i conciliació.

Equivalència d'epígrafs del compte de resultats de negocis i gestió que apareixen en la nota d'informació segmentada i en l'informe de gestió amb el compte de pèrdues i guanys consolidat (*)

Comissions netes:
- Ingressos per comissions.
- (Despeses per comissions).

Marge bàsic:
- Marge d'interessos.
- Ingressos per comissions.
- (Despeses per comissions).

Altres productes i càrregues d'explotació:
- Altres ingressos d'explotació.
- (Altres despeses d'explotació).

Despeses d'explotació i amortització:
- (Despeses d'administració).
- (Amortització).

Marge abans de dotacions:
- Marge brut.
- (Despeses d'administració).
- (Amortització).

Provisions i deterioraments
- (Deteriorament del valor o (-) reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats i pèrdues o (-) guanys nets per modificació).
- (Provisions o (-) reversió de provisions).
- (Deteriorament del valor o (-) reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades).
- (Deteriorament del valor o (-) reversió del deteriorament del valor d'actius no financers).
- Guanys o (-) pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes (exclou els resultats per venda de participacions).
- Guanys o (-) pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers i participacions, nets (només inclou els resultats per venda d'inversions immobiliàries).

Dotacions per a insolvències:
- (Deteriorament del valor o (-) reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats i pèrdues o (-) guanys nets per modificació).
- (Provisions o (-) reversió de provisions) (només inclou els compromisos i garanties concedits).

Dotacions a altres actius financers:
- (Provisions o (-) reversió de provisions) (exclou els compromisos i garanties concedits).

Altres dotacions i deterioraments:

- (Deteriorament del valor o (-) reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades).
- (Deteriorament del valor o (-) reversió del deteriorament del valor d'actius no financers).
- Guanys o (-) pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes (exclou els resultats per venda de participacions).
- Guanys o (-) pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers i participacions, nets (només inclou els resultats per venda d'inversions immobiliàries).

Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats:

- Guanys o (-) pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers i participacions, nets (exclou els resultats per venda d'inversions immobiliàries).
- Guanys o (-) pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes (només inclou els resultats per venda de participacions).

(*) Els noms dels epígrafs del compte de pèrdues i guanys consolidat expressats entre parèntesis indiquen xifres negatives.

Conciliació de MAR (dades en milions d'euros, excepte percentatges).

BALANÇ

Mesura de rendiment	Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)	31/12/2019	31/12/2018
Inversió creditícia bruta viva o crèdit viu	També anomenat crèdit viu, inclou la inversió creditícia bruta de clients sense tenir en compte l'adquisició temporal d'actius, els ajustos per periodificació i els actius classificats com a *stage 3*.	Préstecs i crèdits amb garantia hipotecària	83.720	80.872
		Préstecs i crèdits amb altres garanties reals	3.330	2.767
		Crèdit comercial	6.443	6.186
		Arrendament financer	2.558	2.565
		Deutors a la vista i diversos i altres deutors a termin	48.521	46.976
		Inversió creditícia bruta viva	**144.572**	**139.366**
Inversió creditícia bruta de clients	Inclou els préstecs i les bestretes a la clientela sense tenir en compte les correccions de valor per deteriorament.	Actius en *stage 3* (clientela)	5.923	6.472
		Ajustos per periodificació	18	(13)
		Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius	**150.513**	**145.824**
		Adquisició temporal d'actius	236	596
		Inversió creditícia bruta de clients	**150.749**	**146.420**
		Correccions de valor per deteriorament	(2.933)	(3.433)
		Préstecs i bestretes a la clientela	**147.816**	**142.987**
Recursos de clients en el balanç	Inclou dipòsits de clients (ex-*repos*) i altres passius col·locats per la xarxa comercial (bons simples de Banc Sabadell, pagarés, etc.).	Passius financers a cost amortitzat	205.636	206.077
		Passius financers sense naturalesa detallista	59.327	68.734
		Dipòsits de bancs centrals	20.065	28.799
		Dipòsits d'entitats de crèdit	11.471	12.000
		Emissions institucionals	23.623	24.334
		Altres passius financers	4.168	3.601
		Recursos de clients en el balanç	**146.309**	**137.343**

Mesura de rendiment	Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)	31/12/2019	31/12/2018
Recursos en el balanç	Inclou les subpartides comptables de dipòsits de la clientela, valors representatius de deute emesos (emprèstits i altres valors negociables i passius subordinats).	Dipòsits de la clientela	147.362	139.079
		Comptes a la vista	118.868	107.665
		Dipòsits a termini incloent-hi disponibles i passius financers híbrids	27.339	28.709
		Cessió temporal d'actius	951	2.533
		Ajustos per periodificació i cobertura amb derivats	204	172
		Emprèstits i altres valors negociables	19.514	19.568
		Passius subordinats (*)	3.056	3.031
		Recursos en el balanç	**169.932**	**161.678**
Recursos de clients fora del balanç	Inclou els fons d'inversió, la gestió de patrimonis, els fons de pensions i les assegurances comercialitzades.	Fons d'inversió	26.003	26.379
		Gestió de patrimonis	3.363	3.595
		Fons de pensions	3.367	3.594
		Assegurances comercialitzades	10.430	10.465
		Total recursos fora del balanç	**43.163**	**44.034**
Recursos gestionats	És la suma dels recursos en el balanç i els recursos de clients fora del balanç.	**Recursos gestionats**	**213.095**	**205.711**
Altres actius	Es compon de les partides comptables de: derivats - comptabilitat de cobertures, canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès, actius per impostos, altres actius, actius emparats per contractes d'assegurança o reassegurança i actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda.	Derivats - comptabilitat de cobertures	469	302
		Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès	250	57
		Actius per impostos	7.008	6.859
		Altres actius	1.496	1.640
		Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	764	4.587
		Altres actius	**9.987**	**13.445**
Altres passius	Es compon de les partides comptables de: derivats - comptabilitat de cobertures, canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès, passius per impostos, altres passius i passius inclosos en grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda.	Derivats - comptabilitat de cobertures	729	634
		Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès	235	37
		Passius per impostos	241	176
		Altres passius	784	995
		Passius inclosos en grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	10	83
		Altres passius	**1.998**	**1.924**

(*) Es tracta dels passius subordinats dels valors representatius de deute emesos.

RESULTATS

Mesura de rendiment		Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)	31/12/2019	31/12/2018
Marge de clients	(*)	És la diferència entre el rendiment i els costos dels actius i passius relacionats amb clients, és a dir, la contribució al marge d'interessos de l'operativa exclusiva amb clients. En el seu càlcul es considera la diferència entre el tipus mitjà que el banc cobra pels crèdits als seus clients i el tipus mitjà que el banc paga pels dipòsits dels seus clients. El tipus mitjà del crèdit a clients és el percentatge anualitzat entre l'ingrés financer comptable del crèdit a clients en relació amb el saldo mitjà diari del crèdit a clients. El tipus mitjà dels recursos de clients és el percentatge anualitzat entre els costos financers comptables dels recursos de clients en relació amb el saldo mitjà diari dels recursos de clients.	Crèdit a la clientela (net)		
			Saldo mitjà	139.674	135.903
			Resultat	4.058	4.017
			Tipus (%)	2,91	2,96
			Dipòsits de la clientela		
			Saldo mitjà	147.551	141.060
			Resultat	(392)	(309)
			Tipus (%)	(0,27)	(0,22)
			Marge de clients	**2,64**	**2,74**
Altres productes i càrregues d'explotació		Es compon de les partides comptables de: altres ingressos i altres despeses d'explotació, així com ingressos d'actius i despeses de passius emparats per contractes d'assegurança o reassegurança.	Altres ingressos d'explotació	234	257
			Altres despeses d'explotació	(551)	(547)
			Ingressos d'actius emparats per contractes d'assegurança o reassegurança	-	-
			Despeses de passius emparats per contractes d'assegurança o reassegurança	-	-
			Altres ingressos i despeses d'explotació	**(317)**	**(290)**

(*) Mitjana calculada amb els saldos mitjans diaris.

Mesura de rendiment	Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)	31/12/2019	31/12/2018
Marge abans de dotacions	Es compon de les partides comptables: marge brut més les despeses d'administració i amortització.	Marge brut	4.932	5.010
		Despeses d'administració	(2.743)	(2.920)
		De personal	(1.649)	(1.591)
		Altres despeses generals d'administració	(1.095)	(1.330)
		Amortització	(470)	(353)
		Marge abans de dotacions	**1.719**	**1.737**
Total provisions i deteriorament s	Es compon de les partides comptables de: i) deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor i guanys o pèrdues per modificacions de fluxos de caixa d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats i pèrdues o guanys nets per modificació, ii) provisions o reversió de provisions, iii) deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades, iv) deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers, v) els guanys o les pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes (exclou els resultats per venda de participacions), i vi) els guanys o les pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers i participacions, nets (només inclou els resultats per venda d'inversions immobiliàries).	Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis coniunts o associades	7	0
		Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers	(86)	(401)
		Guanys o pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes	(36)	(35)
		Guanys per venda de participacions	(133)	(0)
		Resultat vendes inversions immobiliàries	4	32
		Altres dotacions i deteriorament	**(244)**	**(404)**
		Provisions o reversió de provisions	(27)	(161)
		Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor i guanys o pèrdues per modificacions de fluxos de caixa d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats i pèrdues o guanys nets per modificació	(667)	(756)
		Dotacions a insolvències i actius financers	**(694)**	**(917)**
		Total provisions i deteriorament	**(938)**	**(1.320)**
Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats	Es compon de les partides comptables de: guanys o pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers, nets (exclou els resultats per venda d'inversions immobiliàries) i els guanys o (-) les pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes (només inclou els resultats per venda de participacions).	Guanys o pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers, nets	41	35
		Guanys per venda de participacions	133	-
		Resultat vendes inversions immobiliàries	(4)	(32)
		Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats	**170**	**2**

RENDIBILITAT I EFICIÈNCIA

Mesura de rendiment		Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)	31/12/2019	31/12/2018
ROA	(*) (**)	Resultat consolidat de l'exercici / actius totals mitjans. Considerant l'anualització lineal del benefici obtingut fins ara i ajustat per la meritació relativa de les contribucions als fons de garantia i de resolució i l'impost sobre dipòsits de les entitats de crèdit, a excepció del tancament de l'any. Actius totals mitjans: és la mesura dels actius calculada amb saldos diaris.	Resultat consolidat de l'exercici	777	335
			Actius totals mitjans	223.470	217.168
			ROA (%)	**0,35**	**0,15**
RORWA	(*)	Benefici atribuït al grup / actius ponderats per risc (APR). Considerant en el numerador l'anualització lineal del benefici obtingut fins ara i ajustat per la meritació relativa de les contribucions als fons de garantia i de resolució i l'impost sobre dipòsits de les entitats de crèdit, a excepció del tancament de l'any.	Benefici net atribuït al grup	768	328
			Actius ponderats per risc (APR)	81.231	80.335
			RORWA (%)	**0,95**	**0,41**
ROE	(*) (***)	Benefici atribuït al grup / fons propis mitjans. Considerant en el numerador l'anualització lineal del benefici obtingut fins ara i ajustat per la meritació relativa de les contribucions als fons de garantia i de resolució i l'impost sobre dipòsits de les entitats de crèdit, a excepció del tancament de l'any. Fons propis mitjans: és la mitjana dels fons propis calculada fent servir el saldo de final de mes des de desembre de l'any anterior.	Benefici net atribuït al grup	768	328
			Fons propis mitjans	12.926	12.643
			ROE (%)	**5,94**	**2,60**
ROTE	(*) (***)	Benefici atribuït al grup / fons propis mitjans. Considerant en el numerador l'anualització lineal del benefici obtingut fins ara i ajustat per la meritació relativa de les contribucions als fons de garantia i de resolució i l'impost sobre dipòsits de les entitats de crèdit, a excepció del tancament de l'any. En el denominador s'exclou l'import dels actius intangibles. Fons propis mitjans: és la mitjana dels fons propis calculada fent servir el saldo de final de mes des de desembre de l'any anterior.	Benefici net atribuït al grup	768	328
			Fons propis mitjans (sense actius intangibles)	10.437	10.309
			ROTE (%)	**7,36**	**3,18**

(*) La periodificació lineal de la contribució als fons de garantia i resolució i l'impost sobre dipòsits de les entitats de crèdit s'han efectuat sobre la base de la millor estimació del Grup.

(**) Mitjana calculada amb els saldos diaris.

(***) Mitjana calculada amb les posicions de tancament de mes des de desembre de l'any anterior.

Mesura de rendiment		Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)	31/12/2019	31/12/2018
Eficiència	(*)	Despeses d'administració sobre marge brut ajustat. El denominador inclou periodificació lineal de les contribucions als fons de garantia i de resolució i l'impost sobre dipòsits de les entitats de crèdit, a excepció del tancament de l'any.	Despeses d'administració	(2.743)	(2.920)
			Marge brut ajustat	4.932	5.010
			Ràtio d'eficiència (%)	**55,63**	**58,29**

GESTIÓ DEL RISC

Mesura de rendiment	Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)	31/12/2019	31/12/2018
Riscos en *stage* 3 (dubtosos)	És la suma de les partides comptables d'actius classificats com a *stage 3* dels préstecs i les bestretes a la clientela, no classificats com a actius no corrents mantinguts per a la venda, juntament amb les garanties concedides classificades com a *stage 3*.	Préstecs i bestretes de la clientela	5.942	6.472
		Garanties concedides en *stage 3*	198	81
		Riscos en *stage 3*	**6.141**	**6.554**
Ràtio de cobertura de riscos classificats en *stage 3*	Mostra el percentatge de riscos classificats com a *stage 3* que està cobert per provisions. El seu càlcul es compon del quocient entre el fons de deteriorament dels préstecs i les bestretes a la clientela no classificats com a actius no corrents mantinguts per a la venda (incloent-hi els fons de les garanties concedides) / total de riscos classificats com a *stage 3* (incloent-hi les garanties concedides classificades com a *stage 3*).	Provisions insolvències	3.045	3.544
		Riscos en *stage* 3	6.141	6.554
		Ràtio de cobertura d'*stage 3*	**49,6%**	**54,1%**
Ràtio de cobertura d'immobles problemàtics	El seu càlcul es compon del quocient entre les provisions d'actius immobiliaris problemàtics / total d'actius immobiliaris problemàtics. Es consideren actius immobiliaris problemàtics els immobles adjudicats o rebuts en pagament de deutes classificats principalment en la cartera d'actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda a excepció d'immobles amb plusvàlua latent significativa i immobles en règim de lloguer per als quals hi ha un acord de venda en signatura que es durà a terme després d'un procés de reforma.	Provisions actius immobiliaris problemàtics	394	767
		Actius immobiliaris problemàtics	1.185	1.726
		Ràtio de cobertura d'immobles problemàtics	**33,3%**	**44,5%**

(*) La periodificació lineal de la contribució als fons de garantia i resolució i l'impost sobre dipòsits de les entitats de crèdit s'han efectuat sobre la base de la millor estimació del Grup.

Mesura de rendiment	Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)	31/12/2019	31/12/2018
Actius problemàtics i ràtio de cobertura d'actius problemàtics	És la suma dels riscos classificats com a *stage 3* juntament amb els actius immobiliaris problemàtics. Es consideren actius immobiliaris problemàtics els immobles adjudicats o rebuts en pagament de deutes classificats principalment en la cartera d'actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda a excepció d'immobles amb plusvàlua latent significativa i immobles en règim de lloguer per als quals hi ha un acord de venda en signatura que es durà a terme després d'un procés de reforma. La ràtio de cobertura d'actius problemàtics s'obté del quocient entre les provisions d'actius problemàtics i el total d'actius problemàtics.	Riscos en *stage 3*	6.141	6.554
		Actius immobiliaris problemàtics	1.185	1.726
		Actius problemàtics	**7.326**	**8.279**
		Provisions d'actius problemàtics	3.439	4.311
		Ràtio de cobertura d'actius problemàtics	**46,9%**	**52,1%**
Ràtio de morositat	És el percentatge de riscos classificats com a *stage 3* sobre el total de risc concedit a la clientela no classificat com a actiu no corrent mantingut per a la venda. Tots els components del càlcul es corresponen amb partides o subpartides dels estats financers comptables. El seu càlcul es compon del quocient entre els riscos classificats com a *stage 3* incloent-hi les garanties concedides classificades com a *stage 3* / Préstecs a la clientela no classificats com a actius no corrents mantinguts per a la venda i garanties concedides. Vegeu en aquesta taula la definició dels riscos classificats com a *stage 3*.	Riscos en *stage 3*	6.141	6.554
		Préstecs a la clientela i garanties concedides	160.127	155.206
		Ràtio de morositat	**3,8%**	**4,2%**
Cost of risk (pbs)	És el quocient entre les dotacions a insolvències i altres dotacions i deteriorament / inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius més els actius immobiliaris problemàtics. El numerador considera l'anualització lineal de les dotacions a insolvències i altres dotacions i deteriorament obtinguts fins ara i ajustats pel deteriorament o la reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades. A més, s'ajusten les provisions de les vendes institucionals de carteres. La mesura es mostra en punts bàsics.	**Dotacions a insolvències i immobles ajustat**	**(792)**	**(977)**
		Dotacions per a insolvències	(672)	(751)
		Altres dotacions i deteriorament	(244)	(404)
		Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades	(7)	-
		Provisions de les vendes de carteres institucionals	131	177
		Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius	**150.513**	**145.824**
		Actius immobiliaris problemàtics	**1.185**	**1.726**
		***Cost of risk* (pbs)**	**52**	**66**

GESTIÓ DE LA LIQUIDITAT

Mesura de rendiment	Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)	31/12/2019	31/12/2018
Loan-to-deposit ratio	Préstecs i partides a cobrar netes sobre finançament detallista. Per calcular-les es resten del numerador els crèdits de mediació. En el denominador, es considera el finançament detallista o els recursos de clients, definits en aquesta taula.	Crèdit net sense ATA ajustat per crèdits de mediació	144.246	139.583
		Recursos de clients en el balanç	146.309	137.343
		Loan-to-deposit ratio	**98,6%**	**101,6%**

ACCIONISTES I ACCIONS

Mesura de rendiment	Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)	31/12/2019	31/12/2018
Capitalització borsària	És el producte del valor de cotització de l'acció i el nombre d'accions mitjanes en circulació la data de tancament del període.	Nombre d'accions mitjanes (en milions)	5.538	5.565
		Valor de cotització	1,040	1,001
		Capitalització borsària (en milions d'euros)	**5.760**	**5.568**
Benefici net atribuït per acció (BPA)	És el quocient del benefici net atribuït al grup entre el nombre d'accions mitjanes en circulació la data de tancament del període. En el numerador es considera l'anualització lineal del benefici obtingut fins ara i ajustat per l'import del cupó de l'Additional Tier I registrat en fons propis, així com per la meritació relativa de les contribucions als fons de garantia i de resolució i l'impost sobre dipòsits de les entitats de crèdit, a excepció del tancament de l'any.	Benefici atribuït al grup ajustat	695	277
		Benefici atribuït al grup	768	328
		Ajust AT1 meritat	(73)	(51)
		Nombre d'accions mitjanes (en milions)	5.538	5.565
		Benefici net atribuït per acció (en euros)	**0,13**	**0,05**
Valor contable por acción	Es el cociente entre el valor contable / número de acciones medias en circulación a fecha de cierre del período. Por valor contable se considera la suma de los fondos propios, ajustado por el devengo relativo de las contribuciones a los fondos de garantía y de resolución y el impuesto sobre depósitos de las entidades de crédito, a excepción de cierre de año.	Fons propis	13.172	12.545
		Nombre d'accions mitjanes (en milions)	5.538	5.565
		Valor comptable per acció (en euros)	**2,38**	**2,25**
TBV per acció (€)	És el quocient entre el valor comptable tangible i el nombre d'accions mitjanes en circulació en la data de tancament del període. Per valor comptable tangible es considera la suma dels fons propis i ajustat pels actius intangibles així com per la meritació relativa de les contribucions als fons de garantia i de resolució i l'impost sobre dipòsits de les entitats de crèdit, a excepció del tancament de l'any.	Fons propis	13.172	12.545
		Actius intangibles	2.565	2.461
		Valor comptable tangible (fons propis ajustats)	10.607	10.084
		Nombre d'accions mitjanes (en milions)	5.538	5.565
		TBV per acció	**1,92**	**1,81**
P/VC (valor de cotització s/ valor comptable)	És el quocient entre el preu o valor de cotització de l'acció / valor comptable per acció.	Valor de cotització	1,040	1,001
		Valor comptable per acció (en euros)	2,38	2,25
		P/VC (valor de cotització s/ valor comptable)	**0,44**	**0,44**
PER (valor de cotització / BPA)	És el quocient entre el preu o valor de cotització de l'acció / benefici net atribuïble per acció.	Valor de cotització	1,040	1,001
		Benefici net atribuït per acció (en euros)	0,13	0,05
		PER (valor de cotització / BPA)	**8,29**	**20,11**

La versió del nostre informe és una traducció de l'original, el qual va ser preparat en castellà. S'han pres totes les mesures necessàries per tal que la traducció sigui una representació el més acurada possible. Tot i això, en tots els aspectes d'interpretació de la informació, punts de vista i opinions, la versió original del nostre informe preval per davant d'aquesta traducció.

Informe d'auditoria de comptes anuals consolidats emès per un auditor independent

Als accionistes de Banco de Sabadell, S.A.:

Informe sobre els comptes anuals consolidats

Opinió

Hem auditat els comptes anuals consolidats de Banco de Sabadell, S.A. (la Societat dominant) i les seves societats dependents (el Grup), que comprenen el balanç a 31 de desembre de 2019, el compte de resultats, l'estat d'ingressos i despeses reconeguts, l'estat total de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i la memòria, tots ells consolidats, corresponents a l'exercici finalitzat en aquesta data.

Segons la nostra opinió, els comptes anuals consolidats adjunts expressen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera del Grup a 31 de desembre de 2019, així com dels seus resultats i fluxos d'efectiu, tots ells consolidats, corresponents a l'exercici finalitzat en aquesta data, de conformitat amb les Normes Internacionals d'Informació Financera, adoptades per la Unió Europea (NIIF-EU), i la resta de disposicions del marc normatiu d'informació financera que resulten d'aplicació a Espanya.

Fonament de l'opinió

Hem dut a terme la nostra auditoria de conformitat amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya. Les nostres responsabilitats d'acord amb aquestes normes es descriuen més endavant en la secció *Responsabilitats de l'auditor en relació amb l'auditoria dels comptes anuals consolidats del nostre informe*.

Som independents del Grup de conformitat amb els requeriments d'ètica, inclosos els d'independència, que són aplicables a la nostra auditoria dels comptes anuals consolidats a Espanya, segons allò que exigeix la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes. En aquest sentit, no hem prestat serveis diferents als de l'auditoria de comptes ni hi han concorregut situacions o circumstàncies que, d'acord amb allò que estableix l'esmentada normativa reguladora, hagin afectat la necessària independència de manera que s'hagi vist compromesa.

Considerem que l'evidència d'auditoria que hem obtingut proporciona una base suficient i adequada per a la nostra opinió.

Qüestions clau de l'auditoria

Les qüestions clau de l'auditoria són aquelles qüestions que, segons el nostre judici professional, han estat de la major significativitat en la nostra auditoria dels comptes anuals consolidats del període actual. Aquestes qüestions han estat tractades en el context de la nostra auditoria dels comptes anuals consolidats en el seu conjunt, i en la formació de la nostra opinió sobre aquests, i no expressem una opinió per separat sobre aquestes qüestions.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L., C/ Ausó y Monzó, 16, 03006 Alicante, España
Tel.: +34 965 980 350 / +34 902 021 111, Fax: +34 965 208 933, www.pwc.es

R. M. Madrid, hoja 87.250-1, folio 75, tomo 9.267, libro 8.054, sección 3ª
Inscrita en el R.O.A.C. con el número S0242 - CIF: B-79 031290

Qüestions clau de l'auditoria	Manera en què s'han tractat en l'auditoria

Deteriorament per risc de crèdit en "Préstecs i bestretes", deteriorament dels actius immobiliaris provinents d'adjudicacions i venda de carteres d'actius immobiliaris

La determinació del deteriorament per risc de crèdit és una de les estimacions més significatives i complexes en la preparació dels comptes anuals adjunts. L'avaluació d'aquest deteriorament es basa tant en estimacions individualitzades com en estimacions col·lectives de les cobertures, en aquest cas mitjançant la utilització de diferents models interns del Grup i comporta un procés que implica judicis i estimacions, per aquests motius ha suposat una qüestió rellevant en la nostra auditoria

En la determinació de les cobertures per risc de crèdit s'han tingut en compte les garanties, reals o personals, considerades eficaces. En aquest sentit, el Grup té desenvolupades metodologies internes per l'avaluació de l'import recuperable de les garanties reals immobiliàries.

Cal assenyalar que l'estimació del deteriorament dels actius immobiliaris amb origen en la seva activitat creditícia i que, a través de la dació en pagament, compra, o per via judicial, s'adjudiquen al Grup es troba subjecta als mateixos criteris que els utilitzats per a les garanties reals immobiliàries.

El funcionament dels models de càlcul de deteriorament per pèrdua esperada requerits per la Norma Internacional d'Informació Financera 9 implica un elevat component de judici per a la determinació de les mencionades pèrdues per deteriorament considerant, entre d'altres, elements com ara:

- La identificació i classificació per estats ("staging") dels actius deteriorats o actius amb increment significatiu del risc de crèdit.
- La utilització de conceptes com ara escenaris macroeconòmics, vida esperada de l'operació i criteris de segmentació.
- La construcció de paràmetres per aquests models com ara la probabilitat d'impagament (PD - Probabilities of default) i la pèrdua per deteriorament (LGD - Loss Given Default).

El nostre treball s'ha centrat en l'anàlisi, avaluació i comprovació del sistema de control intern, així com en la realització de proves en detall sobre les cobertures per deteriorament per risc de crèdit, tant per les estimades col·lectivament com individualment.

Respecte al sistema de control intern, entre altres, hem realitzat els següents procediments:

- Verificació de l'adequació de les diferents polítiques i procediments de treball, així com dels models interns aprovats, als requeriments normatius aplicables i al model de govern del Grup.
- Anàlisi de l'avaluació periòdica de riscos i alertes de seguiment efectuades pel Grup, així com de l'efectiva realització del procés de revisió periòdic d'expedients d'acreditats per al seguiment de la seva classificació i, en els casos en què s'aplica, registre del deteriorament.

Addicionalment, hem realitzat proves en detall consistents en:

- Anàlisi de la metodologia de classificació dels actius crediticis en els tres estats definits en la norma, analitzant l'adequació de: i) la definició de deteriorament aplicat; i ii) la metodologia d'estimació de l'increment significatiu de risc de crèdit, per a actius classificats en l'estat 2 (stage 2), d'acord amb la definició d'indicadors qualitatius i llindars d'increment dels indicadors quantitatius.
- Avaluació de les diferents metodologies de càlcul i dels criteris adoptats per a l'estimació dels paràmetres de risc emprats en el càlcul de la pèrdua esperada, incloent: i) l'estimació dels paràmetres de risc al llarg de tota la vida de l'operació o a 12 mesos, segons l'estat corresponent; ii) l'ús d'escenaris alternatius en les projeccions realitzades a futur; i iii) l'ús de metodologies de contrast retrospectiu per als paràmetres més rellevants en l'estimació del deteriorament.

Qüestions clau de l'auditoria	Manera en què s'han tractat en l'auditoria
Durant l'exercici 2019, el Grup ha formalitzat la transmissió dels actius immobiliaris inclosos en les operacions de venda acordades amb anterioritat. El Grup va acordar amb data 19 de juliol de 2018 la transmissió de pràcticament la totalitat de la seva exposició immobiliària a una filial de Cerberus Capital Management L.P. Els actius immobiliaris objecte de l'operació tenien un valor net comptable conjunt aproximat de 3.900 milions d'euros a la data de l'acord. Addicionalment, amb data 2 d'agost de 2019, es va acordar la venda, a la mateixa societat, d'una cartera addicional d'actius immobiliaris amb un valor net comptable conjunt de 342 milions d'euros. Amb data 20 de desembre de 2019, el Grup ha formalitzat la transmissió de la major part dels actius immobiliaris integrants de les referides carteres a societats íntegrament participades per una societat filial de Cerberus que ostenta el 80% del seu capital, sent Banco de Sabadell, S.A. el titular del 20% restant, amb la consegüent baixa d'aquests actius immobiliaris del balanç del Grup. El preu de l'operació és aproximadament de 3.430 milions d'€. Entre els actius immobiliaris traspassats es troben determinades unitats subjectes a l'exercici, en el curt termini, dels drets de tempteig per part de tercers per import de 1.149 milions d'euros. Addicionalment existeix un pagament ajornat per part de la mencionada societat filial del Grup Cerberus per import de 447 milions d'euros, amb venciment a 24 mesos. Veure Notes 1, 2, 4.4.2, 11 i Annex VI dels comptes anuals consolidats adjunts referents al deteriorament per risc de crèdit i Notes 1, 2, 4.4.2, 13, 15, 17 i Annex VI dels comptes anuals consolidats adjunts referents al deteriorament dels actius immobiliaris provinents d'adjudicacions i venda de carteres d'actius immobiliaris.	• Comprovacions pel que fa a: i) la fiabilitat i coherència de les fonts de dades utilitzades; ii) les taxes de pèrdues històriques per deteriorament en risc de crèdit en l'estimació dels fluxos d'efectiu futurs i de les taxes de descompte històriques en venda d'actius immobiliaris davant del valor de taxació; i iii) els recalibratges i contrastos retrospectius efectuats en els models interns. • Comprovació del funcionament del "motor de càlcul" i re-execució del càlcul de les cobertures col·lectives, per a carteres amb models estructurals, i del càlcul de deteriorament dels actius immobiliaris procedents d'adjudicacions en funció de les diferents categories d'actius. • Anàlisi d'una mostra tant d'expedients de crèdit individualitzats, com d'actius immobiliaris procedents d'adjudicacions, per avaluar la seva adequada classificació i registre, si escau, del corresponent deteriorament. En relació amb l'operació de venda de carteres d'actius immobiliaris, hem realitzat les següents proves: • Verificació i anàlisi de la documentació contractual suport dels acords assolits i de l'informe elaborat per un expert independent sobre el tractament comptable de l'operació que comporta la pèrdua de control dels actius immobiliaris transmesos. • Verificació de la classificació comptable i de l'anàlisi de la recuperabilitat del pagament ajornat i del dret de cobrament associat als actius subjectes a l'exercici dels drets de tempteig per part de tercers. Com a resultat de les nostres proves respecte als càlculs i estimacions en l'import del deteriorament per risc de crèdit i dels actius immobiliaris provinents d'adjudicacions no s'han identificat diferències, per sobre d'un rang raonable, en els imports registrats en els comptes anuals consolidats adjunts.

Qüestions clau de l'auditoria	Manera en què s'han tractat en l'auditoria
Comprovació de la recuperabilitat dels fons de comerç	
L'avaluació de la recuperabilitat dels fons de comerç és un exercici complex i que requereix d'un elevat grau de judici i estimació, per la qual cosa suposa una qüestió rellevant en la nostra auditoria. El Grup realitza amb caràcter anual, o quan s'identifiquen indicis de deteriorament, una avaluació per a determinar si existeix deteriorament en els fons de comerç registrats en els seus comptes anuals consolidats. Cada fons de comerç està associat a una o més unitats generadores d'efectiu (UGE), utilitzant per a les estimacions dels valors recuperables de les mateixes el mètode del descompte de beneficis distribuïts a partir dels diferents plans operatius de cadascuna d'elles. L'estimació del valor recuperable de cada UGE és inherentment incerta i inclou un elevat nivell de judici i estimació donat que es basa en assumpcions sobre l'evolució macroeconòmica i altres aspectes, com les hipòtesis clau de negoci (evolució del crèdit, morositat, tipus d'interès, etc...) que determinen els fluxs de caixa, les taxes de descompte i les taxes de creixement a llarg termini utilitzades. Els models són sensibles a les variables i hipòtesis utilitzades, existint, per la seva naturalesa, risc d'incorreccions en la valoració d'aquests. Veure Notes 1 i 16 dels comptes anuals consolidats adjunts.	Hem dut a terme l'enteniment i anàlisi del procés d'estimació efectuat pel Grup, així com de l'entorn de control intern, centrant els nostres procediments en aspectes com: • La verificació dels criteris per la definició de les UGEs del Grup a les que s'han associat els diferents fons de comerç. • L'avaluació de la metodologia utilitzada per a l'estimació del deteriorament del fons de comerç. • L'anàlisi dels informes anuals de valoració, tant els efectuats pel Grup com per experts externs, sobre l'avaluació del deteriorament en els fons de comerç. D'altra banda, hem efectuat proves per contrastar els models de previsió de fluxos d'efectiu corresponents a les diferents UGEs utilitzats pel Grup, considerant el que estableix la normativa, la pràctica de mercat i les expectatives específiques del sector bancari. Aquesta avaluació ha inclòs la verificació d'hipòtesis, com de les taxes de creixement i taxes de descompte utilitzades, així com l'anàlisi del seguiment pressupostari de les principals UGEs i l'impacte de les variacions identificades en els pressupostos i taxes de creixement. Finalment, hem revisat l'adequació de la informació desglossada en els comptes anuals consolidats adjunts. Com a resultat dels procediments anteriors, considerem que les estimacions efectuades en relació amb la recuperabilitat dels fons de comerç es troben en un rang raonable, en el context de les circumstàncies en què s'elaboren els comptes anuals consolidats adjunts.

Qüestions clau de l'auditoria	Manera en què s'han tractat en l'auditoria

Sistemes d'informació financera

L'operativa del Grup Banco Sabadell, per la seva naturalesa, i especialment el procés d'elaboració de la informació financera i comptable, té una gran dependència dels sistemes d'informació, de manera que un adequat entorn de control sobre els mateixos és vital per a garantir el correcte processament de la informació.

A més, a mesura que els sistemes es fan més complexos, augmenten els riscos associats a les tecnologies de la informació de l'organització i per tant sobre la informació que processen.

L'efectivitat del marc general de control intern dels sistemes d'informació relacionats amb el procés de registre i tancament comptable és fonamental per a la realització de certs procediments relacionats amb el control intern.

En aquest context, resulta necessari avaluar aspectes com l'organització i govern de l'Àrea de Sistemes d'Informació, els controls sobre el manteniment i el desenvolupament de les aplicacions, la seguretat física i lògica i l'explotació dels sistemes.

Amb la col·laboració dels nostres experts en sistemes d'informació i processos, el nostre treball ha consistit a revisar l'entorn de control intern general associat als sistemes d'informació i aplicacions que suporten el registre i tancament comptable del Grup. A més, hem realitzat una entesa de les funcionalitats i implicació en el procés de registre i tancament comptable dels diferents sistemes d'informació del Grup.

Sobre els sistemes d'informació considerats rellevants en el procés de generació d'informació financera hem realitzat fonamentalment els següents procediments:

- Verificació dels controls generals informàtics en relació amb aspectes derivats del procés d'explotació, desenvolupament i manteniment de les aplicacions, seguretat d'aquestes, i govern i organització de l'Àrea de Sistemes d'Informació del Grup.
- Comprovació de controls d'índole general per a la gestió de les autoritzacions d'accés als sistemes d'informació financera i de controls en relació a les autoritzacions del personal per a la implantació de canvis en els processos informàtics.
- Realització de l'enteniment dels processos clau de negoci, identificació de controls automàtics existents en els mateixos i validació.
- Enteniment i anàlisi del procés de generació d'assentaments comptables manuals considerats de risc. Extracció, validació de la completesa i filtrat dels assentaments introduïts en la comptabilitat.
- Enteniment i re-execució d'alguns dels càlculs realitzats pel Grup i considerats de major impacte, especialment els corresponents a la periodificació d'interessos de productes financers (préstecs, crèdits i dipòsits).

En termes generals els resultats dels nostres procediments han estat satisfactoris i no s'han identificat aspectes rellevants que puguin afectar de forma significativa a la informació financera inclosa en els comptes anuals consolidats adjunts.

Altra informació: Informe de gestió consolidat

L'altra informació comprèn exclusivament l'informe de gestió consolidat de l'exercici 2019, la formulació de la qual és responsabilitat dels administradors de la Societat dominant i no forma part integrant dels comptes anuals consolidats.

La nostra opinió d'auditoria sobre els comptes anuals consolidats no cobreix l'informe de gestió consolidat. La nostra responsabilitat sobre la informació continguda en l'informe de gestió consolidat es troba definida en la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes, que estableix dos nivells diferenciats sobre la mateixa:

a) Un nivell específic que resulta d'aplicació a l'estat de la informació no financera consolidada, així com a determinada informació inclosa en l'Informe Anual de Govern Corporatiu, segons es defineix en l'art. 35.2. b) de la Llei 22/2015, d'auditoria de comptes, que consisteix en comprovar únicament que l'esmentada informació s'ha facilitat en l'informe de gestió consolidat i, o en el seu cas, que s'ha incorporat en aquest la referència corresponent a l'informe separat sobre la informació no financera amb la forma prevista a la normativa, i en cas contrari, a informar-ne.

b) Un nivell general aplicable a la resta de la informació inclosa en l'informe de gestió consolidat, que consisteix en avaluar i informar sobre la concordança de l'esmentada informació amb els comptes anuals consolidats, a partir del coneixement del Grup obtingut en la realització de l'auditoria dels comptes esmentats i sense incloure informació diferent de l'obtinguda com a evidència durant la mateixa, així com avaluar i informar de si el contingut i presentació d'aquesta part de l'informe de gestió consolidat són conformes a la normativa que resulta d'aplicació. Si, basant-nos en el treball que hem realitzat, concloem que hi ha incorreccions materials, estem obligats a informar-ne.

Sobre la base del treball realitzat, segons descrit anteriorment, hem comprovat que la informació específica esmentada en l'apartat a) anterior ha estat facilitada en l'informe de gestió consolidat i la resta de la informació que conté l'informe de gestió consolidat concorda amb la dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2019 i el seu contingut i presentació són conformes a la normativa que resulta d'aplicació.

Responsabilitat dels administradors i de la Comissió d'Auditoria i Control en relació amb els comptes anuals consolidats

Els administradors de la Societat dominant són responsables de formular els comptes anuals consolidats adjunts, de manera que expressin la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats consolidats del Grup, de conformitat amb les NIIF-UE i la resta de disposicions del marc normatiu d'informació financera aplicable al Grup a Espanya, i del control intern que considerin necessari per permetre la preparació de comptes anuals consolidats lliures d'incorrecció material, a causa de frau o error.

En la preparació dels comptes anuals consolidats, els administradors de la Societat dominant són responsables de la valoració de la capacitat del Grup per continuar com a empresa en funcionament, revelant, segons correspongui, les qüestions relacionades amb empresa en funcionament i utilitzant el principi comptable de empresa en funcionament excepte si els esmentats administradors tenen la intenció de liquidar el Grup o de cessar les seves operacions, o bé si no existeix cap altra alternativa realista.

La Comissió d'Auditoria i Control de la Societat dominant és responsable de la supervisió del procés d'elaboració i presentació dels comptes anuals consolidats.

Responsabilitats de l'auditor en relació amb l'auditoria dels comptes anuals consolidats

Els nostres objectius són obtenir una seguretat raonable que els comptes anuals consolidats en el seu conjunt estan lliures d'incorrecció material, a causa de frau o error, i emetre un informe d'auditoria que conté la nostra opinió.

Seguretat raonable és un alt grau de seguretat però no garanteix que una auditoria realitzada de conformitat amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya sempre detecti una incorrecció material quan existeixi. Les incorreccions poden tenir lloc per frau o error i es consideren materials si, individualment o de forma agregada, es pot preveure raonablement que influeixen en les decisions econòmiques que els usuaris prenen basant-se en els comptes anuals consolidats.

Com a part d'una auditoria de conformitat amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya, apliquem el nostre judici professional i mantenim una actitud d'escepticisme professional durant tota l'auditoria. També:

- Identifiquem i valorem els riscos d'incorrecció material en els comptes anuals consolidats, a causa de frau o error, dissenyem i apliquem procediments d'auditoria per respondre a aquests riscos i obtenim evidència d'auditoria suficient i adequada per proporcionar una base per a la nostra opinió . El risc de no detectar una incorrecció material a causa de frau és més elevat que en el cas d'una incorrecció material a causa d'error, ja que el frau pot implicar col·lusió, falsificació, omissions deliberades, manifestacions intencionadament errònies, o l'elusió del control intern.

- Obtenim coneixement del control intern rellevant per a l'auditoria per tal de dissenyar procediments d'auditoria que siguin adequats en funció de les circumstàncies, i no amb la finalitat d'expressar una opinió sobre l'eficàcia del control intern del Grup.

- Avaluem si les polítiques comptables aplicades són adequades i la raonabilitat de les estimacions comptables i la corresponent informació revelada pels administradors de la Societat dominant.

- Concloem sobre si és adequada la utilització, pels administradors de la Societat dominant, del principi comptable d'empresa en funcionament i basant-nos en l'evidència d'auditoria obtinguda, concloem sobre si existeix o no una incertesa material relacionada amb fets o amb condicions que poden generar dubtes significatius sobre la capacitat del Grup per continuar com a empresa en funcionament. Si concloem que hi ha una incertesa material, es requereix que cridem l'atenció en el nostre informe d'auditoria sobre la corresponent informació revelada en els comptes anuals consolidats o, si aquestes revelacions no són adequades, que expressem una opinió modificada. Les nostres conclusions es basen en l'evidència d'auditoria obtinguda fins a la data del nostre informe d'auditoria. No obstant això, els fets o condicions futurs poden ser la causa que el Grup deixi de ser una empresa en funcionament.

- Avaluem la presentació global, l'estructura i el contingut dels comptes anuals consolidats, incloent-hi la informació revelada, i si els comptes anuals consolidats representen les transaccions i fets subjacents d'una manera que aconsegueixen expressar la imatge fidel.

- Obtenim evidència suficient i adequada en relació amb la informació financera de les entitats o activitats empresarials dins el Grup per expressar una opinió sobre els comptes anuals consolidats. Som responsables de la direcció, supervisió i realització de l'auditoria del Grup. Som els únics responsables de la nostra opinió d'auditoria.

Ens comuniquem amb la Comissió d'Auditoria i Control de la Societat dominant en relació amb, entre altres qüestions, l'abast i el moment de realització de l'auditoria planificats i les troballes significatives de l'auditoria, així com qualsevol deficiència significativa del control intern que identifiquem en el transcurs de l'auditoria.

També proporcionem a la Comissió d'Auditoria i Control de la Societat dominant una declaració de què hem complert els requeriments d'ètica aplicables, inclosos els d'independència, i ens hem comunicat amb la mateixa per a informar d'aquelles qüestions que raonablement puguin suposar una amenaça per a la nostra independència i, si escau, de les corresponents salvaguardes.

Entre les qüestions que han estat objecte de comunicació a la Comissió d'Auditoria i Control de la Societat dominant, determinem les que han estat de la major significativitat en l'auditoria dels comptes anuals consolidats del període actual i que són, en conseqüència, les qüestions clau de l'auditoria.

Descrivim aquestes qüestions en el nostre informe d'auditoria llevat que les disposicions legals o reglamentàries prohibeixin revelar públicament la qüestió.

Informe sobre altres requeriments legals i reglamentaris

Informe addicional per a la Comissió d'Auditoria i Control de la Societat dominant

L'opinió que s'expressa en aquest informe és coherent amb allò que es manifesta en el nostre informe addicional per a la Comissió d'Auditoria i Control de la Societat dominant de data 28 de gener de 2020.

Període de contractació

La Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 28 de març de 2019 ens va nomenar auditors del Grup, per un període d'un any, comptant a partir de l'exercici finalitzat el 31 de desembre de 2019.

Amb anterioritat, vam ser designats auditors per acords de la Junta General d'Accionistes per un període inicial i hem vingut duent a terme el treball d'auditoria de comptes de forma ininterrompuda des de l'exercici finalitzat el 31 de desembre del 1985.

Serveis prestats

Els serveis, diferents de l'auditoria de comptes, que han estat prestats al Grup auditat es desglossen en la nota 33 de la memòria dels comptes anuals consolidats.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L. (S0242)

PRICEWATERHOUSECOOPERS AUDITORES, S.L.

Original en castellà signat per
Raúl Ara Navarro (20210)

31 de gener de 2020

Informe sobre otros requerimientos legales y reglamentarios

Informe adicional para la Comisión de Auditoría y Control de la Sociedad dominante

La opinión expresada en este informe es coherente con lo manifestado en nuestro informe adicional para la Comisión de Auditoría y Control de la Sociedad dominante de fecha 28 de enero de 2020.

Periodo de contratación

La Junta General Ordinaria de Accionistas celebrada el 28 de marzo de 2019 nos nombró como auditores del Grupo por un período de un año, contado a partir del ejercicio finalizado el 31 de diciembre de 2019.

Con anterioridad, fuimos designados por acuerdo de la Junta General de Accionistas para un período inicial y hemos venido realizando el trabajo de auditoría de cuentas de forma ininterrumpida desde el ejercicio finalizado el 31 de diciembre de 1985.

Servicios prestados

Los servicios, distintos de la auditoría de cuentas, que han sido prestados al Grupo auditado se desglosan en la nota 33 de la memoria de las cuentas anuales consolidadas.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L. (S0242)

Raúl Ara Navarro (20210)

31 de enero de 2020

AUDITORES
INSTITUTO DE CENSORES JURADOS DE CUENTAS DE ESPAÑA

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.

2020 Núm. 20/20/00827

SELLO CORPORATIVO: 96,00 EUR

Informe de auditoría de cuentas sujeto a la normativa de auditoría de cuentas española o internacional

Mapa de ruta de la informació publicada

Bloc	Document	Secció del web
Sistema de govern corporatiu		
Dades generals	**Dades generals sobre el grup**	**Grup**
Junta General	Reglament de la Junta General, Informació a l'accionista, Representació a la Junta General, Fòrum Electrònic d'Accionistes i Juntes anteriors	Accionistes i inversors_Junta General d'Accionistes
Govern de la societat	Composició del Consell d'Administració i currículums, composició de les Comissions Delegades	Govern corporatiu i política de remuneracions
	Política de selecció de consellers	Govern corporatiu i política de remuneracions_ Consell d'Administració
	Pla de successió del President i el Conseller delegat	Govern corporatiu i política de remuneracions_ Consell d'Administració
Documents legals	Estatuts BS, Reglament del Consell i reglaments interns	Govern corporatiu i política de remuneracions
Marc de govern intern	Marc de govern intern Banc Sabadell	Govern corporatiu i política de remuneracions
Política de remuneracions	Informe anual sobre remuneracions dels consellers	Govern corporatiu i política de remuneracions
Informes de les comissions	Comissions d'Auditoria i Control, de Nomenaments, de Retribucions i de Riscos	Govern corporatiu i política de remuneracions
Informe anual de govern corporatiu	Informe anual de govern corporatiu	Govern corporatiu i política de remuneracions
Sostenibilitat	Informació general	Sostenibilitat_sostenibilitat
	Estat d'informació no financera 2019	Sostenibilitat_Informes
	Polítiques, codis i normes	Sostenibilitat_Polítiques, codis i normes
L'acció, política i canals de comunicació	Cotització, principals magnituds, operacions de capital, estructura de l'accionariat, pactes parasocials, retribució a l'accionista, agenda de l'inversor i analistes de renda variable.	Accionistes i inversors_L'acció
	Retribució a l'accionista	Accionistes i inversors_L'acció
	InfoAccionista	Accionistes i inversors_Espai de l'Accionista
	Informe anual	Accionistes i inversors_Informació economicofinancera_Informes anuals
	Política de comunicació i contacte amb accionistes, inversors institucionals i assessors de vot	Accionistes i inversors_Política i canals de comunicació
Entorn econòmic i regulador	Informe anual_capítol Entorn econòmic, sectorial i regulador	Accionistes i inversors_Informació economicofinancera_Informes anuals
Informació financera		
Pla de negoci	Informe anual_capítol grup Banc Sabadell_ subcapítol Pla 2020	Accionistes i inversors_Informació economicofinancera_Informes anuals
	Presentacions de resultats (trimestral)	Accionistes i inversors_ Informacióeconomicofinancera_Informes financers trimestrals
	Informació legal 2019_Comptes anuals	Informació accionistes i inversors_ Informació financera_Informes anuals
Evolució del balanç i resultats	Informe anual_capítol Informació financera del grup Banc Sabadell	Accionistes i inversors_Informació economicofinancera_Informes anuals
Comptes anuals	Informació legal 2019_Comptes anuals	Accionistes i inversors_Informació economicofinancera_Informes anuals
Negocis		
Dades generals	Dades generals sobre negocis	Sobre el grup_Serveis Financers
Descripció, dades i fites de l'exercici	Informe anual_capítol Negocis	Accionistes i inversors_Informació economicofinancera_Informes anuals
Dades financeres - negocis principals	Informació legal 2019_Comptes anuals_ Informe de gestió	Accionistes i inversors_Informació economicofinancera_Informes anuals
Riscos i solvència	Informe anual_capítol Riscos	Accionistes i inversors_Informació economicofinancera_Informes anuals
	Informació legal 2019_Comptes anuals grup Banc Sabadell_Nota 4, nota 5 i annex VI	Accionistes i inversors_Informació economicofinancera_Informes anuals
	Informe de rellevància prudencial	Accionistes i inversors_Informe de Rellevància Prudencial

Contacte

Comunicació Externa
+34 937 485 019
BSpress@bancsabadell.com

Servei d'Atenció al Client
Centre Banc Sabadell
Sena, 12
08174 Sant Cugat del Vallès
+34 963 085 000
sac@bancsabadell.com

Relació amb Accionistes i Inversors

Accionistes institucionals
The Leadenhall Building
Level 37
122 Leadenhall Street
London EC3V 4AB
+44 (0) 2071 553 888
InvestorRelations@bancsabadell.com

Accionistes detallistes
Centre Banc Sabadell
Sena, 12
08174 Sant Cugat del Vallès
+34 937 288 882
accionista@bancsabadell.com

Direccions territorials

Direcció Territorial Catalunya
Av. Diagonal, 407 bis
08008 Barcelona
+34 934 033 268

Direcció Territorial Centre
Velázquez, 50
28001 Madrid
+34 913 217 159

Direcció Territorial Est
Pintor Sorolla, 6
46002 València
+34 965 906 979

Direcció Territorial Nord-oest
Fruela, 11
33007 Oviedo
+34 985 968 020

Direcció Territorial Nord
Ercilla, 24
48011 Bilbao
+34 943 418 159

Direcció Territorial Sud
Martínez, 11
29005 Màlaga
+34 952 122 350

Domicili social de Banc Sabadell
Av. Óscar Esplà, 37
03007 Alacant

Centres corporatius
Torre Banc Sabadell
Av. Diagonal, 407 bis
08008 Barcelona

CBS Sant Cugat
Sena, 12
08174 Sant Cugat del Vallès

CBS Madrid
Isabel Colbrand, 22
Las Tablas
28050 Madrid

CBS Aigua Amarga
Av. d'Elx, 178
03008 Alacant

Informació general
+34 902 323 555
info@bancsabadell.com
www.grupbancsabadell.com

facebook.com/bancosabadell
@bancsabadell
Junta General d'Accionistes 2020

Aquest informe anual està disponible al web del grup (www.grupbancsabadell.com), on també hi ha el document en la versió completa i la resta d'informes i polítiques corporatives. Si disposa de telèfon intel·ligent o tauleta, pot accedir-hi capturant el codi QR des del seu dispositiu.

La denominació legal de l'emissor és Banco de Sabadell, S.A., i la denominació comercial, Banc Sabadell. Figura inscrit en el Registre Mercantil d'Alacant, al tom 4070, foli 1, full A-156980 i té domicili social a Alacant, a l'avinguda Óscar Esplà, 37.

Crèdits

Direcció creativa
Mario Eskenazi

Disseny
Gemma Villegas
Marta Claverol

Fotografia
Elena Claverol

Pàgina 18

Joan Hernández Pijuan
Camp pintat de blanc 2003
Oli sobre tela
180 × 150 cm
Col·lecció Banc Sabadell

Aquest document està imprès en paper ecològic i fabricat mitjançant processos respectuosos amb el medi ambient.

Dipòsit legal: B-17200-2012

